Національна академія наук України
Інститут української мови

Дмитро Марєєв

Атлас східнополіських говірок

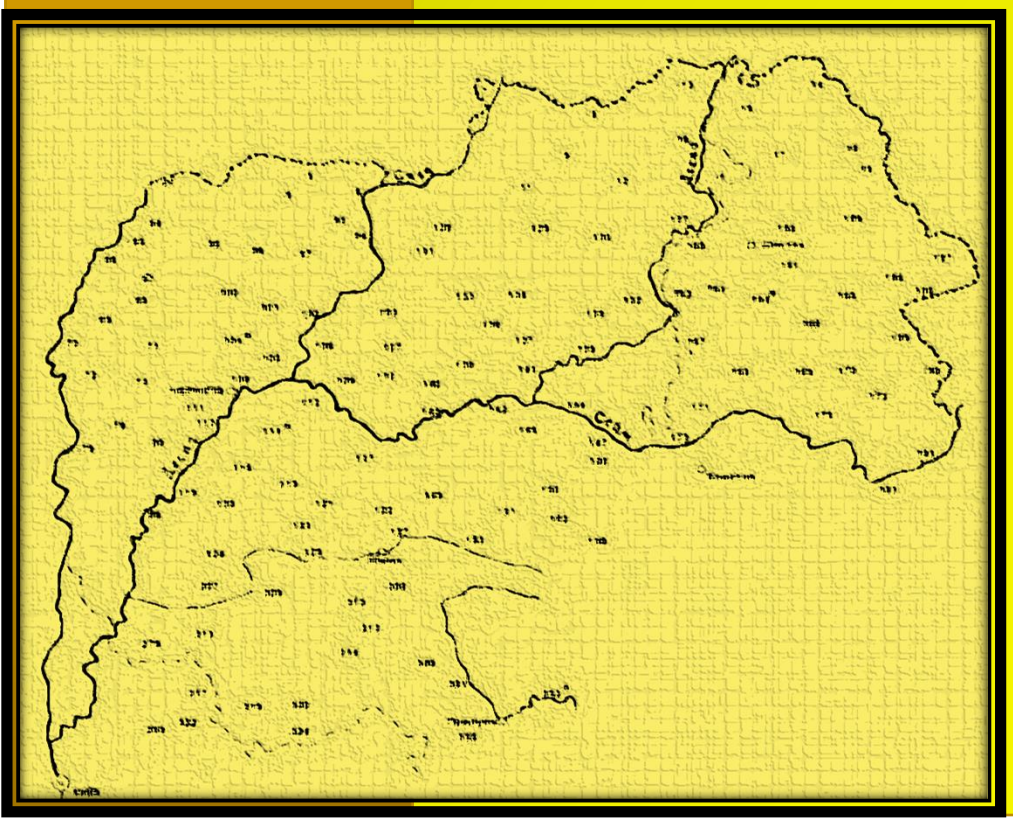

Київ 2019

Національна академія наук України
Інститут української мови

Дмитро Марєєв

Атлас східнополіських говірок

Київ 2019

УДК 811.161.2’282(477.41/.42)

Рекомендувала до друку
вчена рада Інституту української мови НАН України
(протокол № 11 від 04 грудня 2019 року)

Автор: Марєєв Дмитро Анатолійович, кандидат філологічних наук.

Рецензенти:
Колесников А. О., доктор філологічних наук, доцент;
Гримашевич Г. І., кандидат філологічних наук, доцент.

Відповідальний редактор **Гриценко П. Ю.,** доктор філологічних наук, професор.

Марєєв Д. А. Атлас східнополіських говірок. Київ, 2019. 488 с.

В атласі східнополіських говірок скартографовано елементи фонологічної, морфологічної, синтаксичної та лексичної систем східнополіських говірок. Застосовано біхронне картографування: зіставлено матеріали, зафіксовані в середині ХХ ст., представлені в «Атласі української мови», і зібрані автором протягом 2010 – 2016 рр. за тією ж програмою в тому самому мовному просторі.

Для мовознавців, насамперед діалектологів, істориків, викладачів, студентів, учителів та всіх, хто цікавиться говірковим мовленням.

ISBN 978-966-02-9121-8 (електронне видання)

© Марєєв Д. А., 2019 р.

Передмова

Українська лінгвогеографічна традиція майже за 150 років свого існування пройшла різні етапи розвитку, на яких створювалися засади та принципи побудови лінгвістичних карт, поглиблювалися й удосконалювалися методи та прийоми картографування.

У кінці XX – на початку XXI ст. маємо зреалізоване лінгвогеографічне дослідження України в такій фундаментальній праці, як «Атлас української мови» (АУМ, у 3 т., 1984 – 2001). Частини національної території представлені в низці регіональних діалектологічних атласів.

Кожен ареал унікальний. Мовну різноманітність діалектного континууму визначають ґенезис говірок, пізніші інтра- та екстралінгвальні чинники розвитку діалектних систем. Особливий інтерес складають старожитні говори, оскільки у своїй структурі вони зберігають різночасові елементи, аналіз яких дає важливу інформацію для пізнання історії розвитку української мови від найдавніших періодів до сьогодення.

Східне Полісся – архаїчна зона слов'янського світу. Незважаючи на те, що деякі риси східнополіського говору були виділені науковцями ще з другої половини XVIII ст. й він ставав об'єктом дослідження багатьох вчених, просторовий вияв діалектних явищ на цій частині національної території представлений порівняно в невеликій кількості наукових праць дослідників регіонального мовлення: В. М. Куриленка «Атлас лексики тваринництва у поліських діалектах» (2004), Є. Д. Турчин «Атлас лексики харчування українських східнополіських говірок» (уміщений у монографії «Назви їжі на Східному Поліссі» (2012)); карти з репрезентацією географії різних тематичних груп лексики подані в дисертаціях Н. П. Дейниченко «Зоологічна лексика в східнополіському говорі української мови» (1985), Л. І. Дорошенко «Ареалогія будівельної лексики східнополіського діалекту» (1999), Я. О. Литвиненко «Орнітономени у східнополіському говорі: структура і просторове варіювання» (2019), явищ граматики – І. В. Симоненка «Словозміна прикметника у східнополіському діалекті» (2019). Проте інформація, подана в працях такого типу, вимагає уточнення, оскільки діалектна мова протягом певного періоду зазнає змін.

Актуальним завданням сучасної лінгвогеографії є створення карт динаміки мовних елементів у часі. Ідея П. Ю. Гриценка повторно дослідити говірки, що були обстежені науковцями минулого, з метою подальшого порівняння свідчень експлорацій різних часових зрізів різною мірою була втілена в наукових студіях К. Д. Глуховцевої «Динаміка українських східнослобожанських говірок» (2005), А. О. Колесникова «Морфологія українських південнобесарабських говірок: генеза і динаміка» (2015), М. М. Ткачук «Ботанічна лексика говірок Чорнобильської зони: реконструкція редуктивного ареалу» (2016). Ця методика, якою послуговуємося і яку розвиваємо в цьому атласі, виправдала себе: зіставлення точно локалізованого матеріалу (зібраного за однією програмою в тих самих н. пп. на різних часових зрізах) через аналіз збереження або змінності елементів діалектної системи

може дати ґрунтовне й послідовне пояснення структурних перетворень у говірках, сприяє виявленню статичних й динамічних сегментів структур діалектних систем, з'ясуванню причин і напрямів еволюції говірок, установленню просторових зон підвищеної динаміки, отже, дає змогу висновкувати про те, які саме ділянки структури говірки піддаються змінам, як саме і чому.

Аналіз матеріалів «Атласу східнополіських говірок» уповажнив на висновок про переважання *тенденції до збереження структури говірок*, адже за тривалий проміжок часу – 60 – 70 років – останні не зазнали відчутних перетворень. Подібних умовиводів дійшли й інші вчені, досліджуючи динаміку мовно-територіальних утворень Східної Слобожанщини та Південної Бессарабії й оперуючи даними, зібраними 50, 100 й навіть 200 років тому та сучасними[1].

У різних східнополіських говірках і на різних мовних рівнях зміни відбулися неоднаково інтенсивно. Природно, що найдинамічнішим виявився лексичний рівень. Чимало трансформацій простежено у словотвірних засобах мовлення. Високий ступінь збереження структурних елементів має морфологічний рівень (у парадигмології частин мови). Незважаючи на те, що фонетику в лінгвістиці вважають одну із найстійкіших до змін, в обстежуваному мовному континуумі помітною є її висока динаміка. Насамперед це стосується поліського вокалізму, який має функційно й територіально обмежені елементи – дифтонги в наголошеній позиції. Із часом вони спрощуються в монофтонги.

Матеріали «Атласу східнополіських говірок» засвідчують відмінність просторово-часової поведінки елементів структурних рівнів говірок. Водночас є спільні риси й закономірності: за відносно тривалий період часу широкі монолітні ареали зазнали меншого впливу з боку суміжних діалектних утворень, аніж вузькі й неоднорідні за лінгвальним наповненням; функційну активність зменшили ті мовні елементи, які вживали спорадично, обмежені ідіолектом та не мали підтримки ні в суміжних говорах, ні в літературній практиці; продовжили побутувати й збільшили функційну активність ті елементи, що утворювали широкі ареали та зазнавали позадіалектного впливу – письмового й усного літературного мовлення.

Робота над цією науковою студією продемонструвала, що повторне дослідження мовного простору важливе для удокладнення інформації (часто архаїчної) про говірку, що не була зауважена попередниками. Сам же «Атлас східнополіських говірок» дає початкові матеріали для подальших наукових пошуків, указує на діалектні маркери, на які треба звернути увагу під час аналізу текстів говіркового мовлення з певної східнополіської діалектної зони.

У пропонованій праці вміщено 430 карт, із яких 385 – біхронні (у т. ч. 16 – зведені) та 45 – синхронні.

[1] Глуховцева К. Д. Динаміка українських східнослобожанських говірок. Луганськ, 2005. С. 355 – 363; Колесников А. О. Морфологія українських південнобесарабських говірок: генеза і динаміка. Ізмаїл, 2015. С. 514 – 520.

Preface

For almost 150 years of its existence the Ukrainian linguistic and geographical tradition passed various stages of its development at which the basics and principles of developing linguistic maps were created, methods and techniques of mapping were deepened and improved.

In the late 20th – early 21st centuries we have a linguistic-geographical research of Ukraine in such a fundamental work as the Atlas of the Ukrainian Language (AUL, in 3 volumes, 1984 – 2001). Parts of the national territory are represented in a number of regional dialectological atlases.

Each area is unique. The linguistic diversity of the dialect continuum is determined by the genesis of dialects, later intra- and extralingual factors in the development of the dialect systems. The particular interest should be paid to the ancient dialects as they save different elements in their structure the analysis of which provides important information for investigating the history of the Ukrainian language from the ancient periods to the present times.

Eastern Polissya is an archaic zone of the Slavic world. Despite the fact that some features of the Eastern Polissya dialect were identified by scholars since the second half of the 18th century and it became the object of the investigation of many scholars, the spatial manifestation of the dialectal phenomena in this part of the national territory is presented in a relatively insignificant number of scientific works of researchers of the regional speech: V.M. Kurylenko "The Atlas of Cattle Breeding Vocabulary in Polissya Dialects" (2004), Ye.D. Turchyn "The Atlas of the Vocabulary of Nutrition of the Ukrainian Eastern Polissya Dialects" (included in the monograph "Names of Food and Meals in the Eastern Polissya" (2012)); maps with the representation of geography of different thematic groups of vocabulary are presented in the dissertations of N.P. Deynychenko "Zoological Vocabulary in the Eastern Polissya Dialect of the Ukrainian Language" (1985), L.I. Doroshenko "Areology of the Building Vocabulary of the Eastern Polissya Dialect" (1999), Ya. O. Lytvynenko "Ornithonyms in the Eastern Polissya Dialect: Structure and Spatial Variation" (2019), the phenomena of grammar were presented in the work of I.V. Symonenko "Word Change of Adjectives in the Eastern Polissya Dialect" (2019). However, the information presented in works of this type needs to be clarified as the dialect language changes over time.

The urgent task of the modern linguistic geography is to create maps of the dynamics of language elements over time. The idea of P.Yu. Hrytsenko to re-investigate the dialects that were studied by the scientists of the past in order to further compare the evidence of explorations of different time slices was put into practice in the scientific studies of K. D. Hlukhovtseva "Dynamics of the Ukrainian Eastern Slobozhanshchyna Dialects" (2005), A. O. Kolesnykov "Morphology of the Ukrainian Southern Besarabiya Dialects: Genesis and Dynamics" (2015), M.M. Tkachuk "Botanical Vocabulary of the Dialects of the Chornobyl Zone: Reconstruction of the Reductive Area" (2016). The technique we apply and develop in this atlas was justified: comparing the precisely localized material (collected acoording to the same programme in the same settlements at different time periods)

through the analysis of preservation or variability of elements of the dialect system can give a thorough and consistent explanation of the structural transformations in dialects and it helps to identify the static and dynamic segments of the dialect systems structures, clarifies the causes and directions of the evolution of dialects, defining the spatial zones of the increased dynamics, therefore it allows to conclude which parts of the structure of the dialect are subject to change, how and why.

The analysis of the materials of the "The Atlas of the Eastern Polissya Dialects" led to the conclusion that the tendency to preserve the structure of dialects prevails because for a long period of time of 60–70 years the latter did not undergo significant changes. Similar conclusions were made by the other scholars studying the dynamics of the linguistic and territorial formations of the Eastern Slobozhanshchyna and the Southern Besarabiya and using data collected 50, 100 and even 200 years ago and the modern ones[2].

In different Eastern Polissya dialects and at different language levels the changes took place with different intensity. It was natural that the lexical level turned out to be the most dynamic one. Many transformations were traced in word-forming means of speech. The high degree of preservation of the structural elements has a morphological level (in the paradigmology of parts of speech). Despite the fact that phonetics in linguistics is considered to be one of the most resistant to change in the examined language continuum its high dynamics is noticeable. First of all this is applied to the Polissya vocalism which includes functionally and territorially limited elements – diphthongs in the stressed position. Over time they were simplified into monophthongs.

The materials of "The Atlas of the Eastern Polissya Dialects" proves the difference in the spatio-temporal behavior of the elements of the structural levels of dialects. At the same time there are common features and regularities: over a relatively long period of time wide monolithic areas were less influenced by adjacent dialect formations than the narrow and heterogeneous in the lingual content ones; the functional activity was reduced by those linguistic elements that were used sporadically, limited by idiolect and had no support either in related dialects or in the literary practice; the elements that formed wide areas and were influenced by supra-dialect – written and oral literary speech – continued to exist and increased their functional activity.

The work on this scientific study showed that re-exploring the language space is important for specifying information (often archaic) about the dialect that was not noticed by the previous researchers. "The Atlas of the Eastern Polissya Dialects" itself provides initial materials for the further scientific research, indicates the dialect markers that should be paid attention to while analyzing the texts of the dialect speech from the certain Eastern Polissya dialect zone.

The proposed work contains 430 maps of which 385 are bichronic ones (including 16 consolidated) and 45 are synchronous ones.

[2] Hlukhovtseva K.D. Dynamics of the Ukrainian Eastern Slobozhanshchyna Dialects. Luhans'k, 2005. P. 355–363; Kolesnykov A.O. Morphology of the Ukrainian Southern Besarabiya Dialects: Genesis and Dynamics. Izmayil, 2015. P. 514–520.

Загальна проблематика атласу

Наразі важливим стає з'ясування просторового функціонування діалектної мови й виявлення та відбиття тенденцій у розвитку говірок через побудову спеціальних лінгвістичних карт. Нова техніка – дворівневе картографування, яке використала К. Д. Глуховцева у процесі дослідження динаміки змін східнослобожанських говірок[3], – розширила інформативність карт: на основі зіставлення різночасного матеріалу, спроєктованого на одній і тій же площині, можна виявляти, окрім територіального поширення певних рис, внутрішні та зовнішні чинники змін та встановлювати напрями трансформацій, знаходити міжмовні та міждіалектні контакти, простежувати інтенсивність впливу літературної мови тощо.

Недостатнє лінгвогеографічне висвітлення східнополіського говору, потреба опису сучасного стану говірок та успіхи в дослідженні динаміки діалектних систем спонукали повторно обстежити східнополіські говірки і створити атлас східнополіських говірок.

Методологія вивчення динаміки східнополіських говірок

З метою точності опису говірок у часі під час повторної експлорації опір робився на «Програму для збирання матеріалів до Діалектологічного атласу української мови» (Київ, 1949), за якою було проведене первинне обстеження цих самих говірок у 1948 – 1963-х рр.

Під час експедиційних досліджень використано інструкції до «Лексичного атласу української мови»[4] та зауваження до методики запису діалектного матеріалу до «Атласу української мови»[5].

Задля уникнення викривленого матеріалу, спричиненого впливом вимови записувача, запитання ставилися не безпосередньо, а опосередковано, часто із застосуванням темарію, ілюстративного матеріалу, провокуванням діалектоносіїв на певні словоформи; здійснювалося спостереження над спонтанним діалектним мовленням, адже, як слушно зауважив П. Ю. Гриценко, такі тексти – це «реальність мови, не затиснена і не трансформована вузькими берегами нормативних приписів і обмежень, як у літературному різновиді мови»[6].

У більшості говірок записи зроблені від інформантів 2–3 поколінь: молодь – особи до 35 років, особи середнього покоління – чоловіки й жінки від 36 до 60 років, люди похилого віку – від 60 років і старші. Переважна кількість інформантів молодшого покоління на час інтерв'ювання здобула середню спеціальну чи вищу освіту, середнього покоління – середню спеціальну освіту, старшого покоління – малограмотні.

---

[3] Глуховцева К. Д. Динаміка українських східнослобожанських говірок. Луганськ, 2005. 592 с.

4 Дзендзелівський Й. О. Програма для збирання матеріалів до лексичного атласу української мови. Київ, 1987. С. 4 – 11.

[5] Жилко Ф. Т. Зауваження про методику запису діалектного матеріалу. *Діалектологічний бюлетень*. Випуск І. Київ, 1949. С. 59 – 68.

[6] Гриценко П. Ю. Тексти як джерело дослідження українських говірок Румунії. *Українські говори Румунії*. М. Павлюк, І. Робчук. Едмонтон; Львів; Нью-Йорк; Торонто, 2003. С. XV.

Зіставний аналіз відповідей діалектоносіїв різних генерацій дозволив виявити вікові обмеження у слово- та формовживанні, простежити динаміку мовних елементів на сучасному часовому зрізі, установити можливий вплив літературної мови на мовлення діалектоносіїв.

У дослідженні простежувалися динаміка мовних елементів у конкретних говірках, тому описано насамперед ті явища, що відображені в АУМ І. Такий підхід уможливив виявити зміни в чітко визначеному часопросторі.

Легенда. Методика картографування. Матеріали атласу.

Більшість карт атласу східнополіських говірок репрезентує матеріали двох часових зрізів: середини XX ст. і початку XXI ст.; контурні фігури відтворюють матеріали, зібрані автором протягом 2010 – 2016 рр., залиті фігури або ізоглоси – матеріали середини XX ст., представлені в АУМ. Виняток становить синхронна семантична карта № 354, у якій залиті й контурні фігури використано для відображення мовних явищ, досліджених за повторної експлорації.

Напівжирні контурні фігури та штрихування вказують на певне обмеження (функційне чи вікове) вияву діалектного елемента на сучасному часовому зрізі.

Відсутність знака поряд із номером населеного пункту свідчить про відсутність словоформи.

Знаком * позначено говірки 1, 104, 114, 353, у яких на початку XXI ст. через об'єктивні причини (відсутність мовців за потрібними критеріями) не вдалося здійснити повторне обстеження, тому застосовано елемент реконструкції: матеріал зібрано в суміжних н. пп., тобто в говірках, що мають подібну мовну структуру, і в яких, можна припустити, відбулися б зміни, подібні до говірки-оригіналу. Зокрема, н. п. 1 – с. Старі Яриловичі: за нової експлорації обстежено говірку с. Нові Яриловичі, Ріпкинського р-ну, Чернігівської обл.; н. п. 104 – с. Юр'ївка: за нової експлорації обстежено говірку с. Мохнатин, Чернігівського р-ну, Чернігівської обл.; н. п. 114 – с. Лукашівка: за нової експлорації обстежено говірку с. Анисів, Чернігівського р-ну, Чернігівської обл.; н. п. 353 – с. Високе: за нової експлорації обстежено говірку с. Смош, Прилуцького р-ну, Чернігівської обл. Говірку 164 повторно не обстежено через відсутність мовців.

Дворівневе біхронне картографування, використане в атласі, дає змогу виявити зміни в структурі говірок, визначити напрями цих змін, установити мовні та позамовні чинники розвитку діалектних систем.

Уведення в карту додаткової інформації – стан вияву діалектного елемента (частота вживання, залежність функціонування мовних одиниць від віку інформантів)[7] – уможливило простежити спрямованості діалектотворчих процесів у момент їх фіксування, дослідити виявлення причини активізації або занепаду діалектного явища та передбачити подальший його розвиток.

[7] Цей прийом (однак на одному синхронному зрізі) використовувала Т. В. Назарова в «Лінгвістичному атласі нижньої Прип'яті».

Наприклад, карта № 1, що відбиває реалізацію */ě/ після зубних і [л], унаочнює тенденцію до монофтонгізації дифтонгів, ілюструє активний вплив говірок пд.-сх. наріччя, унаслідок якого ікавізм проникає на північ східнополіського говору. Спостереження за зовнішніми особливостями діалектного мовлення, переданого додатковими знаками, засвідчує: у низці дифтонгічних говірок двозвуки зафіксовано не в усіх аналізованих словоформах, у них переважають монофтонги. Отже, дифтонги й далі зникатимуть. Входження в систему говірки нових елементів, зумовлених впливом літературного стандарту, є поступовим й не таким інтенсивним, як входження елементів, запозичених унаслідок міждіалектного контактування: у південних східнополіських говірках, для яких типовою є реалізації наголошеної фонеми */ě/ через [і], можливо, під російським мовним впливом з'являється [е], натомість у північних східнополіських говірках, віддалених від зони взаємодії з південними говорами, спорадично простежується вживання [і], що характерно для української літературної мови. Отже, в умовах багаторічного білінгвізму варіанти слів з [і] та [е] співіснують не повсюдно. Говірки за цією рисою (реалізація наголошеного *ě після зубних і [л]) щодо літературного впливу демонструють більший консерватизм, аніж щодо впливу суміжних говорів.

Картографування діалектних виявів, які в конкретних сучасних говірках є нерегулярними, дає важливу додаткову інформацію для оцінювання елементів мовної структури. Проілюструємо це на прикладі реального простору, до якого належать говірки ***а, в, с***, і в якому в різних часових площинах (***t₁*** і ***t₂***) об'єкт мовної структури **Z** реалізується у варіантах ***X*** та ***Y***. Збереження мовного елемента ***X*** у говірці ***а*** та нерегулярний вияв ***X*** у говірках ***b*** і ***с*** на сучасному етапі ілюструє початок нової тенденції (Рис. 1). Нерегулярний вияв ***X*** у говірці ***b*** у часовій площині ***t₂*** за умови регулярного вияву ***X*** за попереднього обстеження (***t₁***) на тлі активного вживання елемента ***Y*** свідчить про поступовий занепад елемента мовної структури ***X*** (Рис. 2).

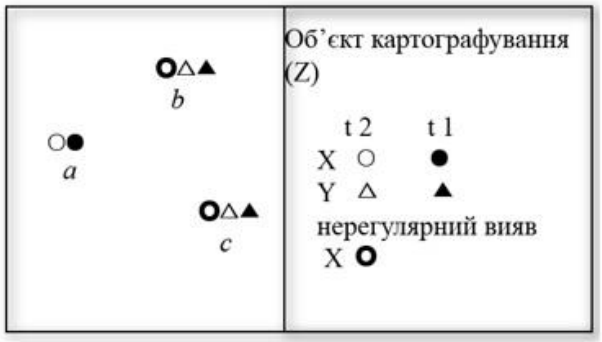

Рис 1. Початок нової тенденції

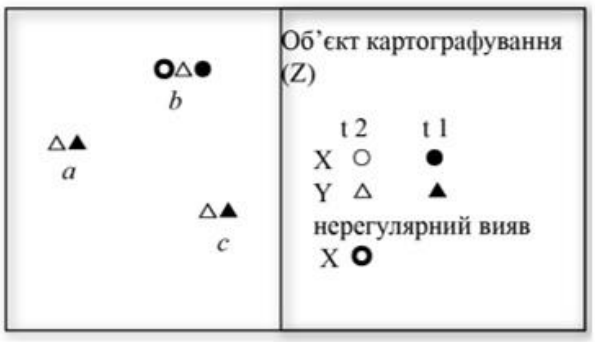

Рис 2. Пасивізація

Із метою оцінювання чинників змін (вплив суміжних говірок чи говорів або вплив літературної мови) у деяких картах об'єднано кілька мовних елементів, що ілюструють однотипні мовні явища. Це, зокрема, кк. 191–206, на яких зображено поширення *і*- або *и*-рефлексів */о/, */е/, */ě/ у східнополіських говірках у середині XX ст. і на початку XXI ст.

Еволюція діалектної системи спричинила виокремлення деяких елементів із-поза домінантної моделі. У зв'язку з цим створено додаткові карти, що ілюструють індивідуальну просторову поведінку мовних елементів. Наприклад, за попереднього обстеження говірок голосні у слові *ціп* підпорядковувались системі відповідників наголошеного *ě після зубних, а в сучасних говірках закріплені за словоформою, лексикалізовані (карта № 2).

Як відомо, на картах «Атласу української мови» засвідчено переважно ті одиниці, що протиставляють мовні вияви в межах широких ареалів або окремих зон, сприяють встановленню діалектних меж, отже, мають високу інформативність. Через це локалізми, або говіркові явища, що суттєво не впливають на діалектне членування, репрезентовано в коментарях. В атласі східнополіських говірок, який передає регіональне розміщення діалектних явищ, карти є максимально інформативними. У них рекартографовано та картографовано навіть ті одиниці, що виявляють незначне або розсіяне поширення. Докладна легенда до карт часто знімає потребу у створенні коментарів. Найбільш деталізований зміст, звісно, може викликати певні зауваження, оскільки він ускладнює встановлення меж поширення діалектних явищ, відокремлення регулярних виявів від спорадичних. Однак попри те, що у лінгвогеографії надають перевагу картографуванню елементів, що утворюють великі ареали, локалізми також мають важливе значення для дослідження історії картографованих явищ[8], у такий спосіб виявляючи чималу евристичну цінність.

Задля створення цілісної картини про функціонування діалектних елементів та їх динаміку деякі з назв проілюстровано на картах різних рівнів. Наприклад, номен *хустка* зазнав комплексного перетворення: а) відбулося звуження зони побутування акцентного варіанта *хуст'ки* [к. 183] та б) входження до активного словника діалектоносіїв синоніма *пла'ток* [к. 339]. Зумовленість цих змін, однак, має різну природу: а) говіркова взаємодія; б) можливий вплив російського поточного мовлення. Отже, спостереження за просторово-часовим варіюванням будь-якої назви на різних мовних рівнях уможливлює виявити інтенсивність змін цієї назви на кожному з мовних рівнів, з'ясувати напрям і причини цих змін.

Зіставний аналіз говірок засвідчив динамізм деяких слів, зумовлений модифікацією значення. У зв'язку з цим було створено додаткові семантичні карти, як-от карта № 389, яка засвідчує смислове протиставлення назв *гніздо* та *кубло*.

Через ускладнення парадигматичних відношень низку карт доповнено засобами картографування й новою легендою. Наприклад, карта № 379 засвідчує, що старі назви кукурудзи вступають із новими назвами в партитивні відношення, де стара назва (*ка'чан, ки'йах, к'і'к'і, кий'ки, ка'лачики*) на початку XXI ст. закріпилася за значенням 'плід кукурудзи', а нову – *куку'руза* – уживають зі значенням 'рослина'.

[8] Гриценко П. Ю. Ареальне варіювання лексики. Київ, 1990. С. 29.

У пропонованому атласі вміщено також карти на ті мовні явища, що не мають міжговіркових відповідників. Це, зокрема, вживання ненаголошеної флексії *-ет’* у дієсл. І дієв. у 3-й ос. множ. теп. часу, що в інфінітиві мають суфікс -а-, а в презенсі – -ай-: *(во*ˈ*ни)* ˈ*гаўкайет’, к*ˈ*вакайет’, нази*ˈ*вайет’* [к. 304].

Уведення деяких синхронних карт (наприклад, кк. 411 – 417) зумовлене потребою удокладнити інформацію про лексику й семантику східнополіських говірок, адже в АУМ, на нашу думку, номінативним засобом було приділено недостатню увагу, хоч на це часто були й об’єктивні причини (докладно: [АУМ І, с. 8 – 9]).

Покажчик обстежених населених пунктів

1 – с. Нові Яриловичі, Ріпкинський р-н, Ч. (у матеріалах АУМ запис здійснено в сусідньому с. Старі Яриловичі); **3** – с. Лемешівка, Городнянський р-н, Ч.; **5** – с. Хоробичі, Городнянський р-н, Ч.; **6** – с. Гірськ, Сновський р-н, Ч.; **7** – с. Тимоновичі, Семенівський р-н, Ч.; **8** – с. Архипівка, Семенівський р-н, Ч.; **9** – с. Іванівка, Семенівський р-н, Ч.; **11** – с. Погорільці, Семенівський р-н, Ч.; **12** – с. Попівка, Новгород-Сіверський р-н, Ч.; **13** – с. Михальчина Слобода, Новгород-Сіверський р-н Ч.; **14** – с. Стара Гута, Середино-Будський р-н, С.; **15** – с. Мефедівка, Середино-Будський р-н, С.; **16** – с. Смяч, Новгород-Сіверський р-н, Ч.; **17** с. Вовна, Шосткинський р-н, С.; **18** – с. Кам'янка, Середино-Будський р-н, С.; **19** – с. Чуйківка, Ямпільський р-н, С.; **64** – с. Клубівка, Ріпкинський р-н, Ч.; **65** – с. Задеріївка, Ріпкинський р-н, Ч.; **66** – с. Лопатні, Ріпкинський р-н, Ч.; **67** – с. Грабів, Ріпкинський р-н, Ч.; **68** – с. Убіжичі, Ріпкинський р-н, Ч.; **69** – с. Малинівка, Ріпкинський р-н, Ч.; **70** – с. Миси, Ріпкинський р-н, Ч.; **71** – с. Кувечичі, Чернігівський р-н, Ч.; **72** – с. Губичі, Ріпкинський р-н, Ч.; **73** – с. Пльохів, Чернігівський р-н, Ч.; **76** – с. Пакуль, Чернігівський р-н, Ч.; **79** – с. Дніпровське, Чернігівський р-н, Ч.; **80** – с. Жеведь, Чернігівський р-н, Ч.; **86** – с. Максим, Козелецький р-н, Ч.; **93** – с. Полісся, Городнянський р-н, Ч.; **94** – с. Нові Боровичі, Сновський р-н, Ч.; **95** – с. Ловинь, Ріпкинський р-н, Ч.; **96** – с. Моложава, Городнянський р-н, Ч.; **97** – с. Гніздище, Городнянський р-н, Ч.; **100** – с. Вишневе, Ріпкинський р-н, Ч.; **101** – с. Вихвостів, Городнянський р-н, Ч.; **102** – с. Макишин, Городнянський р-н, Ч.; **103** – с. Кучинівка, Сновський р-н, Ч.; **104** – с. Мохнатин, Чернігівський р-н, Ч. (у матеріалах АУМ запис здійснено в сусідньому с. Юр'ївка); **105** – с. Терехівка, Чернігівський р-н, Ч.; **106** – с. Бігач, Менський р-н, Ч.; **107** – с. Волосківці, Менський р-н, Ч.; **108** – с. Рудка, Чернігівський р-н, Ч.; **109** – с. Локнисте, Менський р-н, Ч.; **110** – с. Стольне, Менський р-н, Ч.; **111** – смт Михайло-Коцюбинське, Чернігівський р-н, Ч.; **112** – с. Горбове, Куликівський р-н, Ч.; **113** – с. Шестовиця, Чернігівський р-н, Ч.; **114** – с. Анисів, Чернігівський р-н, Ч. (у матеріалах АУМ запис здійснено в сусідньому с. Лукашівка); **116** – с. Красне, Чернігівський р-н, Ч.; **117** – с. Вересоч, Куликівський р-н, Ч.; **118** – с. Смолянка, Куликівський р-н, Ч.; **119** – с. Надинівка, Козелецький р-н, Ч.; **120** – с. Красилівка, Козелецький р-н, Ч.; **121** – с. Стодоли, Ніжинський р-н, Ч.; **122** – с. Вертіївка, Ніжинський р-н, Ч.; **123** – с. Лихачів, Носівський р-н, Ч.; **124** – с. Кіпті, Козелецький р-н, Ч.; **125** – с. Мрин, Носівський р-н, Ч.; **127** – с. Липів Ріг, Ніжинський р-н, Ч.; **128** – с. Тихоновичі, Сновський р-н, Ч.; **129** – с. Радомка, Семенівський р-н, Ч.; **130** – с. Орлівка, Новгород-Сіверський р-н, Ч.; **131** – с. Чепелів, Сновський р-н, Ч.; **132** – с. Криски, Коропський р-н, Ч.; **133** – с. Петрова Слобода, Корюківський р-н, Ч.; **134** – с. Савинки, Корюківський р-н, Ч.; **135** – с. Осьмаки, Коропський р-н, Ч.; **136** – с. Домашлин, Корюківський р-н, Ч.; **137** – с. Волинка, Сосницький р-н, Ч.; **138** – с. Величківка, Менський р-н, Ч.; **139** – с. Змітнів, Сосницький р-н, Ч.; **140** – с. Дягова, Менський р-н, Ч.; **141** – с. Загребелля, Сосницький р-н, Ч.;

142 – смт Макошине, Менський р-н, Ч.; **143** – с. Ушня, Менський р-н, Ч.; **144** – с. Нові Млини, Борзнянський р-н, Ч.; **145** – с. Галайбине, Борзнянський р-н, Ч.; **147** – с. Обмачів, Бахмацький р-н, Ч.; **148** – с. Пальчики, Бахмацький р-н, Ч.; **149** – с. Смоляж, Борзнянський р-н, Ч.; **150** – с. Шаповалівка, Борзнянський р-н, Ч.; **151** – с. Мала Загорівка, Борзнянський р-н, Ч.; **152** – с. Красилівка, Бахмацький р-н, Ч.; **153** – с. Хороше Озеро, Борзнянський р-н, Ч.; **156** – с. Зеленівка, Бахмацький р-н, Ч.; **157** – с. Гірки, Новгород-Сіверський р-н, Ч.; **158** – с. Паліївка, Ямпільський р-н, С.; **159** – с. Орлівка, Ямпільський р-н, С.; **160** – с. Собич, Шосткинський р-н, С.; **161** – с. Макове, Шосткинський р-н, С.; **162** – с. Тиманівка, Шосткинський р-н, С.; **163** – с. Клишки, Шосткинський р-н, С.; **165** – с. Слоут, Глухівський р-н, С.; **166** – с. Шевченкове, Глухівський р-н, С.; **167** – с. Обтове, Кролевецький р-н, С.; **168** – м. Кролевець, Кролевецький р-н, С.; **169** – с. Ярославець, Кролевецький р-н, С.; **170** – с. Уздиця, Глухівський р-н, С.; **171** – с. Алтинівка, Кролевецький р-н, С.; **172** – с. Будища, Глухівський р-н, С.; **173** – с. Мельня, Конотопський р-н, С.; **175** – с. Литвиновичі, Кролевецький р-н, С.; **181** – с. Клепали, Буринський р-н, С.; **186** – смт Есмань, Глухівський р-н, С.; **187** – с. Вільна Слобода, Глухівський р-н, С.; **188** – с. Студенок, Глухівський р-н, С.; **189** – с. Сваркове, Глухівський р-н, С.; **190** – с. Ходине, Глухівський р-н, С.; **191** – с. Манухівка, Путивльський р-н, С; **279** – с. Савин, Козелецький р-н, Ч.; **289** – смт Велика Димерка, Броварський р-н, К.; **307** – с. Лемеші, Козелецький р-н, Ч.; **308** – с. Талалаївка, Ніжинський р-н, Ч.; **309** – с. Козари, Носівський р-н, Ч.; **310** – с. Володькова Дівиця (до 2016 р. – с. Червоні Партизани), Носівський р-н, Ч.; **311** – с. Бригинці, Козелецький р-н, Ч.; **313** – с. Шатура, Ніжинський р-н, Ч.; **314** – с. Коломійцівка, Носівський р-н, Ч.; **317** – с. Заворичі, Броварський р-н, К.; **319** – с. Стара Басань, Бобровицький р-н, Ч.; **320** – с. Щаснівка, Бобровицький р-н, Ч.; **322** – с. Жердова, Броварський р-н, К.; **324** – с. Нова Басань, Бобровицький р-н, Ч.; **349** – с. Галиця, Ніжинський р-н, Ч.; **351** – с. Петрівка, Прилуцький р-н, Ч.; **353** – с. Смош, Прилуцький р-н, Ч. (у матеріалах АУМ запис здійснено в сусідньому с. Високе); **355** – с. Рудівка, Прилуцький р-н, Ч.

К. – Київська область
С. – Сумська область
Ч. – Чернігівська область

КОМЕНТАРІ

Загальноприйнято, що властивості звука відображаються відповідним знаком, а не сусіднім знаком. Проте в легендах до фонетичних карт із системи вокалізму знак, яким позначають палатальність, винесено в квадратні дужки разом із голосним, а не з приголосним, якому властиве м’якшення, оскільки виникла потреба розрізнення голосних із подібними артикуляційними характеристиками, перед якими приголосні тверді чи м’які (пом’якшені), наприклад: в[е]д'ро, м[е]'шок, п[е]'сок, в[е]т'ри і в[’е]д'ро, м[’е]'шок, п[’е]'сок, в[’е]т'ри (к. 15). Такий спосіб репрезентації діалектного матеріалу збережено й щодо тих позицій, у яких приголосні тільки м’які: д[’і]д, 'с[’i͡e]но тощо.

У пропонованому атласі графічно подано ті діалектні вияви, які засвідчено навіть в одному н. п., проте картографування окремих фонетичних модифікатів, інформацію про які унаявнено в коментарях до АУМ, не здійснюємо. Крім того, часто не передано фонетичні варіанти у словотвірних, морфологічних, синтаксичних та лексичних картах.

Розрідженість низки карт (наприклад, №№ 30, 60, 85, 100, 103, 179, 188, 227, 356, 357, 404, 413–415) пов’язана з відсутністю у відповідних говірках картографованого слова чи явища, позначуваного ним.

У записах діалектного матеріалу застосовано фонетичну транскрипцію, апробовану в АУМ.

Інформацію про структуру дифтонгів у східнополіських говірках станом на початок XXI ст. подано в таблицях 1–3.

Таблиця 1. Дифтонгічні рефлекси */ě/

Дифтонг або звужений монофтонг	говірки, у яких засвідчено відповідний звук
^{i}e͡	3, 5–6, 9, 11–12, 66–69, 71, 76, 79–80, 86, 93–95, 100, 103–114, 116–124, 128–132, 138, 140, 142–143, 157–158, 160, 162, 175, 186–190, 279
i^{e}͡	112, 117, 122, 129, 132, 134, 136, 139, 160, 162, 167, 279
ie͡	106, 128, 162
ê	5, 73, 76, 107, 112, 114, 116–117, 124, 142, 279
^{и}e͡	12, 71, 76, 96, 105, 107, 114, 125, 157–158, 162, 188, 190
^{у}o͡	79, 103, 112
уo͡	109
у^{e}͡	142
^{у}и͡	134, 162
у^{и}͡	139
^{у}i͡	134, 136

î	122

Таблиця 2. Дифтонгічні рефлекси */e/

Дифтонг або звужений монофтонг	говірки, у яких засвідчено відповідний звук
i͡e	3, 5–6, 11–12, 16, 66–69, 71, 73, 76, 79–80, 86, 93–95, 103–104, 106–109, 111–112, 114, 116–117, 119–120, 122–125, 128–129, 132, 138, 140, 143, 147, 157–158, 160, 162, 186–188
i̯e	11, 112, 117, 122, 129, 131, 136, 139, 160, 279
ie̯	86, 94
ê	5, 11, 73, 80, 108, 111, 121, 123
ᵘ͡e	11, 15, 65, 67, 69, 76, 79–80, 94, 106–107, 110–112, 119, 123–124, 128, 131, 140, 143, 147, 188, 279
ʸ͡o	11, 66, 68–69, 71, 76, 79–80, 86, 95, 97, 100, 103–104, 106–109, 111, 114, 116–119, 121–125, 128–129, 132, 138–140, 142–143, 147, 157, 162, 187–188
u̯o	107
u̯ᵒ	103, 112, 119
ô	11, 69, 73, 76, 79–80, 104, 112, 116–118, 124, 128, 162, 279
ʸ͡e	131,138, 142
u̯ᵉ	139
ʸ͡и	119, 122, 129–131, 133–134, 136–137, 139, 162
u̯ᵘ	130, 136, 139, 162
û	5
ʸ͡i	110, 122, 129, 133–134, 136–137
u̯ⁱ	129, 133, 139

Таблиця 3. Дифтонгічні рефлекси */o/

Дифтонг або звужений монофтонг	говірки, у яких засвідчено відповідний звук
i͡e	120, 125
i̯e	160
ie̯	160
ᵘ͡e	160, 320
ʸ͡o	3, 6, 9, 11–12, 66–69, 71, 76, 79–80, 86, 93–95, 100, 102–114, 116–125, 128, 130–132, 134, 138–140, 142–143, 147, 157–158, 162, 172, 186–188, 190, 279, 320
u̯o	123
u̯ᵒ	112

ô	3, 9,11–12, 68–71, 73, 76, 79–80, 95, 100, 103–104, 107–109, 111–114, 116–117, 119–121, 124, 128, 131, 140, 143, 162, 279
$\overset{\smile}{}$	119, 122, 125, 135, 142, 162, 320
$\underset{\smile}{}^{е}$	129–130, 135, 139, 320
$\overset{\smile}{}$и	109–110, 119, 122, 124–125, 129–131,133–139, 141, 152, 162, 163, 165, 279, 307, 311, 320
$\underset{\smile}{}^{и}$	122, 129–130,133–135, 138–139, 142, 162, 310
$\underset{\smile}{}$и	133
û	320
ŷ	79, 121

Коментар 1. За повторного обстеження говірок виявлено семантичну диференціацію: ˈ*с'ітка* ‘пристрій для ловлі риби’ – ˈ*с'етка* ‘вид огорожі з перехрещених металевих прутів’ (н. пп. 133, 169). Цю особливість не скартографовано.

Коментар 2. Порівняно з попереднім часовим зрізом сучасні рефлекси наголошеного [ě] після [ц] не вповні збігаються із рефлексами [ě] після інших зубних приголосних (див. к. № 1), що зумовило побудову окремої синхронної карти.

Засвідчено розрізнення: *ц'ін* ‘знаряддя для молотьби’ – *цеп* ‘ланцюг’ (н. пп. 151, 153, 169, 289, 308, 313, 317, 319–320, 349), аналогічно – *ц'$\overset{\smile}{}$еп* та *цеп* (н. п. 116).

Коментар 8. Не картографується спостережене на початку XXI ст. семантичне розрізнення слова *віра* відповідно до різних рефлексів наголошеної фонеми */ě/: ˈ*в'іра* ‘переконання’, ‘довіра’, ‘визнання існування Бога’ – ˈ*в'ера* ‘ім’я людини’ (н. пп. 125, 127, 130, 149, 168–169, 289, 308, 311, 314, 319, 324).

Коментар 9. Не взято до уваги сучасний *е*-рефлекс *[ě] у назві *світ*, якщо виявлено розбіжності в її значенні: *св'ім* ‘всесвіт’ – *св'ет* ‘світло’ (н. пп. 153, 159, 168, 308, 310–311, 317, 349, 351, 355).

Коментар 11. Не відображено деякі (часто спорадичні) словоформи з дифтонгами, інформацію про які подано в АУМ I (с. 20, коментар № 11).

Коментар 14. Незначна розрідженість карти зумовлена наявністю у відповідних н. пп. інших номінацій *зозулі – ку*ˈ*кушка* чи *ку*ˈ*кул'а* (див. к. № 387).

Коментар 15. Зафарбованому квадрату, яким позначено словоформи з голосним [’е], відповідає також варіант *в$\overset{\smile}{}$ід*ˈ*ра* (н. п. 5) (АУМ I, с. 21, коментар № 15).

Коментар 16. Відсутність у північних східнополіських говірках форми *співає* зумовлена вживанням у них інших назв – *п'е*ˈ*йе* чи *па*ˈ*йот* (див. к. № 398).

Коментар 23. Синхронну карту складено на основі аналізу монологічного мовлення інформантів, зібраного під час експедиційних досліджень 2010 – 2016 рр.

Коментар 24. Не скартографовано незначні розбіжності щодо характеру сполучень [ги], [ки], [хи], які були наявні в середині XX ст., оскільки кількість

говірок, у яких вживання [и] та [і] залежало від позиційних умов, невелика (докладно: АУМ І, с. 22, коментар № 21).

Коментар 25. У багатьох східнополіських говірках на початку XXI ст. замість лексеми *со'кира* або паралельно з нею вживають *то'пор* (див. к. № 364).

Коментар 28. Зафарбованим трикутником передано також випадки уживання початкового чи приставного [и]: *и'голка, иг'рат'* (н. пп. 97, 133–134, 136–139); *иг'руша* (н. пп. 133–134, 136, 138–139); а також [й] (після попереднього приголосного): на *йг'руши* (н. пп. 64, 102, 128, 132) (АУМ І, с. 22–23, коментар № 25).

Результати повторної експлорації засвідчили появу формальних відмінностей (суфіксації) щодо реалізації опозиції сем ‘плід’ і ‘рослина’: *г'руша* ‘плід’ – *г'рушн'а* ‘рослина’ (н. п. 19), *іг'руша* ‘плід’ – *іг'рушанка* ‘рослина’ (н. п. 17).

Коментар 44. Трикутником, справа зафарбованим чорним кольором, картографуються структури зі змінами [е]>[е^{а}], [а^{е}], [а] (докладно: АУМ І, с. 24–25, коментар № 41).

Коментар 65. У н. пп. 153, 173 замість фори *тик* у 2010 – 2016 рр. занотовано *то'чок*.

Коментар 70. У низці говірок замість лексеми *окріп* уживають *кип'яток* (див. карту № 57), що зумовило розрідженість карти.

Коментар 74. Не картографуються сумнівні паралельні відповіді інформантів молодшого віку (*р'іў'чак* (н. пп. 132, 167), засвідчені в середині XX ст. (АУМ І, с. 28, коментар № 65).

Коментар 76. За матеріалами експедицій 2010 – 2016 рр., замість назви *віконце* відзначено: *ак'но* (н. пп. 12, 105, 175), *ок'но* (н. пп. 117, 144, 153, 307), *х'вортачка* (н. п. 137).

Коментар 77–78. Не взято до уваги в ненаголошеній позиції рефлекс [у̯о̯] (<*/о/), засвідчений в окремих говірках (н. пп. 121, 128) у середині XX ст. (докладно: АУМ І, с. 29, коментар № 68).

Коментар 79. Розрідженість карти пов’язана із функціонуванням інших назв *півкопи*, засвідчених:

– у середині XX ст.: *по'лук'іпок, по'лукопок, ко'лупопок, ко'лукопок* (докладно: АУМ І, с. 29, коментар № 69);

– на початку XXI ст.: *ка'пица* (н. п. 160), *ко'пиц'а* (н. п. 165), *ко'пичка* (н. п. 171); *ко'лупопок* (н. пп. 149, 151, 313, 351), *ко'лупопочок* (н. п. 149); *о'колупок* (н. п. 353); *палу'коп* (н. п. 114), *полу'коп* (н. пп. 73, 141); *палука'па* (н. пп. 69, 111), *палу'копа* (н. п. 107), *полуко'па* (н. пп. 121, 167); *па'лукапак* (н. пп. 1, 8, 11, 64–67, 71, 95, 129), *палу'капак* (н. п. 69), *па'лукапок* (н. п. 9), *полу'к'іпок* (н. пп. 167, 355), *по'лук'іпок* (н. п. 322), *полу'копак* (н. п. 7), *по'лукопок* (н. пп. 122, 127, 144, 148, 150, 153, 156, 308–309, 311, 313–314, 317, 319–320, 324), *полу'копок* (н. п. 349); *п'іў ко'пи* (н. пп. 93, 289), *пиў ко'пи* (н. п. 310), *паў ка'пи* (н. пп. 19, 95, 132), *паў 'копи* (н. п. 86), *поў ка'пи* (н. пп. 7, 101, 191), *поў 'копи* (н. п. 279), *поў ко'пи* (н. п. 118); *пол ка'пи* (н. п. 190); *пала'в'іна ка'пи* (н. п. 13); *п'іў кап'на* (н. п. 162); *п'іў коп'ни* (н. п. 169), *поў*

кап'ни (н. п. 12); *па'лукапка* (н. п. 68); *полу'к'іпйе* (н. п. 169); *па'лушк'і* (н. п. 190).

Виявлено також семантичну диференціацію: *ко'лупопок*, або *'шапка* ‘останній сніп зверху’, *по'лукопок* ‘півкопа’ (н. п. 152).

Коментар 80. Матеріали АУМ у східнополіських говірках в першому складі числівника *двана́дцять* зрідка засвідчують інші рефлекси голосного, ніж [а]: *дв·е'нац:ät'* (н. п. 17), *две'надц'ат'* (н. п. 325) (АУМ І, с. 26, коментар № 50).

Коментар 81. На початку ХХІ ст. у н. п. 6 відзначено *гарш'чочн'ік* ‘гончар’.

Коментар 83. Не картографується лексема *ла'шонок*, засвідчена у північно-східних говірках східнополіського говору в середині ХХ ст. і на початку ХХІ ст.

Коментар 85-б. У 1948 – 1963 рр. в обстежуваному мовному просторі було засвідчено такі значення слова *сльота*: ‘мокрий сніг з дощем, негода’ (н. пп. 3, 5, 64, 66–67, 72, 76, 80, 94–97, 101–103, 109–110, 122, 124, 128, 131, 133, 144, 148, 164, 181, 311, 319–320, 349, 351); ‘причепа’ (переважно в порівняльному звороті «як сльота») (н. пп. 3, 65–66, 68–69, 71, 80, 128, 161, 173, 181, 191, 310, 313–314, 319–320, 322, 351); ‘сльози, що застилають очі на вітрі’ (н. п. 320) (АУМ І, с. 30, коментар № 75).

Коментар 94. За обстежень 2010 – 2016 рр. у двох говірках виявлено зміну граматичного значення чоловічого роду на інші – жіночий (*'бубна* – н. п. 175) та середній (*'бубно* – н. п. 190).

Коментар 105. Через те, що в середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 32, коментар № 92) і на початку ХХІ ст. в низці н. пп. замість форми *голуб'йата* засвідчено *го(а)лубе'н'ата*, карта виявилася розрідженою.

Коментар 106. За обстежень початку ХХІ ст. засвідчено також структури: *'жаби* (н. п. 144), *'жаб'і* (н. пп. 15, 94), *жа'б'і* (н. п. 7), *жа'б'іни* (н. п. 7).

Коментар 107. За обстежень середини ХХ ст. синкопу [в] (*с'а'ти(ĭ)*) було унаявнено в н. пп. 117–118, 120, 122, 289, 308, 314, 324; епентичний [й] (*свйа'ти(ĭ)*) – у н. пп. 17, 110, 122, 124, 130, 132, 141, 150, 161–162, 166, 167, 181, 313, 317, 351, 353; словоформи із приголосним [в] було занотовано в н. пп. 163, 172, 310–311 (*сва'ти(ĭ)*) та у н. пп. 7, 9, 12, 66–68, 79, 80, 100, 104, 105–107, 109, 112–114, 128, 131, 133–135, 138–139 (*све'ти(ĭ)*); у решті говірок у слові *святий* вживали приголосний [в’] (АУМ І, к. 94).

Коментар 108. У багатьох н. пп. замість лексеми *с'в'ато* записано *п'разник* (див. к. № 408).

Коментар 109. Розрідженість карти пов’язана із уживанням назви *ворот'ник* ‘комір’ (див. к. № 338).

Коментар 112. За минулої експлорації кінцевий [к] у слові *фартух* було спостережено тільки в н. п. 15 (АУМ І, с. 33, коментар № 99).

Коментар 113. Контурним колом передано також інші структури: *кваса'л'а* (н. пп. 6, 13, 102, 113; паралельно з *ква'сол'а* – н. пп. 18, 93, 158–159); *квасе'л'а* (н. п. 111); *квас'і'йа* (паралельно з *ква'сол'а* – н. п. 157); *ква'сол'*

(паралельно з *ква'сол'а* – н. пп. 14, 157); *квасо'л'а* (паралельно з *ква'сол'а* – н. п. 158); *ква'сул'а* (н. пп. 64–65, 68, 71, 100, 112, 117, 123; паралельно з *ква'сол'а* – н. пп. 121–122, 125); *квасу'л'а* (н. пп. 1, 66, 69, 73, 76, 79–80, 105, 108, 114, 118; паралельно з *ква'сол'а* – н. пп. 15, 72); *кв'іс'е'йа* (н. п. 17). Контурним трикутником позначено ще: *хваса'л'а* (паралельно з *ква'сол'а* – н. пп. 18); *хвис'і'йа* (н. п. 160); *хв'іс'а'йа* (н. п. 17); *хв'іс'е'йа* (н. п. 16). Засвідчено також: *бара'бол'а* 'квасоля' (н. п. 17).

Коментар 122. Чорним зафарбованим колом позначено ще *дцв'ін* (н. п. 167) (АУМ І, с. 34, коментар № 107).

Коментар 127. Як і в середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 34, коментар № 111), на початку ХХІ ст. у північно-східних східнополіських говірках поширені інші форми: *ка'пусни* (н. пп. 14–15, 17–18, 189). Засвідчена також: *с ка'пусти* (н. п. 8).

Коментар 131. Зафарбованим колом позначено ще форми з початковим [д^{з}'] на україно-білоруському суміжжі в н. пп. 8, 16, 67, 71, 94, 105 (докладно: АУМ І, с. 34, коментар № 113).

Коментар 134. Розрідженість карти, що відбиває субституцію [н'] – [н] – [й] у слові *соняшник*, пояснюється наявністю на початку ХХІ ст. інших субстантивів на позначення цієї рослини: а) спільнокореневих: *сон* (н. пп. 1, 3, 5–6, 9, 11–13, 15, 17–18, 64–69, 73, 76, 79–80, 93, 95–97, 100, 102–103, 111, 129, 131, 133–134, 136, 139, 157, 160, 163, 167, 171), *'сон'ах* (н. пп. 108, 114, 117, 122, 127, 141, 149, 181, 289, 307–310, 313, 317, 319–320, 324, 349, 351), *'сон'ех* (н. п. 93), *'сон'ек* (н. п. 160), *'сон'іх* (н. п. 307), *'сонух* (н. пп. 186–187, 191), *'солнух* (н. п. 190), *'сойах* (н. п. 351), *'сонаўка* (н. пп. 157, 162), *'солн'ечн'ік* (н. п. 190), *на'соник* (н. п. 314), *пад'сонух* (н. пп. 67, 186), *пад'солнух* (н. пп. 9, 12, 17, 70, 72, 95, 101–102), *пад^{т}'солнух* (н. п. 19), *пат'солнух* (н. пп. 5, 14, 18, 159–160, 190), *пад'солн'ешн'ік* (н. пп. 3, 68), *пад^{т}'солнушник* (н. п. 19); б) з іншою основою: *ка't'елк'і(и)* (н. пп. 7–8), *кру'жалки* (н. п. 9), *'с'ем'ечк'і* (н. пп. 16, 157). Інформацію про подібні та інші форми в середині ХХ ст. див. в АУМ І, с. 34–35, коментар № 115.

Коментар 138. Не взято до уваги варіювання голосних після шиплячого.

Коментар 142. Незначна розрідженість карти пов'язана з уживанням в говірках лексеми *м'і'рошник* (див. к. № 407).

Коментар 146. Відсутність знаків для позначення сучасних рефлексів [р'] у слові *рятувати* біля н. пп. 3, 8, 18, 79–80, 130, 159 пов'язана із уживанням у них лексеми *спа'сат'* 'рятувати'.

Коментар 157. За минулої експлорації, крім форм *дошч* і *доршч*, що закінчувалися на [шч], були засвідчені форми: *дождж* (н. пп. 8, 13), *дож^{ш}ч·* (н. п. 96), *дошш'* (н. п. 68), *доршт'* (н.п. 67) (АУМ І, с. 37, коментар № 132).

Коментар 158. Розрідженість карти пов'язана з уживанням у багатьох східнополіських говірках лексеми *крил'це* (*крил'цо*) 'ґанок'.

Коментар 159. Замість лексеми *'гудзик* (і рідше до неї) у 2010 – 2016 рр. занотовано: *'пувиц'а* (н. пп. 289, 307–308, 349, 355); *'пугав'іца* (н. пп. 1, 5, 7–8, 14, 19, 67, 71, 73, 104, 108, 113, 157, 163, 165–166, 172–173, 186, 190–191);

ˈ*пугавица* (н. пп. 107, 109, 128, 133, 137, 142); ˈ*пуговиц'а* (н. пп. 120–121, 127, 171, 181, 317, 320, 322); ˈ*пугаўка* (н. пп. 14, 159, 189); ˈ*пугоўка* (н. пп. 18, 130, 141); ˈ*пугвиц'а* (н. пп. 104, 111, 114, 117, 119–120, 125, 138, 144–145, 148, 150–152, 156, 168, 279, 309, 311, 314, 319, 351, 355); ˈ*пугвица* (н. пп. 73, 80, 100, 106–107, 109, 131–132, 138, 140, 143); ˈ*пугв'іца* (н. пп. 3, 97, 113); ˈ*пугвичка* (н. п. 67); ˈ*пугиц'а* (н. п. 353); ˈ*пугица* (н. п. 141); ˈ*пуг'іца* (н. п. 105); ˈ*пуг'іц'а* (н. п. 116); ˈ*пуглиц'а* (н. п. 76).

Коментар 161. За минулої експлорації назву *кукурудза* в багатьох східнополіських говірках не вживали (АУМ І, к. № 315).

Коментар 177. Зібраний у середині ХХ ст. матеріал засвідчив, що у значенні 'держак коси' назви *к'іˈс':а, коˈс':е, косˮйе, к'ісˮйа* утворювали розріджений ареал. За попередньої експлорації було занотовано: *ка(о)ˈс':о, косˮйо* (н. пп. 8–9, 12–16, 19, 64–67, 96, 101, 128, 157, 159, 181, 190); *косˈт'о* (н. п. 187); *ко(а)сˈт'е* (н. пп. 125, 133, 149–150, 168, 170, 175, 189, 309, 319, 353); *костˮ(й)е* (н. пп. 167, 186); *ко(а)с(')ˈт'е* (н. пп. 107, 153, 167, 171); *касˈт'е* (н. п. 188); *ко(і)с(')ˈце* (н. пп. 93, 109, 123, 164); *к'іс(')ˈце // к'іˈс'а* (н. п. 145); *касˈт'е // к'ос(')ˈц'е* (н. п. 161); *коˈсил(')но* (н. пп. 120, 162); *каˈсил':е // каˈс':е* (н. п. 108) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 94, коментар № 24).

Коментар 178. Незначна розрідженість карти пов'язана з уживанням лексеми *сошˈник* 'леміш' (див. к. № 359). Словоформа з кінцевим [х] за обстежень 1948 – 1963 рр. з-поміж досліджуваних говірок була унаявнена тільки в н. п. 93 (АУМ І, с. 62, коментар № 300).

Коментар 183. Через входження до говіркового мовлення лексеми *плаˈток,* яка в низці н. пп. витіснила номен ˈ*хустка* (див. к. № 339), карта виявилася розрідженою.

Коментар 184. На початку ХХІ ст. засвідчено також форми *касˈт'еї* (н. пп. 93, 104), *косˈт'а* (н. п. 149), що не картографуються.

Коментар 185. У 2010 – 2016 рр. замість *р'асˈний* в говірковому мовленні занотовано *гусˈти* (н. п. 6) та *гусˈтої* (н. п. 14).

Коментар 186. Розрідженість карт 186-а, 186-б і 186-в пов'язана із фіксуванням у відповідних говірках форм без демінутивного суфікса *-еньк-*.

Коментар 209. Не взято до уваги відсутність/наявність протетичних приголосних.

За нової експлорації спостережено розходження значень слів: ˈ*угал'* 'корисна копалина', *(в)уˈгал':е* 'деревне вугілля' (н. п. 12).

Коментар 211. Не скартографовано інші назви, виявлені у 1948 – 1963-х рр. (*шкал·диˈгайе* – н. п. 15, *кастиˈл'ат'* – н. п. 7, *клиˈгат'* – н. п. 13, *храˈмайе* – н. п. 191, *шкандиˈбати* – н. п. 135) (АУМ І, с. 40–41, коментар № 166) та у 2010 – 2016-х рр. (*клиˈгат'* – н. п. 7, *храˈмат'* – н. п. 190, *шкандиˈбат'* – н. п. 13).

Коментар 215. Опущено форми *л'іводˈручка* (н. п. 152), *л'іводˈрука* (н. п. 150), занотовані в середині ХХ ст. (АУМ І, с. 41, коментар № 172), та *л'іўшаˈруки* (н. п. 162), засвідчену на початку ХХІ ст.

Коментар 221. За сучасної експлорації засвідчено також форми ˈ*л’адка* (н. п. 320), ˈ*бл’адка* (н. пп. 309, 320), які на карті не подано.

Коментар 226-а. Розрідженість карти зумовлена тим, що в багатьох говірках представлені форми із суф. -к- (від *ла*ˈ*дошка*).

Коментар 230. Не взято до уваги кореневих голосних у слові *рілля*.

Коментар 248. Як ˈ*полем* картографується також структура ˈ*пол’ем*.

Коментар 249. У деяких сучасних східнополіських говірках (н. пп. 69, 76, 79) у слові *вим’я* відсутній початковий приголосний, через що семантичне розрізнення назв *вим’я* та *ім’я* може здійснюватися за структурою слова: (род. відм.) *ім*ˈ*йа* та (род. відм.) ˈ*імйе* ‘вим’я’ – (род. відм.) ˈ*імен’і* ‘ім’я’ (н. п. 76), (род. відм.) ˈ*імйе* ‘вим’я’ – (род. відм.) ˈ*імен’і* ‘імя’ (н. п. 79).

Коментар 261-б. За обстежень середини ХХ ст. в окремих східнополіських говірках в род. відм. множини іменника *баба* було занотовано фонетично модифіковані флексії *-й-основи (*-іў, -иў, -оў, -уоў, -уиў*) (н. пп. 70, 107, 116, 118, 120, 122, 124, 127, 144, 147–148, 150, 156, 160, 162, 167, 189, 307, 317, 319, 320, 322, 324) та *-ї-основ (*-еї*) (н. пп. 151–152, 319, 349, 351) (АУМ І, к. 219).

Коментар 265–266. У середині ХХ ст., крім форм *мо*ˈ*го, тво*ˈ*го*, було занотовано: *май*^{а}ˈ*го, твай*^{а}ˈ*го* (н. п. 13); *майе*ˈ*го*, *твайе*ˈ*го* (н. п. 14); *мо*ˈ*його, тво*ˈ*його* (н. пп. 160, 169, 313) (АУМ І, с. 39, коментар № 156).

Коментар 282. За сучасної експлорації діалектного простору у мовленні інформантів рідко засвідчено короткі форми з нуль-флексією: *рад, слаб* (н. п. 8).

Коментар 283. Не скартографовано закінчення коротких форм прикметників -о в н. п. 102 (*ма*ˈ*ло йаг*ˈ*н’а*), занотоване в середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 50, коментар № 238).

Коментар 293. До уваги не взято фонетичні варіанти фіналі -*ить*.

Коментар 294. Карта є розрідженою, оскільки в багатьох говірках засвідчено форми, утворені від дієслова *ла*ˈ*мати*, а не *ло*ˈ*мити*.

Коментар 301. До уваги не бралася м’якість приголосного [с’] та різна реалізація голосного [о] в закінченні -*ом*.

Коментар 307. У низці говірок у значенні 1-ої особи множини наказового способу від дієслова *ходити* засвідчено також: *і*ˈ*д’ом* (н. пп. 7, 93, 95–96, 102, 105, 131, 135, 149, 169); *паш*ˈ*л’е* (н. п. 160); *паш*ˈ*л’і* (н. пп. 3, 97, 100, 111, 190); *пош*ˈ*л’і* (н. п. 161); *пош*ˈ*ли* (н. п. 149); *поїˈд’ом* (н. п. 191). Ці та подібні форми були засвідчені також в середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 53, коментар № 264).

Коментар 310. Змодельовані форми слова станом на середину ХХ ст. див. в АУМ І, к. 252.

Коментар 313. Не взято до уваги фонетичні варіанти слів.

Коментар 316. Не взято до уваги фонетичні варіанти слів. Не картографуються сполучники *ко*ˈ*ли, ка*ˈ*л’і, ко*ˈ*л’і, па*ˈ*куда*, виявлені в середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 54, коментар № 271), та *па*ˈ*куда* (н. п. 95), *па*ˈ*кудава* (н. п. 67), занотовані у 2010–2016 рр.

Коментар 320. У багатьох сучасних східнополіських говірках синтаксем *йо*ˈ*го* ˈ*руку з*ˈ*нати* та *йо*ˈ*го ру*ˈ*ка з*ˈ*нати* не вживають (н. пп. 1, 3, 5–6, 8–9, 11, 14, 16, 64–65, 67–68, 70–72, 80, 86, 93, 97, 101, 103, 106, 108–109, 116, 118–119, 122, 125, 128, 130–131, 134–135, 137–139, 141, 144–145, 148, 151, 162–163, 168, 170–172, 187–188, 190, 289, 308–309, 311, 313, 319, 320, 324, 349, 353, 355). Водночас ці словосполучення можуть бути стійкими мовними зворотами, якими позначають: людину, яка має гарний почерк чи почерк, за яким її можуть упізнати (н. пп. 167, 322); фахівця із якого-небудь ремесла (н. пп. 149, 175, 314); тямущу в будь-якій справі людину (н. п. 66); майстра, якого впізнають за манерою виконання (н. п. 143); добру (н. п. 124), розумну (н. пп. 123, 156, 310), відому (н. пп. 7, 152), заможну (н. пп. 153, 307), щедру людину (н. п. 127); особу зі знатної сім'ї (н. п. 96); того, хто володіє сильним ударом кулаком (н. п. 121).

Коментар 324. У східнополіських говірках середини ХХ ст. домінантною моделлю була *і*ˈ*ти по* ˈ*воду*. Конструкція *і*ˈ*ти за во*ˈ*дойу* фіксувалася зрідка; її значення не було розкрито (див. АУМ ІІІ, ч. 4, с. 178, коментар № 230).

Коментар 329. Не картографуються засвідчені в середині ХХ ст. словоформи *пошли* (н. п. 144), *паш*ˈ*л'і* (н. пп. 14, 190), *пашоў* (н. пп. 5, 8, 66, 94, 289) (докладно: АУМ І, с. 70, коментар № 333).

Коментар 331–**332.** Не скартографовано вигуків, виявлених у середині ХХ ст. спорадично чи в поодиноких говірках (для підкликання овець: *бур-бур* (н. п. 7), ˈ*бера-*ˈ*бера* (н. п. 123), *б'ерî-б'ерî* (н. п. 68), *би*ˈ*ри-би*ˈ*ри* (н. пп. 65, 73, 111, 130), ˈ*бери-*ˈ*бери* (н. пп. 66, 69–70, 72, 124, 317), *б'і*ˈ*ри-б'і*ˈ*ри* (н. п. 67), *би*ˈ*рашка-би*ˈ*рашка* (н. п. 116), *ба*ˈ*рашки* (н. п. 110), *бе*ˈ*рус'-бе*ˈ*рус'* (н. п. 157), *брус'-брус'* (н. п. 166), *браш-браш* (н. п. 353), *б*ˈ*йашки-б*ˈ*йашки* (н. п. 311), *чу-чу* (н. п. 8), *о-ч'е-ч'е* (н. п. 190); для відгону овець: *бур-бур* (н. п. 7), *бур'-бур'* (н. п. 191), *а-ца* (н. п. 108), *а-*ˈ*т'о* (н. пп. 103, 140), *а-*ˈ*та* (н. п. 109), *брыз-ку*ˈ*ды* (н. п. 101), ˈ*гас'а* (н. п. 311), *гей* (н. пп. 143–144), *ги*ˈ*л'у* (н. п. 18), *гил'-ги*ˈ*л'а* (н. п. 137), *гут'а* (н. п. 127), *киш'* (н. п. 160), *ки*ˈ*т'а* (н. п. 188), *от'о-от'о* (н. п. 150), *т'ах-т'ах* (н. п. 147), *т'ох* (н. п. 107), *т'у*ᵊ (н. п. 136)(докладно: АУМ І, с. 71–72, коментарі № 335–336). На початку ХХІ ст. зменшилася потреба у розведенні овець, що вплинуло на повноту сучасних фіксацій відповідних сугестивів.

Коментар 333. Не картографуються вигуки, засвідчені в середині ХХ ст. в поодиноких говірках: ˈ*пац'а-*ˈ*пац'а* (н. п. 153), ˈ*пац'ка-*ˈ*пац'ка* (н. п. 157), *пат-пат-цу* (н. п. 110), *поц-поц* (н. п. 104), *пас'-пас'* (н. п. 137), *ц*^{с}*-ц*^{с} (н. пп. 69–70, 124; у н. п. 69 цим вигуком кликали малих свиней), *т*^{це}*-т*^{це} (н. п. 134), *тсе-тсе-тейу* (н. п. 162), *ец'-ец'* (н. п. 143), *ц'он'-ц'он'* (н. п. 310), *ка*ˈ*бас'-ка*ˈ*бас'* (н. п. 127), *цух-цух* (н. п. 13), *чух·-чух·* (н. п.96) (докладно: АУМ І, с. 72, коментар № 337).

Коментар 338. У низці сучасних говірок засвідчено семантичну диференціацію: ~ *комір:* 'у сорочці' (н. пп. 64, 67, 121–122, 153, 313, 320, 322); 'у старовинній сорочці' (н. п. 123); 'у кофті' (н. п. 122); 'з міху' (н. п. 319); ~ *воротник*: 'у пальті' (н. пп. 121, 153, 313, 322); 'у піджаку' (н. п. 320); 'в

інших видах верхнього одягу, окрім сорочки’ (н. пп. 64, 67, 123); ‘у сорочці’ (н. п. 319); ‘із шерсті’ (н. п. 122).

Коментар 340. Не картографуються поодинокі назви, засвідчені в середині ХХ ст.: *кара'ватка* (н. п. 15), *кара'важ’іц:а* (н. п. 17), *'вагалка* (н. п. 168) (докладно: АУМ І, с. 61, коментар № 296). Назвою *ка'чел’а* на сучасному етапі часто послуговуються на позначення сучасних гойдалок, що складаються із залізних стовпців та перекладини, мотузок, залізних прутів або ціпків, на які вішають спеціальне сидіння.

У н. п. 186 за повторної експлорації засвідчено вживання дієсл. *ре'л’ул’ат’* ‘гойдати’, що, вочевидь, утворилося внаслідок контамінації *'рел’і* ‘гойдалка’ та *'л’ул’ка* ‘колиска’ з подальшою вербалізацією за дією ‘колихати’: «*ну/ а йа ваз"му йі'йе /ре'л’ул’айу і ка'жу/ оǐ 'л’ул’і/ 'л’ул’і/'к’іц’і 'дул’і/ а 'котику /дв"ᵢе//*».

Коментар 341. У середині ХХ ст. в обстежуваному мовному просторі значення ‘підвішена до стелі дитяча колиска’ передавалося назвою *к(а,у)о'ли(і)ска*, окремими випадками – *'л’ул’ка* та (в н. п. 145) *'гоǐдалка* (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 113, коментар № 56).

Коментар 348. За повторної експлорації мовного простору в програму дослідження було додане додаткове питання для з’ясування маніфестантів значення ‘горизонтальна частина димоходу над покрівлею хати’.

Коментар 349. За обстежень середини ХХ ст. діагностувалася тільки фонетична структура слова *попіл*.

Коментар 343. На початку ХХІ ст. у східній частині говору засвідчено семантичну диференціацію: *са'раǐ* ‘будівля для свійської худоби’, *хл’іў* ‘відгороджена частина будівлі для свійської худоби – тварин одного виду’ (н. пп. 14, 18–19, 159, 166, 187–188, 190).

Коментар 344. Не картографуються лексеми *ста'нок, 'л’іпка, хл’іў, са'раǐ* як назви приміщення для коней, занотовані в середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 58, коментар № 285).

Коментар 345. Розрідженість карти пов’язана із тим, що овець тримають не повсюдно. Не картографуються записані в окремих н. пп. деякі поодинокі назви приміщення для овець, як і загальні назви типу *хл’іў, по'в’ітка* (докладно: АУМ І, с. 58, коментар № 286).

Коментар 346. Через відмінність у будові, сумнівність записів тощо не взято до уваги деякі інші назви, засвідчені в середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 58, коментар № 287).

Коментар 347. Не скартографовано назв, що позначають (чи, ймовірно, позначають) інші реалії, зафіксовані під час першої експлорації (докладно: АУМ І, с. 59, коментар № 289).

У записах початку ХХІ ст. є такі ремарки: *'боўдур* (дерев’яний) (н. пп. 149–150), *'боўдур* (димохід без лежака) (н. пп.145, 309), *верх* (дерев’яний) (н. п. 130), *в’ерх* (цегляний) (н. п. 68), *верх* (димохід без лежака) (н. п. 140), *ди'мар* (дерев’яний або з лози) (н. п. 171), *ди'мар* (димохід без лежака) (н. п. 134),

*дим*ˈ*ник* (із шалівки; дим виходив у сіни) (н. п. 103), ˈ*ком*(ʼ)*е(и)н* (цегляний, прямокутний) (н.пп. 6–7, 94–95), *тру*ˈ*ба* (плетена з лози) (н. п. 319).

Коментар 351. Не скартографовано деяких поодиноких чи сумнівних щодо позначення димаря лексем, зафіксованих у середині ХХ ст.: ˈ*бароў*, ˈ*лежен'*, *таз*, *би*ˈ*чок* (докладно: АУМ І, с. 59–60, коментар № 292).

За сучасної експлорації говору в низці говірок виявлено залежність назви глечика для молока від його форми:

– глек із ручкою (вушком): *глек* (н. пп. 12, 107, 111–112, 117–118, 120, 134, 143, 151, 158, 165, 167, 310, 313), *гл'ек* (н. пп. 94, 96, 105), *г*ˈ*лечик* (н. пп. 9, 19, 71, 73, 76, 103, 109, 113, 119, 121–124, 127–131, 134, 138, 140, 149, 151–153, 157, 160–162, 166–169, 171, 279, 307–309, 311, 314, 322), *г*ˈ*леч'ік* (н. пп. 14, 190), *г*ˈ*л'еч'ік* (н. пп. 1, 5, 15, 64–65, 68–69, 71, 95, 97, 100, 102, 104, 108), *гле*ˈ*чо*к (н. п. 136), *гл'е*ˈ*чок* (н. п. 67), *гл'е*ˈ*ч'ок* (н. пп. 66, 93), *куў*ˈ*шин* (н. пп. 11, 80, 102, 106–107, 137, 141–142, 156, 187, 353), *ку*ˈ*шин* (н. пп. 3, 6, 9, 17, 72, 101, 131, 135–136, 141–142, 144–145, 150, 153, 157, 160, 171, 188, 308, 319, 355), *ку*ˈ*шинчик* (н. п. 114), ˈ*кухол'* (н. пп. 145, 314), ˈ*кухат'* (н. п. 114), ˈ*кухлик* (н. пп. 76, 114, 125, 139), ˈ*кухл'ік* (н. п. 12);

– глек без ручки (без вушка): *гла*ˈ*дишка* (н. пп. 1, 3, 5–6, 8–9, 11–12, 64–68, 71–73, 76, 80, 86, 93–97, 100–104, 107, 109–112, 114, 117–125, 127–132, 134–145, 148–152, 157–158, 160–162, 165–167, 169, 171, 279, 307–311, 313–314), *глек* (н. пп. 187, 319), *гл'ок* (н. п. 15), *г*ˈ*лечик* (н. пп. 187, 319, 353), *г*ˈ*л'еч'ік* (н. п. 106), ˈ*кухлик* (н. п. 187), *куў*ˈ*шин* (н. пп. 105, 322), *ку*ˈ*шин* (н. пп. 14, 19, 69, 94, 105, 108, 113, 165).

Коментар 353. Не взято до уваги назву *кле*ˈ*йонка*, адже нею переважно позначають скатерть, виготовлену зі штучного водонепроникного матеріалу.

За сучасної експлорації є такі ремарки, що вказують на спосіб виготовлення та функційне призначення виробу: самотканий: *нас*ˈ*тил'ник* (н. пп. 127, 149, 311, 313), *нас*ˈ*т'іл'ник* (н. п. 125), *нас*ˈ*тол'ник* (н. п. 143), *нас*ˈ*тол'н'ік* (н. пп. 3, 93, 95, 102), *нас*ˈ*т*ᵘ͡*ол'ник* (н. пп. 107, 123, 140), *нас*ˈ*тул'ник* (н. пп. 161, 172, 289), *редо*ˈ*вина* (н. п. 119), *р'ед*ˈ*нина* (н. п. 162) // виготовлений на сучасному швейному обладнанні: *с*ˈ*катерт'* (н. пп. 3, 107, 119, 123, 125, 127, 140, 149, 161, 172, 289, 311, 313), *с*ˈ*кат'ерт'* (н. пп. 93, 102, 143), *с*ˈ*кат'ерка* (н. п. 95), *скатер*ˈ*тина* (н. п. 162); – на будні: *нас*ˈ*т'іл'ник* (н. пп. 110, 309), *нас*ˈ*тил'ник* (н. пп. 148, 153, 314, 319, 309), *нас*ˈ*тол'ник* (н. пп. 138, 188), *нас*ˈ*тол'н'ік* (н. п. 97), *нас*ˈ*т'ол'н'ік* (н. п. 132), *нас*ˈ*тулник* (н. п. 166), *нас*ˈ*туил'ник* (н. п. 130), *нас*ˈ*тол'н'іца* (н. пп. 69, 113), *реда*ˈ*винка* (н. пп. 109, 130, 136), *с*ˈ*катерт'* (н. пп. 137, 171) // на свята та вихідні (краща, красивіша, новіша): *с*ˈ*катерт'* (н. пп. 97, 110, 132, 138, 148, 166, 188, 309, 314, 319), *с*ˈ*кат'ерт'* (н. п. 113), *ска*ˈ*терка* (н. п. 130), *с*ˈ*кат'ерка* (н. п. 69), *скатер*ˈ*тина* (н. п. 153), *нас*ˈ*тил'ник* (н. пп. 137, 171), *нас*ˈ*т*ᵘ͡*ул'ник* (н. пп. 109, 136).

Коментар 354. Карта засвідчує сучасне семантичне варіювання лексеми ˈ*в'іхот'*. Умовні позначення: 1 – ‘жмут сіна, соломи тощо’; 2 – ‘жмут сіна, соломи для миття посуду’; 3 – ‘жмут сіна, соломи, яким витирають бруд’; 4 –

‘жмут сіна, соломи, яким мажуть глиною долівку’; 5 – ‘жмут сіна, соломи, яким розпалюють піч, вогонь’; 6 – ‘жмут сіна, соломи, який підпалюють для підсвічування’; 7 – ‘жмут сіна, соломи, яким кроплять водою’; 8 – ‘зв’язаний жмут сіна, соломи’; 9 – ‘жмут сіна, соломи, яким підмітають’; 10 – ‘жмут сіна, соломи, яким затикають дірки’; 11 – ‘жмут сіна, соломи, яким відганяють комах’; 12 – ‘жмут сіна, соломи, який дають їсти худобі’; 13 – ‘жмут сіна, намотаний на кілок, яким намічають межі ділянок землі’; 14 – ‘жмут сіна, який підпалюють під час обряду’; 15 – ‘ганчірка’; 16 – ‘ганчірка для миття посуду’; 17 – ‘ганчірка для миття підлоги’; 18 – ‘ганчірка для миття будь-чого’; 19 – ‘ганчірка, якою витирають стіл’; 20 – ‘ганчірка, якою витирають руки’; 21 – ‘ганчірка, якою витирають ноги’; 22 – ‘ганчірка, якою витирають мазут’; 23 – ‘ганчірка, якою мажуть глиною долівку’; 24 – ‘ганчірка, якою дістають з печі або носять гарячий посуд’; 25 – ‘ганчірка, якою закривають димохід’; 26 – ‘брудна ганчірка’; 27 – ‘ганчірка на палиці, вимочена у паливі, смолоскип’; 28 – ‘ганчірка на палиці, намащена дьогтем, щоб змазувати колеса у возі’; 29 – ‘ганчірка на палиці, якою витрушують сажу з печі’; 30 – ‘ганчірка на палиці, вимочена у спеціальному розчині, якою намазують тварин від укусів оводів’; 31 – ‘щітка’; 32 – ‘щітка для миття будь-чого’; 33 – ‘щітка, якою мажуть глиною долівку’; 34 – ‘щітка, якою мажуть глиною хату’; 35 – ‘щітка, якою білять хату’; 36 – ‘залізний йорж для миття посуду’; 37 – ‘віник’; 38 – ‘віник, яким підмітають підлогу’; 39 – ‘віник, яким знімають павутину’; 40 – ‘віник, яким витрушують сажу’; 41 – ‘віник, яким білять хату’; 42 – ‘старий стертий віник’; 43 – ‘рослина, з якої роблять віники’; 44 – ‘невеликий сніп’; 45 – ‘шматок сала чи жиру, яким змащують сковороду’; 46 – ‘дуже худий’; 47 – ‘старий’, ‘дуже старий’.

Лексема *ˈв’іхот’* була полісемантичною й у середині ХХ ст.: в обстежуваному мовному просторі її було занотовано зі значеннями ‘ганчірка для миття посуду’, ‘жмут соломи або ганчірок, яким миють різні речі’, спорадично – ‘жмут соломи, за допомогою якого розпалюють у печі’, подекуди – ‘жмут клоччя або ганчірок, яким мажуть долівку’, в окремих говірках – ‘віхтем розтирають стіни, коли білять хати’ (н. п. 17), ‘ганчірка для миття підлоги’ (н. п. 151). Деякі значення лексеми уживали лише у східнополіських говірках: ‘жмут ганчірок, якими протирають димохід’ (н. пп. 72, 94), ‘щітка, якою білять хату’ (н. пп. 5, 66, 68), ‘клубок пряжі’ (н. п. 101) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 156, коментар № 145).

Коментар 358. За попередньої експлорації говірок діагностувалися фонетичні варіанти іменника *сокира*, що, ймовірно, вплинуло на повноту фіксацій лексичних дублетів до цього найменування (порівн. АУМ І, с. 22, коментар № 22).

Коментар 358. За повторної експлорації мовного простору засвідчено семантичну диференціацію: *ˈпуга* (невелика) – *баˈт’іг* (більший) (н. пп. 141, 186, 188, 322).

Коментар 367. Є такі зауваження до окремих сучасних записів: *гˈр’іва* – це трава, що росте на пагорбах затопленого лугу (н. п. 157); смуга трави, що

залишилася нескошеною по середині поля – це *чуб*, на краях поля – *г'рива* (н. п. 12); *г'р'іва* – рівна, заросла травою площа на болоті (н. п. 7). Засвідчено назву *недо'р'ізана г'риўка* (н. п. 171).

У середині ХХ ст. значення ‘смуга трави, що залишилася нескошеною’ переважно вербалізувалося у лексемі *г'рива* чи у її дериватах: *г'риўка* (н. пп. 86, 137, 186); *г'р'іўка* (н. п. 15); *г'риўка* // *г'рива* (н. пп. 138, 324).

Було відзначено *г'рива* ‘висока стерня’ (н. п. 111).

У значенні ‘пропуск у косінні’ зрідка фіксувалася назва *ог'р'іх* і лексично різнотипні одиниці, як-от: *боро'да* (н. пп. 69, 144, 148); *чуб* (н.пп. 11, 93, 103, 109, 135, 157); *недо'куос* (н. п. 111); *об'куис* (н. п. 137); *ми'нуха* (н. п. 114); *'мичка* (н. п. 139); *пра'минка* (н. п. 108); *хах'ли* (н. п. 13) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 90, коментар № 18).

Коментар 368. Не скартографовано деяких поодиноких лексем, зафіксованих у середині ХХ ст.: *о'зима* (н. п. 164), *а'з'імі'ійе, ўс'ходи а'з'ім'іх* (н. п. 3), *жита^{о} ў атав'ієве* (н. п. 12), *зима'вийе па'с'ієви* (н. п. 100), *а'тава* (н. п. 131), *'жита* (н. пп. 134, 150), *а'з'имн'ейе* (н. п. 188), *с'ходи аз'іми'ни* (н. пп. 289, 317) (докладно: АУМ І, с. 64, коментар № 309).

Коментар 369. Контурним прямокутником передано: *стер'н'а* (н. пп. 6, 19, 73, 80, 86, 110–114, 117, 121, 127, 132, 137, 141–142, 144–145, 148–150, 152–153, 156, 160, 163, 165–166, 168–169, 171–173, 175, 181, 187, 289, 310–311, 313, 319, 324, 353, 355), *ст'ер'н'а* (н. пп. 102, 106–107), *сте^{и}р'н'а* (н. пп. 96, 151, 308), *стер'на* (н. пп. 11, 116, 118, 122–123, 125, 134, 136, 138, 140, 158, 189), *сте^{и}р'на* (н. п. 349), *стир'н'а* (н. пп. 150, 159, 188, 191), *ст'ір'н'а* (н. пп. 14, 191); *стер'н'а 'житн'а(йа)* (н. пп. 12, 161–162, 170); *с'терен* (н. пп. 6, 76, 79–80, 113–114, 128–129, 135, 160, 172), *с'терен'* (н. п. 157), *с'т'ер'ен* (н. пп. 3, 94), *с'т'ерен* (н. п. 67), *с'т'ер'ін* (н. п. 190), *с'т'оран* (н. пп. 66, 68, 71, 104–105, 108), *с'т'орен* (н. пп. 69–70, 72), *с'т'ор'ен* (н. п. 104), *с'т'ор'ен'* (н. пп. 7, 13, 16–17); *с'терен 'житн'і* (н. п. 130); *'житн'і с'т'ор'ен* (н. п. 101); *стер* (н. пп. 109, 139); *стер'но* (н. пп. 76, 119–120, 124, 279, 307, 319), *ст'ер'но* (н. пп. 95, 96).

Варіантні форми лексеми *стерня*, засвідчені в середині ХХ ст., див. в АУМ І, с. 64, коментар № 310.

Коментар 370. Лексему *ру'но* засвідчено в мовленні тільки старшого покоління в н. пп. 11, 70, 72–73, 76, 104, 128.

У більшості східнополіських говірок середини ХХ ст. лексема *ру'но* маніфестувала значення ‘вовна з вівці’. Було записано ще такі значення лексеми *'руно*: ‘багато вовни’ у протиставленні до *коў'тун'* ‘небагато вовни’ (н. п. 123); *'руно* – зі старої вівці, *'воўна* – із молодої вівці (н. п. 109); *'руно* ‘озимі сходи’ (н. п. 1). Також було занотовано: *'руне^{и}ц'* ‘багато вовни, зібраної в одну купу’ (н. п. 160); *'руна* ‘вівця, що зимувалась’ (н. п. 7) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 168, коментар № 176).

Коментар 371. Карта засвідчує сучасне семантичне варіювання лексеми *ку'р'ін'*. Умовні позначення: 1 – ‘намет’, 2 – ‘намет для сторожа’, 3 – ‘будка’, 4 – ‘собача будка’, 5 – ‘будка для сторожа’, 6 – ‘оселя’, 7 – ‘стара хата’, 8 –

‘батьківська оселя’, 9 – ‘місце, де колись стояла хата’, 10 – ‘убоге житло’, 11 – ‘маленька хата’, 12 – ‘занедбана нежила хата’, 13 – ‘землянка’, 14 – ‘тимчасове житло, зроблене з підручного матеріалу’, 15 – ‘житло козаків’, 16 – ‘місце, де розкладають вогнище’, 17 – ‘місце, де горів вогонь’, 18 – ‘вогнище, у якому випалювали дрова на вугілля’, 19 – ‘вогнище на відкритій місцевості’, 20 – ‘вогнище біля намету’, 21 – ‘вогнище, яке розкладають в наметі’, 22 – ‘сарай’, 23 – ‘комора’, 24 – ‘омшаник’, 25 – ‘лазня’, 26 – ‘навіс у кузні’, 27 – ‘погрібник’, 28 – ‘курник’, 29 – ‘цигарки’, 30 – ‘місце, де косять’.

За попереднього обстеження діалектного континууму в багатьох говірках семантика лексеми *ку'р’ін’* була не з’ясована. Записано значення цього слова: ‘намет’ (н. пп. 95, 97, 103, 172); ‘намет для сторожа на баштані’ (н. п. 164); ‘будка’ (н. п. 320); ‘будка для сторожа’ (н. пп. 15, 101, 108, 128); ‘хата’ (н. пп. 17, 161); ‘стара мала хата’ (н. пп. 5, 18, 96, 137, 311, 355); ‘малий хлів’ (н. п. 8); ‘землянка’ (н. п. 14); ‘садиба’ (н. пп. 132, 152); ‘невеликий хутір’ (н. п. 152); ‘батьківщина’ (н. п. 320); ‘пічна труба в зруйнованій хаті’ (н. п. 118); ‘літня піч надворі’ (н. п. 118); ‘місце, де горів вогонь’ (н. пп. 15, 132–133); ‘вогонь’ (н. пп. 14, 161, 168, 188) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 160, коментар № 160).

Коментар 372. Контурним колом передано значення: ‘кришка на погребі’ (н. пп. 3, 6, 8, 16, 64–65, 69–72, 79–80, 86, 101, 104–108, 111, 113–114, 118–122, 125, 127, 132, 140–141, 144, 147, 150–151, 153, 156, 159, 161, 166, 168–169, 171, 172, 181, 188–189, 190–191, 279, 307–311, 313–314, 319–320, 322, 324, 349, 353, 355), ‘кришка на горище’ (н. пп. 120, 122, 149, 173, 289, 310, 313–314, 317, 324, 351, 353), ‘кришка на колодязі’ (н. пп. 169, 313), ‘будь-яка кришка’ (н. пп. 103, 152), ‘будь-які дверцята’ (н. п. 152), ‘дверцята в підвал, погріб’ (н. пп. 5, 19, 73, 110, 112, 116–117, 123, 135, 138–139, 145, 148, 162, 167, 175, 307), ‘дверцята на горище’ (н. пп. 19, 123–124, 171, 175, 191); контурним квадратом – ‘пасовище’ (н. п. 132), ‘ділянка землі’ (н. пп. 3, 6), ‘велика ділянка землі’ (н. п. 13), ‘ділянка оброблюваної землі під посів’ (н. пп. 94, 100, 130), ‘ділянка оброблюваної землі, поділена на частини’ (н. п. 11), ‘ділянка городу, засіяна переважно однією культурою’ (н. п. 68), ‘низовина городу, залита водою’ (н. п. 130), ‘ділянка землі, залита водою і заросла травою’ (н. п. 67), ‘поляна серед лісу’ (н. п. 95).

Коментар 373. У більшості говірок обстежуваного мовного простору станом на середину ХХ ст. у значенні ‘перший або останній зрізок хлібини’ було записано в різних фонетичних варіантах лексеми *ок'райец’ і ок'райчик*. Зафіксовано також номени *кра:'йуха* (н. п. 94); *кра'йушка* (н. п. 319); *ак'райуха* (н. п. 12); *ак'райушек* (н. п. 93); *го(а)р'бушка* (н. пп. 5, 128); *о'сушок* (н. пп. 119–120) ; *а'сушник* (н. п. 105); *зап'йато*к (н. п. 319) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 112, коментар № 55).

Коментар 374. За першої експлорації говірок у значенні ‘кусок хліба, плоско відрізаний з обох боків’ було засвідчено в різних фонетичних варіантах назви *скибка* й *скиба,* у н. пп. 119, 121 – *с'кибочка*. Було зафіксовано також *ку'сок*, поодинокими випадками – *'кусен’*, зрідка – *шма'ток*. Занотовано також:

кру'гуоўка (н. п. 68); *зап'йаток* (н. пп. 152, 324); ‘недоїдок хліба’ – *ку'сан’ік* (н. п. 8); *о'ш’імок* (н. п. 156) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 112, коментар № 55).

Коментар 379. Не картографуються поодинокі назви кукурудзи чи її сорти, зафіксовані в середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 66, коментар № 315).

Коментар 382. У низці сучасних східнополіських говірок різні назви курчат вступають у градуальну опозицію ‘маленьке курча’ – ‘курча, що підросло’, чим ускладнюється традиційна полярна модель ‘мала птаха’ – ‘доросла свійська птиця’: *цип'л’а* ‘мале пташа курки’ – *кур'ча* ‘курча курки, що підросло’ (н. пп. 17, 107, 116–117, 161, 120, 122, 124, 150, 307); ‘маленьке курча’ *кур'ча* (н. пп. 143, 157, 308), *куре'н’а* (н. пп. 16, 65, 76, 105), *курче'н’а* (н. п. 190), *пуле'н’а* (н. пп. 64–65, 76, 79–80), *цип'л’а* (н. пп. 64, 68, 79, 108, 132–133, 190), *ципле'н’а* (н. п. 132) – ‘більше курча’ *кур'ча* (н. п. 80), *куре'н’а* (н. пп. 64, 108, 133, 157), *ку'р’а* (н. п. 133), *пад'курка* (н. пп. 79), *под'л’оток* (н. пп. 105, 132, 143, 190), *пуле'н’а* (н. п. 68), *цип'л’а* (н. пп. 16, 65, 76, 157, 308).

Коментар 385. Не взято до уваги форм *хи'жак (*н. п. 111), *'шуга* (н. п. 162), *'йастрон* (н. п. 171), засвідчених у середині ХХ ст. (докладно: АУМ І, с. 68, коментар № 323), та лексеми *шу'гаї*, яку спостережено у фольклорі: «*шу'гаї / шу'гаї / поле'ти на гаї / зап'л’ушч 'оч’і на ча'тири 'ноч’і / шоб не 'бачиў не д’і'теї / не ку'реї / не по'поў! // і'ди!*» (н. п. 165).

За нового обстеження східнополіських говірок у 2010–2016 рр. виявлено вживання лексем *'йаструб* (н. пп. 159–161, 188), *'йастр’еб* (н. пп. 3, 8), *'йастриб*^{n} (н. п. 191), *'коршак* (н. пп. 106–107, 112, 144, 151, 161, 311), *'коршек* (н. п. 64), *'коршун* (н. пп. 13, 17, 131, 141, 159, 161, 188–189, 191, 322), *'кобец’* (н. пп. 123, 169), *пт’іца'йед* (н. п. 17), *'шул’ак* (н. п. 162), *'шулек* (н. п. 131), *'шул’ік* (н. п. 160), *шу'л’іка* (н. п. 169) на позначення більшого птаха та *'йаструб* (н. п. 189), *'йастреб* (н. п. 151), *'йастр’еб* (н. п. 13), *'коршак* (н. пп. 162, 169), *кар'шак* (н. п. 3), *'коршик* (н. пп. 3, 160), *'коршук* (н. п. 162), *'коршун* (н. пп. 160, 162, 169), *кар'шун* (н. п. 8), *'кобец’* (н. п. 144), *'кобец* (н. п. 112), *'коб’ец* (н. п. 64), *'кобчик* (н. пп. 131, 141, 322), *коршу'нок* (н. п. 17), *ска'б’ец* (н. п. 191), *'шул’ак* (н. п. 161), *шу'л’ак* (н. п. 123), *'шул’ек* (н. п. 107), *'шул’ік* (н. пп. 159, 188–189) – меншого.

Деякі назви хижих птахів мотивовані назвами здобичі. Невеликого хижого птаха називають *голу'б’атник* (н. п. 148), *гороб'йатник* (н. п. 145), *вереб'йатник* (н. пп. 107, 311), *вереб'йатн’ік* (н. пп. 106, 113), *гороб'йачий 'кобец’* (н. п. 122); більшого – *ку'р’атник* (н. п. 145), *'кур’ачий 'кобец’* (н. п. 122). На велику хижу птицю ще кажуть *пудор'л’онок* (н. п. 122).

Коментар 387. За обстежень 1948 – 1963 рр. у східнополіських говірках на позначення ‘Cuculus canorus’ вживали назву *зозуля*, рідко – *ку'кушка*, у н. пп. 64–68, 122 – *ку'кул’а*, у н. п. 181 – *кук'личка* (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 117, коментар № 73).

Коментар 390. У багатьох говірках середини ХХ ст. лексема *стая* не засвідчена. Номен *с'тайа* було занотовано із такими значеннями: ‘велика клуня’ (н. п. 324); ‘конюшня’ (н. пп. 152, 181); ‘будівля для худоби’ (н. п. 181); ‘невелика садиба’ (н. п. 311); ‘табун птахів’ (н. пп. 1, 6–7, 13, 15, 17, 64, 66–67,

71, 94, 100, 103–105, 118, 128, 131, 144, 161, 190). Лексему *с'тайа* було записано поруч із лексемою *о'сел'а* без розкриття значення цих двох лексем (н. пп. 160, 162) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 160, коментар № 159).

Коментар 401. За повторної експлорації говірок питання АУМ № 180 *ратай* (*орач*) було конкретизовано: «Як називають людину, яка оре землю а) конем; б) трактором», що унеможливило створення біхронної карти. У середині ХХ ст. у багатьох східнополіських говірках орача іменували *о'рач*; у цьому значенні було записано також назви *ра'таї* (н. пп. 7, 65–68, 76, 95–96, 100, 104, 106, 110, 113–114, 116, 118–119, 144, 311); *'ратаї* (н. пп. 120–121, 123, 125, 171); *ора'таї* (н. пп. 319–320); *ара'таї* (н. пп. 1, 3, 5, 64–66, 71, 97, 106); *плу'гатар* (н. пп. 109, 136–137, 140, 142); *'пахар* (н. пп. 11, 14, 19, 93, 105, 129, 149, 152, 162, 308–309); *'пахар'* (н. пп. 8, 13, 18, 158, 186, 190–191); *'паханшчик* (н. п. 9) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 169, коментар № 180).

Коментар 402. Укладачі питальника АУМ мали на меті з'ясувати структуру слова *позіхи* (див. АУМ ІІІ, ч. 4, с. 78, питання № 268). За повторного обстеження східнополіських говірок програму дослідження було доповнено дієсловом *позіхати*.

Коментар 403. Під час попереднього обстеження у багатьох говірках семантику слова *кре'сати* не було розкрито. Найчастіше це слово вживали зі значенням 'добувати вогонь, ударяючи каменем об камінь'. Було занотовано також: 'добувати вогонь за допомогою сірника' (н. п. 320); 'сильно бити когось' (н. п. 320) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 171, коментар № 185).

Коментар 404. Під час первинної експлорації говірок у багатьох н. пп. семантику слова *тере'бити* не було з'ясовано. Розкрито такі значення лексеми *тере'бити*: 'лущити кукурудзу' (н. п. 320); 'лущити біб' (н. п. 132); записано – *тере'бити ко'нопл'і* (н. пп. 86, 101); *тере'бити л'он* (н. п. 14, 101, 109); *тере'бити ку'реї* (н. п. 171); *тере'бити д'рова* 'обрубувати гілля з дерева' (н. пп. 65–66, 68–69, 71–72, 80, 94–96, 104–105, 108, 120, 124); 'обчищати гілля, здирати кору з дерева' (н. пп. 67, 186); 'обрубувати сучки з поваленого дерева' і 'вирубувати чагарник' (н. пп. 1, 3, 64); 'розчищати поле, сіножать від корчів' (н. пп. 97, 131, 134); 'розчищати ліс' (н. пп. 103, 136); 'вирубувати ліс з корнем під посів проса' (н. п. 133); 'важко нести (переважно перед собою)' (н. пп. 122, 148–149, 156, 170); 'тягти' (н. п. 310); 'м'яти, крутити хустку в руці' (н. п. 311); 'багато їсти (глузливо)' (н. п. 145, 147, 173, 279, 317, 355) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 170, коментар № 183).

Коментар 406. Під час збирання матеріалів до АУМ було з'ясовано, що лексема *золовка* була представлена в н. пп. 8, 13–17, 19, 190 (як паралель до *зовиця* – у н. пп. 12, 101, 157), у решті говірок занотований номен *зовиця* (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 255, коментар № 254).

Коментар 408. Виявлено семантичну диференціацію: *с'в'ато* (державне) – *п'разник* (церковне свято) (н. пп. 73, 148, 313, 319, 349).

Коментар 411. У середині ХХ ст. у східнополіських говірках лексему *баг'но* (та суфіксальне утворення *баг'н'ука* – н. пп. 158, 166) було занотовано

переважно в значенні ‘болото’, ‘трясовина’, у н. п. 114 – рослина ‘Ledum palustre L.’ (АУМ І, к. 350).

Коментар 413. Засвідчено такі синоніми до лексеми *ба'йура*: *бар'д'ура* (н. п. 317), *'балка* (н. пп. 148, 310).

Під час первинного обстеження мовного простору чимало експлораторів не вказало значення лексеми *ба'йура*. В окремих говірках подано семантику цього слова: ‘вибоїна на дорозі’ (н. пп. 95, 103, 118, 120, 131, 144); ‘яма’ (н. пп. 136, 320, 349, 351, 353); ‘яр’ (н. п. 173); ‘яма в озері, річці, переважно вир’ (н. п. 166); ‘кучугури снігу’ (н. п. 138) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 163, коментар № 166).

Коментар 414. Умовні позначення: 1 – ‘поле’; 2 – ‘засіяне поле’; 3 – ‘поле, засіяне зерновими’; 4 – ‘неоране поле’; 5 – ‘поле біля водойми’; 6 – ‘великий город’; 7 – ‘город за селом’; 8 – ‘город, частина якого виходить до водойми’; 9 – ‘земельний пай’; 10 – ‘частина городу, засіяна огірками, помідорами’; 11 – ‘частина городу, засіяна м’ятою’; 12 – ‘грядки під городину’; 13 – ‘галявина біля водойми’; 14 – ‘пасовище’; 15 – ‘пасовище біля водойми’; 16 – ‘поляна на узліссі’; 17 – ‘поляна між річкою і лісом’; 18 – ‘пустир’; 19 – ‘рівнина’; 20 – ‘сіножать, сінокісне угіддя’; 21 – ‘луг, залитий водою’; 22 – ‘болото’; 23 – ‘залиті водою копанки’; 24 – ‘лісок’.

У східнополіських говірках у середині ХХ ст. лексему *ле'вада* було зафіксовано зрідка. Було засвідчено значення: ‘ділянка поля’ (н. п. 148); ‘велика ділянка землі’ (н. п. 159); ‘ділянка землі, обкопана ровом або обсаджена деревами, кущами’ (н. пп. 152, 156, 311, 314, 324); ‘нижня частина городу, що виходить до річки’ (н. п. 160); ‘земля під городніми культурами (переважно за селом)’ (н. пп. 121, 169, 190); ‘городи біля води’ (н. п. 108); ‘обгороджений город’ (н. п. 322); ‘беріг’ (н. пп. 132, 160, 163, 349); ‘сінокіс’ (н. пп. 131, 153, 320); ‘луг біля річки’ (н. п. 128); ‘низина, яка весною заливається водою’ (н. п. 173); ‘випас’ (н. п. 289); ‘садиба’ (н. пп. 134, 307) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 164, коментар № 168.).

Коментар 415. Засвідчено також *'йайур* ‘аїр’ (н. п. 94).

У середині ХХ ст. лексема *йар* була записана в багатьох східнополіських говірках, окрім північної частини, де фіксувалася зрідка. У ряді випадків цей номен записано без розкриття семантики. Засвідчено таке значення слова: ‘видолинок з похилими берегами, вимитий водою, порослий травою, кущами’ – в багатьох говірках. Маніфестантами цього значення також були назви: *йа'рок* (н. пп. 66, 159, 162, 320); *р'і(и,о,ұо)ў* (н. пп. 6, 13, 19, 71, 102, 106, 190); *р'і(о,а)ў'чак* (н. пп. 3, 100, 105, 108, 111, 113); *ло(а)ш'чи('і)на* (н. пп. 18, 93, 114); *лаш'чав'іна* (н. п. 66); *оў'раг* (н. пп. 67, 322); *'балка* (н. п. 159).

За лексемою *йар* були закріплені також значення ‘провалля, розмите водою’ (н. пп. 124, 152, 165, 188); ‘круча’ (н. пп. 132, 148); ‘вибоїни’ (н. п. 121); ‘сінокіс’ (н. пп. 170, 314); ‘глинище’ (н. п. 145); топонім (назва урочища в лісі) (н. пп. 68, 133); ‘пахуча болотяна трава’ (96–97, 136); ‘час посіву ярових’ (н. п. 15); ‘ярові посіви’ (68, 133) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 164, коментар № 167).

Коментар 416. За попередньої експлорації діалектного континууму лексему *лан* було засвідчено переважно у значенні ‘велика ділянка орної землі’. Засвідчено ще такі значення лексеми *лан*: ‘поле, засіяне однією культурою’ (н. п. 1); ‘нива’ (н. пп. 116, 166); *лан* – урочище (топонім) (н. п. 97).

Зазначено, що лексема *лан* ‘велика ділянка орної землі’ відома, але практично в говірці не вживається (н. п. 102).

У середині ХХ ст. замість лексеми *лан* було записано: ˈ*поле* (18–19, 76, 112, 142–143, 172); ˈ*нива* (н. пп. 6, 191).

Відзначено, що лексему *лан* не вживали (н. пп. 1, 5, 8, 64–65, 69, 79, 109, 113, 289) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 165, коментар № 169).

Коментар 417. Не скартографовано «Ніва» як назва комбайна (н. пп. 109, 190). У записах є ремарки: ˈ*нива* ‘засіяна пшеницею’, ˈ*нивка* ‘ділянка землі у приватній власності’ (н. п. 311).

У східнополіських, як і в середньополіських, середньонаддніпрянських говірках середини ХХ ст., лексема ˈ*нива* у значенні ‘невелика ділянка орної землі’ утворювала майже суцільний ареал. Ще було записано такі значення лексеми: ‘поле, засіяне однією культурою’ (н. пп. 160, 349); ‘земля, що лежить облогом’ (н. п. 134). Зазначено, що лексема *нива* в говірці не вживається (н. пп. 18, 76, 124, 172, 191) (АУМ ІІІ, ч. 4, с. 165, коментар № 170).

Індекс слів і словосполучень, варіантні форми яких представлено на картах

Слово чи словоформа	№ карти
а-бир	332
а-биря	332
а-веня-вень	331
авешник	345
а-вуть	337
а-вутя	337
авца-авца	331
авчарка	345
авчарник	345
авчарня	345
а-гей	330
а-гиль	336
а-гиля	336, 337
а-гись	332
а-гуля	336
агурєшнік	378
а-гуся	336
адварот	360
а-дзус	327
аіст	386
а-ката	327
а-кату	327
а-каца	327
а-киш	336, 337
а-кось	329
а-кот	327
а-кота	327
а-коту	327
а-куту	327
а-ля	334
аля-аля	336
а-ну	330
арба	356
ареля	340
а-р’я	332
ась-ась	332
а-ся	334
атарник	345
а-тась	337
а-тю	334
а-утя	337
а-цє-цє	333
а-ця	334
а-чу	334
а-чуш	334
баб	261-б
баба	348
бабка	363
бабки	380
багате	283
багато	93
багно	411, 412
багнюка	412
бадилля	377, 378
банка	363
банька	363
баня	363
бараболя	376
баравік	348
баравок	348
батва	378
батвина	377
батвиннє	377
батіг	358
батько	93
батькові	235, 288
батьку	235
бачить	300
баюра	413
бджола	138
безьмо	412
беременна	405
беру серп	322
беру серпа	322
бик	22, 348
биндюг	357
бир-бир	331, 332
бирі-бирі	331
бирюшка-бирюшка	331
биря-биря	331, 332
бити	21
битиму	306
бич	212, 358
бичовка	212
бичок	212, 348
бичук	212

біленький 186-б
білий 8, 193
біліший 291
білка 10
ближчий 290
блиск 5
блискавиця 394
блискавка 394
блоха 99
бовдур 347
болотіна 412
болото 412
боров 348
борова 348
боровень 348
боровик 348
борода 367
борошно 375
бра-бра 331
братиму 306
братові 235
брату 235
брачка 350
брачки 350
брашка-брашка 331
брашки 332
бригадир 29
брись 327, 332
брі-брі 331
брюхата 405
брюшка-брюшка 331
бубон 94, 119
буджу 295
буду бити 306
буду брати 306
буду косити 306
бульба 376
бульбавиннє 377
бульбашник 377
бульбешник 377
бульбище 377
бульбов’є 377
бульбяніще 377
бунька 363
буравок 348
буря 149
буряк 153
бусел 386
вагітна 405
важка 405
вась-вась 333
ваць-ваць 333
вборозенку 365
вборозну 365
вгоню 365
вельми (великий) 396
верх 347, 367
веселка 395
веселуха 395
(на) весні 228
вець-вець 333
вєттє 378
вєють 392
взагін 365
взагонку 365
видно 397
вила 350
вилка 350
вилки 21, 350
вилошник 350
вимені 249-а, 251
вим’ю 251
вим’я 249-а
високий 22
вихалка 340
вихеля 340
вишневий 282
вищий 290
виють 392
вівця 219
вівчарка 345
вівчарник 345
вівчарня 345
від 314
відро 15, 195, 196
віз 63, 201, 202
віз з розворою 357
вії 218
війки 218
віки 218
віконце 76
він 71, 203, 204, 269
віра 8, 193
вітер 8, 193
вітри 15, 195, 196
віха 340

віхалка	340	вулик	168, 213
віхоть	354	вулиця	129, 170
віють	392	(на) вулицю	129
вйо	329	вулій	213
вкругову	365, 366	вуль	213
вобигонь	365	вульник	213
вобигоньку	365	вуса	164, 254
вобигоню	365	вутак	384
вобиход	365	вутва	383
вовки	24-б	вутка	383
вогонку	365	вуть	337
вогонь	365	вутя	337
вогоньку	365	вухо	164
воджу	295	в’ють	392
водило	361	гавкають	304
возити	115	гаєві	239
возить	300	гаєм	241
вола	330	гайстер	355, 386
волочать	140, 302	гарба	356
вон	326, 327	гарбачка	356
ворін	69	гарелі	340
воріт	68, 203, 204	гареля	340
вороги	24-б	гарні	287
воротник	338	гарячий	143
воють	392	гаю	239
впогоню	365	гаятися	62
в положенії	405	гей	329, 330, 334
вразбєжку	365	гей-куди	330
вразпашку	365	ги	336
врасклад	365	гидя	329
врозгін	365	гилля	336
врозор	365	гиль	336, 337
врозору	365	гиля	332, 335, 336, 337
врозсип	365	гинути	24-а
вросплугу	366	гись	336, 337
вруна	368	гись-гись	332
вруно	368	гися	336, 337
всклад	366	гися-гися	332
вскладки	366	гич	377, 378
вскладку	366	гичиннє	377
вскладнік	366	гичка	377, 378
вскладок	366	гиччя	378
вскладчину	366	гіль	336
вугілля	167, 209	гіля	336
вуж	166	гість	125
вузол	95, 169	гіся	336
вузький	163, 165, 189	гічиння	378
вулень	213	гладишка	351

глек	351
глечик	351
глечок	351
глибокий	26
(у) глибокій (криниці)	286
гнилиця	412
(у) гнізді	11, 195, 196, 228
гніздо	388, 389
говорити	18
гойдалка	340
гойдешка	340
голка	28-а
головка	347
голуб’ята	105
гончар	81
горбушка	373
горелі	340
гореля	340
горіх	6, 173, 191
горобець	175
городок	410
гострий	172, 174
грабарка	356, 357
град	150
града	395
граділь	361
градовіца	395
грає	299
грати	28-б
греділь	361
грембель	361
гриб	18
гриби	380
грива	367
гривка	367
гріділь	361
гроб	409
гробки	410
гробниці	410
гробовище	410
громадяни	259-а
громовиця	394
груба	405
груди	256
(у) грудях	264
груз	412
груша	28-в
(на) груші	231
гряділь	361
грязь	412
губи	380
гуда	378
гудавина	378
гудавиння	378
гуддя	377, 378
гудина	378
гудиння	378
гудуть	392
гулі-гулі	335
гуль	336
гуль-гуль	331, 335
гулю-гулю	335
гулю-лю	335
гуля	336
гумно	346
гурковиння	378
гурковище	378
гурковнік	378
гурочниця	378
гурошник	378
гусак	355
гуси	257
гуси-гуси	335
гусі-гусі	335
гусі-гусь	335
гусь	336
гусь-гусь	335
гусю	336
гусю-гусь	335
гусю-гусю	335
гуся	336
гутавище	377
гуталка	340
гутателя	340
гутеля	340
гутиннє	378
ґанок	158
ґе-ґе	335
ґоль-ґоль	335
ґудзик	159, 160
даси	305
два ведри	319
два відра	319
дванадцять	53, 80

двері 258
дві відрі 319
дві руки 318
дві руці 318
двір 342
двоє відер 319
двоє рук 318
дворище 342
дев’ятнадцять 53
дезьма 412
денце 43
дешевий 43
джміль 137
дзвін 122
дзеркало 123
дзус 327
дзусь 327
дикий 117
димар 154, 347
димник 347
димовик 347
димоход 347, 348
дишель 50
діброва 100
(тій) дівчині 229-а
дід 1, 191, 367
дідок 11, 195, 196
діжа 217
діжка 217
діла 11, 195, 196
дірка 3
дітей 11, 195, 196
діти 1, 191
дмеш 298
дму 298
добрий 282
добрі 287
добріший 291
(до) доброї 284
довге 283
довгий 24-в
доки 316
докіль 316
должно 397
долонею 226-а
долоня 226-б
долька 374
домовина 409
допік 35
дощ 156, 157
дощем 243
драга 412
драгвой 412
драгла 412
драгня 412
драговина 412
дригва 412
дригло 412
дригля 412
дрижина 412
дризина 412
дрова 182
дроги 357
дрозина 412
(на) дубі 244
(на) дубові 244
дубові 236
дубу 236
дуга 361
дуже (великий) 396
думає 299
душею 225
дядько 93
дятел 131, 132
е-це-це 331
е-цє-цє 333
жабоїд 386
жаб’ячий 106
жде наслєдства 405
жевріти 188
женихові 235
жениху 235
житище 369
житник 369
житнище 369
жито 17
житовище 369
житянище 369
житяннє 369
жінка 33, 198
жнєвнік 369
жнивар 154
жовч 141
жога 394
журавель 355, 386
завивають 392

за горою видно хата 320
за горою видно хату 320
заєць 128
заки 316
заміж 101
запряжу 55, 144
зарніца 394
звід 355
звір 9, 193
з горошком 405
здається 309
здорово (великий) 396
зелений 43, 116
зелень 368
землею 224
(на) землі 228
землі 223
зєлєзєнь 384
зі (мною) 315
зівати 402
зіхати 402
злакатіть 399
злодієві 237
злодію 237
змій 9, 193
знає 299
зовиця 129, 406
зозуля 14, 387
зола 349
золовка 406
золото 93
зоря 148
з садочка пісню чути 320
з садочка пісня чути 320
зу-зу 327
імені 249-б
ім’я 249-б
іржати 27
іржуть 27
їжак 48
її 273
їси 305
його рука знати 320
його руку знати 320
йож 48
кабан 348
каблучка 363
кавкають 393
кажись 397
калач 379
калачики 379
каливеннє 377
калів’є 377
каліво 377
калів’яшнік 377
каміння 247
канючнік 344
капустяний 127
каркі 357
каромісел 395
картопиллє 377
картопленик 377
картоплешник 377
картоплиння 377
картоплище 377
картопля 376
картопляник 377
картоплянища 377
картоплянище 377
картопляннє 377
картоплянник 377
картопляще 377
картофєль 376
картофяннє 377
картоха 376
картошка 376
касю 329
кася 329
ката 327
катки 357
кату 327
катя 327
кац 327
каца 327
кацу 327
кацьо 327
качалка 340
качан 379
качани 379
качелі 340
качельня 340
качеля 340, 341
качережник 350
качка 383
качур 384
каятися 62

квакають 304
квасоля 113
кесь-кесь 328
кець-кець 327
кидати 24-а
кийки 379
кип’яток 57
кисіль 37, 197
кись-кись 328
киш 336, 337
кияхи 379
кікі 379
кільце 363
(у) кінці 75, 205, 245
кісся 177
кісток 184
кіцу 327
кладбище 210, 410
кладовище 210, 410
клек 386
клекотень 386
клуня 346
кнут 358
кобець 385
кобчик 385
колиска 340, 341
колодязь 51, 162
комарі 391
комахи 391
комашки 391
комашники 391
комашня 391
комин 347
комір 109, 338
коневі 237
конем 240
(на) коні 228
коню 237
конюшня 344
коням 263
корито 352
корка 373
корчем 243
коршак 385
коршек 385
коршун 385
косар 154
коси 378
коситиму 306
кось 329
коськи 328, 329
кось-кось 328
косю 329
кося 329
кот 327
кота 327
коту 327
коц 327
коца 327
коцу 327
кошара 343, 344, 345
кошу 296
крайок 373
крайчик 373
краюка 373
краюха 373
краюшка 373
кресати 403
кривулі 357
криницею 227
(у) криниці 246
криса 20
кричать 393
кріпко (великий) 396
кропива 89
крук 355
кручча 357
ксьо-ксьо 328
ксю-ксю 328
кубло 388, 389
кувшин 351
куда 329
кудя-кудя 329
кукуля 387
кукурудза 161, 379
кукурудзяний 161
кукушка 387
кульгати 211
куреня 382
курінь 40, 371
курнявкають 393
курча 382
курчати 250
курченя 382
курчонок 382
курьонок 382

кусень 50
кусок 374
кусю 329
кусю-кусю 328
куту 327
кутю-кутю 331
кухать 351
кухлик 351
кухоль 351
куцу 327
кучка 348
куч-куч 332
кушин 351
кушинчик 351
лан 416
левада 414
легенький 186-а, 282
лежак 348
лежень 348
лежник 353
лелека 386
леміш 178, 359
лихий 24-в
лівша 215
лід 32
лізти 1, 191
лій 64
ліси 11, 195, 196
(у) лісі 229-б
лісові 236
лісу 236
ллю 297
лобода 86
ломлять 294
ломтік 374
лоскотати 87, 399
лоша 83, 139
луста 374
лустка 374
лусточка 374
люблять 310
люди 259-б
людям 263
люлька 341
люшки 330
люшні 357
лявкають 393
ляда 221, 372
ляді 221
лядо 221
лядь 221
лядя 221
лялька 341
мабуть 30, 397
мавкають 393
мажара 356
маладня 394
маланка 394
мале 283
мандрувати 220
материні 44, 289
матері 44
маш-маш 333
мельник 142, 407
мене 43
мені 270
мете 43
мигавка 394
миговиця 394
мигушка 394
милий 21
минуха 367
миш 222
миша 22, 222
мінь-мінь 330
мірошник 407
(на) місці 246
місяць 52, 128
мішок 15, 195, 196
міщани 259-а
мливо 375
мнявкають 393
мо 397
могилки 410
мого 265
може 397
може бить 397
молнія 394
молодий 282
молодій (дівчині) 285
(коло) молодої 284
монастир 154
монія 394
моргуха 394
мука 375
мурав’ї 391

муравлі 391
мурахи 391
мураши 391
мурашки 391
мурашкя 391
мурашня 391
мявкають 393
м’явкають 393
м’якиш 374
м’якишка 374
м’ясо 104
м’яти 104
на боки 365
навєрно 397
навкають 393
навстежей 313
навстежень 313
навстежи 313
навстіж 313
називають 304
на-на 325, 326, 328
на розгін 365
наперсток 363
настільник 353
настільниця 353
натиннє 378
натіна 378
на-тю-тю 325
нах-нах 325
на ход 366
на-цю-цю 325
недокошене 367
несе 43, 116
несемо 301
(з) нею 274
нива 115, 417
ніж 359
ніколи 317
ніякий 317
но 329
носили 23
носить 300
носять 302
ночви 352
ночі 233
ночовки 352
ношу 296
(за) нього 272
нявкають 393
ня-ня 325
нях-нях 325
обід 8, 193
обійстя 342
обора 345
овечка 219
овечник 345
овешник 345
овця 219
овчарник 345
овчарня 345
овшаник 345
овшарник 345
огірок 102
огірчиння 378
огріх 367
огуд 378
огудина 378
огудиння 377, 378
огурошник 378
од 314
один 311
одного 187
одружився 308
ожог 350
озеро 44, 171
озимина 368
окраєць 373
окраїчак 373
окрайок 373
окрайчик 373
окріп 70, 91
о-льо 334
онук 90
оратай 401
орати 400
оратор 401
орач 401
ораяч 401
орелі 340
ореля 340
осінь 45, 171, 199, 200
ослін 66, 92, 201, 202
осущик 373
ось-ось 331
отвал 360

очень (великий)	396	пічка	41
очерет	152	пішки	8, 193
очіпок	207	пішла	330, 332, 334
очкур	103	пішла вон	334
пайот	398	пішли	336
пальцем	242	пішов	326, 327
пам’ять	56	пішов вон	326, 327
парубки	84	пішов за лікарем	323
парубок	84	пішов по лікаря	323
пасіка	12, 194	плав	412
пасколень	363	платок	339
пасма	367	племені	251
пастухи	24-б	плем’ю	251
пасу коней, корів, свиней	321	плугатар	401
пасу коні, корови, свині	321	погріб	46, 199, 200
пась-пась	333	подвір’я	342
пать-пать	333	подворище	342
пахар	401	позівати	402
пахать	400	позіхати	402
пахач	401	позіхи	11, 195, 196
пахва	114	пока	316
пац-пац	334	поки	316
паць-паць	333	покіль	316
пацю-пацю	333	поле	369
паця	334	поле, де росло жито	369
перстень	50, 363	полем	248
петух	381	полинь	118
печериці	380	полиця	360
печуть	303	поличка	360
пєвень	381	(на) полі	229-а
пєє	398	полтавки	357
питає	299	попіл	47, 199, 200, 349
питається	309	порадився	308
півень	50, 381	поріг	67, 203, 204
півкопа	79	порося	176
піде	135	поросям	253
підемо	135	поросяті	252
підожди	78, 206	порядок	143
підперти	77, 206	початки	379
підхват	350	празник	408
пір’я	247	пральник	214
пісок	15, 195, 196	праник	214
піти за водою	324-а, 324-б	прач	214
піти по воду	324-а	при надії	405
пітушкі	379	причина	17
піч	41	прогноїще	412

прокіс 367
просить 300
прошу 296
прусь 327
птіцаєд 385
пуга 358
пузата 405
пуленя 382
пульонок 382
пуль-пуль 335
пуня 343, 346
пшеничка 379
пшінка 379
радість 73, 205
радуга 395
раєм 241
развод 357
райвесіолка 395
райдуга 395
рало 359
рама 151, 361
раскати 357
растяжки 357
ратай 401
ревіть 293
ревти 293
ревуть 392
релі 340
реля 340, 341
риба 20
рихадла 361
рівчак 74, 205
ріг 63, 201, 202
рідко 6, 191
ріепище 377
ріепник 377
ріепнище 377
(на) ріллі 230
ріпа 376
річка 6, 191
робили 23
рогатка 350
рогатки 350
рогач 350
рогачі 350
рогачка 350
розбора 357
розвора 357
розворений віз 357
роздвижний віз 357
роззява 124
роззявити 124
розкладний віз 357
розорений віз 357
роспуск 357
роспуски 357
рукава 255
руна 179
руно 179, 370
ручки 362
рябий 54, 147
ряднина 353
рядовина 353
рядовинка 353
рясний 185
рятувати 146
садиба 342
сало 93
сарай 343, 346
свадьба 133
свинар 216
свинарка 216
свинарник 216
свинарня 216
свинарок 216
свинушник 216
свиня 348
світ 9, 193
святий 107
свято 108, 408
себе 43
селег 384
селезень 384
селех 384
село 116
селяни 259-а
серцем 248
сиджу 295
сидіти 292
силенний 282
сильно (великий) 396
синій 115
сиру 234
сім 38, 197
сімені 249-а
сім’я 249-а

сіно	1, 191
сінокіс	11, 195, 196
(у) сінях	264
сі-сі	331
сітка	1, 191
скабець	385
скапа	385
скатерка	353
скатертина	353
скатерть	353
скибка	373, 374
скибка	374
скибочка	374
скирта	121
скоринка	373
скорода	368
скотарка	343
скотарник	343
скуглять	392
слакотать	399
слід	1, 191
сліз	36
слухає	299
сльоза	98
сльота	85-а, 85-б
сміття	180, 247
сміх	9, 193
сніг	1, 191
собі	271
сокира	25, 82, 364
солі	232
соняшник	134
сочевиця	88
сошник	359
співає	16, 194, 398
співають	392
стайня	344
сталося	308
станина	361
станя	344
стая	390
стережуть	303
стерень	369
стернище	369
стерно	369
стерня	369
стернянка	369
(на) столі	228
стодола	346
стойня	344
стояк	367
стрела	347
стрєла	361
стриколи	357
судді	223
сусіди	260
сходи	368
счокотать	399
сьок-сьок	328, 329
сьон-сьон	328
сюви-сюви	328
сюк-сюк	328
тапіна	412
тару	330
таськи	337
татавище	377
твань	412
твого	266
те	279
теліжки	357
телям	253
теляти	250
теляті	252
тепер	43
теребити	404
тереш	332
тесть	125
тєгі	336
тєгі-тєгі	335
тєг-тєг	335
тє-тє	335
тихо	117
тієї	280
тією	281
(на) тій (ялині)	285
тік	65, 201, 202
тіла	11, 195, 196
тіло	1, 191
тімені	249-а, 251
тім’ю	251
тім’я	249-а
тісний	120
тісто	120
тітка	31
тобі	271
товаришеві	238

товаришу 238
того 267
той 278
толочать 140
тому 268
тоненький 186-б
топкеє болото 412
топор 364
тпров-куди 329
тпру-кудя 329
тпрусь 327
третій 136
три 19
три брата 181
три брати 181
труба 347
труна 409
трусовина 412
трьох 145
трясина 412
трясовина 412
тужу 334
тучу 334
тьо-тьо 330
ть-ть 333
тю 334, 336
тюсь-тюсю 334
тюсю 334
тю-тю 325, 333, 335
тюш 334
тюшу 334
тя 337
тяжка 405
тяля 330
у визвараш 365
у кружок 365
у свал 366
удавився 308
удівець 128
узяв ніж 322
узяв ножа 322
улю-улю 335
уразвал 365
усадьба 342
утак 384
утва 383
утка 383
уть 337
утя 337
ухват 350
ухвати 350
фартух 111, 112, 190
фу 334
фунт 110
хавкати 402
хамут 363
хамутік 363
Харків 155
хат 261-а
хватки 350
хвіст 367
хитрий 24-а
хлистовоз 357
хліби 11, 195, 196
хлів 4, 192, 343
(у) хліві 11, 195, 196
хлопець 50, 128
хлопців 262
ход 357
ходжу 295
ходили 23
ходити 117, 292
ходить 300
ходімо 307
ходок 357
ходять 302
хрін 7, 192
хуста 339
хусти 183
хустка 339
хустки 183
ца-ца 331
цвинтар 410
це 277
цебер 208
цеберко 208
цеберок 208
цебрик 208
цебрина 208
цебро 208
цей 275
цє-цє 333
цигани 259-а
ципленя 382
ципльонок 382
ципля 382

цілувати 13, 194, 220
цілушка 373
ціп 2
ціпильно 11, 195, 196
цок-цок 331
цуля 326
цу-цу 325, 326
ц-ц 325, 328, 333
цьон-цьон 333
цю 334
цюх-цюх 325
цю-цю 325, 333
цю-цю-на 325
ця 276
цяцька 130
чепець 207
чепіги 362
чепік 207
чепліги 362
чепок 207
чепушка 207
чепчик 207
черевата 405
чи 334
чистий 17
чись 334
чіп 326
чіпа 326
чке-чке 333
чо 334
чорногуз 386
чотири 312
чу 334
чуб 367
чужі 287
чу-чу 333
чуш 334
чушка-чушка 333
чушки 334
чушкі-чушкі 333
чушу 334
чуш-чуш 333
ч-ч 333, 334
шайбачка 363
шворінь 72
широкий 24-в, 282
шируитвас 352
ширший 17
шість 39, 197
шкиря 332
шкоринка 373
шкутильгати 211
шокотать 399
шулек 385
шулєк 385
шулік 385
шуліка 385
шуляк 385
щавель 96
щастя 126, 247
щекотать 399
щеняти 250
щеняті 252
щітка 34, 198
щокотать 399
яблуко 97
явдоха 49
ягням 253
ягняті 252
ядро 60
яйце 58
який 59
ямки 350
яр 415
ястреб 385
ястріб 385
ястроб 385
яструб 385
ячмінь 42
ячмінь 61

Список карт:

Карта 1 Рефлекси наголошеного [ĕ] після зубних і [л]
Карта 2 Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові ціп
Карта 3 Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові дірка
Карта 4 Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові хлів
Карта 5 Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові блиск
Карта 6 Наголошений [ĕ] у сполученні з попереднім приголосним [р]
Карта 7 Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові хрін
Карта 8 Наголошений [ĕ] після попереднього губного приголосного
Карта 9 Рефлекси наголошеного [ĕ] після сполучень передньоязикового з губним
Карта 10 Рефлекси наголошеного [ĕ] у сполученні з попереднім приголосним у слові білка
Карта 11 Рефлекси ненаголошеного [ĕ] після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н]
Карта 12 Рефлекси ненаголошеного [ĕ] у слові пасіка
Карта 13 Рефлекси ненаголошеного [ĕ] у словоформі цілувати
Карта 14 Розвиток ненаголошеного [о] у словоформі зозуля
Карта 15 Рефлекси ненаголошеного [ĕ] після губних
Карта 16 Рефлекси ненаголошеного [ĕ] у словоформі співає
Карта 17 Рефлекси давнього [і] після шиплячих
Карта 18 Рефлекси давнього [і] після [р]
Карта 19 Рефлекси давнього [і] після [р] у слові три
Карта 20 Рефлекси [ы] після [р]
Карта 21 Рефлекси давнього [і] після губних
Карта 22 Рефлекси давнього [ы] після губних
Карта 23 Кінцевий [и] в дієсловах минулого часу множини
Карта 24-а Сполучення [ги], [ки], [хи] у корені слова
Карта 24-б Сполучення [ги], [ки], [хи] в закінченнях ім. Н. в. множ.
Карта 24-в Сполучення [ги], [ки], [хи] в закінченнях прикм. чол. роду Н.в. одн.
Карта 25 Сполучення [ки] у слові сокира
Карта 26 Сполучення [ли] у слові глибокий
Карта 27 Приставний голосний у словоформах іржати, іржуть
Карта 28-а Зникнення початкового [і] у слові голка
Карта 28-б Зникнення початкового [і] у слові грати
Карта 28-в Приставний [і] у слові груша
Карта 29 Суфіксальний [и] у слові бригадир
Карта 30 Відповідники давнього [ы] у слові мабуть
Карта 31 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові тітка
Карта 32 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові лід
Карта 33 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові жінка
Карта 34 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові щітка
Карта 35 [е] в сполученні з попереднім приголосним у наголошеному закритому складі у слові допік
Карта 36 Рефлекси [е](<ь) в наголошеному закритому складі у словоформі сліз
Карта 37 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові кисіль
Карта 38 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові сім
Карта 39 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові шість
Карта 40 Рефлекси [е] в слові курінь
Карта 41 [е] в сполученні з попереднім приголосним у наголошеному закритому складі слова піч
Карта 42 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі слова ячмінь
Карта 43 [е] перед складом із наголошеним [е]

Карта 44 [е] в післянаголошеному відкритому складі
Карта 45 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі слова осінь
Карта 46 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові погріб
Карта 47 Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові попіл
Карта 48 Відповідники голосного [е] після [й] на початку слова їжак
Карта 49 Відповідники ненаголошеного [е] після [й] на початку слова Явдоха
Карта 50 [е](<ь) у післянаголошеному закритому складі
Карта 51 Рефлекси ненаголошеного [ę] у слові колодязь
Карта 52 Рефлекси ненаголошеного [ę] у слові місяць
Карта 53 Рефлекси ненаголошеного [ę] у числівниках на -дцять
Карта 54 [ę] у сполученні з попереднім приголосним у слові рябий
Карта 55 Рефлекси ненаголошеного [ę] у слові запряжу
Карта 56 Ненаголошений [ę] у сполученні з попереднім приголосним у слові пам'ять
Карта 57 Ненаголошений [ę] у сполученні з попереднім приголосним у слові кип'яток
Карта 58 Рефлекси ненаголошеного [а] після [й] на початку слова яйце
Карта 59 Рефлекси ненаголошеного [а] після [й] на початку слова який
Карта 60 Рефлекси ненаголошеного [а] після [й] на початку слова ядро
Карта 61 Відповідники ненаголошеного [ę] після [й] у слові ячмінь
Карта 62 Рефлекси ненаголошеного [а] в групі [айа]
Карта 63 Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі
Карта 64 Рефлекси [о] в слові лій
Карта 65 Рефлекси [о] в слова тік
Карта 66 Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі слова ослін
Карта 67 Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі повноголосої структури у слові поріг
Карта 68 Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі повноголосої структури у словоформі воріт
Карта 69 Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі повноголосої структури словоформи ворін
Карта 70 Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі слова окріп
Карта 71 Рефлекси [о] у займеннику він
Карта 72 Відповідники наголошеного [о] у слові шворінь
Карта 73 Рефлекси [о] в ненаголошеному закритому складі слова радість
Карта 74 Рефлекси [о] в ненаголошеному закритому складі у слові рівчак
Карта 75 Розвиток голосного [і] на місці давнього [о] в ненаголошеному закритому складі (в кінці)
Карта 76 Рефлекси ненаголошеного [о] у слові віконце
Карта 77 Відповідники [о] в ненаголошеному префіксі під-
Карта 78 Відповідники [о] в ненаголошеному префіксі підо-
Карта 79 Відповідники [о] в ненаголошеній морфемі пів- у слові півкопа
Карта 80 Голосний у переднаголошеному складі числівника дванадцять
Карта 81 [о] перед складом з наголошеним [а] у слові гончар
Карта 82 Відповідники [о] в переднаголошеному складі у слові сокира
Карта 83 Ненаголошений [о] у слові лоша
Карта 84 Відповідники кореневого ненаголошеного [о] у формах парубок і парубки
Карта 85-а Відповідники [о] у слові сльота
Карта 85-б Семантичне варіювання лексеми сльота у зв'язку з її фонетичною структурою
Карта 86 Відповідники кореневого ненаголошеного [о] у слові лобода

Карта 87 Відповідники кореневого ненаголошеного [о] у слові лоскотати
Карта 88 Відповідники ненаголошеного [о] у сполученні з попереднім приголосним у слові сочевиця
Карта 89 Фонетична структура слова кропива
Карта 90 Початковий звук у слові онук
Карта 91 Початковий голосний у слові окріп
Карта 92 Початковий голосний у слові ослін
Карта 93 [о] : [а] у відкритих кінцевих складах
Карта 94 Відповідники зредукованого голосного у слові бубон
Карта 95 Відповідники зредукованого голосного у слові вузол
Карта 96 Рефлекси голосного [е] (<ь) у слові щавель
Карта 97 Відповідники ненаголошеного *TLЪT у слові яблуко
Карта 98 Відповідники ненаголошеного *TLЬT у слові сльоза
Карта 99 Відповідники ненаголошеного *TLЪT у слові блоха
Карта 100 Відповідники ненаголошеного у (<ǫ) у слові діброва
Карта 101 Відповідники ненаголошеного у (<ǫ) у слові заміж
Карта 102 Відповідники ненаголошеного [у] у варіантах слова огірок
Карта 103 Відповідники ненаголошеного [у] в слові очкур
Карта 104 Відповідники [м’] перед рефлексами наголошеного [ę] у словах м’ясо, м’яти
Карта 105 Відповідники [б’] перед рефлексами наголошеного [ę] у слові голуб’ята
Карта 106 Відповідники [б’] у сполученні з ненаголошеним [ę] у слові жаб’ячий
Карта 107 Сполучення приголосного після [с] з рефлексом [ę] у слові святий
Карта 108 Приголосний після [с] перед рефлексами [ę] у слові свято
Карта 109 Приголосний на місті [м’] у слові комір
Карта 110 Відповідники [ф] перед [у] в слові фунт
Карта 111 Відповідники [ф] перед [у] в слові фартух
Карта 112 Кінцевий [х] / [к] у слові фартух
Карта 113 Відповідники [ф] у слові квасоля
Карта 114 Фонетична структура слова пахва
Карта 115 [с], [з], [н] перед відповідником давнього [і]
Карта 116 [с], [з], [н] перед голосними переднього ряду
Карта 117 [т], [д] перед рефлексами давнього [і]
Карта 118 [н’] / [н] у слові полинь
Карта 119 Кінцевий приголосний у слові бубон
Карта 120 [т’] / [к’] на початку слова у словах тісто, тісний
Карта 121 [т] / [д] у слові скирта
Карта 122 [з] / [д͡з] у слові дзвін
Карта 123 [з] / [д͡з] у слові дзеркало
Карта 124 [з’:], [з’] / [з д͡з’] / [зд’] у словах роззявити, роззява
Карта 125 [ст’] / [сц’] у кінці слова
Карта 126 [ст’] / [сц’] у слові щастя
Карта 127 [ст’] / [сц’] / [шч] у слові капустяний
Карта 128 [ц’] / [ц] у кінці слова
Карта 129 [ц’] / [ц] перед флексійними голосними заднього ряду
Карта 130 [ц’] / [ц] перед приголосним у слові цяцька
Карта 131 Початковий приголосний у слові дятел
Карта 132 Кінцевий приголосний у слові дятел
Карта 133 [д’] / [ĭ] / [л’] у слові свадьба
Карта 134 [н’] / [н] / [й] у слові соняшник
Карта 135 [і] / [ій] у парадигмі піде – підемо
Карта 136 Вставний [ĭ] у словоформі третій

Карта 137 [д͡ж], [ж] / [ч], [ш] у слові джміль
Карта 138 [д͡ж], [ж] / [ч] у слові бджола
Карта 139 [ш] перед [а] (<ę) у слові лоша
Карта 140 [ч] у сполученні з наступним голосним у словоформах волочать, толочать
Карта 141 [ч] / [ч’] / [т’] у слові жовч
Карта 142 [л’] / [л] перед приголосним у слові мельник
Карта 143 [р’] перед рефлексами [ę] у словах порядок, гарячий
Карта 144 [р’] перед рефлексами [ę] у словоформі запряжу
Карта 145 опозиція [р] ~ [р’] у словоформі трьох
Карта 146 [р’] перед рефлексами [ę] у слові рятувати
Карта 147 [р’] перед рефлексами [ę] у слові рябий
Карта 148 [р’] перед [а] (<ꙗ) у слові зоря
Карта 149 [р’] перед [а] (<ꙗ) у слові буря
Карта 150 [р’] перед [а] у слові град
Карта 151 [р’] перед [а] у слові рама
Карта 152 [р]/[р’] перед [е] ([о]) у слові очерет
Карта 153 Приголосний перед [а] у слові буряк
Карта 154 Кінцевий [р’]
Карта 155 [р’] у слові Харків
Карта 156 Вставний [р] у слові дощ
Карта 157 Кінцевий [шч] / [жд’] / [ж] у слові дощ
Карта 158 [г] / [ґ] у слові ґанок
Карта 159 [ґ] / [г] / [к] у слові ґудзик
Карта 160 [д͡з] / [з] у слові ґудзик
Карта 161 [д͡з] / [з] у слові кукурудза та похідних від неї
Карта 162 Кінцевий [з’]/[ц’] у слові колодязь
Карта 163 [з] / [з’] перед приголосним у словоформі вузький
Карта 164 Протетичний [в] перед [у] в словах вухо, вуса
Карта 165 Протетичний [в] перед [у] в словоформі вузький
Карта 166 Протетичні [в], [г] у слові вуж
Карта 167 Протетичний [в] у слові вугілля
Карта 168 Протетичний звук у слові вулик
Карта 169 Протетичний [в] у слові вузол
Карта 170 Протетичні [в], [г], [й] у слові вулиця
Карта 171 Протетичний [в] перед [о] у словах озеро, осінь
Карта 172 Протетичні [в], [г] у слові гострий
Карта 173 Протетичний [г] у слові горіх
Карта 174 Вставний [й] у слові гострий
Карта 175 Сполучення [оро] у словоформах на позначення горобця
Карта 176 Сполучення [оро] у слові порося
Карта 177 Словоформа кісся
Карта 178 [ш] / [х] у слові леміш
Карта 179 Наголос іменника руно
Карта 180 Наголос іменника сміття
Карта 181 Наголос іменника в словосполученні три брати
Карта 182 Наголос іменника дрова
Карта 183 Наголос називного відмінка множини іменника хустка
Карта 184 Наголос родового відмінка множини іменника кістка
Карта 185 Наголос прикметника рясний
Карта 186-а Наголос прикметників з суфіксом -еньк- (легенький)
Карта 186-б Наголос прикметників з суфіксом -еньк- (тоненький)

Карта 186-в Наголос прикметників з суфіксом -еньк- (біленький)
Карта 187 Наголос родового відмінка однини числівника один
Карта 188 Наголос дієслова жевріти
Карта 189 Наголос у словоформі вузький
Карта 190 Наголос в іменнику фартух
Карта 191 і-рефлекси наголошеної фонеми */ě/ після зубних і [л], після [р]
Карта 192 і-рефлекси наголошеної фонеми */ě/ (хлів, хрін)
Карта 193 і-рефлекси наголошеної фонеми */ě/ після попереднього губного приголосного і після сполучень передньоязикового з губним
Карта 194 і-рефлекси ненаголошеної фонеми */ě/ (пасіка, цілувати, співає)
Карта 195 і-рефлекси ненаголошеної фонеми */ě/ (після губних і після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н])
Карта 196 и-рефлекси ненаголошеної фонеми */ě/ (після губних і після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н])
Карта 197 і-рефлекси наголошеної фонеми */е/ (кисіль, шість, сім)
Карта 198 і- та и-рефлекси наголошеної фонеми */е/ (жінка, щітка)
Карта 199 і-рефлекси */е/ в ненаголошеному закритому складі (осінь, погріб, попіл)
Карта 200 и-рефлекси */е/ в ненаголошеному закритому складі (осінь, погріб, попіл)
Карта 201 і-рефлекси наголошеної фонеми */о/ (віз, ріг, тік, ослін)
Карта 202 и-рефлекси наголошеної фонеми */о/ (віз, ріг, тік, ослін)
Карта 203 і-рефлекси наголошеної фонеми */о/ (поріг, воріт, він)
Карта 204 и-рефлекси наголошеної фонеми */о/ (поріг, воріт, він)
Карта 205 і-рефлекси ненаголошеної фонеми */о/ (радість, рівчак, у кінці)
Карта 206 і- та и-рефлекси ненаголошеної фонеми */о/
Карта 207 Морфемна структура іменника очіпок
Карта 208 Морфемна структура іменника цебер
Карта 209 Морфемна структура іменника вугілля
Карта 210 Морфемна структура іменника кладовище
Карта 211 Морфемна структура дієслова шкутильгати
Карта 212 Морфемна структура іменника бич
Карта 213 Суфікси іменника вулик
Карта 214 Суфікси іменника праник
Карта 215 Морфемна структура іменника лівша
Карта 216 Суфікси на творення назви будівлі для свиней
Карта 217 Утрата демінутивності суфікса -к- (діжка – діжа)
Карта 218 Утрата демінутивності суфікса -к- у назві вії
Карта 219 Утрата демінутивності суфікса -ечк- (овечка – вівця)
Карта 220 Суфікси -УВА- – -ОВА- у дієсловах
Карта 221 Рід іменника ляда
Карта 222 Називний відмінок однини іменника миша
Карта 223 Родовий відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (наголошені закінчення)
Карта 224 Орудний відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (наголошені закінчення)
Карта 225 Орудний відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (наголошені закінчення після шиплячих)
Карта 226-а Орудний відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (ненаголошені закінчення)
Карта 226-б Метатеза (ладоня – долоня)

Карта 227 Орудний відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (ненаголошені закінчення після [ц])

Карта 228 Давальний і місцевий відмінки однини колишніх -ā-, -jā- основ та місцевий відмінок однини іменників колишніх -ŏ-, -jŏ- основ (наголошені закінчення)

Карта 229-а Давальний і місцевий відмінки однини колишніх -ā-, -jā- основ та місцевий відмінок однини іменників колишніх -ŏ-, -jŏ- основ (ненаголошені закінчення)

Карта 229-б Місцевий відмінок однини іменника ліс

Карта 230 Місцевий відмінок однини іменника рілля (колишня -jā- основа)

Карта 231 Місцевий відмінок однини іменників -jā- основ (ненаголошені закінчення після шиплячих)

Карта 232 Родовий відмінок однини іменника сіль (колишня -ĭ- основа)

Карта 233 Родовий відмінок однини іменника ніч (колишня -ĭ- основа)

Карта 234 Родовий відмінок однини іменника сир

Карта 235 Давальний відмінок однини іменників колишніх -ŏ- основ (назви істот)

Карта 236 Давальний відмінок однини іменників дуб, ліс

Карта 237 Давальний відмінок однини іменників чоловічого роду колишніх -jŏ- основ

Карта 238 Давальний відмінок однини іменника чоловічого роду товариш (колишня -jŏ- основа)

Карта 239 Давальний відмінок однини іменника чоловічого роду гай (колишня -jŏ- основа)

Карта 240 Орудний відмінок однини іменника чоловічого роду кінь (колишня -jŏ- основа)

Карта 241 Орудний відмінок однини іменників чоловічого роду гай, рай (колишня -jŏ- основа)

Карта 242 Орудний відмінок однини іменників чоловічого роду колишніх -jŏ- основ (ненаголошені закінчення після [ц])

Карта 243 Орудний відмінок однини іменників колишніх -jŏ- основ (наголошені закінчення після шиплячих)

Карта 244 Місцевий відмінок однини іменника дуб

Карта 245 Місцевий відмінок однини іменників чоловічого роду з основою на [ц] (наголошені закінчення)

Карта 246 Місцевий відмінок однини іменників чоловічого і жіночого роду з основою на [ц] (ненаголошені закінчення)

Карта 247 Називний відмінок однини іменників середнього роду на -ЬJЕ-

Карта 248 Орудний відмінок однини іменників середнього роду колишніх -jŏ- основ (ненаголошені закінчення)

Карта 249-а Родовий відмінок однини іменників середнього роду колишніх -N- основ

Карта 249-б Родовий відмінок однини іменника середнього роду ім’я (колишня -N- основа)

Карта 250 Родовий відмінок однини іменників середнього роду колишніх -Т- основ

Карта 251 Давальний відмінок однини іменників середнього роду колишніх -N- основ

Карта 252 Давальний відмінок однини іменників середнього роду колишніх -Т- основ

Карта 253 Орудний відмінок однини іменників середнього роду колишніх -Т- основ

Карта 254 Називний відмінок парного іменника вуса

Карта 255 Називний відмінок парного іменника рукава

Карта 256 Називний відмінок іменника груди

Карта 257 Називний відмінок іменника гуси

Карта 258 Називний відмінок іменника двері
Карта 259-а Називний відмінок іменників селяни, громадяни, цигани, міщани
Карта 259-б Називний відмінок іменника люди
Карта 260 Називний відмінок множини іменника сусіди
Карта 261-а Родовий відмінок множини іменника хата (колишня -ā- основа)
Карта 261-б Родовий відмінок множини іменника баба (колишня -ā- основа)
Карта 262 Родовий відмінок множини іменників чоловічого роду колишніх -jŏ- основ (ненаголошені закінчення після [ц])
Карта 263 Давальний відмінок іменників коні, люди
Карта 264 Місцевий відмінок іменників сіни, груди
Карта 265 Родовий відмінок однини займенника мій
Карта 266 Родовий відмінок однини займенника твій
Карта 267 Родовий відмінок однини займенника той
Карта 268 Давальний відмінок однини займенника той
Карта 269 Початковий приголосний у займеннику він
Карта 270 Давальний відмінок займенника я
Карта 271 Давальний відмінок займенників ти, себе
Карта 272 Знахідний відмінок однини займенника він (з прийменником)
Карта 273 Знахідний відмінок однини займенника вона
Карта 274 Орудний відмінок однини займенника вона (з прийменником)
Карта 275 Називний відмінок однини займенника цей
Карта 276 Називний відмінок однини займенника ця
Карта 277 Називний відмінок однини займенника це
Карта 278 Називний відмінок однини займенника той
Карта 279 Називний відмінок однини займенника те
Карта 280 Родовий відмінок однини займенника та
Карта 281 Орудний відмінок однини займенника та
Карта 282 Називний відмінок однини прикметників чоловічого роду
Карта 283 Називний відмінок однини прикметників середнього роду
Карта 284 Родовий відмінок однини прикметників жіночого роду з основою на твердий приголосний
Карта 285 Давальний і місцевий відмінки прикметників і ад'єктивних займенників жіночого роду з основою на твердий приголосний (наголошені закінчення)
Карта 286 Місцевий відмінок однини прикметників жіночого роду з основою на твердий приголосний (ненаголошені закінчення)
Карта 287 Називний відмінок множини прикметників
Карта 288 Називний відмінок множини присвійного прикметника з основою на губний (батькові)
Карта 289 Називний відмінок множини присвійного прикметника (материні)
Карта 290 Вищий ступінь прикметників на -Ш- (<-JЬŠ-)
Карта 291 Вищий ступінь прикметників на -ІШ- (<-ĚJЬŠ-)
Карта 292 Інфінітив з основою на голосний
Карта 293 Інфінітив дієслова ревти
Карта 294 Крайні члени парадигми дієслів II дієвідміни з основою на [м] (у словоформі ломлять)
Карта 295 1-а особа однини теперішнього часу дієслів II дієвідміни з основою на [д]
Карта 296 1-а особа однини теперішнього часу дієслів II дієвідміни з основою на [с]
Карта 297 1-а особа однини теперішнього часу дієслова лити
Карта 298 1-а і 2-а особи однини теперішнього часу дієслова дути

Карта 299 3-я особа однини теперішнього часу дієслів I дієвідміни
Карта 300 3-я особа однини теперішнього часу дієслів II дієвідміни
Карта 301 1-а особа множини теперішнього часу дієслів I дієвідміни
Карта 302 3-я особа множини теперішнього часу дієслів II дієвідміни
Карта 303 3-я особа множини теперішнього часу дієслів I дієвідміни (з основою на [г], [к])
Карта 304 3-я особа множини теперішнього часу дієслів I дієвідміни (ненаголошені закінчення після суф. -ай-)
Карта 305 2-а особа однини теперішнього часу атематичних дієслів
Карта 306 1-а особа однини дієслів майбутнього часу недоконаного виду
Карта 307 1-а особа множини наказового способу дієслів II дієвідміни (на прикладі словоформи ходімо)
Карта 308 Постфікс -ся
Карта 309 Постфікс -ся після -т- у дієслівних формах 3-ї особи однини теперішнього часу
Карта 310 3-я особа множини теперішнього часу дієслів II дієвідміни (після сполучення Vл')
Карта 311 Називний відмінок числівника один
Карта 312 Називний відмінок числівника чотири
Карта 313 Прислівник навстіж
Карта 314 Прийменник від
Карта 315 Прийменник з у сполученні з орудним відмінком однини займенника я
Карта 316 Сполучник поки
Карта 317 Заперечна частка ні- в займенниках і прислівниках
Карта 318 Словосполучення дві руки
Карта 319 Словосполучення два відра
Карта 320 Словосполучення типу видно хату, чути пісню
Карта 321 Словосполучення типу пасу коней
Карта 322 Словосполучення типу беру серп
Карта 323 Словосполучення типу пішов по лікаря
Карта 324-а Словосполучення йти по воду
Карта 324-б Значення словосполучення піти за водою
Карта 325 Вигуки, якими підкликають собак
Карта 326 Вигуки, якими відганяють собак
Карта 327 Вигуки, якими відганяють котів
Карта 328 Вигуки, якими підкликають коней
Карта 329 Вигуки, якими поганяють або відганяють коней
Карта 330 Вигуки, якими відганяють корів
Карта 331 Вигуки, якими підкликають овець
Карта 332 Вигуки, якими відганяють овець
Карта 333 Вигуки, якими підкликають свиней
Карта 334 Вигуки, якими відганяють свиней
Карта 335 Вигуки, якими підкликають гусей
Карта 336 Вигуки, якими відганяють гусей
Карта 337 Вигуки, якими відганяють качок
Карта 338 'комір'
Карта 339 'хустка'
Карта 340 'гойдалка'
Карта 341 'колиска (підвішена до стелі)'
Карта 342 'садиба'
Карта 343 'загальна будівля для свійських тварин'
Карта 344 'будівля для коней'

Карта 345 ‘будівля для овець’
Карта 346 ‘будівля для снопів’
Карта 347 ‘димар’
Карта 348 ‘горизонтальна частина димоходу над покрівлею хати’
Карта 349 ‘попіл’
Карта 350 ‘рогач’
Карта 351 ‘глек (на молоко)’
Карта 352 ‘ночви’
Карта 353 ‘скатерть’
Карта 354 Семантика лексеми віхоть
Карта 355 ‘журавель (витягати воду)’
Карта 356 ‘віз (для перевезення снопів, сіна, соломи)’
Карта 357 ‘віз (для перевезення великих колод, жердин)’
Карта 358 ‘батіг’
Карта 359 ‘леміш’
Карта 360 ‘полиця (у плузі)’
Карта 361 ‘гряділь’
Карта 362 ‘чепіги’
Карта 363 ‘наперсток (у косі)’
Карта 364 ‘сокира’
Карта 365 ‘урозгін (орати з країв до середини)’
Карта 366 ‘усклад (орати від середини до країв)’
Карта 367 ‘смуга трави, що залишилася нескошеною’
Карта 368 ‘сходи посівів озимих злакових’
Карта 369 ‘житнище (поле з-під жита)’
Карта 370 Семантика лексеми руно
Карта 371 Семантика лексеми курінь
Карта 372 Семантика слова ляда
Карта 373 ‘шматок хліба, відрізаний скраю хлібини’
Карта 374 ‘шматок хліба, плоско відрізаний з обох боків’
Карта 375 ‘борошно’
Карта 376 ‘картопля (Solanum tuberosum L.)’
Карта 377 ‘картоплиння’
Карта 378 ‘огудиння (огірків)’
Карта 379 ‘кукурудза (Zea mays L.)’
Карта 380 ‘гриби’
Карта 381 ‘півень (Gallus domesticus)’
Карта 382 ‘курча’
Карта 383 ‘качка (Anas domestica)’
Карта 384 ‘селезень (Anas playrhyncha domestica)’
Карта 385 ‘хижий птах’ (соколоподібні)
Карта 386 ‘чорногуз (Ciconia L.)’
Карта 387 ‘зозуля (Cuculus canorus)’
Карта 388 ‘гніздо’
Карта 389 Семантика назв гніздо і кубло
Карта 390 Семантика лексеми стая
Карта 391 ‘мурашки (Formicidae)’
Карта 392 Виють (про вовків)
Карта 393 М’явкають (про котів)
Карта 394 ‘блискавка’
Карта 395 ‘райдуга’
Карта 396 ‘дуже (великий)’

Карта 397 ‘мабуть’
Карта 398 ‘співає’
Карта 399 ‘лоскотати’
Карта 400 ‘орати’
Карта 401 ‘той, хто оре землю конем’
Карта 402 ‘позіхати’
Карта 403 Семантика лексеми кресати
Карта 404 Семантика лексеми теребити
Карта 405 ‘вагітна’
Карта 406 ‘зовиця’
Карта 407 ‘мельник’
Карта 408 ‘свято’
Карта 409 ‘труна’
Карта 410 ‘кладовище’
Карта 411 Семантика лексеми багно
Карта 412 ‘грузьке місце на болоті’
Карта 413 Семантика лексеми баюра
Карта 414 Семантика лексеми левада
Карта 415 Семантика лексеми яр
Карта 416 Семантика лексеми лан
Карта 417 Семантика лексеми нива

КАРТИ

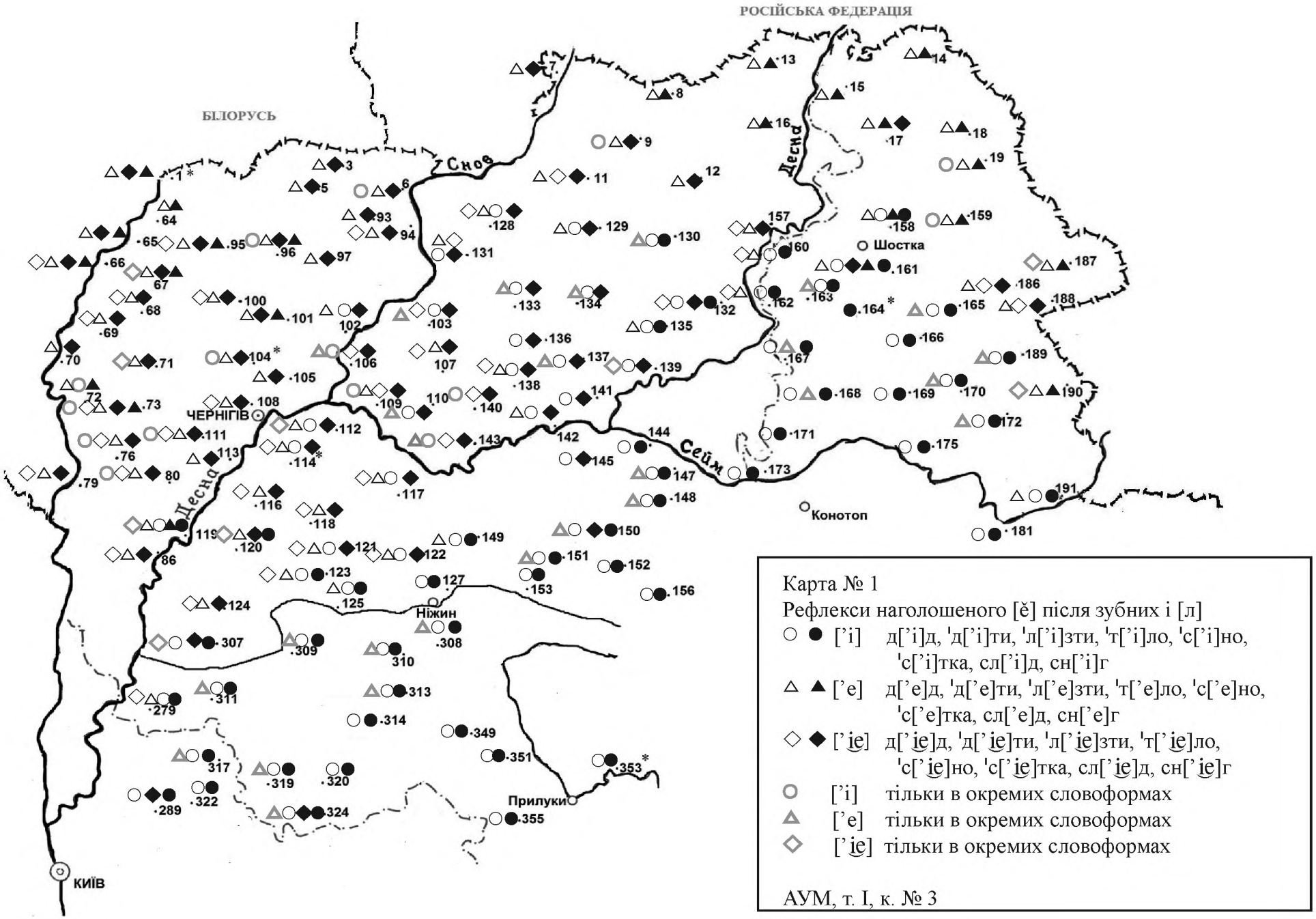

Карта № 1

Рефлекси наголошеного [ě] після зубних і [л]

○ ● [’і] д[’і]д, 'д[’і]ти, 'л[’і]зти, 'т[’і]ло, 'с[’і]но, 'с[’і]тка, сл[’і]д, сн[’і]г

△ ▲ [’е] д[’е]д, 'д[’е]ти, 'л[’е]зти, 'т[’е]ло, 'с[’е]но, 'с[’е]тка, сл[’е]д, сн[’е]г

◇ ◆ [’i̯e] д[’i̯e]д, 'д[’i̯e]ти, 'л[’i̯e]зти, 'т[’i̯e]ло, 'с[’i̯e]но, 'с[’i̯e]тка, сл[’i̯e]д, сн[’i̯e]г

○ [’і] тільки в окремих словоформах

△ [’е] тільки в окремих словоформах

◇ [’i̯e] тільки в окремих словоформах

АУМ, т. І, к. № 3

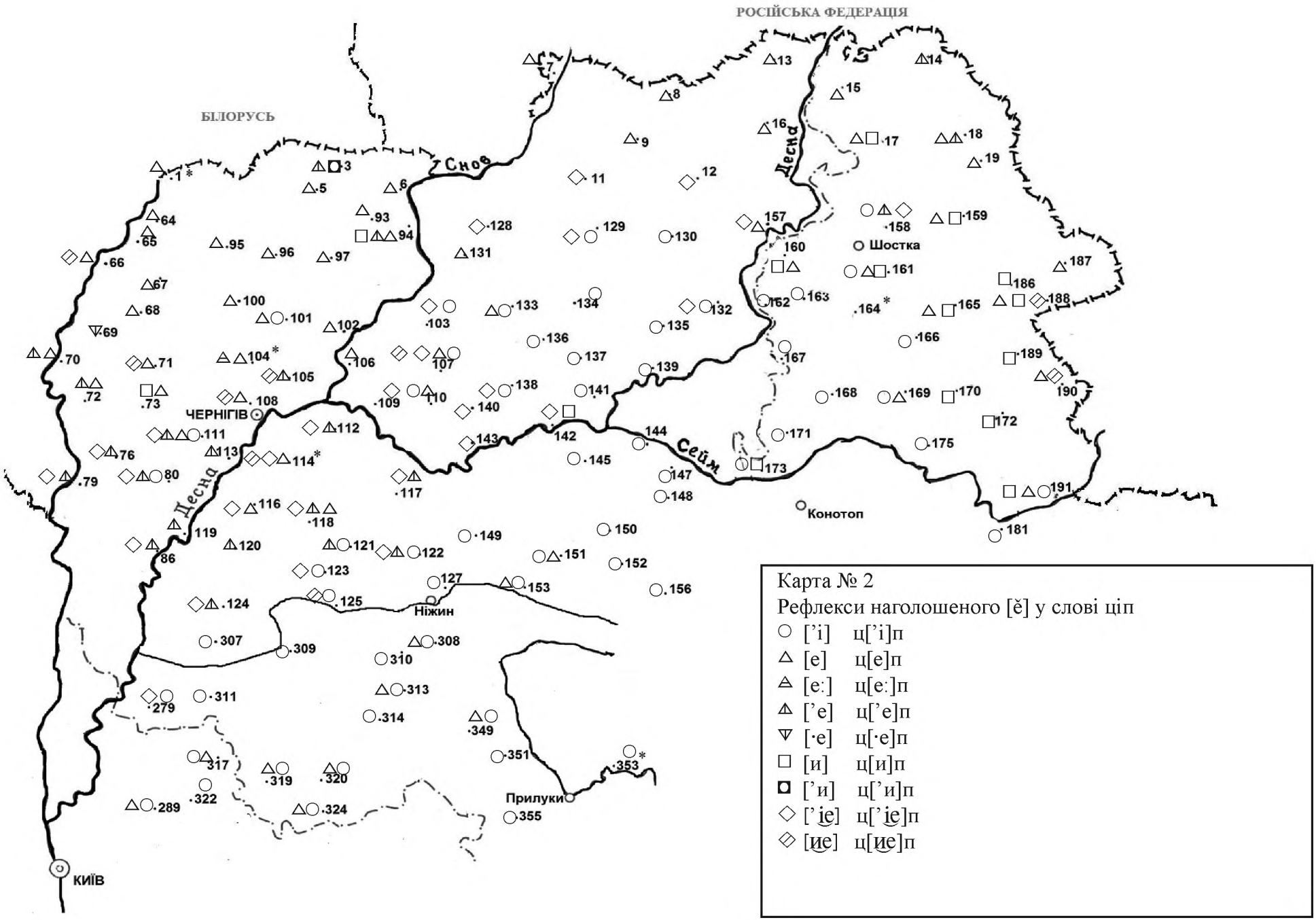

Карта № 2

Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові ціп

○ [’і] ц[’і]п

△ [е] ц[е]п

△ [е:] ц[е:]п

△ [’е] ц[’е]п

▽ [·е] ц[·е]п

□ [и] ц[и]п

◘ [’и] ц[’и]п

◇ [’іе] ц[’іе]п

◈ [ие] ц[ие]п

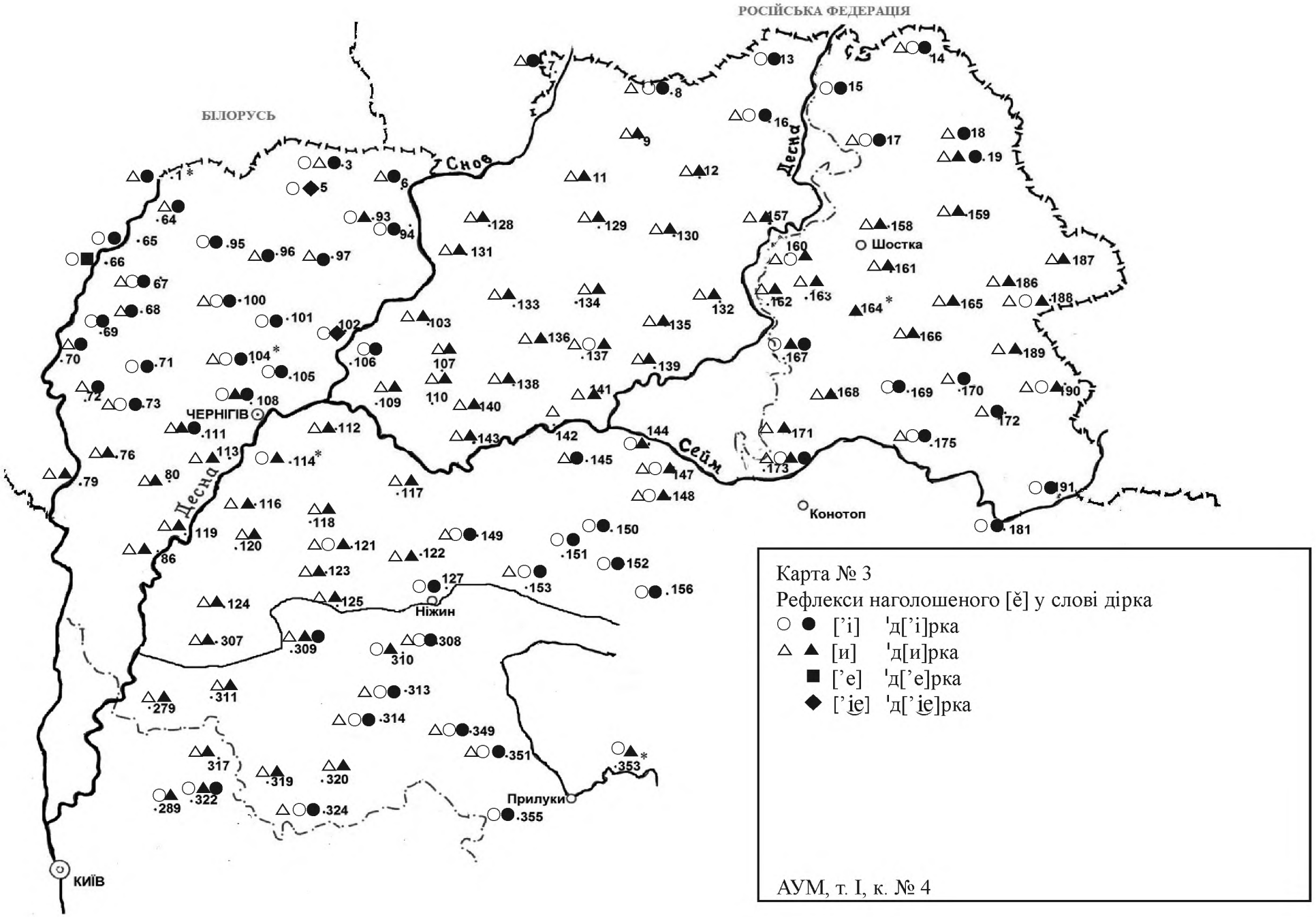

Карта № 3

Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові дірка

○ ● [’і] ˈд[’і]рка

△ ▲ [и] ˈд[и]рка

■ [’е] ˈд[’е]рка

◆ [’ie̯] ˈд[’ie̯]рка

АУМ, т. І, к. № 4

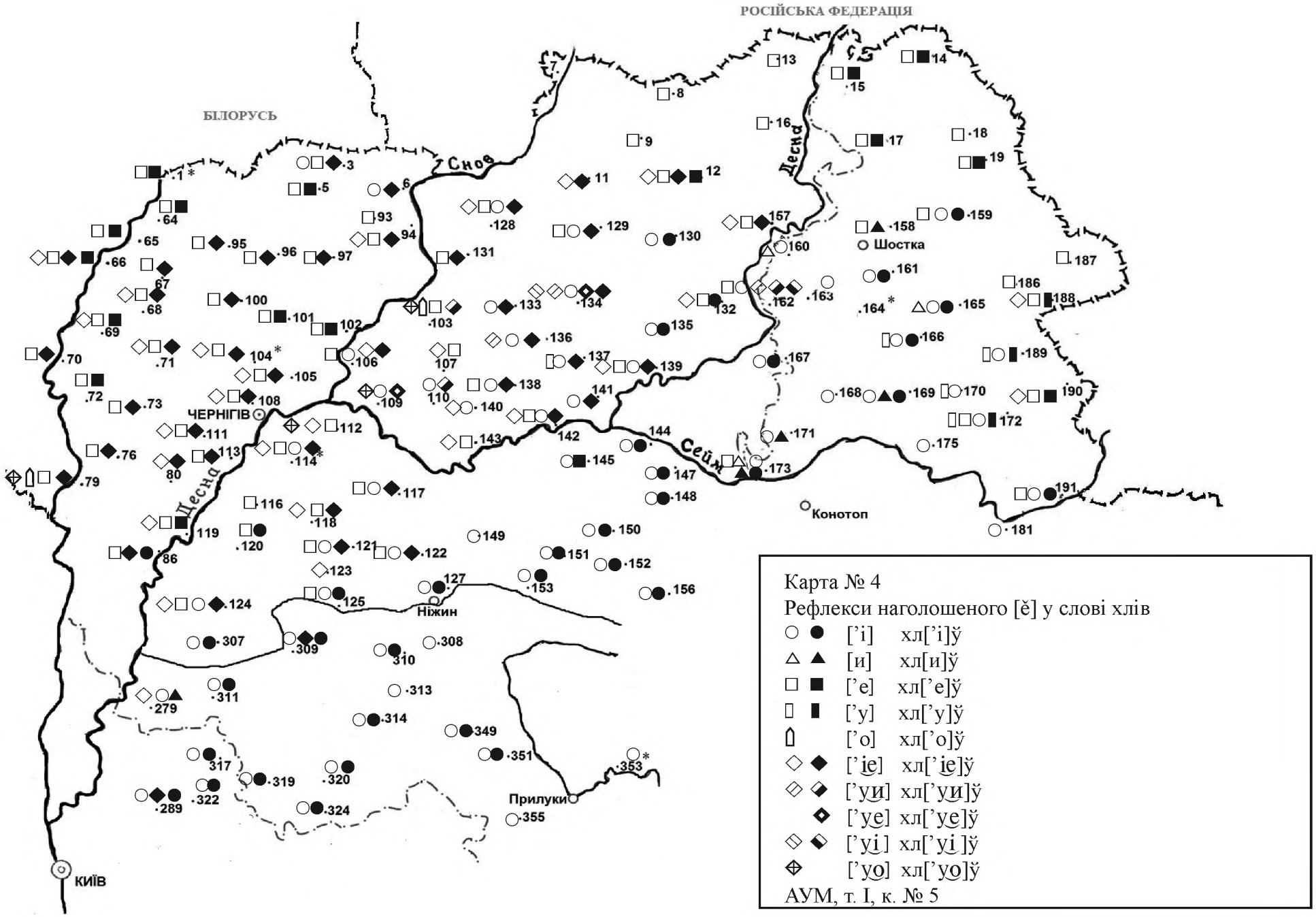

Карта № 4

Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові хлів

○ ● [’і] хл[’і]ў

△ ▲ [и] хл[и]ў

□ ■ [’е] хл[’е]ў

▯ ▮ [’у] хл[’у]ў

⬯ [’о] хл[’о]ў

◇ ◆ [’іе] хл[’іе]ў

◈ [’уи] хл[’уи]ў

◆ [’уе] хл[’уе]ў

◈ [’уі] хл[’уі]ў

⊕ [’уо] хл[’уо]ў

АУМ, т. І, к. № 5

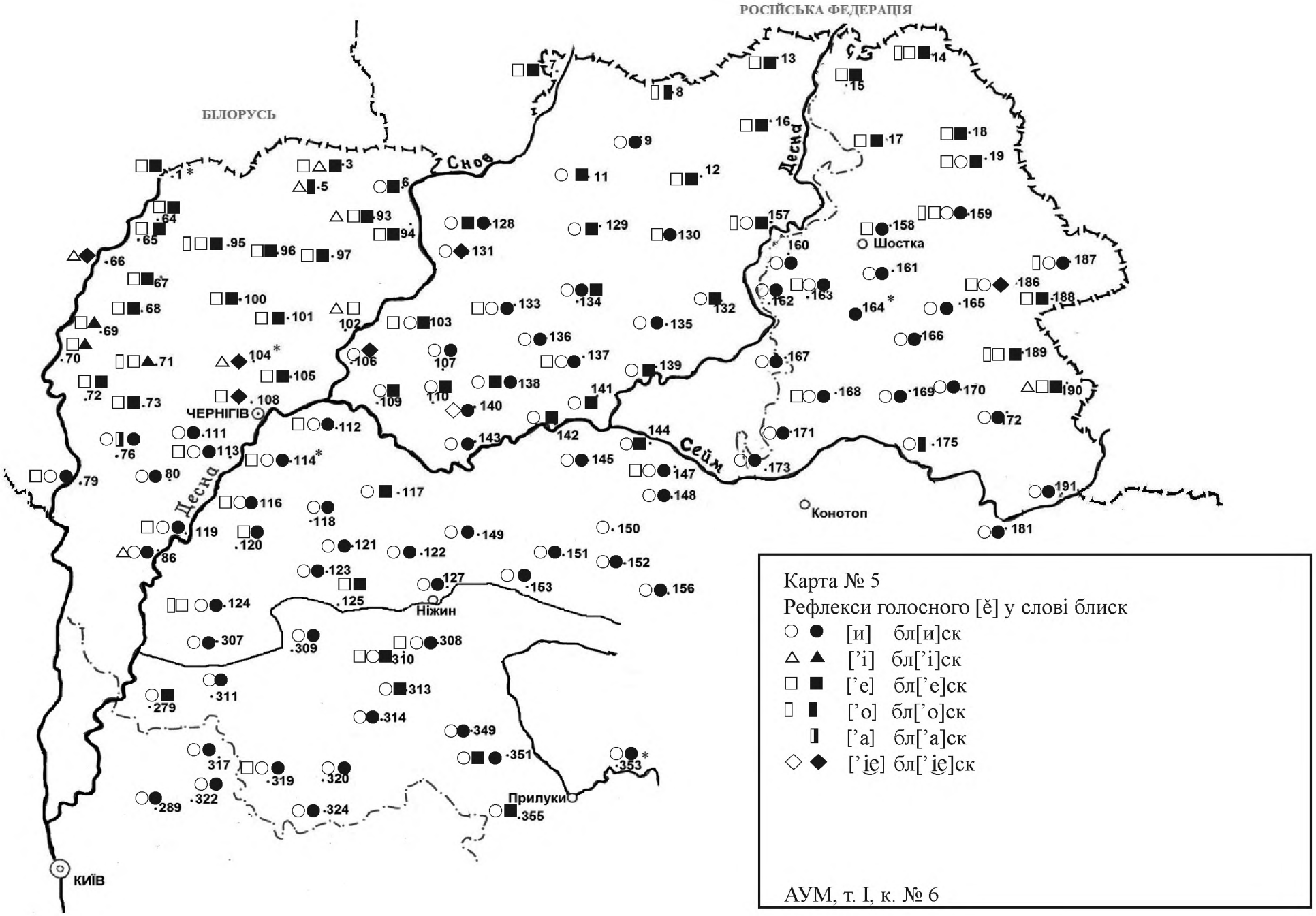

Карта № 5

Рефлекси голосного [ĕ] у слові блиск

○ ● [и] бл[и]ск

△ ▲ [’і] бл[’і]ск

□ ■ [’е] бл[’е]ск

▯ ▮ [’о] бл[’о]ск

▮ [’а] бл[’а]ск

◇ ◆ [’іе] бл[’іе]ск

АУМ, т. І, к. № 6

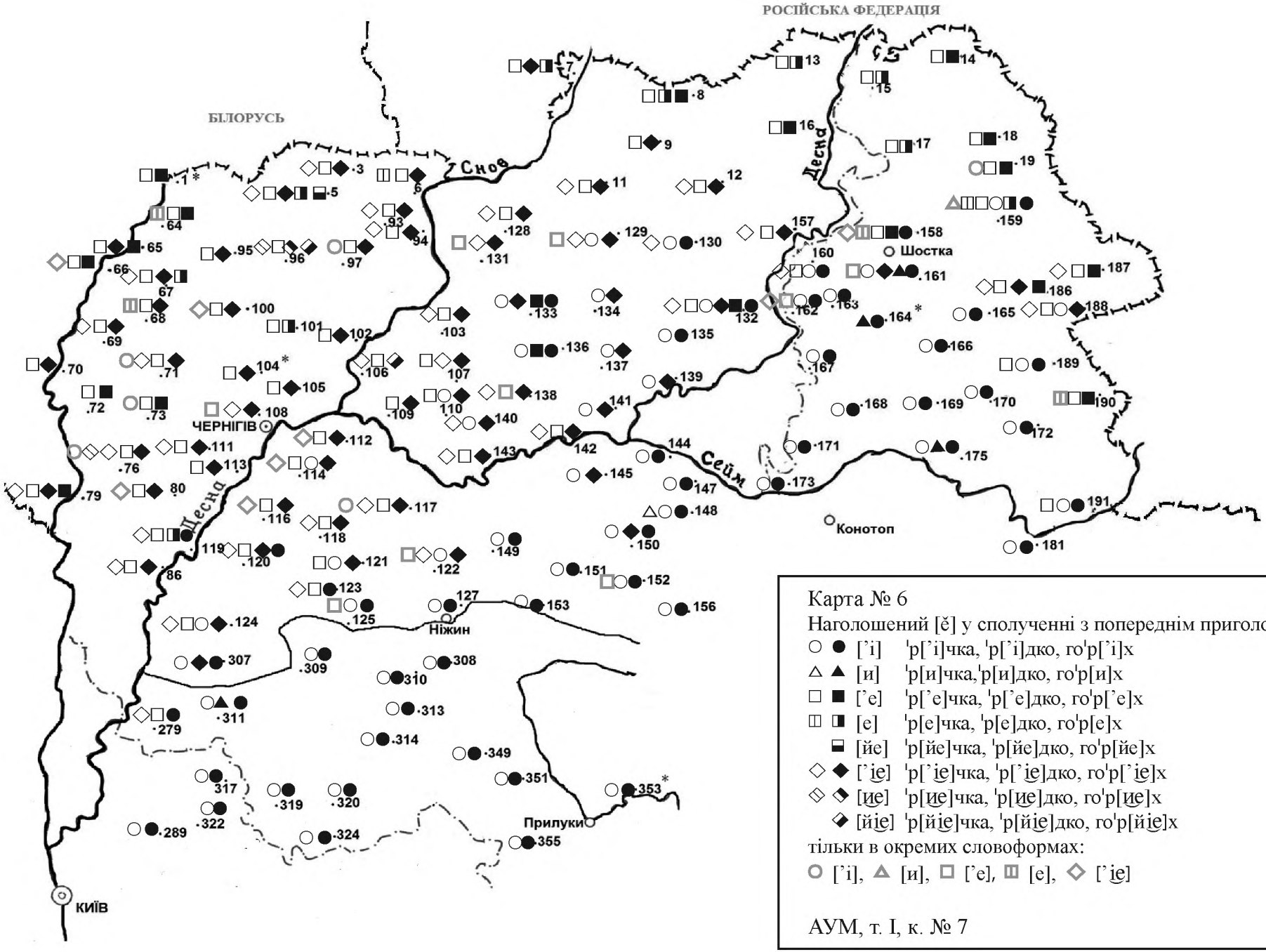

Карта № 6

Наголошений [ĕ] у сполученні з попереднім приголосним [р]

○ ● [ʼі] 'р[ʼі]чка, 'р[ʼі]дко, го'р[ʼі]х

△ ▲ [и] 'р[и]чка,'р[и]дко, го'р[и]х

□ ■ [ʼе] 'р[ʼе]чка, 'р[ʼе]дко, го'р[ʼе]х

◫ ◨ [е] 'р[е]чка, 'р[е]дко, го'р[е]х

⬓ [йе] 'р[йе]чка, 'р[йе]дко, го'р[йе]х

◇ ◆ [ʼi̯е] 'р[ʼi̯е]чка, 'р[ʼi̯е]дко, го'р[ʼi̯е]х

◇ ◆ [ие̯] 'р[ие̯]чка, 'р[ие̯]дко, го'р[ие̯]х

◈ [йi̯е] 'р[йi̯е]чка, 'р[йi̯е]дко, го'р[йi̯е]х

тільки в окремих словоформах:

○ [ʼі], △ [и], □ [ʼе], ◫ [е], ◇ [ʼi̯е]

АУМ, т. І, к. № 7

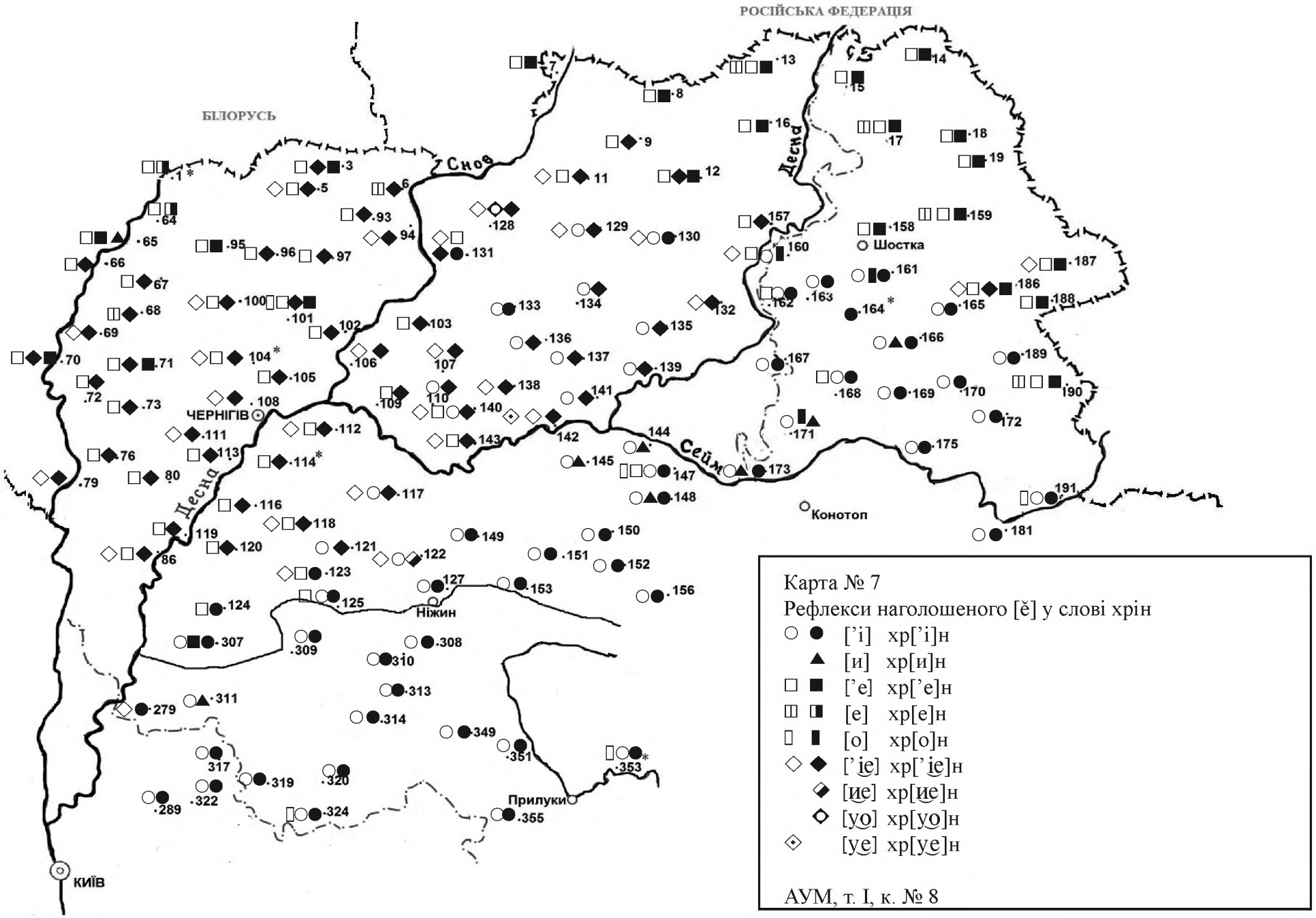

Карта № 7

Рефлекси наголошеного [ĕ] у слові хрін

○ ● [’і] хр[’і]н

▲ [и] хр[и]н

□ ■ [’е] хр[’е]н

◫ ◨ [е] хр[е]н

▯ ▮ [о] хр[о]н

◇ ◆ [’іе] хр[’іе]н

◈ [ие] хр[ие]н

◇ [уо] хр[уо]н

⊙ [уе] хр[уе]н

АУМ, т. І, к. № 8

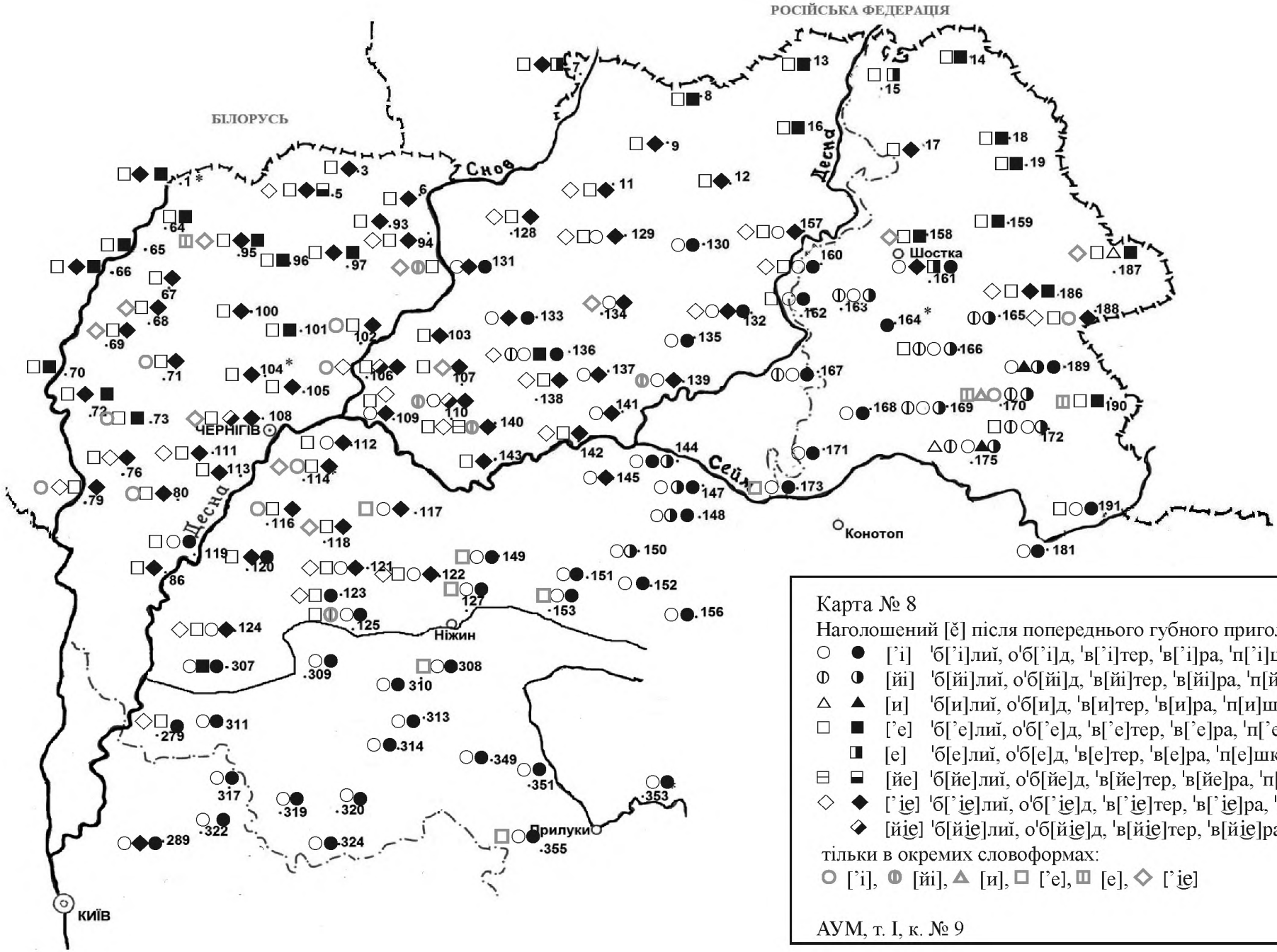

Карта № 8

Наголошений [ĕ] після попереднього губного приголосного

○	●	['і] 'б['і]лий, о'б['і]д, 'в['і]тер, 'в['і]ра, 'п['і]шки
Ф	◑	[йі] 'б[йі]лий, о'б[йі]д, 'в[йі]тер, 'в[йі]ра, 'п[йі]шки
△	▲	[и] 'б[и]лий, о'б[и]д, 'в[и]тер, 'в[и]ра, 'п[и]шки
□	■	['е] 'б['е]лий, о'б['е]д, 'в['е]тер, 'в['е]ра, 'п['е]шки
	◨	[е] 'б[е]лий, о'б[е]д, 'в[е]тер, 'в[е]ра, 'п[е]шки
⊟	⬓	[йе] 'б[йе]лий, о'б[йе]д, 'в[йе]тер, 'в[йе]ра, 'п[йе]шки
◇	◆	['i̯е] 'б['i̯е]лий, о'б['i̯е]д, 'в['i̯е]тер, 'в['i̯е]ра, 'п['i̯е]шки
	◈	[йi̯е] 'б[йi̯е]лий, о'б[йi̯е]д, 'в[йi̯е]тер, 'в[йi̯е]ра, 'п[йi̯е]шки

тільки в окремих словоформах:

○ ['і], Ф [йі], △ [и], □ ['е], ⊟ [е], ◇ ['i̯е]

АУМ, т. І, к. № 9

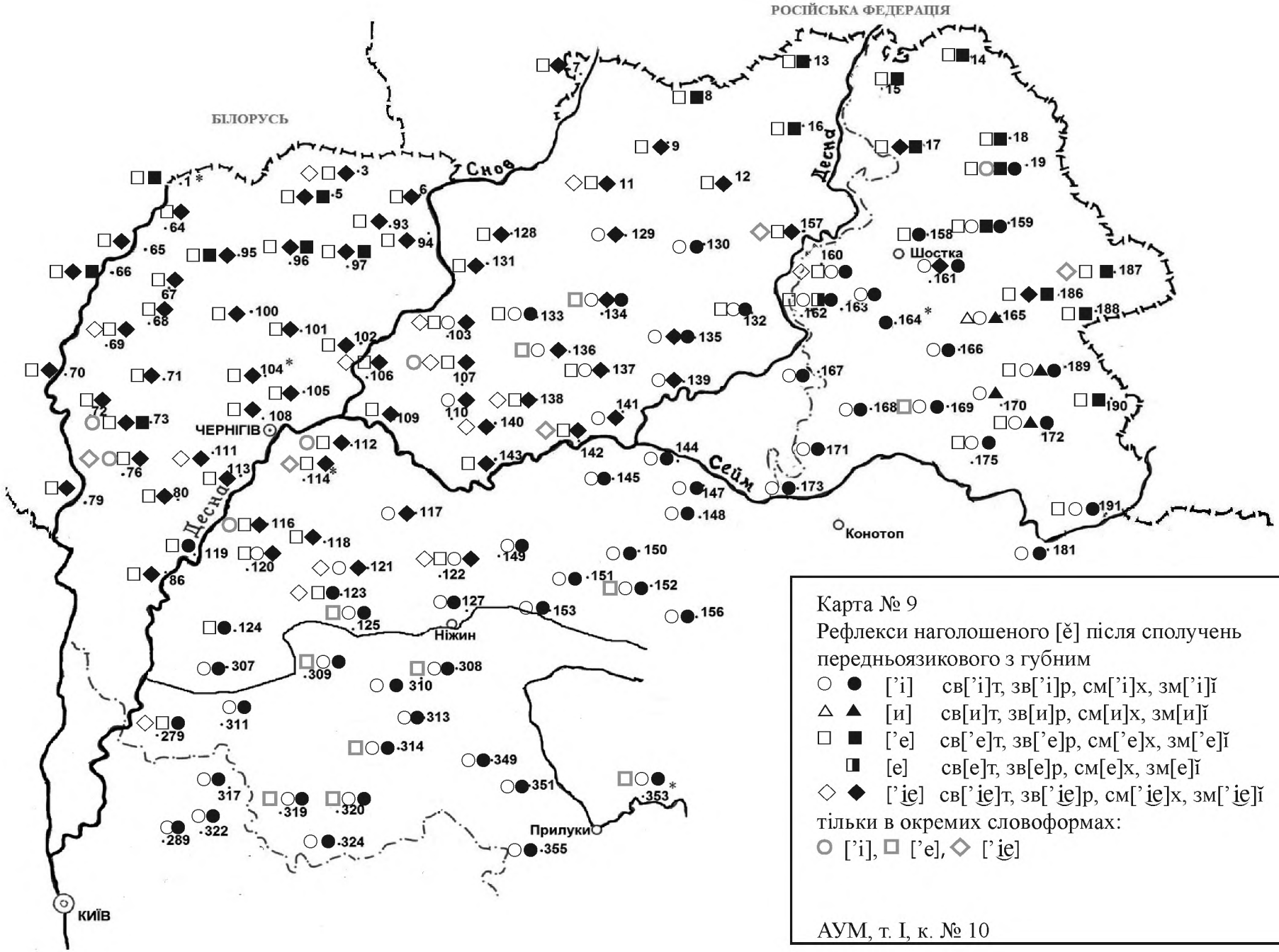

Карта № 9

Рефлекси наголошеного [ĕ] після сполучень передньоязикового з губним

○ ● [’і] св[’і]т, зв[’і]р, см[’і]х, зм[’і]ї

△ ▲ [и] св[и]т, зв[и]р, см[и]х, зм[и]ї

□ ■ [’е] св[’е]т, зв[’е]р, см[’е]х, зм[’е]ї

◨ [е] св[е]т, зв[е]р, см[е]х, зм[е]ї

◇ ◆ [’ie] св[’ie]т, зв[’ie]р, см[’ie]х, зм[’ie]ї

тільки в окремих словоформах:

○ [’і], □ [’е], ◇ [’ie]

АУМ, т. І, к. № 10

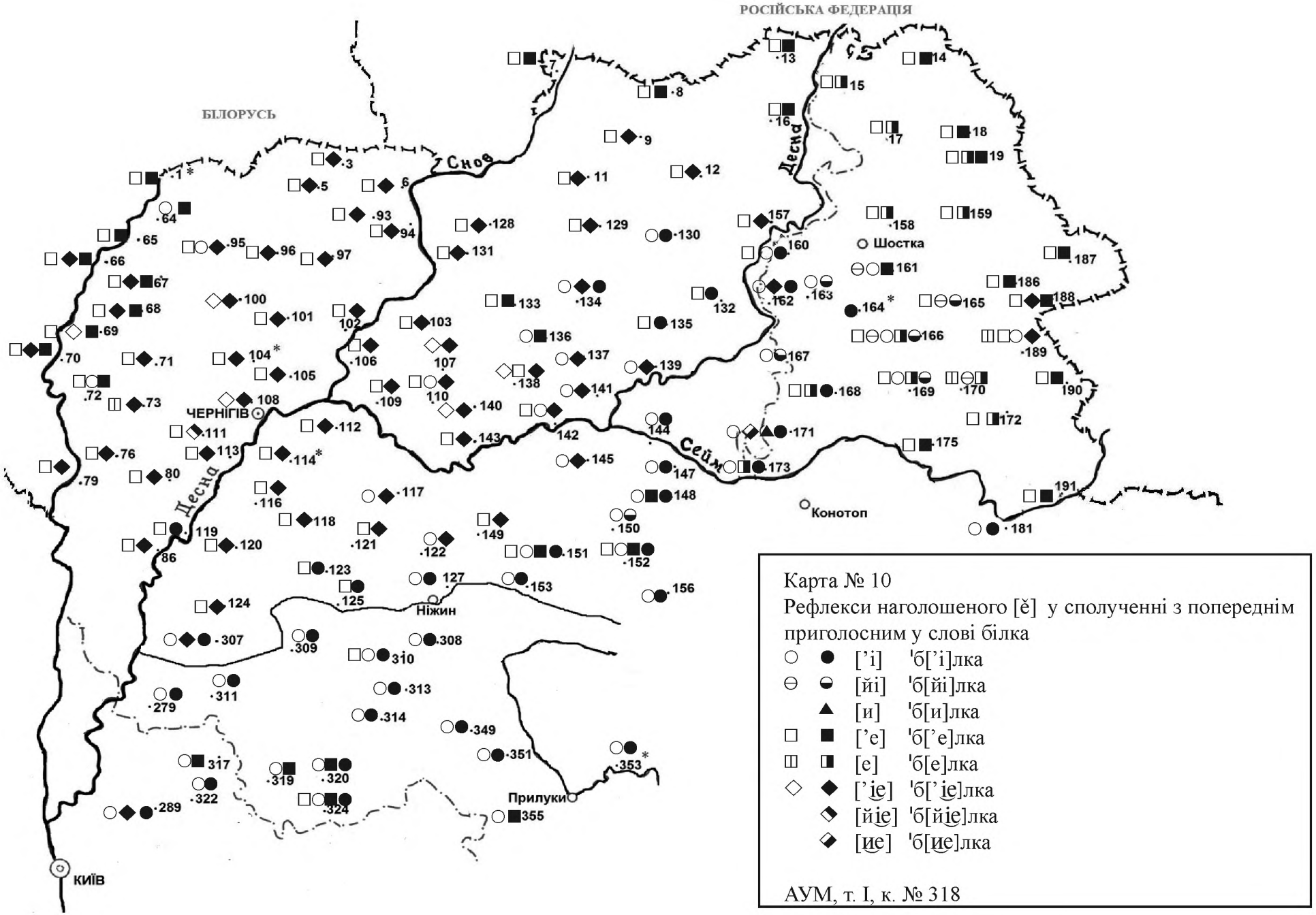

Карта № 10

Рефлекси наголошеного [ĕ] у сполученні з попереднім приголосним у слові білка

- ○ ● [’і] 'б[’і]лка
- ⊖ ◒ [йі] 'б[йі]лка
- ▲ [и] 'б[и]лка
- □ ■ [’е] 'б[’е]лка
- ◫ ◨ [е] 'б[е]лка
- ◇ ◆ [’іе] 'б[’іе]лка
- ◈ [йіе] 'б[йіе]лка
- ◈ [ие] 'б[ие]лка

АУМ, т. І, к. № 318

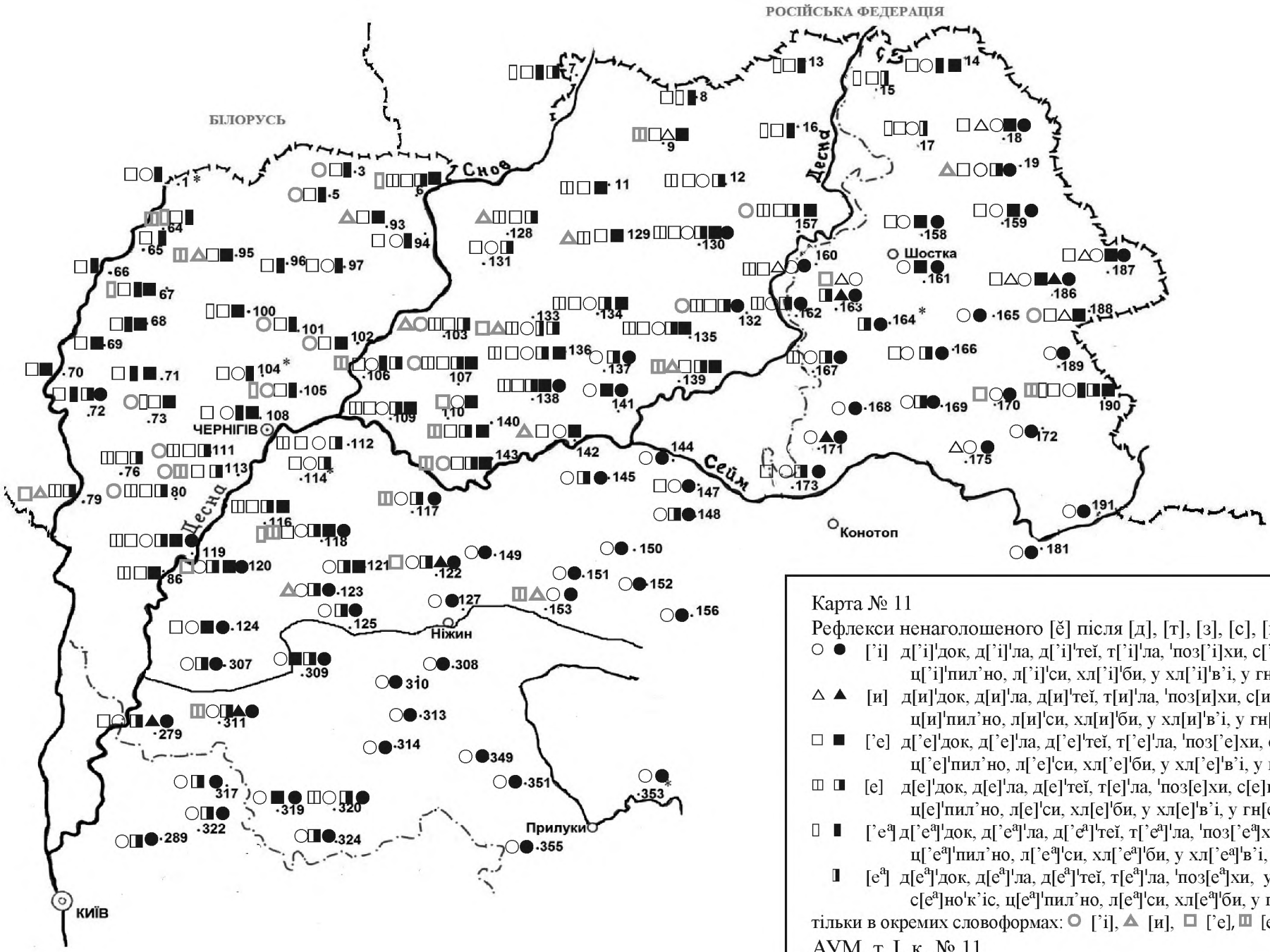

Карта № 11

Рефлекси ненаголошеного [ĕ] після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н]

○ ● [ʼі] д[ʼі]'док, д[ʼі]'ла, д[ʼі]'теї, т[ʼі]'ла, 'поз[ʼі]хи, с[ʼі]но'кʼіс, ц[ʼі]'пилʼно, л[ʼі]'си, хл[ʼі]'би, у хл[ʼі]'вʼі, у гн[ʼі]з'дʼі

△ ▲ [и] д[и]'док, д[и]'ла, д[и]'теї, т[и]'ла, 'поз[и]хи, с[и]но'кʼіс, ц[и]'пилʼно, л[и]'си, хл[и]'би, у хл[и]'вʼі, у гн[и]з'дʼі

□ ■ [ʼе] д[ʼе]'док, д[ʼе]'ла, д[ʼе]'теї, т[ʼе]'ла, 'поз[ʼе]хи, с[ʼе]но'кʼіс, ц[ʼе]'пилʼно, л[ʼе]'си, хл[ʼе]'би, у хл[ʼе]'вʼі, у гн[ʼе]з'дʼі

◫ ◨ [е] д[е]'док, д[е]'ла, д[е]'теї, т[е]'ла, 'поз[е]хи, с[е]но'кʼіс, ц[е]'пилʼно, л[е]'си, хл[е]'би, у хл[е]'вʼі, у гн[е]з'дʼі

▯ ▮ [ʼеᵃ] д[ʼеᵃ]'док, д[ʼеᵃ]'ла, д[ʼеᵃ]'теї, т[ʼеᵃ]'ла, 'поз[ʼеᵃ]хи, с[ʼеᵃ]но'кʼіс, ц[ʼеᵃ]'пилʼно, л[ʼеᵃ]'си, хл[ʼеᵃ]'би, у хл[ʼеᵃ]'вʼі, у гн[ʼеᵃ]з'дʼі

▮ [еᵃ] д[еᵃ]'док, д[еᵃ]'ла, д[еᵃ]'теї, т[еᵃ]'ла, 'поз[еᵃ]хи, у хл[еᵃ]'вʼі, с[еᵃ]но'кʼіс, ц[еᵃ]'пилʼно, л[еᵃ]'си, хл[еᵃ]'би, у гн[еᵃ]з'дʼі

тільки в окремих словоформах: ○ [ʼі], △ [и], □ [ʼе], ◫ [е], ▯ [ʼеᵃ]

АУМ, т. І, к. № 11

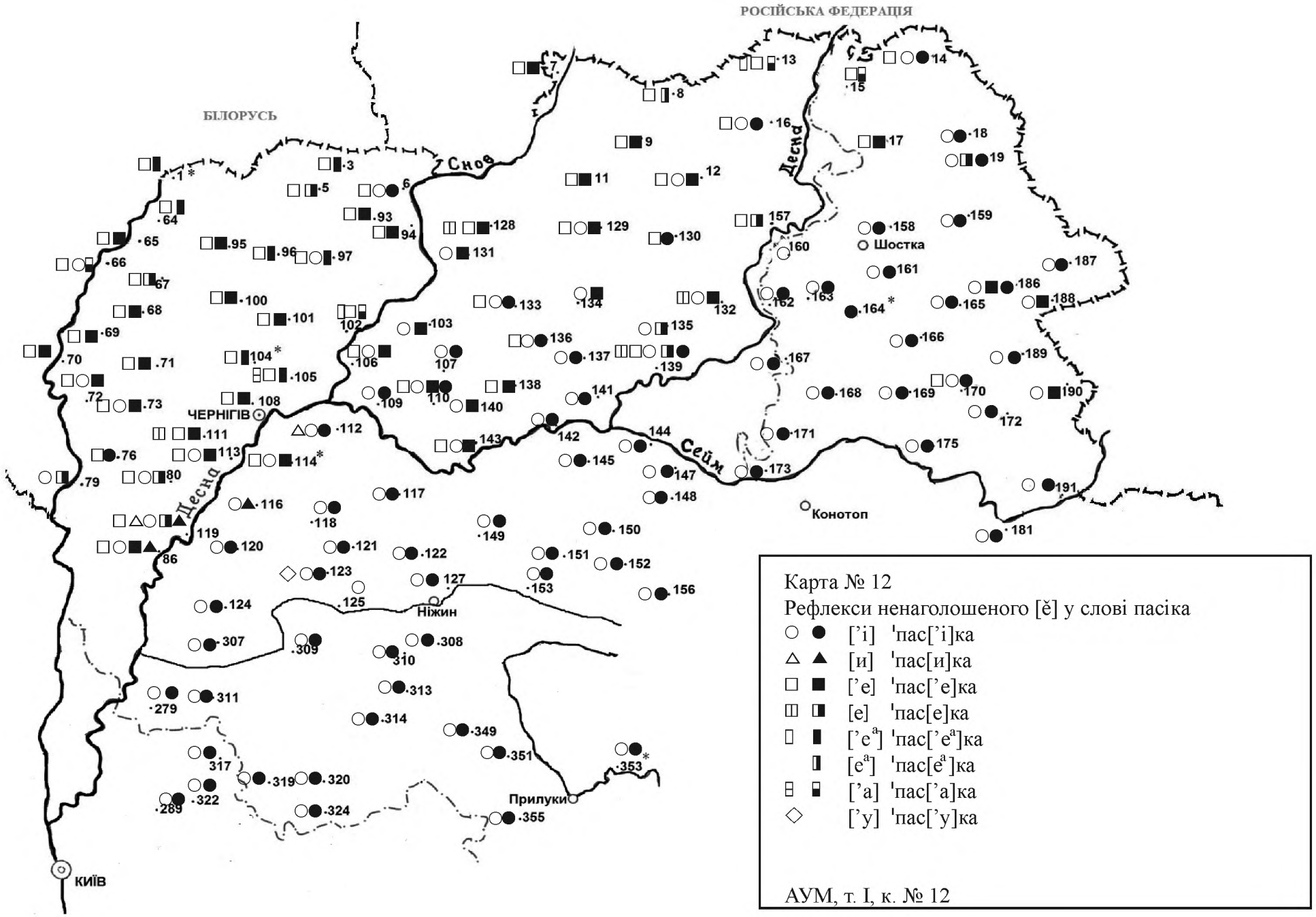

Карта № 12

Рефлекси ненаголошеного [ĕ] у слові пасіка

○ ● [’і] ˈпас[’і]ка

△ ▲ [и] ˈпас[и]ка

□ ■ [’е] ˈпас[’е]ка

◫ ◨ [е] ˈпас[е]ка

▯ ▮ [’е^{а}] ˈпас[’е^{а}]ка

◨ [е^{а}] ˈпас[е^{а}]ка

⊟ ▪ [’а] ˈпас[’а]ка

◇ [’у] ˈпас[’у]ка

АУМ, т. І, к. № 12

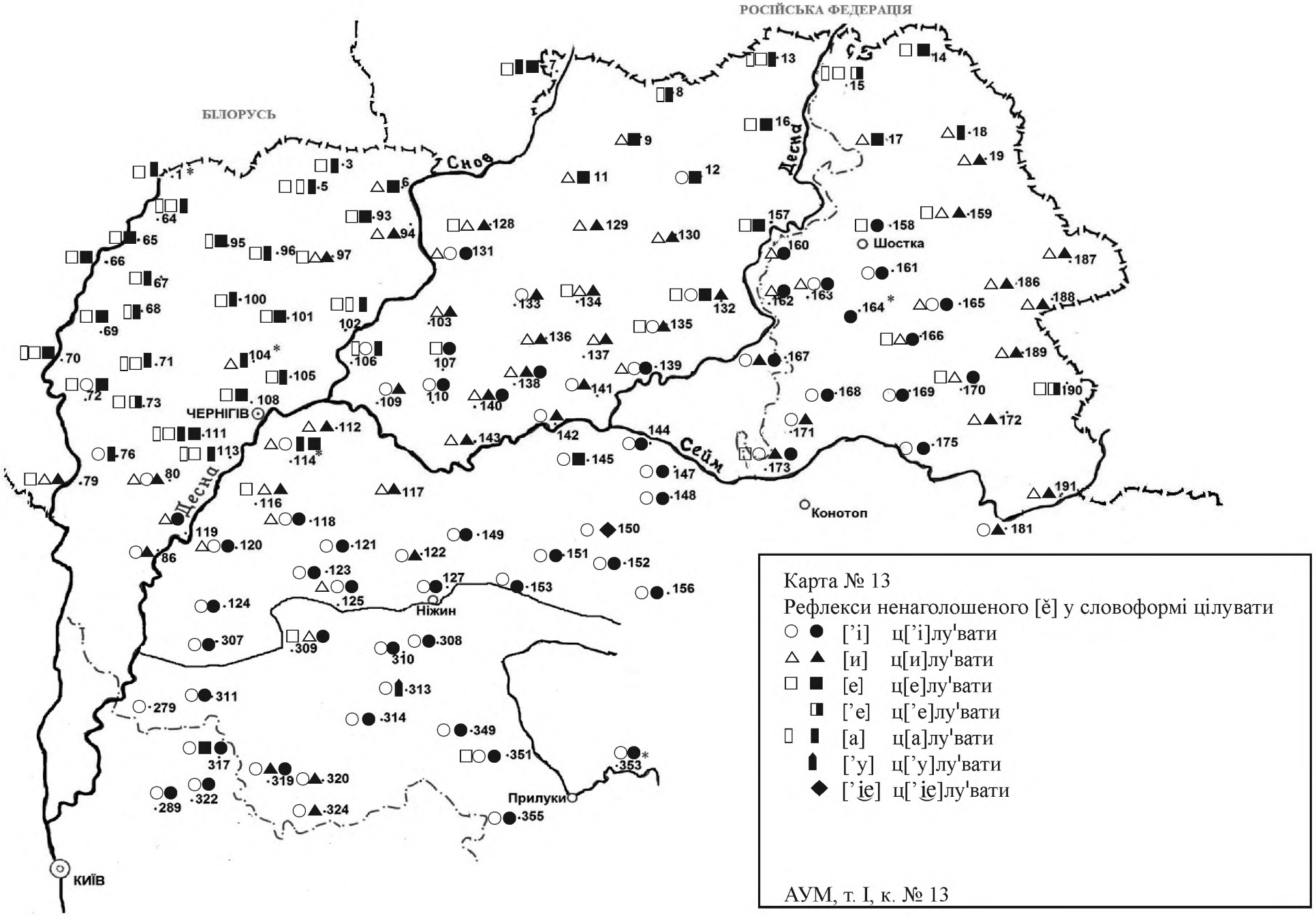

Карта № 13

Рефлекси ненаголошеного [ĕ] у словоформі цілувати

- ○ ● [’і] ц[’і]лу'вати
- △ ▲ [и] ц[и]лу'вати
- □ ■ [е] ц[е]лу'вати
- ◨ [’е] ц[’е]лу'вати
- ▯ ▮ [а] ц[а]лу'вати
- ▮ [’у] ц[’у]лу'вати
- ◆ [’i̯е] ц[’i̯е]лу'вати

АУМ, т. І, к. № 13

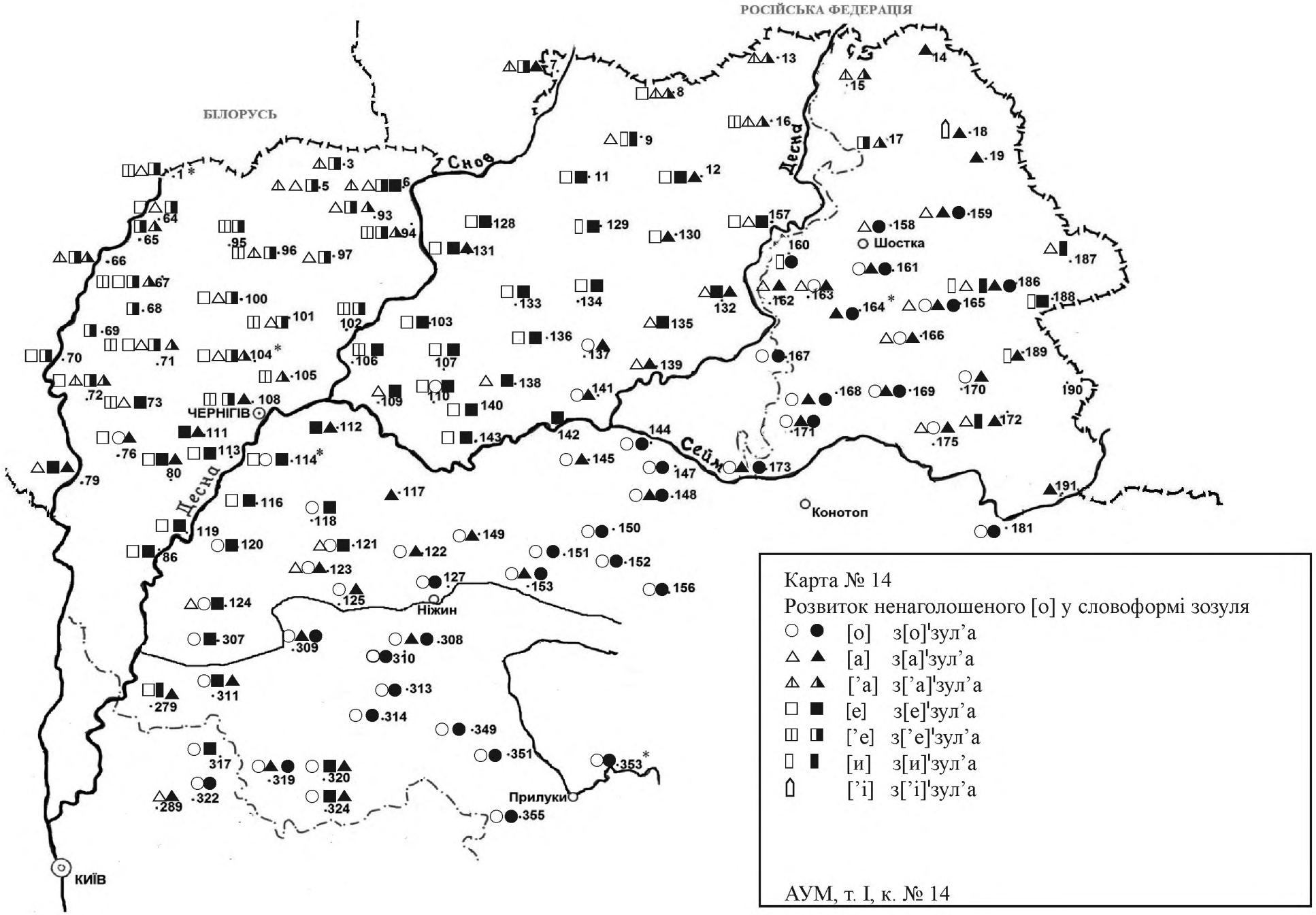

Карта № 14

Розвиток ненаголошеного [о] у словоформі зозуля

○ ● [о] з[о]'зул'а

△ ▲ [а] з[а]'зул'а

⚠ ▲ ['а] з['а]'зул'а

□ ■ [е] з[е]'зул'а

◫ ◨ ['е] з['е]'зул'а

▯ ▮ [и] з[и]'зул'а

⏢ ['і] з['і]'зул'а

АУМ, т. І, к. № 14

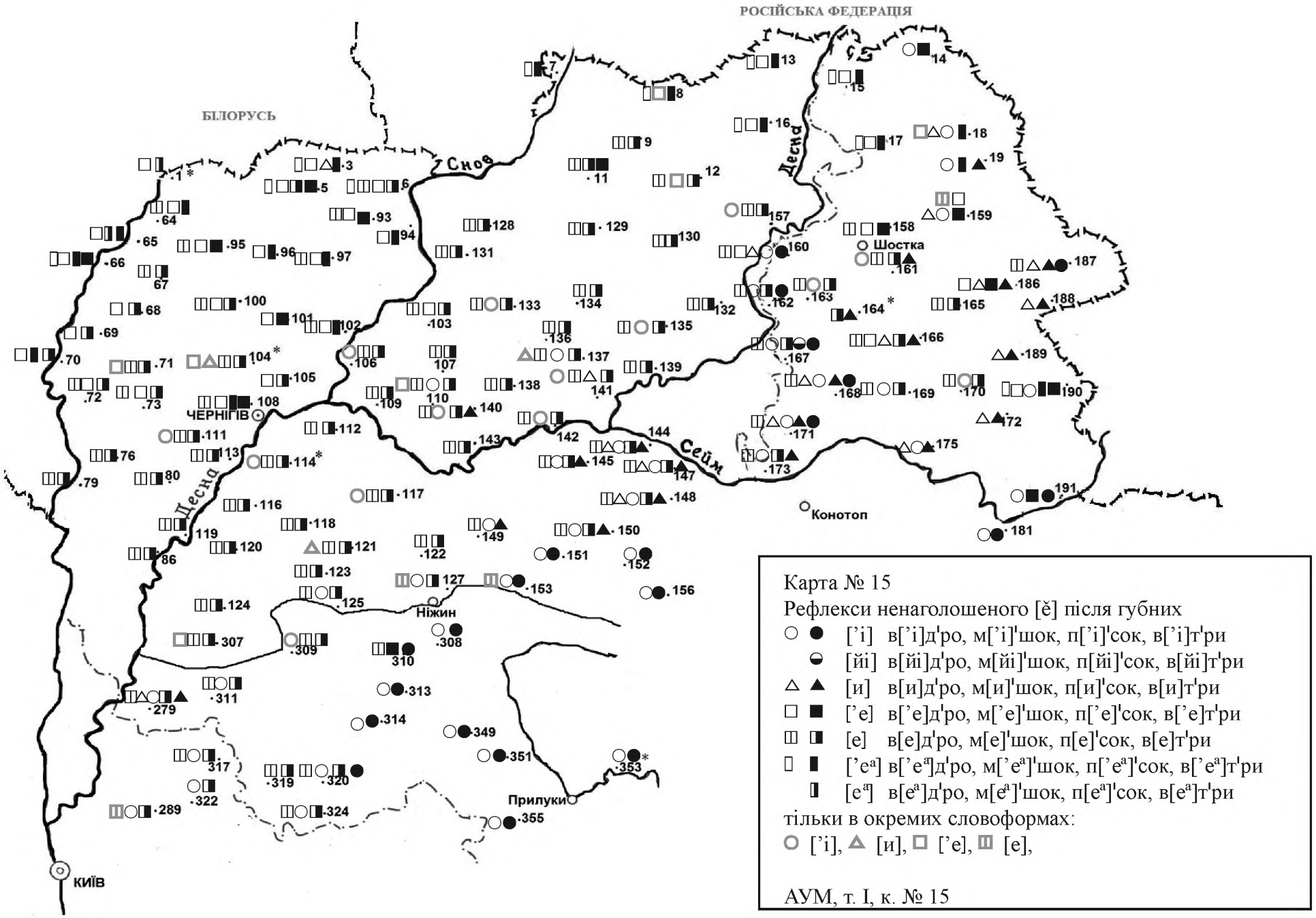

Карта № 15

Рефлекси ненаголошеного [ĕ] після губних

○ ● [’і] в[’і]д'ро, м[’і]'шок, п[’і]'сок, в[’і]т'ри

◒ [йі] в[йі]д'ро, м[йі]'шок, п[йі]'сок, в[йі]т'ри

△ ▲ [и] в[и]д'ро, м[и]'шок, п[и]'сок, в[и]т'ри

□ ■ [’е] в[’е]д'ро, м[’е]'шок, п[’е]'сок, в[’е]т'ри

▯ ▮ [е] в[е]д'ро, м[е]'шок, п[е]'сок, в[е]т'ри

▯ ▮ [’е^{а}] в[’е^{а}]д'ро, м[’е^{а}]'шок, п[’е^{а}]'сок, в[’е^{а}]т'ри

▮ [е^{а}] в[е^{а}]д'ро, м[е^{а}]'шок, п[е^{а}]'сок, в[е^{а}]т'ри

тільки в окремих словоформах:

○ [’і], △ [и], □ [’е], ▯ [е],

АУМ, т. І, к. № 15

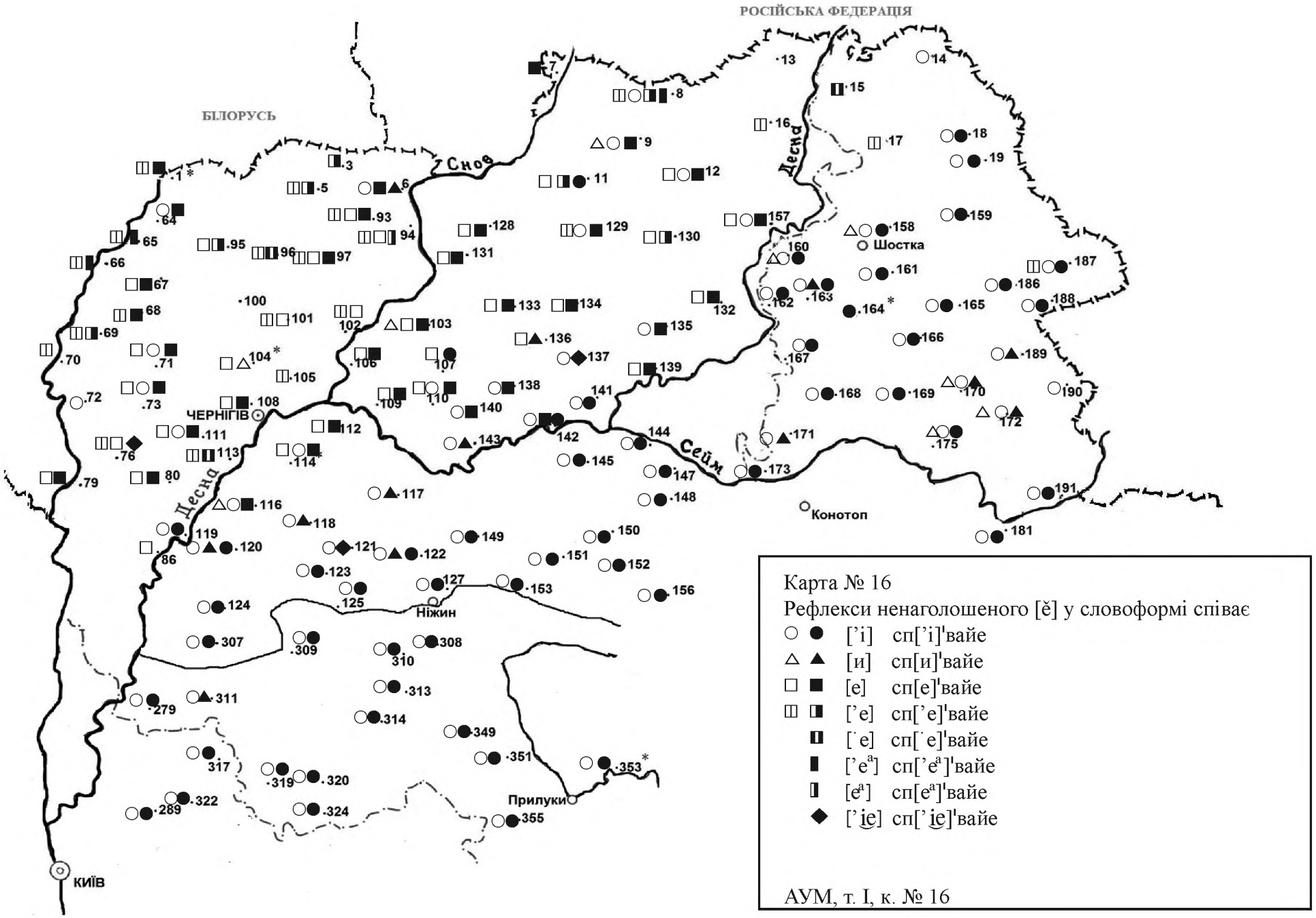

Карта № 16

Рефлекси ненаголошеного [ĕ] у словоформі співає

- ○ ● [’i] сп[’i]'вайе
- △ ▲ [и] сп[и]'вайе
- □ ■ [е] сп[е]'вайе
- ◫ ◨ [’е] сп[’е]'вайе
- ◧ [˙е] сп[˙е]'вайе
- ▮ [’е^{а}] сп[’е^{а}]'вайе
- ◨ [е^{а}] сп[е^{а}]'вайе
- ◆ [’i̯е] сп[’i̯е]'вайе

АУМ, т. І, к. № 16

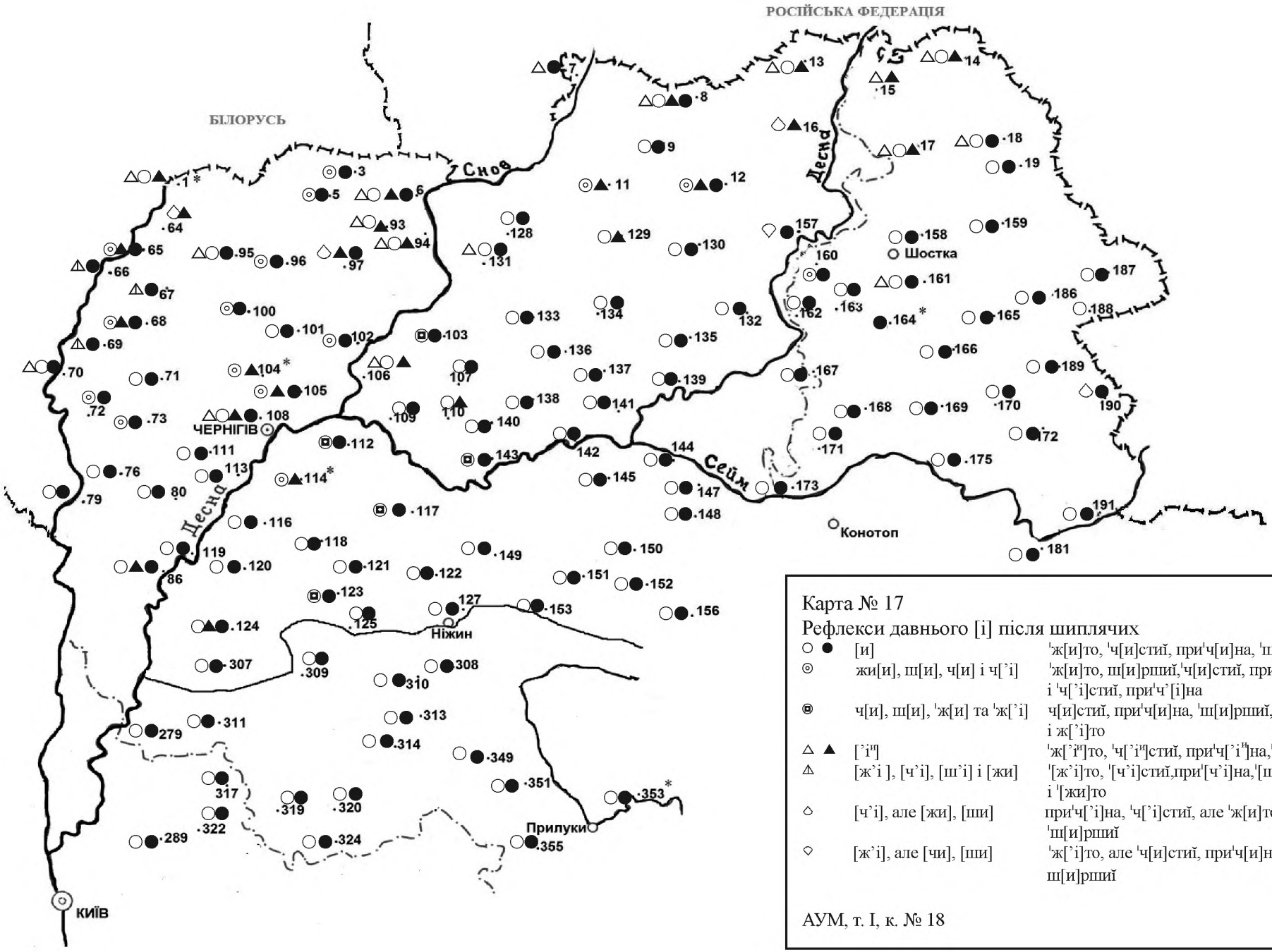

Карта № 17

Рефлекси давнього [і] після шиплячих

○ ●	[и]	ˈж[и]то, ˈч[и]стий, приˈч[и]на, ˈш[и]рший
◎	жи[и], ш[и], ч[и] і ч[ʼі]	ˈж[и]то, ш[и]рший,ˈч[и]стий, приˈч[и]на і ˈч[ʼі]стий, приˈч[ʼі]на
◙	ч[и], ш[и], ˈж[и] та ˈж[ʼі]	ч[и]стий, приˈч[и]на, ˈш[и]рший, ж[и]то і ж[ʼі]то
△ ▲	[ʼіи]	ˈж[ʼіи]то, ˈч[ʼіи]стий, приˈч[ʼіи]на,ˈш[ʼіи]рший
⚠	[ж’і], [ч’і], [ш’і] і [жи]	ˈ[ж’і]то, ˈ[ч’і]стий,приˈ[ч’і]на,ˈ[ш’і]рший і ˈ[жи]то
◇	[ч’і], але [жи], [ши]	приˈч[ʼі]на, ˈч[ʼі]стий, але ˈж[и]то, ˈш[и]рший
◇	[ж’і], але [чи], [ши]	ˈж[ʼі]то, але ˈч[и]стий, приˈч[и]на, ш[и]рший

АУМ, т. І, к. № 18

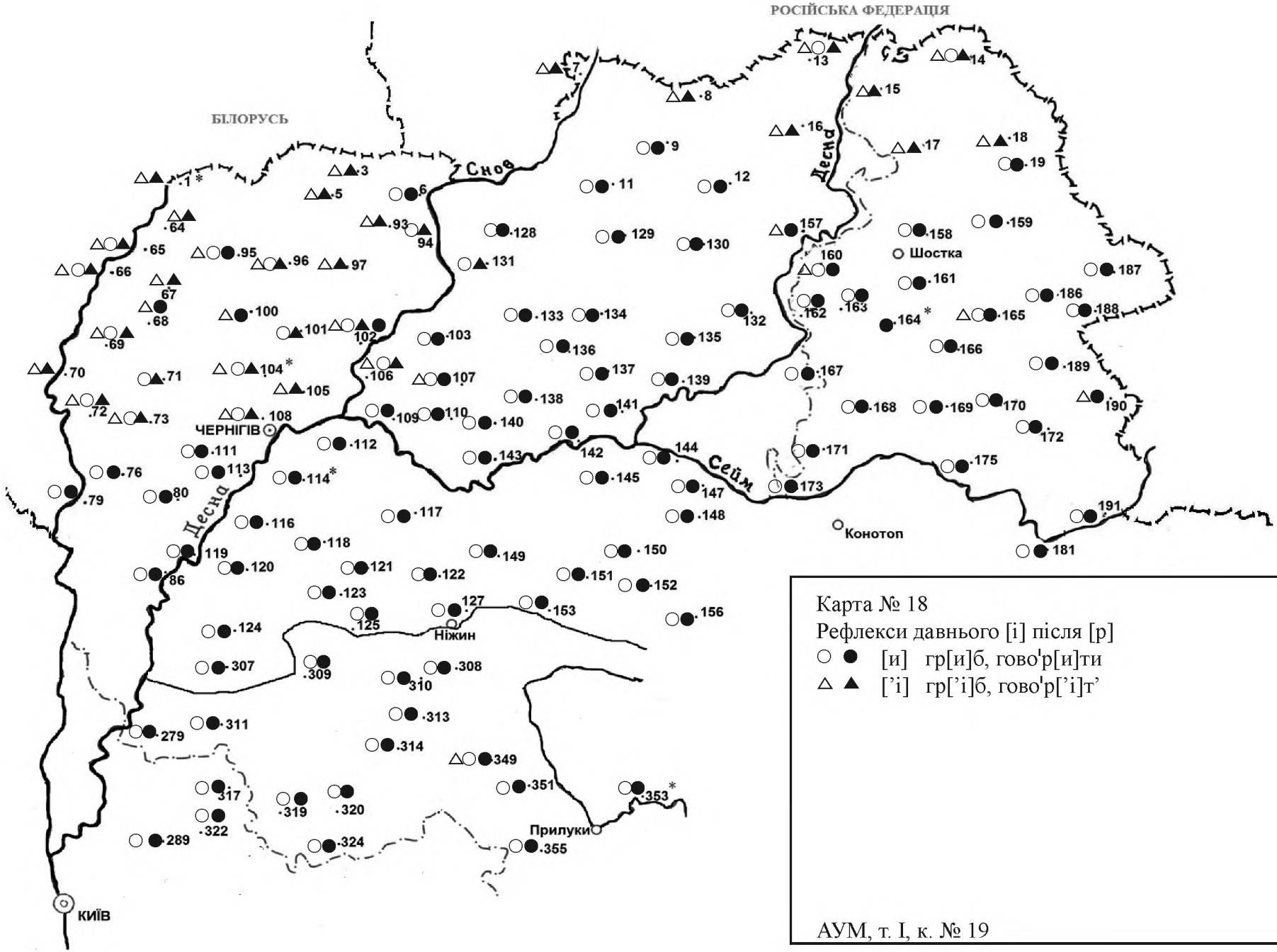

Карта № 18

Рефлекси давнього [і] після [р]

○ ● [и] гр[и]б, гово'р[и]ти

△ ▲ [’і] гр[’і]б, гово'р[’і]т’

АУМ, т. І, к. № 19

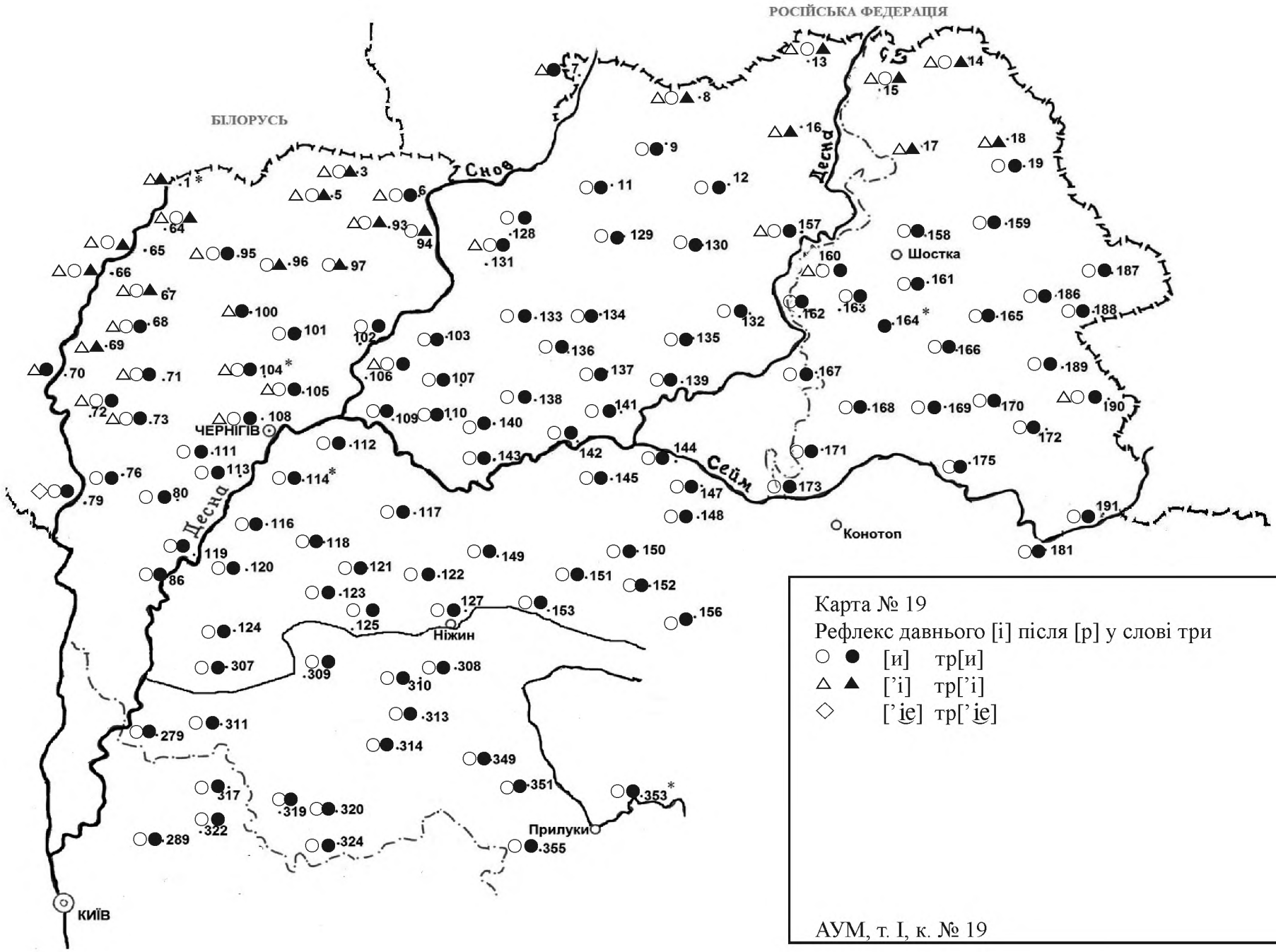

Карта № 19

Рефлекс давнього [і] після [р] у слові три

○ ● [и] тр[и]

△ ▲ [’і] тр[’і]

◇ [’ie] тр[’ie]

АУМ, т. І, к. № 19

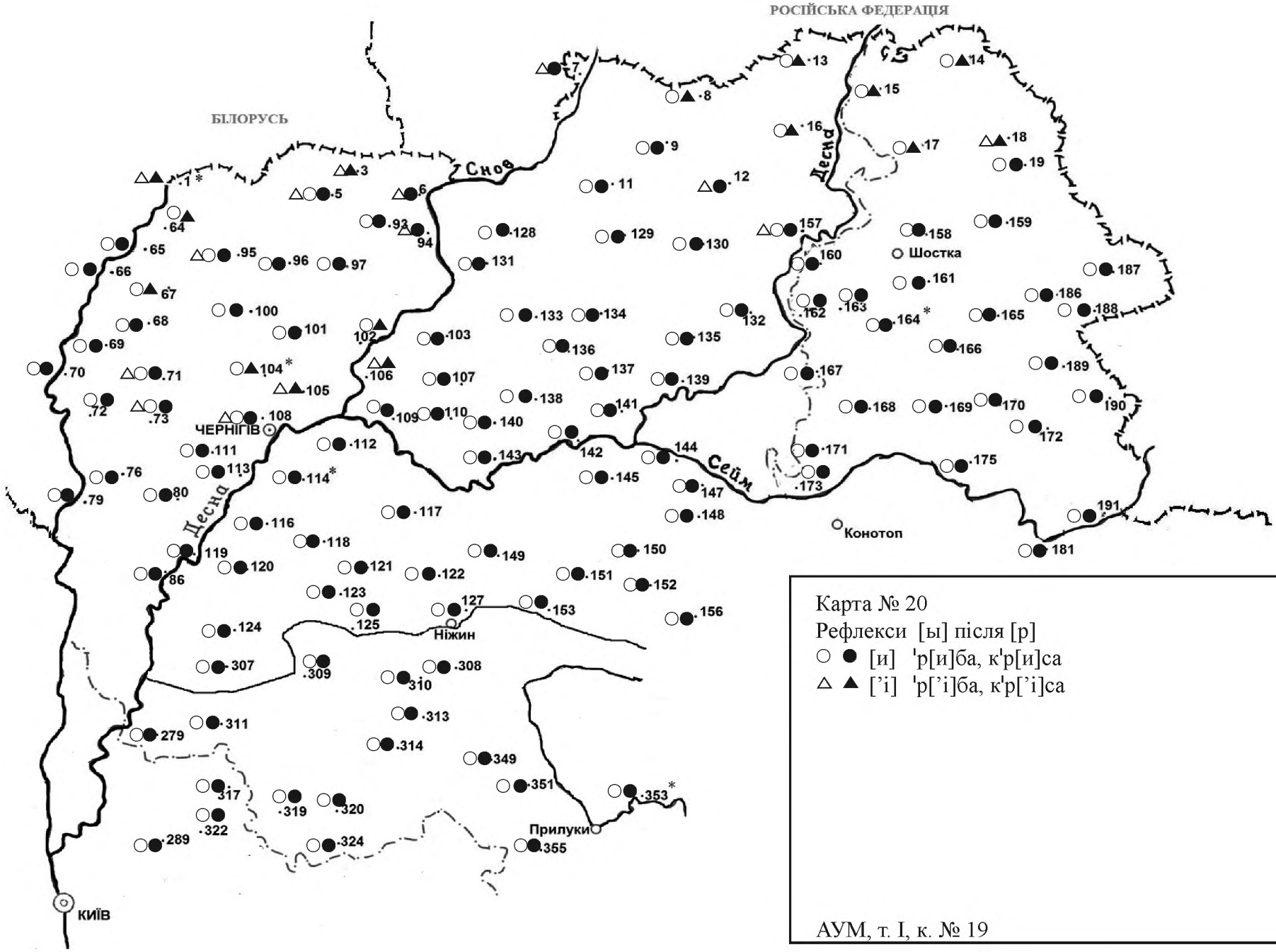

Карта № 20

Рефлекси [ы] після [р]

○ ● [и] ˈр[и]ба, кˈр[и]са

△ ▲ [’і] ˈр[’і]ба, кˈр[’і]са

АУМ, т. І, к. № 19

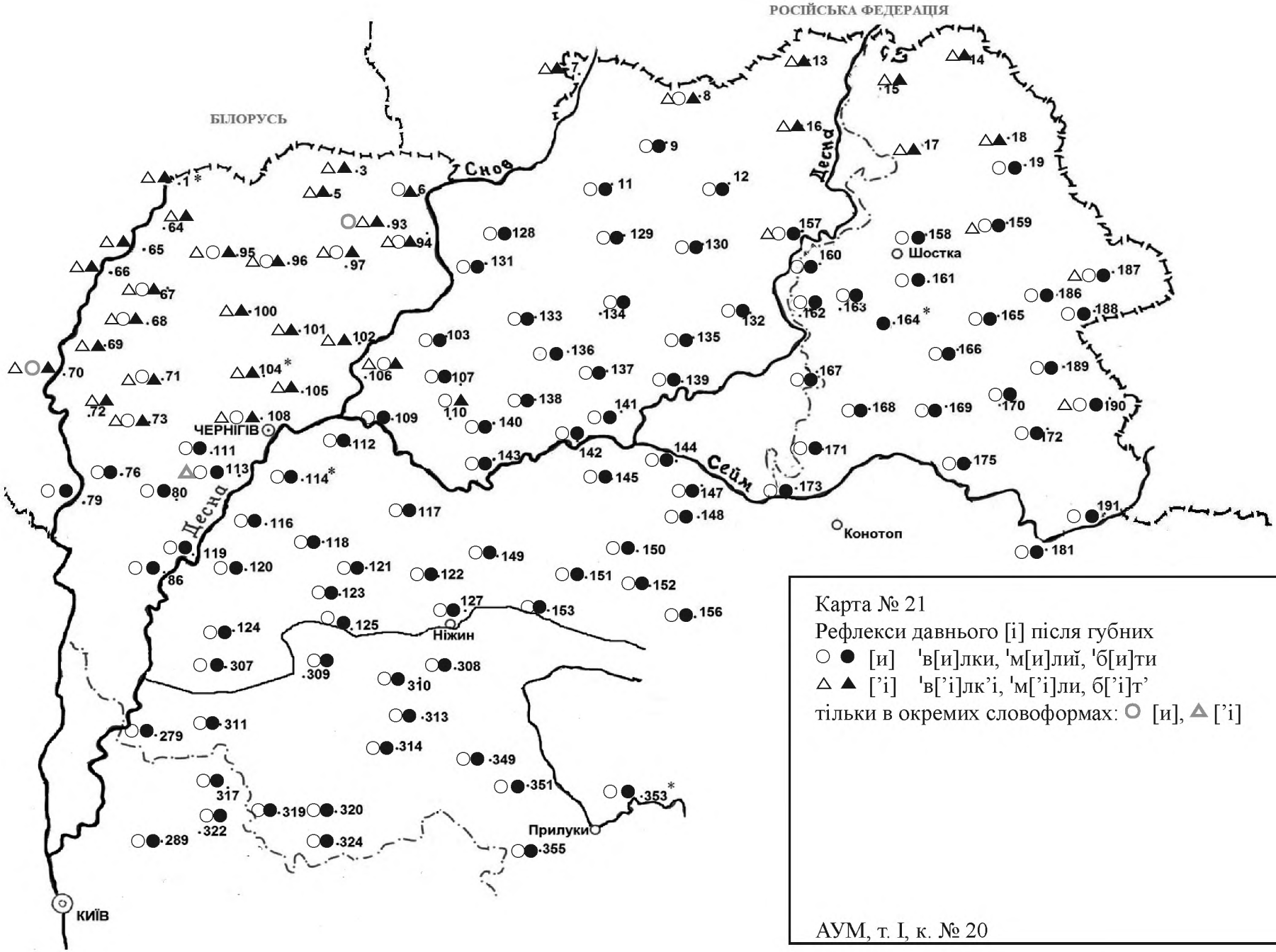

Карта № 21

Рефлекси давнього [і] після губних

○ ● [и] 'в[и]лки, 'м[и]лий, 'б[и]ти

△ ▲ [’і] 'в[’і]лк’і, 'м[’і]ли, б[’і]т’

тільки в окремих словоформах: ○ [и], △ [’і]

АУМ, т. І, к. № 20

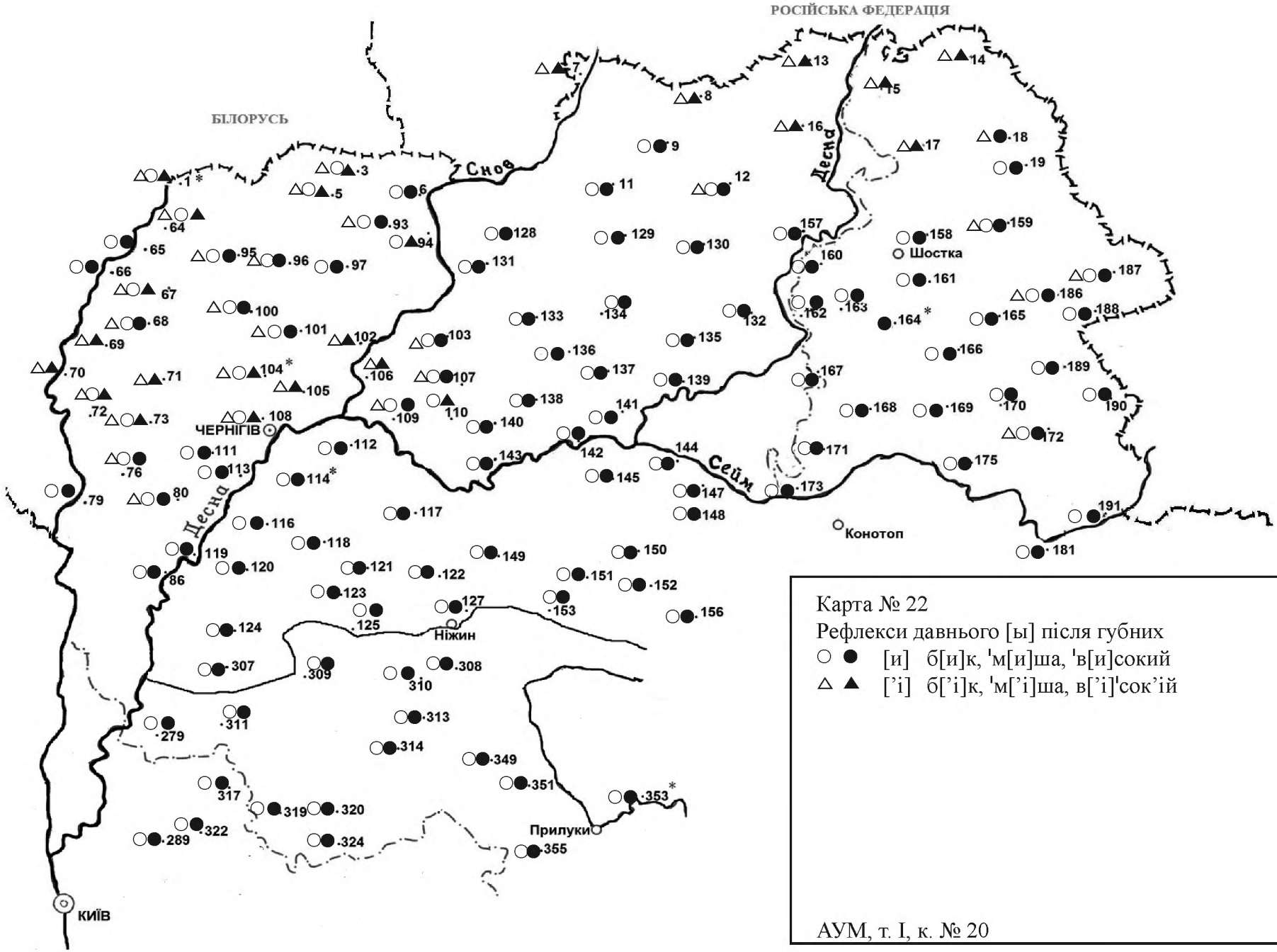

Карта № 22

Рефлекси давнього [ы] після губних

○ ● [и] б[и]к, 'м[и]ша, 'в[и]сокий

△ ▲ [’і] б[’і]к, 'м[’і]ша, в[’і]'сок’ій

АУМ, т. І, к. № 20

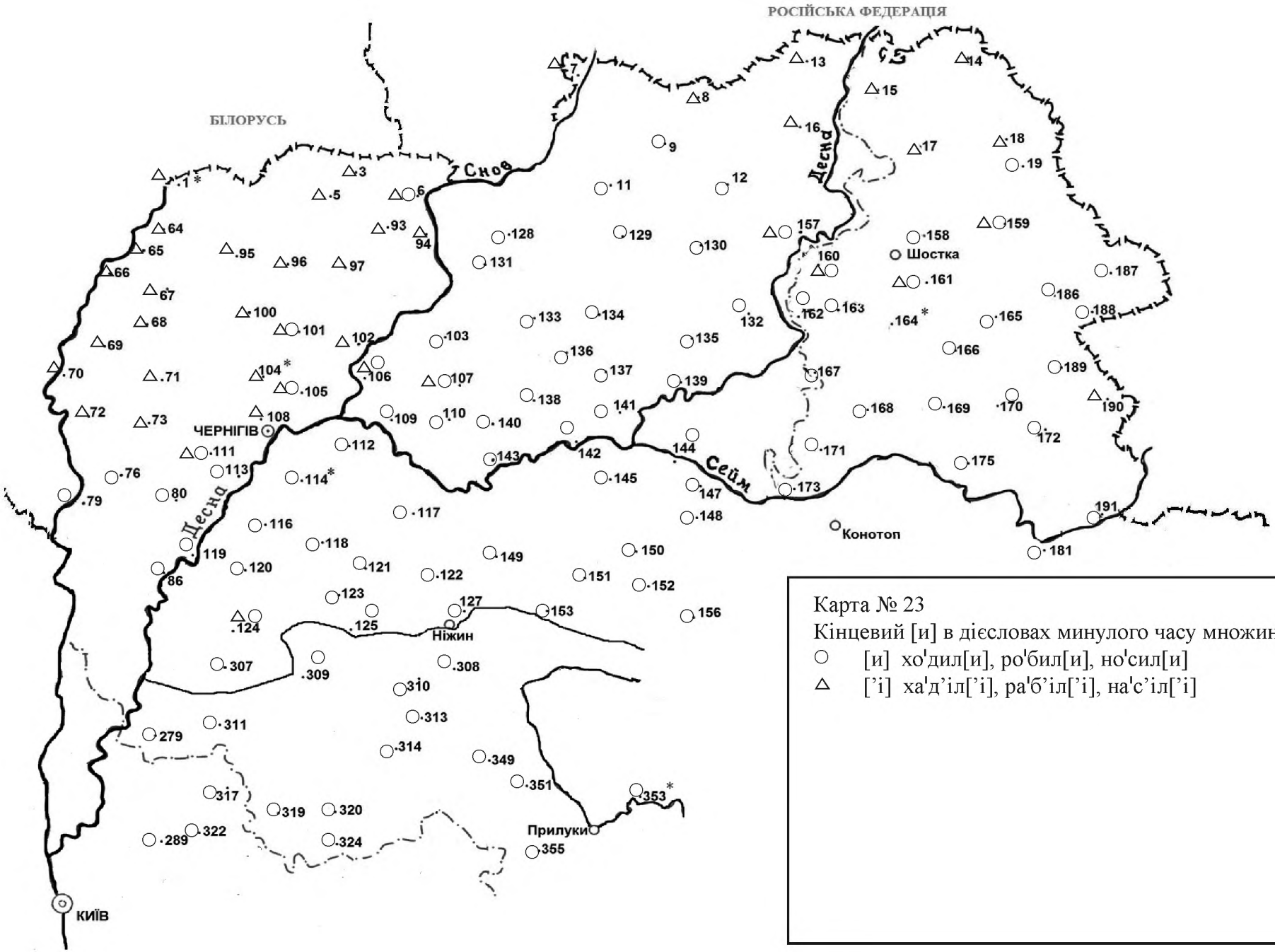

Карта № 23

Кінцевий [и] в дієсловах минулого часу множини

○ [и] хо'дил[и], ро'бил[и], но'сил[и]

△ [’і] ха'д’іл[’і], ра'б’іл[’і], на'с’іл[’і]

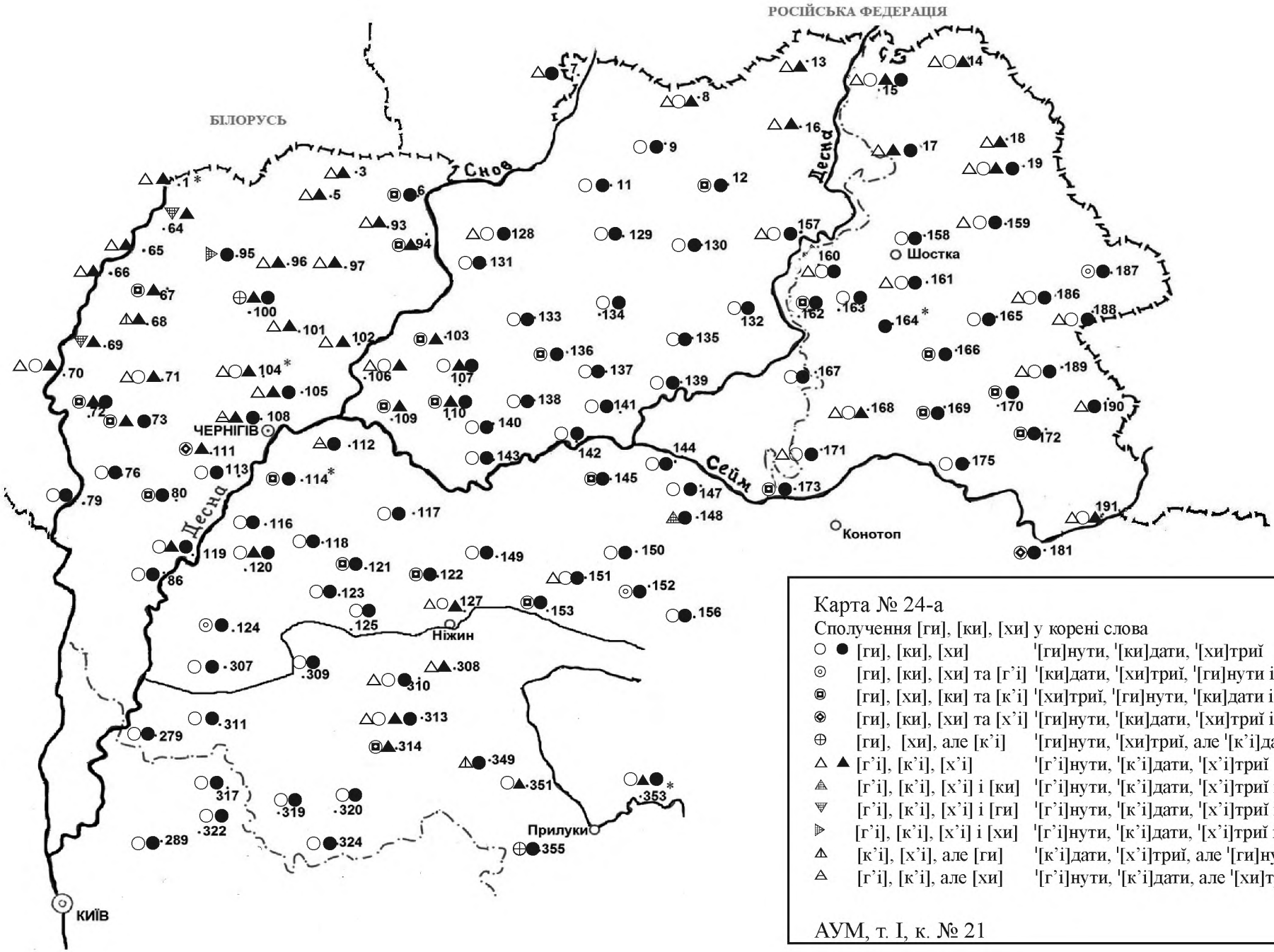

Карта № 24-а

Сполучення [ги], [ки], [хи] у корені слова

○ ●	[ги], [ки], [хи]	'[ги]нути, '[ки]дати, '[хи]триї
⊙	[ги], [ки], [хи] та [г'і]	'[ки]дати, '[хи]триї, '[ги]нути і '[г'і]нути
⊡	[ги], [хи], [ки] та [к'і]	'[хи]триї, '[ги]нути, '[ки]дати і '[к'і]дати
⊛	[ги], [ки], [хи] та [х'і]	'[ги]нути, '[ки]дати, '[хи]триї і '[х'і]триї
⊕	[ги], [хи], але [к'і]	'[ги]нути, '[хи]триї, але '[к'і]дати
△ ▲	[г'і], [к'і], [х'і]	'[г'і]нути, '[к'і]дати, '[х'і]триї
⧋	[г'і], [к'і], [х'і] і [ки]	'[г'і]нути, '[к'і]дати, '[х'і]триї і '[ки]дати
▽	[г'і], [к'і], [х'і] і [ги]	'[г'і]нути, '[к'і]дати, '[х'і]триї і '[ги]нути
▷	[г'і], [к'і], [х'і] і [хи]	'[г'і]нути, '[к'і]дати, '[х'і]триї і '[хи]триї
⧋	[к'і], [х'і], але [ги]	'[к'і]дати, '[х'і]триї, але '[ги]нути
△	[г'і], [к'і], але [хи]	'[г'і]нути, '[к'і]дати, але '[хи]триї

АУМ, т. І, к. № 21

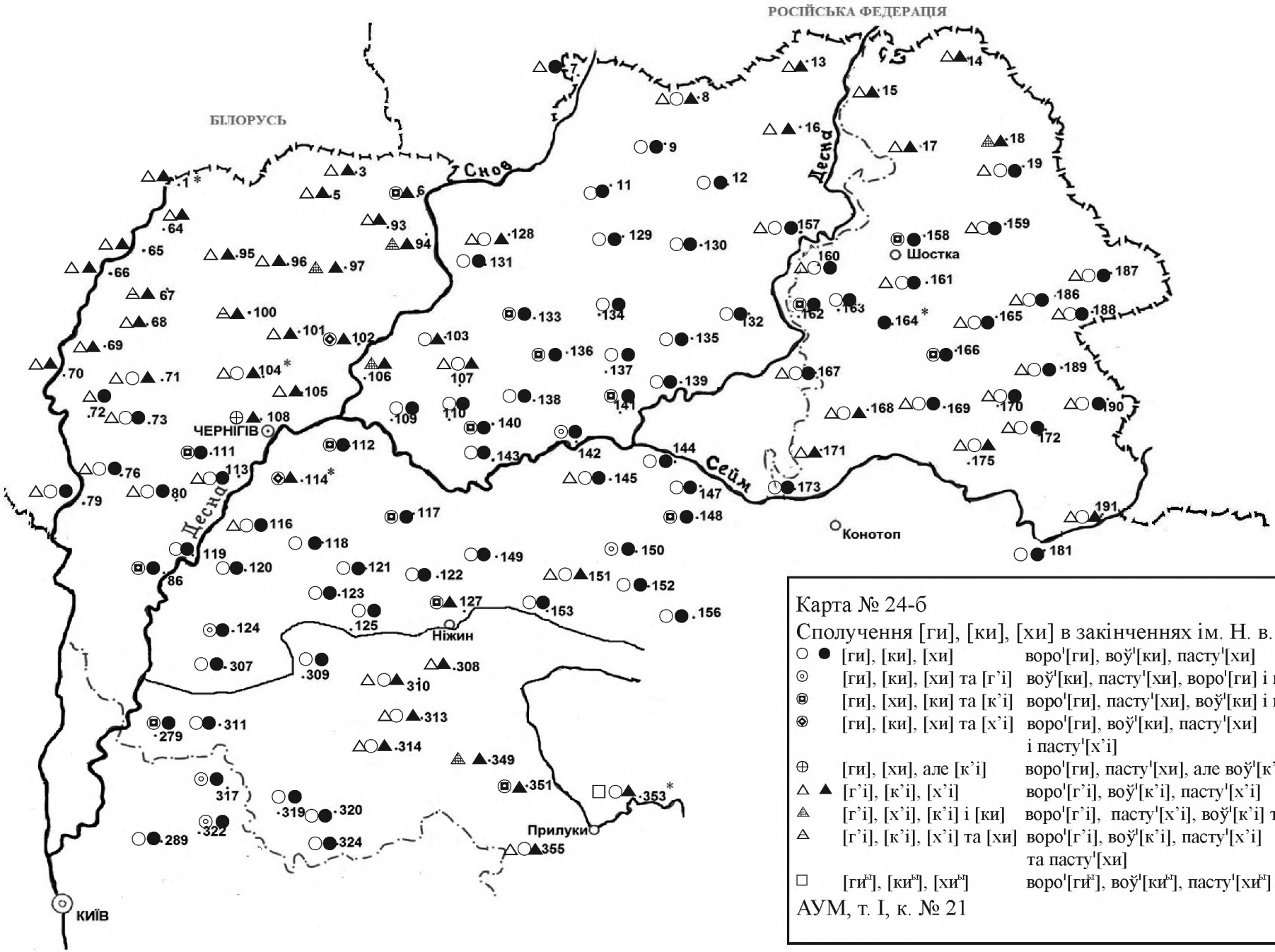

Карта № 24-б

Сполучення [ги], [ки], [хи] в закінченнях ім. Н. в. множ.

○ ●	[ги], [ки], [хи]	воро'[ги], воў'[ки], пасту'[хи]
◎	[ги], [ки], [хи] та [г'і]	воў'[ки], пасту'[хи], воро'[ги] і воро'[г'і]
◙	[ги], [хи], [ки] та [к'і]	воро'[ги], пасту'[хи], воў'[ки] і воў'[к'і]
◈	[ги], [ки], [хи] та [х'і]	воро'[ги], воў'[ки], пасту'[хи] і пасту'[х'і]
⊕	[ги], [хи], але [к'і]	воро'[ги], пасту'[хи], але воў'[к'і]
△ ▲	[г'і], [к'і], [х'і]	воро'[г'і], воў'[к'і], пасту'[х'і]
⟁	[г'і], [х'і], [к'і] і [ки]	воро'[г'і], пасту'[х'і], воў'[к'і] та воў'[ки]
△	[г'і], [к'і], [х'і] та [хи]	воро'[г'і], воў'[к'і], пасту'[х'і] та пасту'[хи]
□	[ги^{кт}], [ки^{кт}], [хи^{кт}]	воро'[ги^{кт}], воў'[ки^{кт}], пасту'[хи^{кт}]

АУМ, т. І, к. № 21

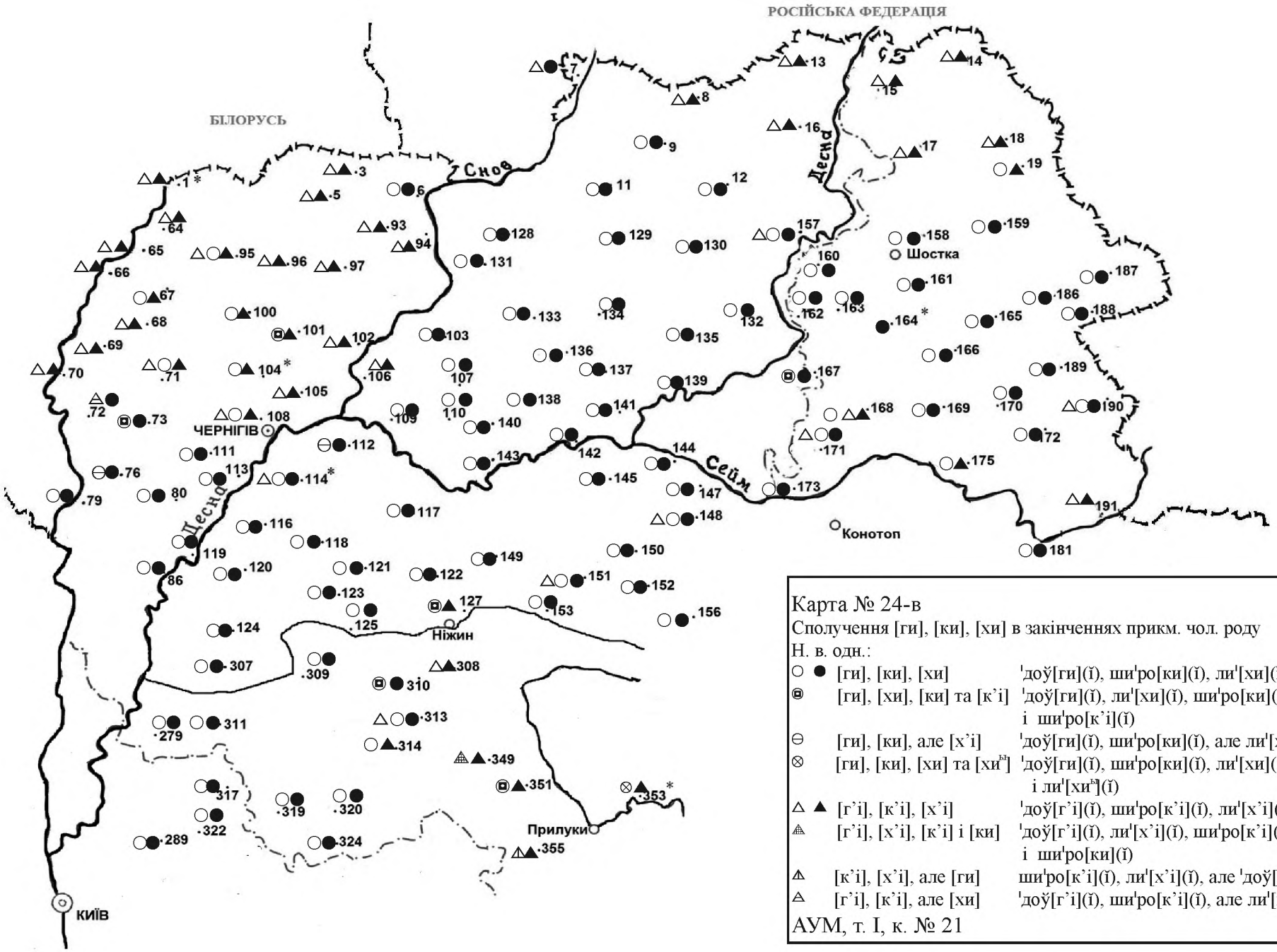

Карта № 24-в

Сполучення [ги], [ки], [хи] в закінченнях прикм. чол. роду

Н. в. одн.:

○ ●	[ги], [ки], [хи]	'доў[ги](ĭ), ши'ро[ки](ĭ), ли'[хи](ĭ)
◙	[ги], [хи], [ки] та [к'і]	'доў[ги](ĭ), ли'[хи](ĭ), ши'ро[ки](ĭ) і ши'ро[к'і](ĭ)
⊖	[ги], [ки], але [х'і]	'доў[ги](ĭ), ши'ро[ки](ĭ), але ли'[х'і](ĭ)
⊗	[ги], [ки], [хи] та [хиᵏ]	'доў[ги](ĭ), ши'ро[ки](ĭ), ли'[хи](ĭ) і ли'[хиᵏ](ĭ)
△ ▲	[г'і], [к'і], [х'і]	'доў[г'і](ĭ), ши'ро[к'і](ĭ), ли'[х'і](ĭ)
⩓	[г'і], [х'і], [к'і] і [ки]	'доў[г'і](ĭ), ли'[х'і](ĭ), ши'ро[к'і](ĭ) і ши'ро[ки](ĭ)
⩓	[к'і], [х'і], але [ги]	ши'ро[к'і](ĭ), ли'[х'і](ĭ), але 'доў[ги](ĭ)
△	[г'і], [к'і], але [хи]	'доў[г'і](ĭ), ши'ро[к'і](ĭ), але ли'[хи](ĭ)

АУМ, т. І, к. № 21

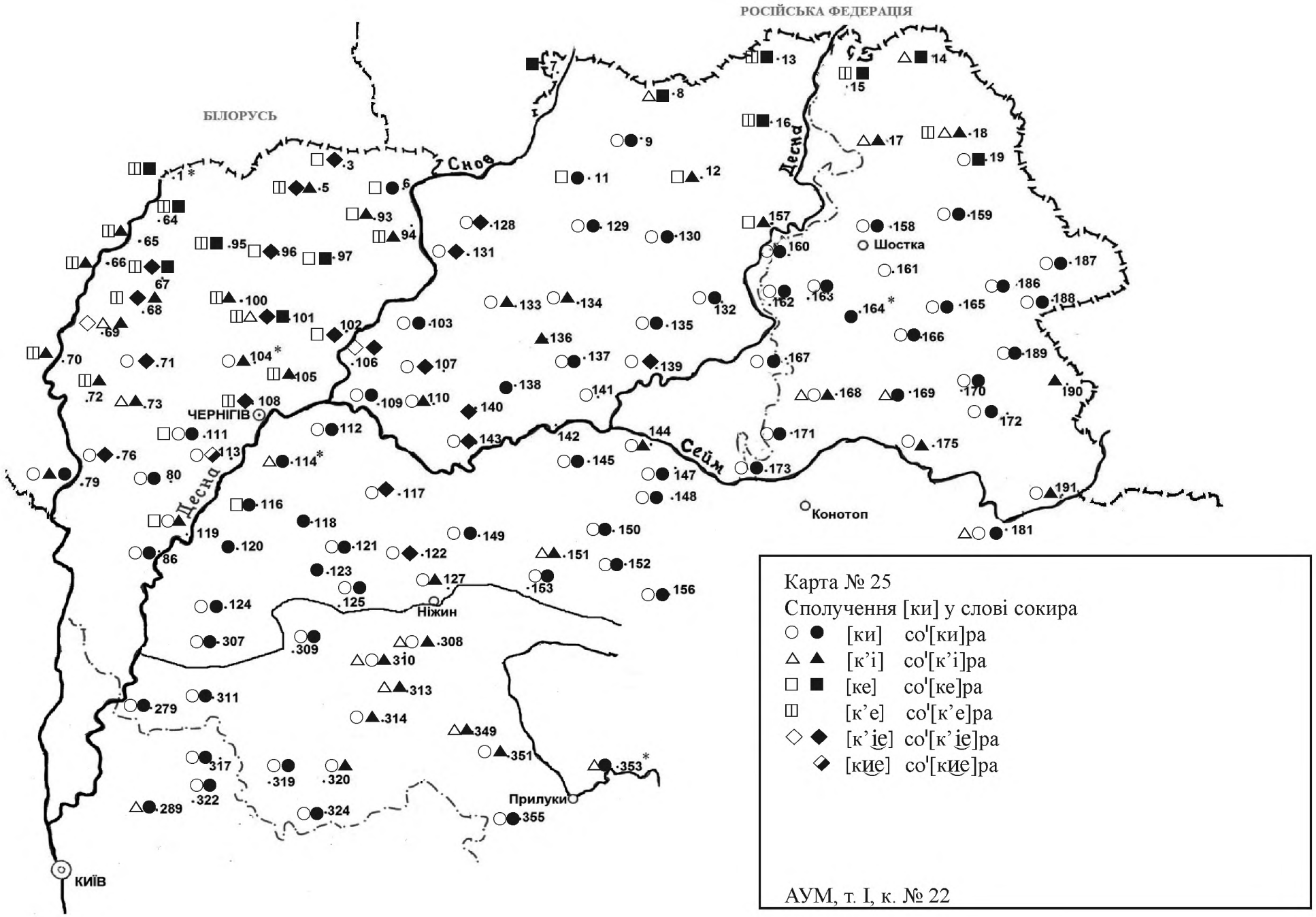

Карта № 25

Сполучення [ки] у слові сокира

○ ● [ки] со'[ки]ра

△ ▲ [к'і] со'[к'і]ра

□ ■ [ке] со'[ке]ра

◫ [к'е] со'[к'е]ра

◇ ◆ [к'ie] со'[к'ie]ра

◈ [кие] со'[кие]ра

АУМ, т. І, к. № 22

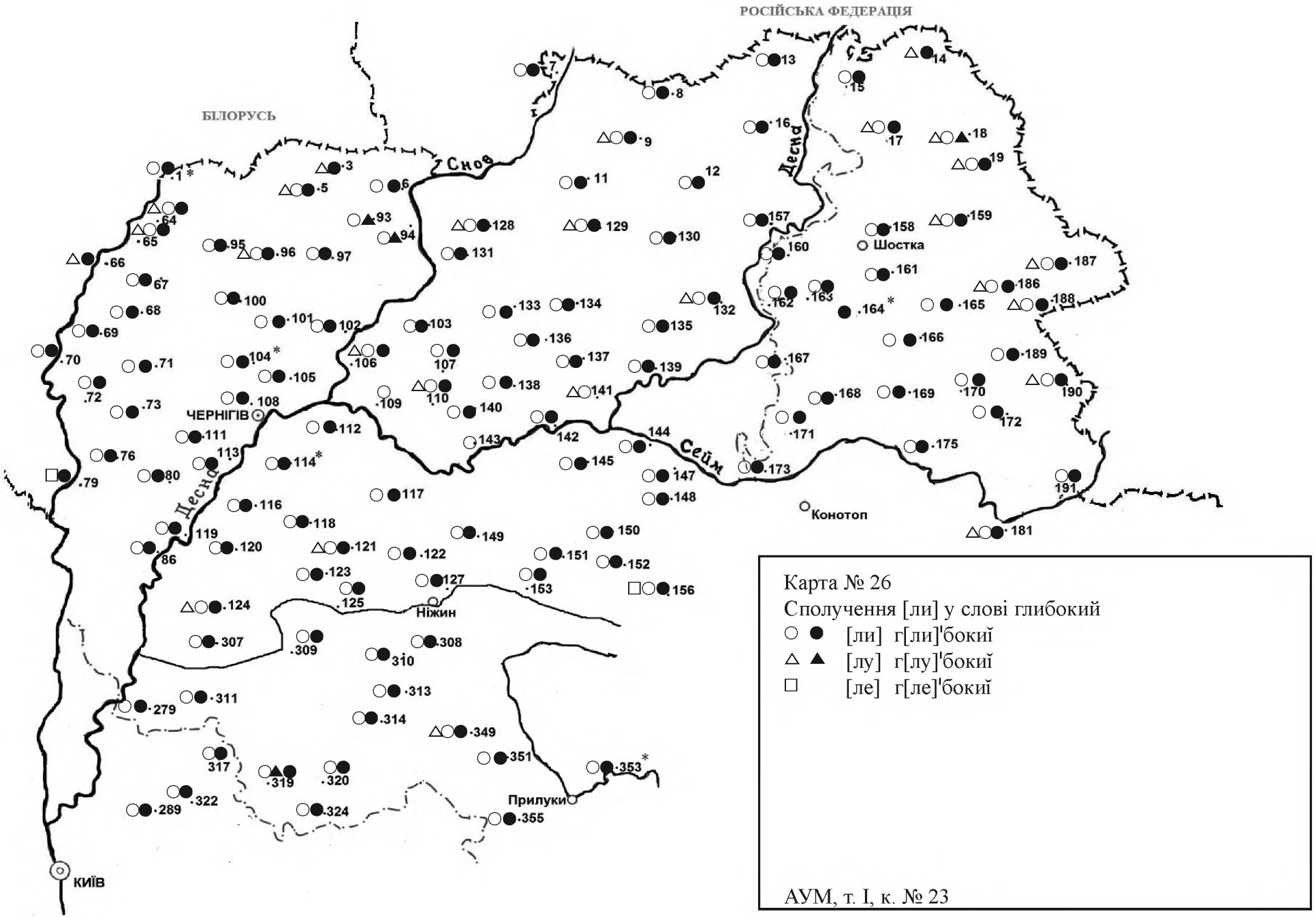

Карта № 26

Сполучення [ли] у слові глибокий

○ ● [ли] г[ли]'бокий

△ ▲ [лу] г[лу]'бокий

□ [ле] г[ле]'бокий

АУМ, т. І, к. № 23

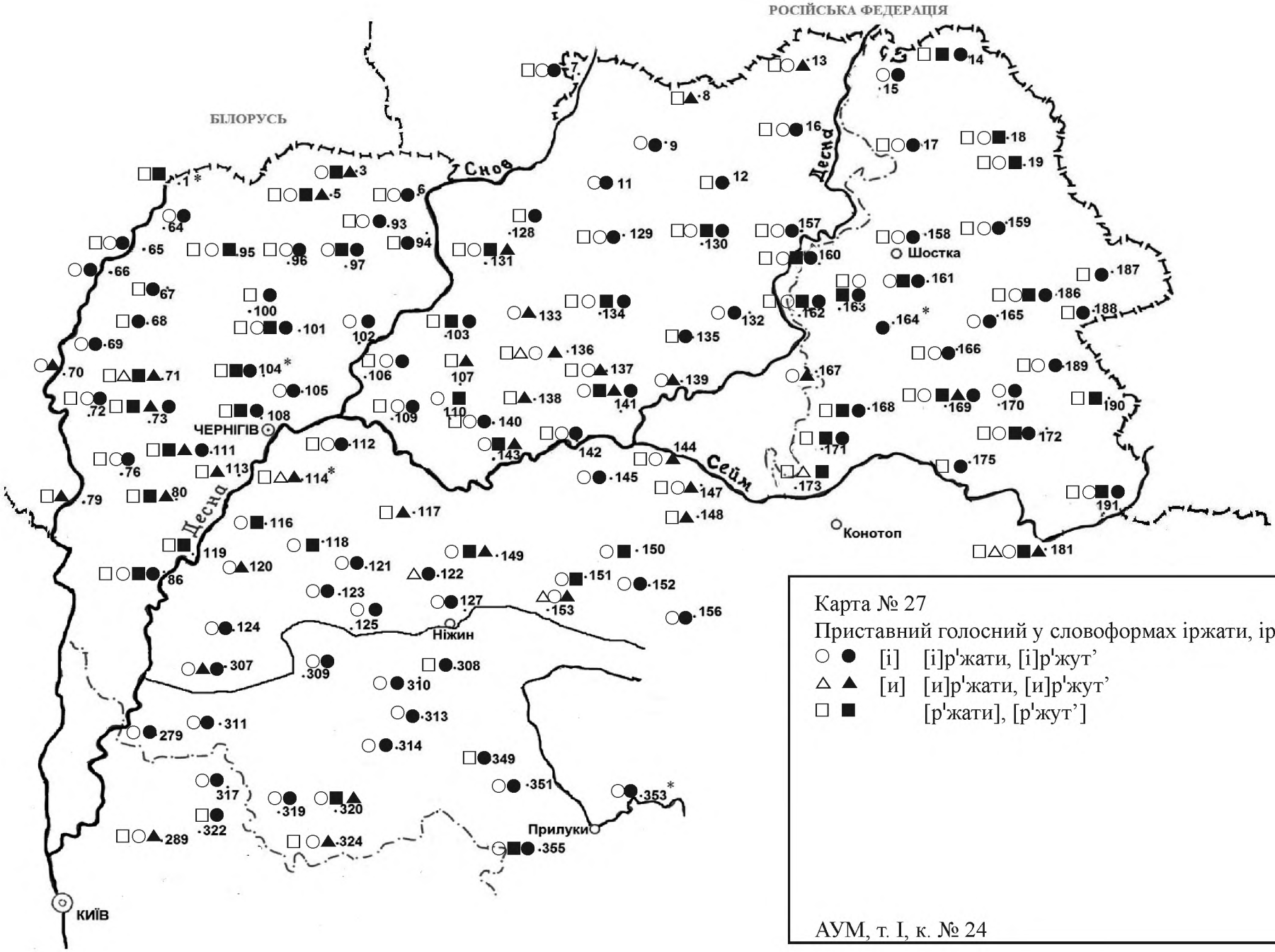

Карта № 27

Приставний голосний у словоформах іржати, іржуть

○ ● [і] [і]р'жати, [і]р'жут’

△ ▲ [и] [и]р'жати, [и]р'жут’

□ ■ [р'жати], [р'жут’]

АУМ, т. І, к. № 24

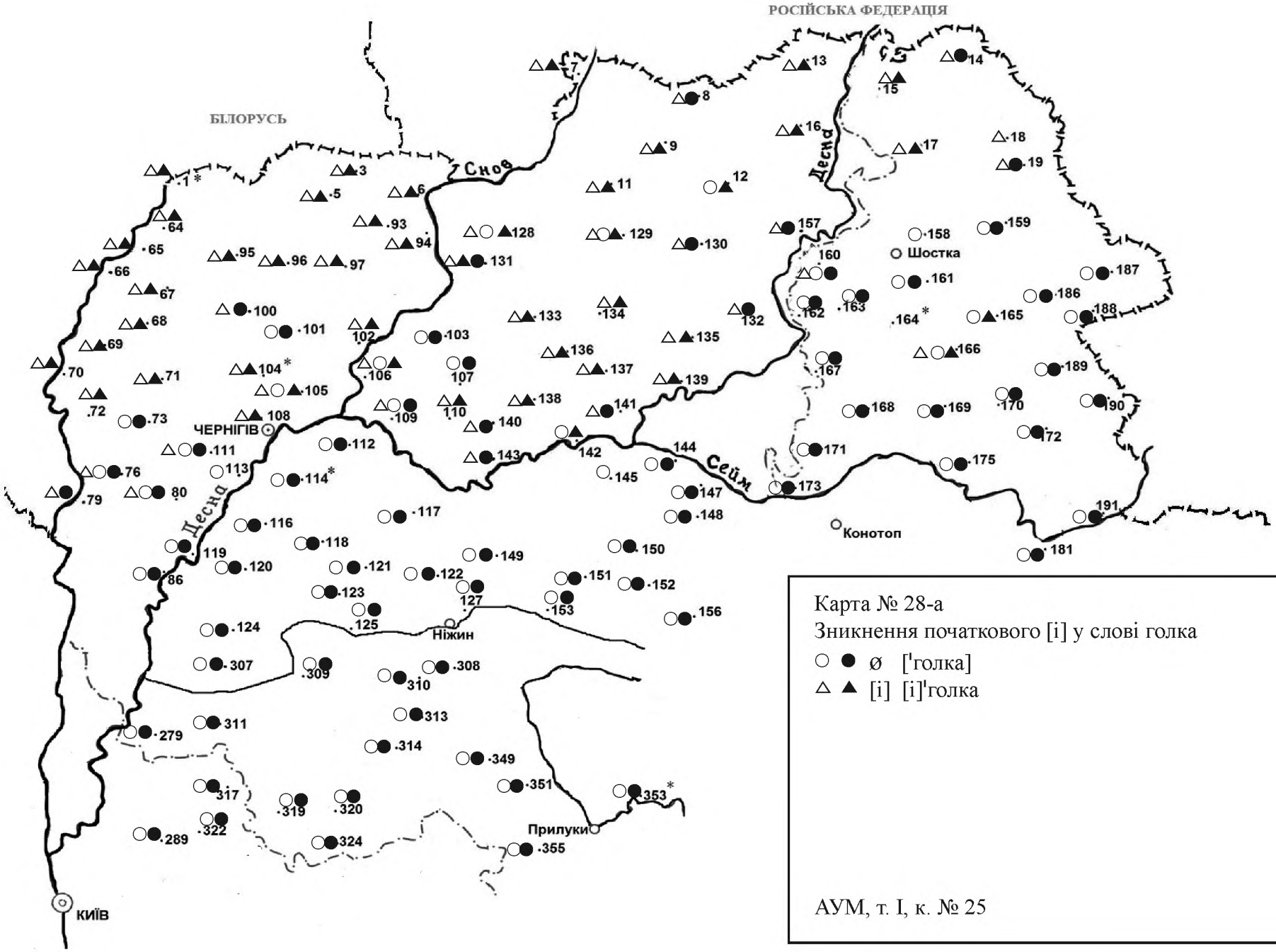

Карта № 28-а
Зникнення початкового [і] у слові голка
○ ● ø ['голка]
△ ▲ [і] [і]'голка

АУМ, т. І, к. № 25

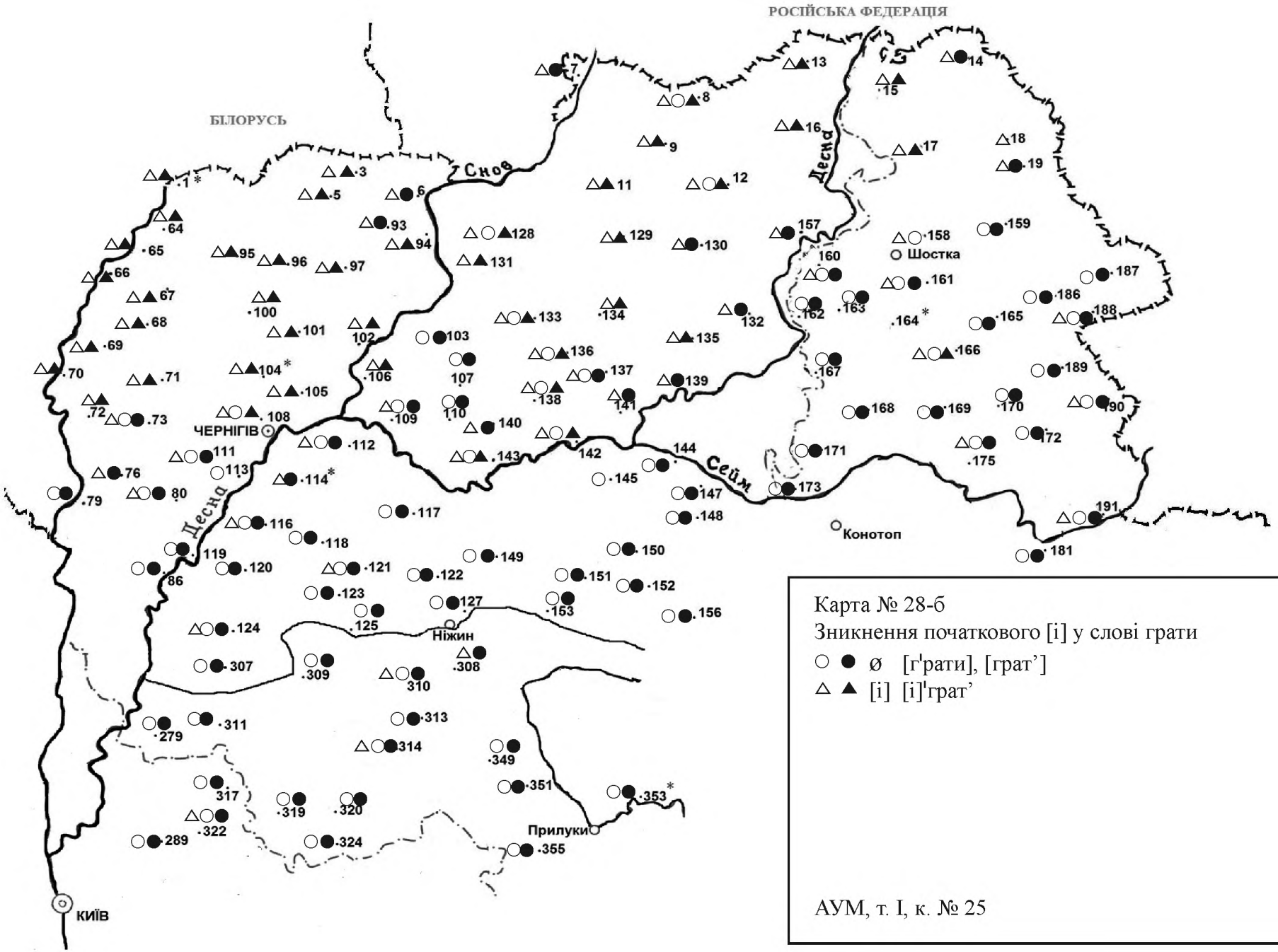

Карта № 28-б
Зникнення початкового [і] у слові грати
○ ● ø [г'рати], [грат']
△ ▲ [і] [і]'грат'

АУМ, т. І, к. № 25

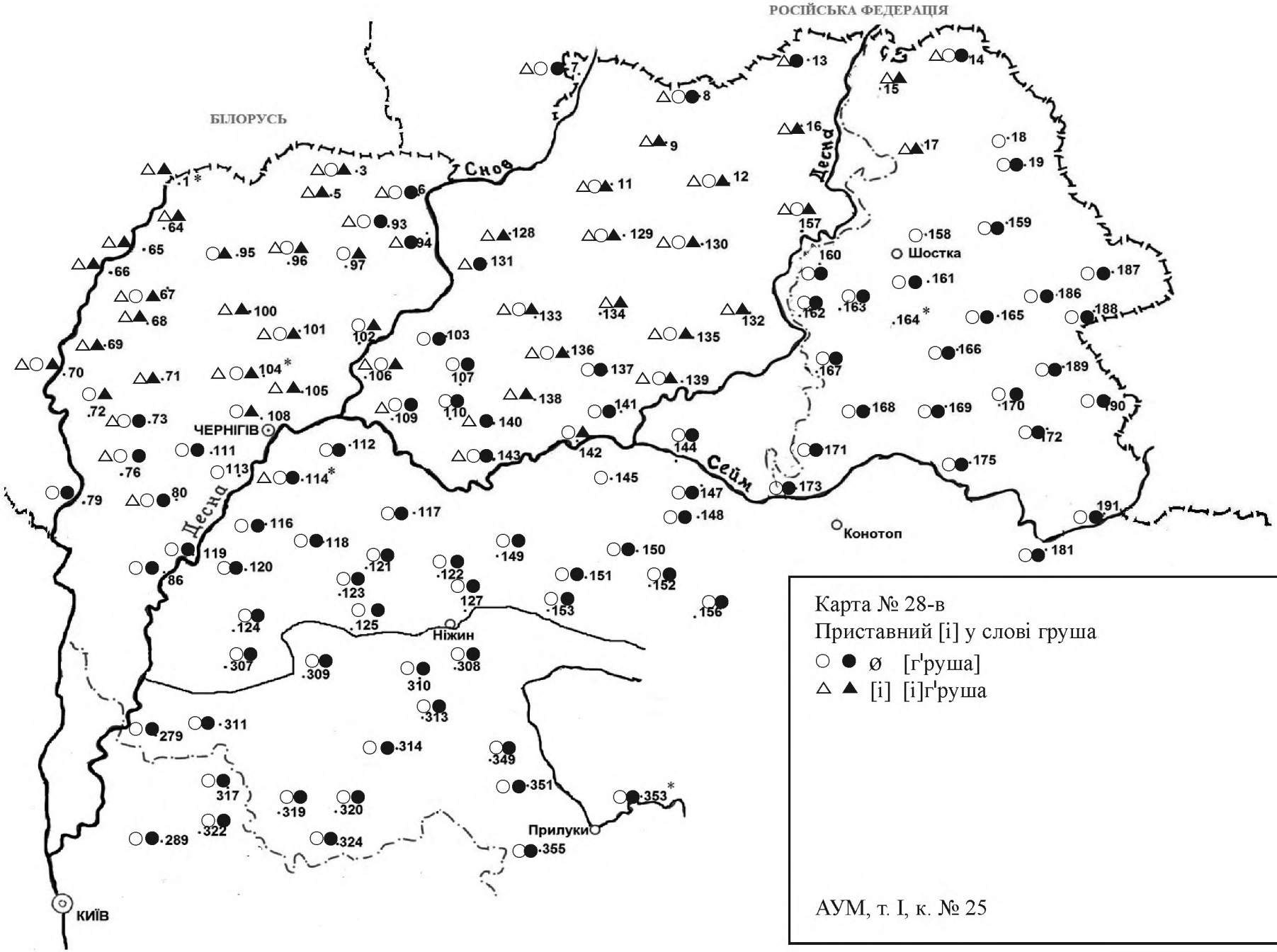

Карта № 28-в
Приставний [і] у слові груша
○ ● ø [г'руша]
△ ▲ [і] [і]г'руша

АУМ, т. І, к. № 25

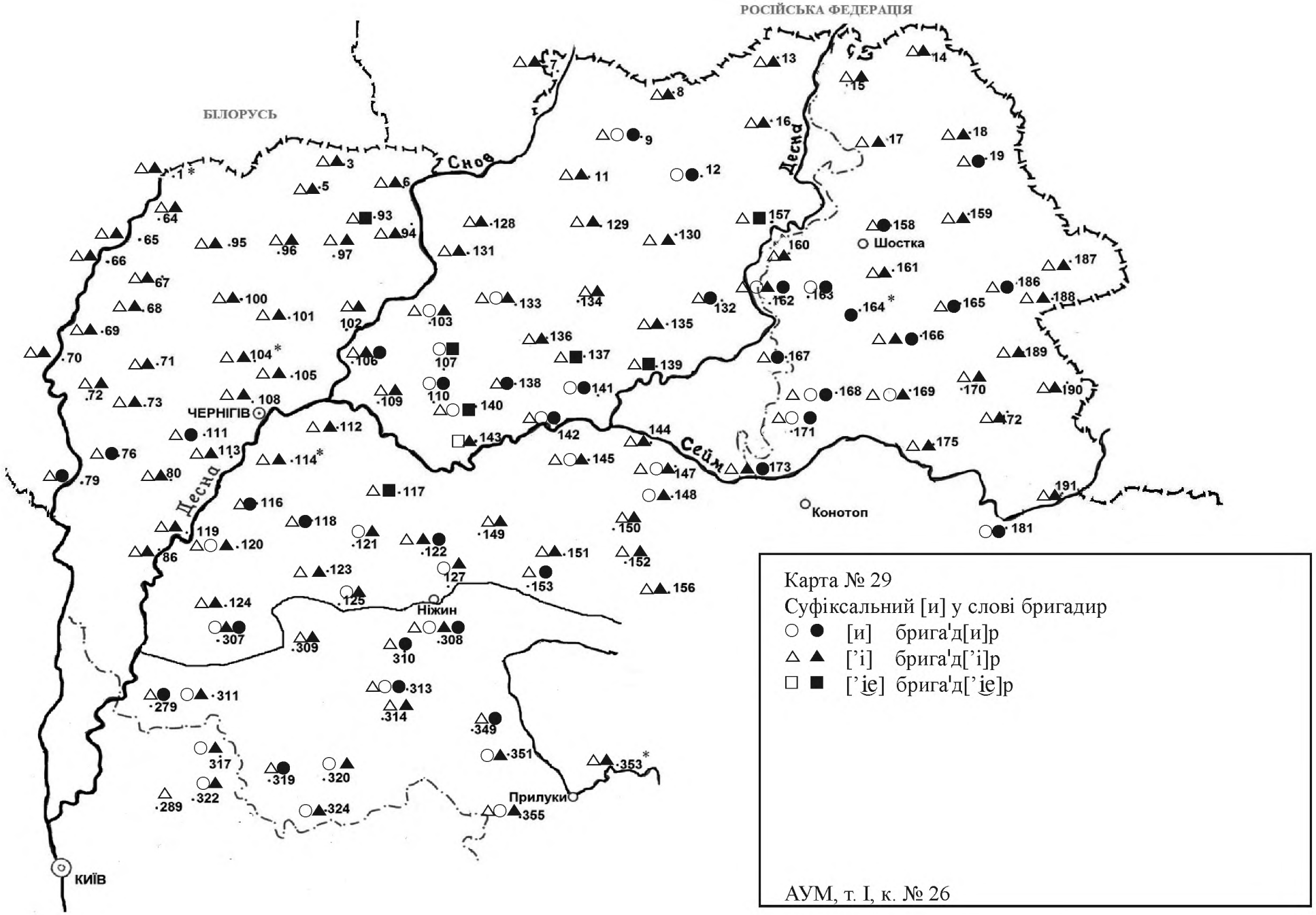

Карта № 29

Суфіксальний [и] у слові бригадир

○ ● [и] брига'д[и]р

△ ▲ [’і] брига'д[’і]р

□ ■ [’ie͡] брига'д[’ie͡]р

АУМ, т. І, к. № 26

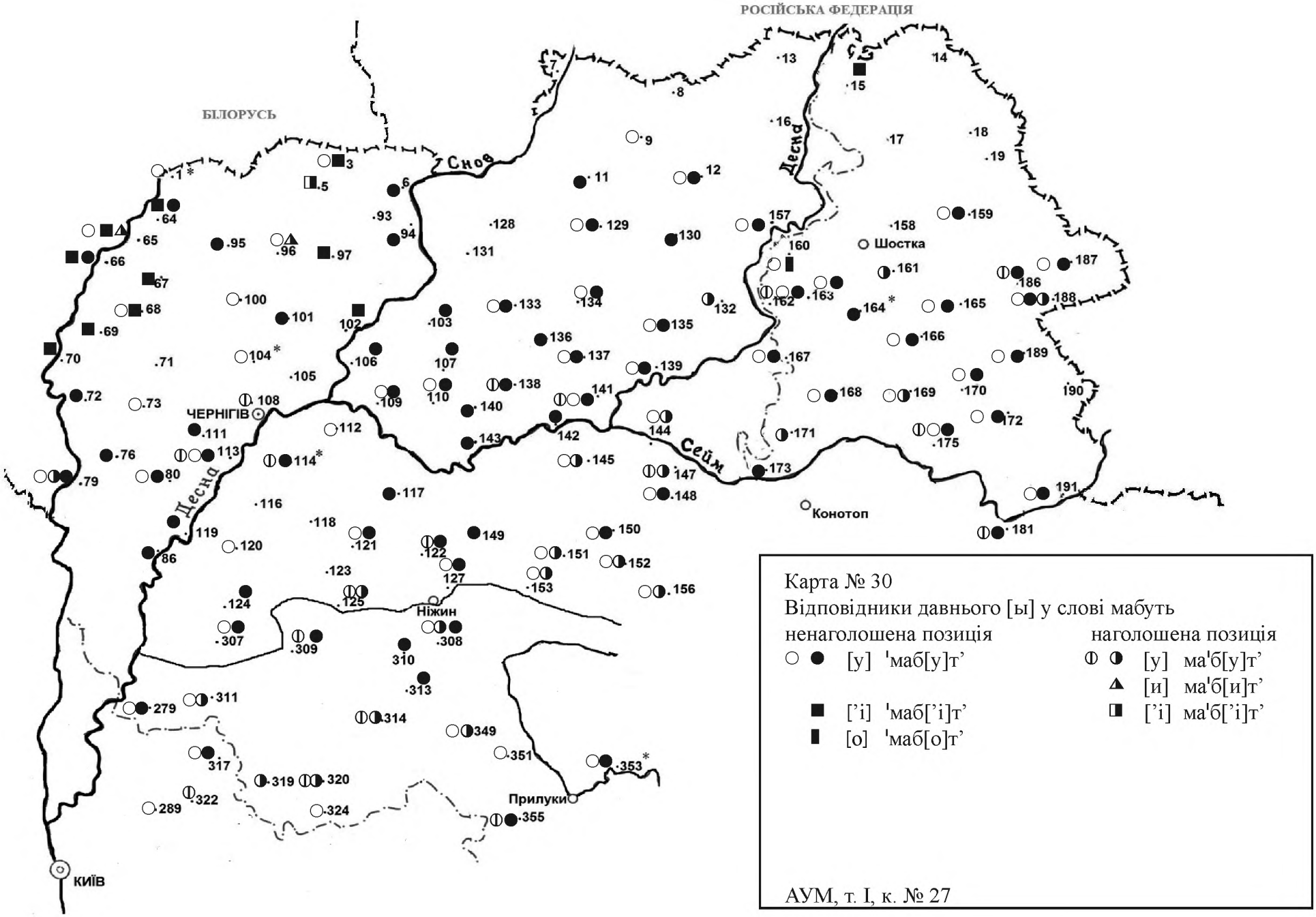

Карта № 30

Відповідники давнього [ы] у слові мабуть

ненаголошена позиція		наголошена позиція	
○ ●	[у] ˈмаб[у]т’	Ф ◑	[у] маˈб[у]т’
		▲	[и] маˈб[и]т’
■	[’і] ˈмаб[’і]т’	◨	[’і] маˈб[’і]т’
▮	[о] ˈмаб[о]т’		

АУМ, т. І, к. № 27

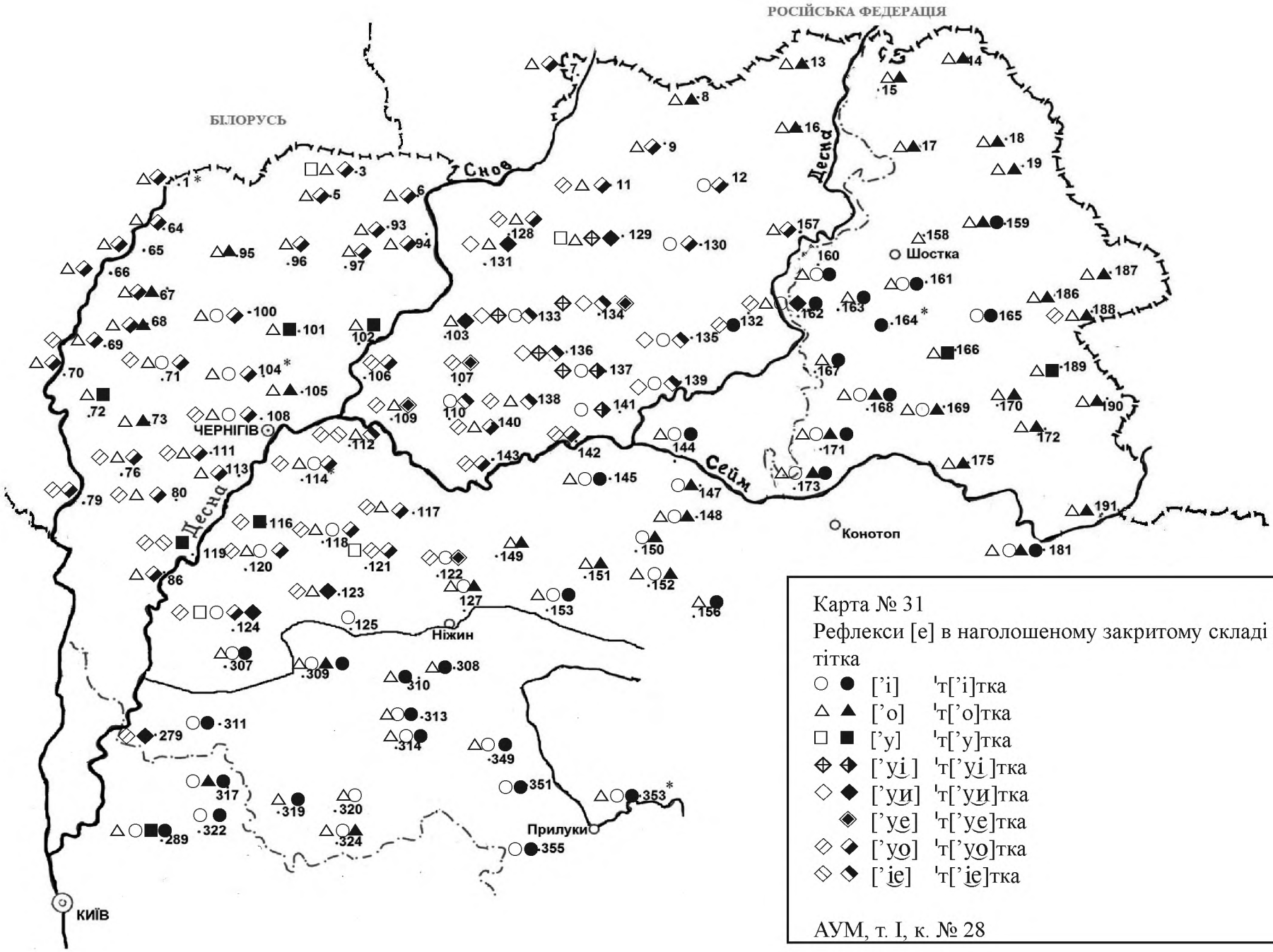

Карта № 31

Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові тітка

○ ●	[’і]	ˈт[’і]тка
△ ▲	[’о]	ˈт[’о]тка
□ ■	[’у]	ˈт[’у]тка
⊕ ◆	[’у͡і]	ˈт[’у͡і]тка
◇ ◆	[’у͡и]	ˈт[’у͡и]тка
◈	[’у͡е]	ˈт[’у͡е]тка
◇ ◆	[’у͡о]	ˈт[’у͡о]тка
◇ ◆	[’і͡е]	ˈт[’і͡е]тка

АУМ, т. І, к. № 28

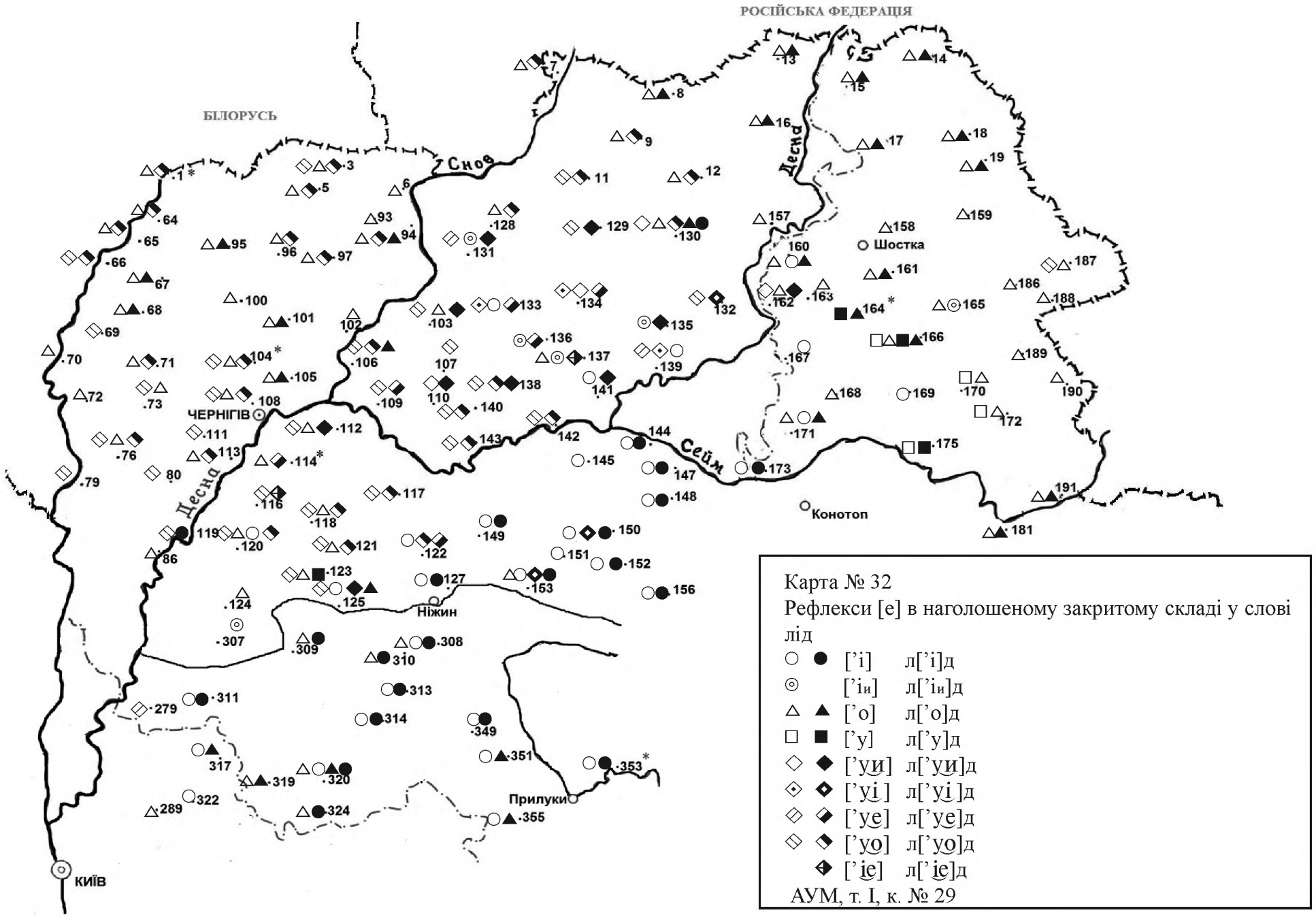

Карта № 32

Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові лід

○ ●	[’і]	л[’і]д
◎	[’іи]	л[’іи]д
△ ▲	[’о]	л[’о]д
□ ■	[’у]	л[’у]д
◇ ◆	[’уи]	л[’уи]д
◈	[’уі]	л[’уі]д
◇ ◢	[’уе]	л[’уе]д
◇ ◥	[’уо]	л[’уо]д
◆	[’іе]	л[’іе]д

АУМ, т. І, к. № 29

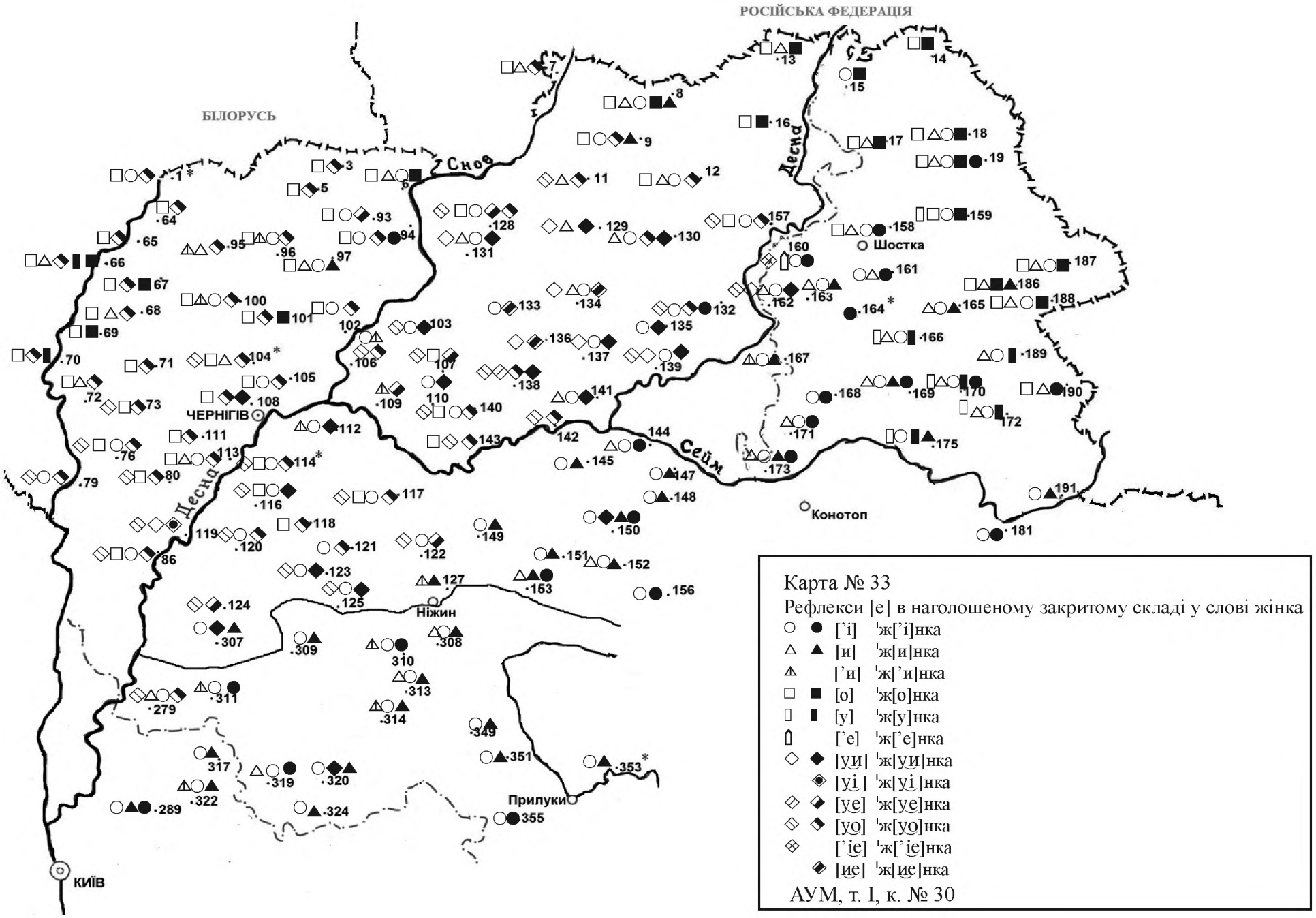

Карта № 33

Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові жінка

- ○ ● [ʼі] ˈж[ʼі]нка
- △ ▲ [и] ˈж[и]нка
- ⧋ [ʼи] ˈж[ʼи]нка
- □ ■ [о] ˈж[о]нка
- ▯ ▮ [у] ˈж[у]нка
- ⧍ [ʼе] ˈж[ʼе]нка
- ◇ ◆ [уи] ˈж[уи]нка
- ◈ [уі] ˈж[уі]нка
- ◇ ◆ [уе] ˈж[уе]нка
- ◇ ◆ [уо] ˈж[уо]нка
- ◈ [ʼіе] ˈж[ʼіе]нка
- ◈ [ие] ˈж[ие]нка

АУМ, т. І, к. № 30

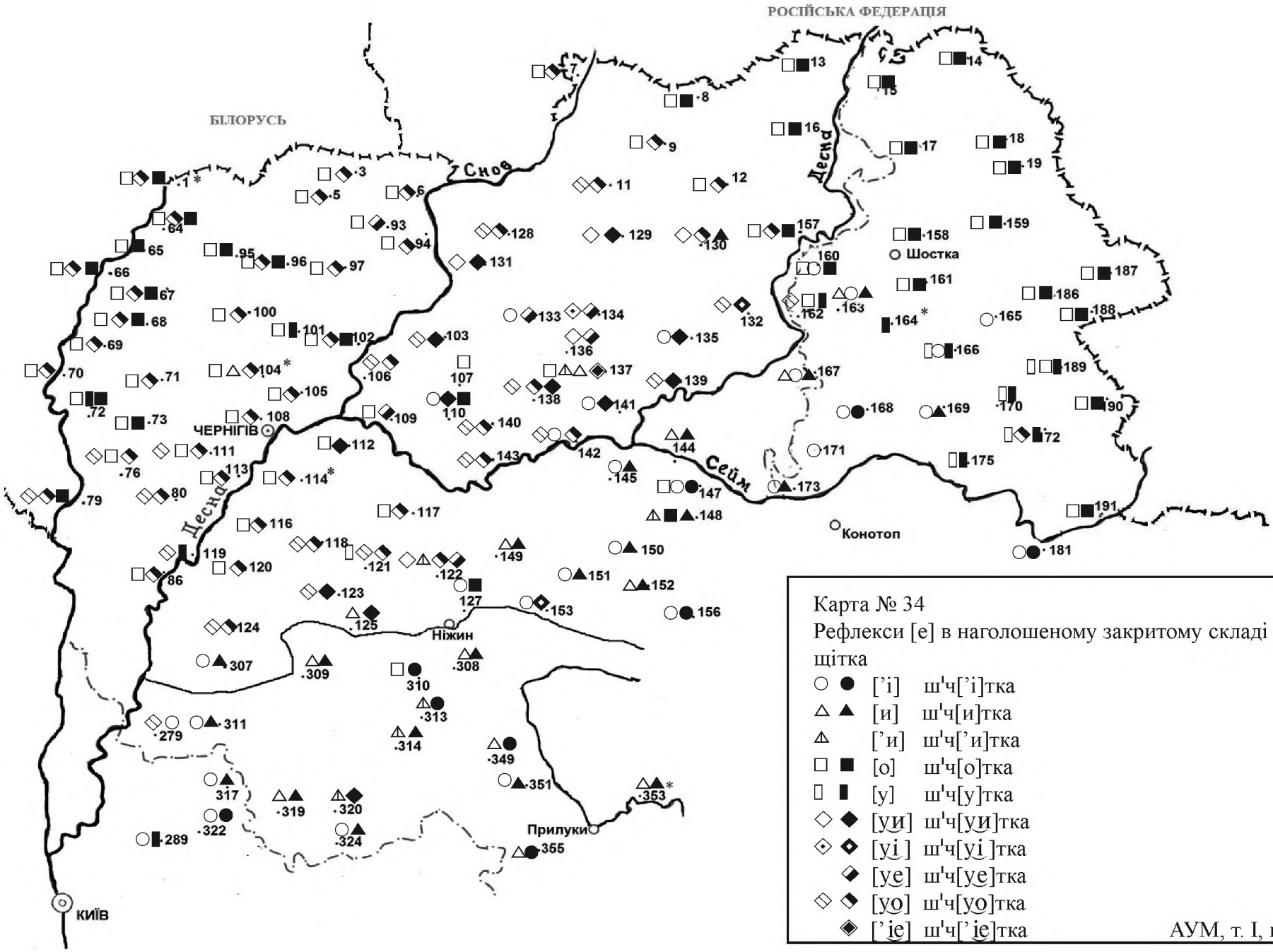

Карта № 34

Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові щітка

- ○ ● [’і] ш'ч[’і]тка
- △ ▲ [и] ш'ч[и]тка
- ⚠ [’и] ш'ч[’и]тка
- □ ■ [о] ш'ч[о]тка
- ▯ ▮ [у] ш'ч[у]тка
- ◇ ◆ [у͡и] ш'ч[у͡и]тка
- ◈ ◈ [у͡і] ш'ч[у͡і]тка
- ◆ [у͡е] ш'ч[у͡е]тка
- ◇ ◆ [у͡о] ш'ч[у͡о]тка
- ◈ [’і͡е] ш'ч[’і͡е]тка

АУМ, т. І, к. № 31

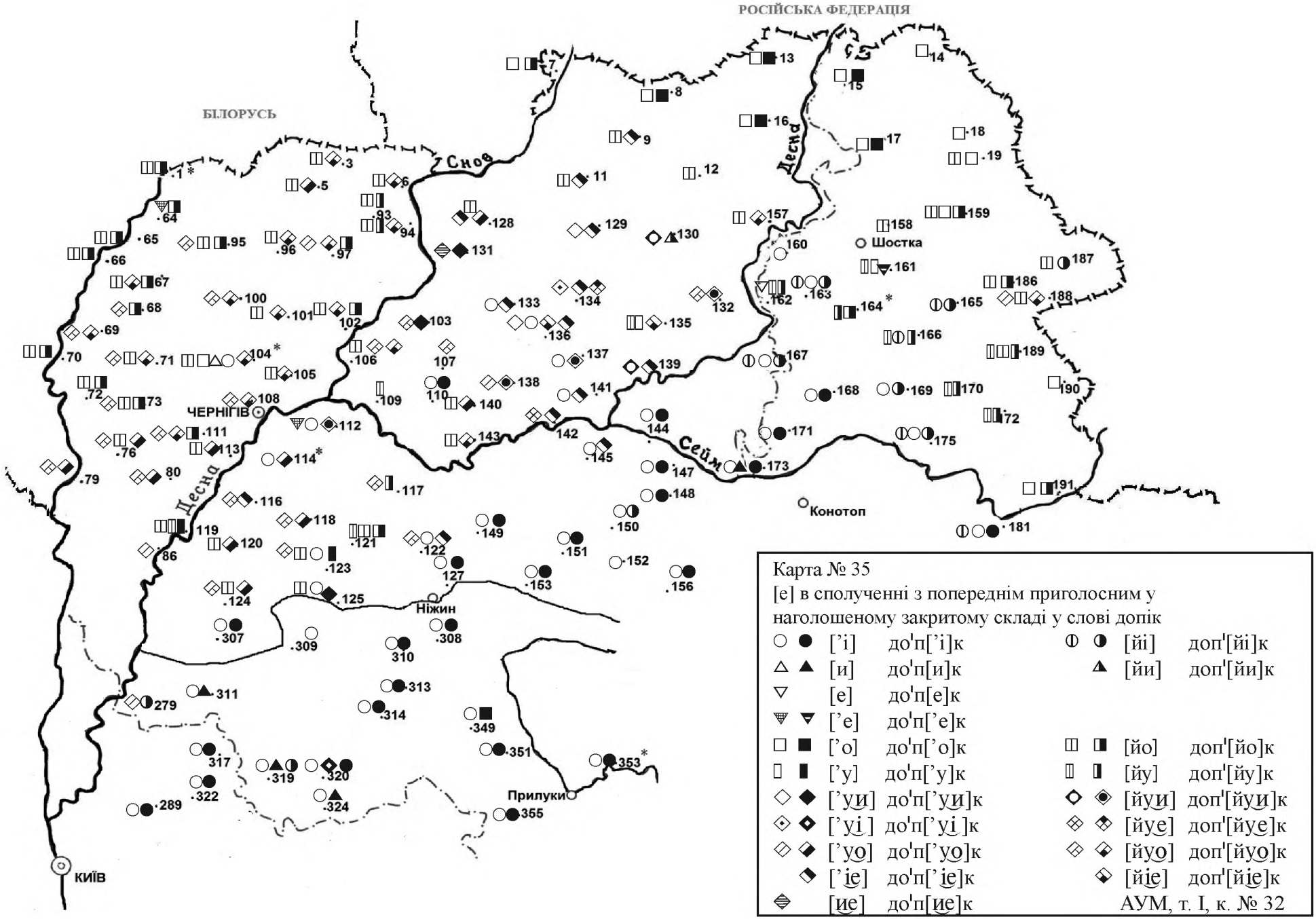

Карта № 35

[е] в сполученні з попереднім приголосним у наголошеному закритому складі у слові допік

○ ●	['і]	до'п['і]к	Φ ◑	[йі]	доп'[йі]к
△ ▲	[и]	до'п[и]к	▲	[йи]	доп'[йи]к
▽	[е]	до'п[е]к			
▼ ▼	['е]	до'п['е]к			
□ ■	['о]	до'п['о]к	◫ ◨	[йо]	доп'[йо]к
▯ ▮	['у]	до'п['у]к	▯ ▮	[йу]	доп'[йу]к
◇ ◆	['уи]	до'п['уи]к	◇ ◈	[йуи]	доп'[йуи]к
◈ ◆	['уі]	до'п['уі]к	◈ ◆	[йуе]	доп'[йуе]к
◇ ◆	['уо]	до'п['уо]к	◈ ◆	[йуо]	доп'[йуо]к
◆	['іе]	до'п['іе]к	◆	[йіе]	доп'[йіе]к
◈	[ие]	до'п[ие]к			

АУМ, т. І, к. № 32

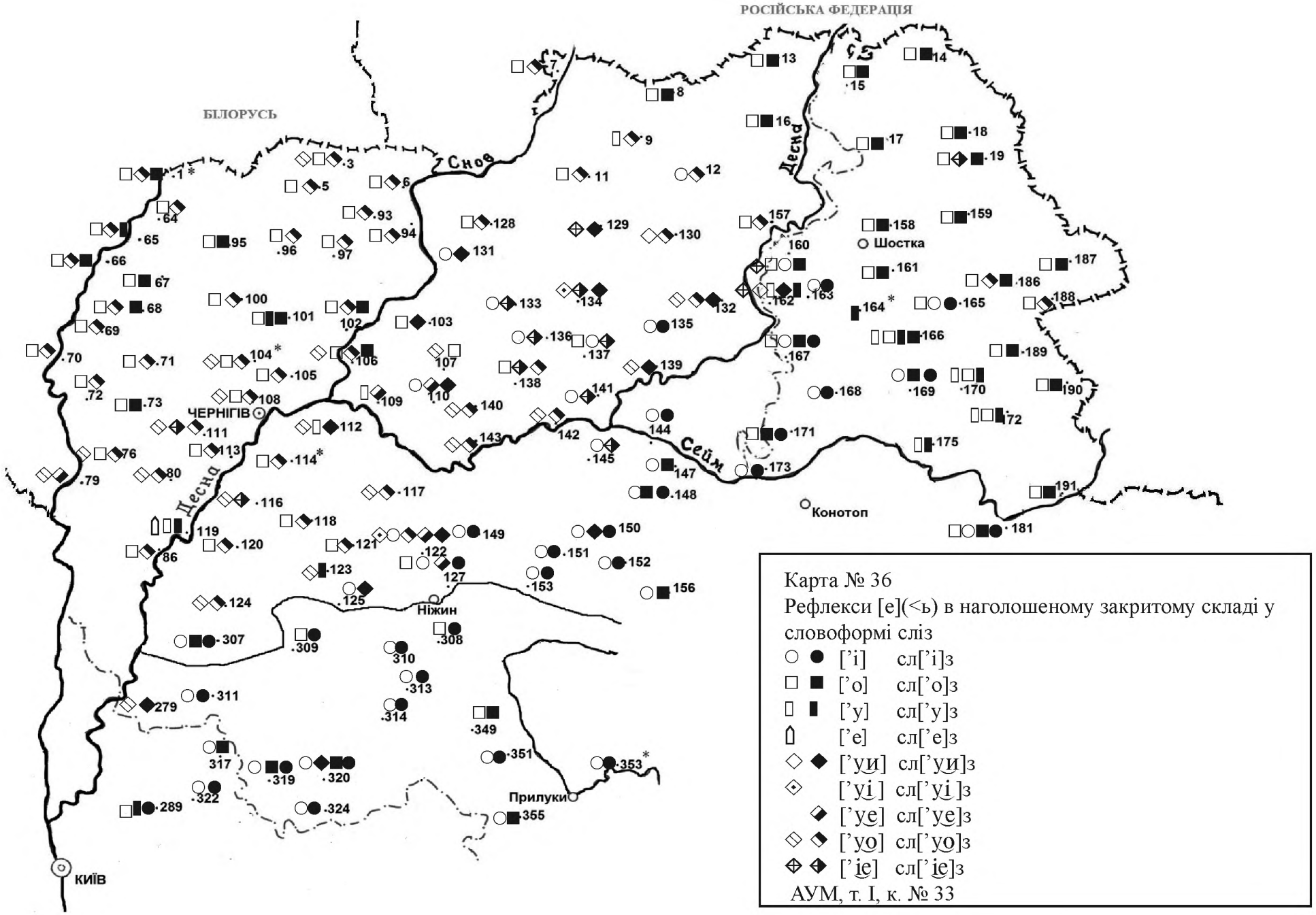

Карта № 36

Рефлекси [е](<ь) в наголошеному закритому складі у словоформі сліз

○ ● [’і] сл[’і]з

□ ■ [’о] сл[’о]з

▯ ▮ [’у] сл[’у]з

⌂ [’е] сл[’е]з

◇ ◆ [’у͡и] сл[’у͡и]з

◈ [’у͡і] сл[’у͡і]з

◆ [’у͡е] сл[’у͡е]з

◇ ◆ [’у͡о] сл[’у͡о]з

⊕ ◆ [’і͡е] сл[’і͡е]з

АУМ, т. І, к. № 33

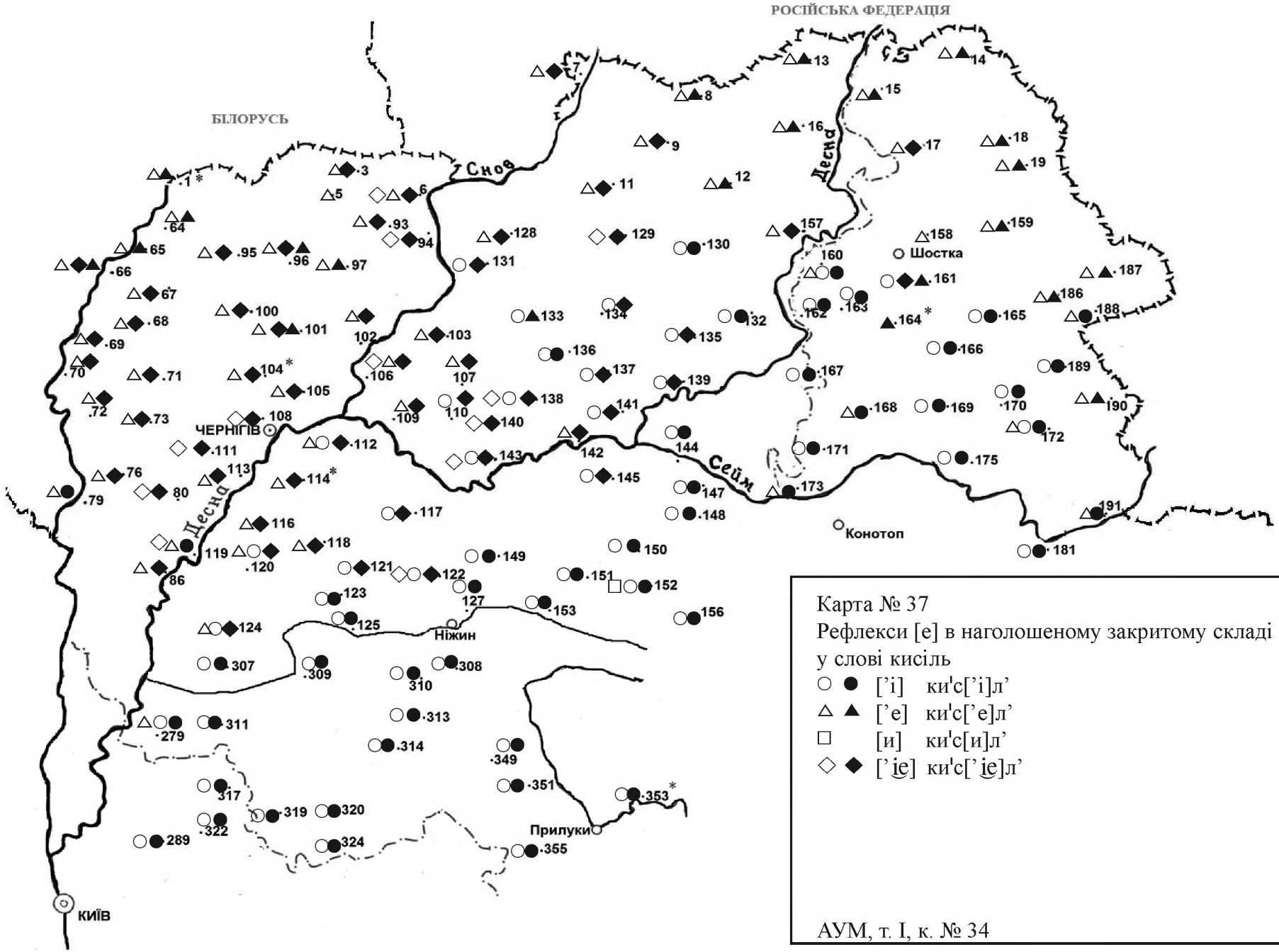

Карта № 37

Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові кисіль

○ ● [’і] ки'с[’і]л’

△ ▲ [’е] ки'с[’е]л’

□ [и] ки'с[и]л’

◇ ◆ [’i̯e] ки'с[’i̯e]л’

АУМ, т. І, к. № 34

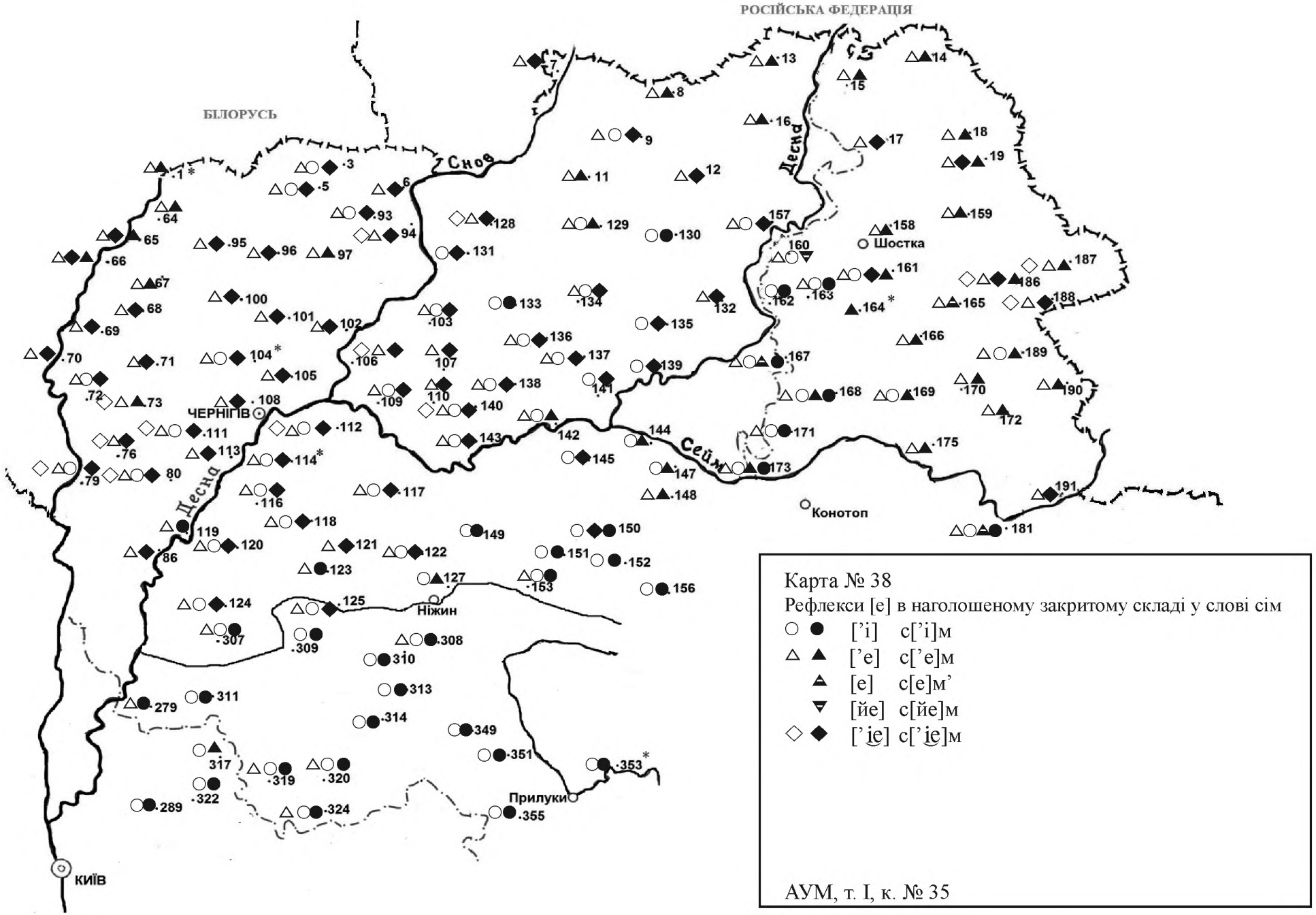

Карта № 38

Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові сім

○ ● [’і] с[’і]м

△ ▲ [’е] с[’е]м

▲ [е] с[е]м’

▼ [йе] с[йе]м

◇ ◆ [’ie] с[’ie]м

АУМ, т. І, к. № 35

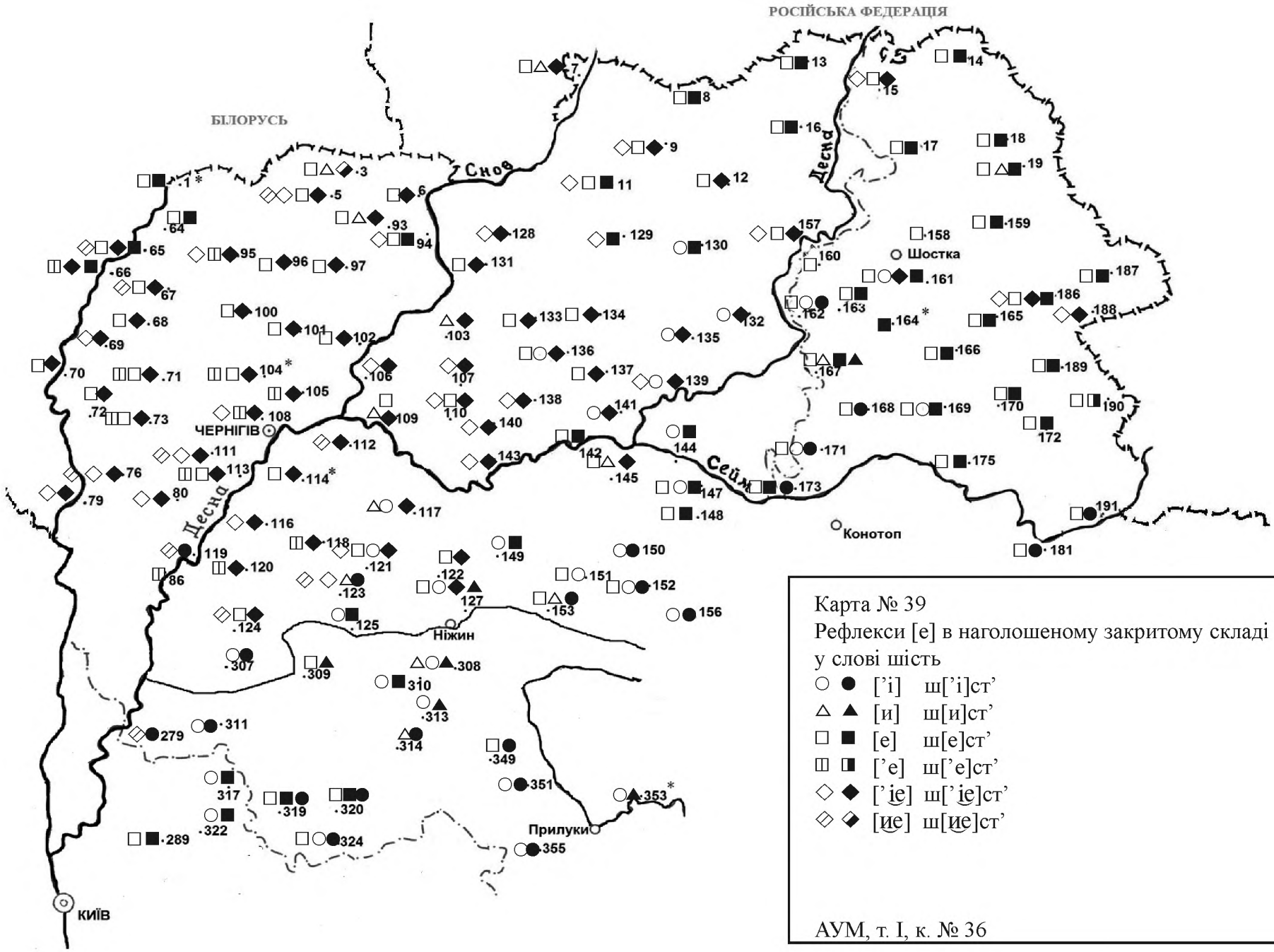

Карта № 39

Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі у слові шість

○ ● [’і] ш[’і]ст’

△ ▲ [и] ш[и]ст’

□ ■ [е] ш[е]ст’

◫ ◨ [’е] ш[’е]ст’

◇ ◆ [’іе] ш[’іе]ст’

◈ [ие] ш[ие]ст’

АУМ, т. І, к. № 36

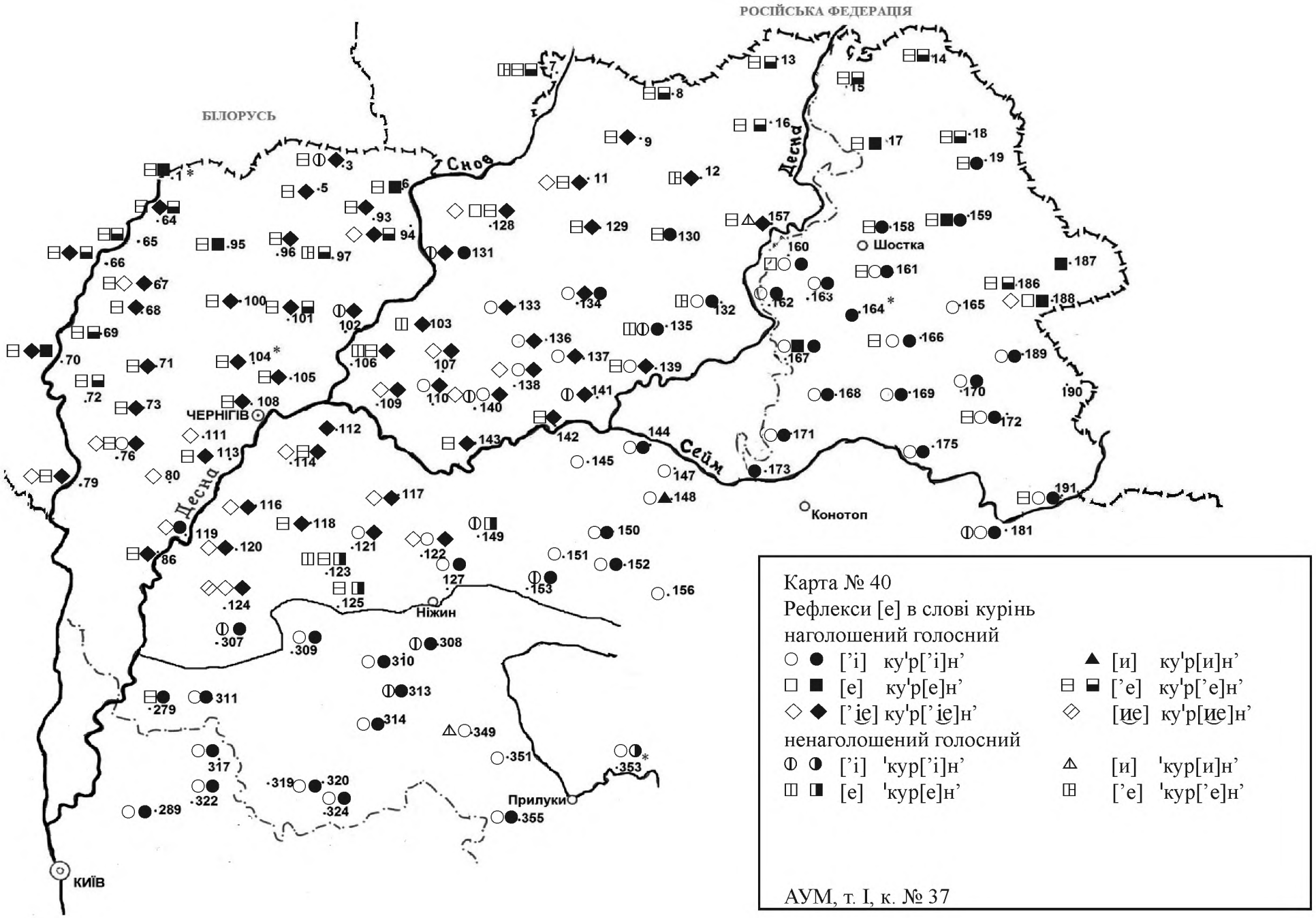

Карта № 40

Рефлекси [е] в слові курінь

наголошений голосний

○ ● [’і] ку'р[’і]н’

□ ■ [е] ку'р[е]н’

◇ ◆ [’іе] ку'р[’іе]н’

▲ [и] ку'р[и]н’

⊟ ⬓ [’е] ку'р[’е]н’

◈ [ие] ку'р[ие]н’

ненаголошений голосний

Φ ◑ [’і] 'кур[’і]н’

◫ ◨ [е] 'кур[е]н’

⚠ [и] 'кур[и]н’

⊞ [’е] 'кур[’е]н’

АУМ, т. І, к. № 37

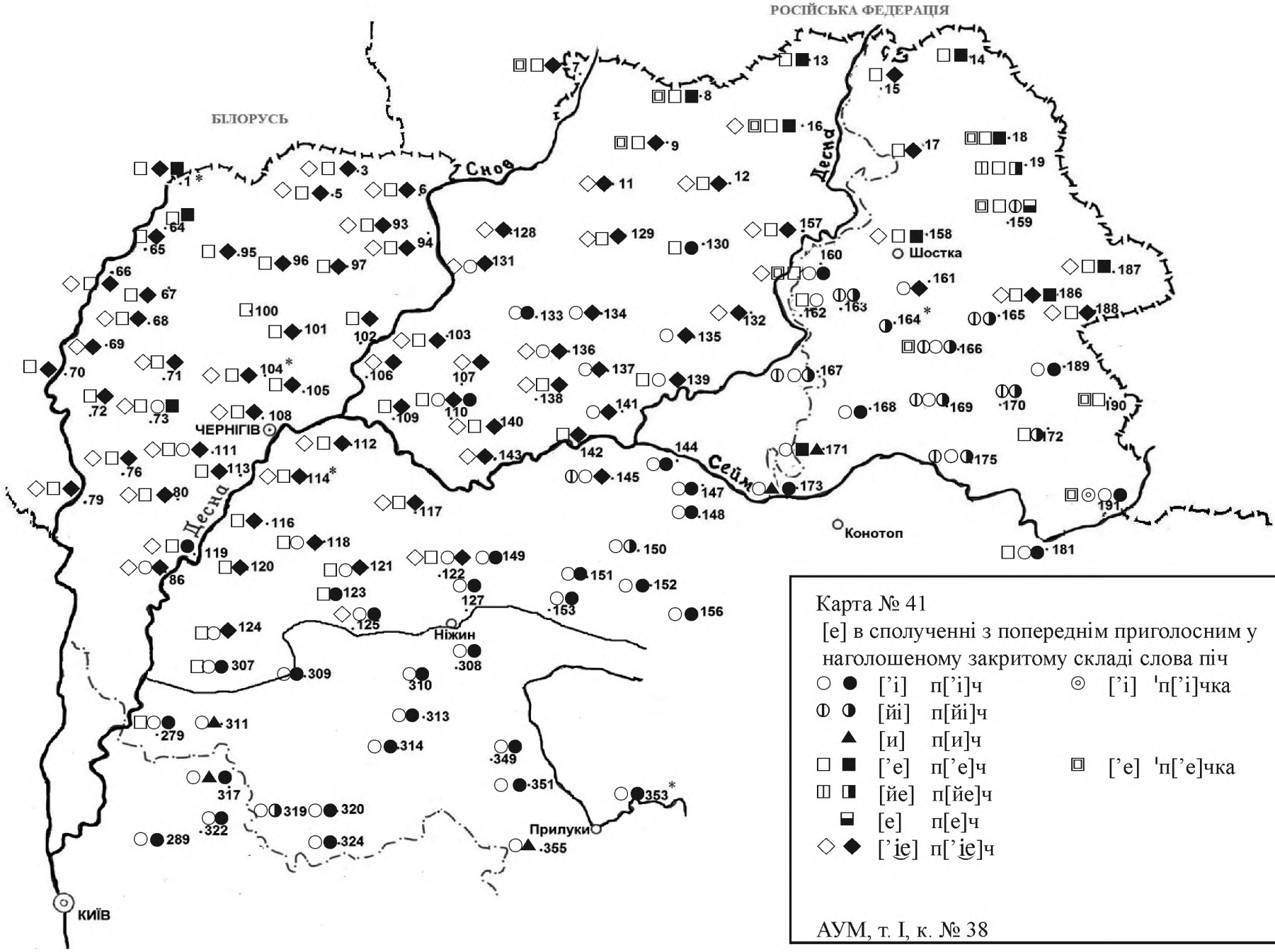

Карта № 41

[е] в сполученні з попереднім приголосним у наголошеному закритому складі слова піч

○ ●	[’і]	п[’і]ч	◎ [’і] ˈп[’і]чка
Ф ◑	[йі]	п[йі]ч	
▲	[и]	п[и]ч	
□ ■	[’е]	п[’е]ч	▣ [’е] ˈп[’е]чка
◫ ◨	[йе]	п[йе]ч	
⬓	[е]	п[е]ч	
◇ ◆	[’ie]	п[’ie]ч	

АУМ, т. І, к. № 38

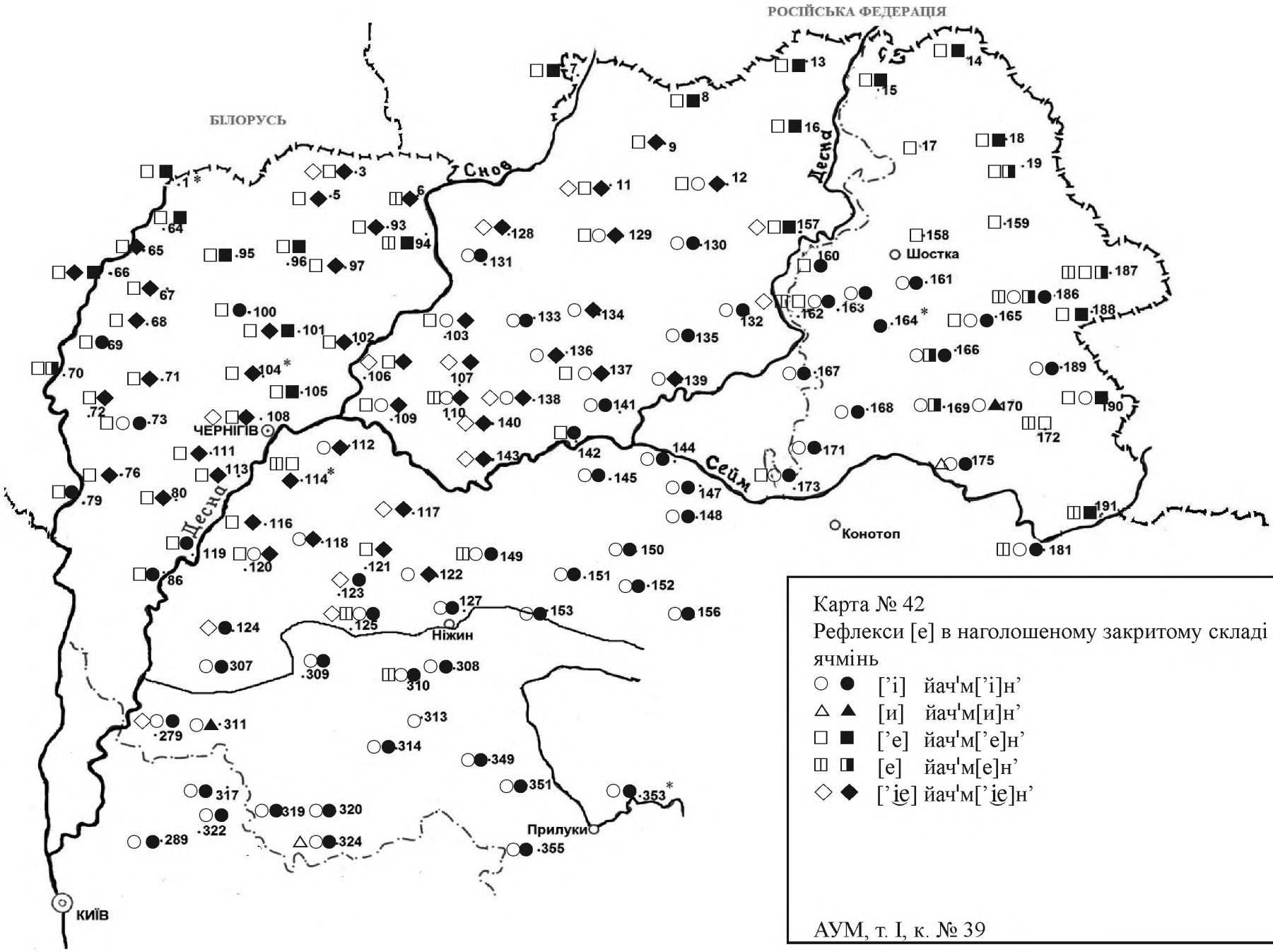

Карта № 42

Рефлекси [е] в наголошеному закритому складі слова ячмінь

○ ● [’і] йач'м[’і]н’

△ ▲ [и] йач'м[и]н’

□ ■ [’е] йач'м[’е]н’

◫ ◨ [е] йач'м[е]н’

◇ ◆ [’ie̯] йач'м[’ie̯]н’

АУМ, т. І, к. № 39

Карта № 43

[е] перед складом із наголошеним [е]

○ ● [е^{и}] з[е^{и}]лений, м[е^{и}]не, с[е^{и}]бе, т[е^{и}]пер, н[е^{и}]се, м[е^{и}]те, д[е^{и}]н'це, д[е^{и}]шевий

⊖ ◒ [и] з[и]лений, м[и]не, с[и]бе, т[и]пер, н[и]се, м[и]те, д[и]н'це, д[и]шевий

△ ▲ [е] з[е]лений, м[е]не, с[е]бе, т[е]пер, н[е]се, м[е]те, д[е]н'це, д[е]шевий

△ ▲ [’е] з[’е]лений, м[’е]не, с[’е]бе, т[’е]пер, н[’е]се, м[’е]те, д[’е]н'це, д[’е]шевий

◫ ◨ [’е^{а}] з[’е^{а}]лений, м[’е^{а}]не, с[’е^{а}]бе, т[’е^{а}]пер, н[’е^{а}]се, м[’е^{а}]те, д[’е^{а}]н'це, д[’е^{а}]шевий

▯ ▮ [’і] з[’і]л’ений, м[’і]не, с[’і]бе, т[’і]пер, н[’і]се, м[’і]те, д[’і]н'це, д[’і]шевий

○ [е^{и}], ⊖ [и], △ [е], ▲ [’е], ◫ [’е^{а}], ▯ [’і] - в окремих назвах

АУМ, т. І, к. № 40

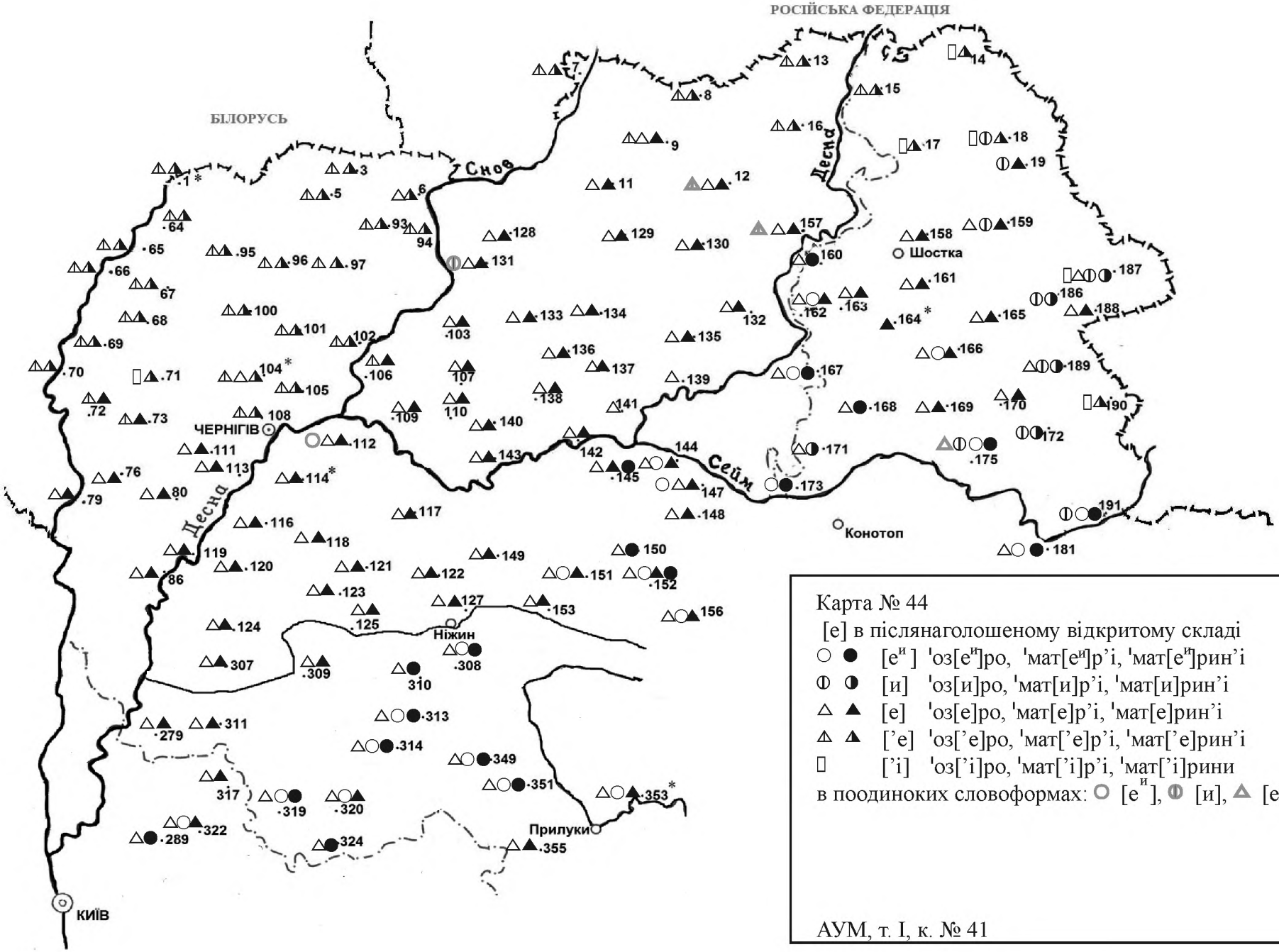

Карта № 44

[е] в післянаголошеному відкритому складі

○ ● [е^{и}] 'оз[е^{и}]ро, 'мат[е^{и}]р'і, 'мат[е^{и}]рин'і

◑ ◑ [и] 'оз[и]ро, 'мат[и]р'і, 'мат[и]рин'і

△ ▲ [е] 'оз[е]ро, 'мат[е]р'і, 'мат[е]рин'і

⚠ ▲ ['е] 'оз['е]ро, 'мат['е]р'і, 'мат['е]рин'і

▯ ['і] 'оз['і]ро, 'мат['і]р'і, 'мат['і]рини

в поодиноких словоформах: ○ [е^{и}], ◑ [и], △ [е], ⚠ ['е]

АУМ, т. І, к. № 41

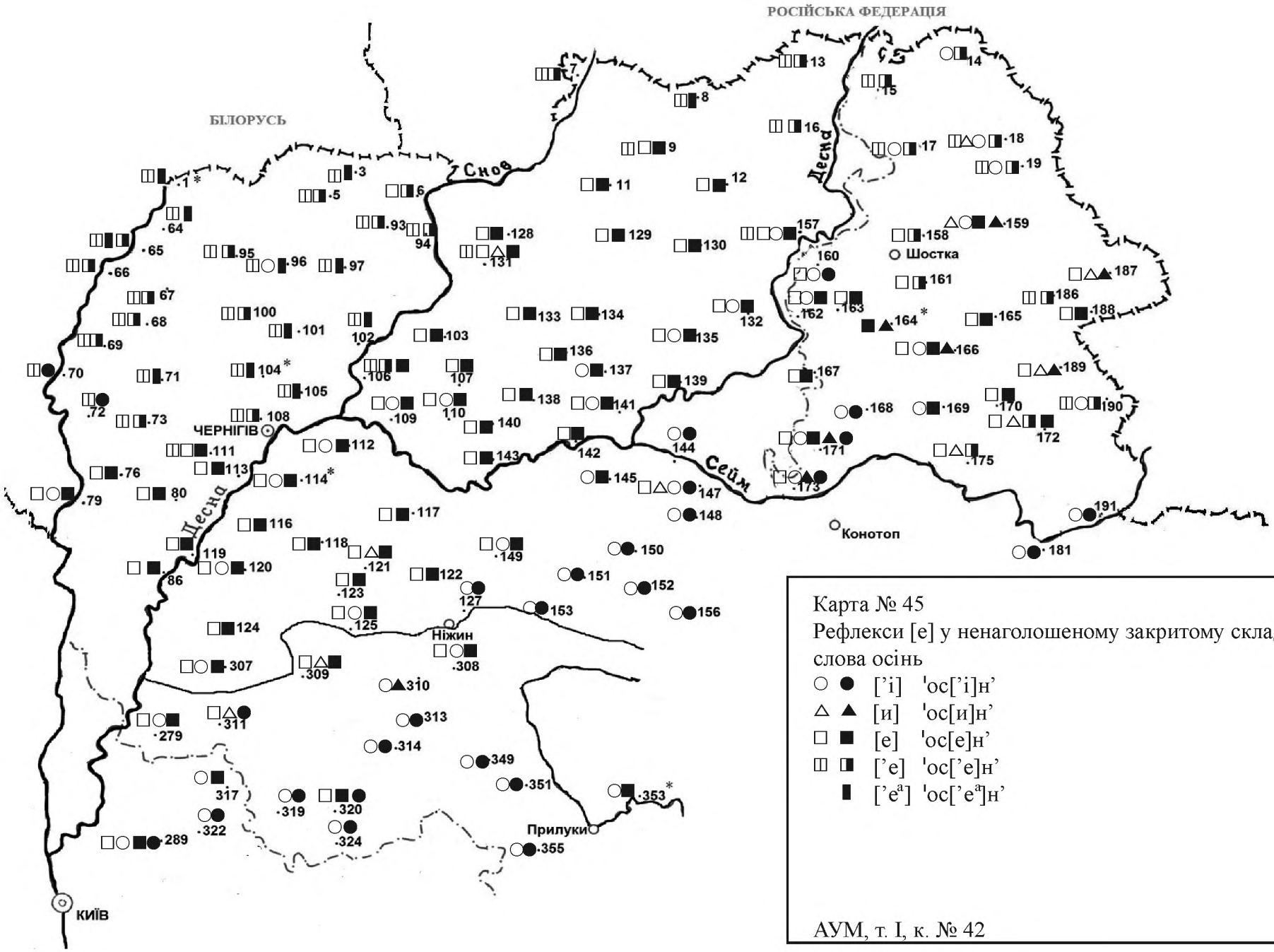

Карта № 45

Рефлекси [е] у ненаголошеному закритому складі слова осінь

○ ● [’і] ˈос[’і]н’

△ ▲ [и] ˈос[и]н’

□ ■ [е] ˈос[е]н’

◫ ◨ [’е] ˈос[’е]н’

▮ [’е^{а}] ˈос[’е^{а}]н’

АУМ, т. І, к. № 42

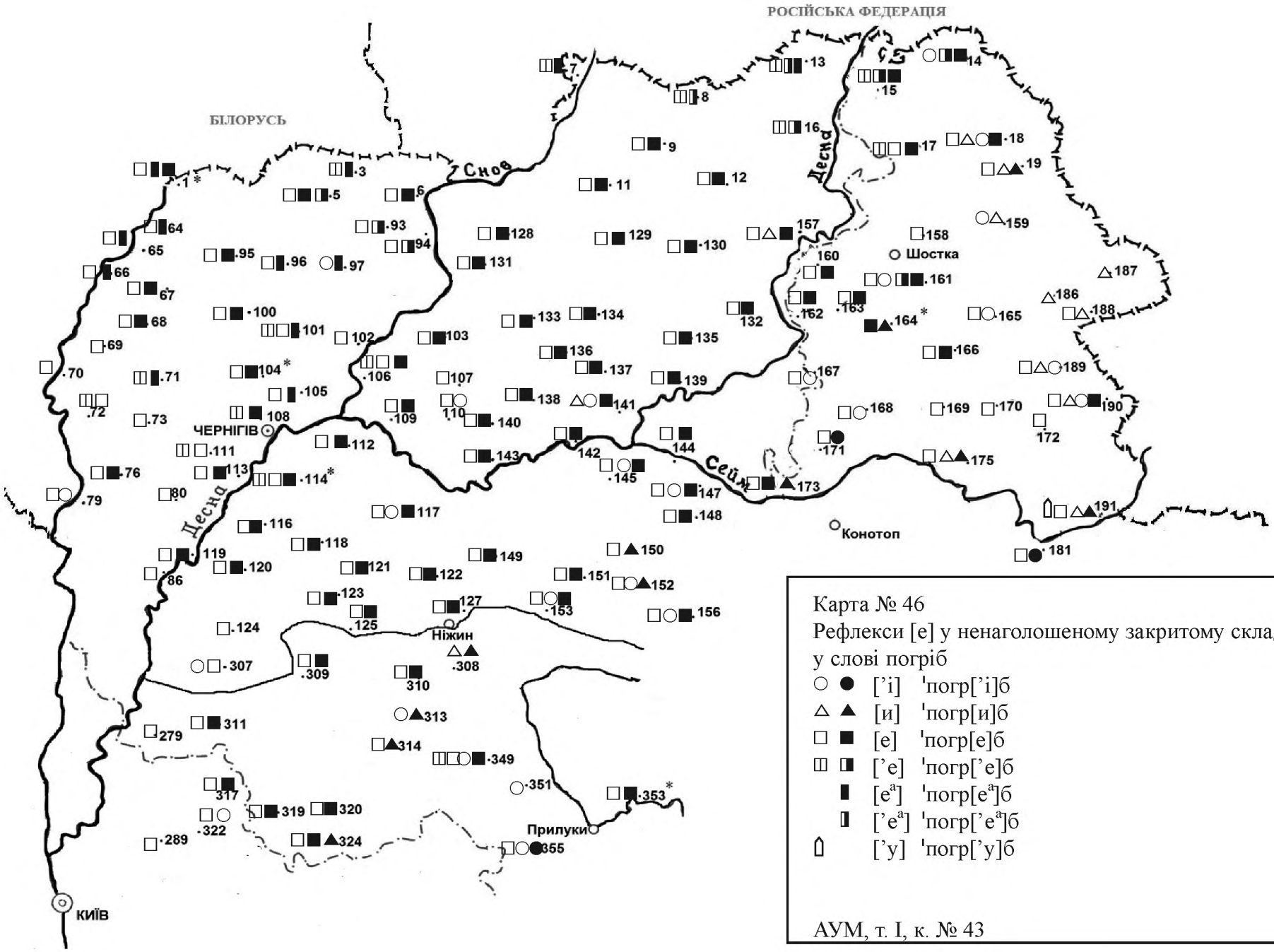

Карта № 46

Рефлекси [е] у ненаголошеному закритому складі у слові погріб

○ ●	[’і]	'погр[’і]б
△ ▲	[и]	'погр[и]б
□ ■	[е]	'погр[е]б
◫ ◨	[’е]	'погр[’е]б
▮	[$е^{а}$]	'погр[$е^{а}$]б
◨	[’$е^{а}$]	'погр[’$е^{а}$]б
⌂	[’у]	'погр[’у]б

АУМ, т. І, к. № 43

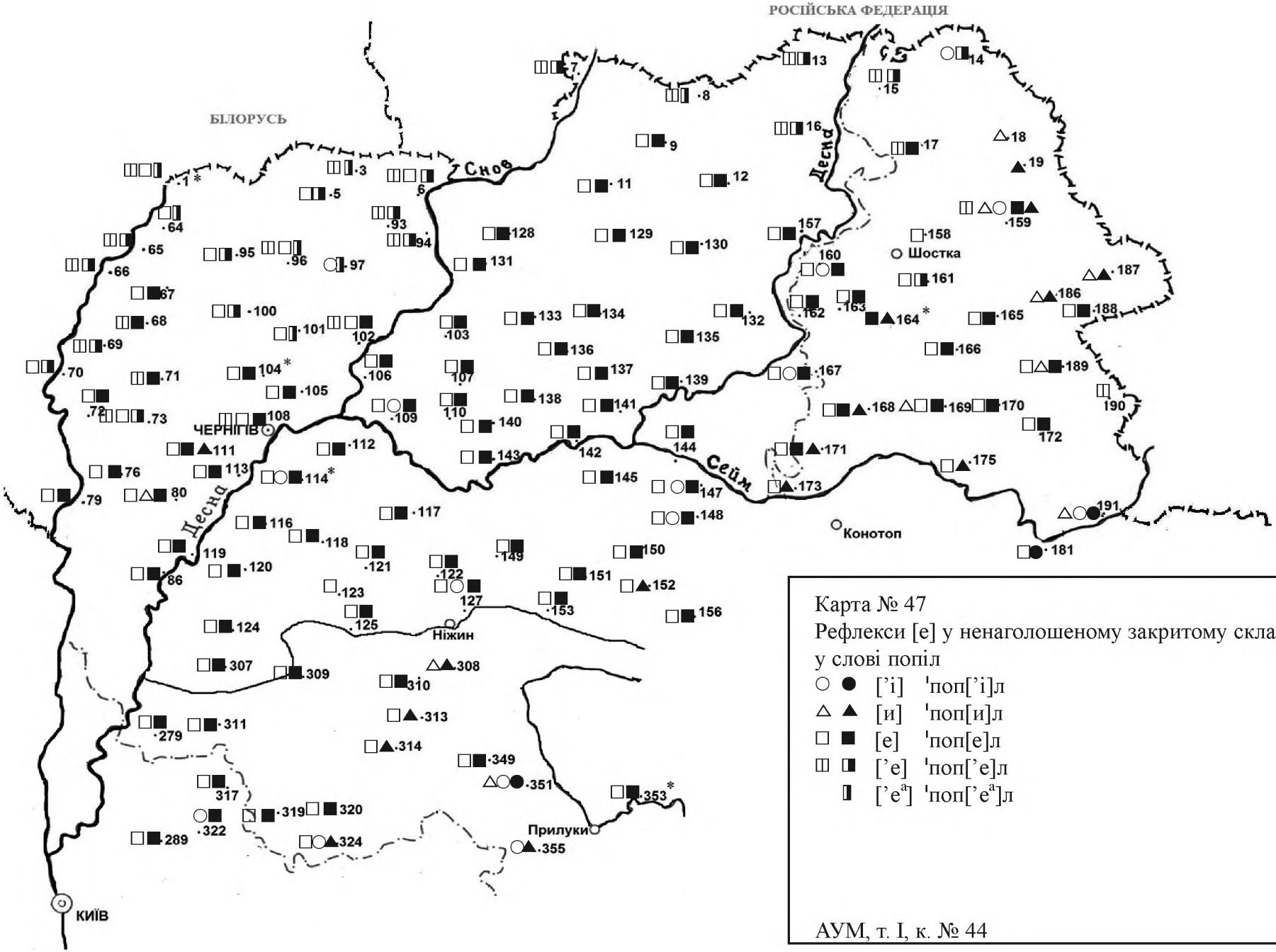

Карта № 47

Рефлекси [е] у ненаголошеному закритому складі у слові попіл

○ ● [’і] ˈпоп[’і]л

△ ▲ [и] ˈпоп[и]л

□ ■ [е] ˈпоп[е]л

◫ ◨ [’е] ˈпоп[’е]л

◨ [’е^{а}] ˈпоп[’е^{а}]л

АУМ, т. І, к. № 44

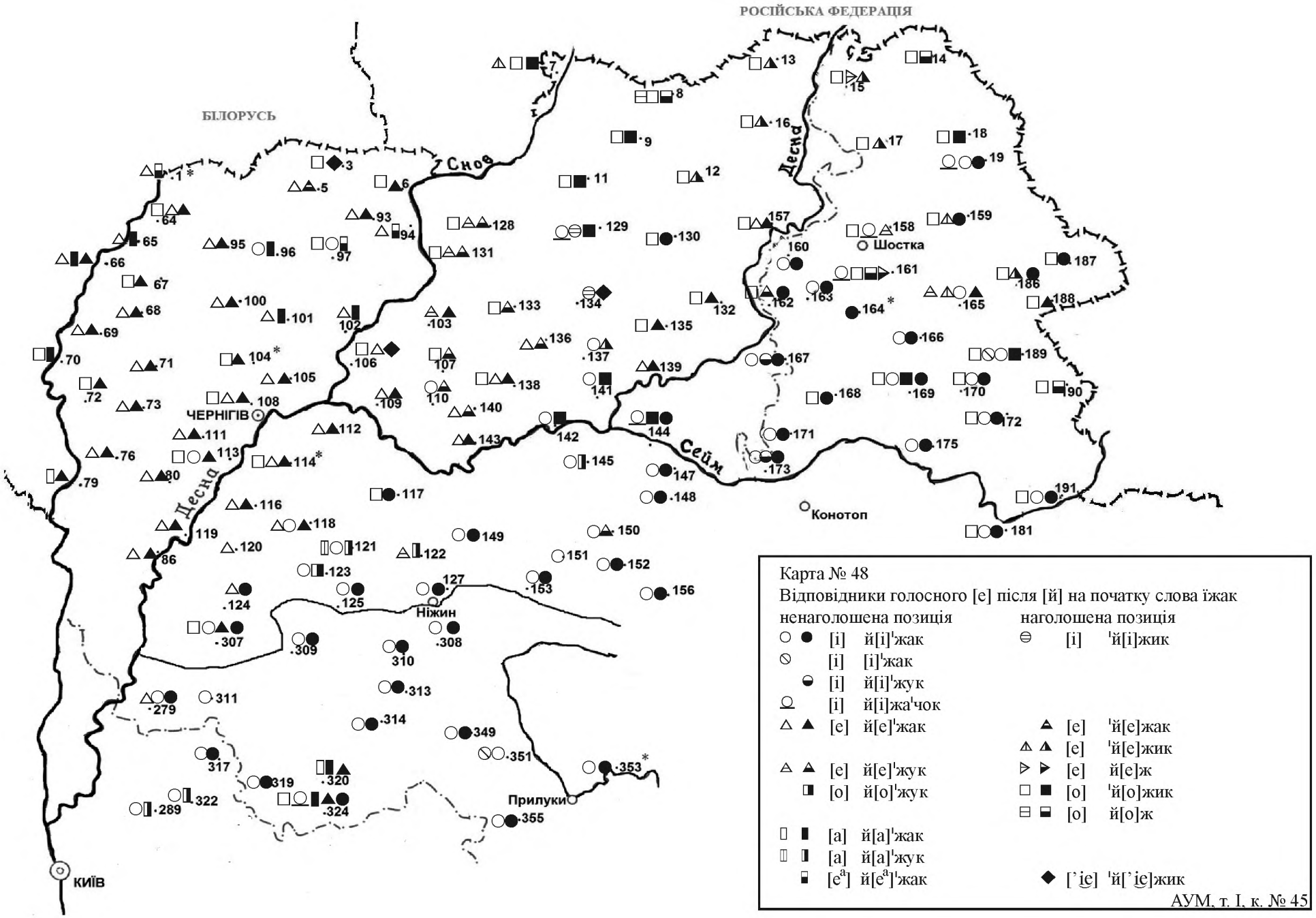

Карта № 48

Відповідники голосного [е] після [й] на початку слова їжак

ненаголошена позиція			наголошена позиція		
○ ●	[і]	й[і]'жак	⊖	[і]	'й[і]жик
⊘	[і]	[і]'жак			
◒	[і]	й[і]'жук			
⍜	[і]	й[і]жа'чок			
△ ▲	[е]	й[е]'жак	◬	[е]	'й[е]жак
			◭ ▲	[е]	'й[е]жик
△ ▲	[е]	й[е]'жук	▷ ▶	[е]	й[е]ж
◨	[о]	й[о]'жук	□ ■	[о]	'й[о]жик
			⊟ ◒	[о]	й[о]ж
▯ ▮	[а]	й[а]'жак			
▯ ▮	[а]	й[а]'жук			
▪	[е^{а}]	й[е^{а}]'жак	◆	[ʼi̯е]	'й[ʼi̯е]жик

АУМ, т. І, к. № 45

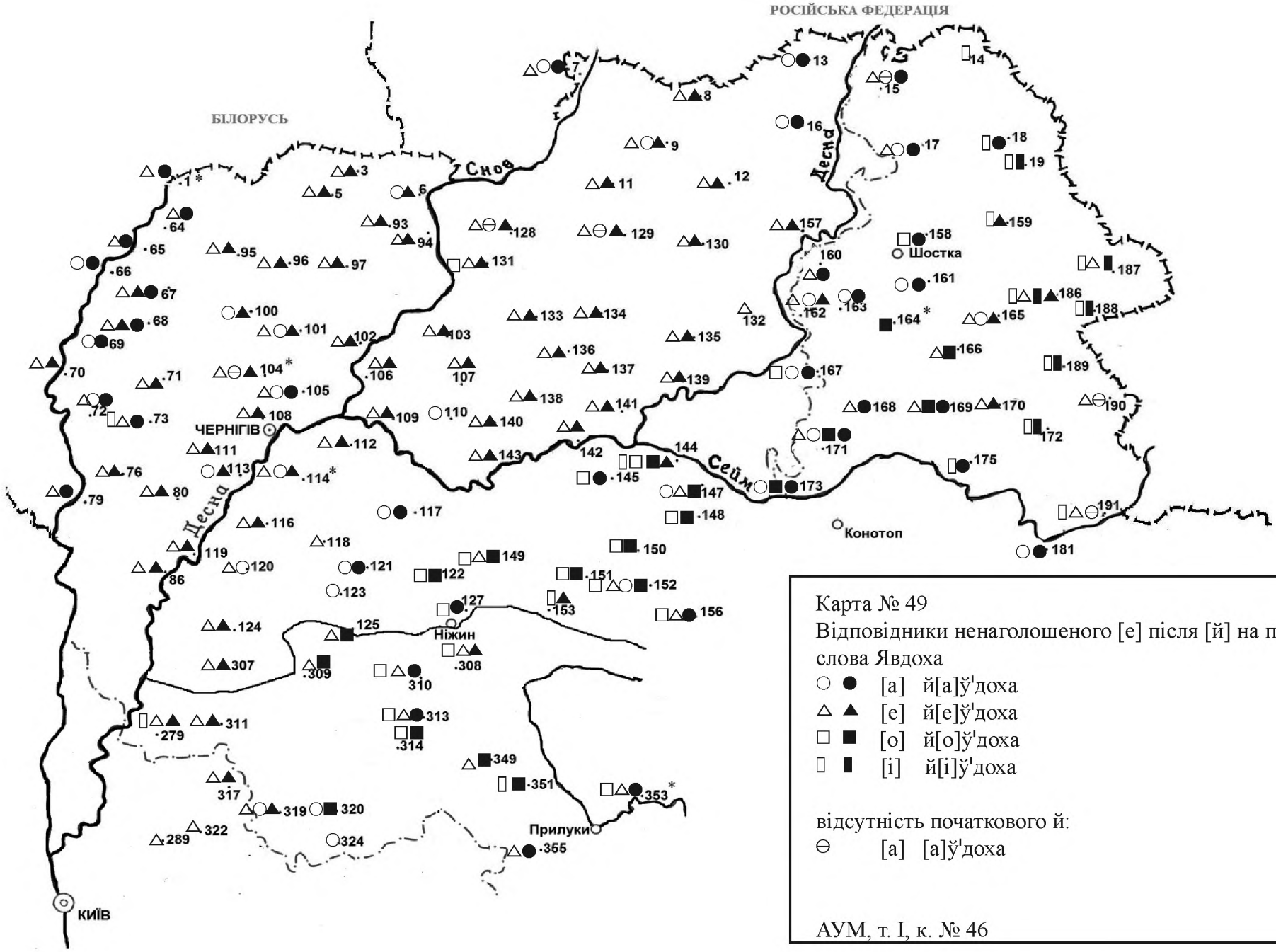

Карта № 49

Відповідники ненаголошеного [е] після [й] на початку слова Явдоха

○ ● [а] й[а]ў'доха

△ ▲ [е] й[е]ў'доха

□ ■ [о] й[о]ў'доха

▯ ▮ [і] й[і]ў'доха

відсутність початкового й:

Θ [а] [а]ў'доха

АУМ, т. І, к. № 46

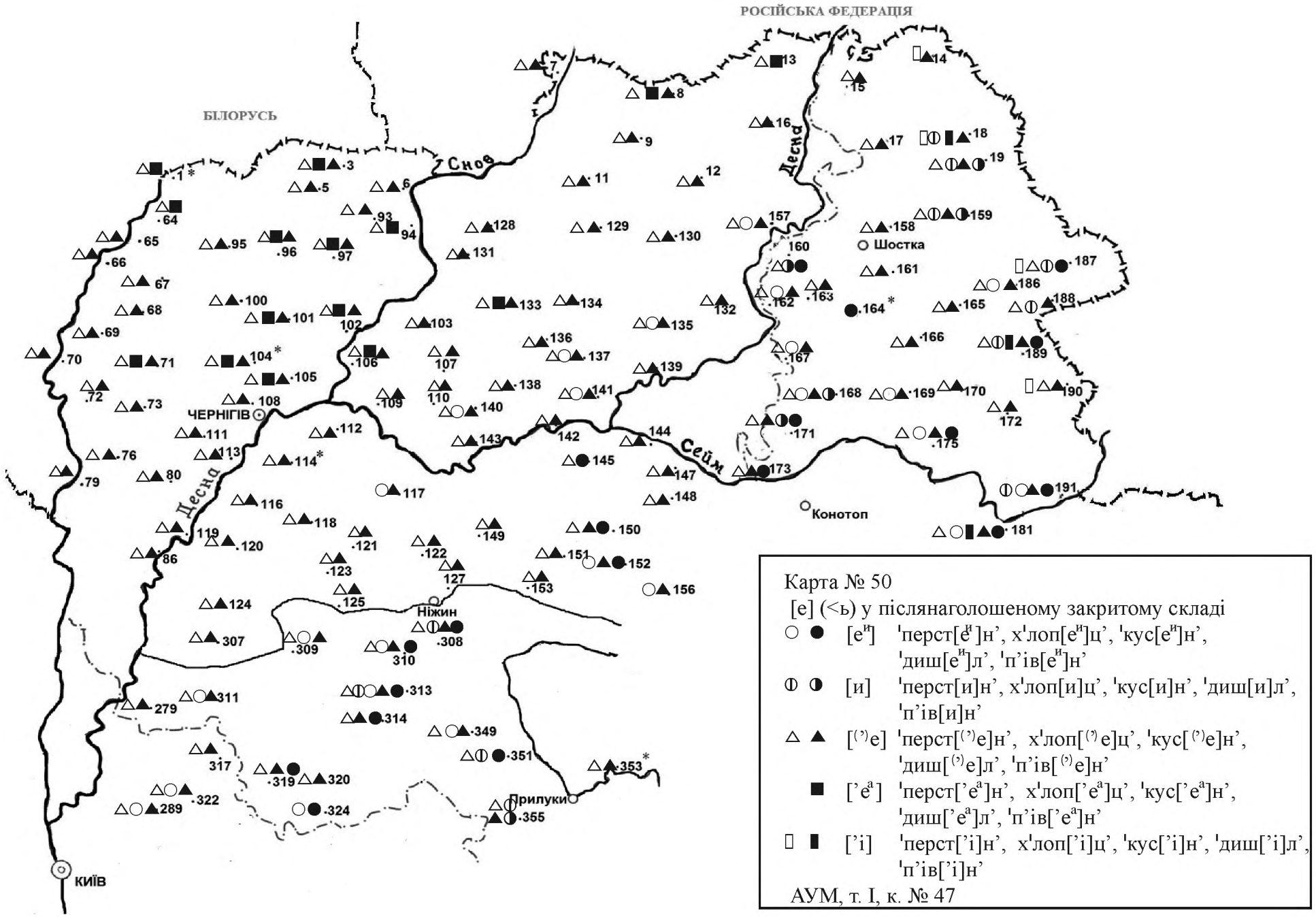

Карта № 50

[е] (<ь) у післянаголошеному закритому складі

○ ● [е^{и}] 'перст[е^{и}]н’, х'лоп[е^{и}]ц’, 'кус[е^{и}]н’, 'диш[е^{и}]л’, 'п’ів[е^{и}]н’

Ф ◑ [и] 'перст[и]н’, х'лоп[и]ц’, 'кус[и]н’, 'диш[и]л’, 'п’ів[и]н’

△ ▲ [$^{(’)}$е] 'перст[$^{(’)}$е]н’, х'лоп[$^{(’)}$е]ц’, 'кус[$^{(’)}$е]н’, 'диш[$^{(’)}$е]л’, 'п’ів[$^{(’)}$е]н’

■ [’е^{а}] 'перст[’е^{а}]н’, х'лоп[’е^{а}]ц’, 'кус[’е^{а}]н’, 'диш[’е^{а}]л’, 'п’ів[’е^{а}]н’

▯ ▮ [’і] 'перст[’і]н’, х'лоп[’і]ц’, 'кус[’і]н’, 'диш[’і]л’, 'п’ів[’і]н’

АУМ, т. І, к. № 47

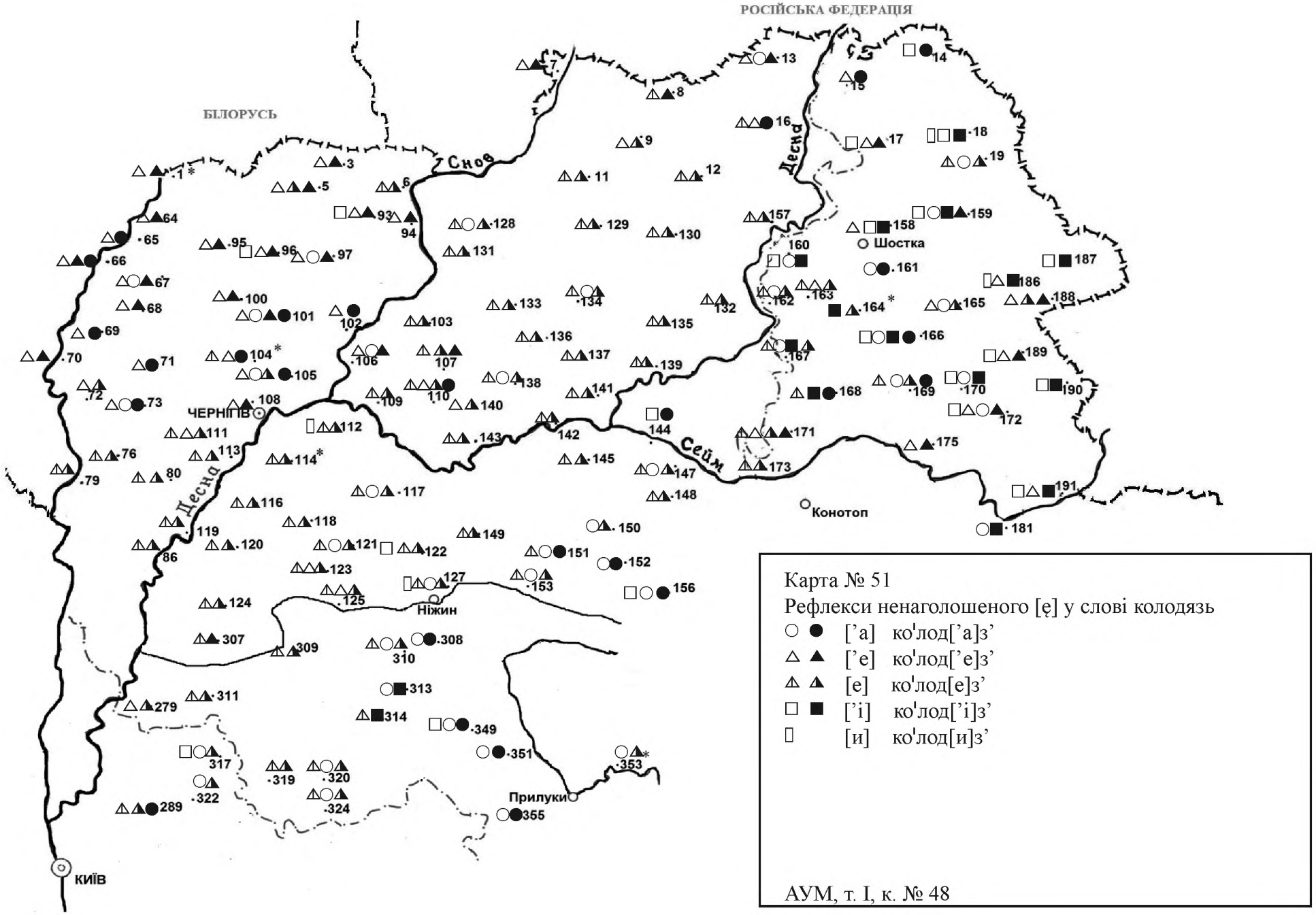

Карта № 51

Рефлекси ненаголошеного [ę] у слові колодязь

○ ● [’а] ко'лод[’а]з’

△ ▲ [’е] ко'лод[’е]з’

⚠ ▲ [е] ко'лод[е]з’

□ ■ [’і] ко'лод[’і]з’

▯ [и] ко'лод[и]з’

АУМ, т. І, к. № 48

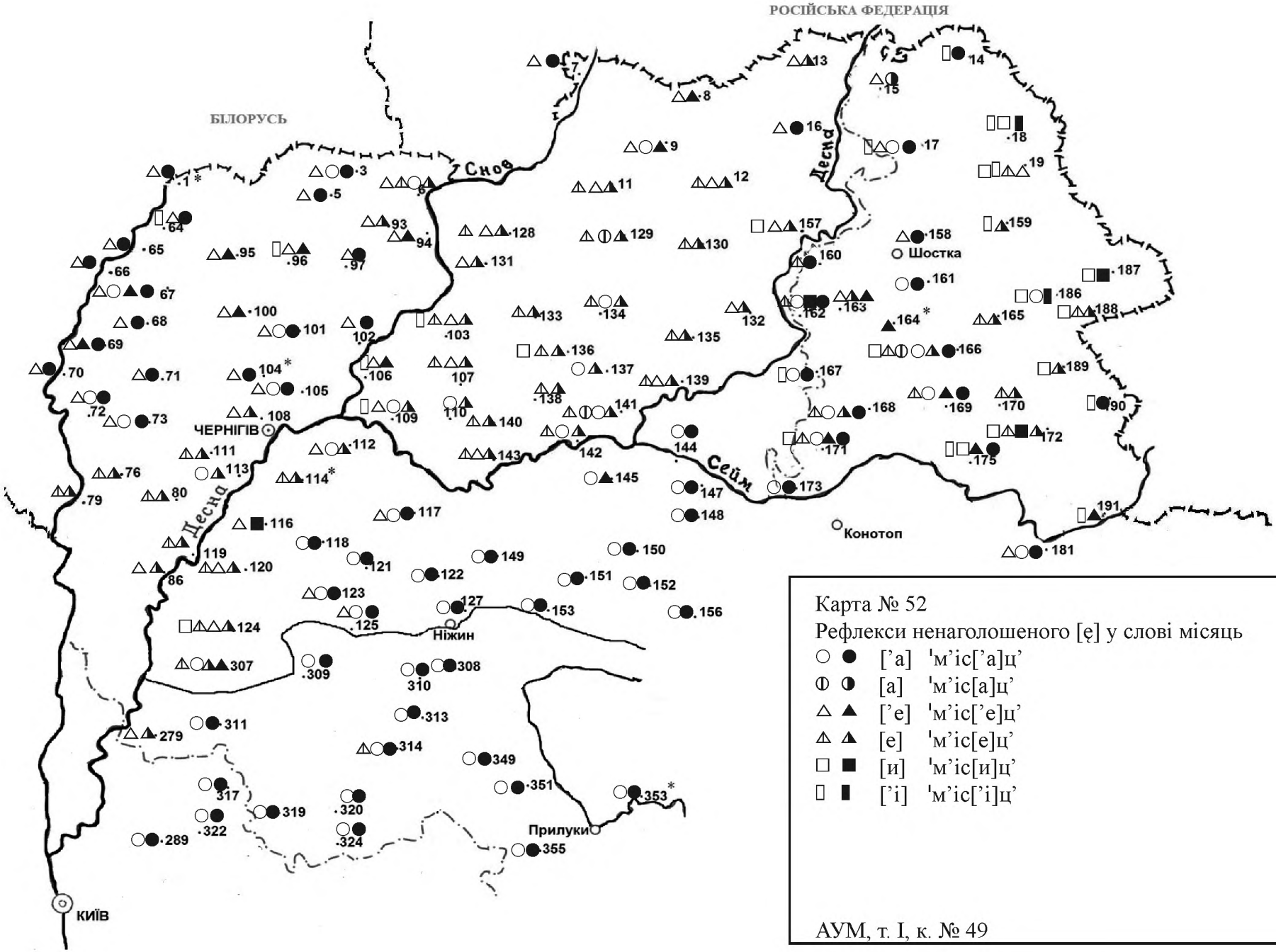

Карта № 52

Рефлекси ненаголошеного [ę] у слові місяць

○ ● [’а] ˈм’іс[’а]ц’

◐ ◑ [а] ˈм’іс[а]ц’

△ ▲ [’е] ˈм’іс[’е]ц’

◬ ▲ [е] ˈм’іс[е]ц’

□ ■ [и] ˈм’іс[и]ц’

▯ ▮ [’і] ˈм’іс[’і]ц’

АУМ, т. І, к. № 49

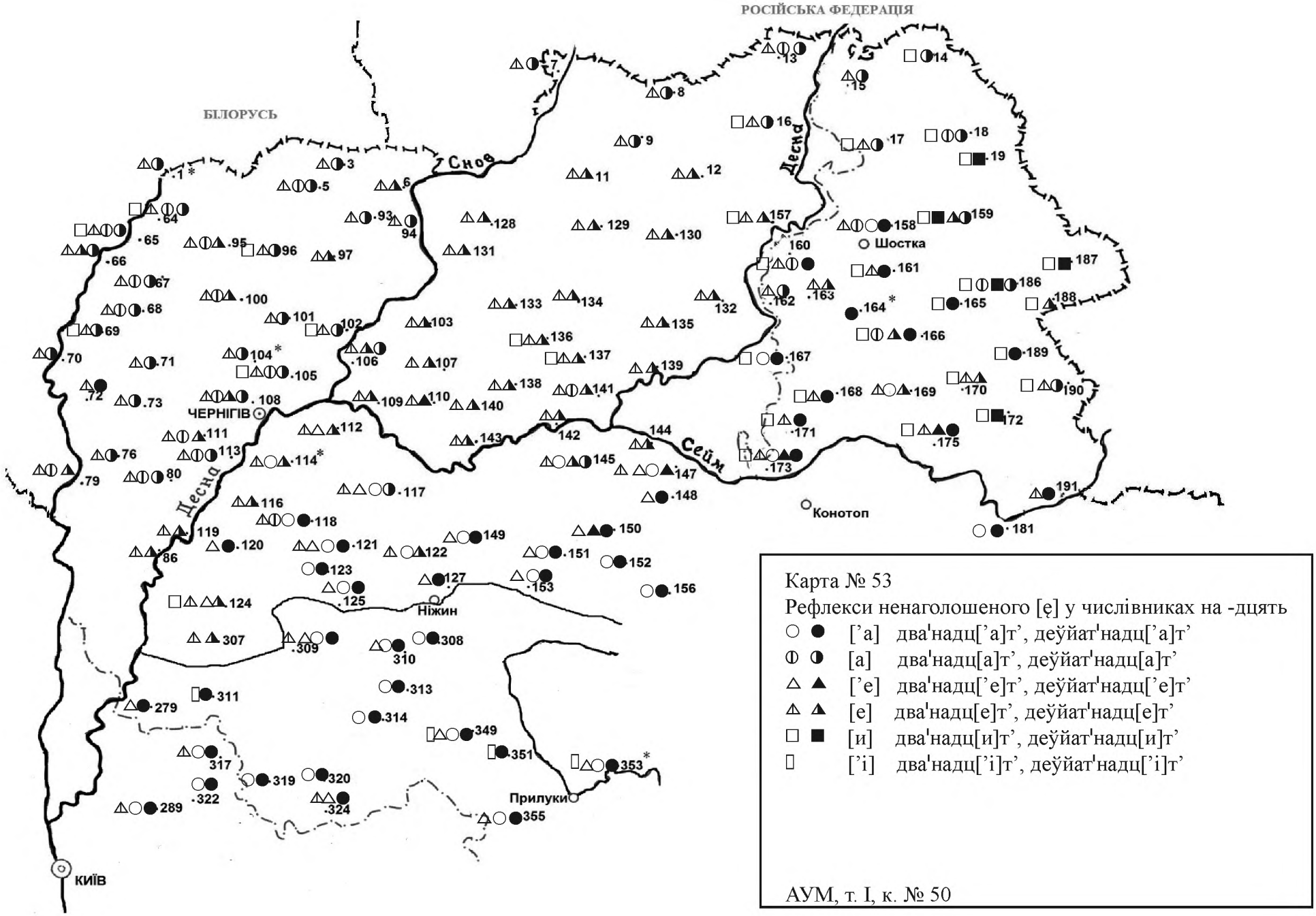

Карта № 53

Рефлекси ненаголошеного [ę] у числівниках на -дцять

○ ● [’а] два'надц[’а]т’, деўйат'надц[’а]т’

◐ ◑ [а] два'надц[а]т’, деўйат'надц[а]т’

△ ▲ [’е] два'надц[’е]т’, деўйат'надц[’е]т’

◮ ◭ [е] два'надц[е]т’, деўйат'надц[е]т’

□ ■ [и] два'надц[и]т’, деўйат'надц[и]т’

▯ [’і] два'надц[’і]т’, деўйат'надц[’і]т’

АУМ, т. І, к. № 50

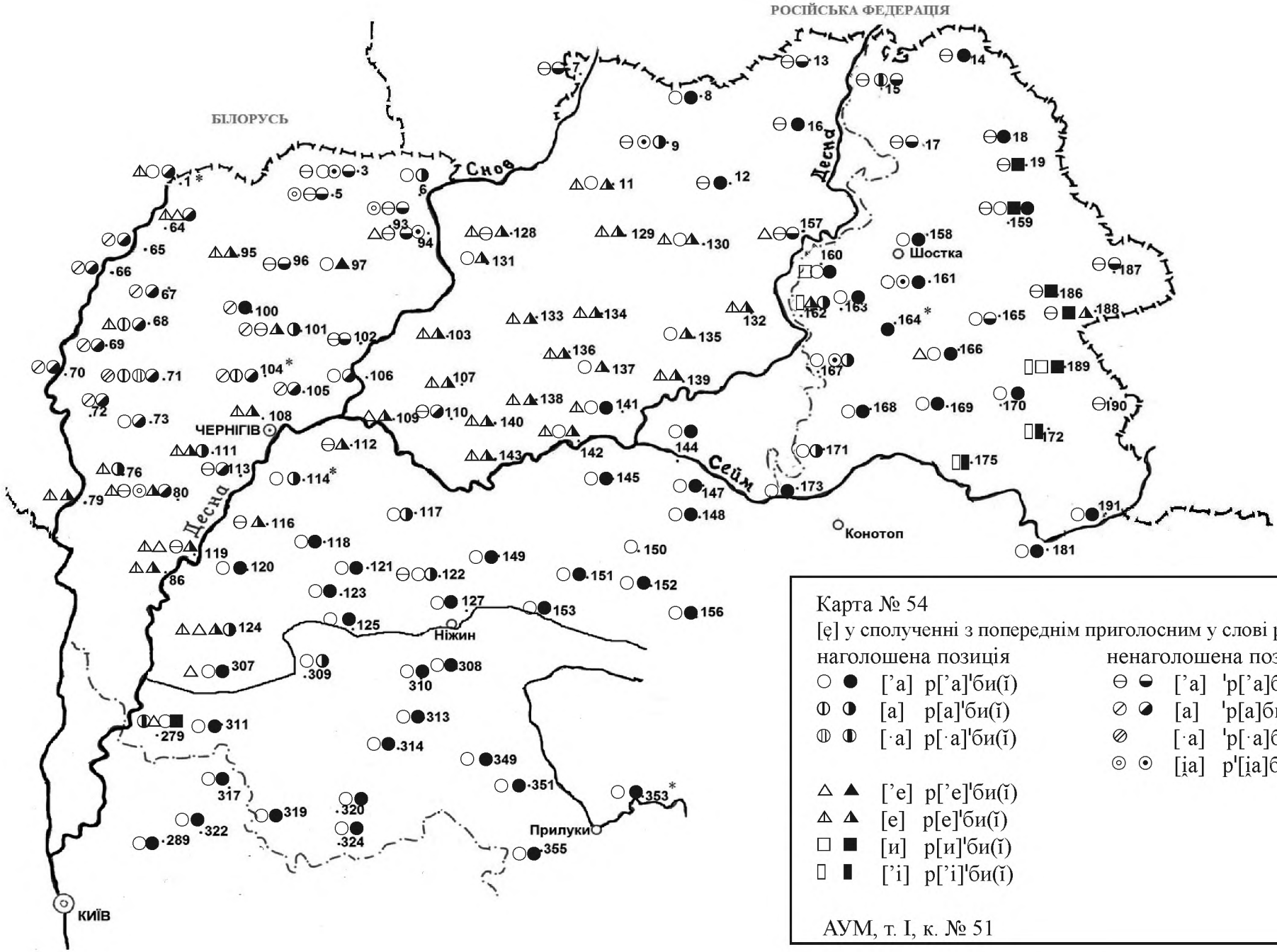

Карта № 54

[ę] у сполученні з попереднім приголосним у слові рябий

наголошена позиція		ненаголошена позиція	
○ ●	[’a] р[’a]'би(ĭ)	⊖ ◒	[’a] 'р[’a]би(ĭ)
◐ ◑	[a] р[a]'би(ĭ)	⊘ ◪	[a] 'р[a]би(ĭ)
◍ ◐	[·a] р[·a]'би(ĭ)	⊘	[·a] 'р[·a]би(ĭ)
		⊙ ⊙	[i̯a] р'[i̯a]би(ĭ)
△ ▲	[’e] р[’e]'би(ĭ)		
◬ ▲	[e] р[e]'би(ĭ)		
□ ■	[и] р[и]'би(ĭ)		
▯ ▮	[’i] р[’i]'би(ĭ)		

АУМ, т. І, к. № 51

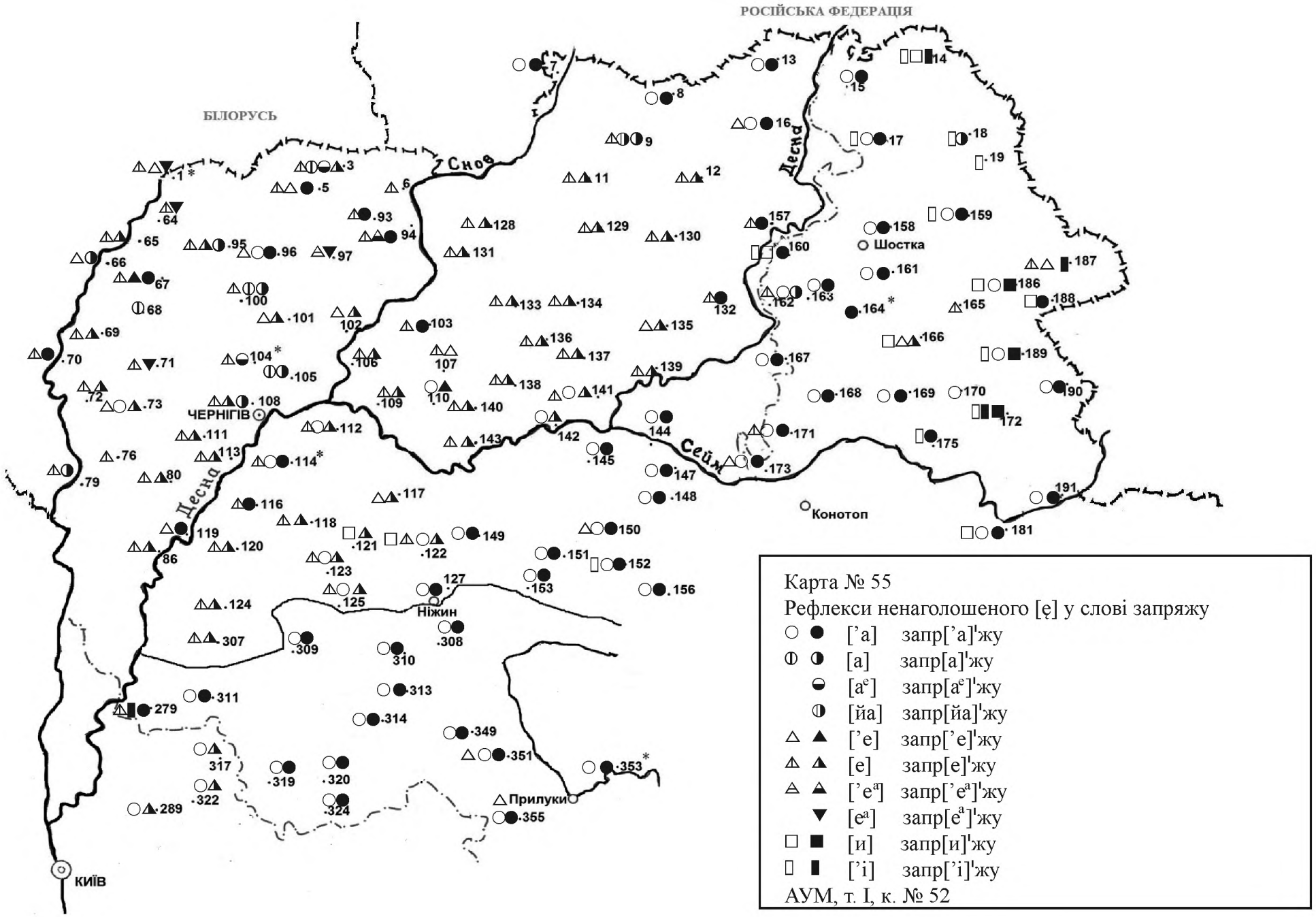

Карта № 55

Рефлекси ненаголошеного [ę] у слові запряжу

- ○ ● [’а] запр[’а]ˈжу
- Ф ◑ [а] запр[а]ˈжу
- ◒ [а^{е}] запр[а^{е}]ˈжу
- ◑ [йа] запр[йа]ˈжу
- △ ▲ [’е] запр[’е]ˈжу
- ◬ ▲ [е] запр[е]ˈжу
- △ ▲ [’е^{а}] запр[’е^{а}]ˈжу
- ▼ [е^{а}] запр[е^{а}]ˈжу
- □ ■ [и] запр[и]ˈжу
- ▯ ▮ [’і] запр[’і]ˈжу

АУМ, т. І, к. № 52

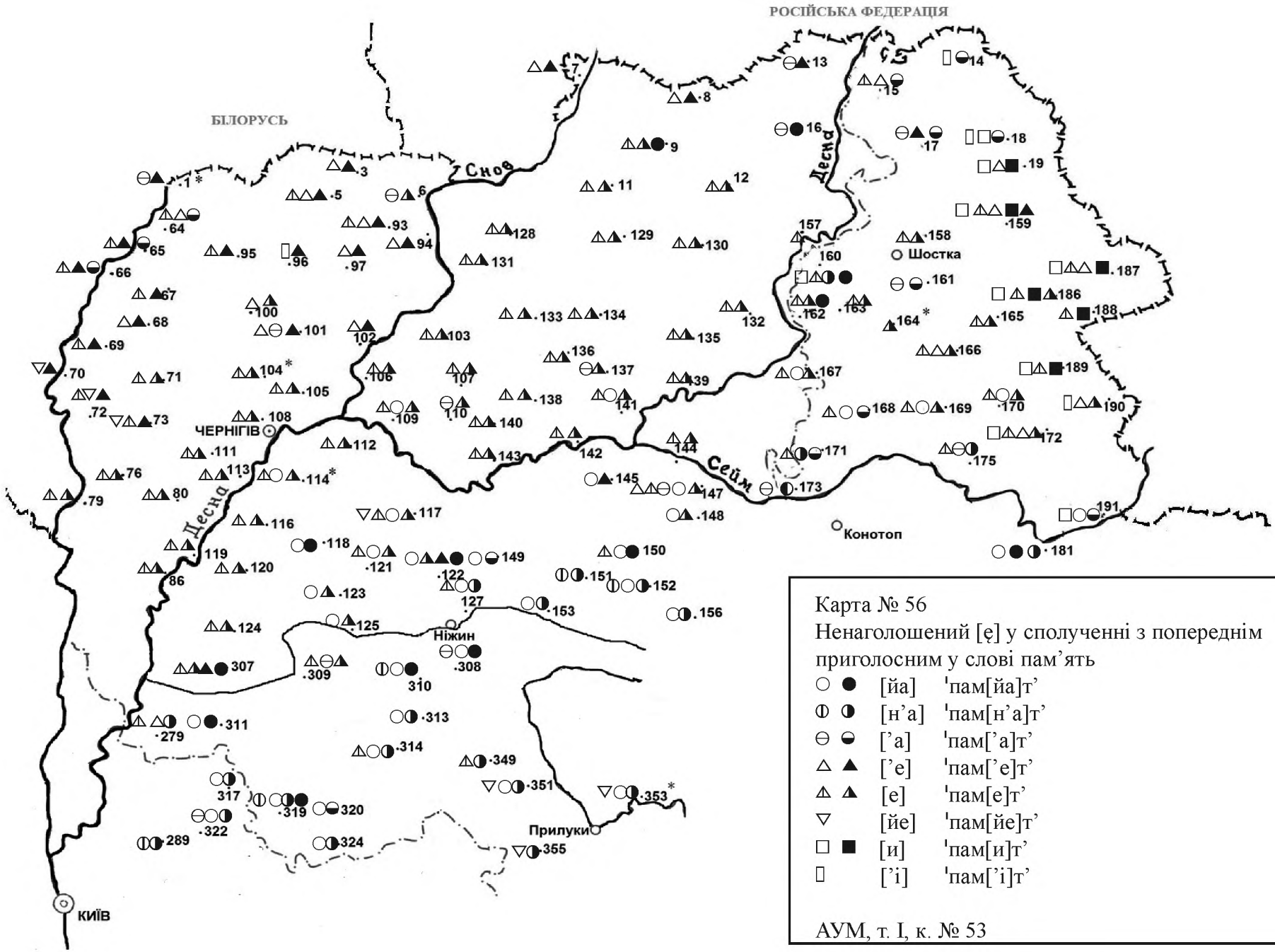

Карта № 56

Ненаголошений [ę] у сполученні з попереднім приголосним у слові пам’ять

○ ●	[йа]	ˈпам[йа]т’
◐ ◑	[н’а]	ˈпам[н’а]т’
⊖ ◒	[’а]	ˈпам[’а]т’
△ ▲	[’е]	ˈпам[’е]т’
◮ ▲	[е]	ˈпам[е]т’
▽	[йе]	ˈпам[йе]т’
□ ■	[и]	ˈпам[и]т’
▯	[’і]	ˈпам[’і]т’

АУМ, т. І, к. № 53

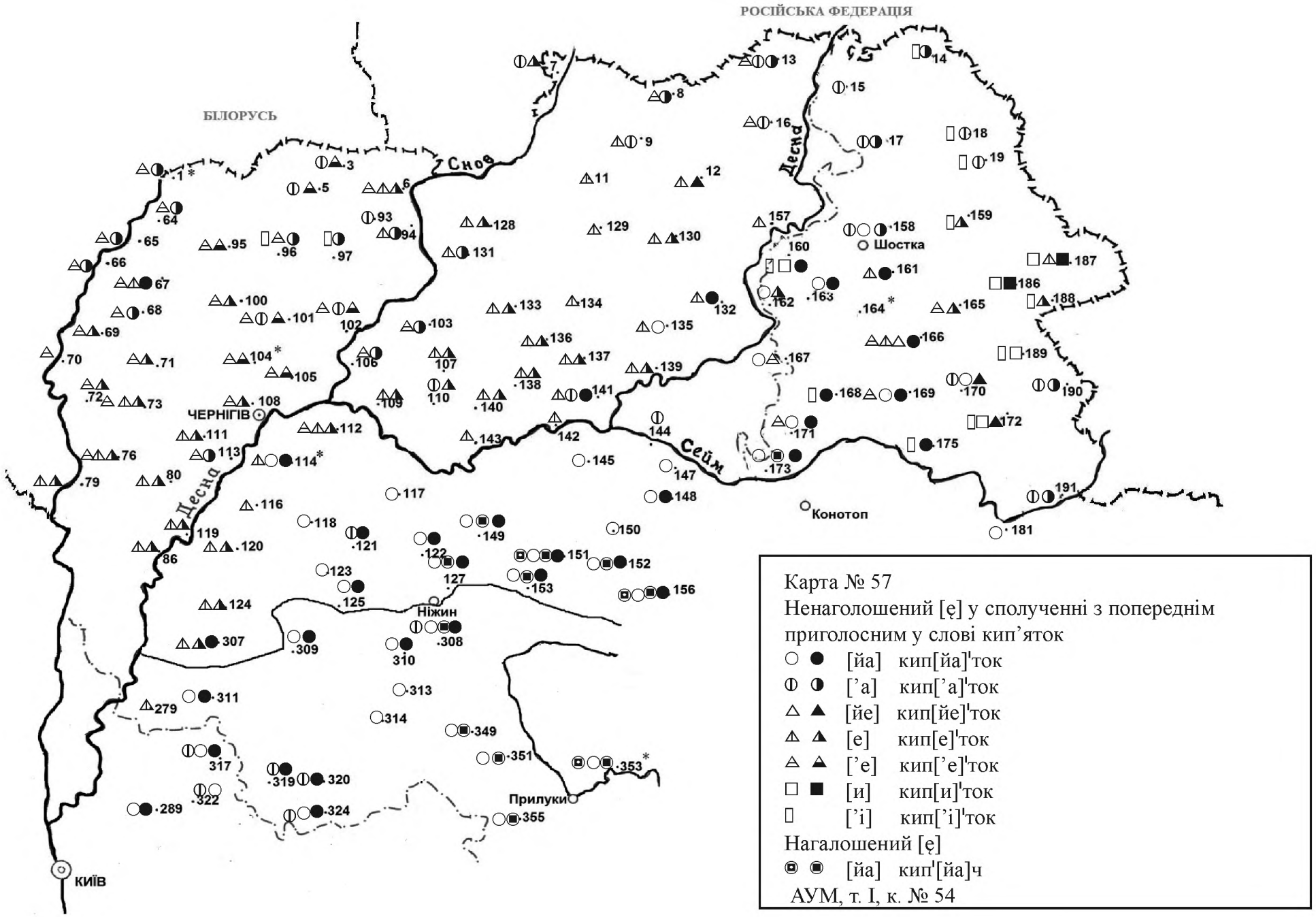

Карта № 57

Ненаголошений [ę] у сполученні з попереднім приголосним у слові кип’яток

○ ●	[йа]	кип[йа]'ток
Ф ◑	[’а]	кип[’а]'ток
△ ▲	[йе]	кип[йе]'ток
⧋ ▲	[е]	кип[е]'ток
△ ▲	[’е]	кип[’е]'ток
□ ■	[и]	кип[и]'ток
▯	[’і]	кип[’і]'ток

Нагалошений [ę]

◙ ◙	[йа]	кип'[йа]ч

АУМ, т. І, к. № 54

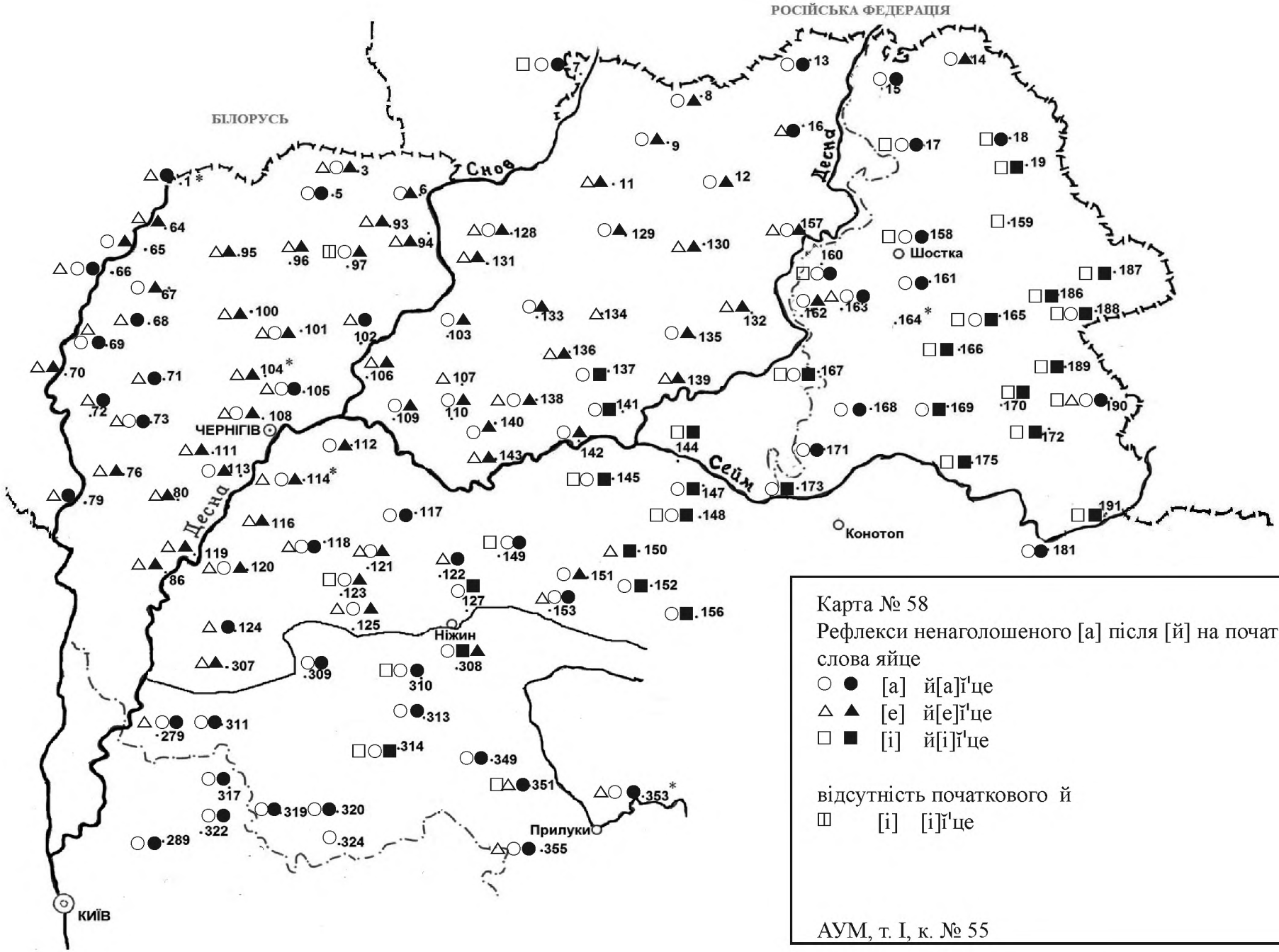

Карта № 58

Рефлекси ненаголошеного [а] після [й] на початку слова яйце

○ ● [а] й[а]ї'це

△ ▲ [е] й[е]ї'це

□ ■ [і] й[і]ї'це

відсутність початкового й

◫ [і] [і]ї'це

АУМ, т. І, к. № 55

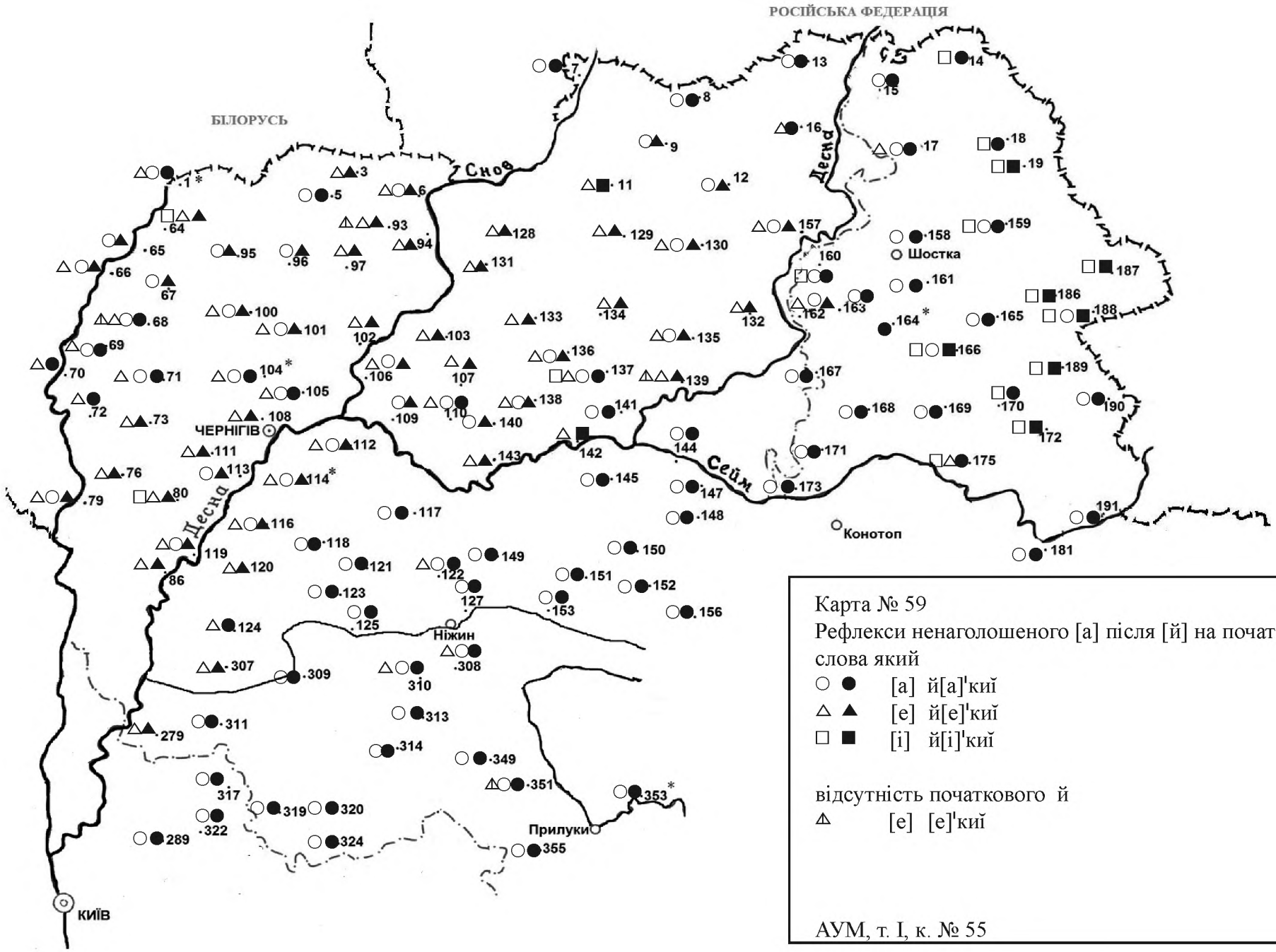

Карта № 59

Рефлекси ненаголошеного [а] після [й] на початку слова який

○ ● [а] й[а]'кий

△ ▲ [е] й[е]'кий

□ ■ [і] й[і]'кий

відсутність початкового й

⚠ [е] [е]'кий

АУМ, т. І, к. № 55

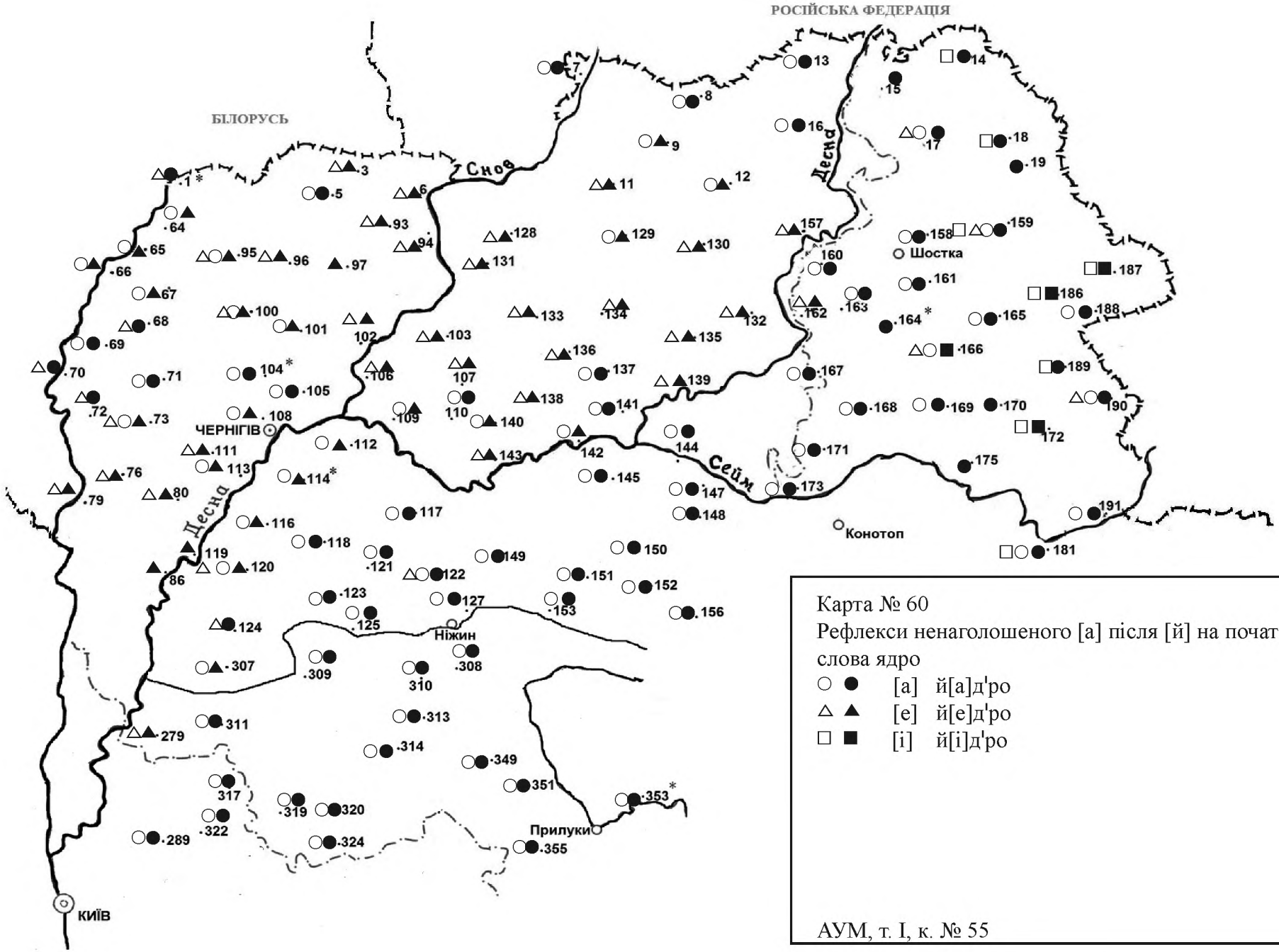

Карта № 60

Рефлекси ненаголошеного [а] після [й] на початку слова ядро

○ ● [а] й[а]д'ро

△ ▲ [е] й[е]д'ро

□ ■ [і] й[і]д'ро

АУМ, т. І, к. № 55

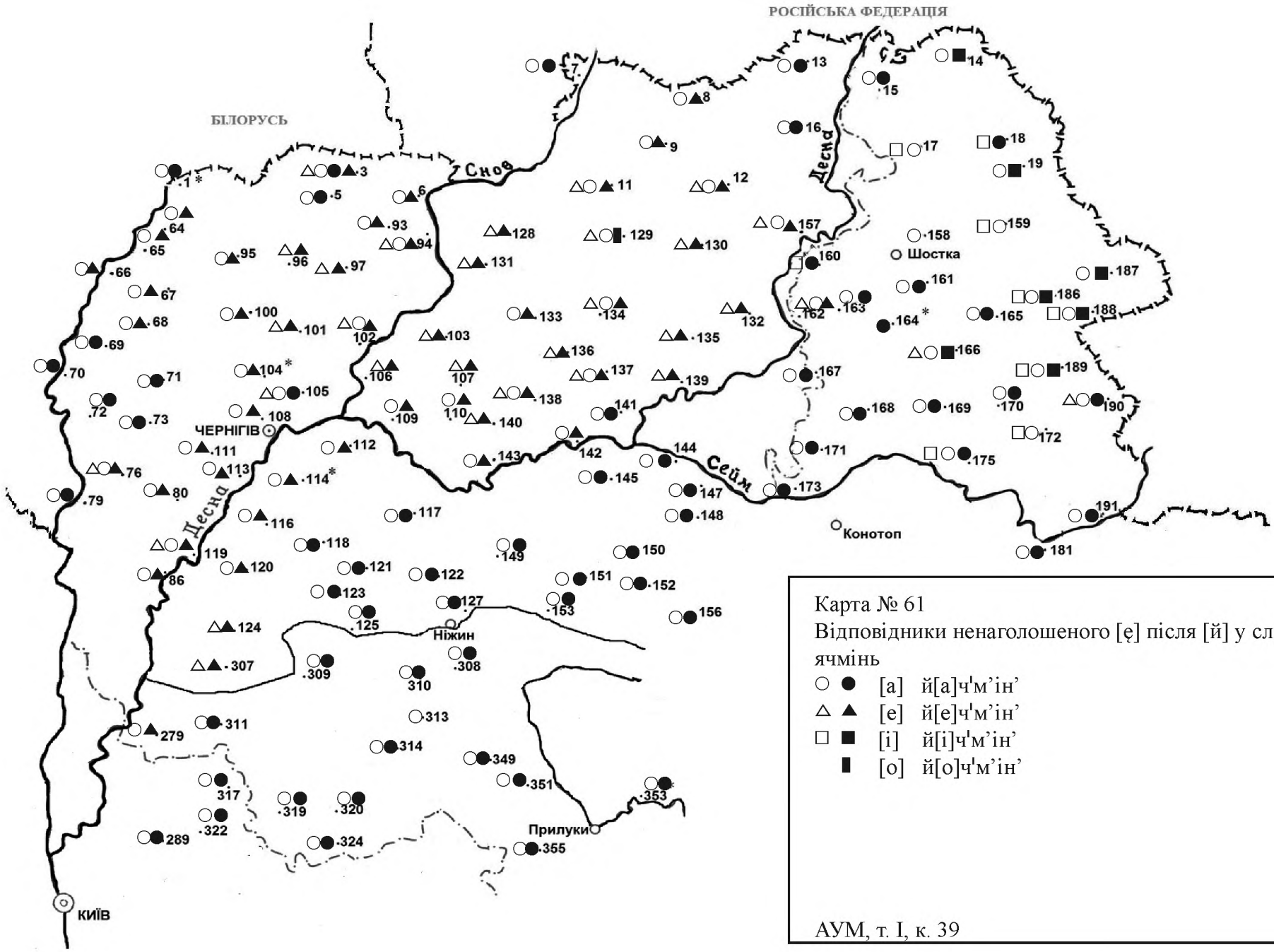

Карта № 61

Відповідники ненаголошеного [ę] після [й] у слові ячмінь

○ ● [а] й[а]ч'м'ін'

△ ▲ [е] й[е]ч'м'ін'

□ ■ [і] й[і]ч'м'ін'

▮ [о] й[о]ч'м'ін'

АУМ, т. І, к. 39

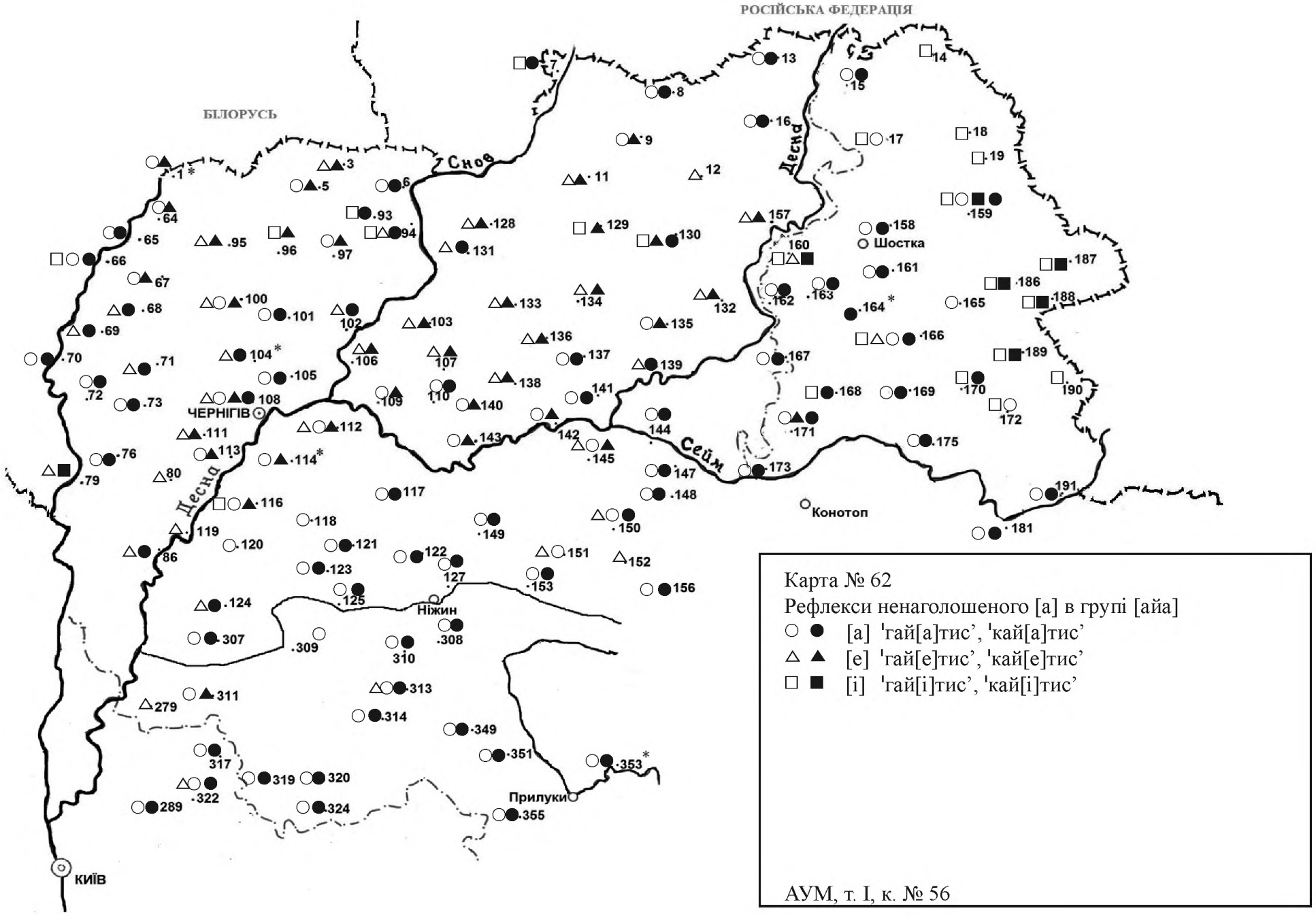

Карта № 62

Рефлекси ненаголошеного [а] в групі [айа]

○ ● [а] 'гай[а]тис', 'кай[а]тис'

△ ▲ [е] 'гай[е]тис', 'кай[е]тис'

□ ■ [і] 'гай[і]тис', 'кай[і]тис'

АУМ, т. І, к. № 56

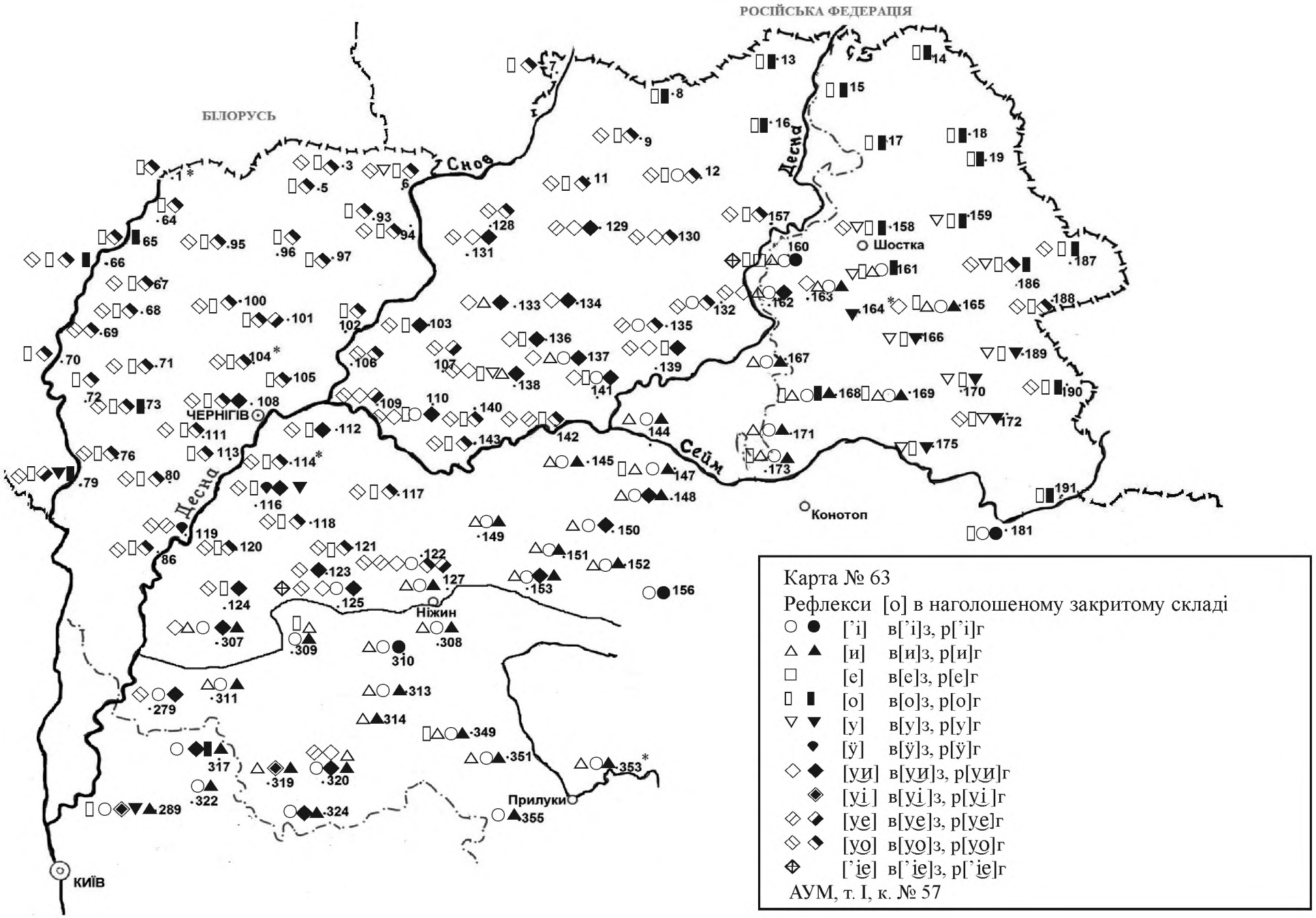

Карта № 63

Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі

○ ●	[ʼі]	в[ʼі]з, р[ʼі]г
△ ▲	[и]	в[и]з, р[и]г
□	[е]	в[е]з, р[е]г
▯ ▮	[о]	в[о]з, р[о]г
▽ ▼	[у]	в[у]з, р[у]г
	[ў]	в[ў]з, р[ў]г
◇ ◆	[у͡и]	в[у͡и]з, р[у͡и]г
	[у͡і]	в[у͡і]з, р[у͡і]г
◇ ◆	[у͡е]	в[у͡е]з, р[у͡е]г
◇ ◆	[у͡о]	в[у͡о]з, р[у͡о]г
⊕	[ʼі͡е]	в[ʼі͡е]з, р[ʼі͡е]г

АУМ, т. І, к. № 57

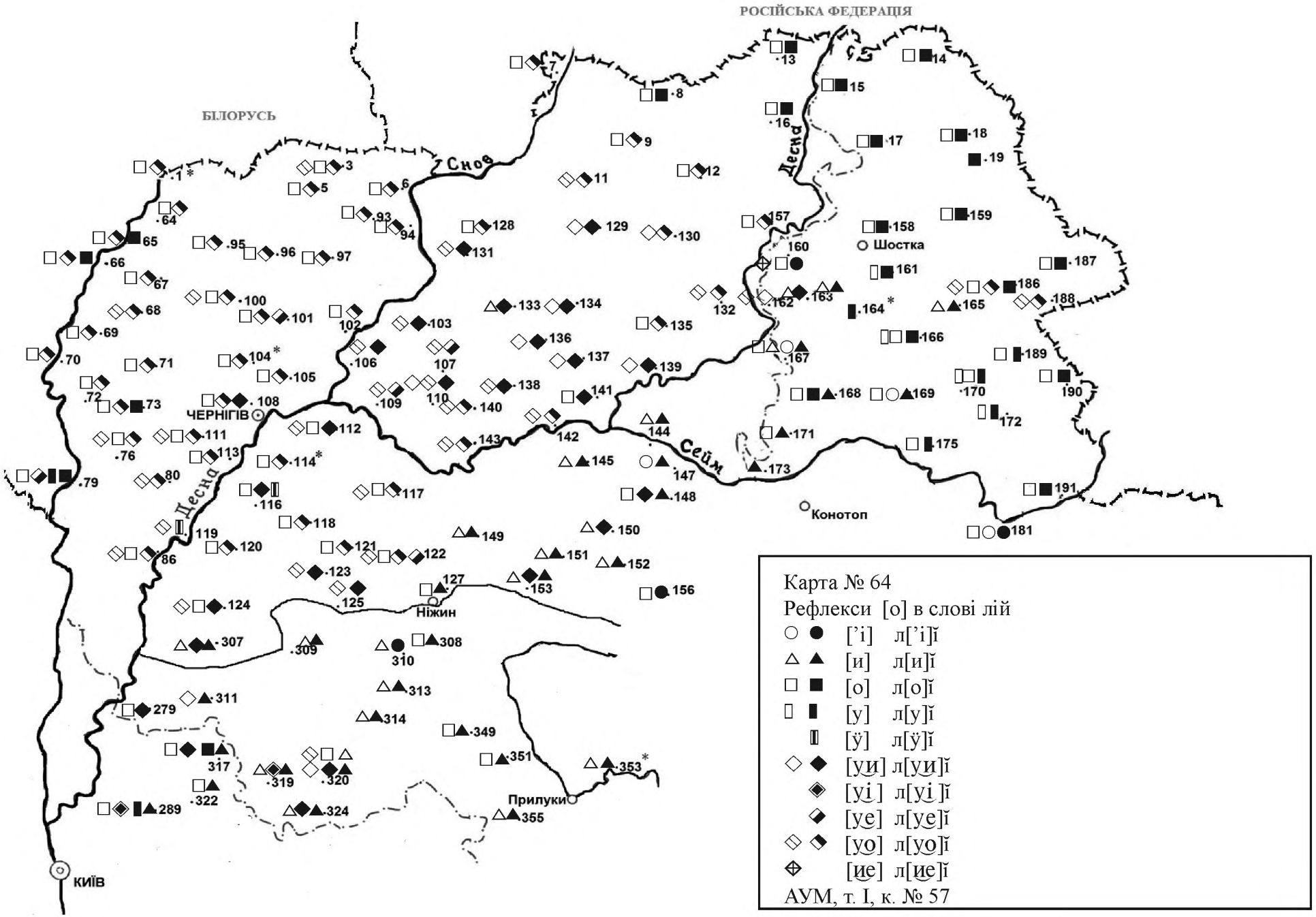

Карта № 64

Рефлекси [о] в слові лій

○ ● [’і] л[’і]ї

△ ▲ [и] л[и]ї

□ ■ [о] л[о]ї

▯ ▮ [у] л[у]ї

▮ [ў] л[ў]ї

◇ ◆ [уи] л[уи]ї

◈ [уі] л[уі]ї

◆ [уе] л[уе]ї

◇ ◆ [уо] л[уо]ї

⊕ [ие] л[ие]ї

АУМ, т. І, к. № 57

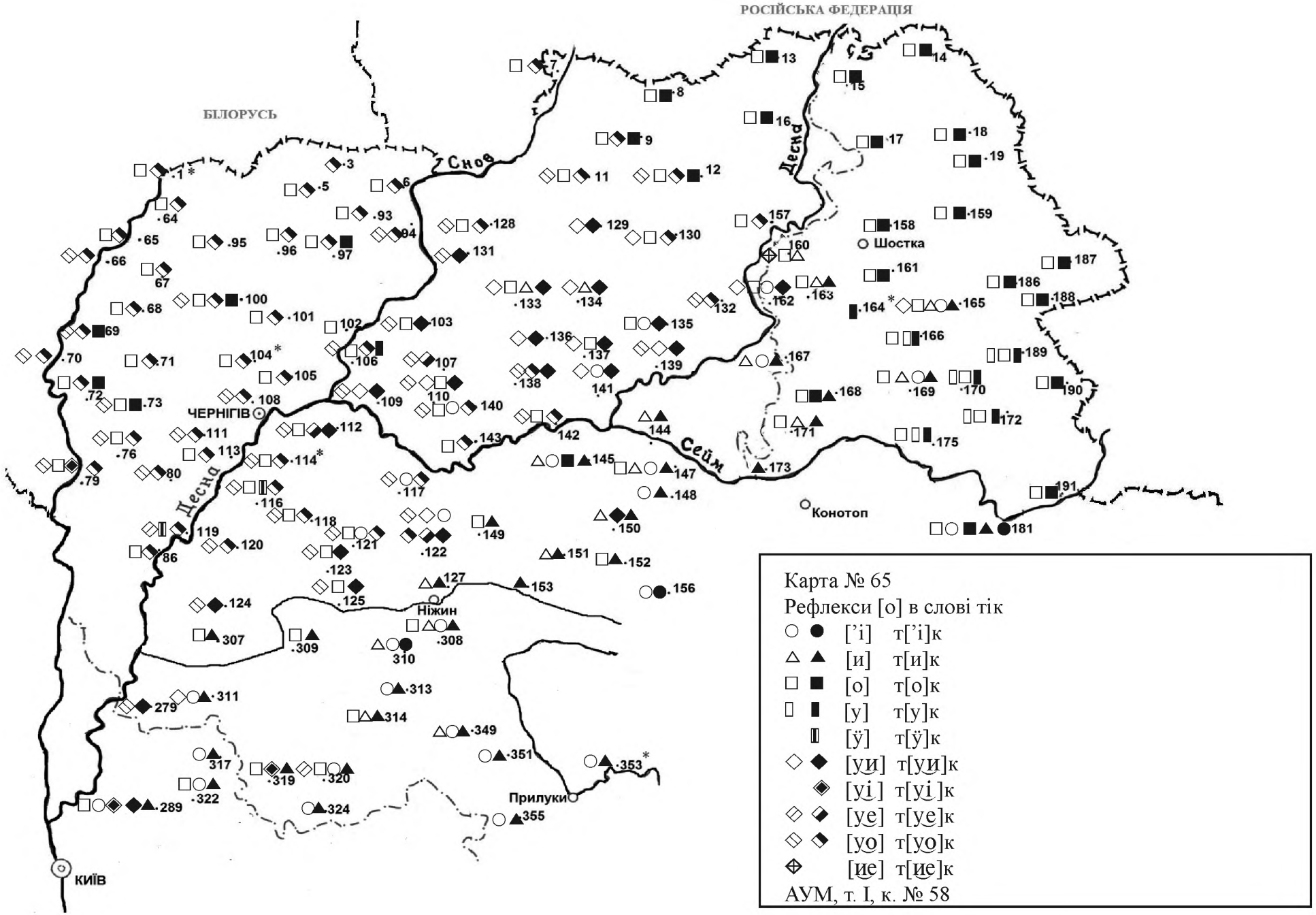

Карта № 65

Рефлекси [о] в слові тік

○ ● [’і] т[’і]к

△ ▲ [и] т[и]к

□ ■ [о] т[о]к

▯ ▮ [у] т[у]к

▮ [ў] т[ў]к

◇ ◆ [уи] т[уи]к

◈ [уі] т[уі]к

◇ ◆ [уе] т[уе]к

◇ ◆ [уо] т[уо]к

⊕ [ие] т[ие]к

АУМ, т. І, к. № 58

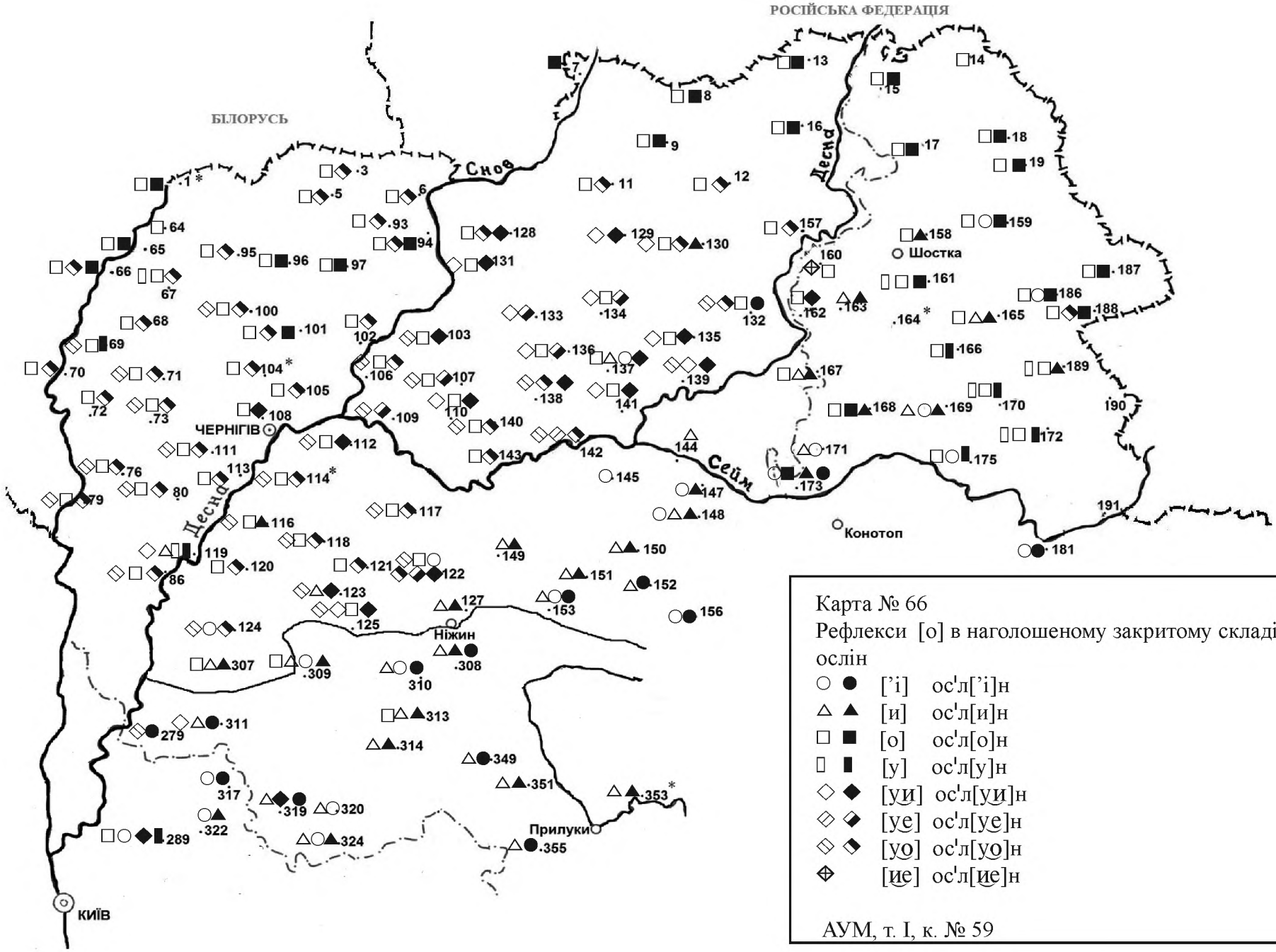

Карта № 66

Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі слова ослін

○ ● [’і] ос'л[’і]н

△ ▲ [и] ос'л[и]н

□ ■ [о] ос'л[о]н

▯ ▮ [у] ос'л[у]н

◇ ◆ [у͡и] ос'л[у͡и]н

◇ ◆ [у͡е] ос'л[у͡е]н

◇ ◆ [у͡о] ос'л[у͡о]н

⊕ [и͡е] ос'л[и͡е]н

АУМ, т. І, к. № 59

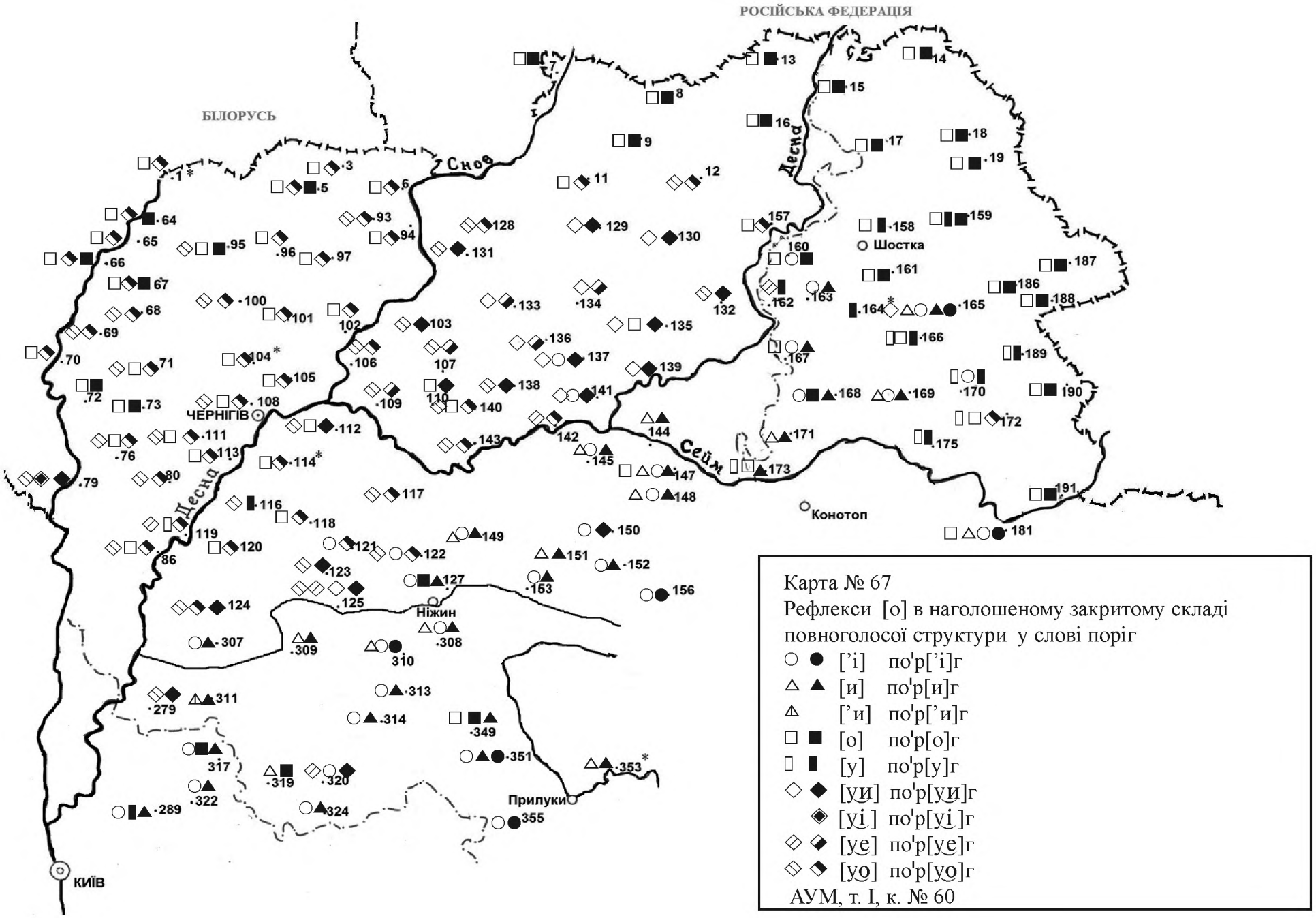

Карта № 67

Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі повноголосої структури у слові поріг

○ ● [’і] по'р[’і]г

△ ▲ [и] по'р[и]г

◬ [’и] по'р[’и]г

□ ■ [о] по'р[о]г

▯ ▮ [у] по'р[у]г

◇ ◆ [у͡и] по'р[у͡и]г

◈ [у͡і] по'р[у͡і]г

◇ ◆ [у͡е] по'р[у͡е]г

◇ ◆ [у͡о] по'р[у͡о]г

АУМ, т. І, к. № 60

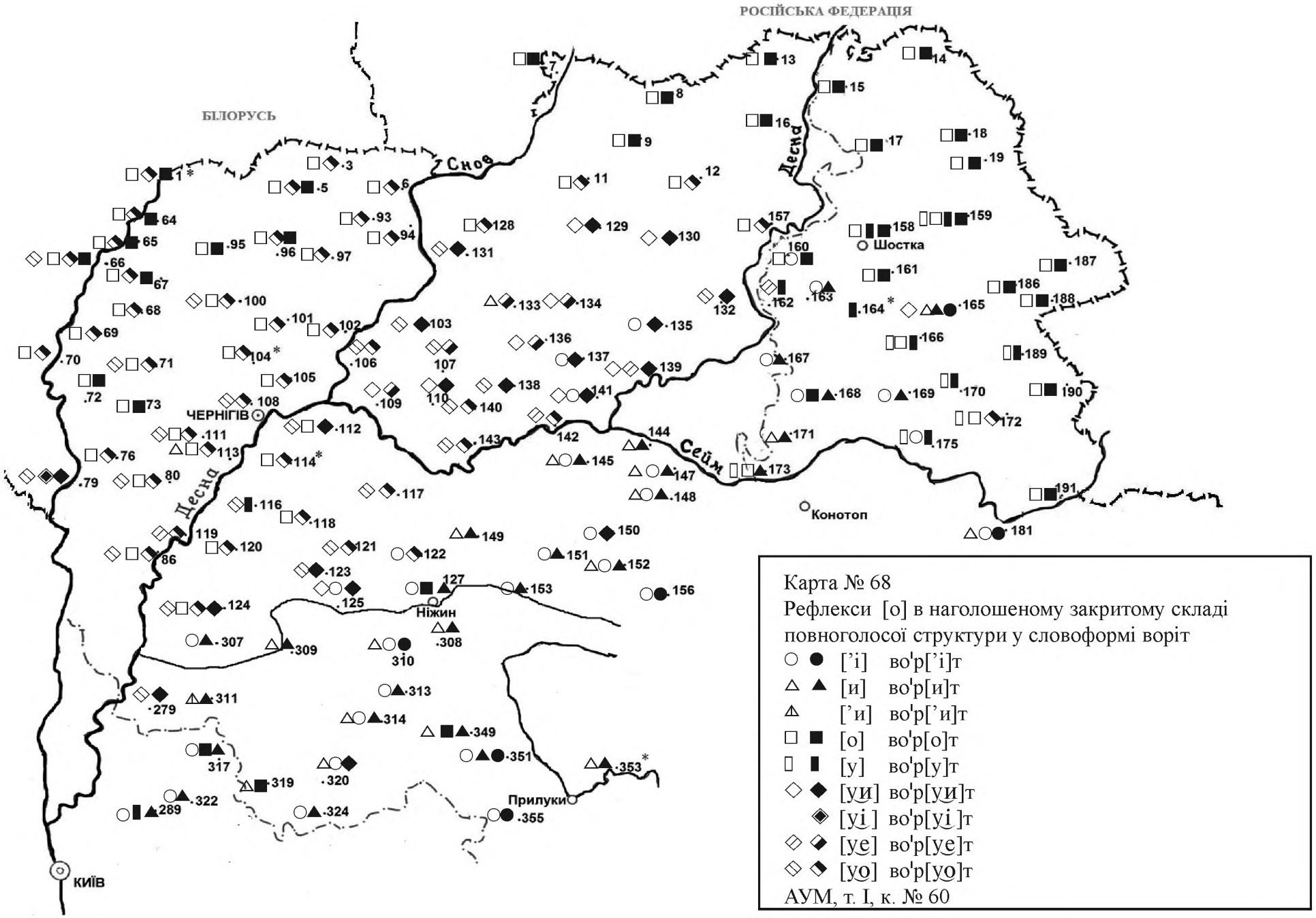

Карта № 68

Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі повноголосої структури у словоформі воріт

○ ● [’і] во'р[’і]т

△ ▲ [и] во'р[и]т

⧋ [’и] во'р[’и]т

□ ■ [о] во'р[о]т

▯ ▮ [у] во'р[у]т

◇ ◆ [у͡и] во'р[у͡и]т

◈ [у͡і] во'р[у͡і]т

◇ ◆ [у͡е] во'р[у͡е]т

◇ ◆ [у͡о] во'р[у͡о]т

АУМ, т. І, к. № 60

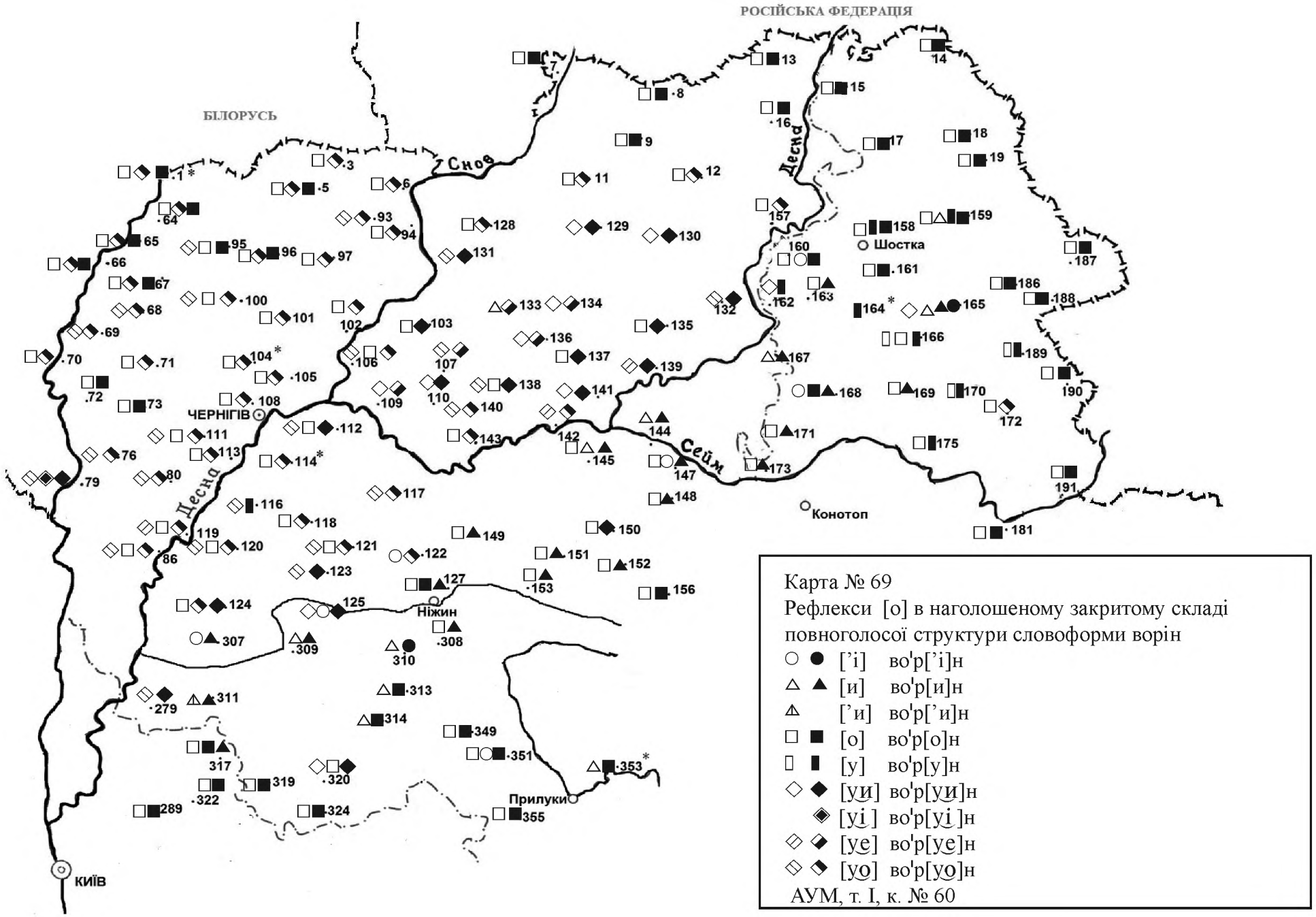

Карта № 69

Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі повноголосої структури словоформи ворін

○ ● [’і] во'р[’і]н

△ ▲ [и] во'р[и]н

⧋ [’и] во'р[’и]н

□ ■ [о] во'р[о]н

▯ ▮ [у] во'р[у]н

◇ ◆ [у͡и] во'р[у͡и]н

◈ [у͡і] во'р[у͡і]н

◇ ◆ [у͡е] во'р[у͡е]н

◇ ◆ [у͡о] во'р[у͡о]н

АУМ, т. І, к. № 60

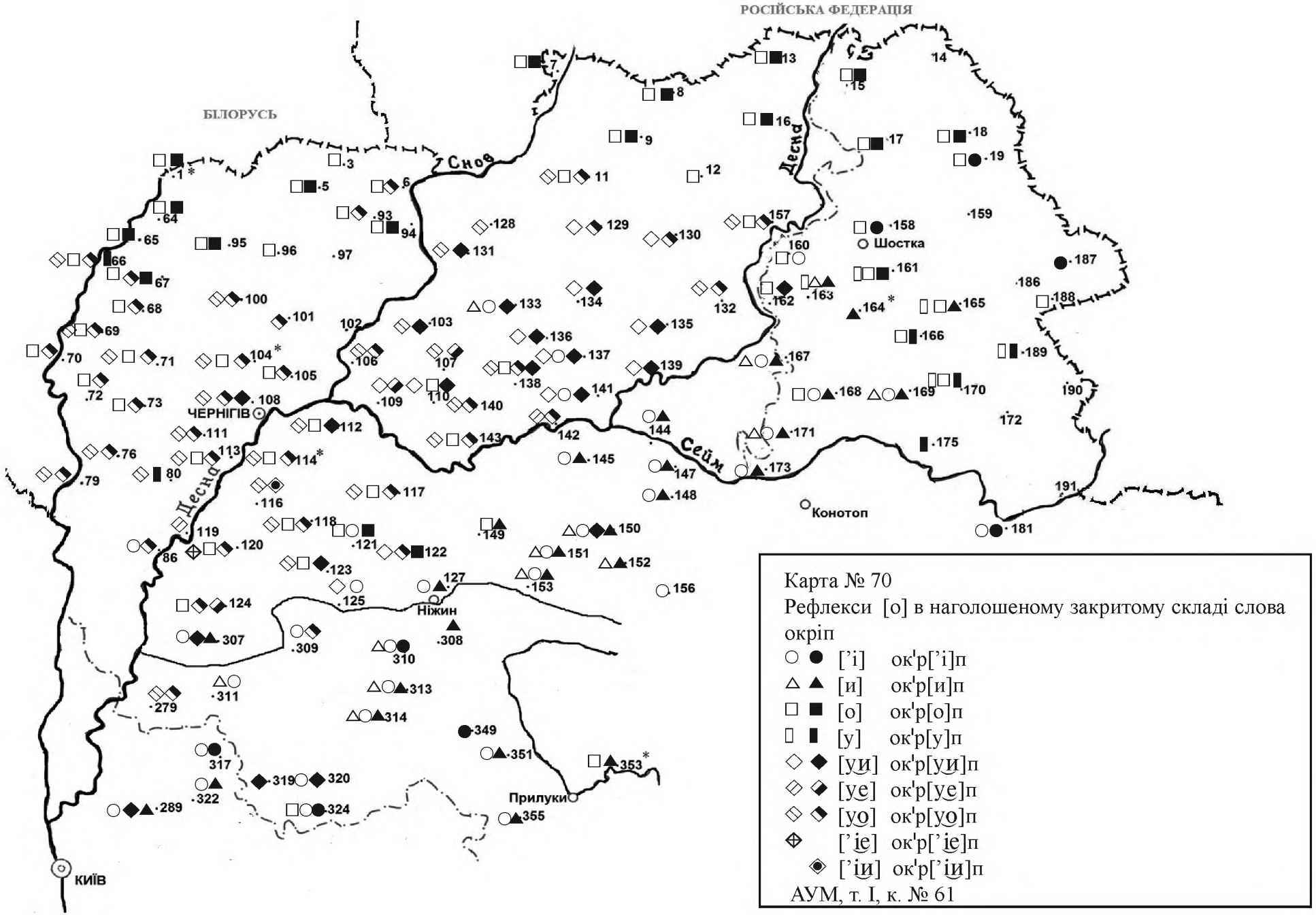

Карта № 70

Рефлекси [о] в наголошеному закритому складі слова окріп

○ ● [’і] ок'р[’і]п

△ ▲ [и] ок'р[и]п

□ ■ [о] ок'р[о]п

▯ ▮ [у] ок'р[у]п

◇ ◆ [у͡и] ок'р[у͡и]п

◇ ◈ [у͡е] ок'р[у͡е]п

◇ ◈ [у͡о] ок'р[у͡о]п

⊕ [’і͡е] ок'р[’і͡е]п

◈ [’і͡и] ок'р[’і͡и]п

АУМ, т. І, к. № 61

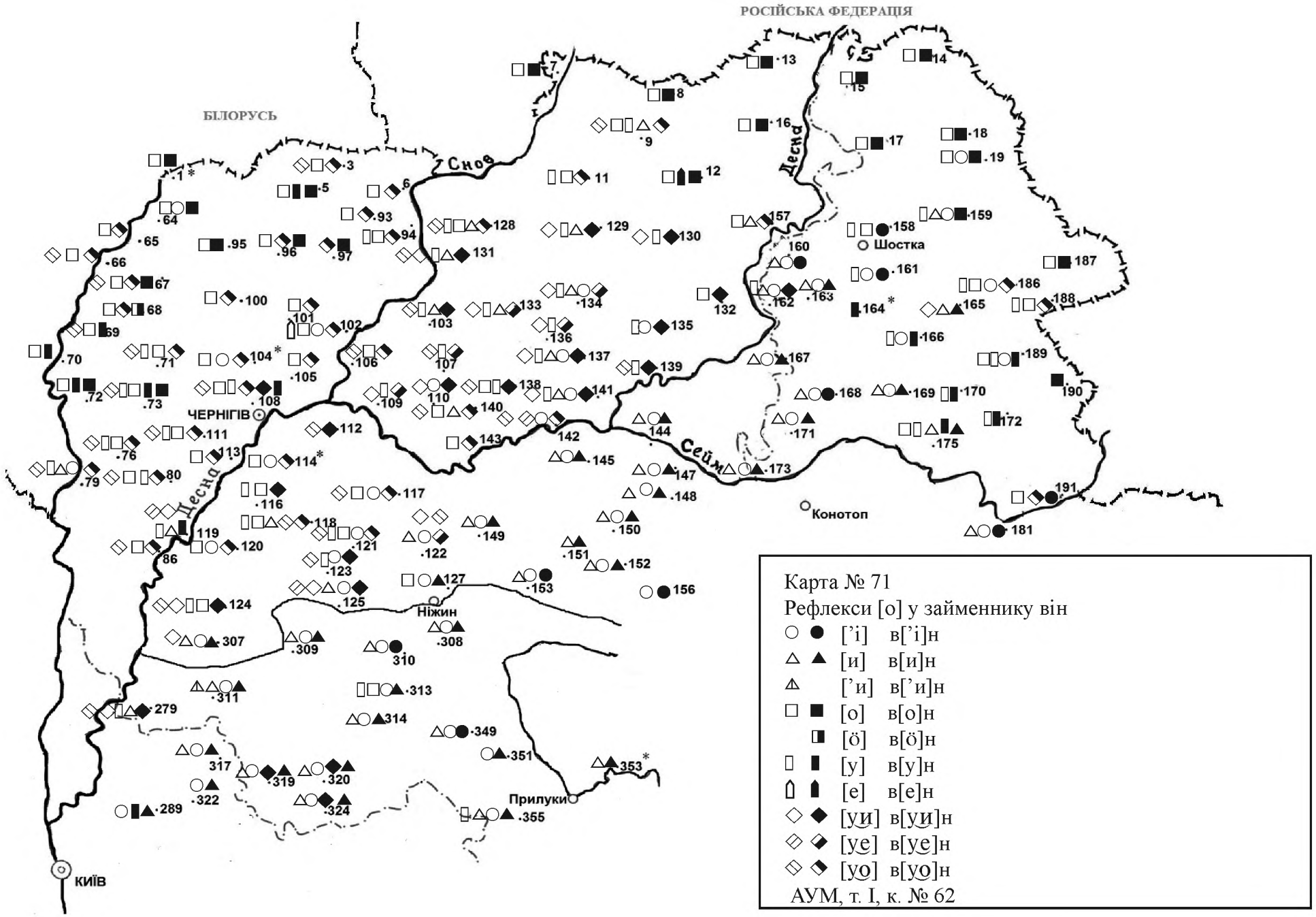

Карта № 71

Рефлекси [о] у займеннику він

○ ● [’і] в[’і]н

△ ▲ [и] в[и]н

◬ [’и] в[’и]н

□ ■ [о] в[о]н

◨ [ö] в[ö]н

▯ ▮ [у] в[у]н

🛆 ▮ [е] в[е]н

◇ ◆ [у͡и] в[у͡и]н

◈ ◆ [у͡е] в[у͡е]н

◈ ◆ [у͡о] в[у͡о]н

АУМ, т. І, к. № 62

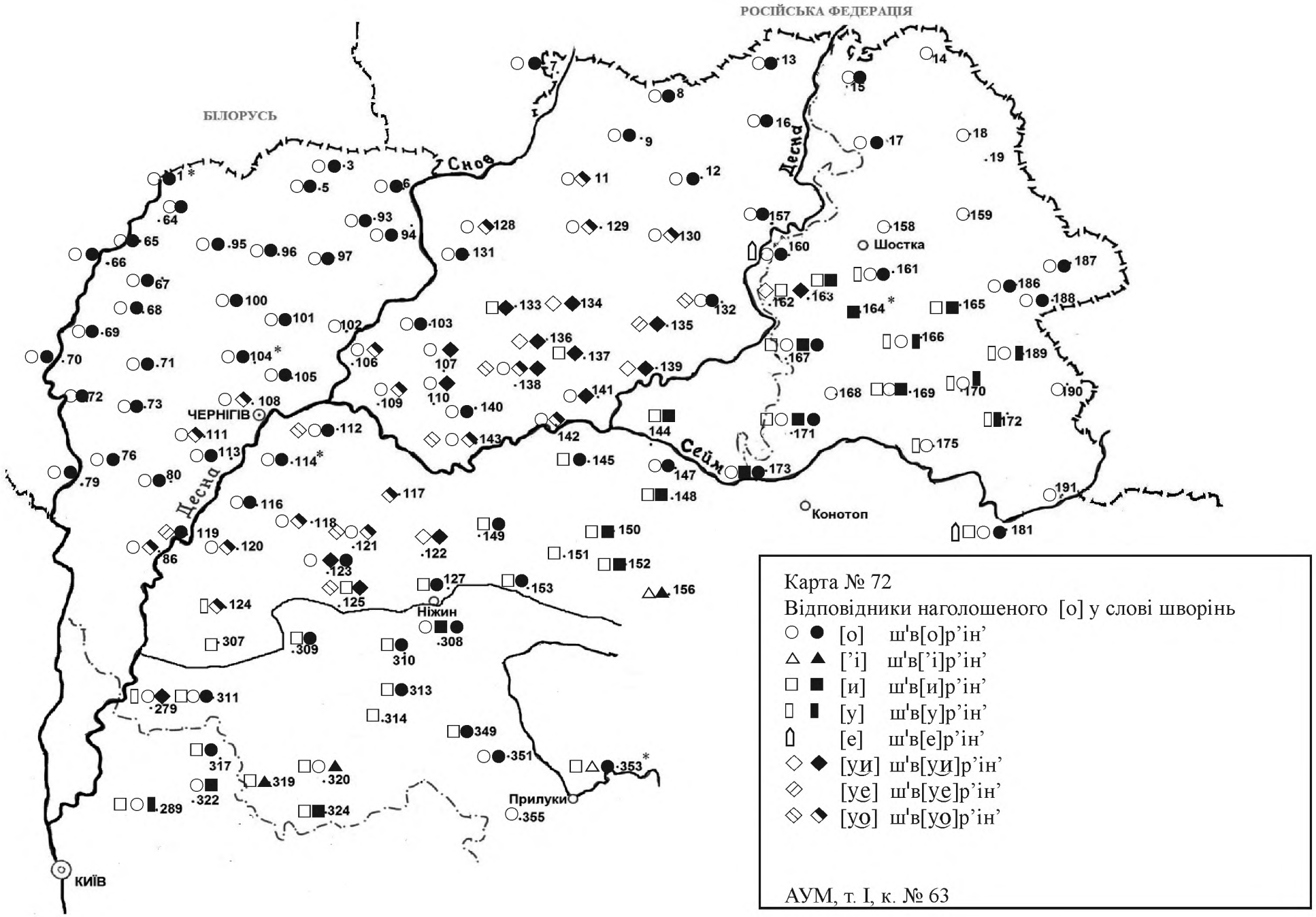

Карта № 72

Відповідники наголошеного [о] у слові шворінь

○ ● [о] ш'в[о]р'ін'

△ ▲ ['і] ш'в['і]р'ін'

□ ■ [и] ш'в[и]р'ін'

▯ ▮ [у] ш'в[у]р'ін'

⌂ [е] ш'в[е]р'ін'

◇ ◆ [уи] ш'в[уи]р'ін'

◇ [уе] ш'в[уе]р'ін'

◇ ◆ [уо] ш'в[уо]р'ін'

АУМ, т. І, к. № 63

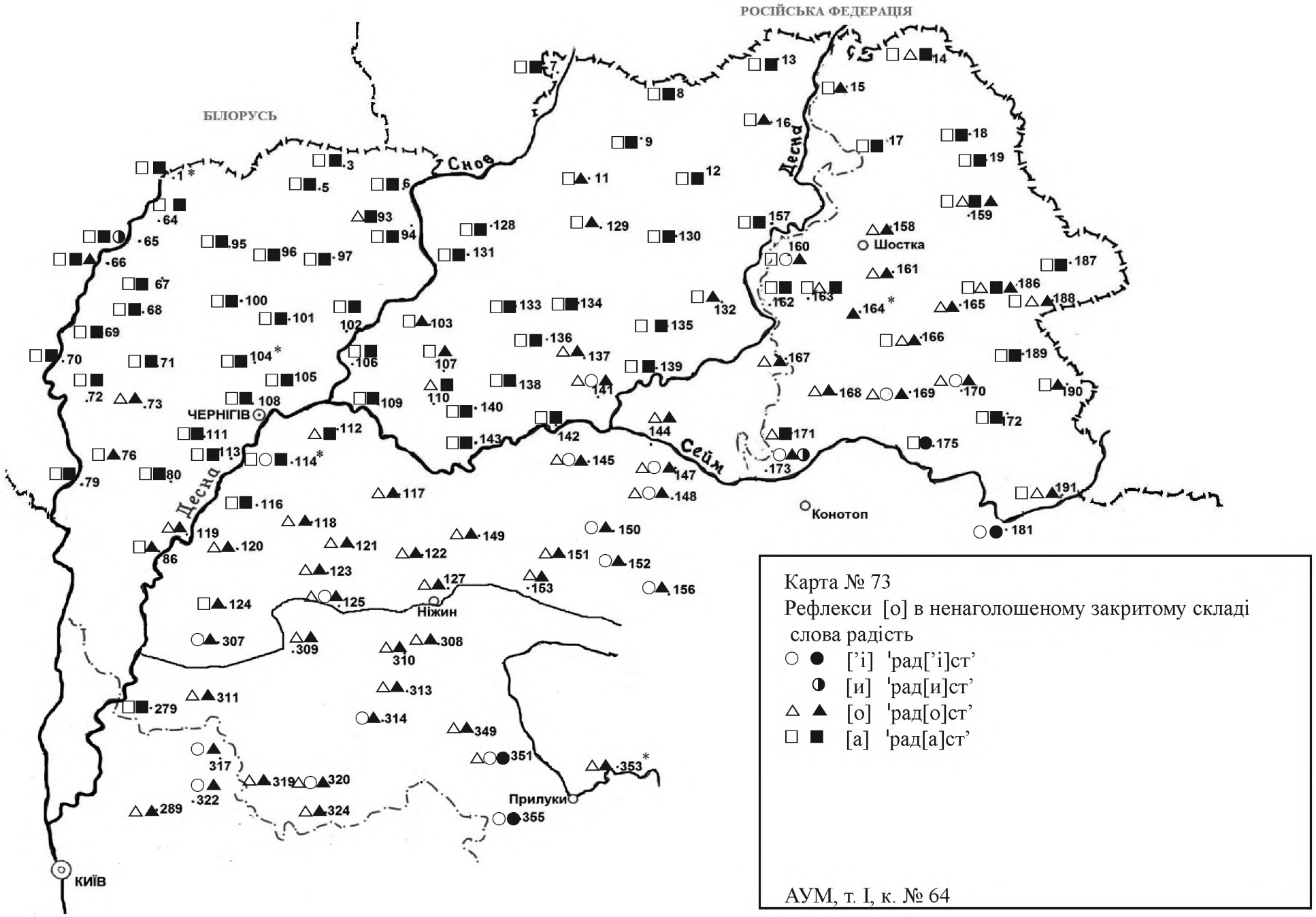

Карта № 73

Рефлекси [о] в ненаголошеному закритому складі слова радість

○ ● ['і] 'рад['і]ст'

◑ [и] 'рад[и]ст'

△ ▲ [о] 'рад[о]ст'

□ ■ [а] 'рад[а]ст'

АУМ, т. І, к. № 64

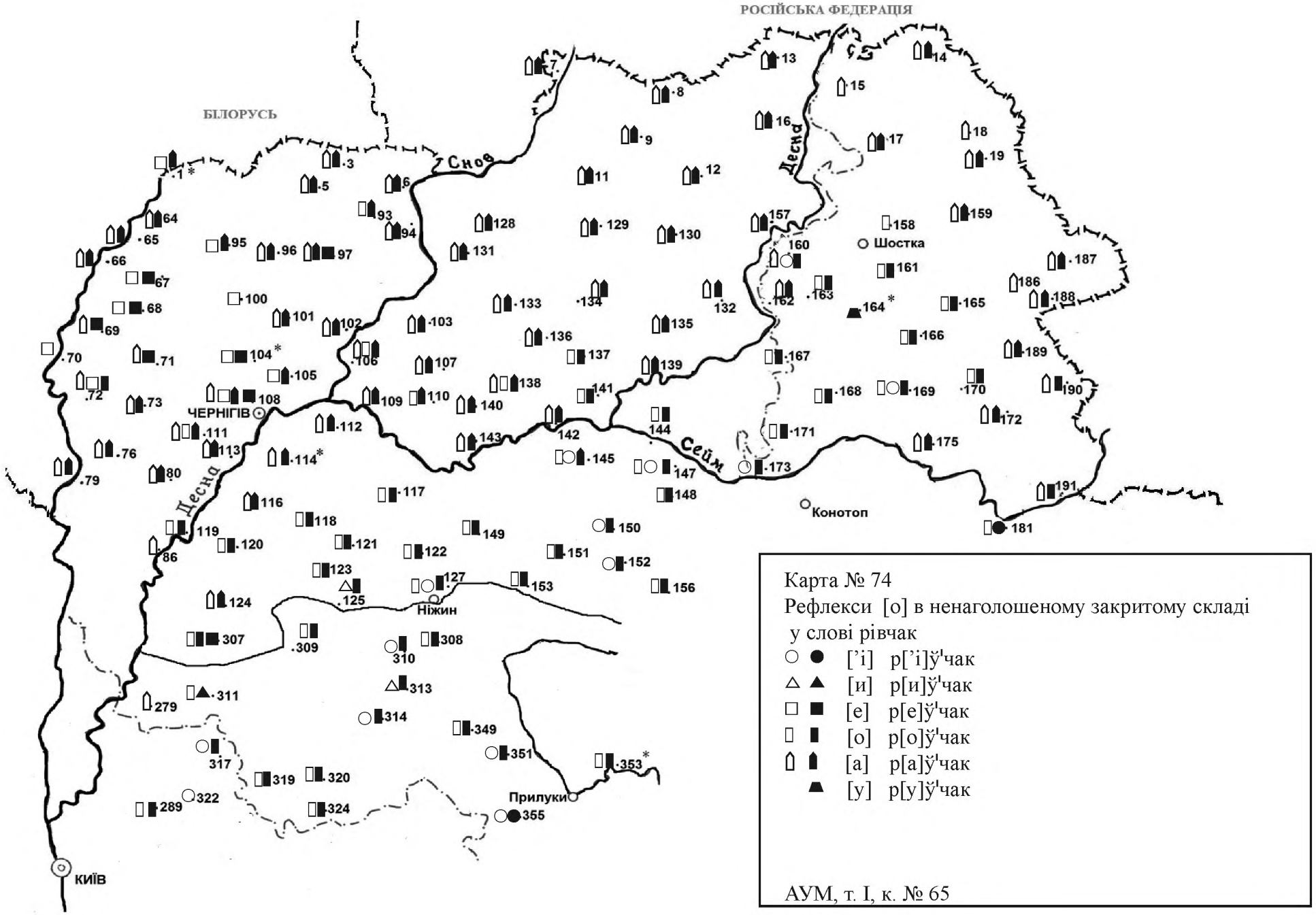

Карта № 74

Рефлекси [о] в ненаголошеному закритому складі у слові рівчак

○ ● [’і] р[’і]ў'чак

△ ▲ [и] р[и]ў'чак

□ ■ [е] р[е]ў'чак

▯ ▮ [о] р[о]ў'чак

▯ ▮ [а] р[а]ў'чак

▲ [у] р[у]ў'чак

АУМ, т. І, к. № 65

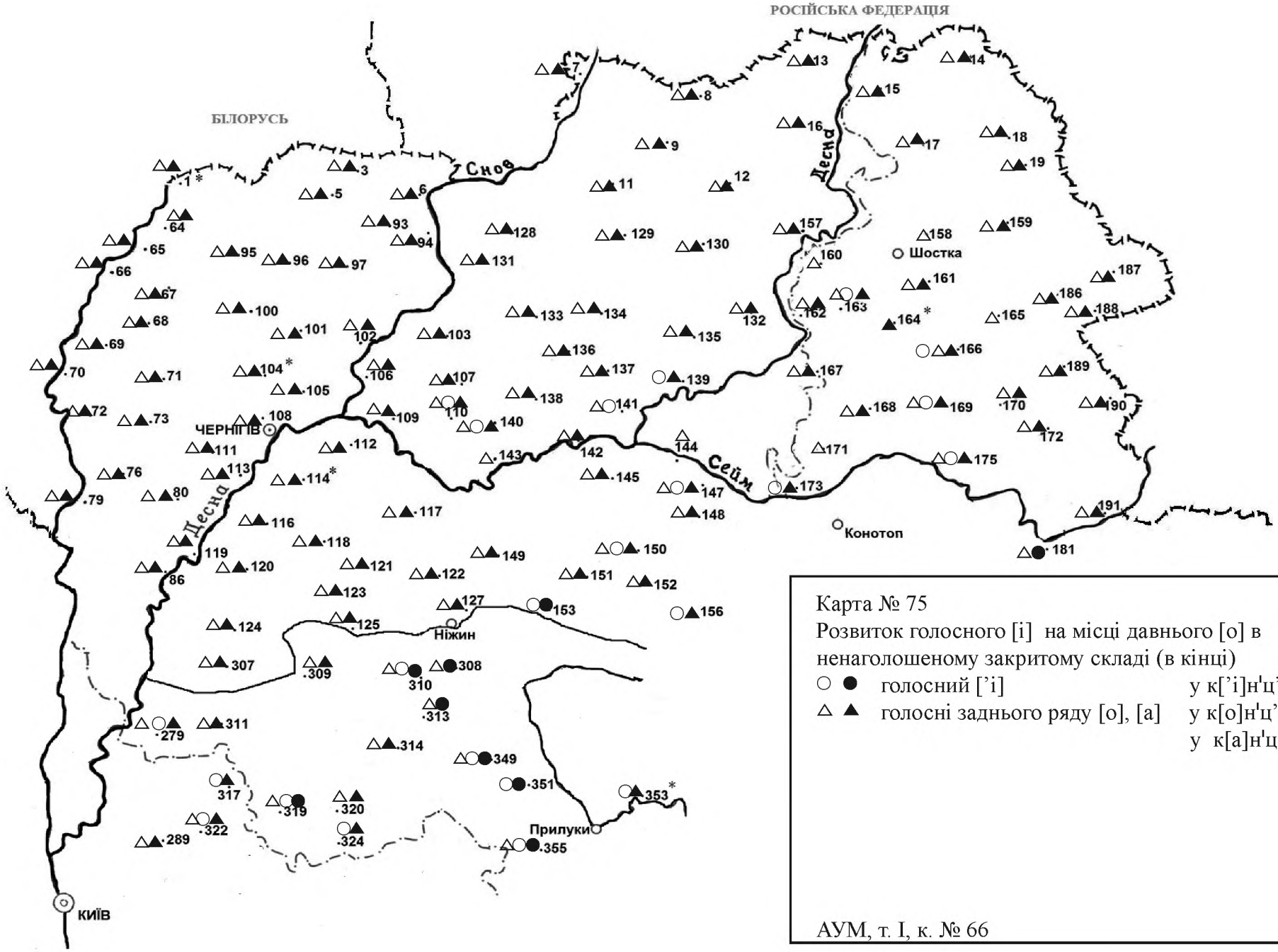

Карта № 75

Розвиток голосного [і] на місці давнього [о] в ненаголошеному закритому складі (в кінці)

○ ● голосний [’і] у к[’і]н'ц’і

△ ▲ голосні заднього ряду [о], [а] у к[о]н'ц’і, у к[а]н'ц’і

АУМ, т. І, к. № 66

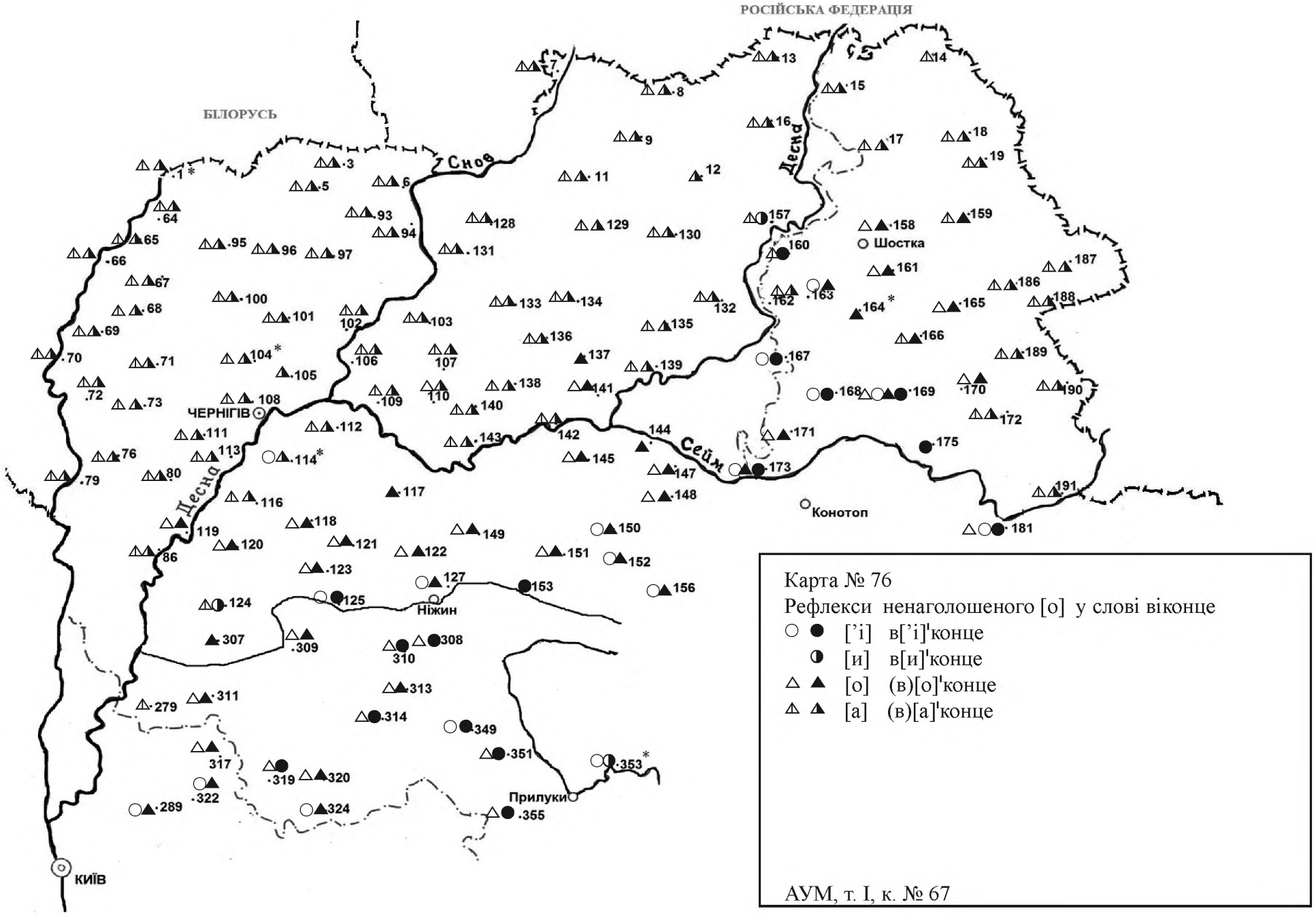

Карта № 76

Рефлекси ненаголошеного [о] у слові віконце

○ ● [’і] в[’і]'конце

◑ [и] в[и]'конце

△ ▲ [о] (в)[о]'конце

⚠ ▲ [а] (в)[а]'конце

АУМ, т. І, к. № 67

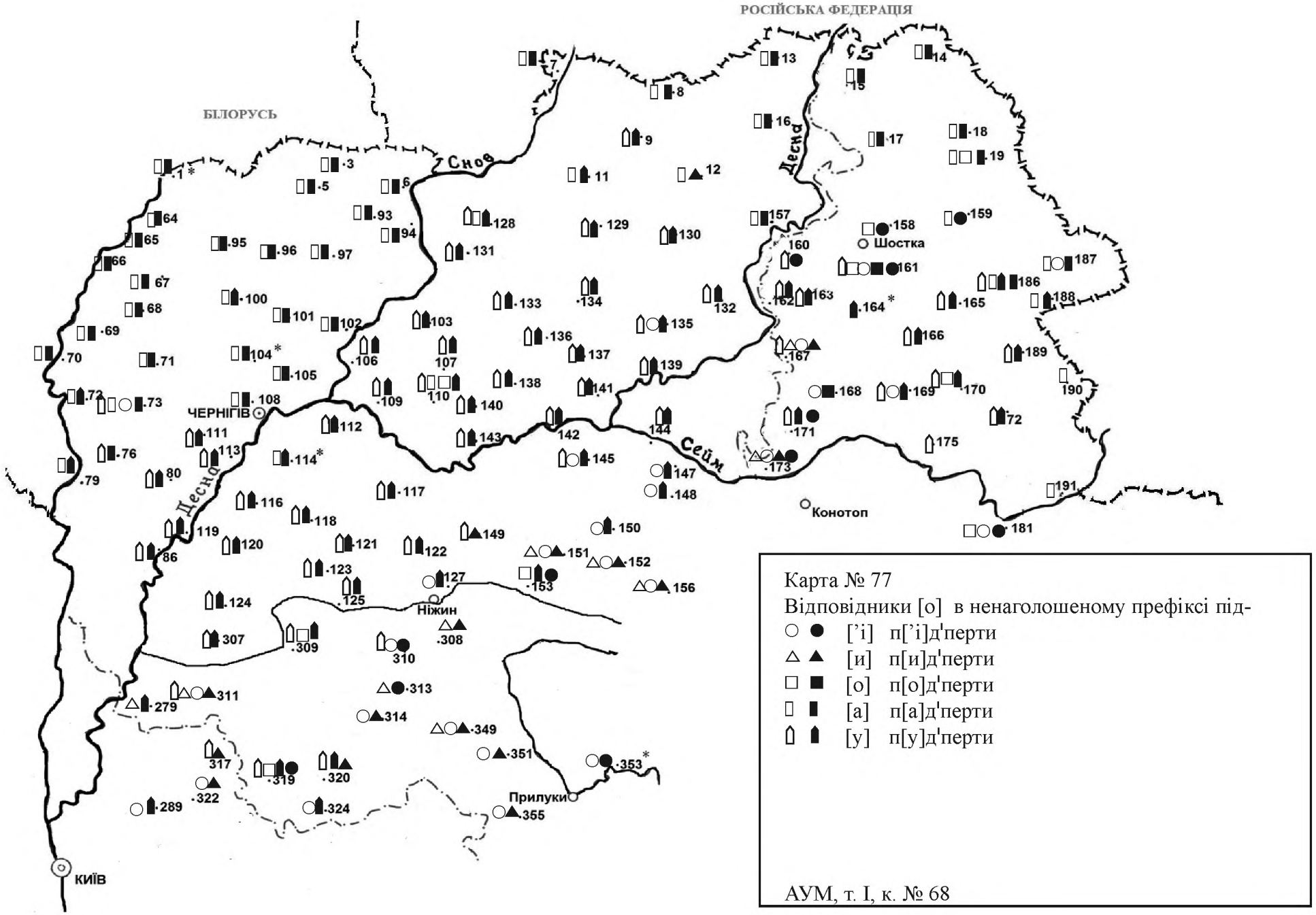

Карта № 77

Відповідники [о] в ненаголошеному префіксі під-

○ ● [’і] п[’і]д'перти

△ ▲ [и] п[и]д'перти

□ ■ [о] п[о]д'перти

▯ ▮ [а] п[а]д'перти

⬯ ⬮ [у] п[у]д'перти

АУМ, т. І, к. № 68

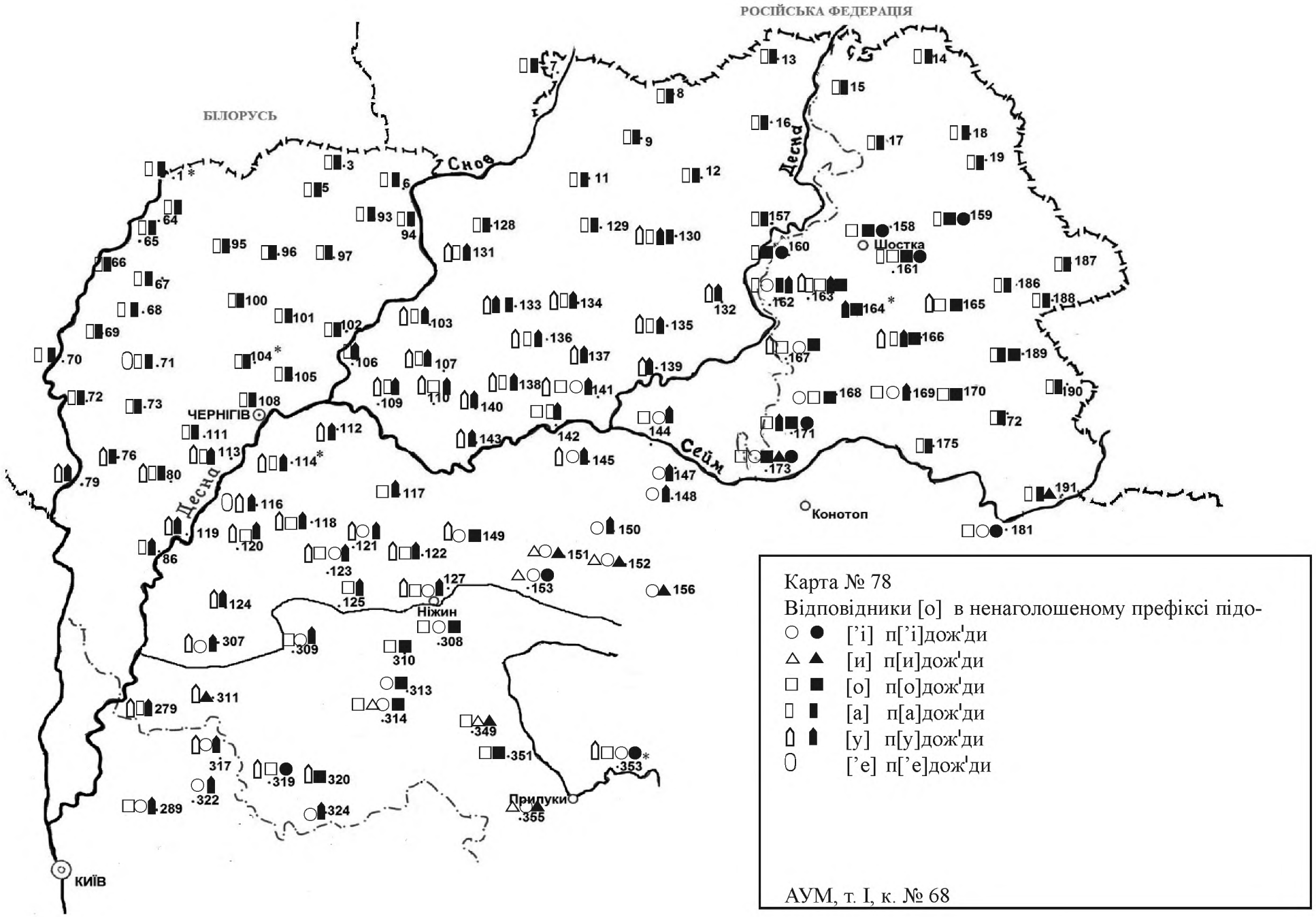

Карта № 78

Відповідники [о] в ненаголошеному префіксі підо-

○ ● [’і] п[’і]дож'ди

△ ▲ [и] п[и]дож'ди

□ ■ [о] п[о]дож'ди

▯ ▮ [а] п[а]дож'ди

⬯ ⬮ [у] п[у]дож'ди

○ [’е] п[’е]дож'ди

АУМ, т. І, к. № 68

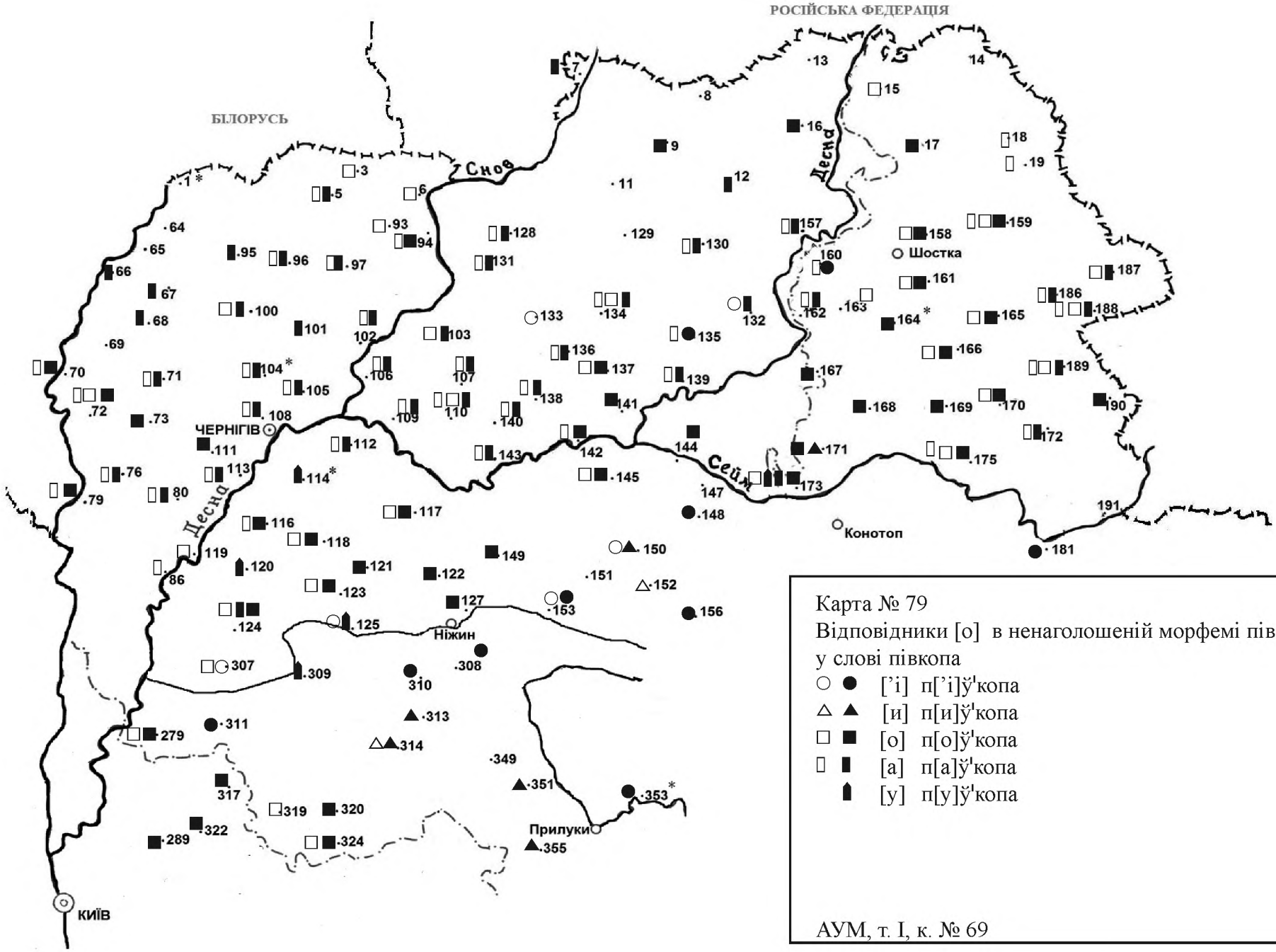

Карта № 79

Відповідники [о] в ненаголошеній морфемі пів- у слові півкопа

○ ● [’і] п[’і]ў'копа

△ ▲ [и] п[и]ў'копа

□ ■ [о] п[о]ў'копа

▯ ▮ [а] п[а]ў'копа

⬆ [у] п[у]ў'копа

АУМ, т. І, к. № 69

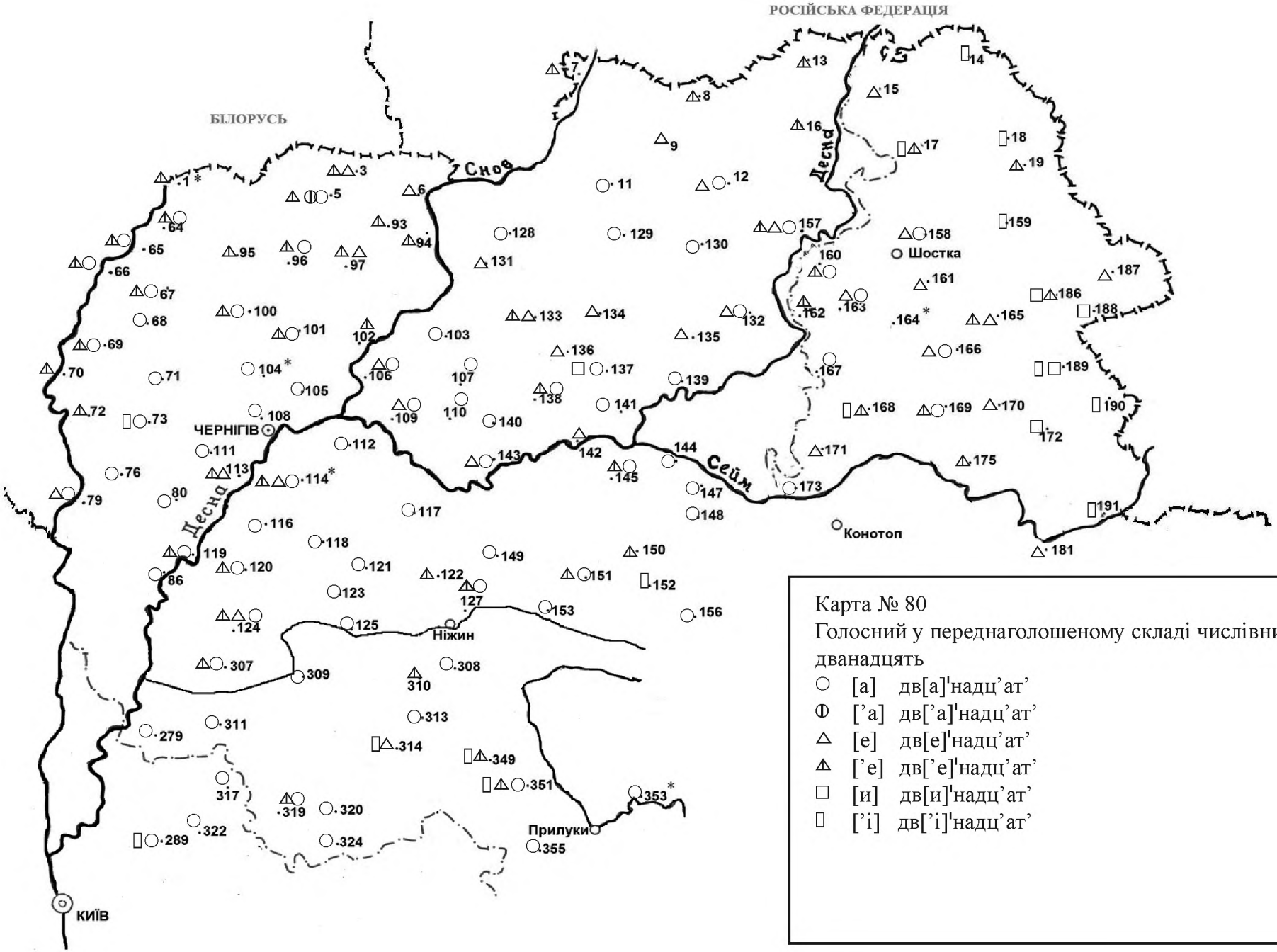

Карта № 80

Голосний у переднаголошеному складі числівника дванадцять

- ○ [а] дв[а]'надц'ат'
- Ф ['а] дв['а]'надц'ат'
- △ [е] дв[е]'надц'ат'
- ⚠ ['е] дв['е]'надц'ат'
- □ [и] дв[и]'надц'ат'
- ▯ ['і] дв['і]'надц'ат'

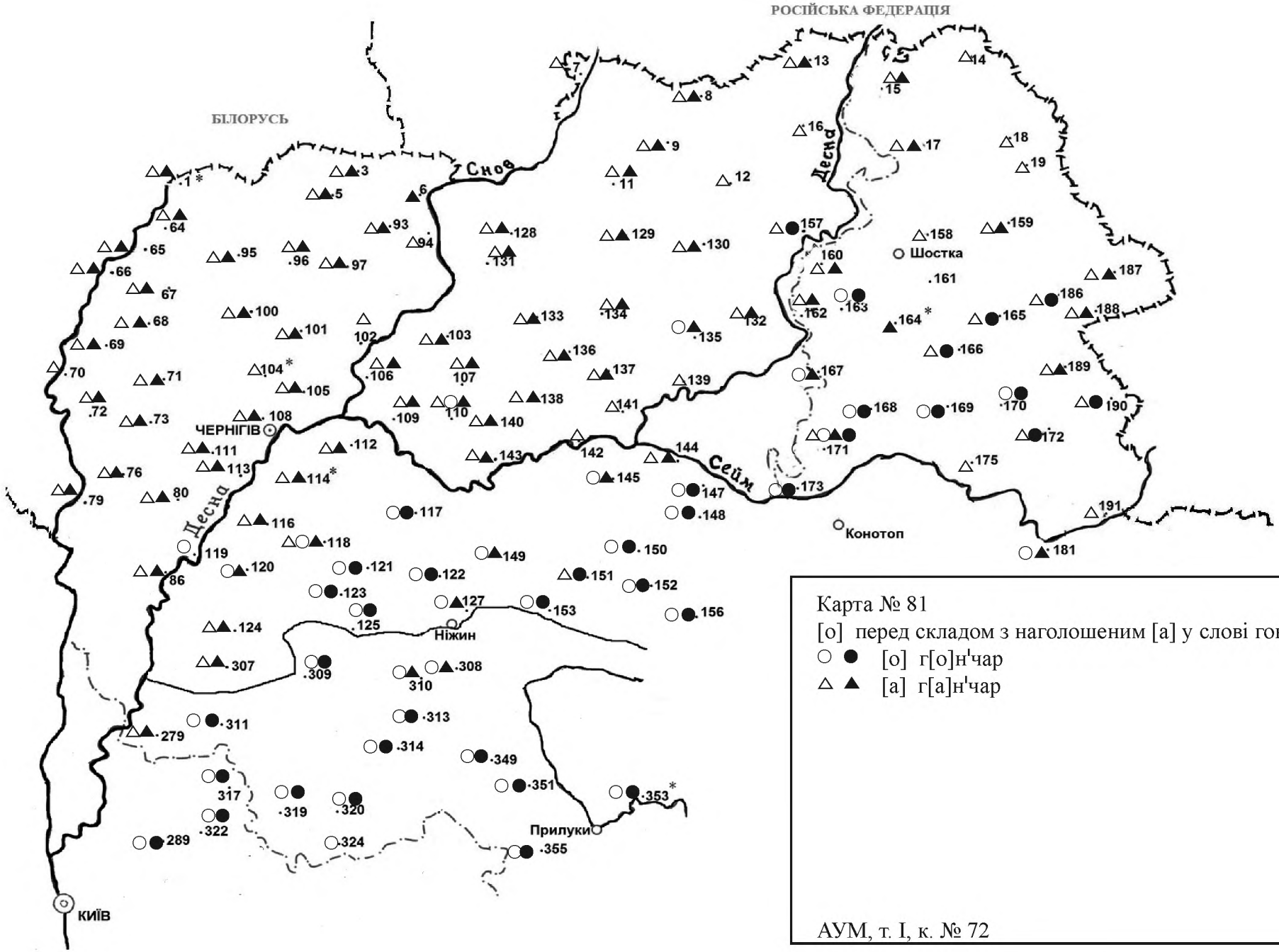

Карта № 81

[о] перед складом з наголошеним [а] у слові гончар

○ ● [о] г[о]н'чар

△ ▲ [а] г[а]н'чар

АУМ, т. І, к. № 72

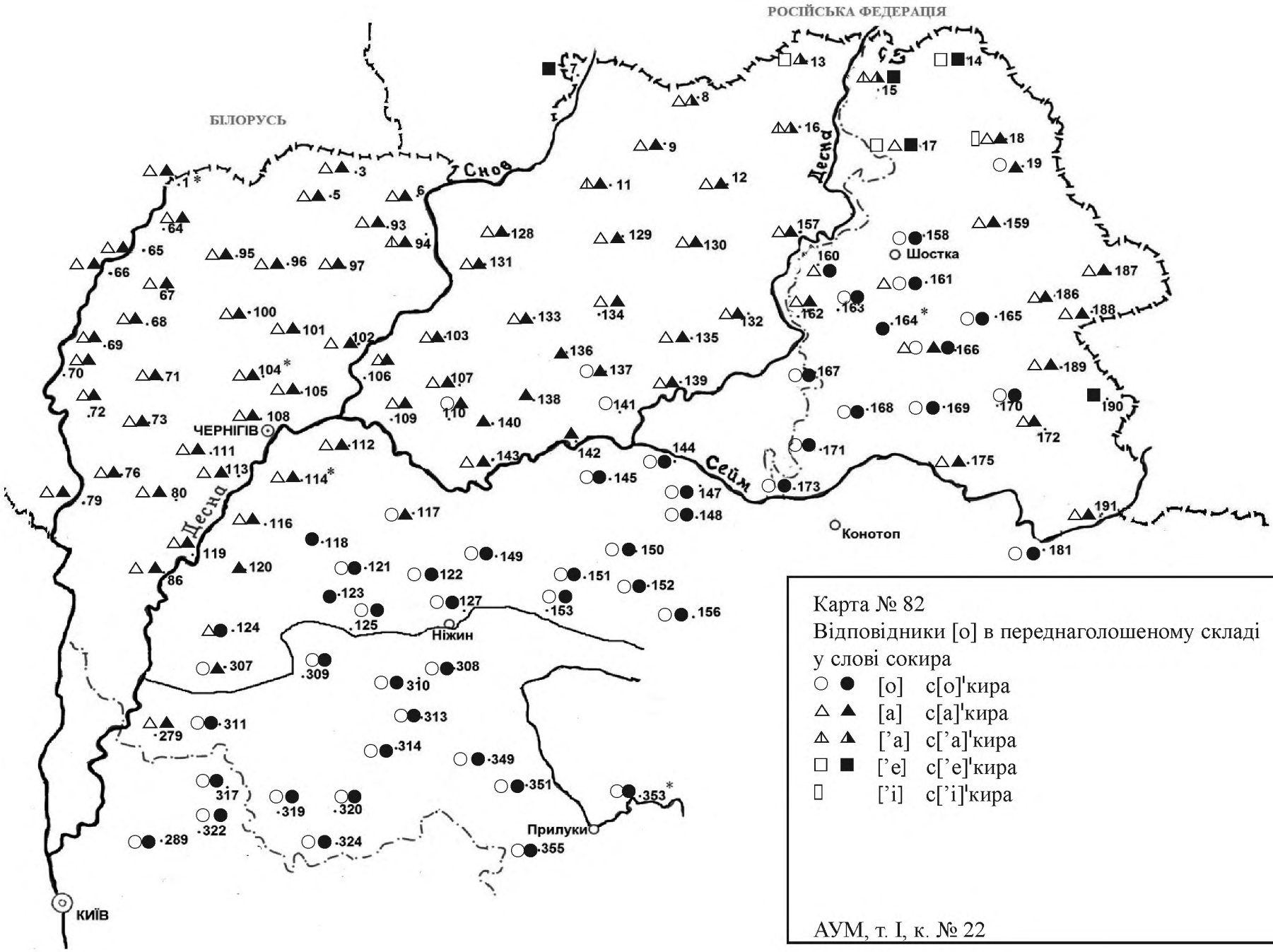

Карта № 82
Відповідники [о] в переднаголошеному складі у слові сокира

○ ● [о] с[о]'кира
△ ▲ [а] с[а]'кира
⧋ ▲ [’а] с[’а]'кира
□ ■ [’е] с[’е]'кира
▯ [’і] с[’і]'кира

АУМ, т. І, к. № 22

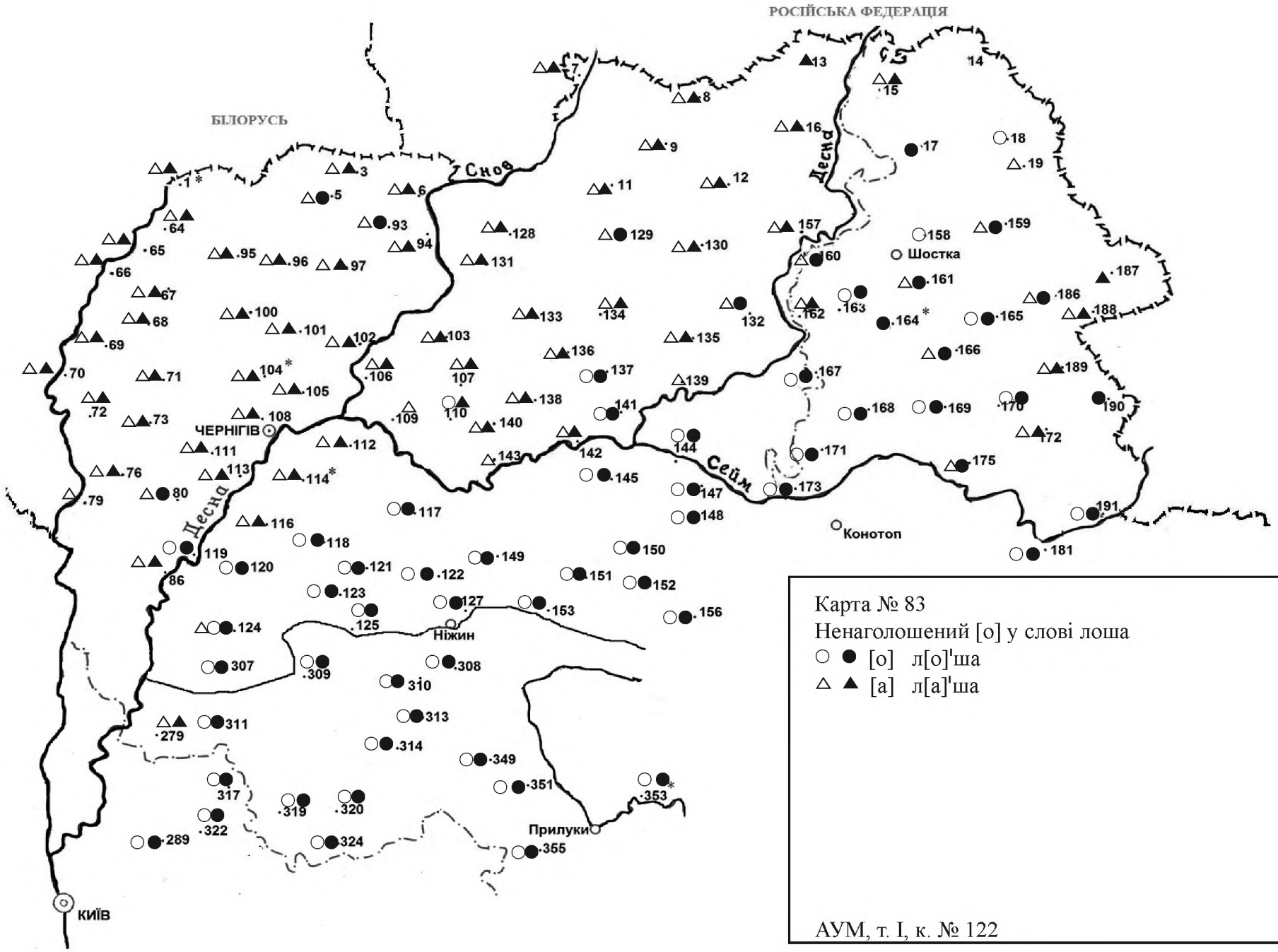

Карта № 83
Ненаголошений [о] у слові лоша
○ ● [о] л[о]'ша
△ ▲ [а] л[а]'ша

АУМ, т. І, к. № 122

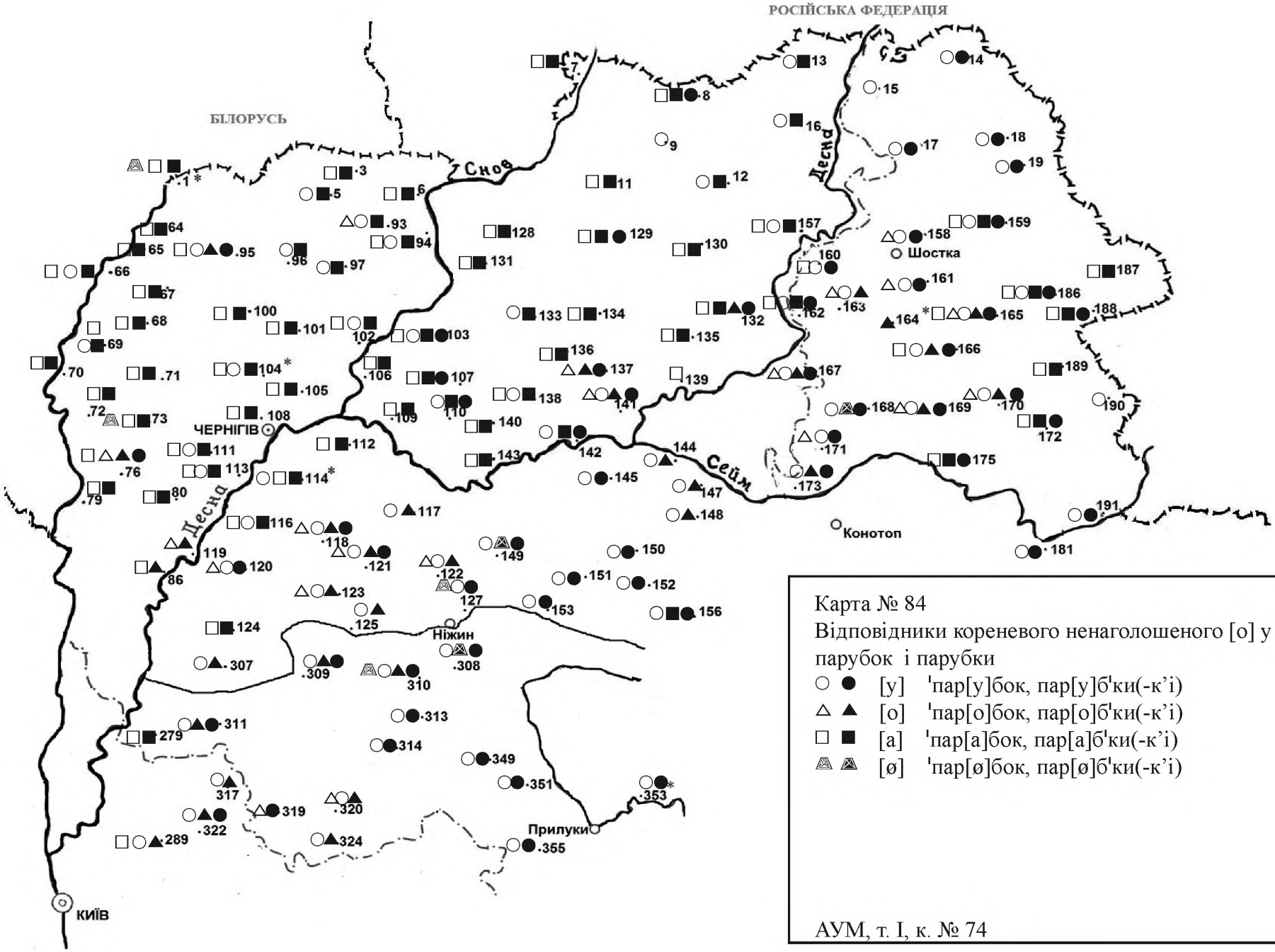

Карта № 84

Відповідники кореневого ненаголошеного [о] у формах парубок і парубки

○ ● [у] 'пар[у]бок, пар[у]б'ки(-к'і)

△ ▲ [о] 'пар[о]бок, пар[о]б'ки(-к'і)

□ ■ [а] 'пар[а]бок, пар[а]б'ки(-к'і)

🜲 🜲 [ø] 'пар[ø]бок, пар[ø]б'ки(-к'і)

АУМ, т. І, к. № 74

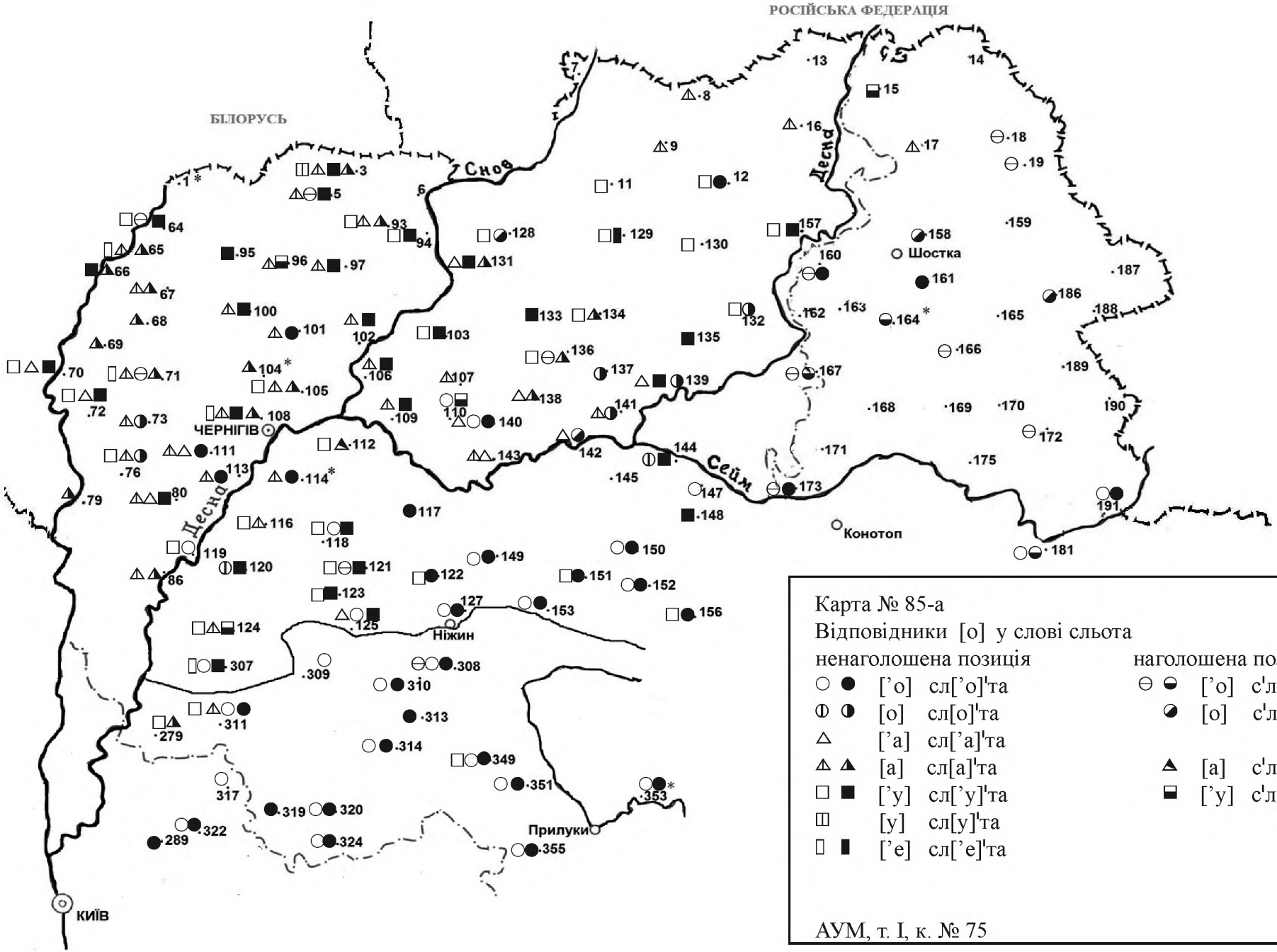

Карта № 85-а

Відповідники [о] у слові сльота

ненаголошена позиція		наголошена позиція	
○ ●	[’о] сл[’о]'та	⊖ ◒	[’о] с'л[’о]та
◐ ◑	[о] сл[о]'та	◒	[о] с'л[о]та
△	[’а] сл[’а]'та		
⚠ ▲	[а] сл[а]'та	▲	[а] с'л[а]та
□ ■	[’у] сл[’у]'та	◒	[’у] с'л[’у]та
◫	[у] сл[у]'та		
▯ ▮	[’е] сл[’е]'та		

АУМ, т. І, к. № 75

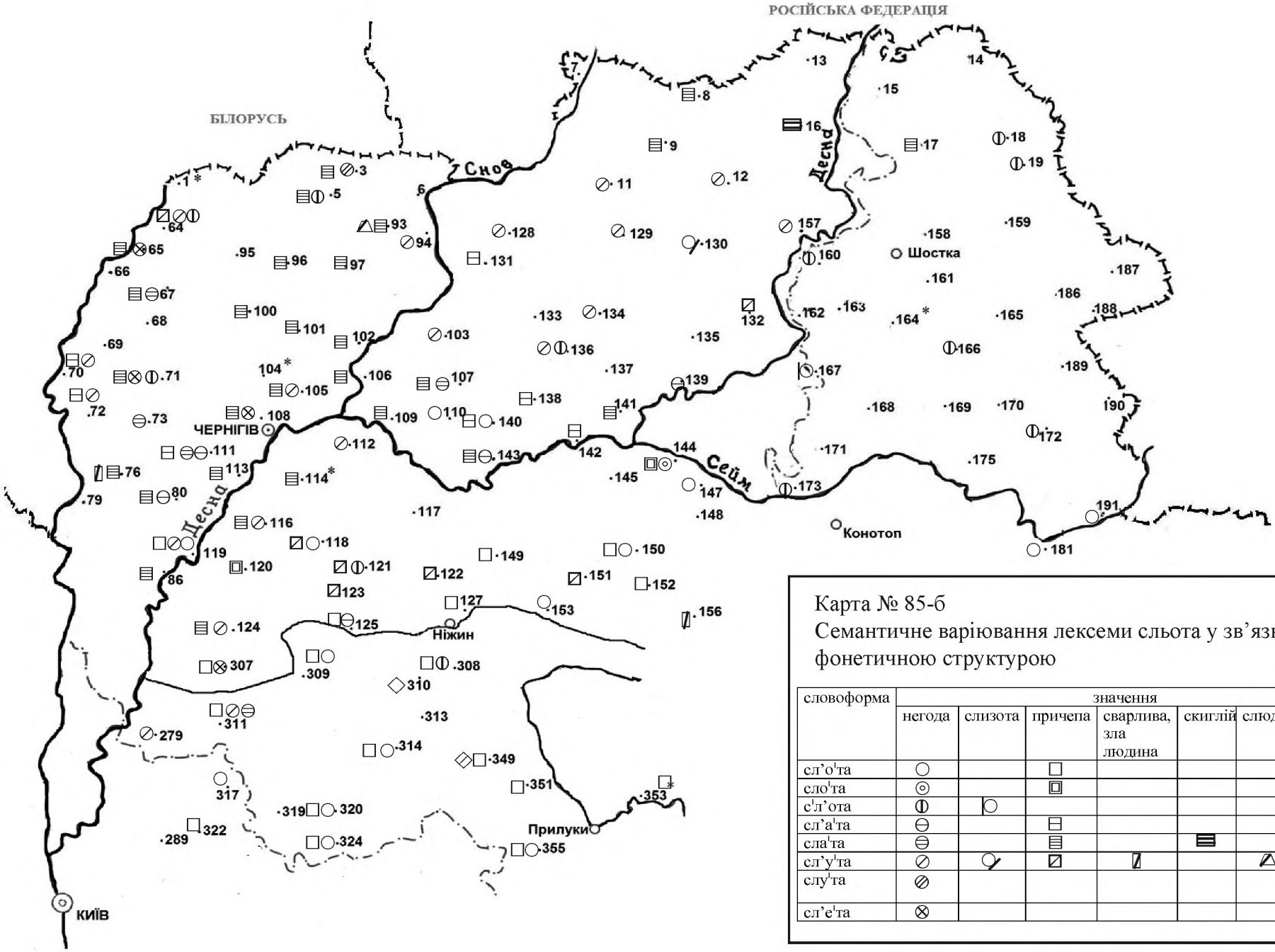

Карта № 85-б

Семантичне варіювання лексеми сльота у зв'язку з її фонетичною структурою

словоформа	значення						
	негода	слизота	причепа	сварлива, зла людина	скиглій	слюда	слина
сл'о'та	○		□				◇
сло'та	◎		▣				
с'л'ота	◐	◯					
сл'а'та	⊖		⊟				
сла'та	⊖		▤		▬		
сл'у'та	⊘	◯/	⊠	▨		◬	◇
слу'та	⊘						
сл'е'та	⊗						

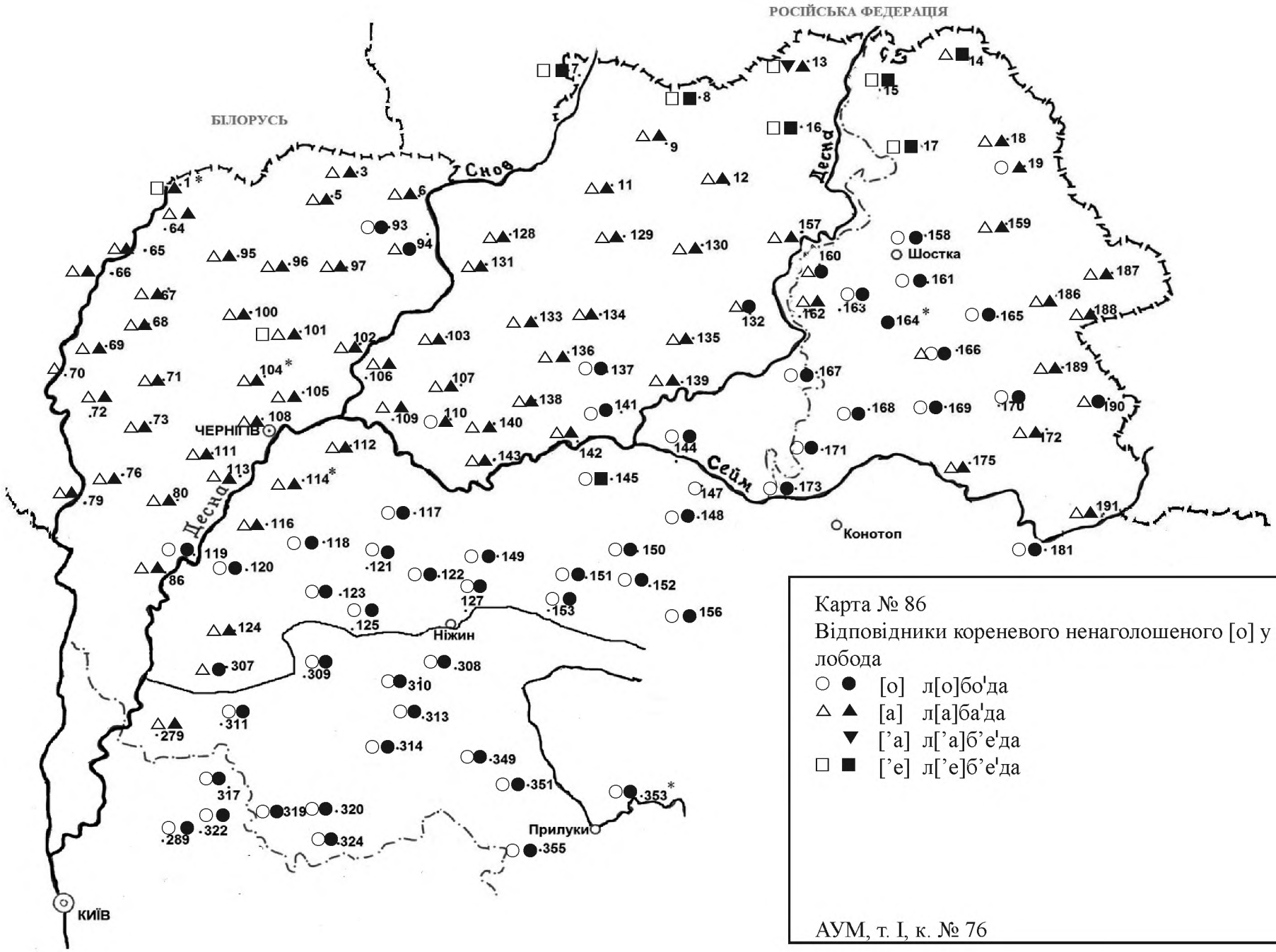

Карта № 86

Відповідники кореневого ненаголошеного [о] у слові лобода

○ ● [о] л[о]бо'да

△ ▲ [а] л[а]ба'да

▼ [’а] л[’а]б’е'да

□ ■ [’е] л[’е]б’е'да

АУМ, т. І, к. № 76

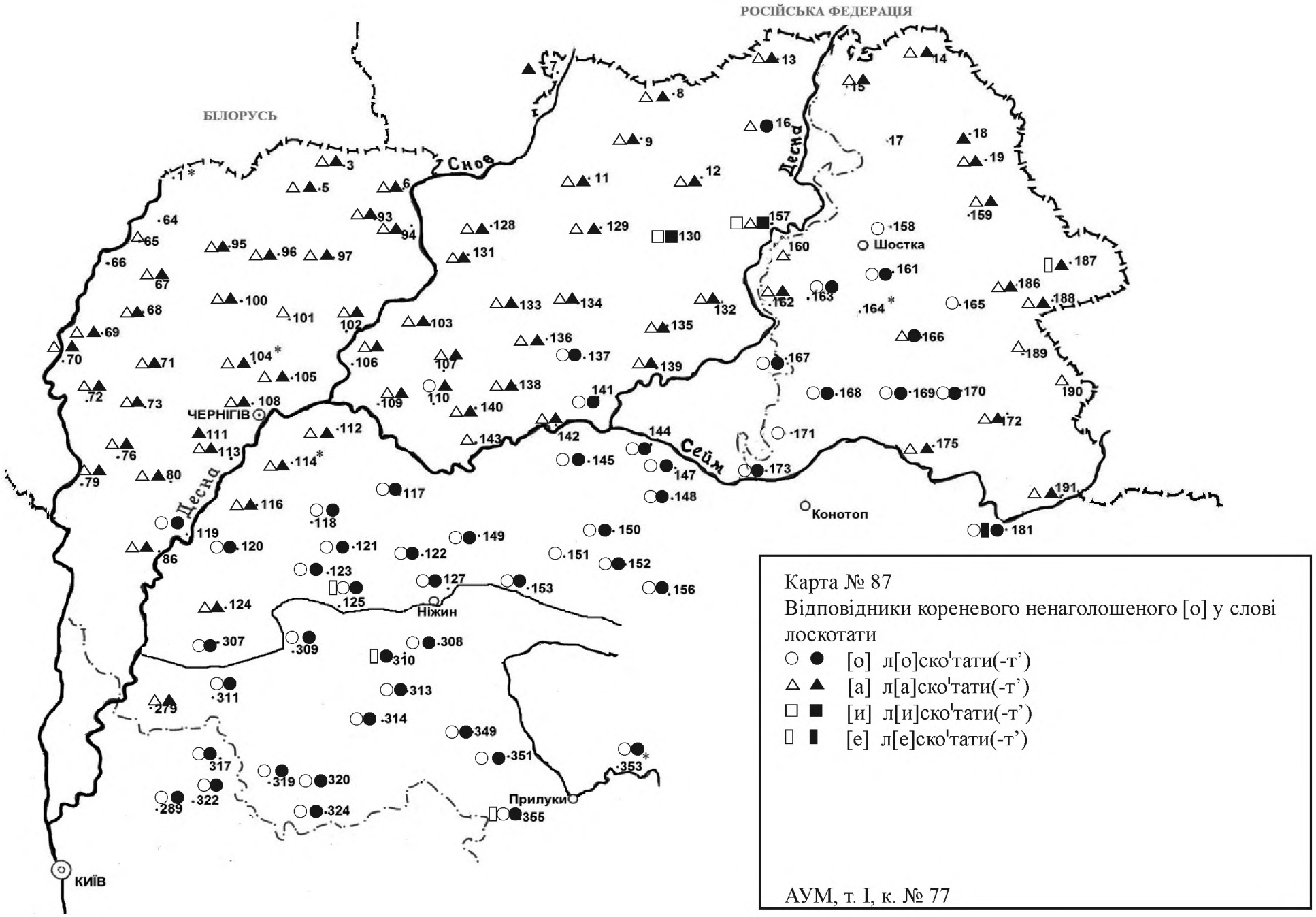

Карта № 87

Відповідники кореневого ненаголошеного [о] у слові лоскотати

○ ● [о] л[о]ско'тати(-т')

△ ▲ [а] л[а]ско'тати(-т')

□ ■ [и] л[и]ско'тати(-т')

▯ ▮ [е] л[е]ско'тати(-т')

АУМ, т. І, к. № 77

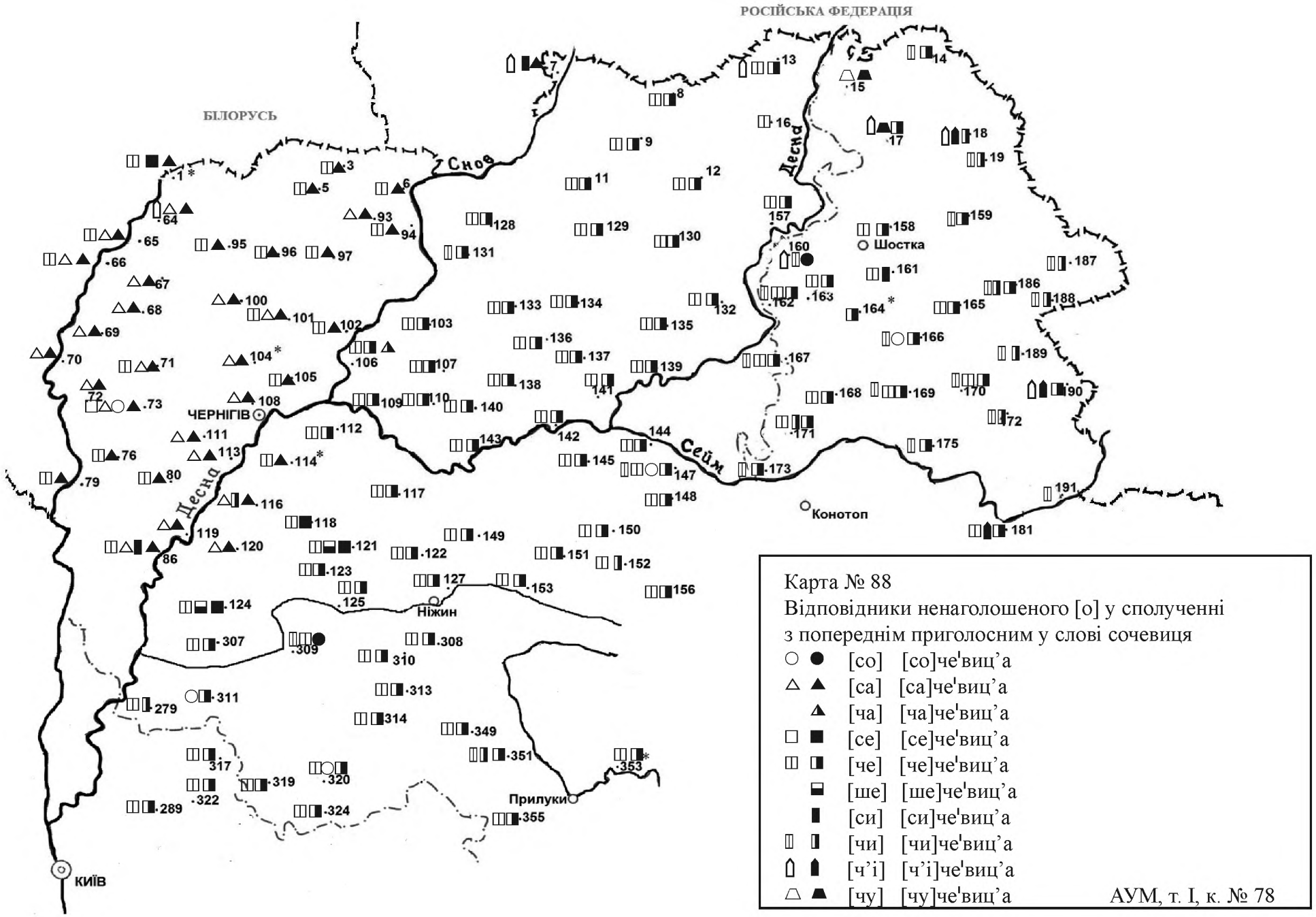

Карта № 88

Відповідники ненаголошеного [о] у сполученні з попереднім приголосним у слові сочевиця

○ ●	[со]	[со]че'виц'а
△ ▲	[са]	[са]че'виц'а
▲	[ча]	[ча]че'виц'а
□ ■	[се]	[се]че'виц'а
◫ ◨	[че]	[че]че'виц'а
◒	[ше]	[ше]че'виц'а
▮	[си]	[си]че'виц'а
◫ ◨	[чи]	[чи]че'виц'а
◮	[ч'і]	[ч'і]че'виц'а
△ ▲	[чу]	[чу]че'виц'а

АУМ, т. І, к. № 78

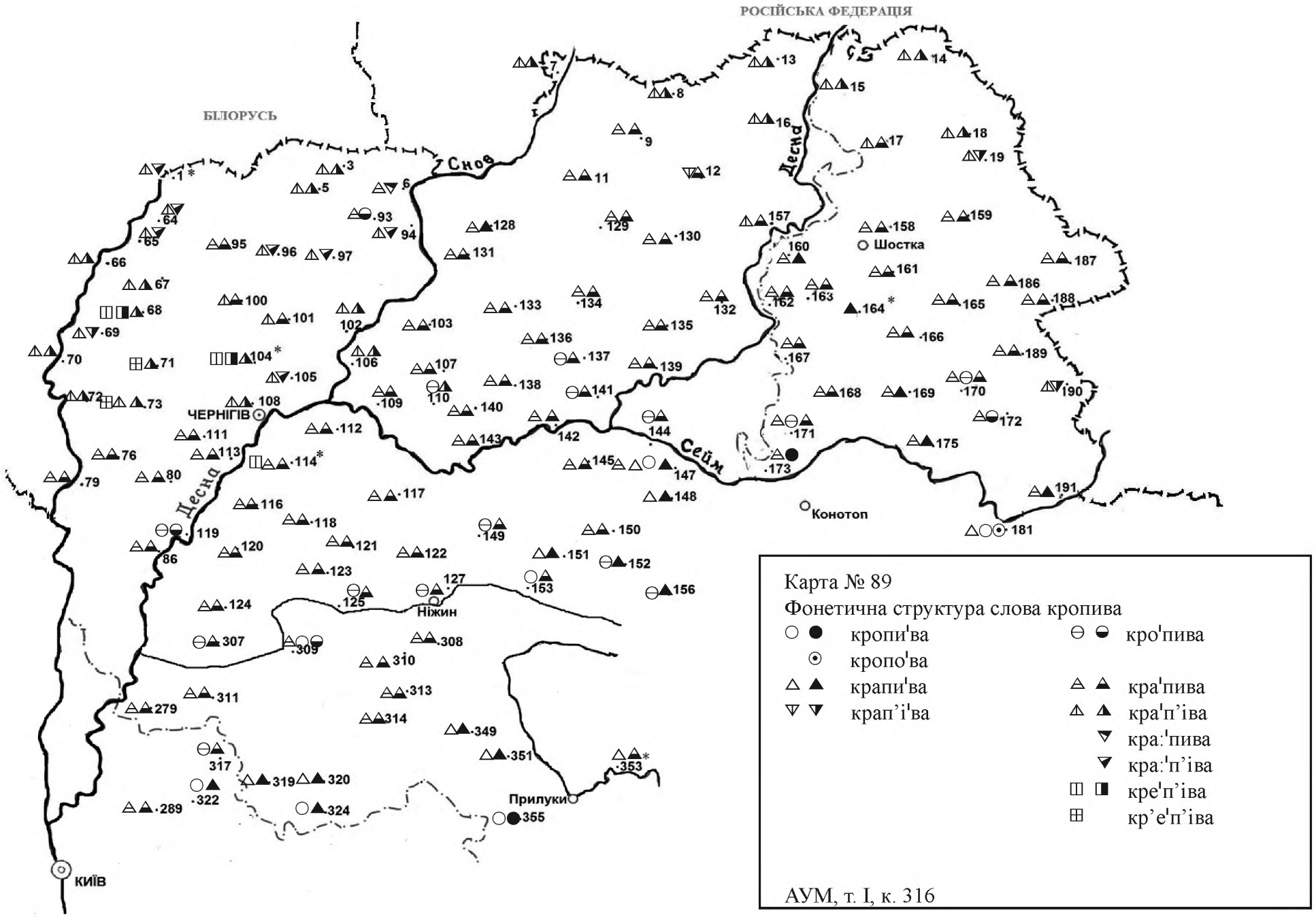

Карта № 89

Фонетична структура слова кропива

кропи'ва	кро'пива
кропо'ва	
крапи'ва	кра'пива
крап’і'ва	кра'п’іва
	кра:'пива
	кра:'п’іва
	кре'п’іва
	кр’е'п’іва

АУМ, т. І, к. 316

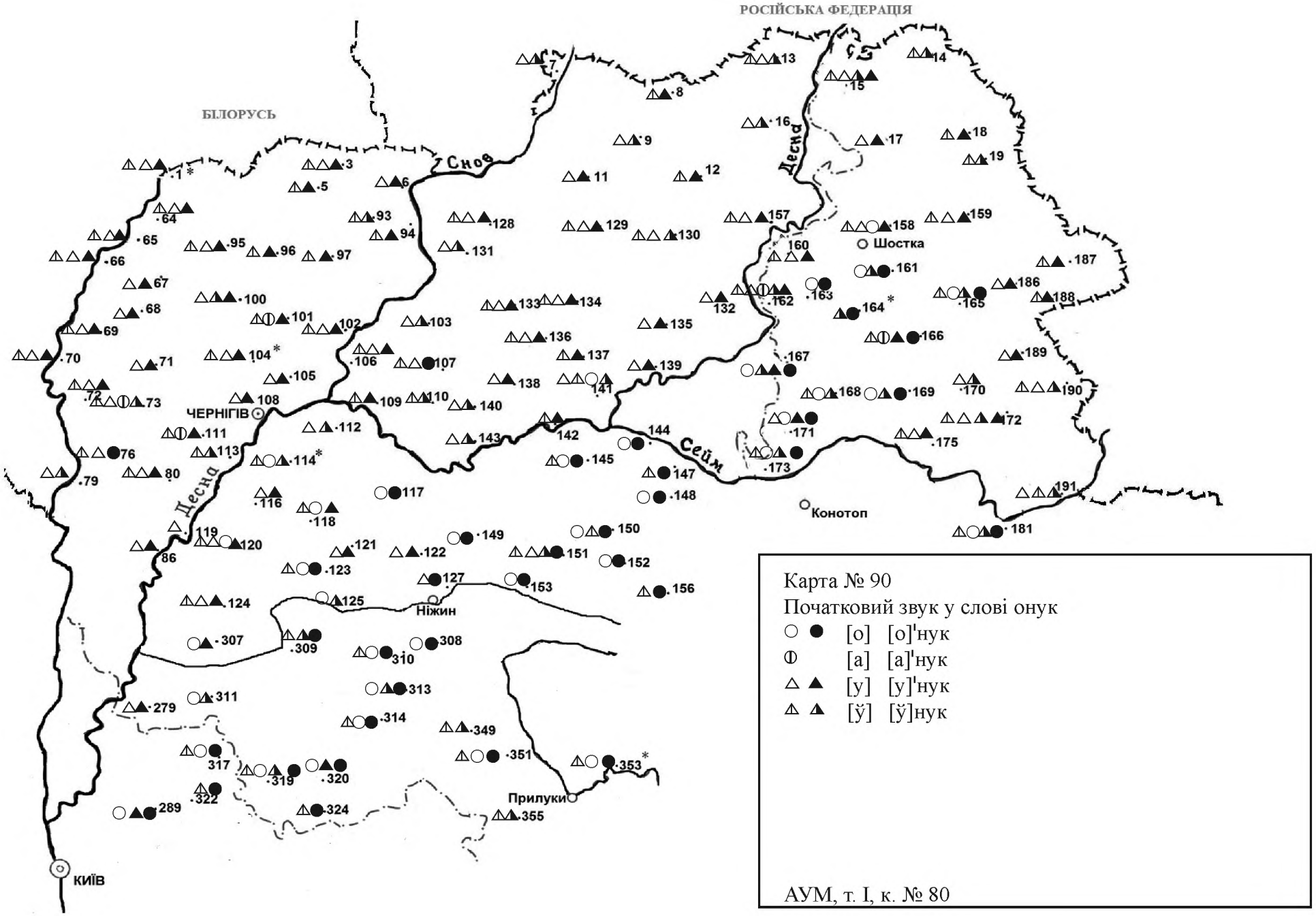

Карта № 90

Початковий звук у слові онук

○ ● [о] [о]'нук

Ф [а] [а]'нук

△ ▲ [у] [у]'нук

⚠ ▲ [ў] [ў]нук

АУМ, т. І, к. № 80

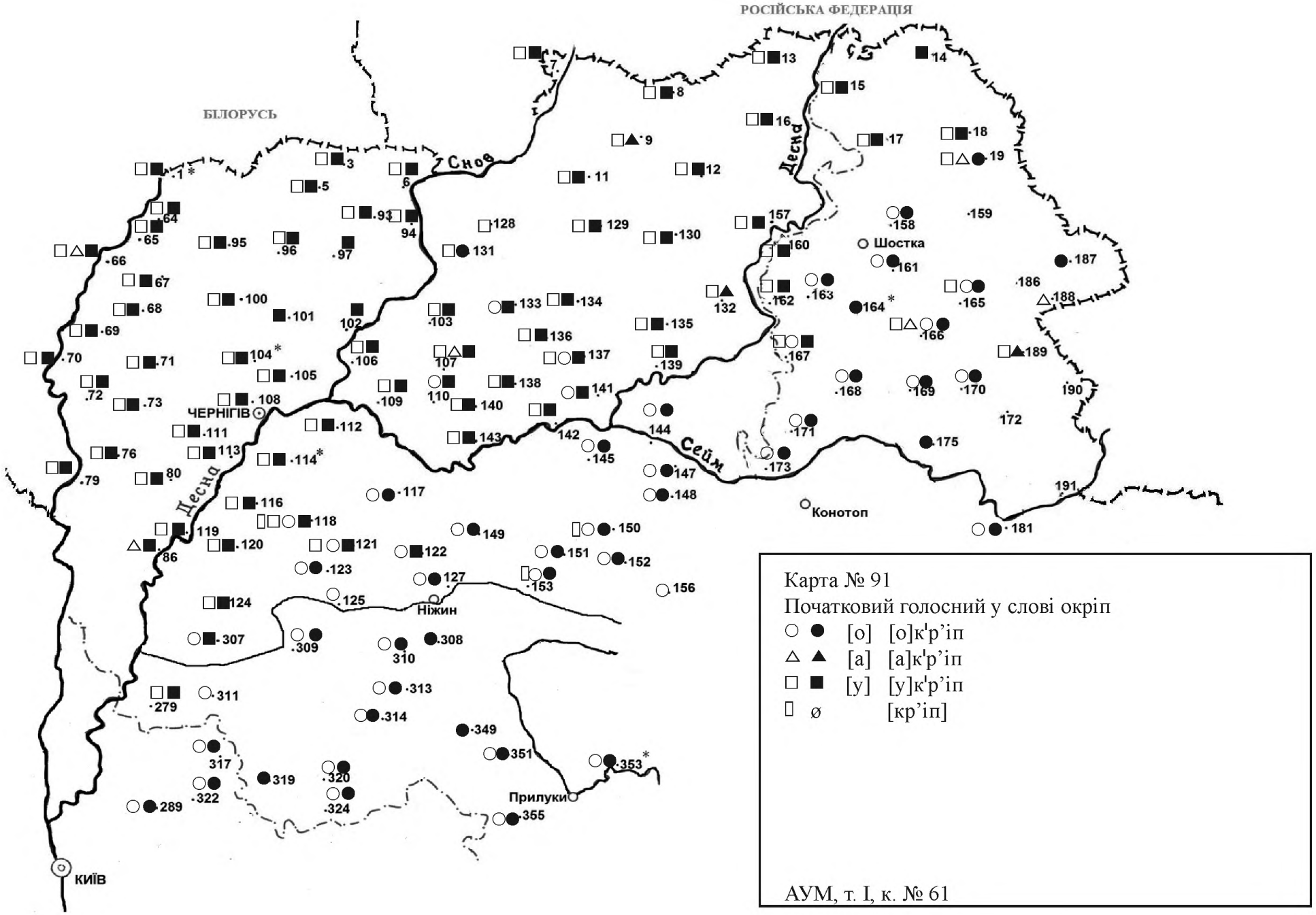

Карта № 91

Початковий голосний у слові окріп

○ ● [о] [о]к'р'іп

△ ▲ [а] [а]к'р'іп

□ ■ [у] [у]к'р'іп

▯ ø [кр'іп]

АУМ, т. І, к. № 61

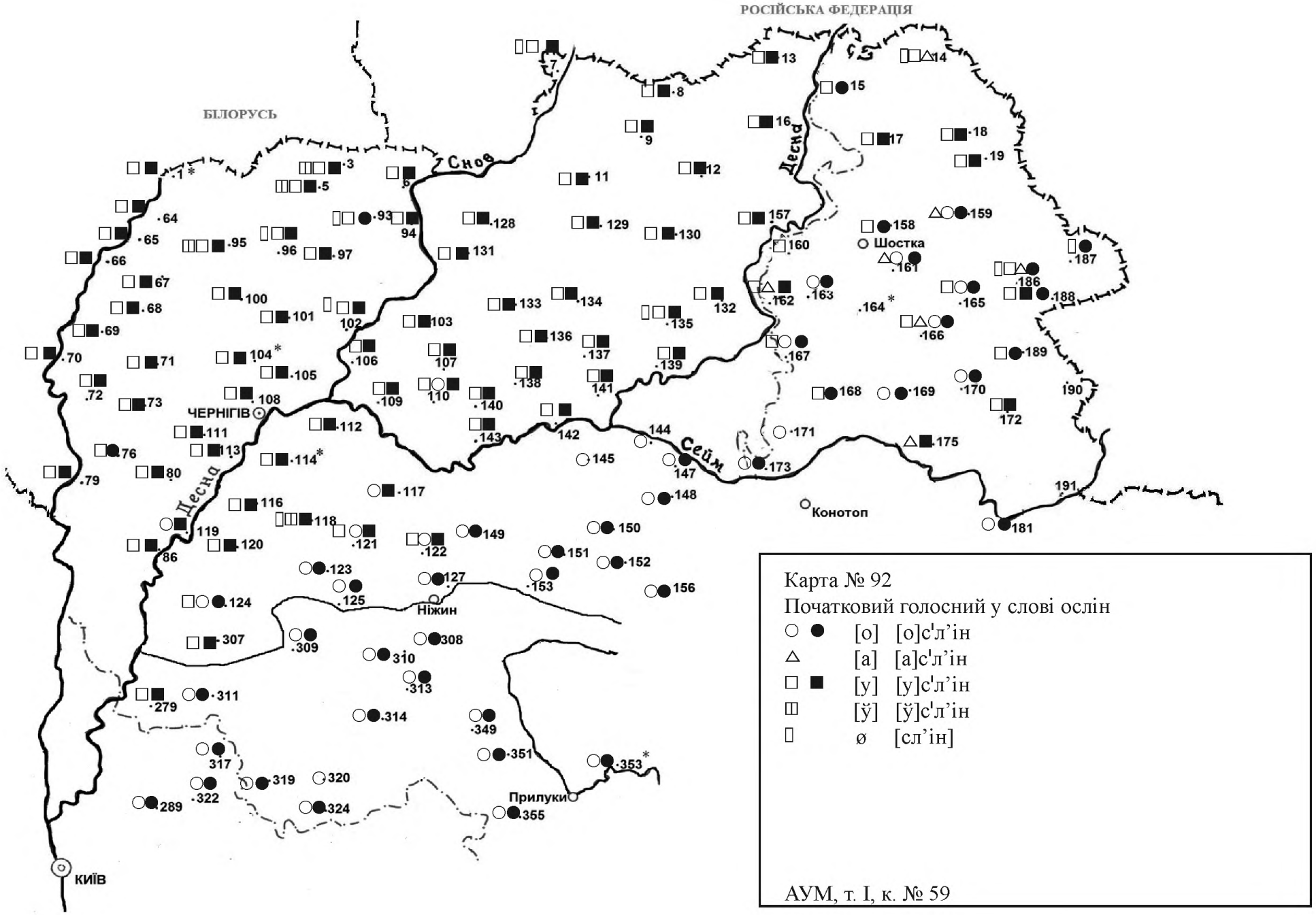

Карта № 92

Початковий голосний у слові ослін

○ ● [о] [о]с'л'ін

△ [а] [а]с'л'ін

□ ■ [у] [у]с'л'ін

▥ [ў] [ў]с'л'ін

▯ ø [сл'ін]

АУМ, т. І, к. № 59

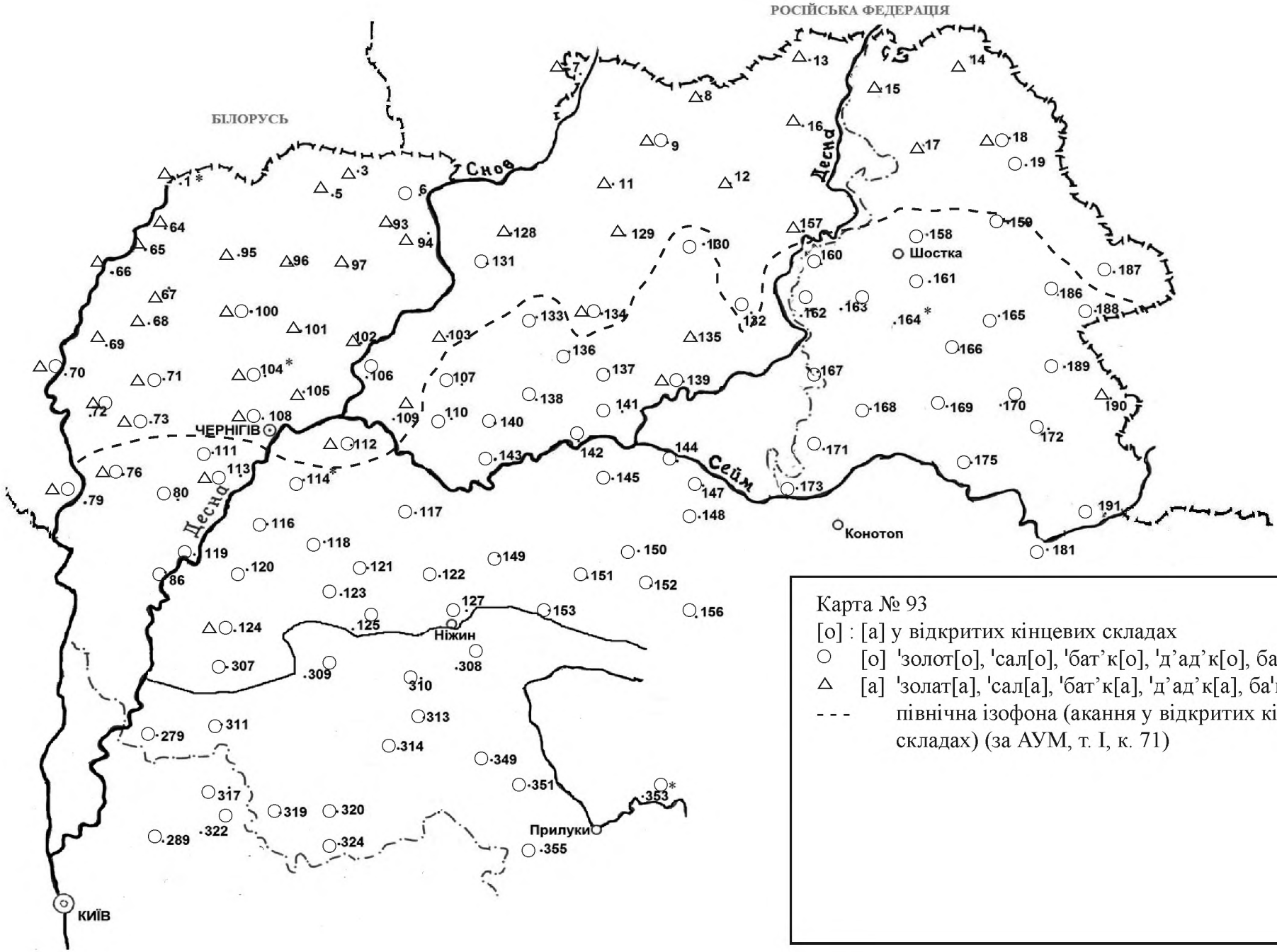

Карта № 93

[о] : [а] у відкритих кінцевих складах

○ [о] 'золот[о], 'сал[о], 'бат'к[о], 'д'ад'к[о], ба'гат[о]

△ [а] 'золат[а], 'сал[а], 'бат'к[а], 'д'ад'к[а], ба'гат[а]

- - - північна ізофона (акання у відкритих кінцевих складах) (за АУМ, т. І, к. 71)

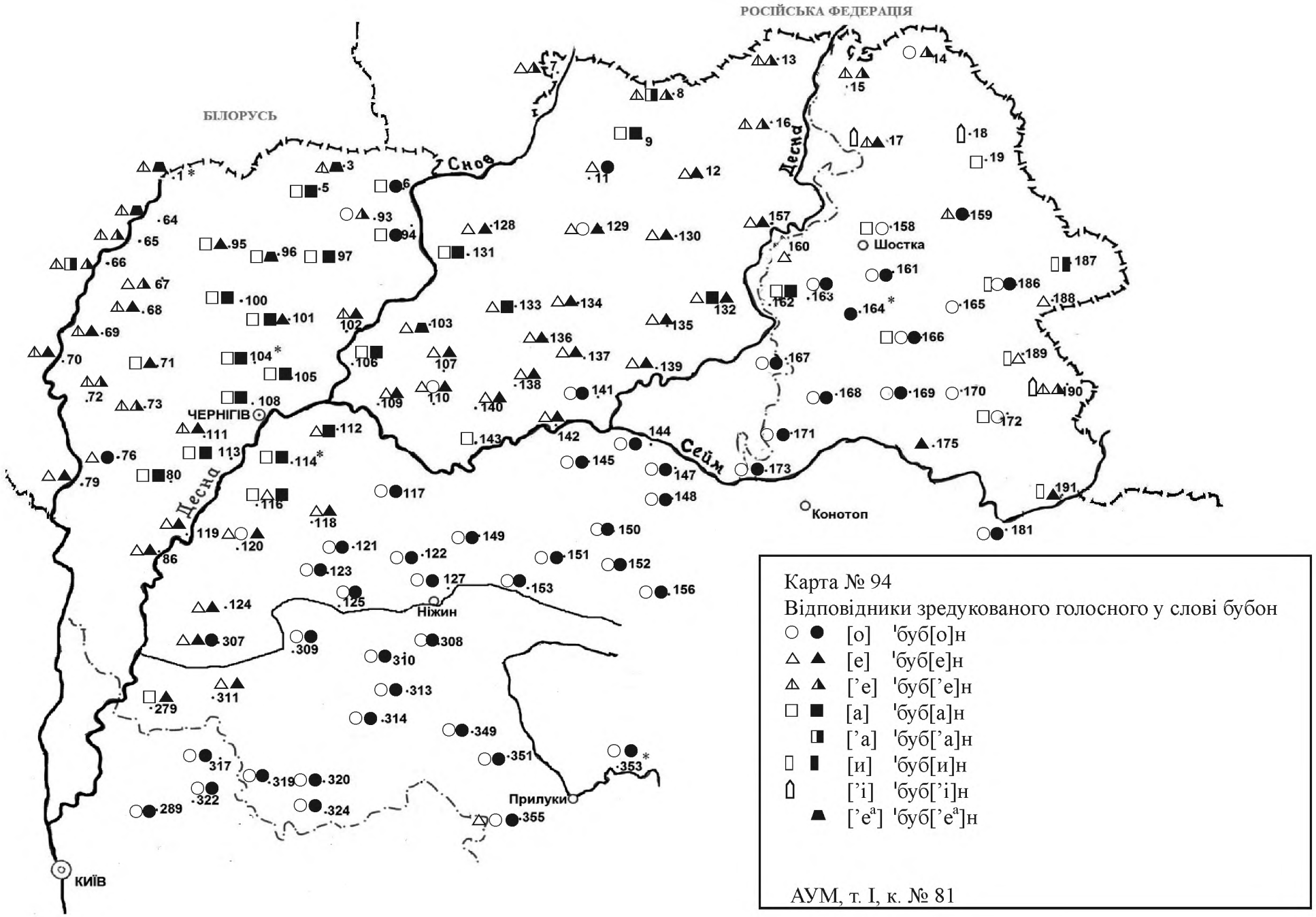

Карта № 94

Відповідники зредукованого голосного у слові бубон

○ ●	[о]	'буб[о]н
△ ▲	[е]	'буб[е]н
⚠ ▲	[’е]	'буб[’е]н
□ ■	[а]	'буб[а]н
◨	[’а]	'буб[’а]н
▯ ▮	[и]	'буб[и]н
⌂	[’і]	'буб[’і]н
▲	[’е^{а}]	'буб[’е^{а}]н

АУМ, т. І, к. № 81

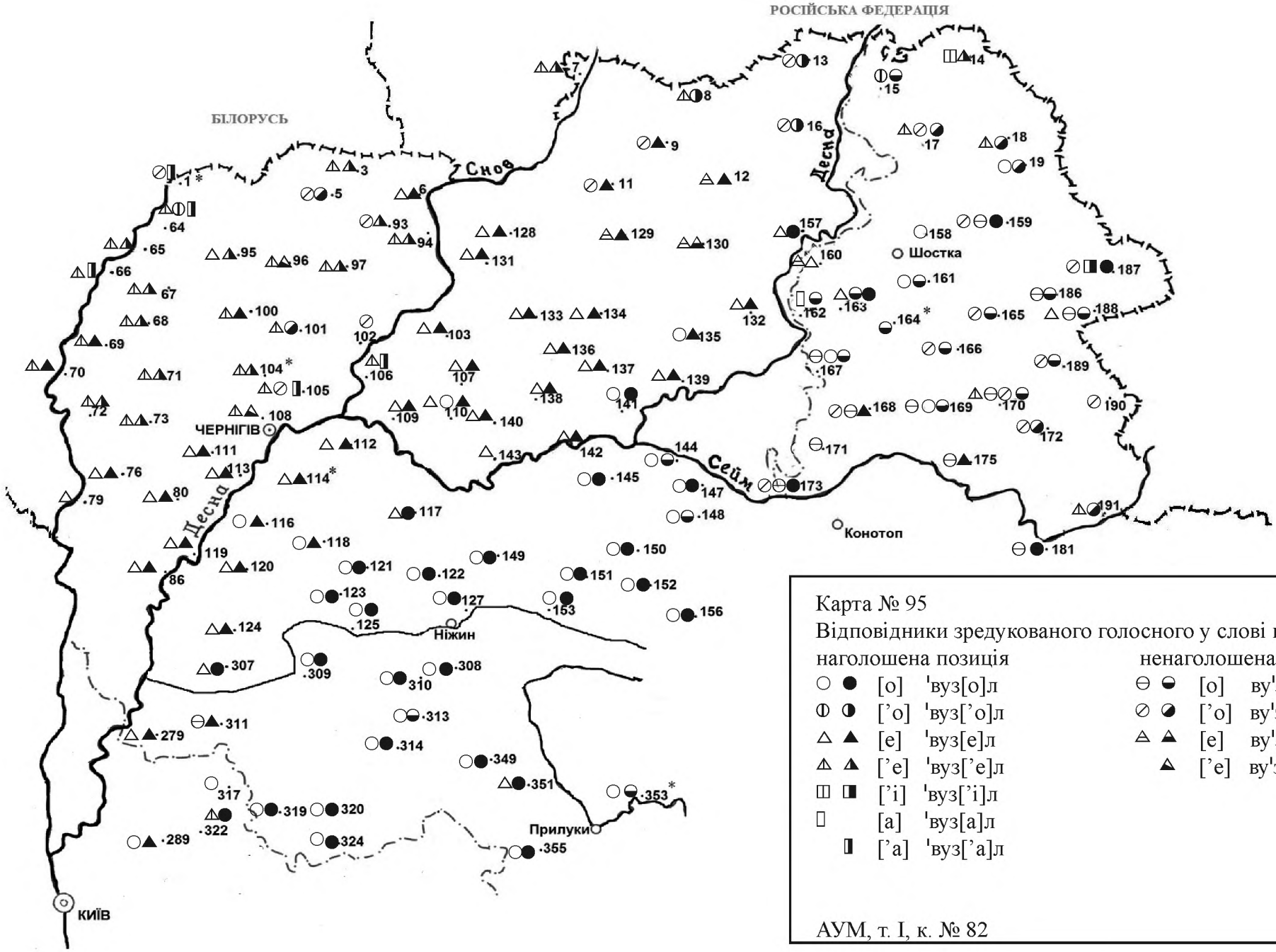

Карта № 95

Відповідники зредукованого голосного у слові вузол

наголошена позиція				ненаголошена позиція			
○ ●	[о]	'вуз[о]л		⊖ ◒	[о]	ву'з[о]л
Φ ◑	[’о]	'вуз[’о]л		⊘ ◒	[’о]	ву'з[’о]л
△ ▲	[е]	'вуз[е]л		△ ▲	[е]	ву'з[е]л
⧋ ▲	[’е]	'вуз[’е]л		▲	[’е]	ву'з[’е]л
◫ ◨	[’і]	'вуз[’і]л				
▯	[а]	'вуз[а]л				
◨	[’а]	'вуз[’а]л				

АУМ, т. І, к. № 82

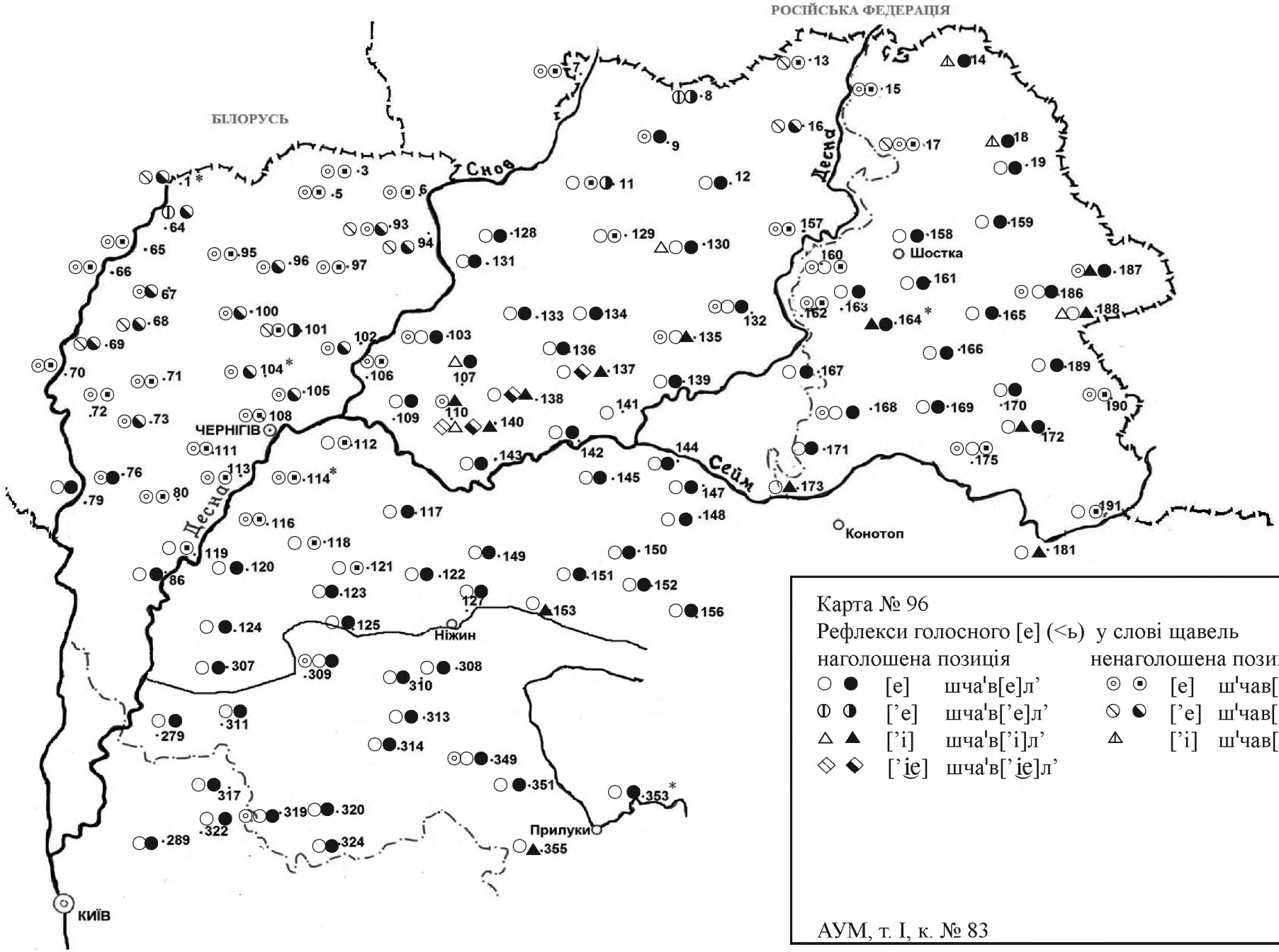

Карта № 96

Рефлекси голосного [е] (<ь) у слові щавель

наголошена позиція			ненаголошена позиція		
○ ●	[е]	шча'в[е]л’	◎ ⊙	[е]	ш'чав[е]л’
◐ ◑	[’е]	шча'в[’е]л’	⊘ ◒	[’е]	ш'чав[’е]л’
△ ▲	[’і]	шча'в[’і]л’	⧋	[’і]	ш'чав[’і]л’
◇ ◆	[’ie]	шча'в[’ie]л’			

АУМ, т. І, к. № 83

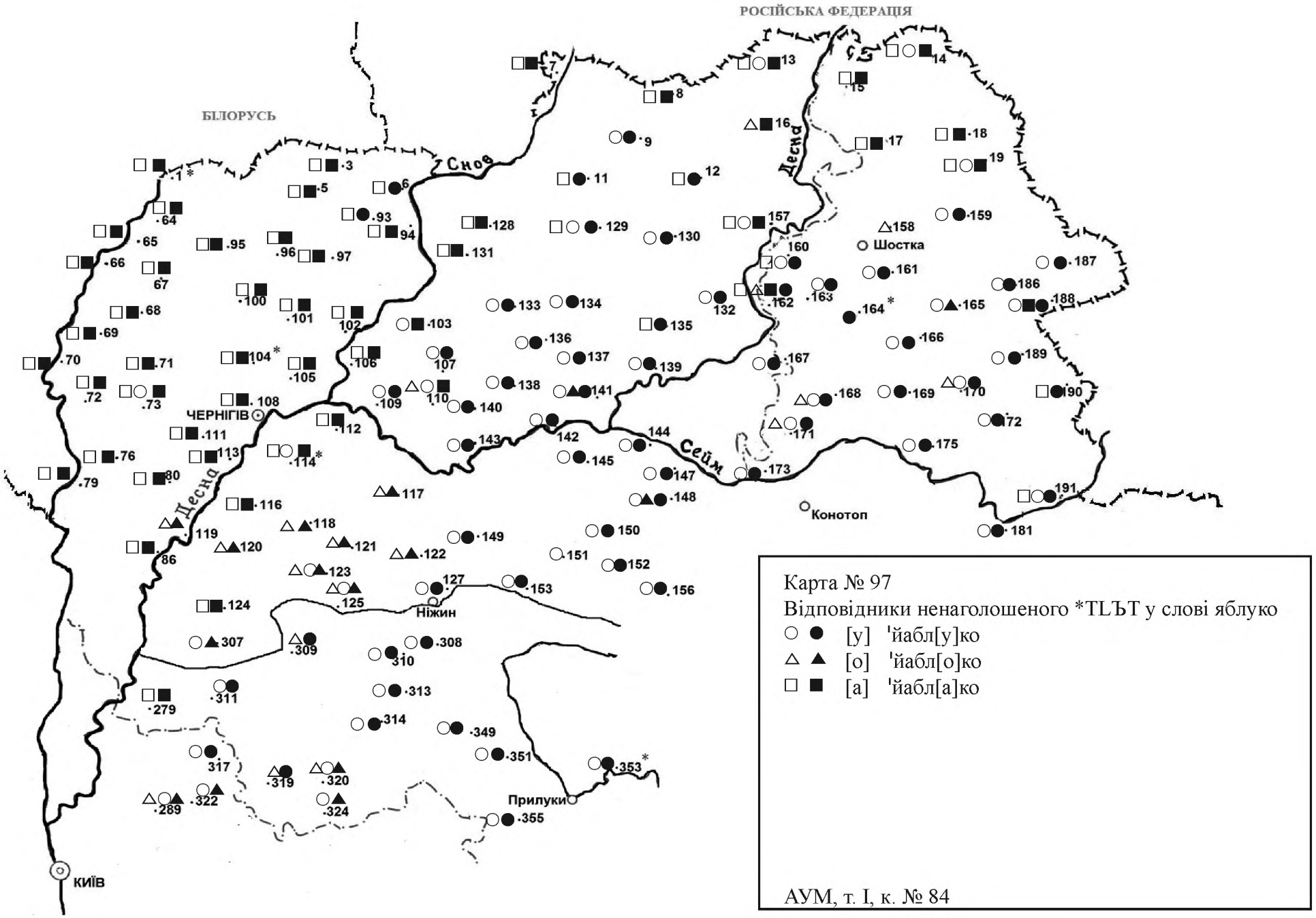

Карта № 97

Відповідники ненаголошеного *TLЪT у слові яблуко

○ ● [у] 'йабл[у]ко

△ ▲ [о] 'йабл[о]ко

□ ■ [а] 'йабл[а]ко

АУМ, т. І, к. № 84

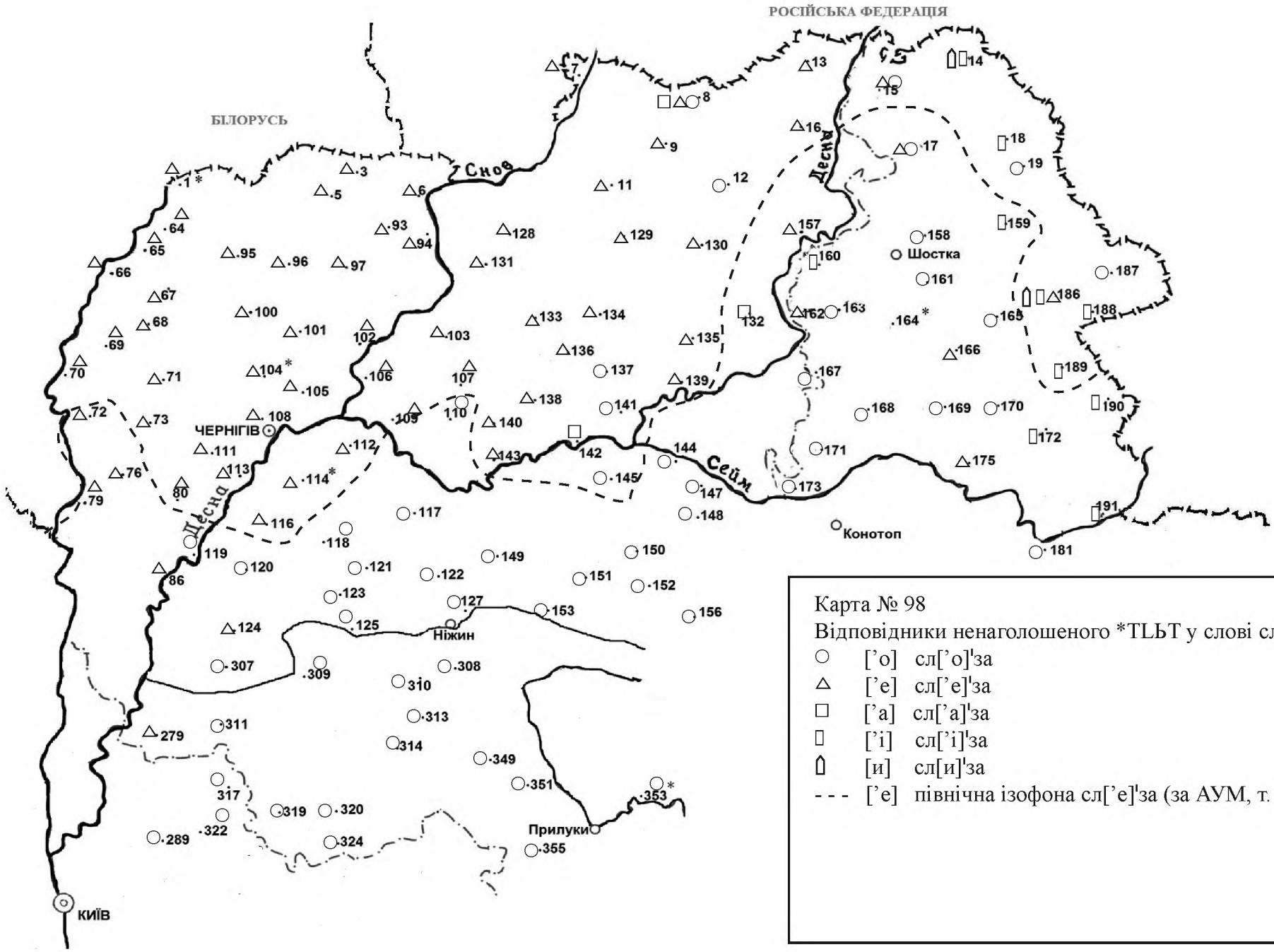

Карта № 98

Відповідники ненаголошеного *TLЬT у слові сльоза

○ [’o] сл[’o]'за

△ [’e] сл[’e]'за

□ [’a] сл[’a]'за

▯ [’i] сл[’i]'за

⏢ [и] сл[и]'за

- - - [’e] північна ізофона сл[’e]'за (за АУМ, т. І, к. 84)

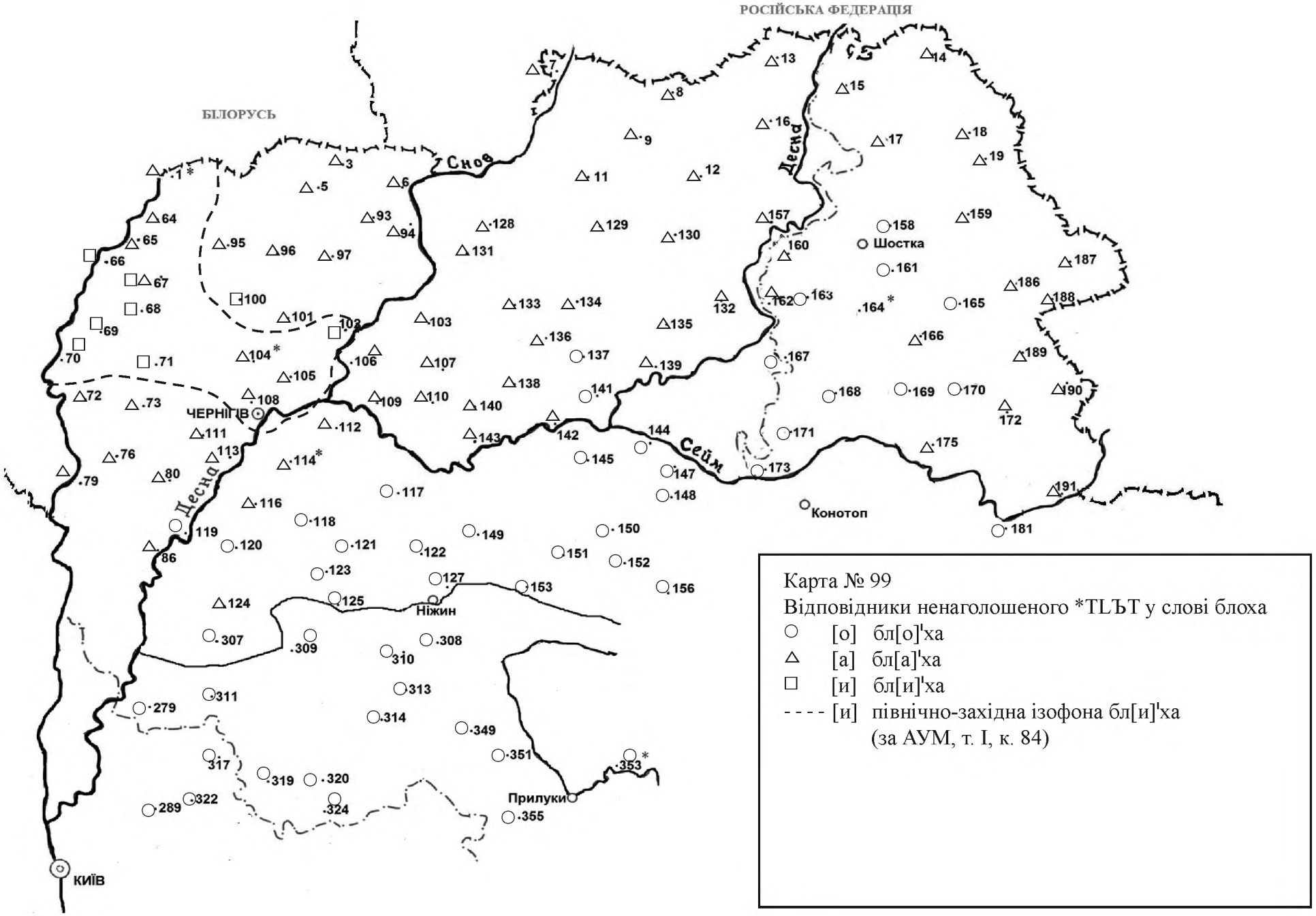

Карта № 99

Відповідники ненаголошеного *TLЪT у слові блоха

○ [о] бл[о]'ха

△ [а] бл[а]'ха

□ [и] бл[и]'ха

- - - - [и] північно-західна ізофона бл[и]'ха (за АУМ, т. І, к. 84)

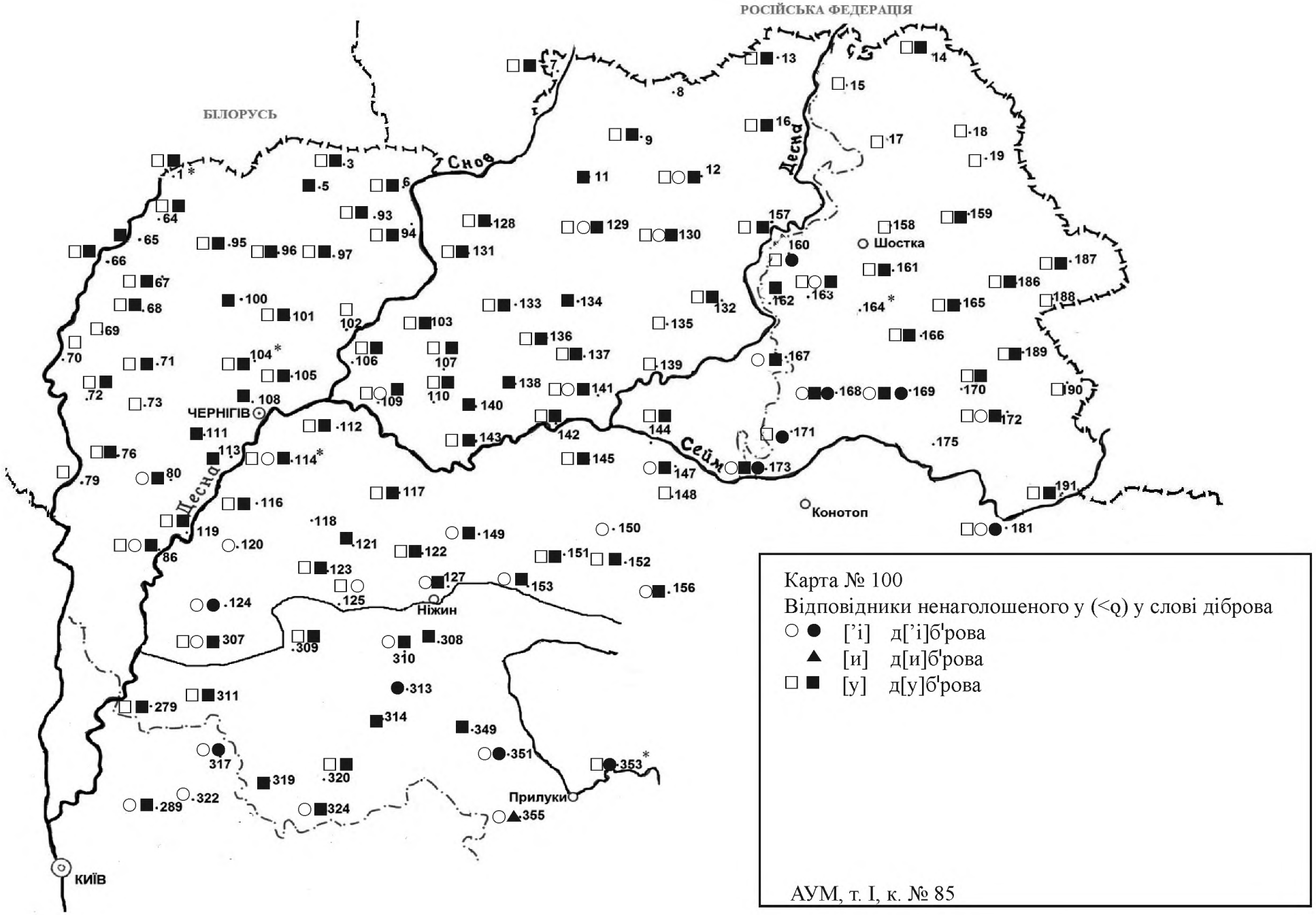

Карта № 100

Відповідники ненаголошеного у (<o) у слові діброва

○ ● [’і] д[’і]б'рова

▲ [и] д[и]б'рова

□ ■ [у] д[у]б'рова

АУМ, т. І, к. № 85

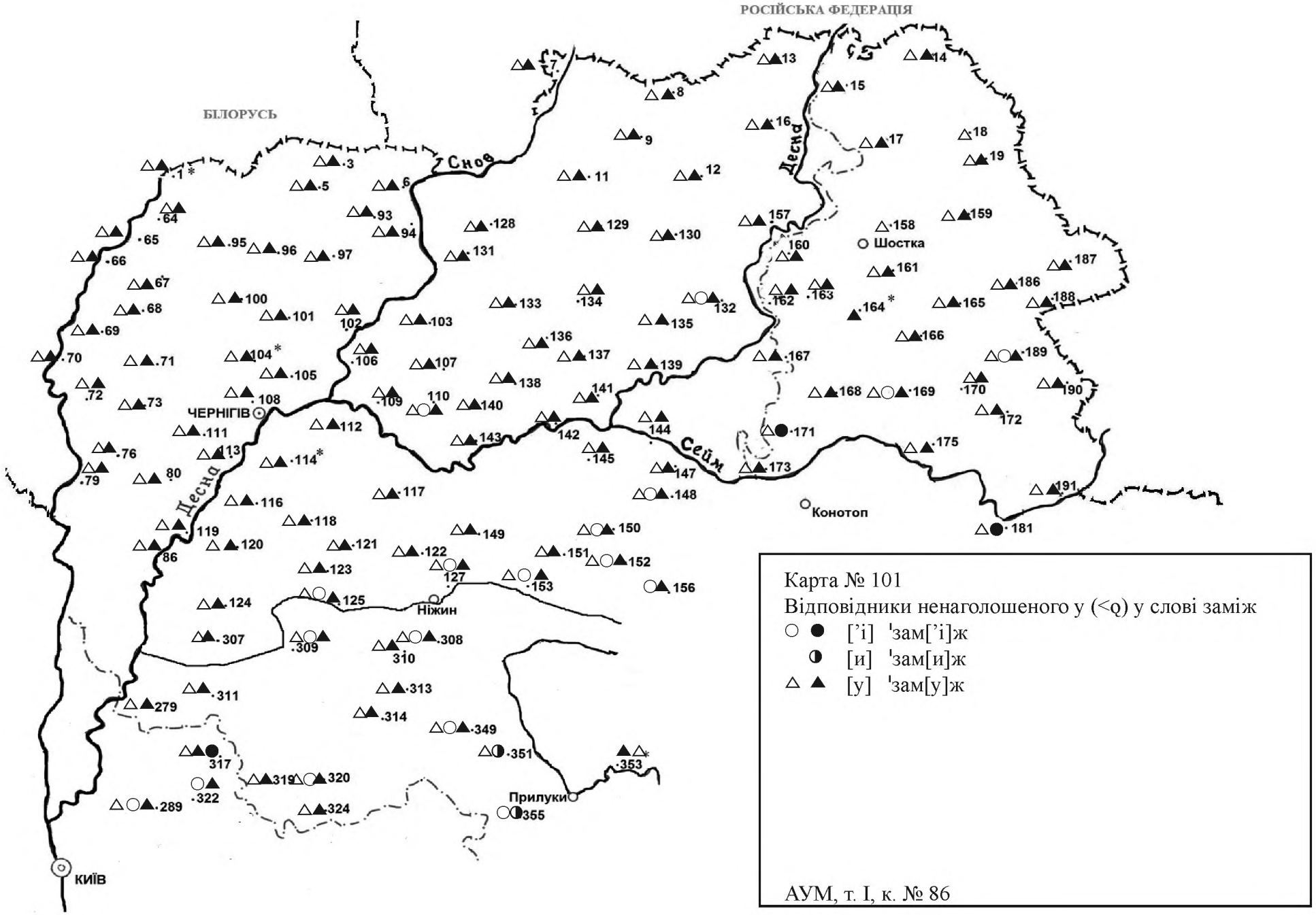

Карта № 101

Відповідники ненаголошеного у (<o) у слові заміж

○ ● ['і] 'зам['і]ж

◑ [и] 'зам[и]ж

△ ▲ [у] 'зам[у]ж

АУМ, т. І, к. № 86

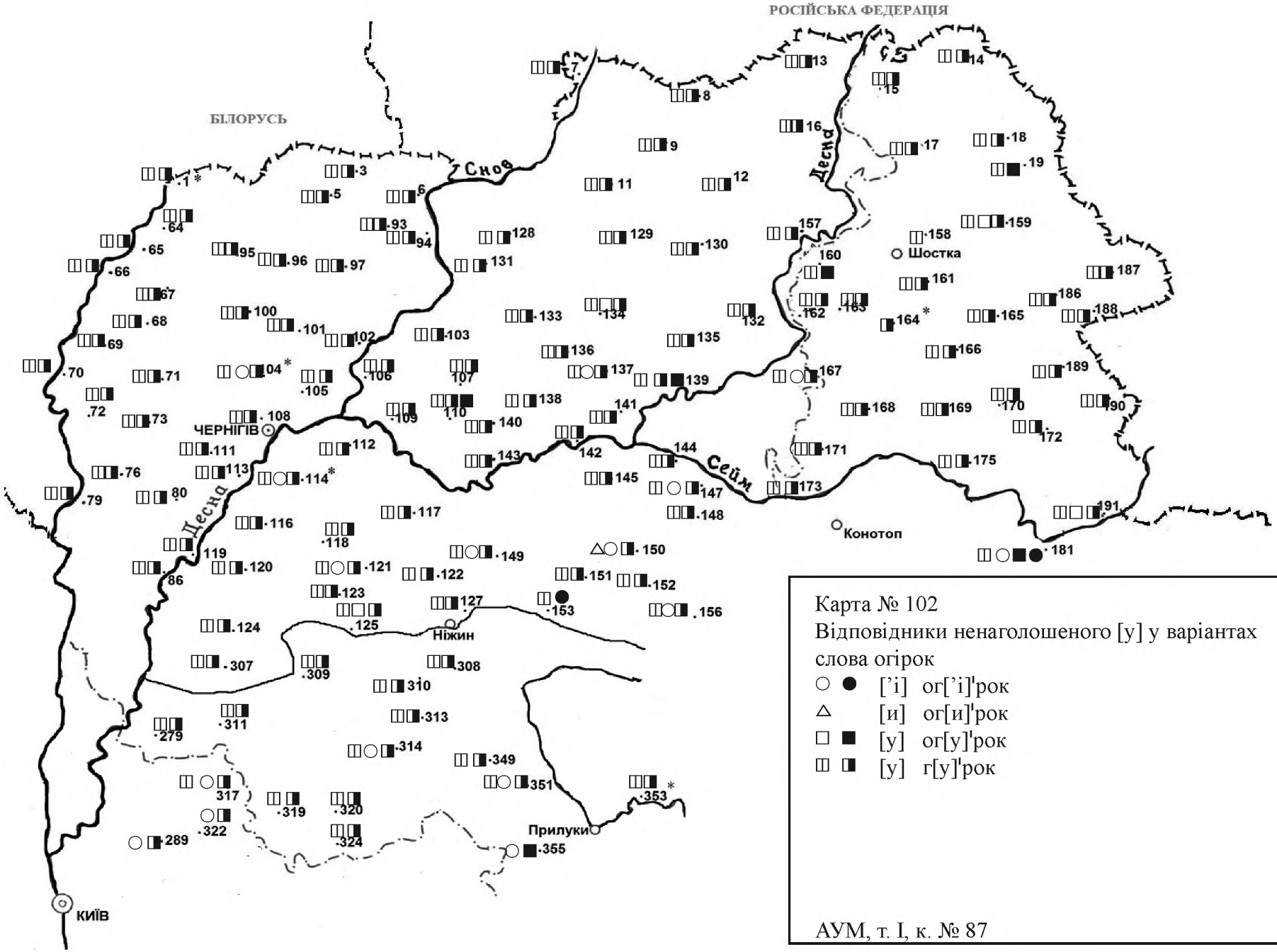

Карта № 102

Відповідники ненаголошеного [у] у варіантах слова огірок

○ ● [’і] ог[’і]'рок

△ [и] ог[и]'рок

□ ■ [у] ог[у]'рок

◫ ◧ [у] г[у]'рок

АУМ, т. І, к. № 87

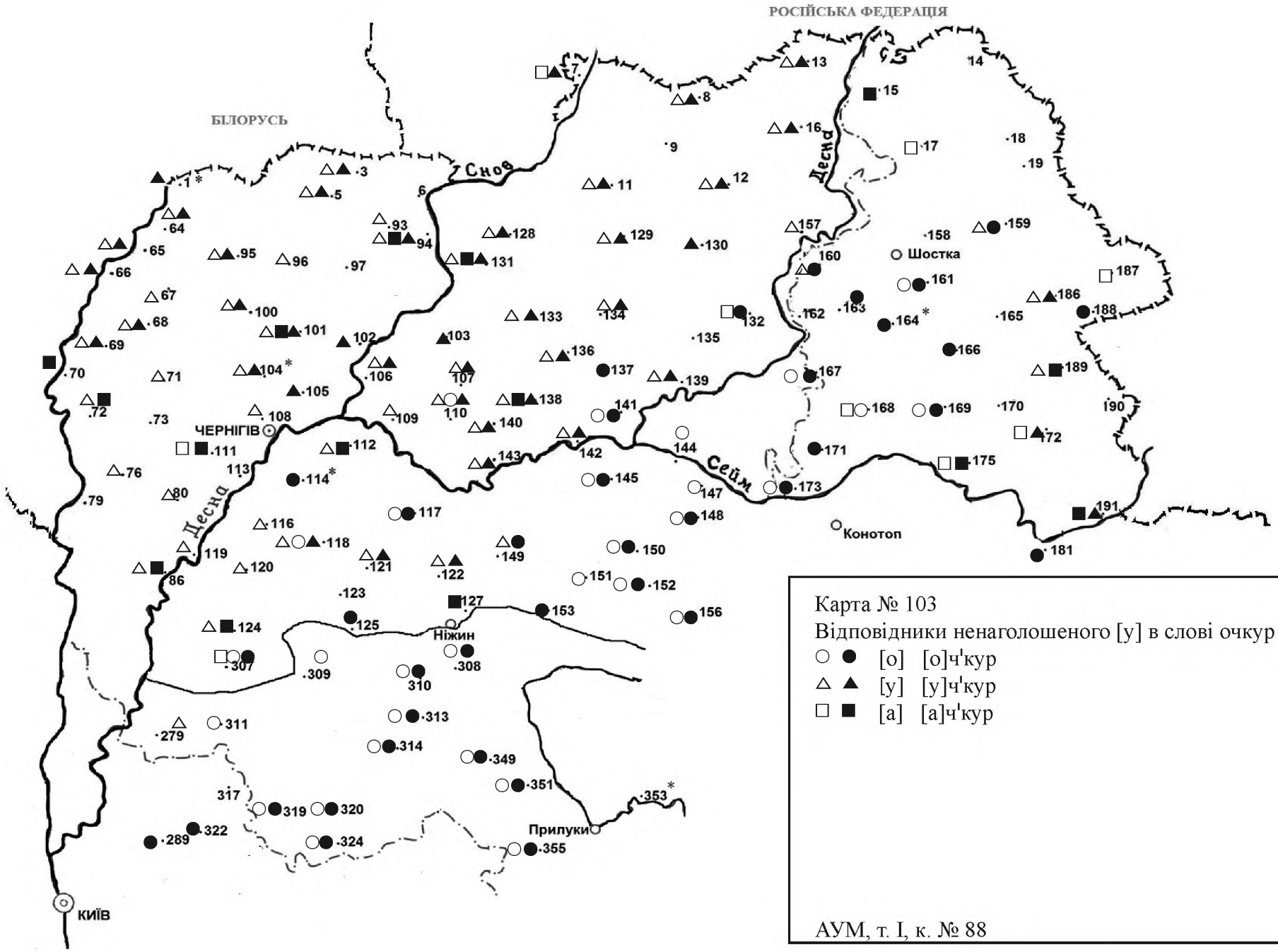

Карта № 103

Відповідники ненаголошеного [у] в слові очкур

○ ● [о] [о]ч'кур

△ ▲ [у] [у]ч'кур

□ ■ [а] [а]ч'кур

АУМ, т. І, к. № 88

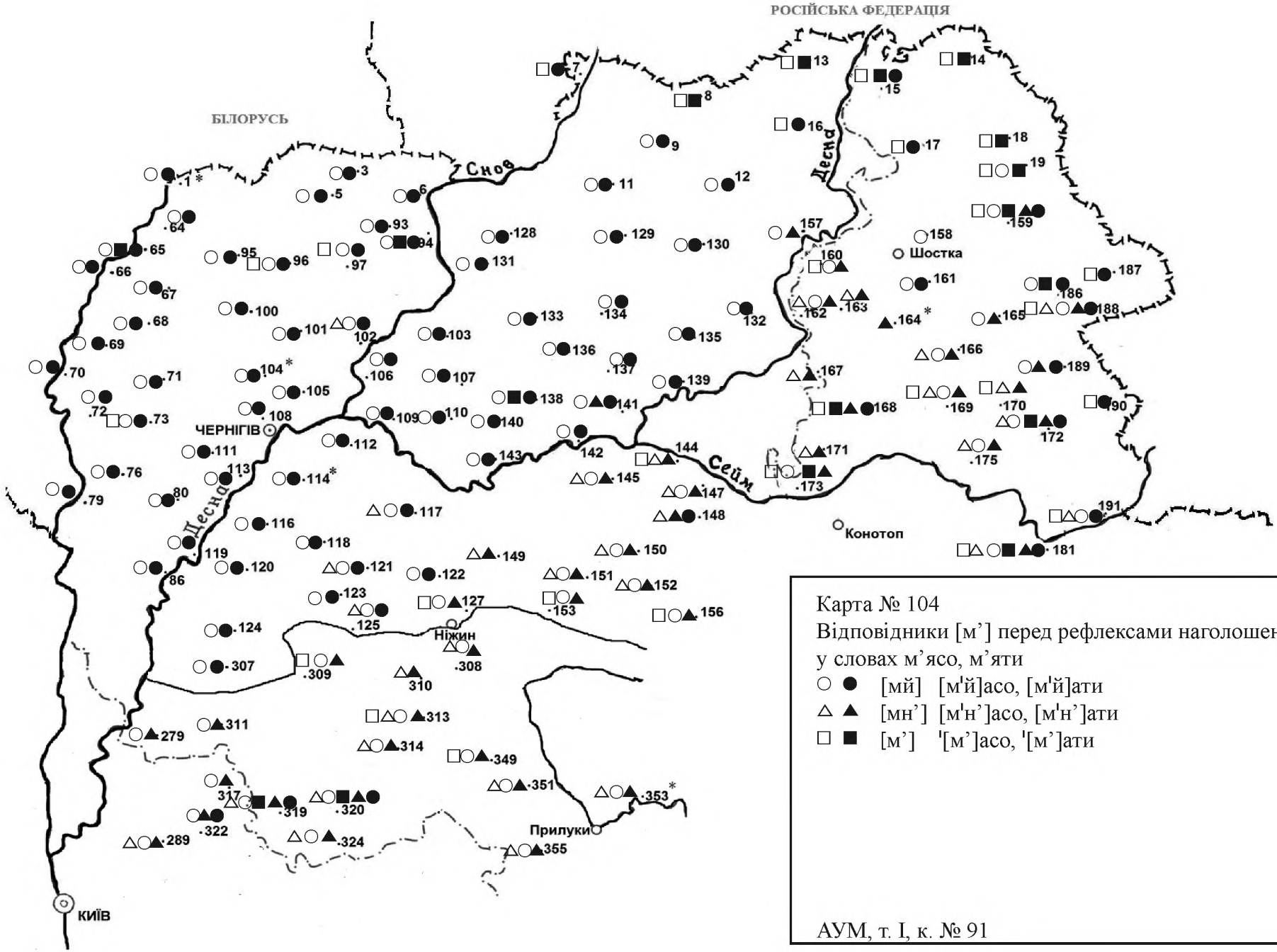

Карта № 104

Відповідники [м’] перед рефлексами наголошеного [ę] у словах м’ясо, м’яти

○ ● [мй] [м'й]асо, [м'й]ати

△ ▲ [мн’] [м'н’]асо, [м'н’]ати

□ ■ [м’] '[м’]асо, '[м’]ати

АУМ, т. І, к. № 91

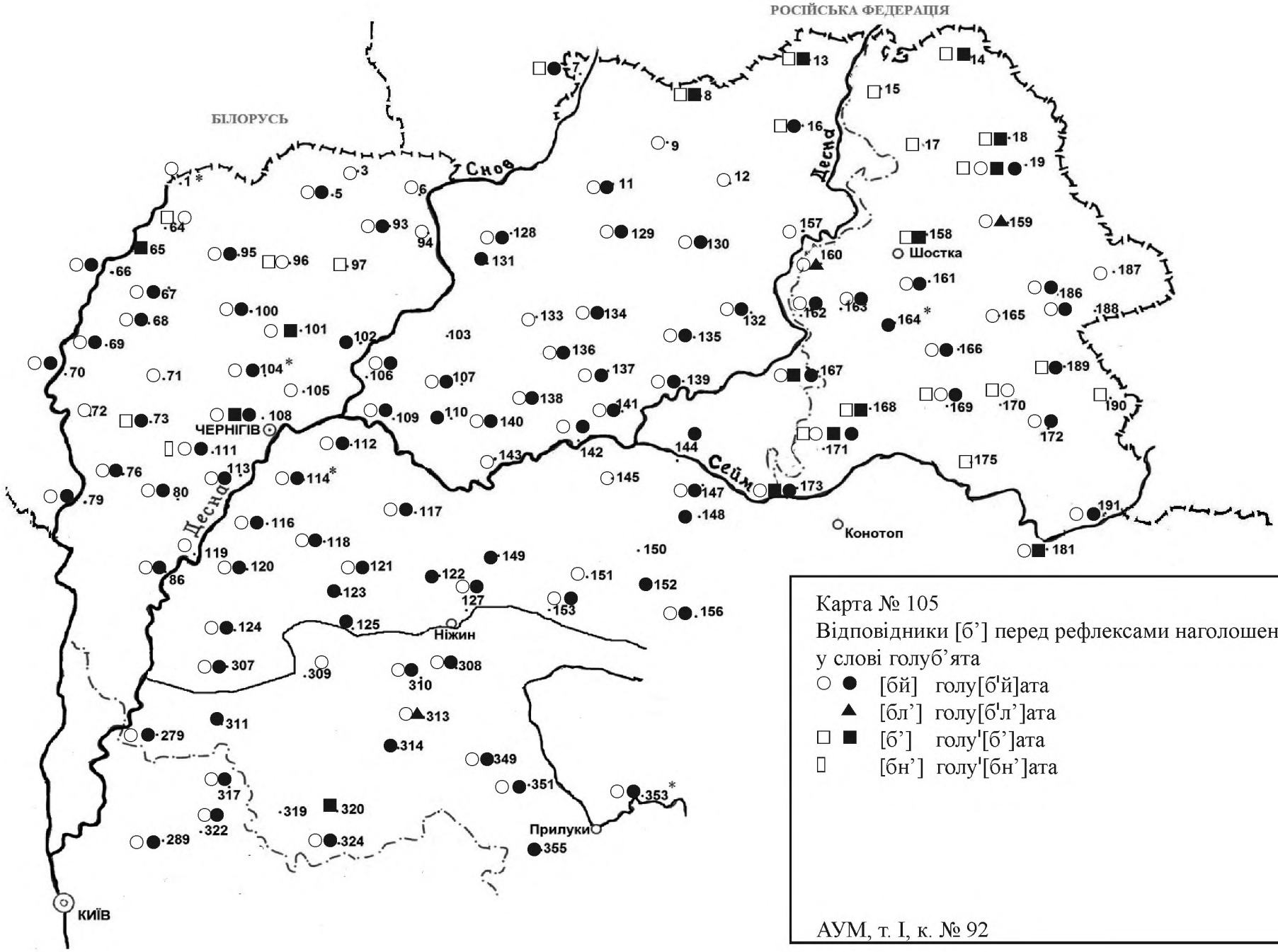

Карта № 105

Відповідники [б’] перед рефлексами наголошеного [ę] у слові голуб’ята

○ ● [бй] голу[б'й]ата

▲ [бл’] голу[б'л’]ата

□ ■ [б’] голу'[б’]ата

▯ [бн’] голу'[бн’]ата

АУМ, т. І, к. № 92

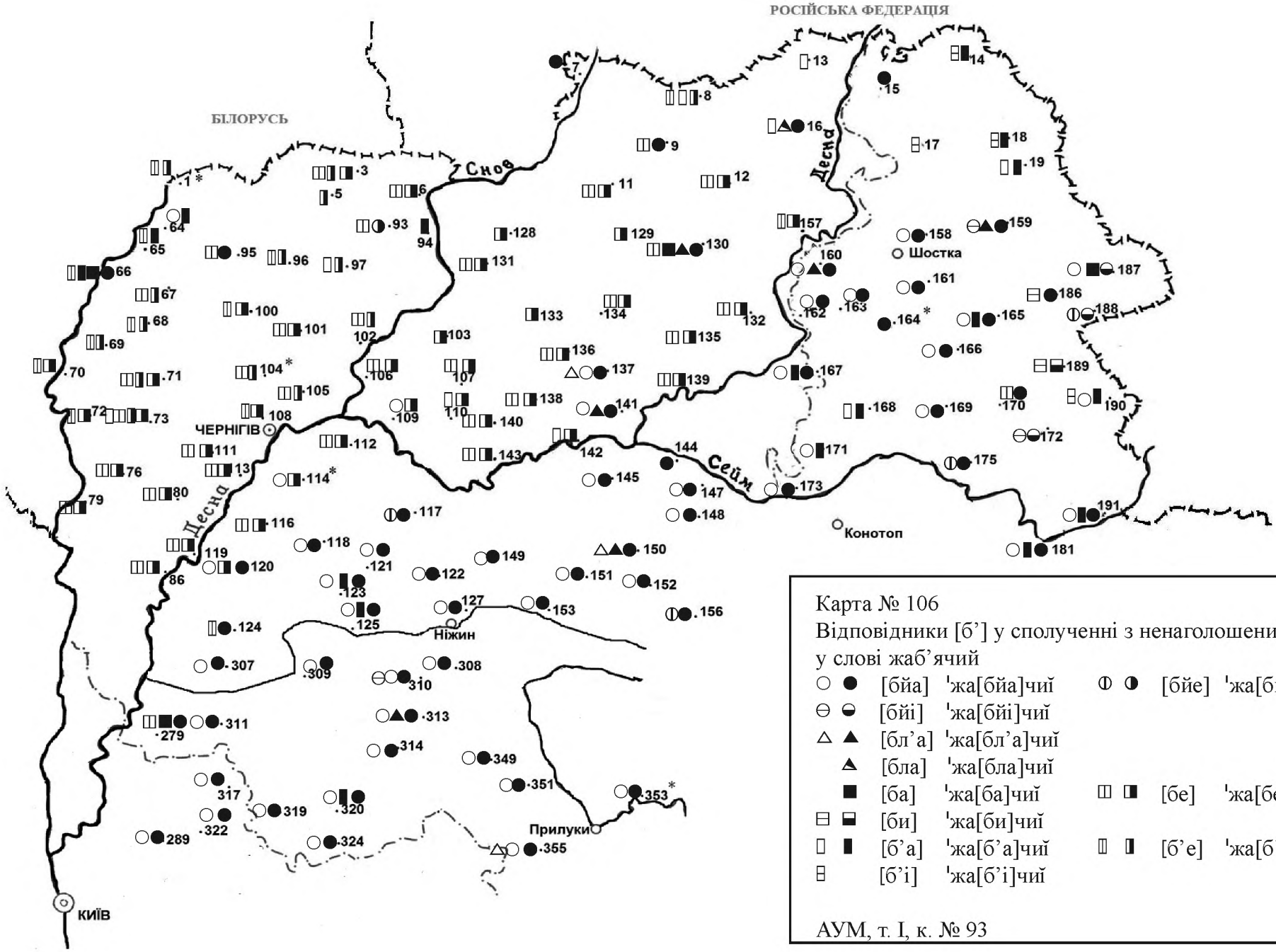

Карта № 106

Відповідники [б’] у сполученні з ненаголошеним [ę] у слові жаб’ячий

○ ●	[бйа]	ˈжа[бйа]чий	◑ ◐	[бйе]	ˈжа[бйе]чий
⊖ ◒	[бйі]	ˈжа[бйі]чий			
△ ▲	[бл’а]	ˈжа[бл’а]чий			
▲	[бла]	ˈжа[бла]чий			
■	[ба]	ˈжа[ба]чий	◫ ◨	[бе]	ˈжа[бе]чий
⊟ ⬓	[би]	ˈжа[би]чий			
▯ ▮	[б’а]	ˈжа[б’а]чий	▯ ▮	[б’е]	ˈжа[б’е]чий
⊟	[б’і]	ˈжа[б’і]чий			

АУМ, т. І, к. № 93

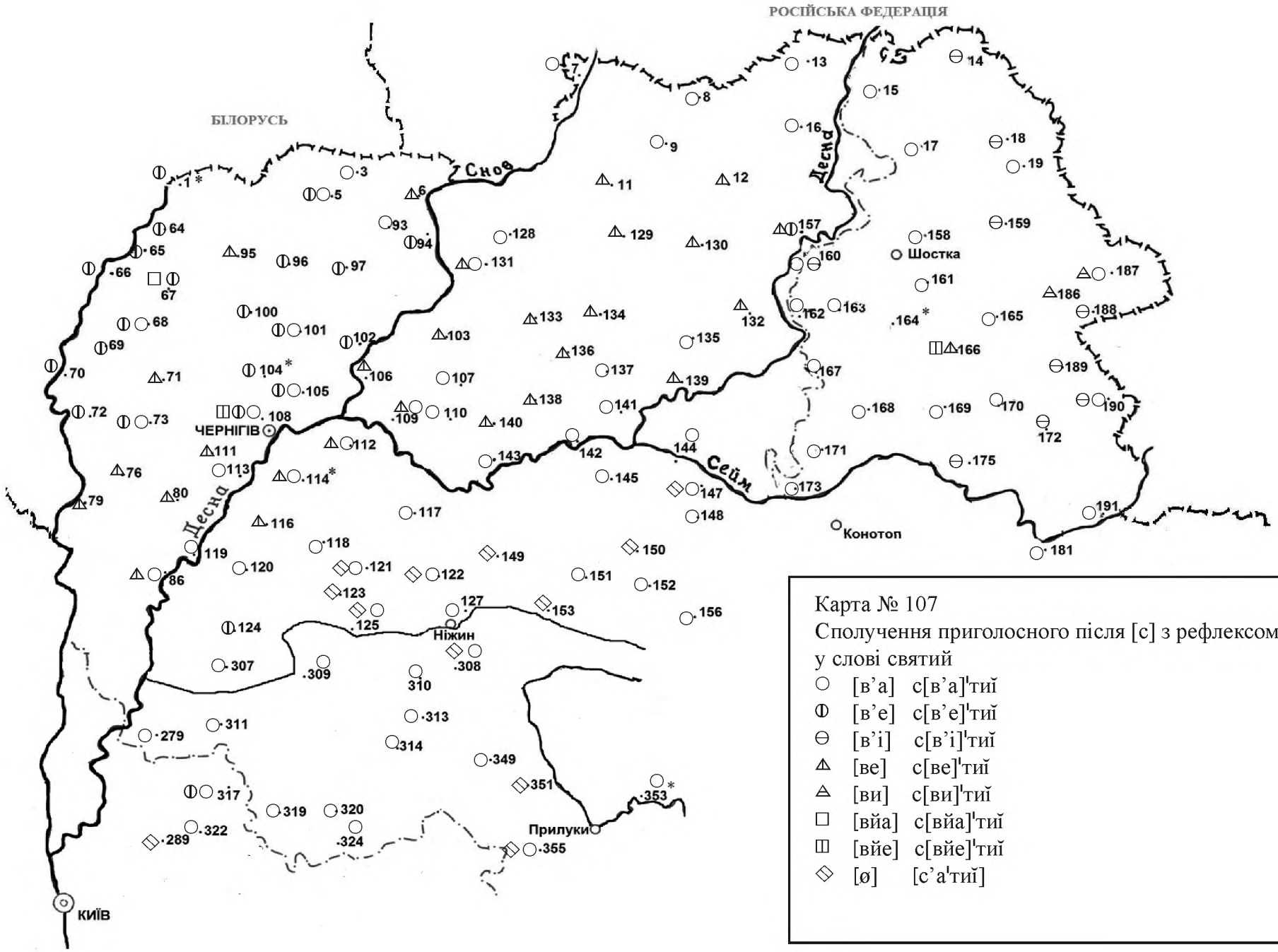

Карта № 107

Сполучення приголосного після [с] з рефлексом [ę] у слові святий

○ [в’а] с[в’а]'тиї

Ф [в’е] с[в’е]'тиї

⊖ [в’і] с[в’і]'тиї

⚠ [ве] с[ве]'тиї

△ [ви] с[ви]'тиї

□ [вйа] с[вйа]'тиї

◫ [вйе] с[вйе]'тиї

◇ [ø] [с’а'тиї]

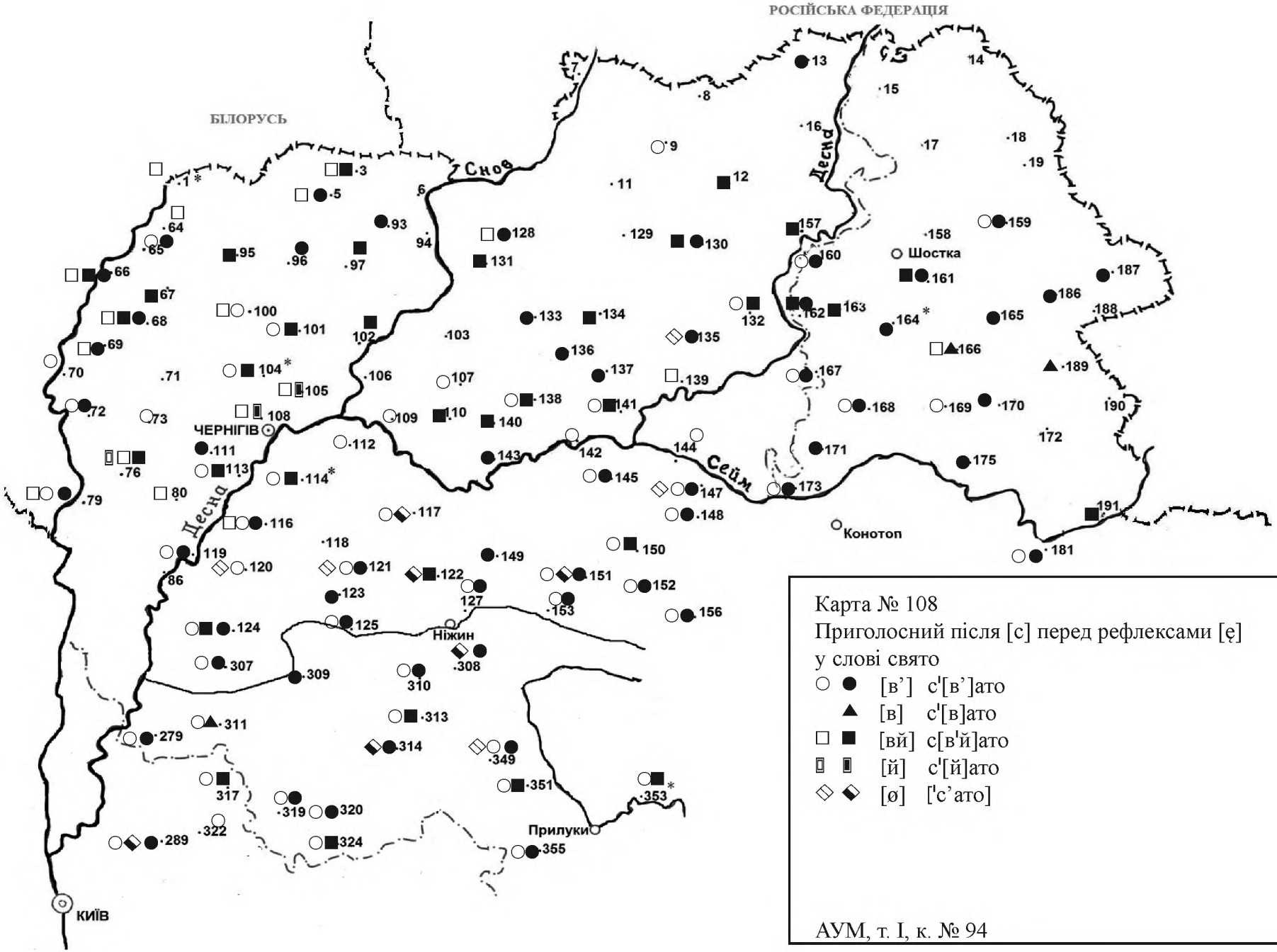

Карта № 108
Приголосний після [с] перед рефлексами [ę]
у слові свято

○ ● [в’] с'[в’]ато
▲ [в] с'[в]ато
□ ■ [вй] с[в'й]ато
▯ ▮ [й] с'[й]ато
◇ ◆ [ø] ['с’ато]

АУМ, т. І, к. № 94

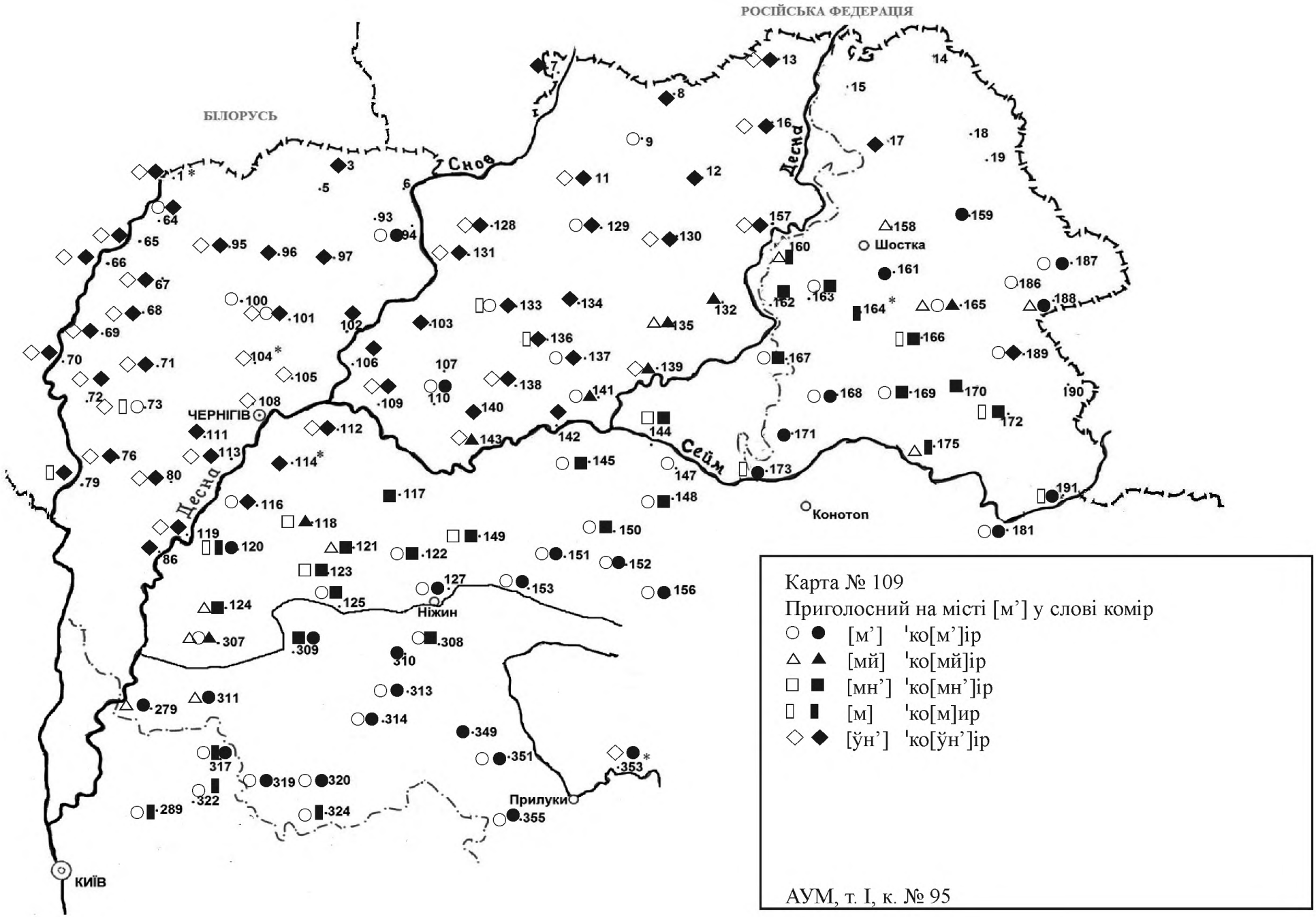

Карта № 109

Приголосний на місті [м’] у слові комір

○ ● [м’] ˈко[м’]ір

△ ▲ [мй] ˈко[мй]ір

□ ■ [мн’] ˈко[мн’]ір

▯ ▮ [м] ˈко[м]ир

◇ ◆ [ўн’] ˈко[ўн’]ір

АУМ, т. І, к. № 95

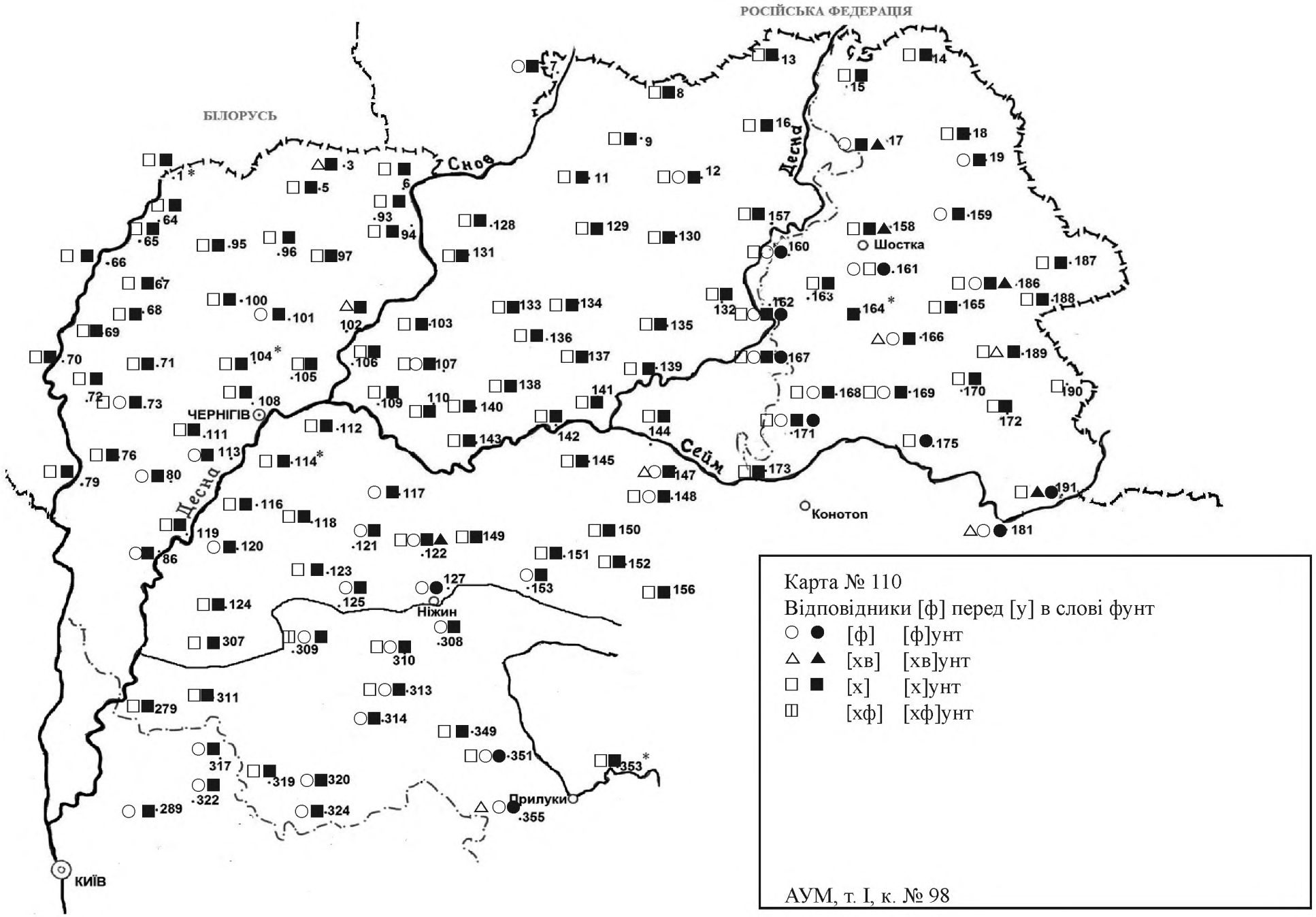

Карта № 110

Відповідники [ф] перед [у] в слові фунт

○ ●	[ф]	[ф]унт
△ ▲	[хв]	[хв]унт
□ ■	[х]	[х]унт
▥	[хф]	[хф]унт

АУМ, т. І, к. № 98

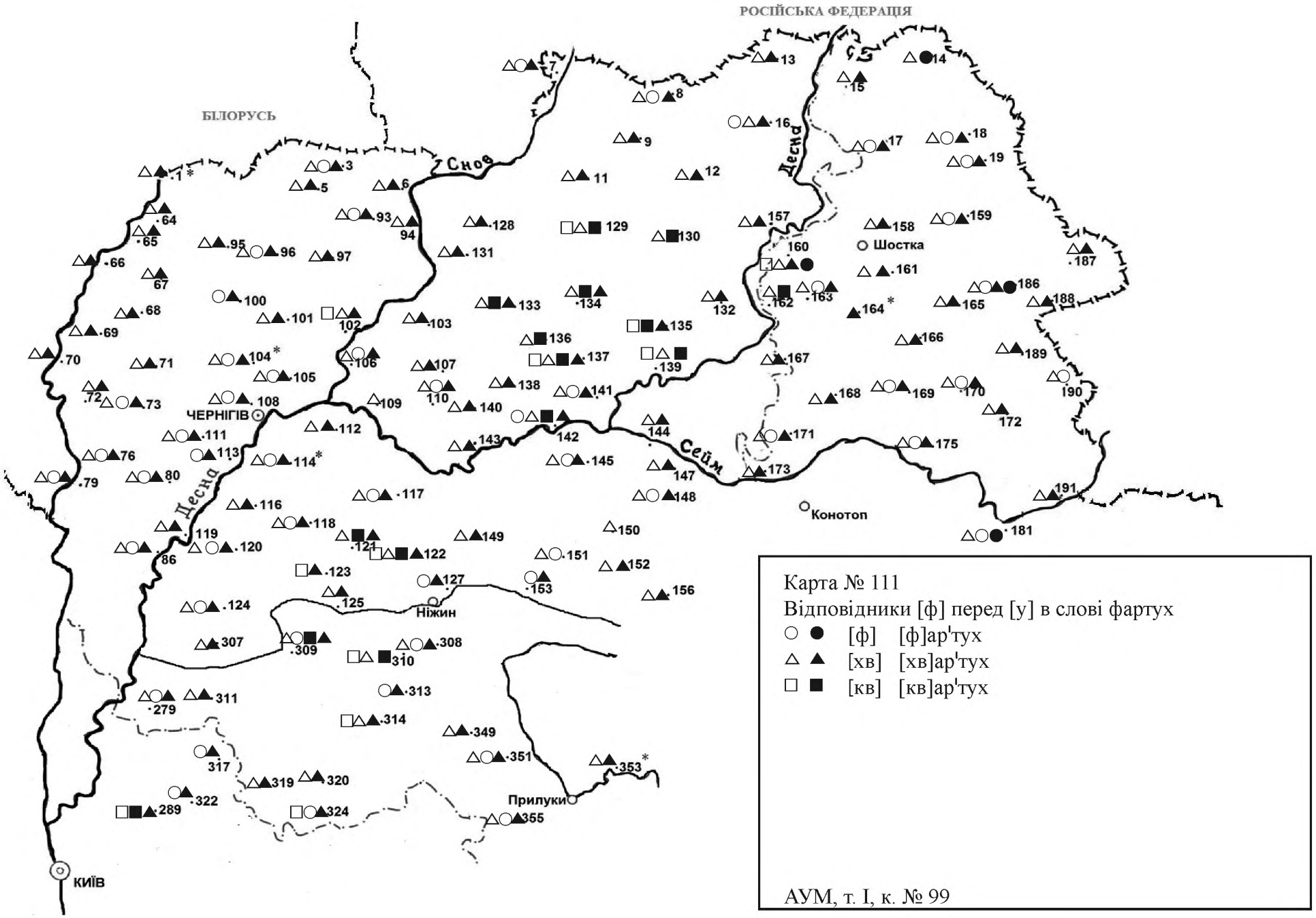

Карта № 111

Відповідники [ф] перед [у] в слові фартух

○ ● [ф] [ф]ар'тух

△ ▲ [хв] [хв]ар'тух

□ ■ [кв] [кв]ар'тух

АУМ, т. І, к. № 99

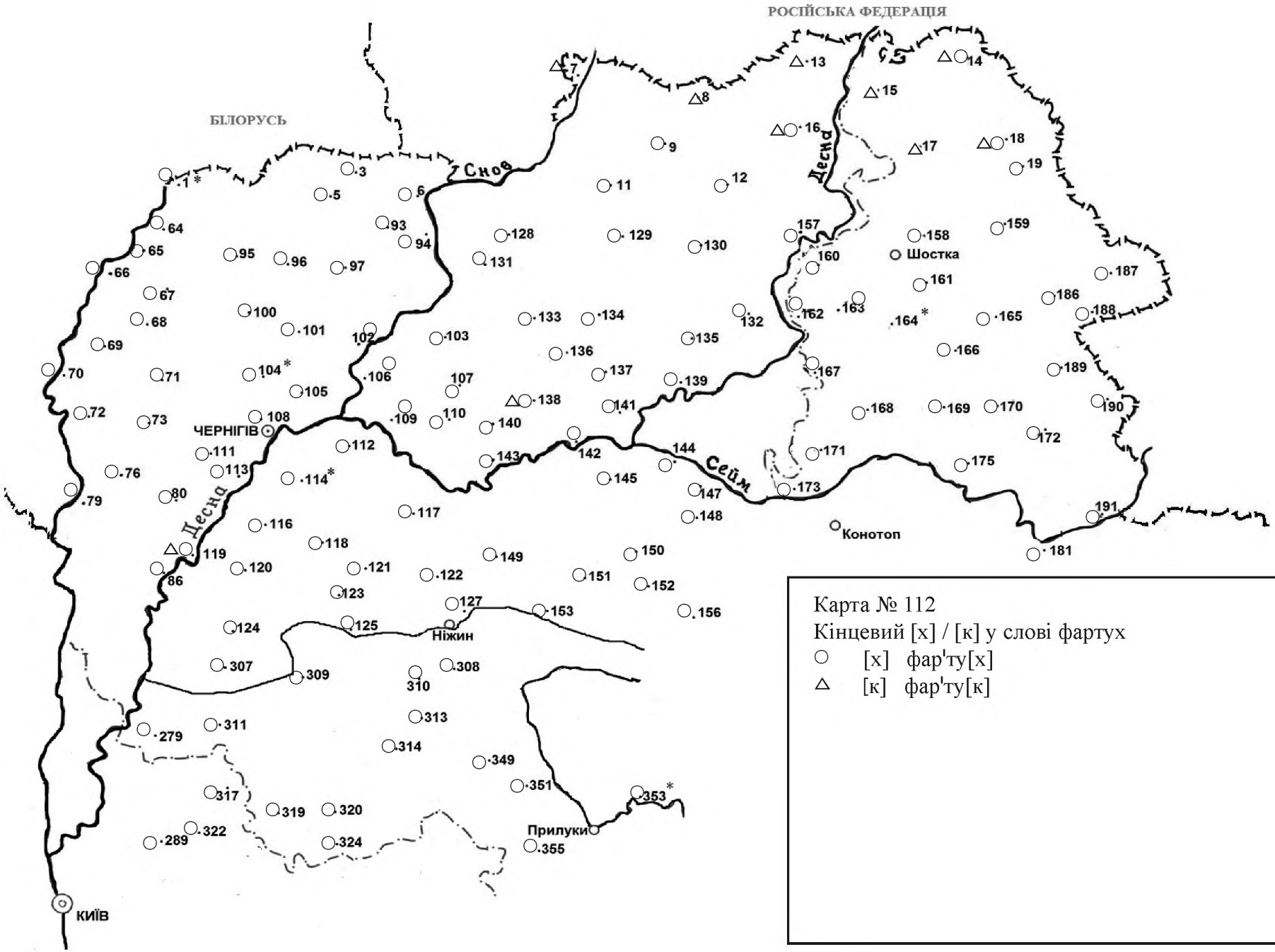

Карта № 112

Кінцевий [х] / [к] у слові фартух

○ [х] фар'ту[х]

△ [к] фар'ту[к]

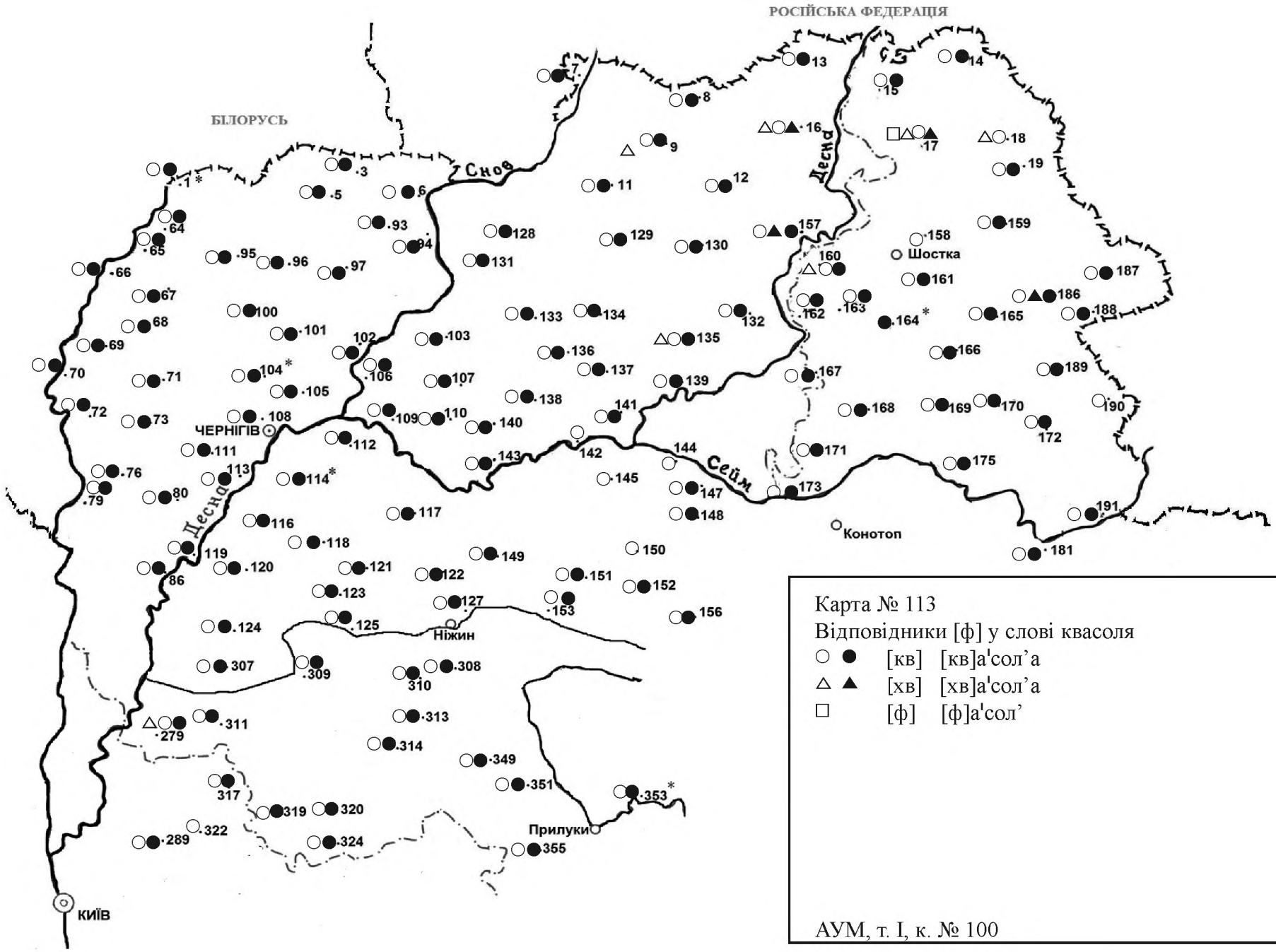

Карта № 113

Відповідники [ф] у слові квасоля

○ ● [кв] [кв]а'сол'а

△ ▲ [хв] [хв]а'сол'а

□ [ф] [ф]а'сол'

АУМ, т. І, к. № 100

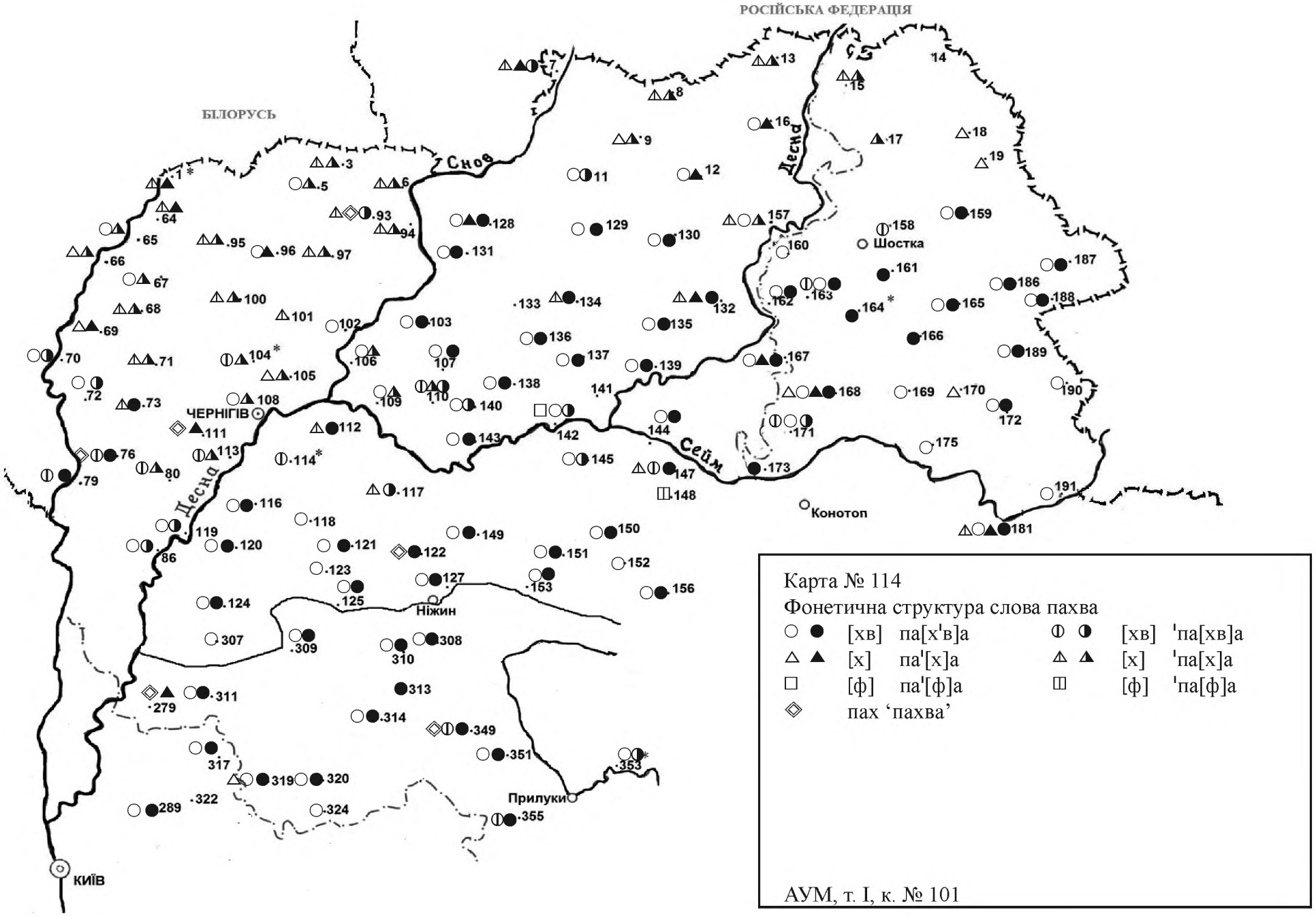

Карта № 114

Фонетична структура слова пахва

○ ●	[хв]	па[х'в]а	Ф ◑	[хв]	'па[хв]а
△ ▲	[х]	па'[х]а	⚠ ◭	[х]	'па[х]а
□	[ф]	па'[ф]а	◫	[ф]	'па[ф]а
◈	пах ‘пахва’				

АУМ, т. І, к. № 101

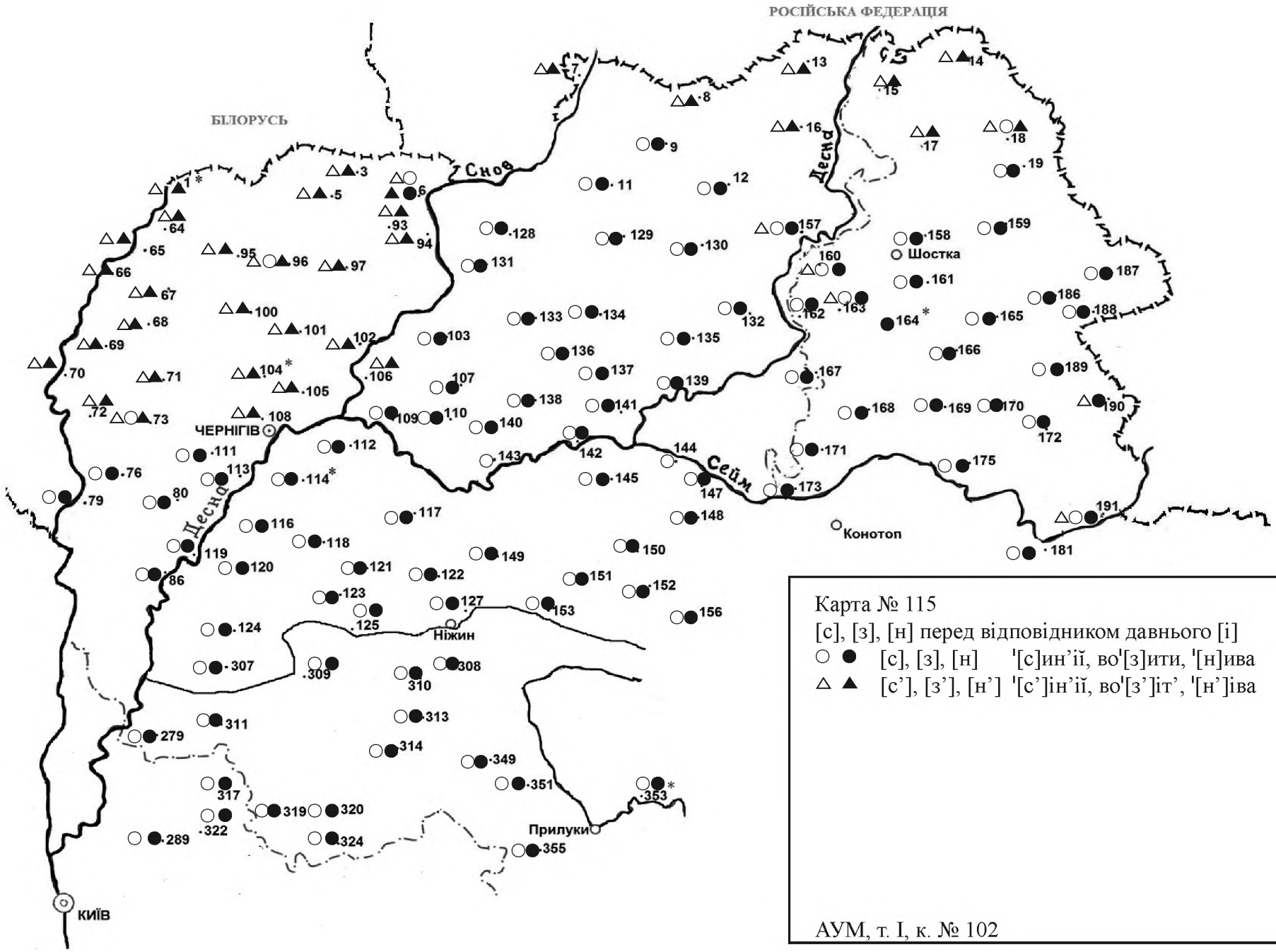

Карта № 115

[с], [з], [н] перед відповідником давнього [і]

○ ● [с], [з], [н] '[с]ин'ій, во'[з]ити, '[н]ива

△ ▲ [с'], [з'], [н'] '[с']ін'ій, во'[з']іт', '[н']іва

АУМ, т. І, к. № 102

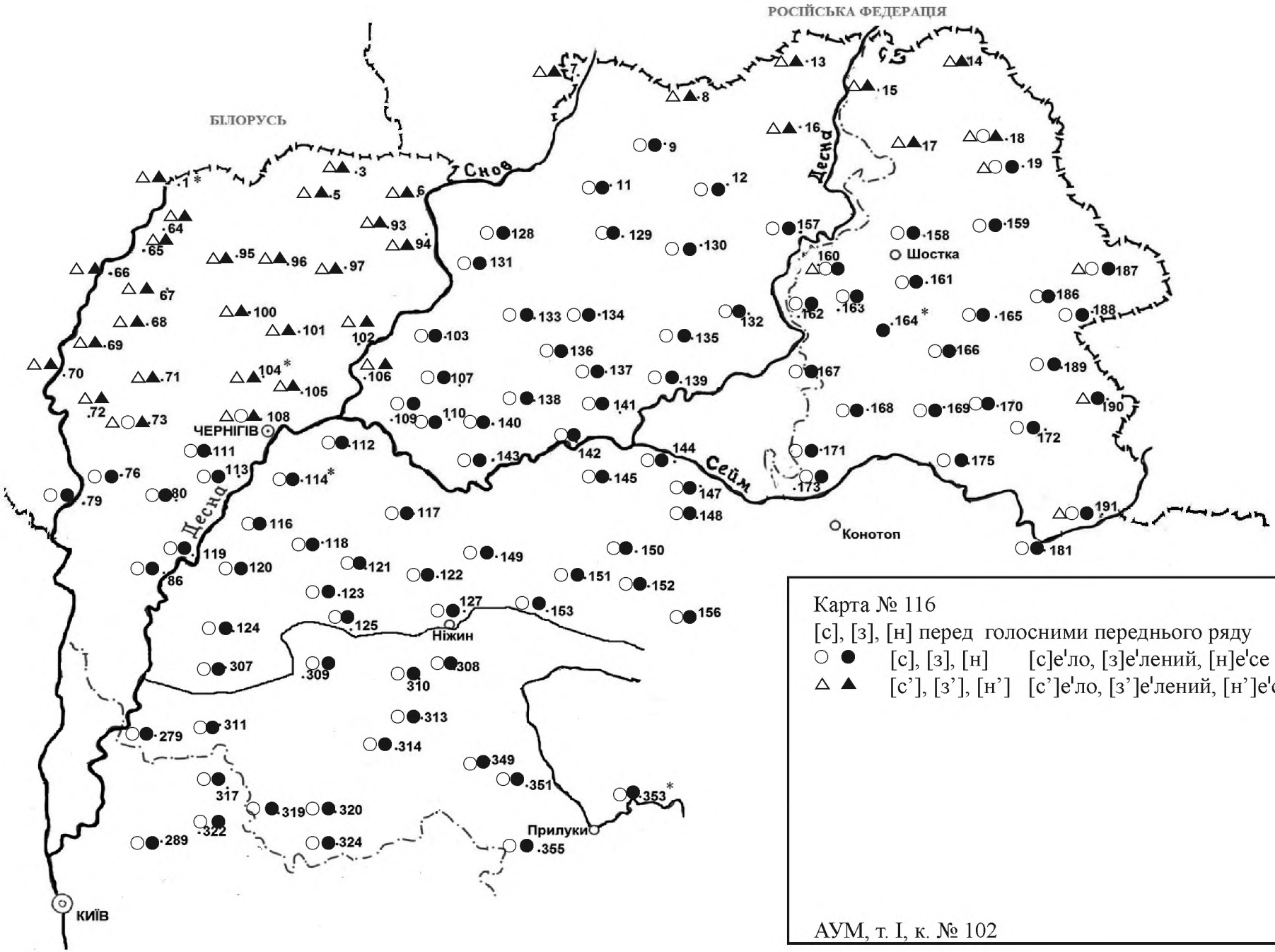

Карта № 116

[с], [з], [н] перед голосними переднього ряду

○ ● [с], [з], [н] [с]е'ло, [з]е'лений, [н]е'се

△ ▲ [с'], [з'], [н'] [с']е'ло, [з']е'лений, [н']е'с'е

АУМ, т. І, к. № 102

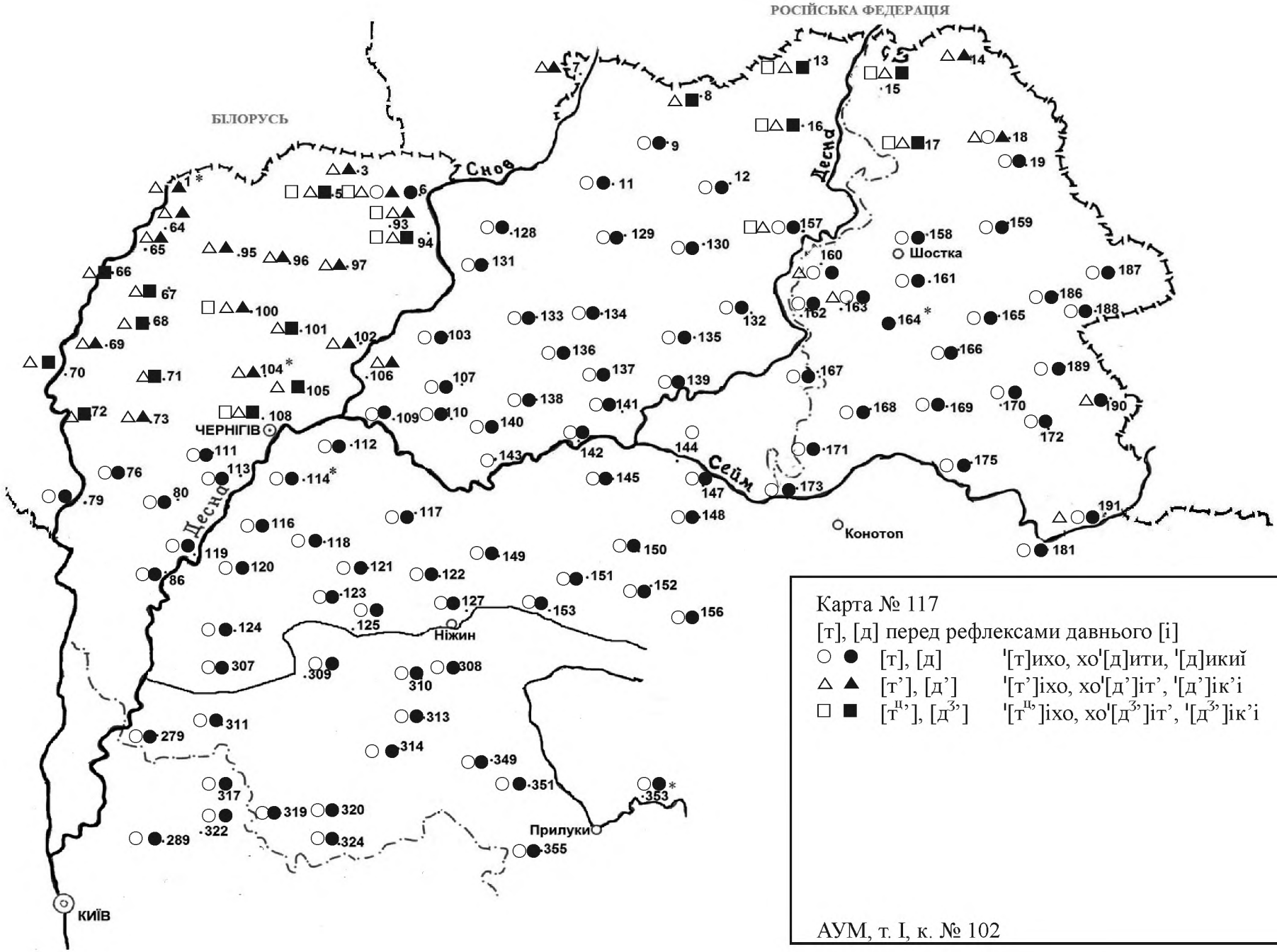

Карта № 117

[т], [д] перед рефлексами давнього [і]

○ ● [т], [д] '[т]ихо, хо'[д]ити, '[д]икий

△ ▲ [т’], [д’] '[т’]іхо, хо'[д’]іт’, '[д’]ік’і

□ ■ [т^{ц}’], [д^{ʒ}’] '[т^{ц}’]іхо, хо'[д^{ʒ}’]іт’, '[д^{ʒ}’]ік’і

АУМ, т. І, к. № 102

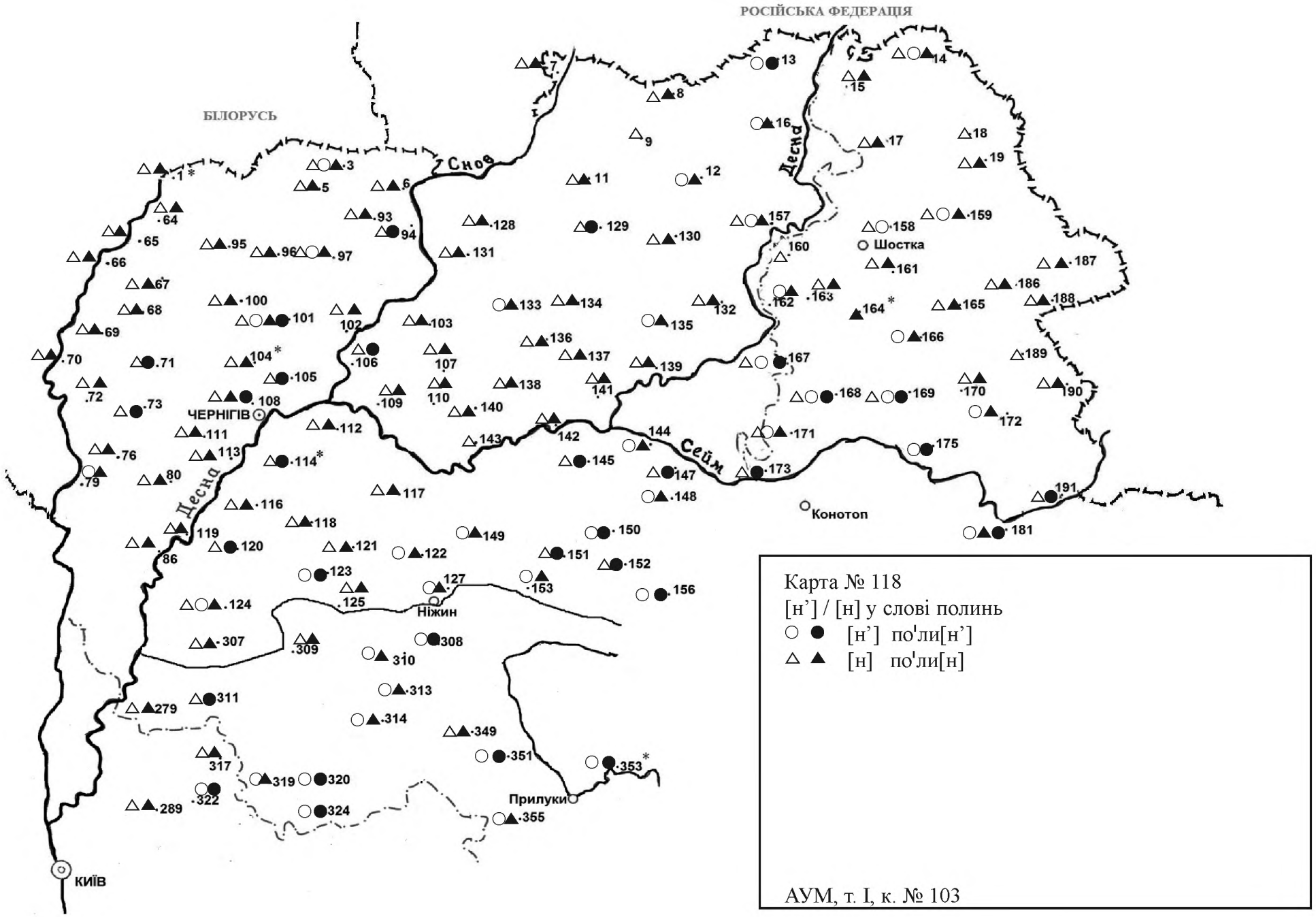

Карта № 118

[н’] / [н] у слові полинь

○ ● [н’] по'ли[н’]

△ ▲ [н] по'ли[н]

АУМ, т. І, к. № 103

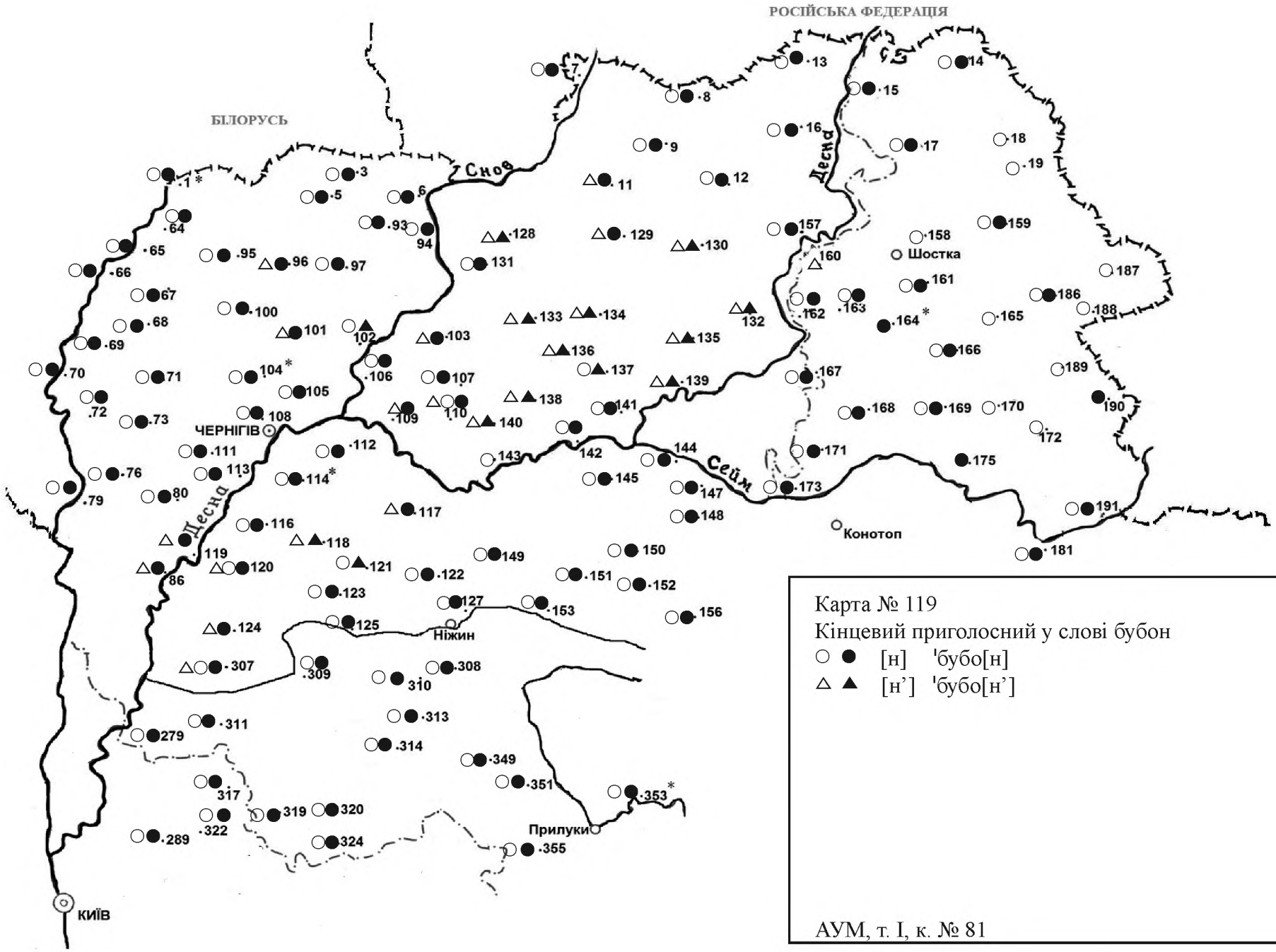

Карта № 119

Кінцевий приголосний у слові бубон

○ ● [н] 'бубо[н]

△ ▲ [н’] 'бубо[н’]

АУМ, т. І, к. № 81

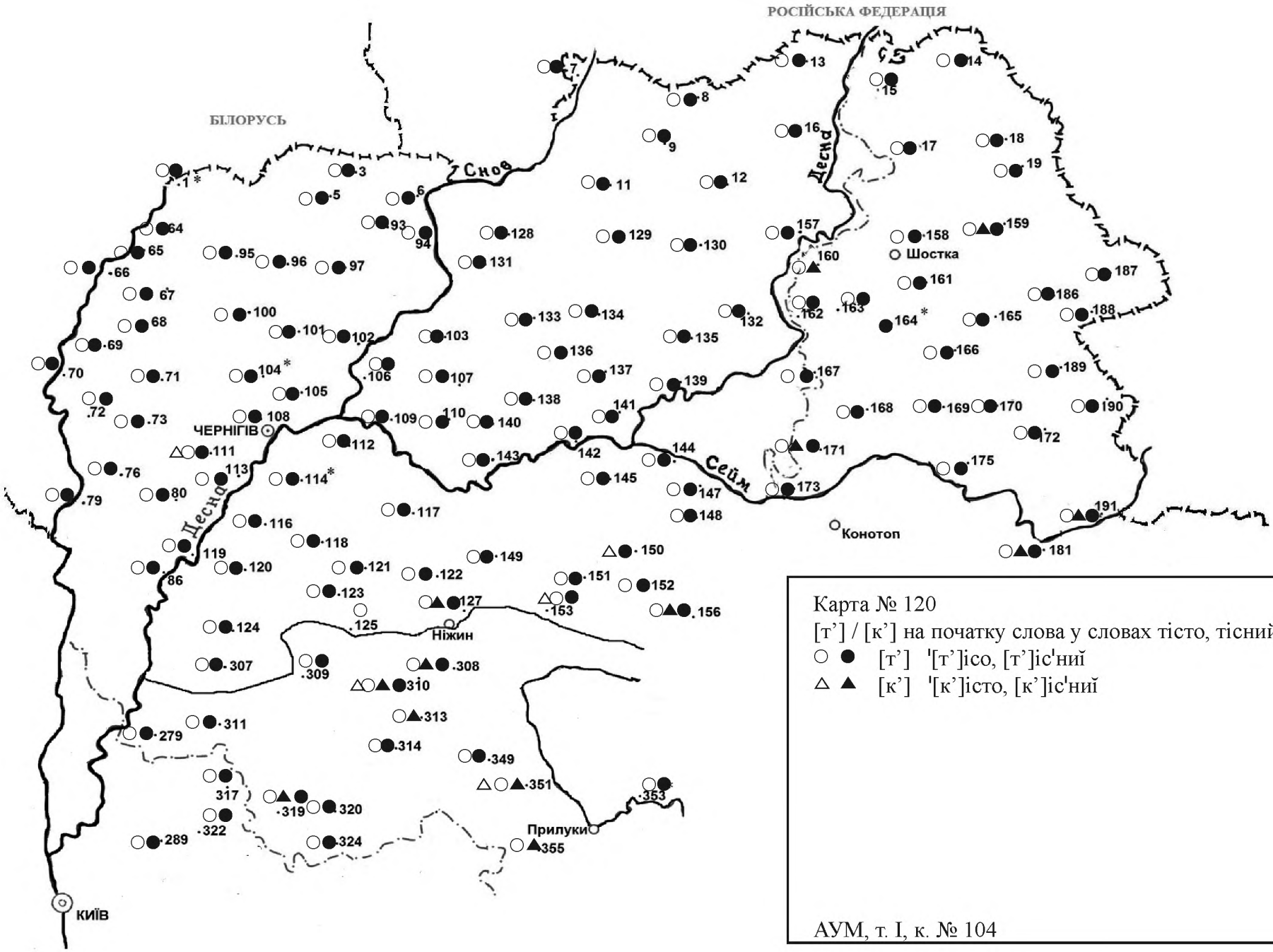

Карта № 120

[т’] / [к’] на початку слова у словах тісто, тісний

○ ● [т’] ˈ[т’]ісо, [т’]іс'ний

△ ▲ [к’] ˈ[к’]істо, [к’]іс'ний

АУМ, т. І, к. № 104

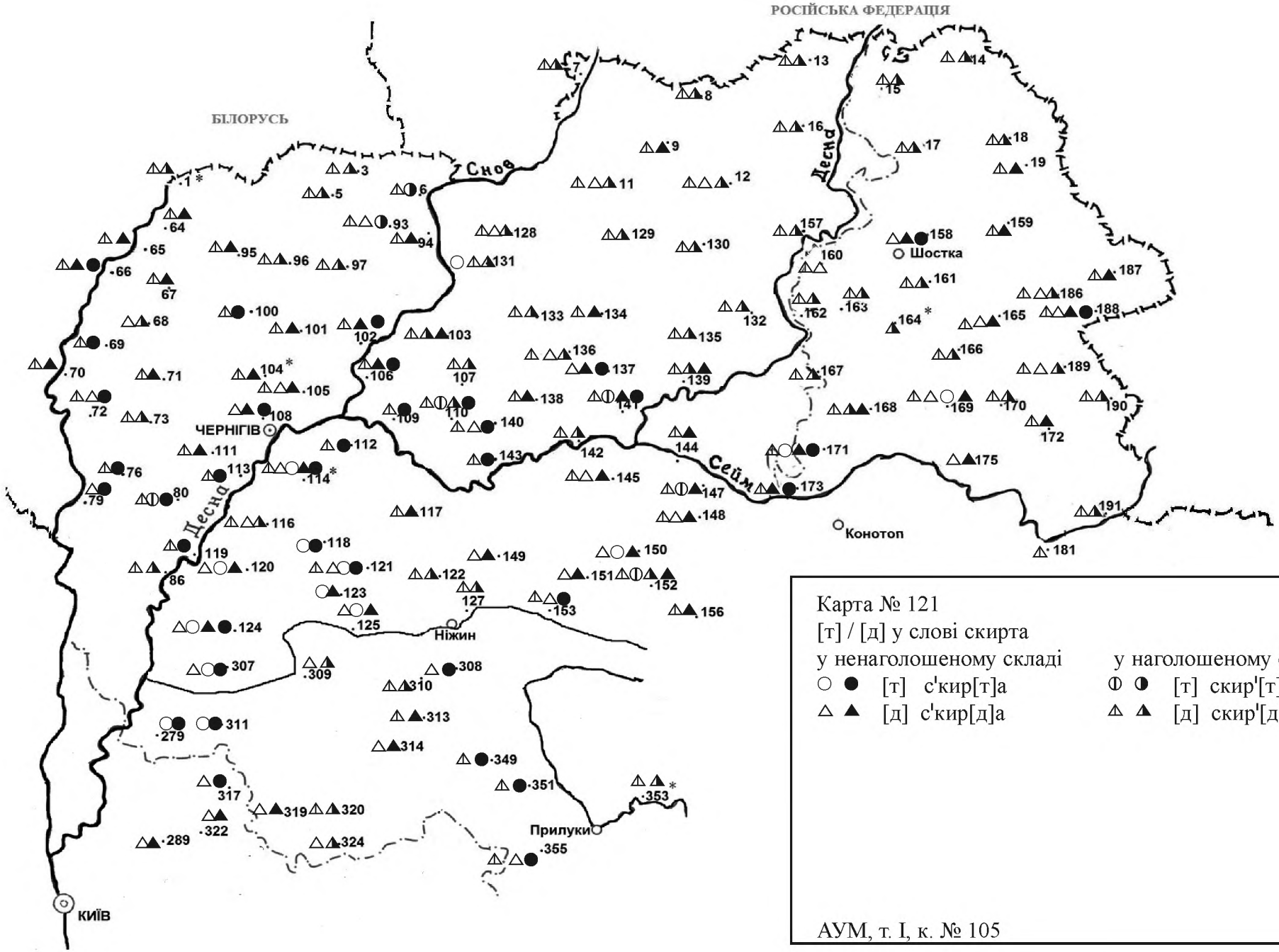

Карта № 121

[т] / [д] у слові скирта

у ненаголошеному складі		у наголошеному складі	
○ ●	[т] с'кир[т]а	◑ ◐	[т] скир'[т]а
△ ▲	[д] с'кир[д]а	◭ ◮	[д] скир'[д]а

АУМ, т. І, к. № 105

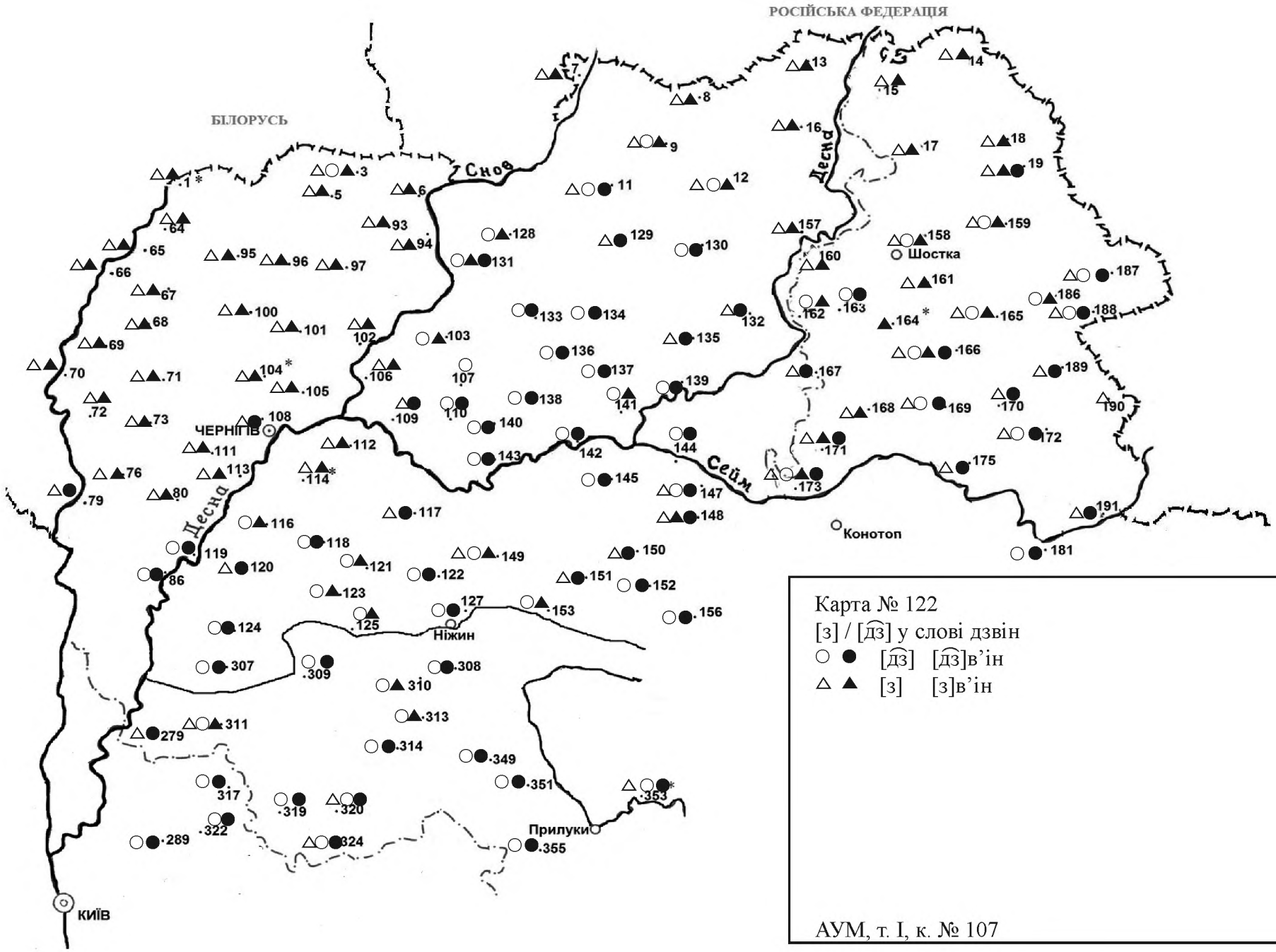

Карта № 122

[з] / [д͡з] у слові дзвін

○ ● [д͡з] [д͡з]в'ін

△ ▲ [з] [з]в'ін

АУМ, т. І, к. № 107

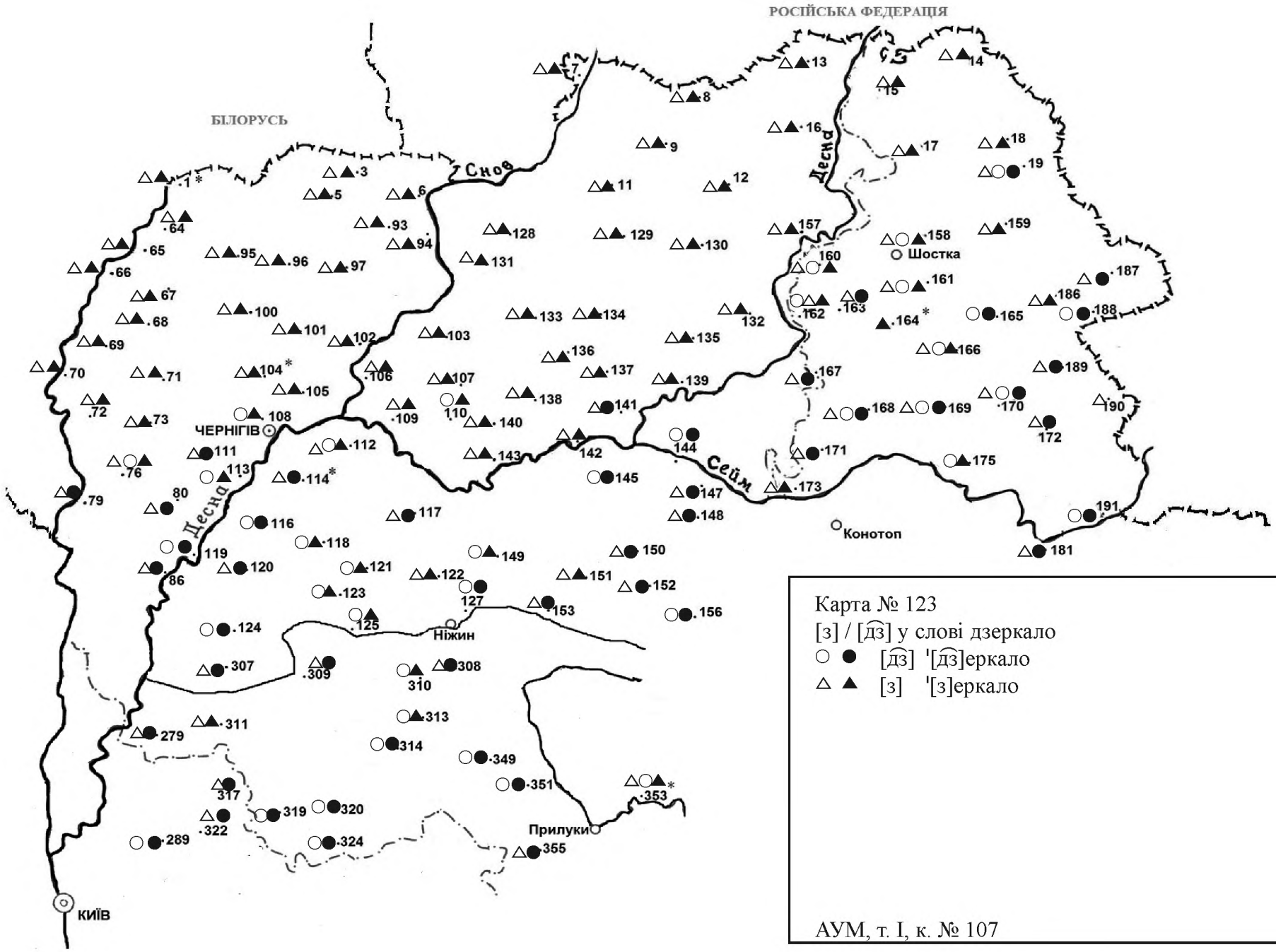

Карта № 123

[з] / [дз͡] у слові дзеркало

○ ● [дз͡] '[дз͡]еркало

△ ▲ [з] '[з]еркало

АУМ, т. І, к. № 107

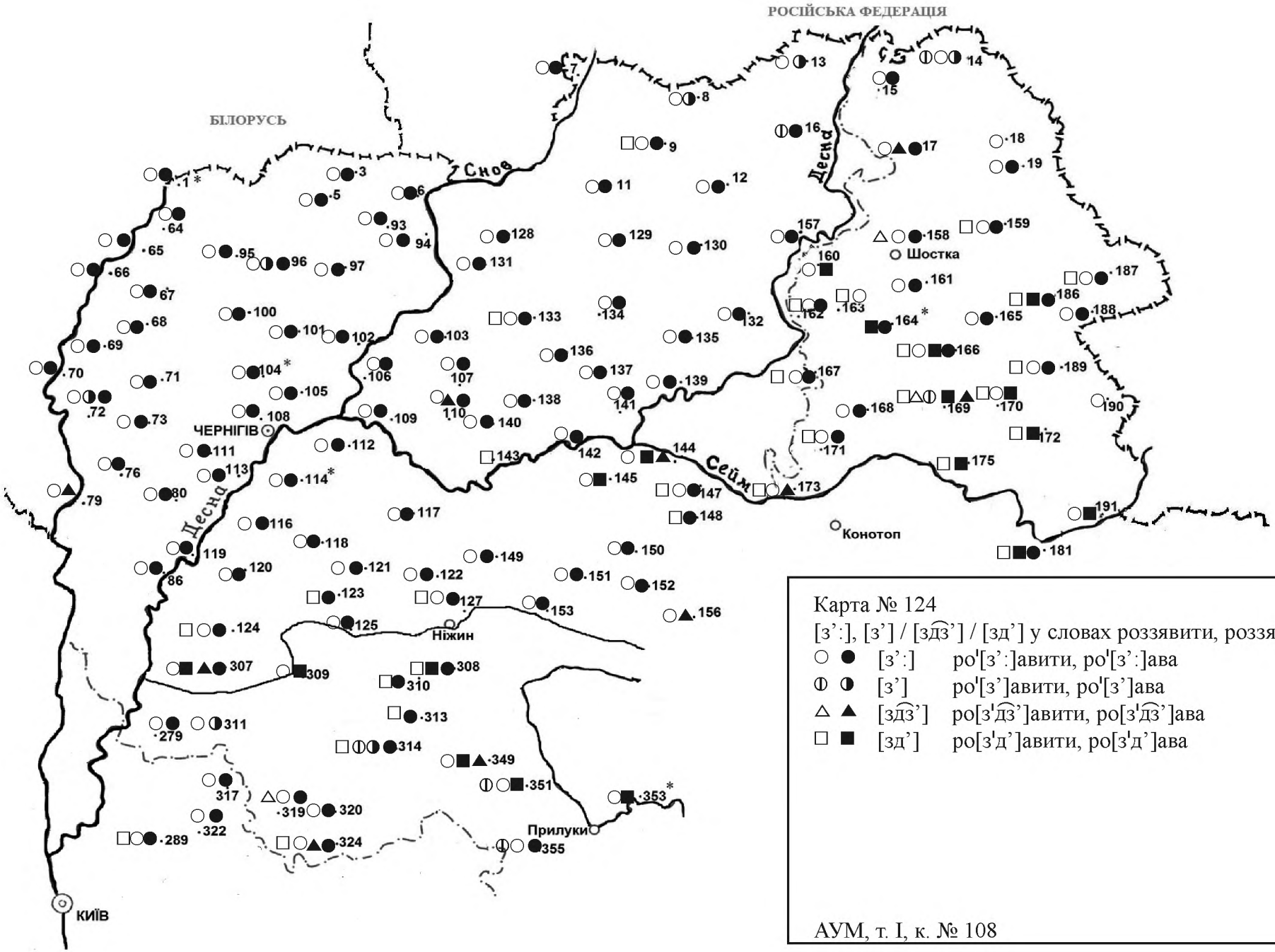

Карта № 124

[з’:], [з’] / [зд͡з’] / [зд’] у словах роззявити, роззява

○ ●	[з’:]	ро'[з’:]авити, ро'[з’:]ава
Ф ◑	[з’]	ро'[з’]авити, ро'[з’]ава
△ ▲	[зд͡з’]	ро[з'д͡з’]авити, ро[з'д͡з’]ава
□ ■	[зд’]	ро[з'д’]авити, ро[з'д’]ава

АУМ, т. І, к. № 108

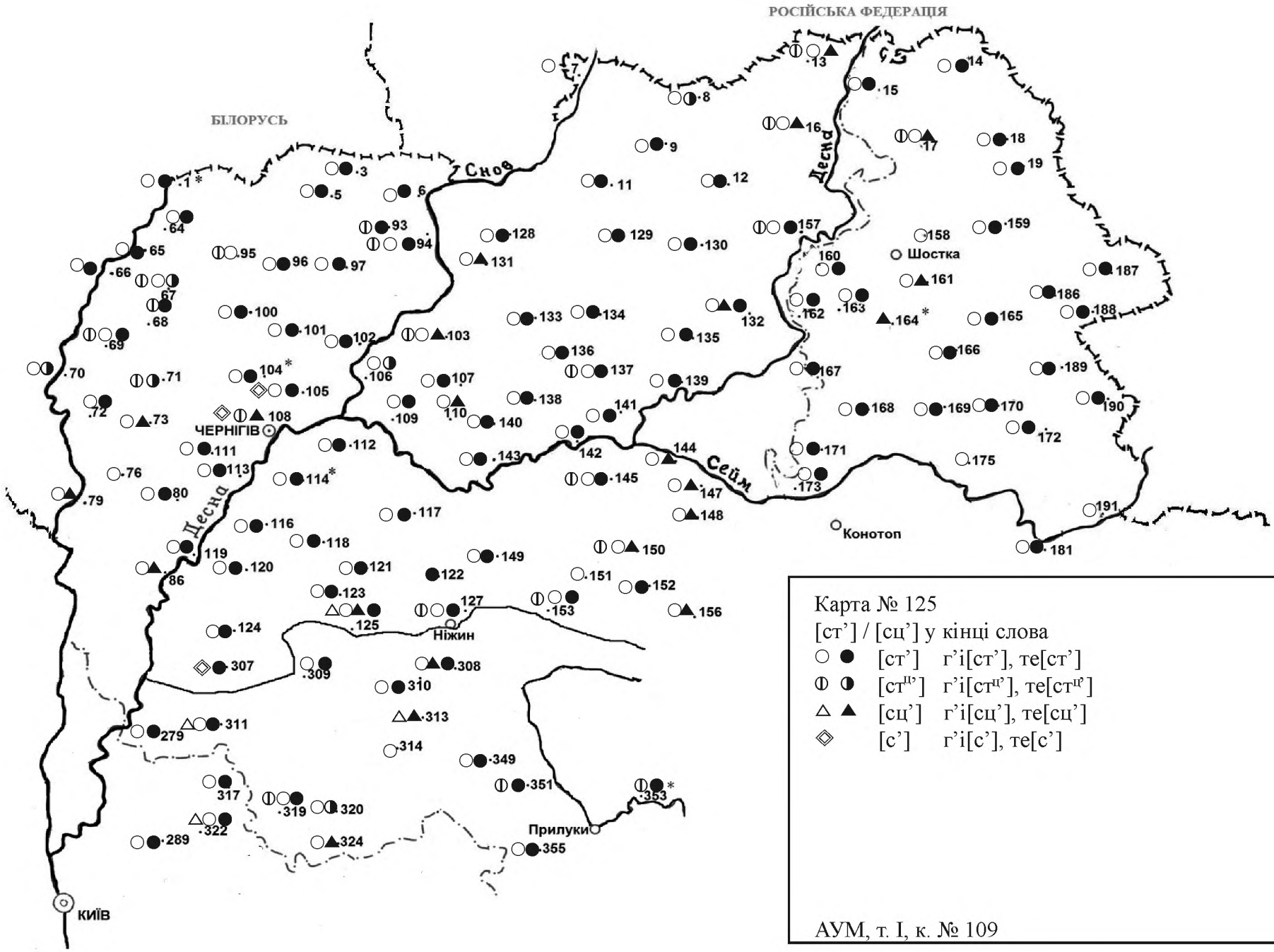

Карта № 125

[ст’] / [сц’] у кінці слова

○ ● [ст’] г’і[ст’], те[ст’]

◑ ◑ [ст^{ц}’] г’і[ст^{ц}’], те[ст^{ц}’]

△ ▲ [сц’] г’і[сц’], те[сц’]

◈ [с’] г’і[с’], те[с’]

АУМ, т. І, к. № 109

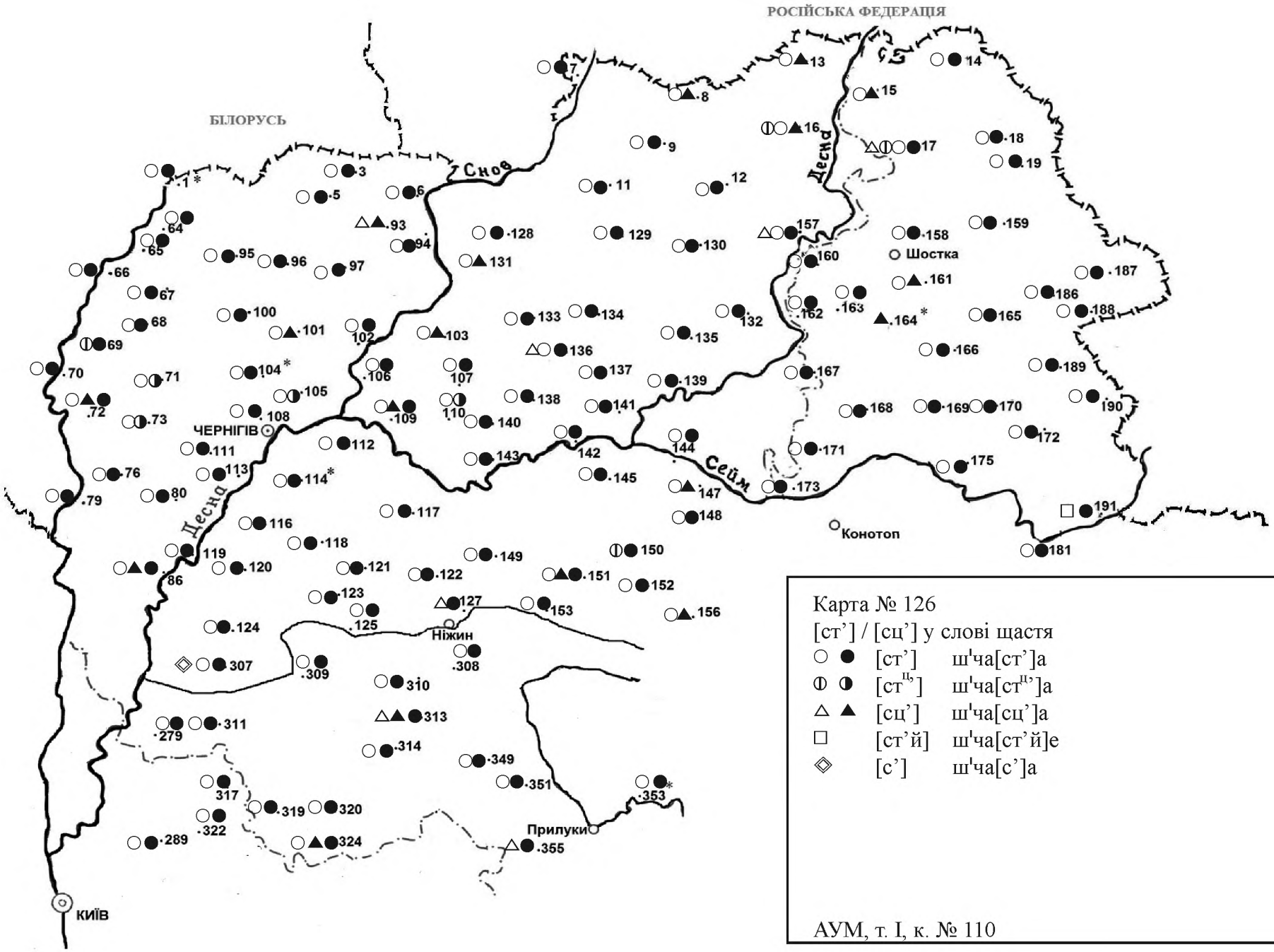

Карта № 126

[ст’] / [сц’] у слові щастя

○ ●	[ст’]	ш'ча[ст’]а
◑ ◐	[ст^{ц}’]	ш'ча[ст^{ц}’]а
△ ▲	[сц’]	ш'ча[сц’]а
□	[ст’й]	ш'ча[ст’й]е
◈	[с’]	ш'ча[с’]а

АУМ, т. І, к. № 110

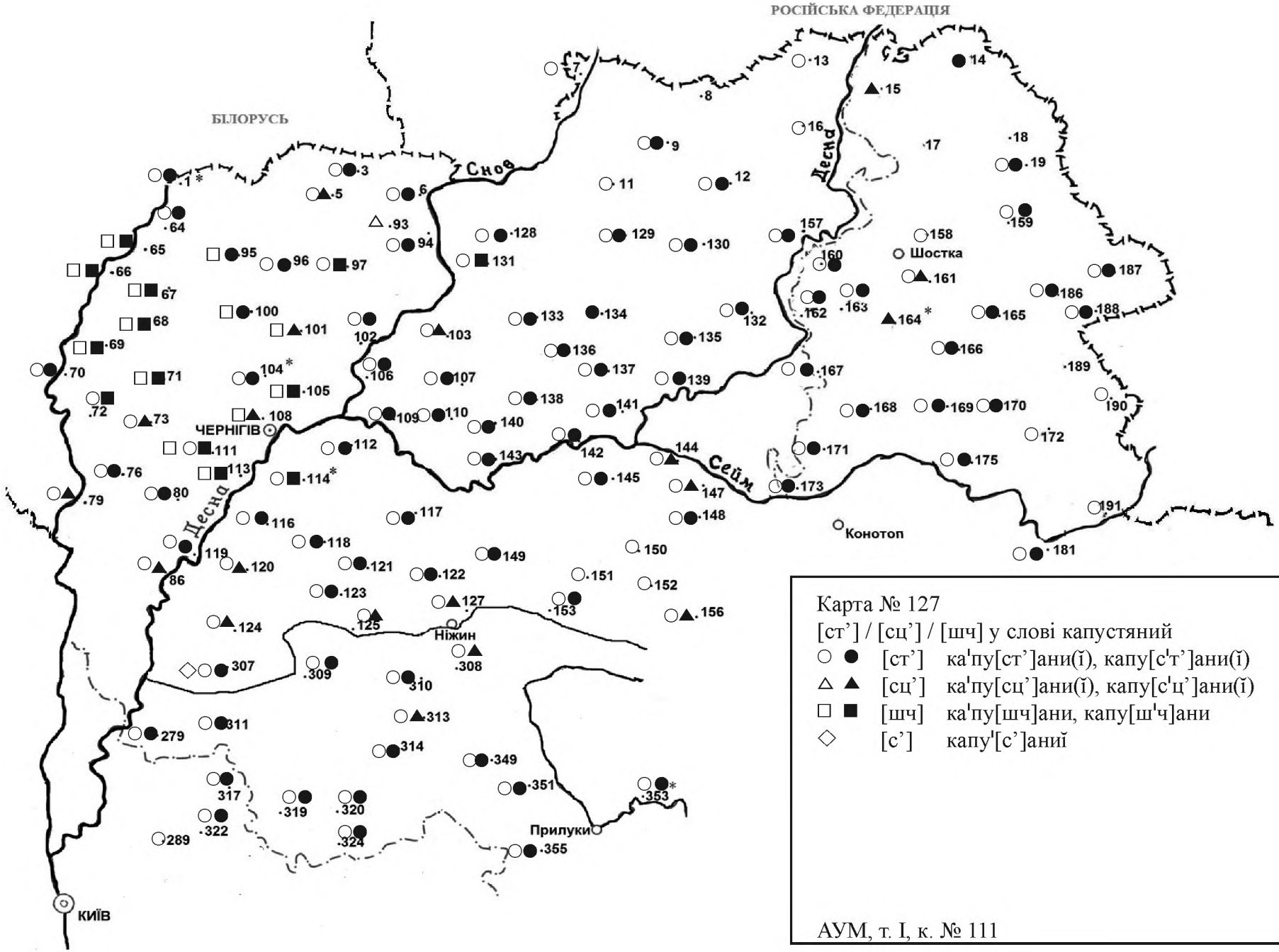

Карта № 127

[ст’] / [сц’] / [шч] у слові капустяний

○ ● [ст’] ка'пу[ст’]ани(ї), капу[с't’]ани(ї)

△ ▲ [сц’] ка'пу[сц’]ани(ї), капу[с'ц’]ани(ї)

□ ■ [шч] ка'пу[шч]ани, капу[ш'ч]ани

◇ [с’] капу'[с’]аний

АУМ, т. І, к. № 111

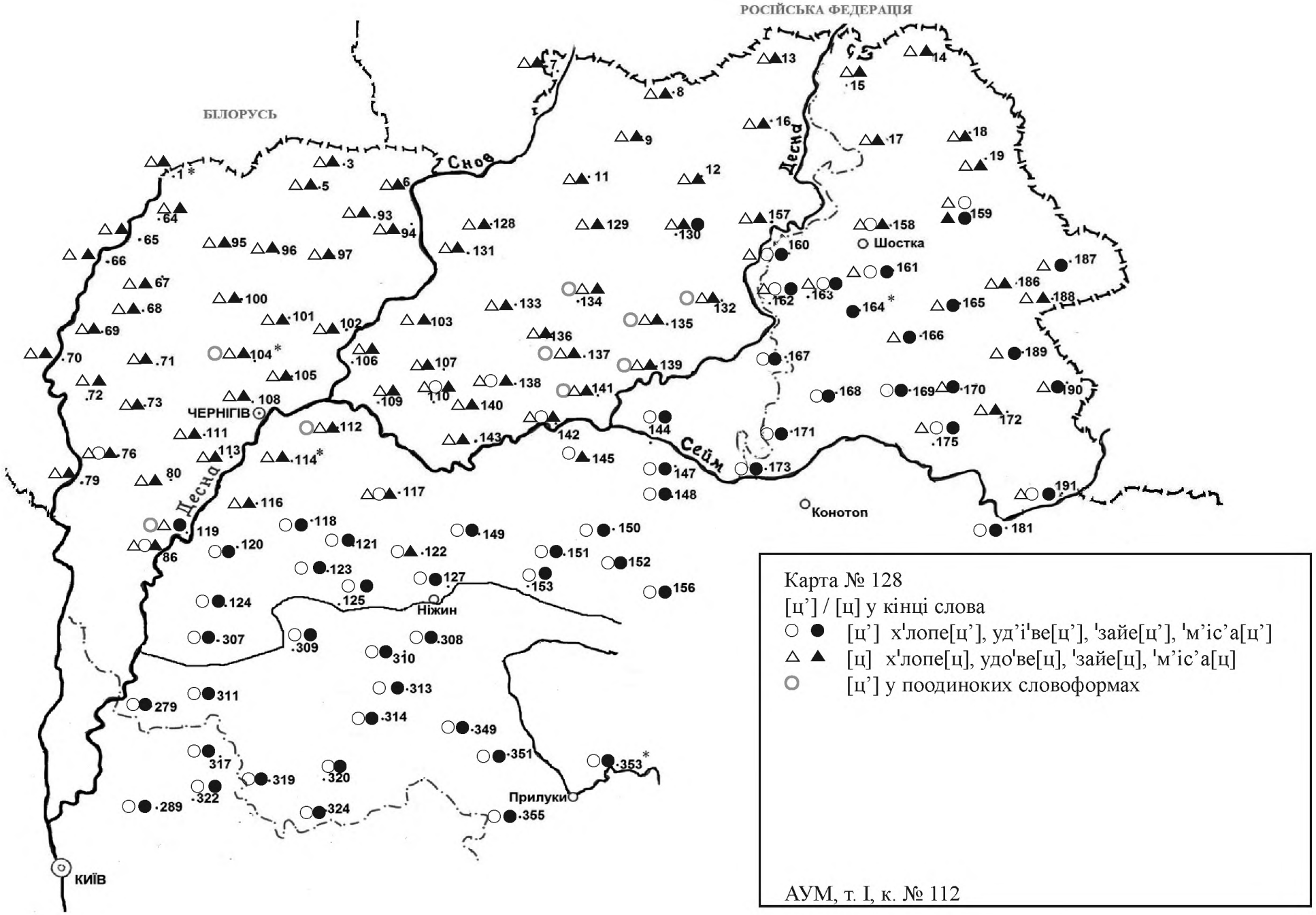

Карта № 128

[ц’] / [ц] у кінці слова

○ ● [ц’] х'лопе[ц’], уд’і'ве[ц’], 'зайе[ц’], 'м’іс’а[ц’]

△ ▲ [ц] х'лопе[ц], удо'ве[ц], 'зайе[ц], 'м’іс’а[ц]

○ [ц’] у поодиноких словоформах

АУМ, т. І, к. № 112

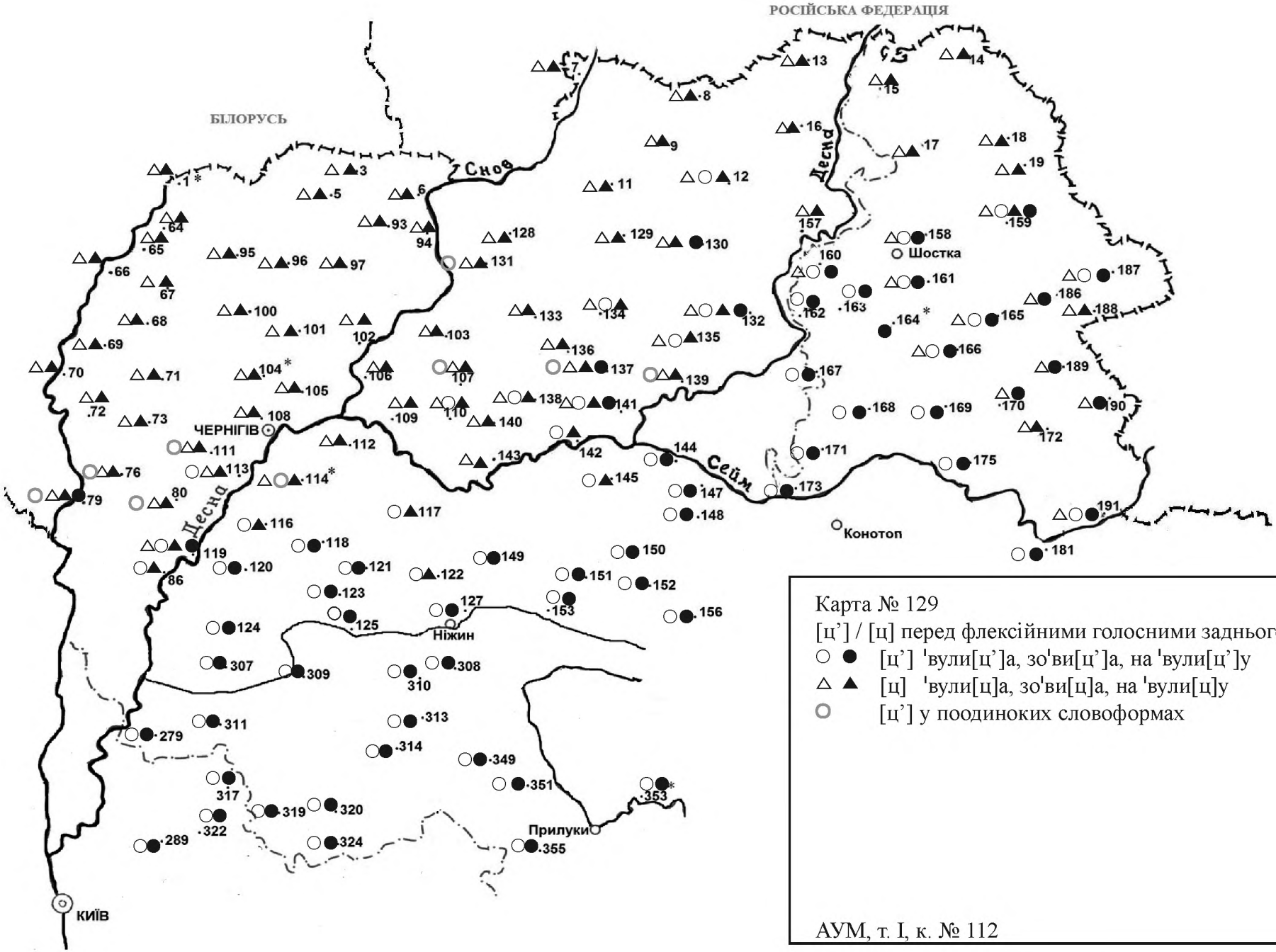

Карта № 129

[ц’] / [ц] перед флексійними голосними заднього ряду

○ ● [ц’] ˈвули[ц’]а, зоˈви[ц’]а, на ˈвули[ц’]у

△ ▲ [ц] ˈвули[ц]а, зоˈви[ц]а, на ˈвули[ц]у

○ [ц’] у поодиноких словоформах

АУМ, т. І, к. № 112

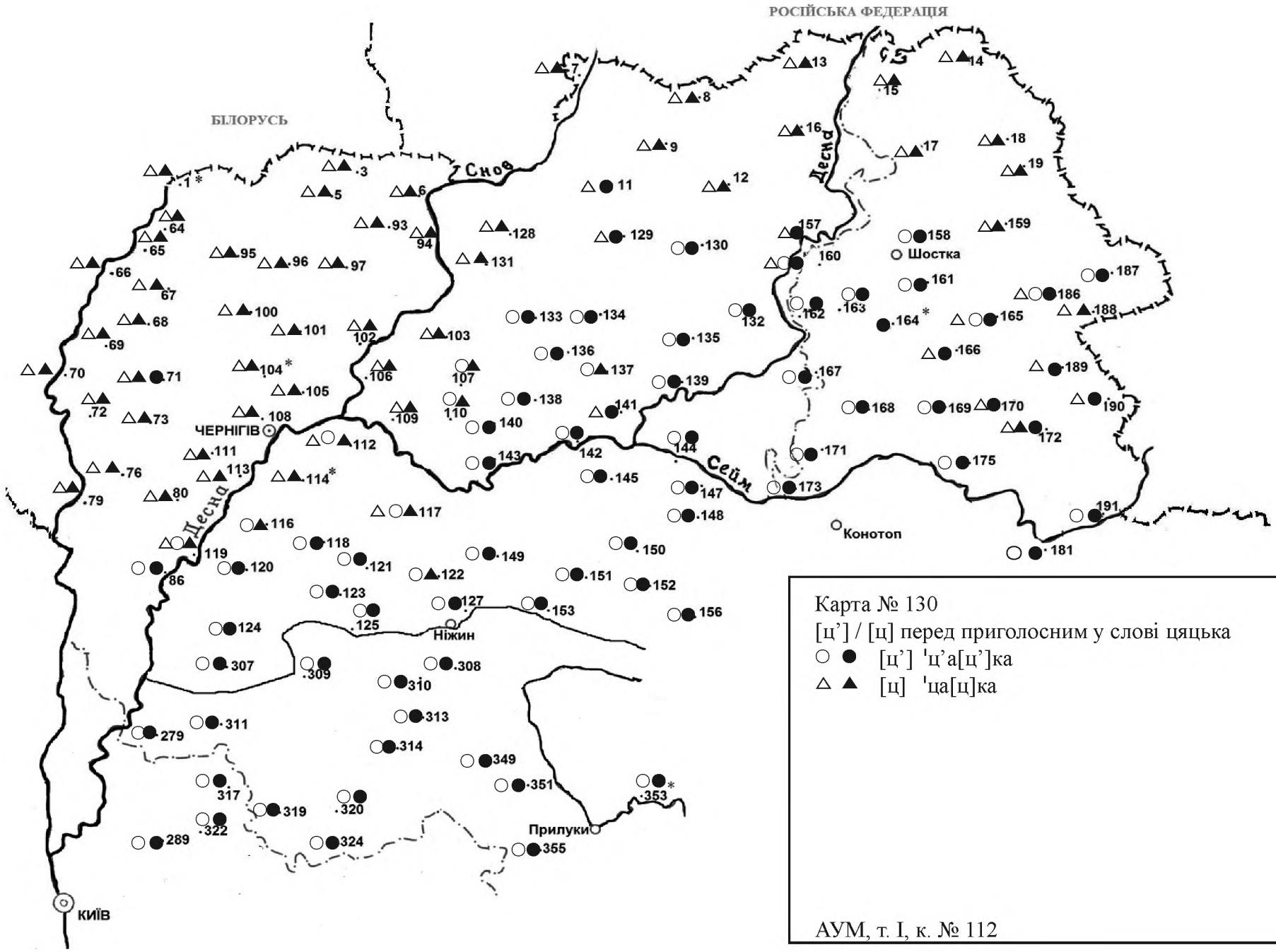

Карта № 130

[ц’] / [ц] перед приголосним у слові цяцька

○ ● [ц’] ˈц’а[ц’]ка

△ ▲ [ц] ˈца[ц]ка

АУМ, т. І, к. № 112

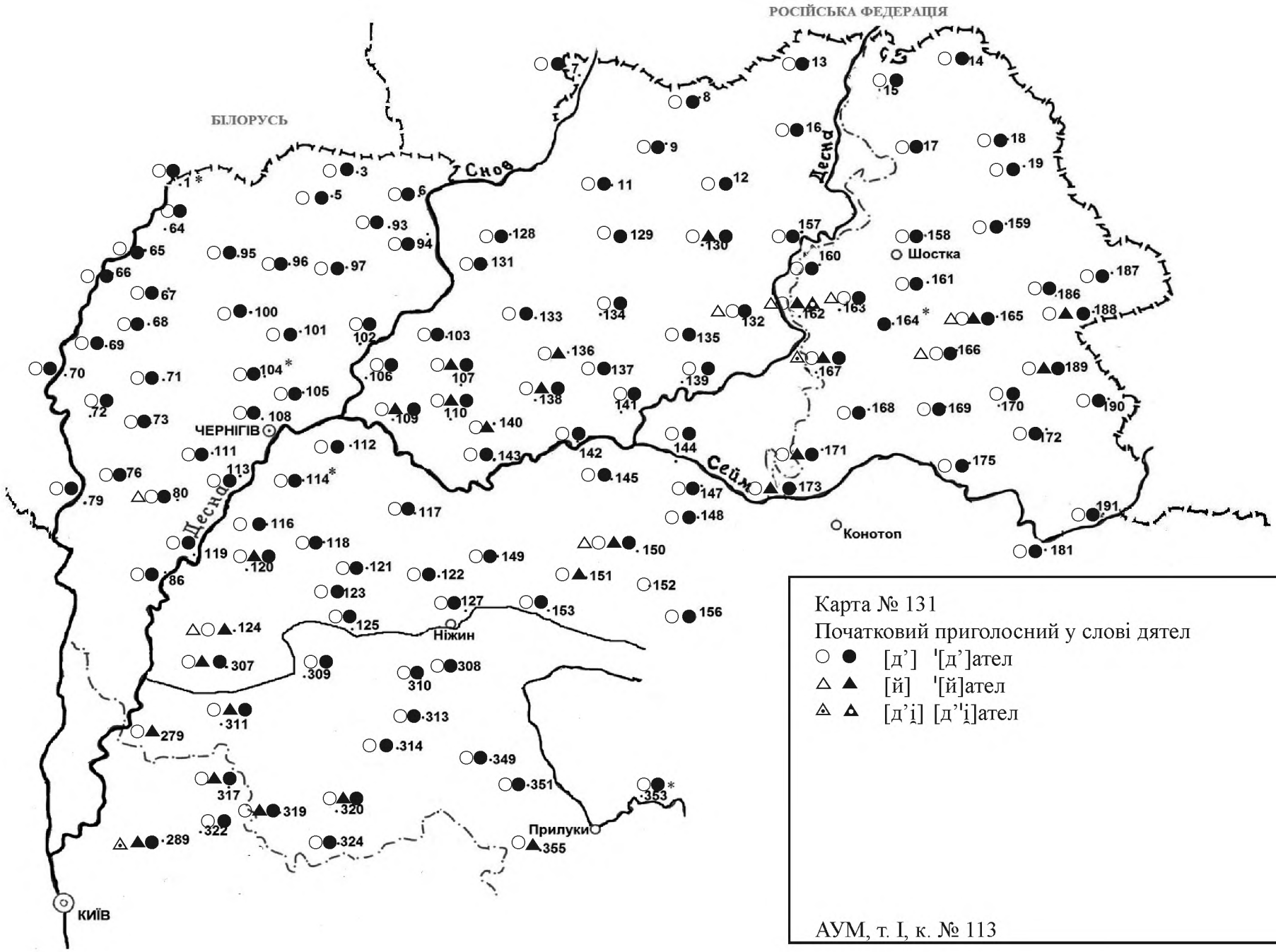

Карта № 131

Початковий приголосний у слові дятел

○ ● [д’] ˈ[д’]ател

△ ▲ [й] ˈ[й]ател

◬ ◭ [д’і̯] [д’ˈі̯]ател

АУМ, т. І, к. № 113

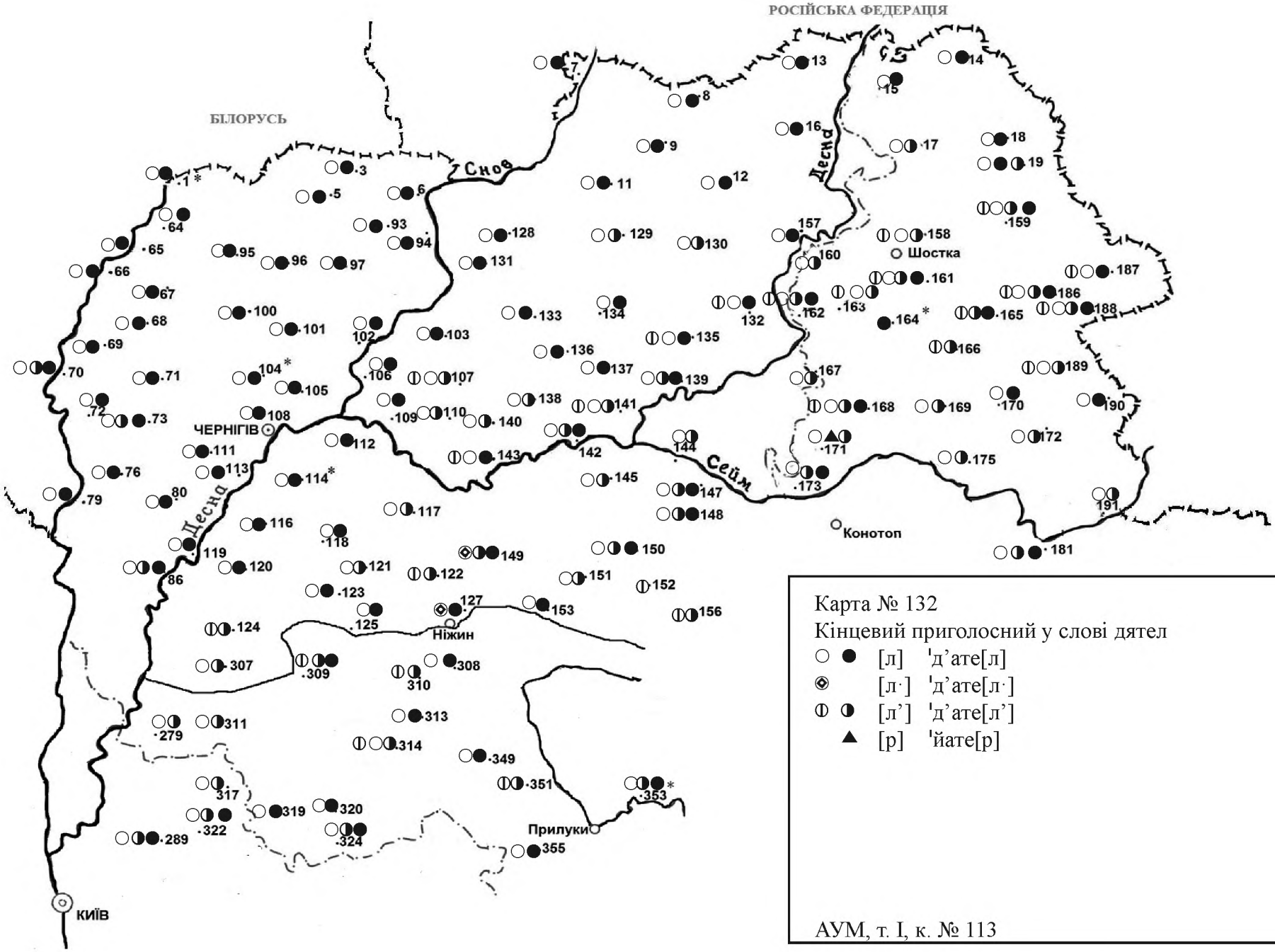

Карта № 132

Кінцевий приголосний у слові дятел

○ ● [л] 'д’ате[л]

◈ [л·] 'д’ате[л·]

Φ ◑ [л’] 'д’ате[л’]

▲ [р] 'йате[р]

АУМ, т. І, к. № 113

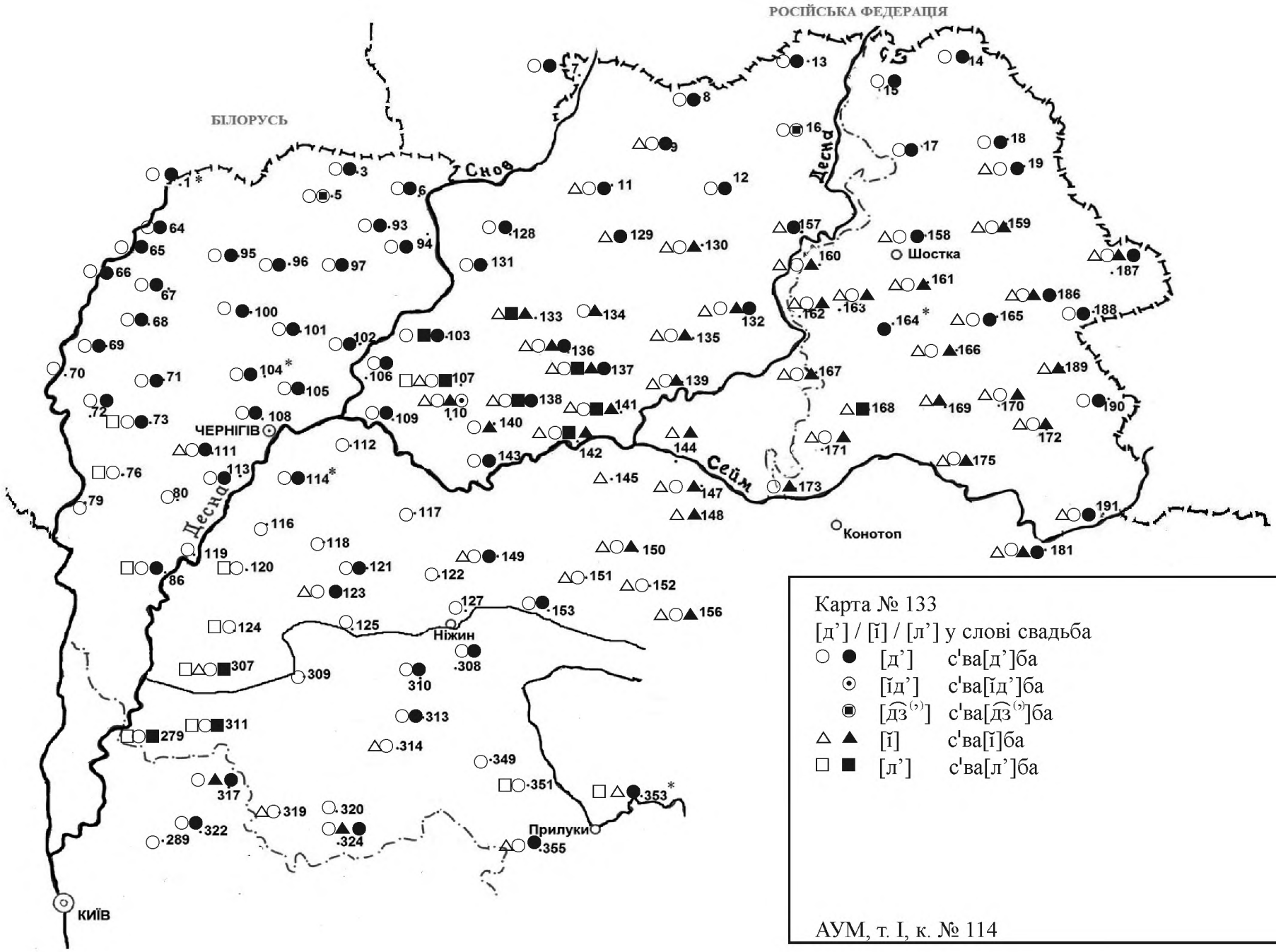

Карта № 133

[д’] / [ĭ] / [л’] у слові свадьба

○ ●	[д’]	с'ва[д’]ба
⊙	[ĭд’]	с'ва[ĭд’]ба
◙	[дз͡(’)]	с'ва[дз͡(’)]ба
△ ▲	[ĭ]	с'ва[ĭ]ба
□ ■	[л’]	с'ва[л’]ба

АУМ, т. І, к. № 114

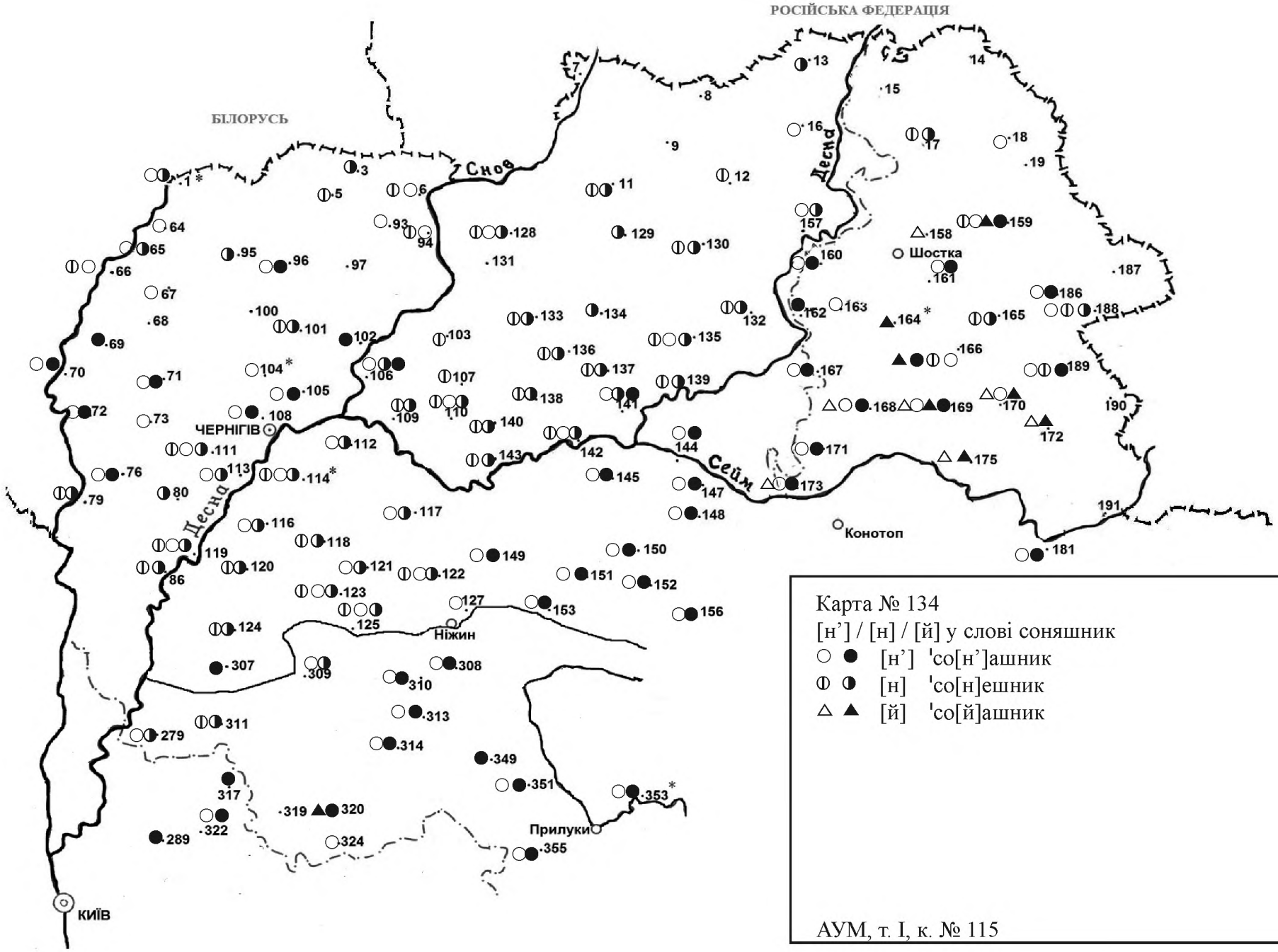

Карта № 134

[н’] / [н] / [й] у слові соняшник

○ ● [н’] 'со[н’]ашник

◑ ◑ [н] 'со[н]ешник

△ ▲ [й] 'со[й]ашник

АУМ, т. І, к. № 115

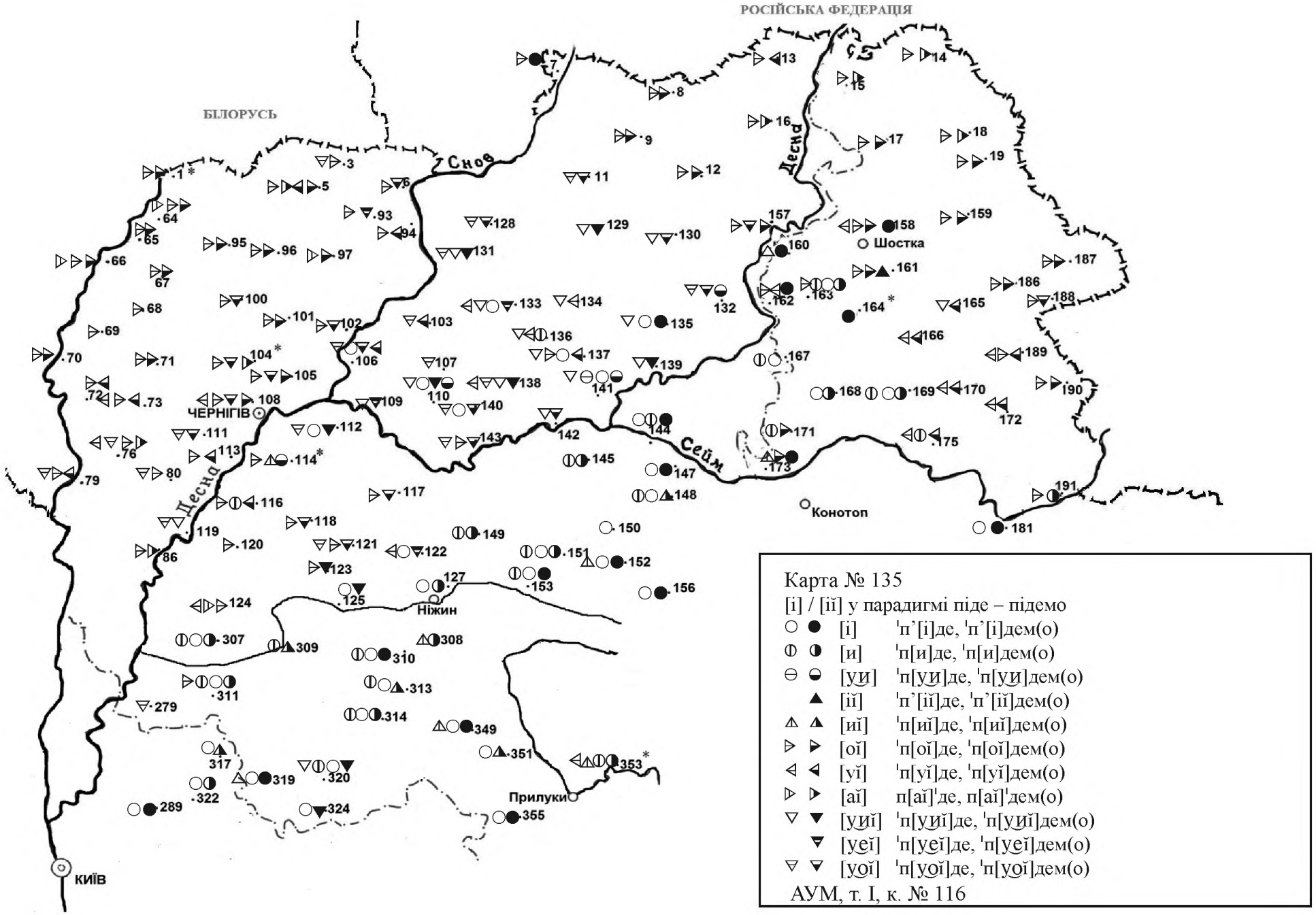

Карта № 135

[і] / [ії] у парадигмі піде – підемо

○ ●	[і]	'п’[і]де, 'п’[і]дем(о)
◐ ◑	[и]	'п[и]де, 'п[и]дем(о)
⊖ ◒	[у͡и]	'п[у͡и]де, 'п[у͡и]дем(о)
	▲ [ії]	'п’[ії]де, 'п’[ії]дем(о)
◬ ▲	[ий]	'п[ий]де, 'п[ий]дем(о)
▻ ▶	[ої]	'п[ої]де, 'п[ої]дем(о)
◅ ◀	[уї]	'п[уї]де, 'п[уї]дем(о)
▻ ▶	[аї]	п[аї]'де, п[аї]'дем(о)
▽ ▼	[у͡ий]	'п[у͡ий]де, 'п[у͡ий]дем(о)
	▼ [у͡еї]	'п[у͡еї]де, 'п[у͡еї]дем(о)
▽ ▼	[у͡оїй]	'п[у͡оїй]де, 'п[у͡оїй]дем(о)

АУМ, т. І, к. № 116

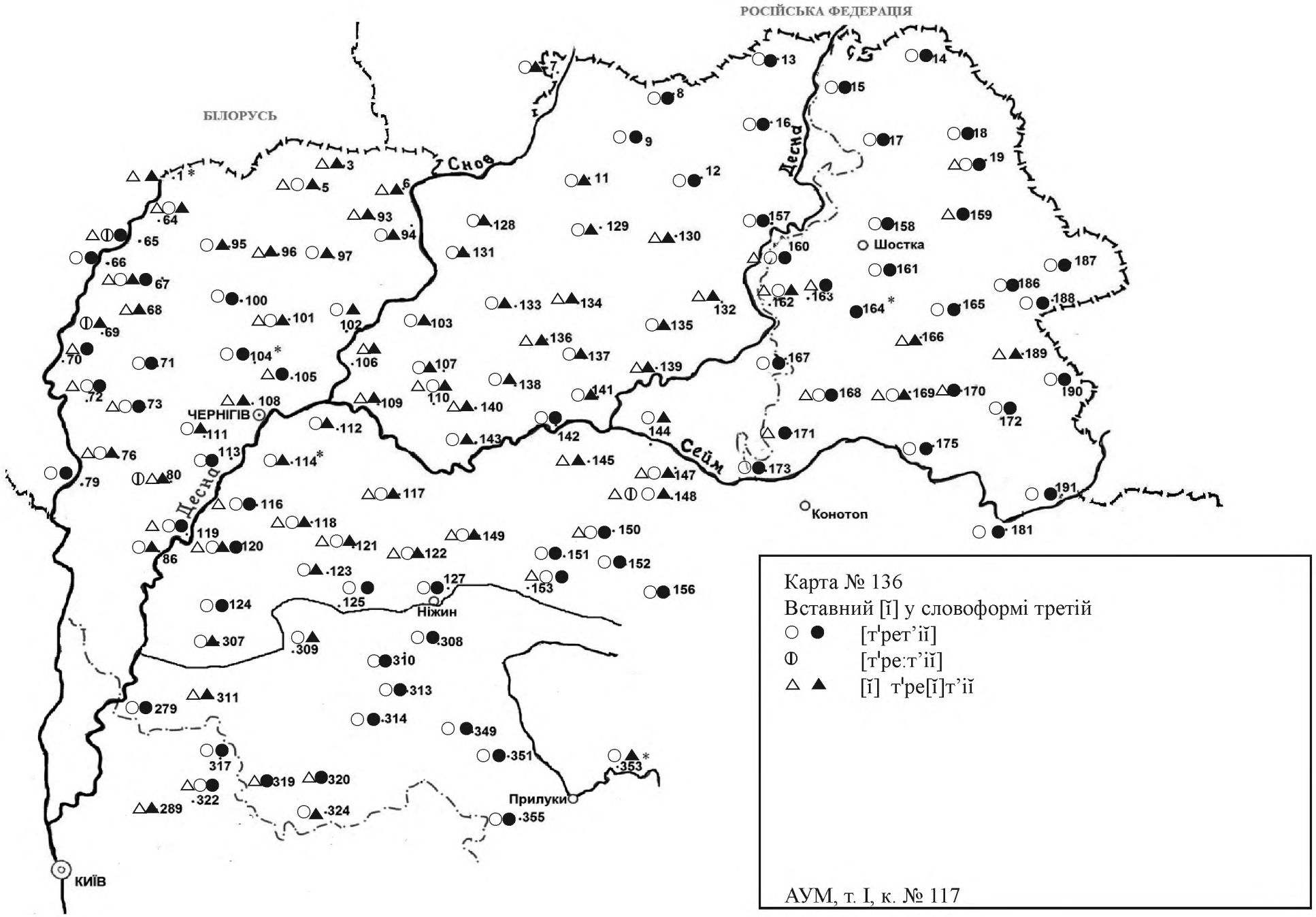

Карта № 136

Вставний [ĭ] у словоформі третій

○ ● [т'рет'ій]

Ф [т'ре:т'ій]

△ ▲ [ĭ] т'ре[ĭ]т'ій

АУМ, т. І, к. № 117

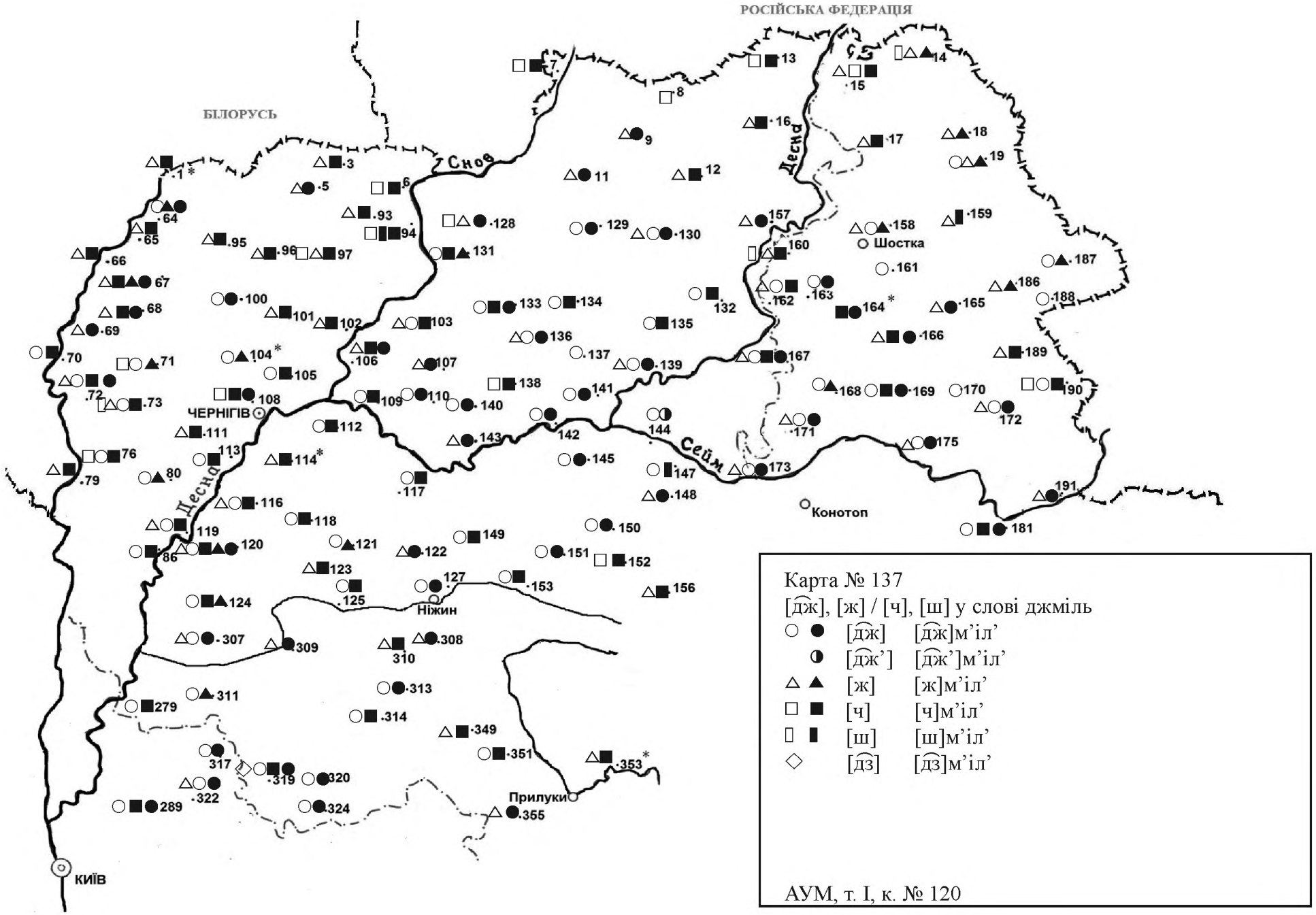

Карта № 137

[д͡ж], [ж] / [ч], [ш] у слові джміль

○ ●	[д͡ж]	[д͡ж]м’іл’
◑	[д͡ж’]	[д͡ж’]м’іл’
△ ▲	[ж]	[ж]м’іл’
□ ■	[ч]	[ч]м’іл’
▯ ▮	[ш]	[ш]м’іл’
◇	[д͡з]	[д͡з]м’іл’

АУМ, т. І, к. № 120

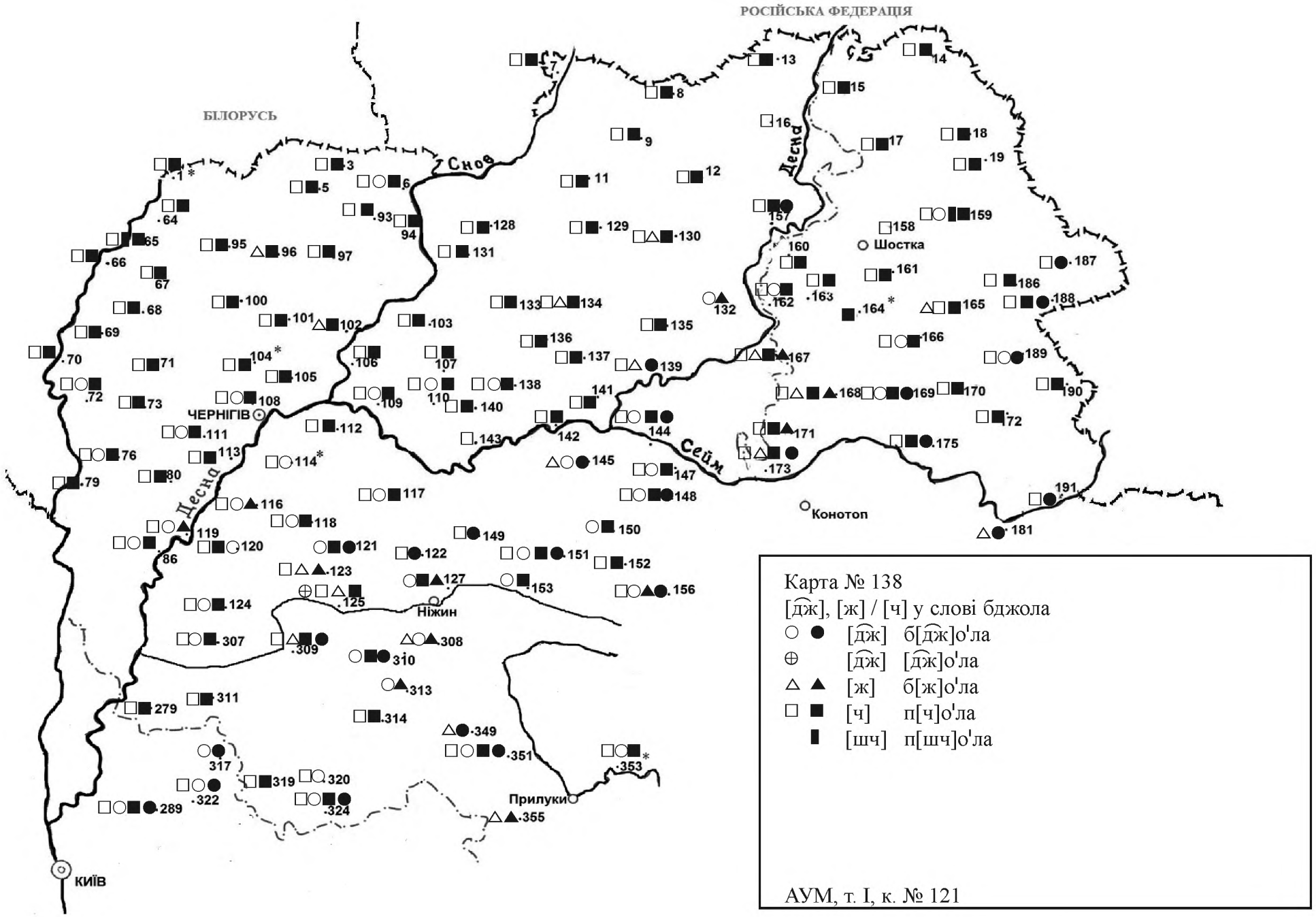

Карта № 138

[д͡ж], [ж] / [ч] у слові бджола

○ ● [д͡ж] б[д͡ж]о'ла

⊕ [д͡ж] [д͡ж]о'ла

△ ▲ [ж] б[ж]о'ла

□ ■ [ч] п[ч]о'ла

▮ [шч] п[шч]о'ла

АУМ, т. І, к. № 121

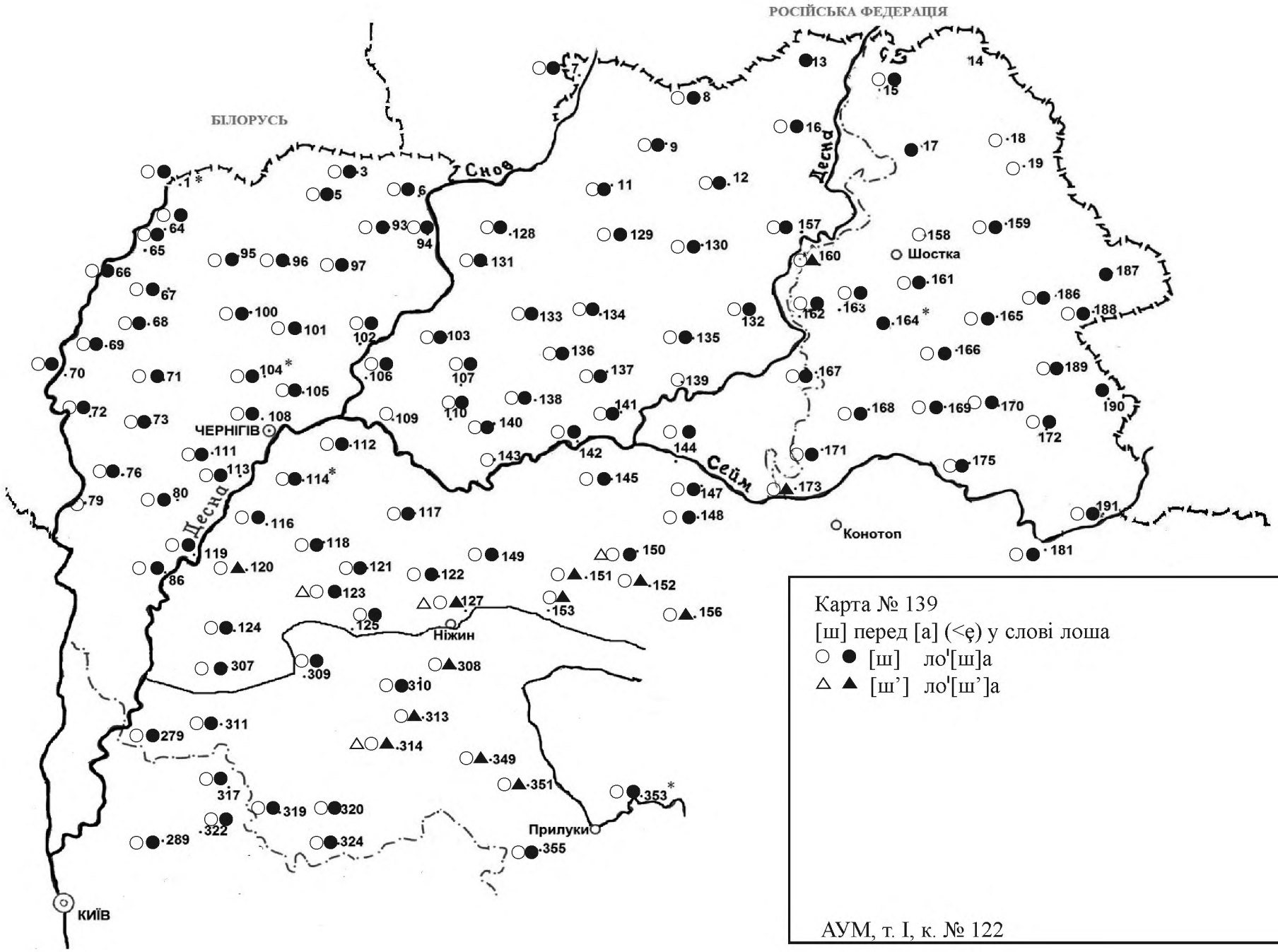

Карта № 139
[ш] перед [а] (<ę) у слові лоша
○ ● [ш] ло'[ш]а
△ ▲ [ш’] ло'[ш’]а

АУМ, т. І, к. № 122

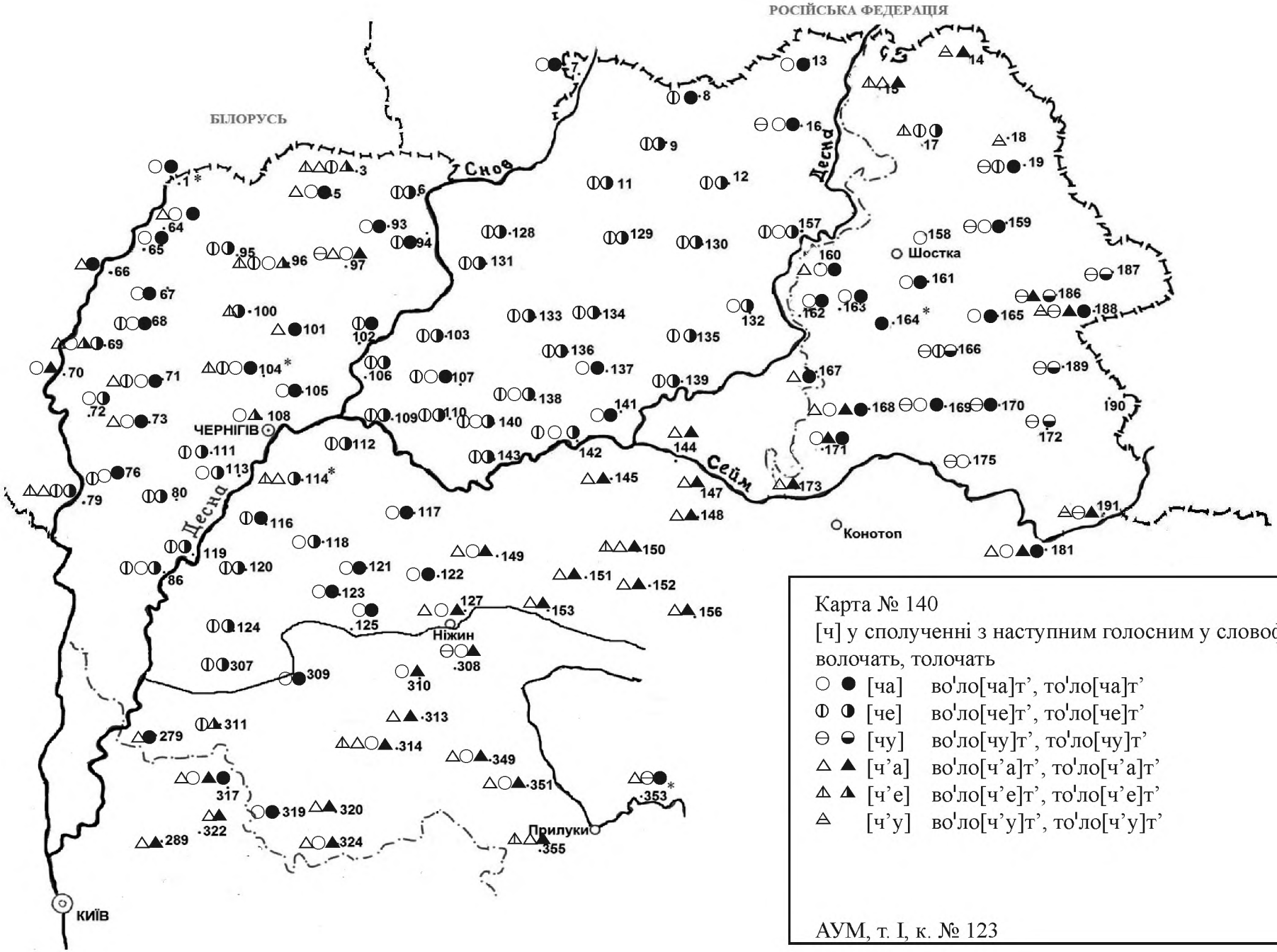

Карта № 140

[ч] у сполученні з наступним голосним у словоформах волочать, толочать

○ ●	[ча]	во'ло[ча]т', то'ло[ча]т'
◑ ◐	[че]	во'ло[че]т', то'ло[че]т'
⊖ ◒	[чу]	во'ло[чу]т', то'ло[чу]т'
△ ▲	[ч'а]	во'ло[ч'а]т', то'ло[ч'а]т'
⧋ ▲	[ч'е]	во'ло[ч'е]т', то'ло[ч'е]т'
△	[ч'у]	во'ло[ч'у]т', то'ло[ч'у]т'

АУМ, т. І, к. № 123

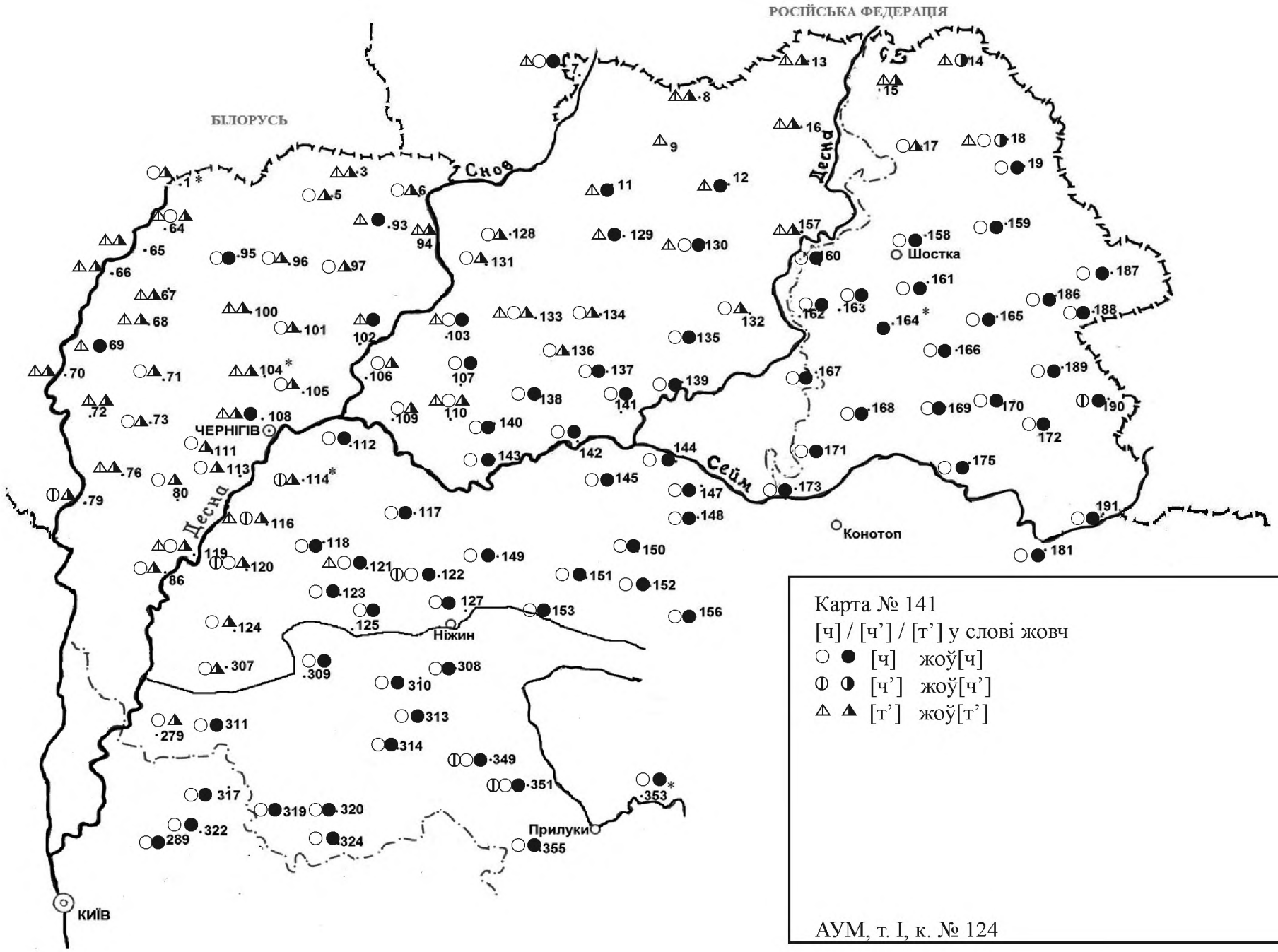

Карта № 141

[ч] / [ч’] / [т’] у слові жовч

○ ● [ч] жоў[ч]

◐ ◑ [ч’] жоў[ч’]

△ ▲ [т’] жоў[т’]

АУМ, т. І, к. № 124

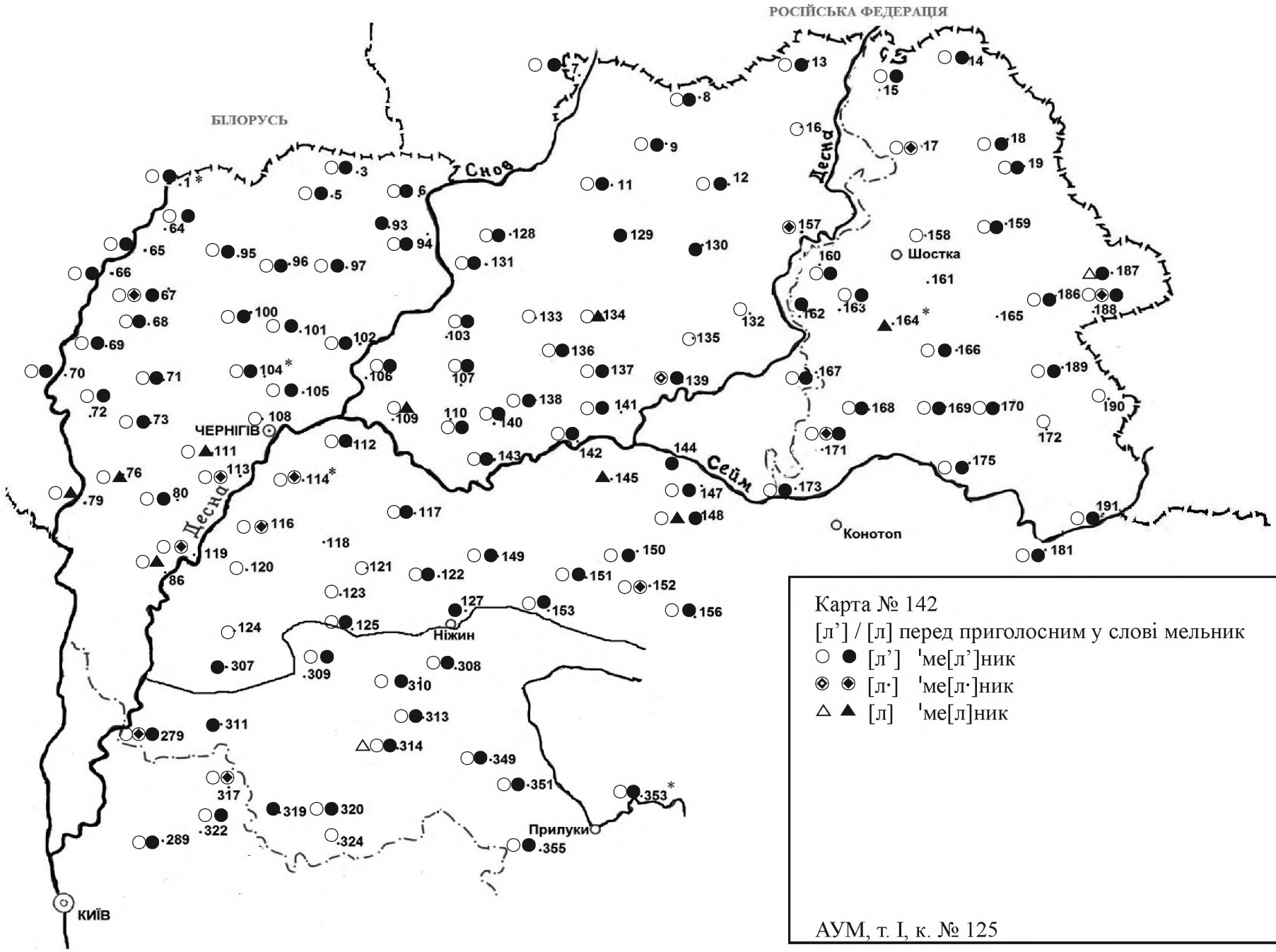

Карта № 142

[л’] / [л] перед приголосним у слові мельник

○ ● [л’] 'ме[л’]ник

◈ ◈ [л·] 'ме[л·]ник

△ ▲ [л] 'ме[л]ник

АУМ, т. І, к. № 125

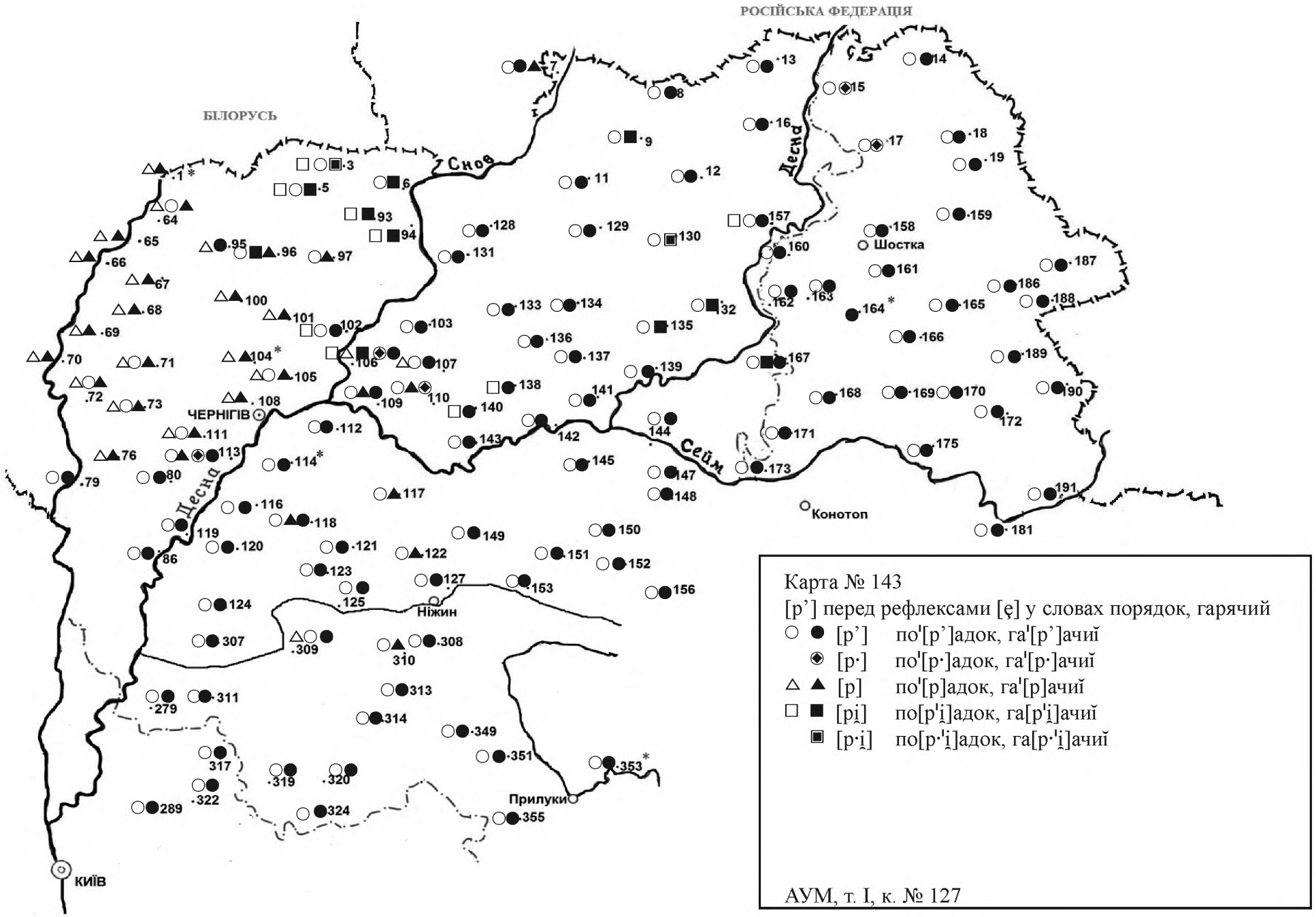

Карта № 143

[р’] перед рефлексами [ę] у словах порядок, гарячий

○ ● [р’] по'[р’]адок, га'[р’]ачий

◈ [р·] по'[р·]адок, га'[р·]ачий

△ ▲ [р] по'[р]адок, га'[р]ачий

□ ■ [рi̯] по[р'i̯]адок, га[р'i̯]ачий

▣ [р·i̯] по[р·'i̯]адок, га[р·'i̯]ачий

АУМ, т. І, к. № 127

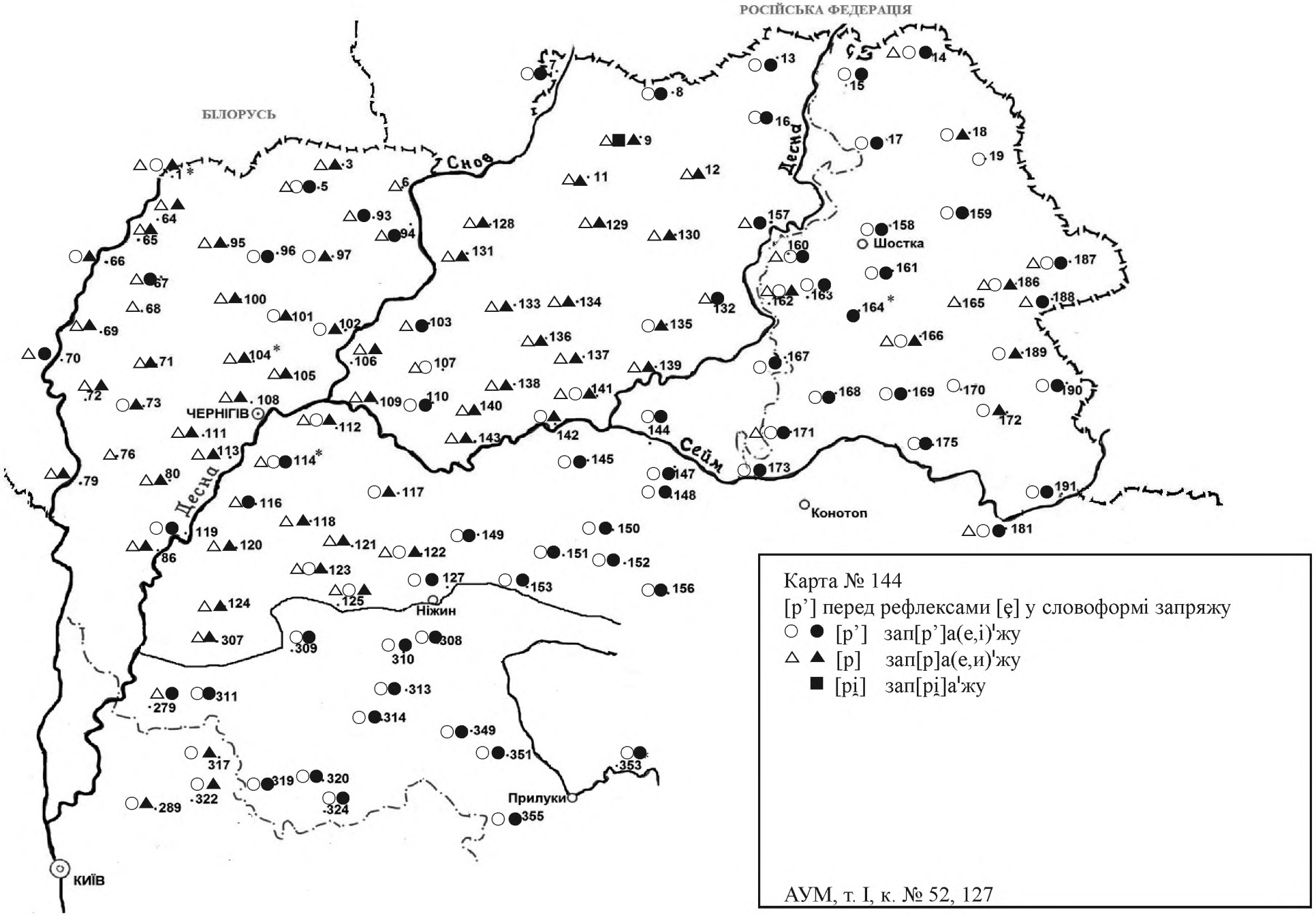

Карта № 144

[р’] перед рефлексами [ę] у словоформі запряжу

○ ● [р’] зап[р’]а(е,і)'жу

△ ▲ [р] зап[р]а(е,и)'жу

■ [рі] зап[рі]а'жу

АУМ, т. І, к. № 52, 127

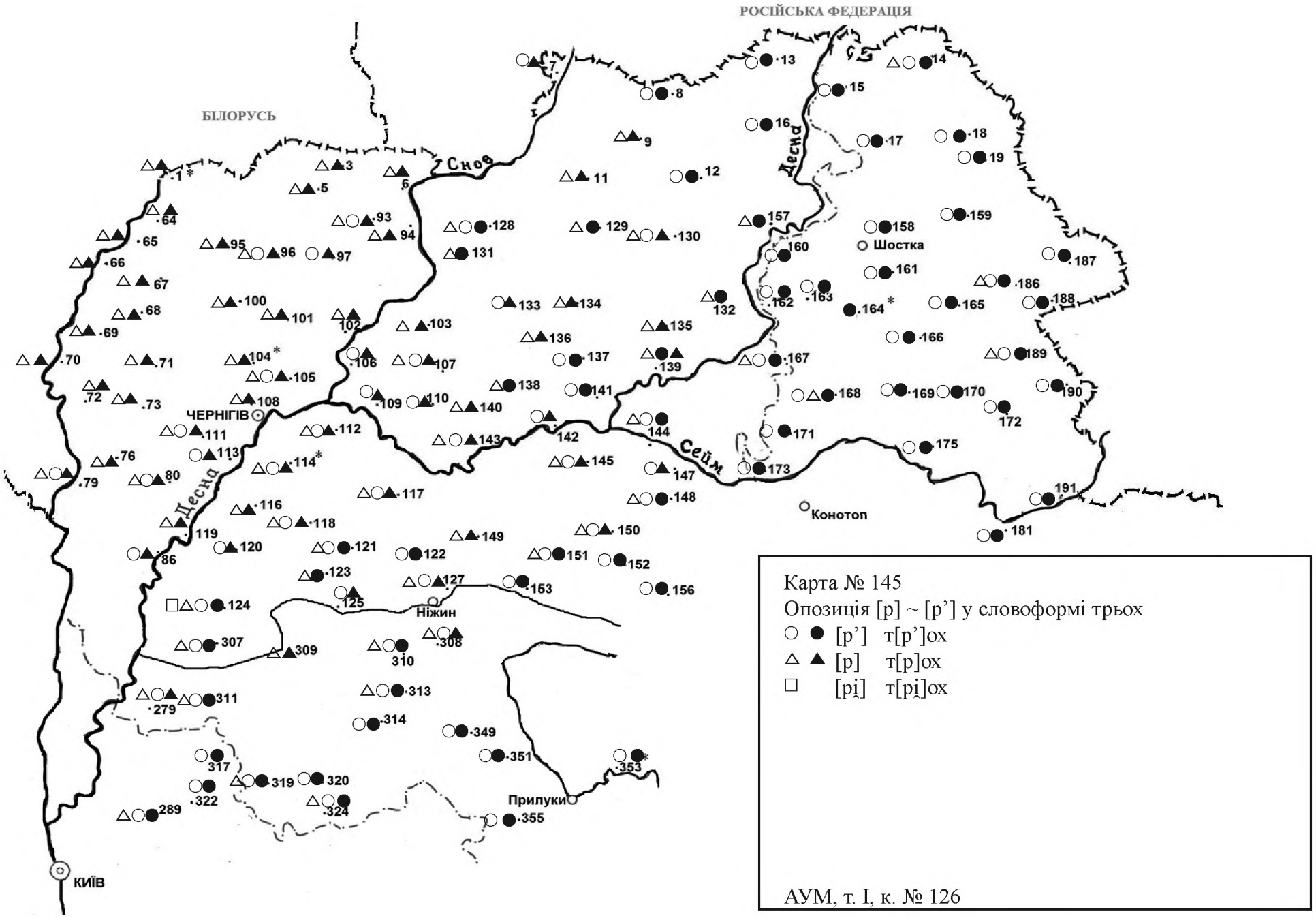

Карта № 145

Опозиція [р] ~ [р’] у словоформі трьох

○ ● [р’] т[р’]ох

△ ▲ [р] т[р]ох

□ [рі] т[рі]ох

АУМ, т. І, к. № 126

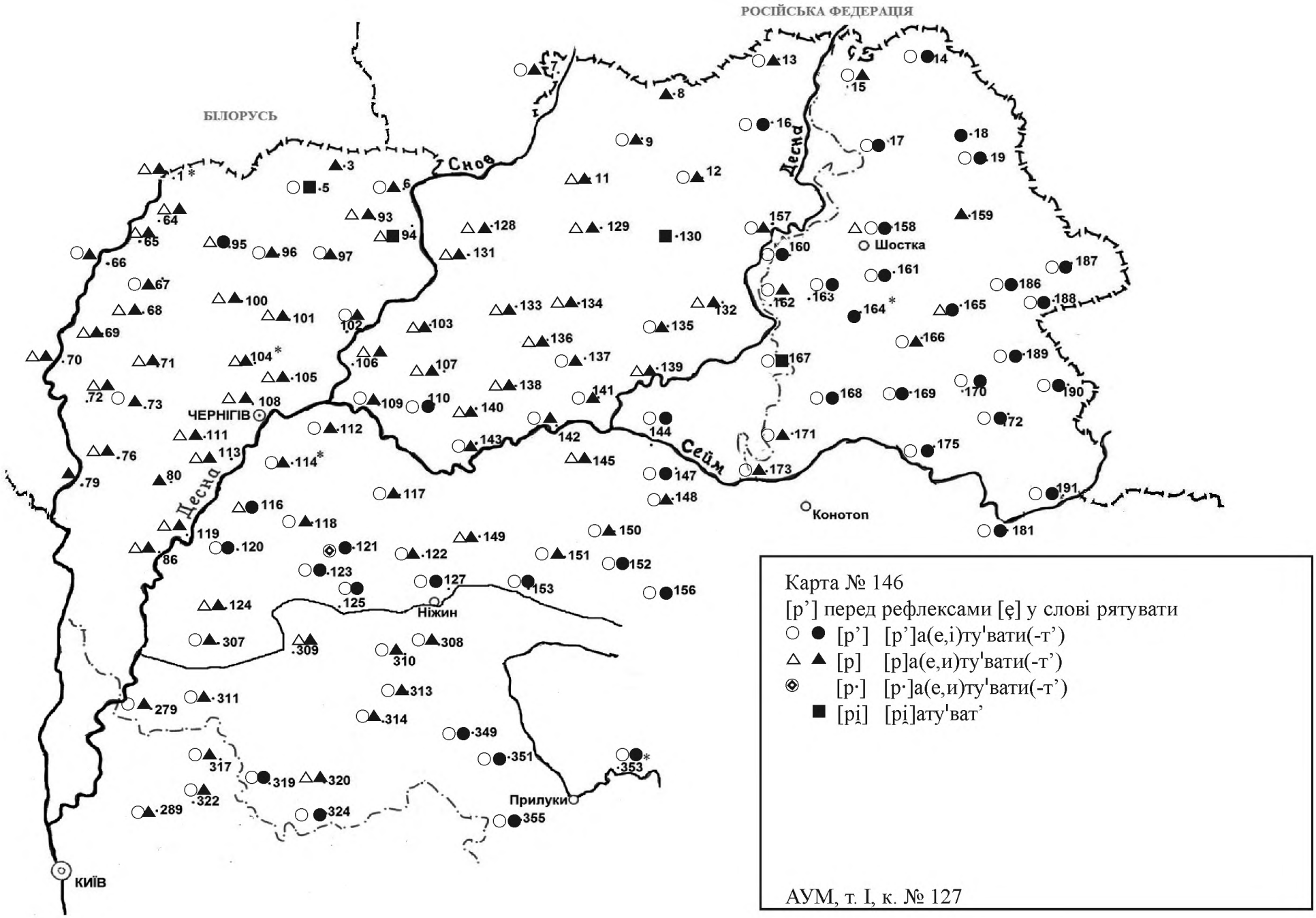

Карта № 146

[р’] перед рефлексами [ę] у слові рятувати

○ ● [р’] [р’]а(е,і)ту'вати(-т’)

△ ▲ [р] [р]а(е,и)ту'вати(-т’)

◈ [р·] [р·]а(е,и)ту'вати(-т’)

■ [р̣і̣] [р̣і̣]ату'ват’

АУМ, т. І, к. № 127

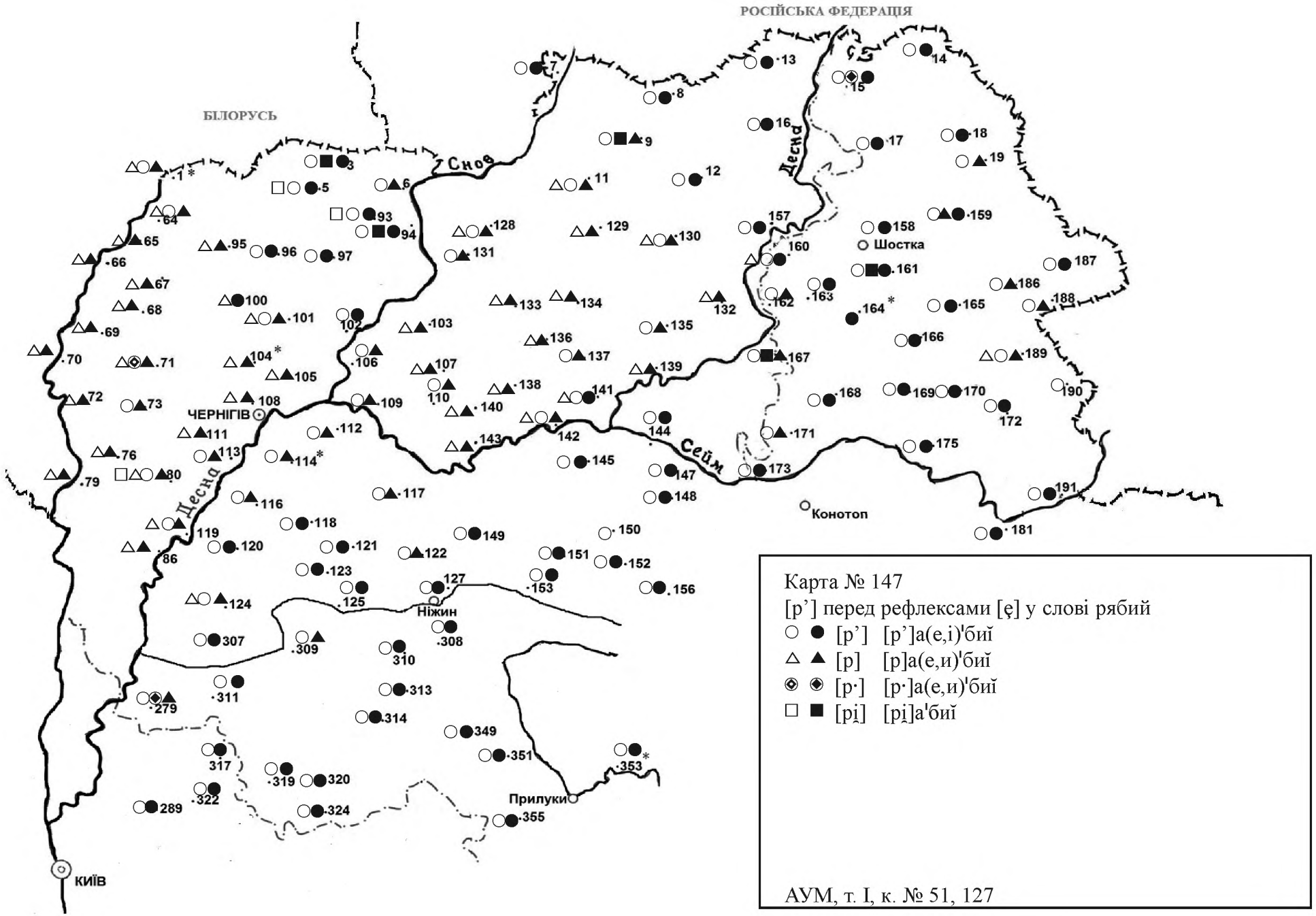

Карта № 147

[р’] перед рефлексами [ę] у слові рябий

○ ● [р’] [р’]а(е,і)'бий

△ ▲ [р] [р]а(е,и)'бий

◈ ◈ [р·] [р·]а(е,и)'бий

□ ■ [рі̯] [рі̯]а'бий

АУМ, т. І, к. № 51, 127

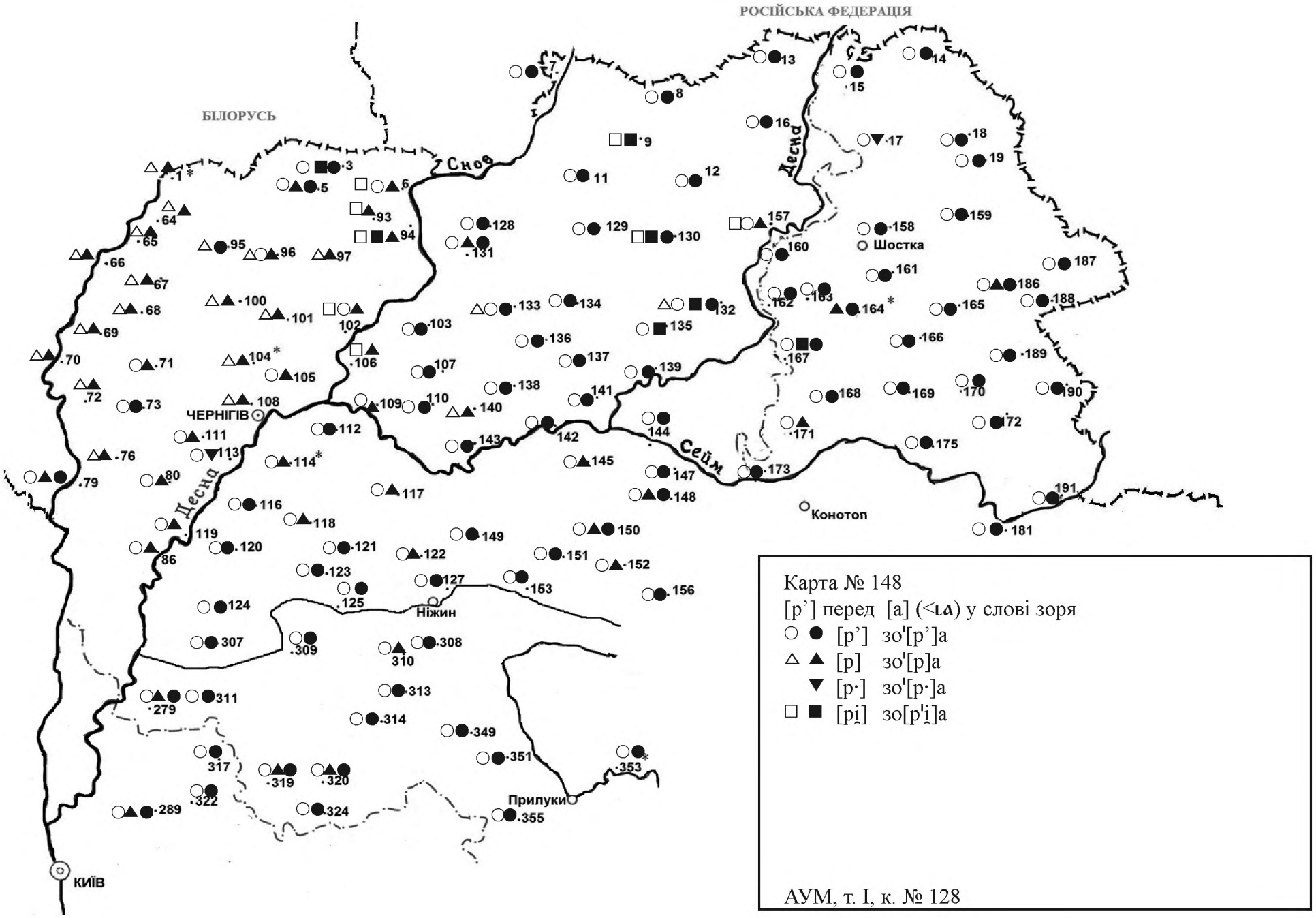

Карта № 148

[р’] перед [а] (<ɪɑ) у слові зоря

○ ● [р’] зо'[р’]а

△ ▲ [р] зо'[р]а

▼ [р·] зо'[р·]а

□ ■ [рi] зо[р'i]а

АУМ, т. І, к. № 128

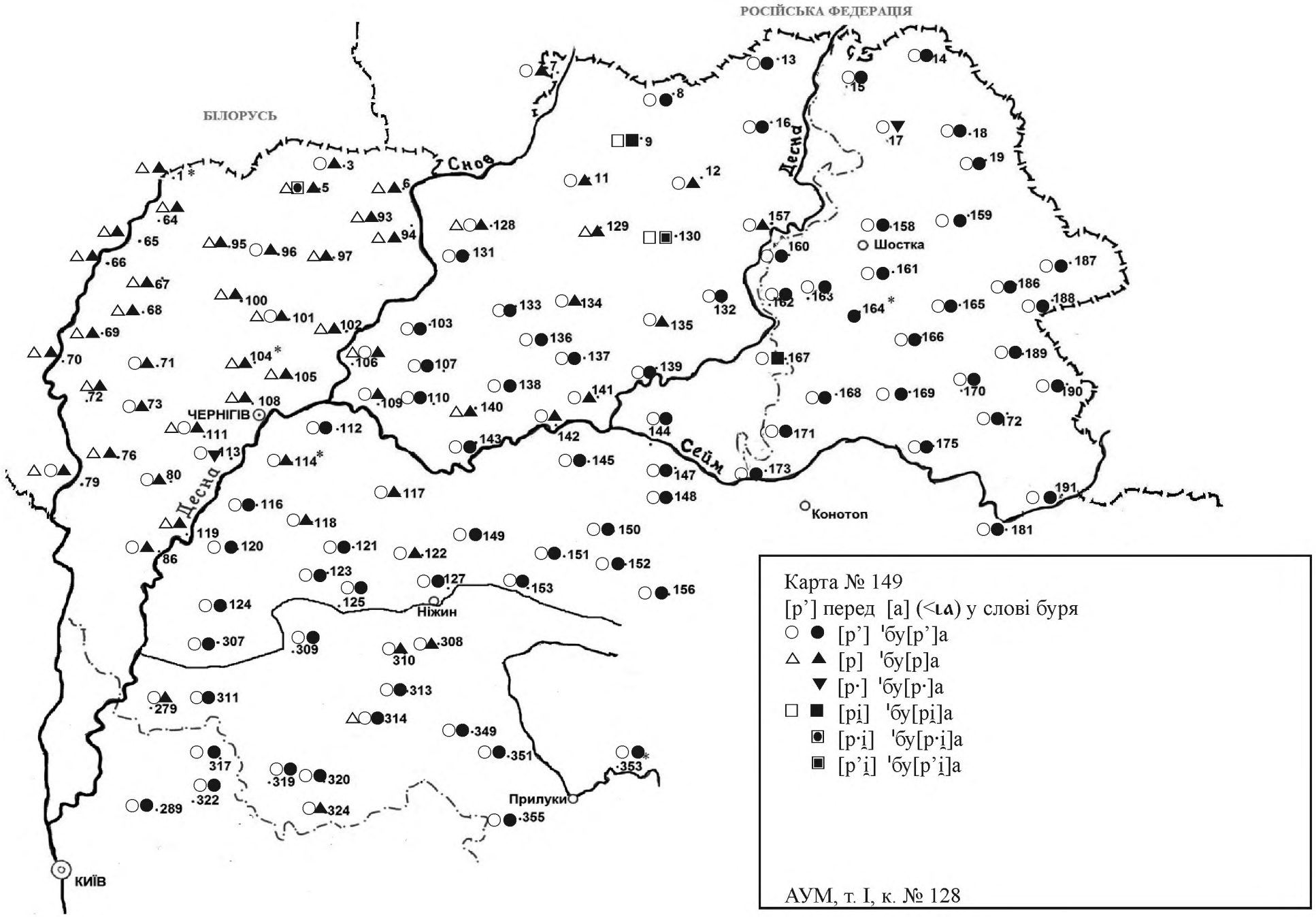
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Снов
Десна
Сейм
Шостка
ЧЕРНІГІВ
Ніжин
Конотоп
Прилуки
КИЇВ
Карта № 149
[р’] перед [а] (<ɪɑ) у слові буря
[р’] 'бу[р’]а
[р] 'бу[р]а
[р·] 'бу[р·]а
[рi̯] 'бу[рi̯]а
[р·i̯] 'бу[р·i̯]а
[р’i̯] 'бу[р’i̯]а
АУМ, т. І, к. № 128

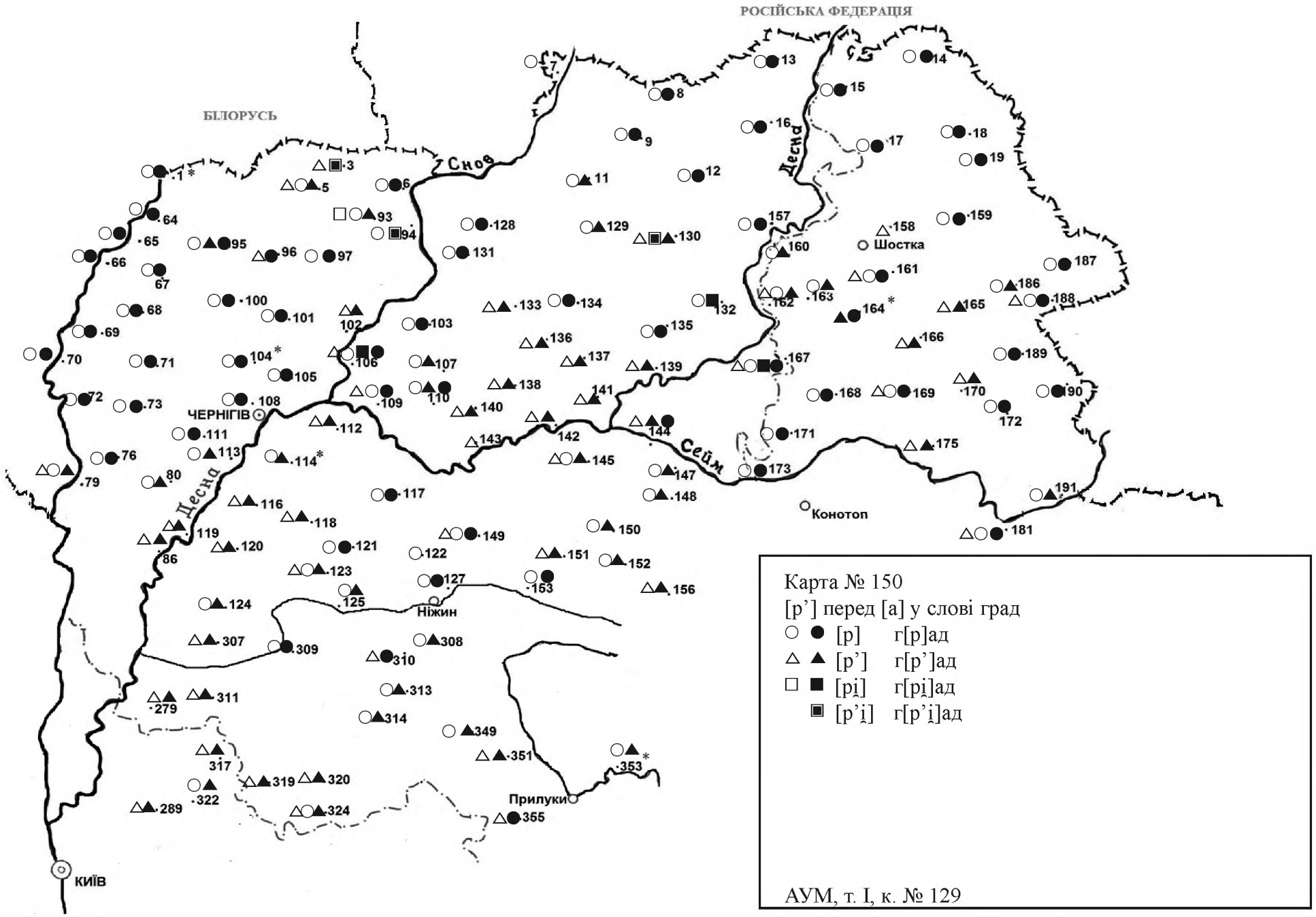

Карта № 150

[р’] перед [а] у слові град

○ ● [р] г[р]ад

△ ▲ [р’] г[р’]ад

□ ■ [р̭і̭] г[р̭і̭]ад

▣ [р’і̭] г[р’і̭]ад

АУМ, т. І, к. № 129

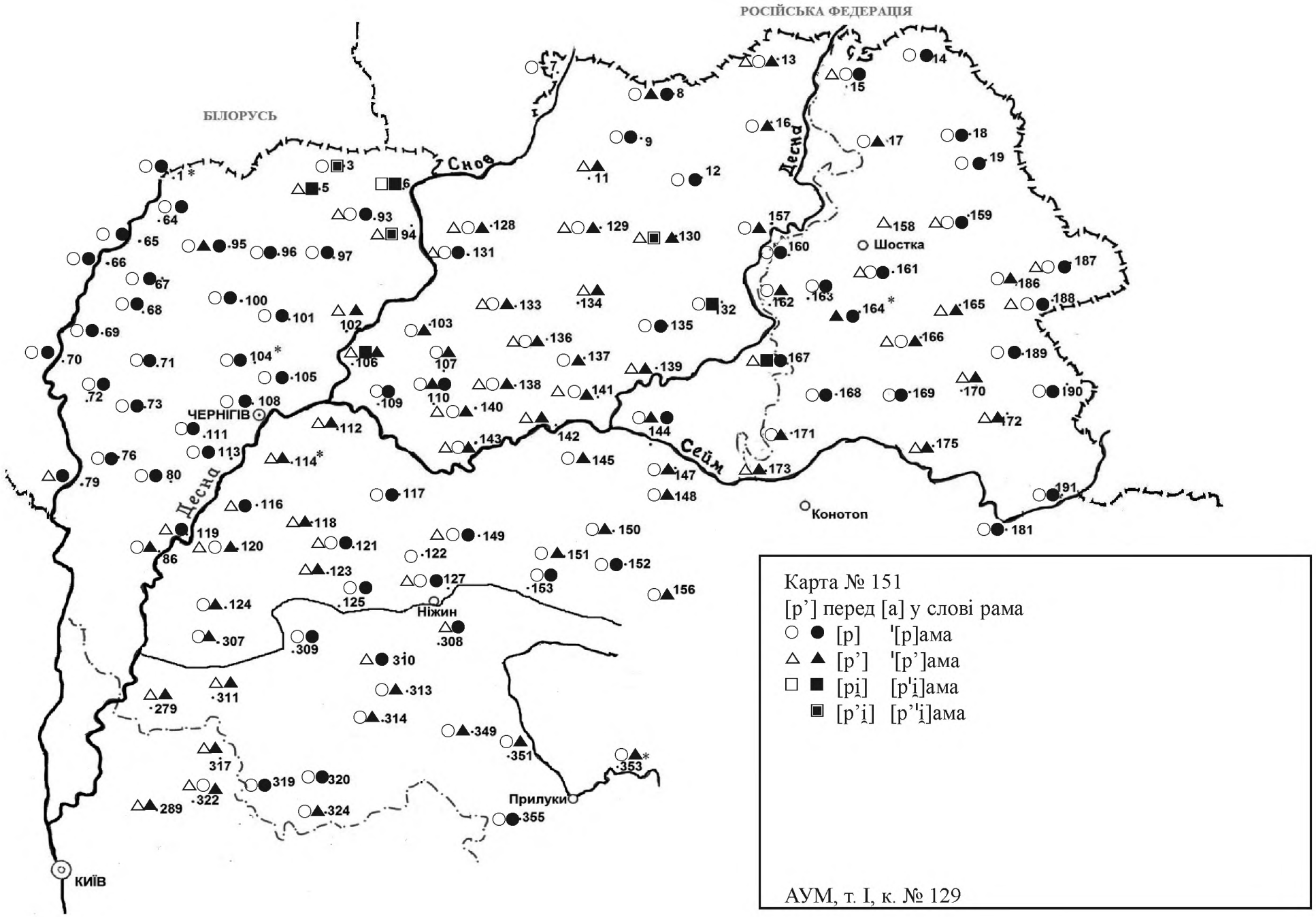

Карта № 151

[р’] перед [а] у слові рама

○ ● [р] '[р]ама

△ ▲ [р’] '[р’]ама

□ ■ [рi] [р'i]ама

▣ [р’i] [р’'i]ама

АУМ, т. І, к. № 129

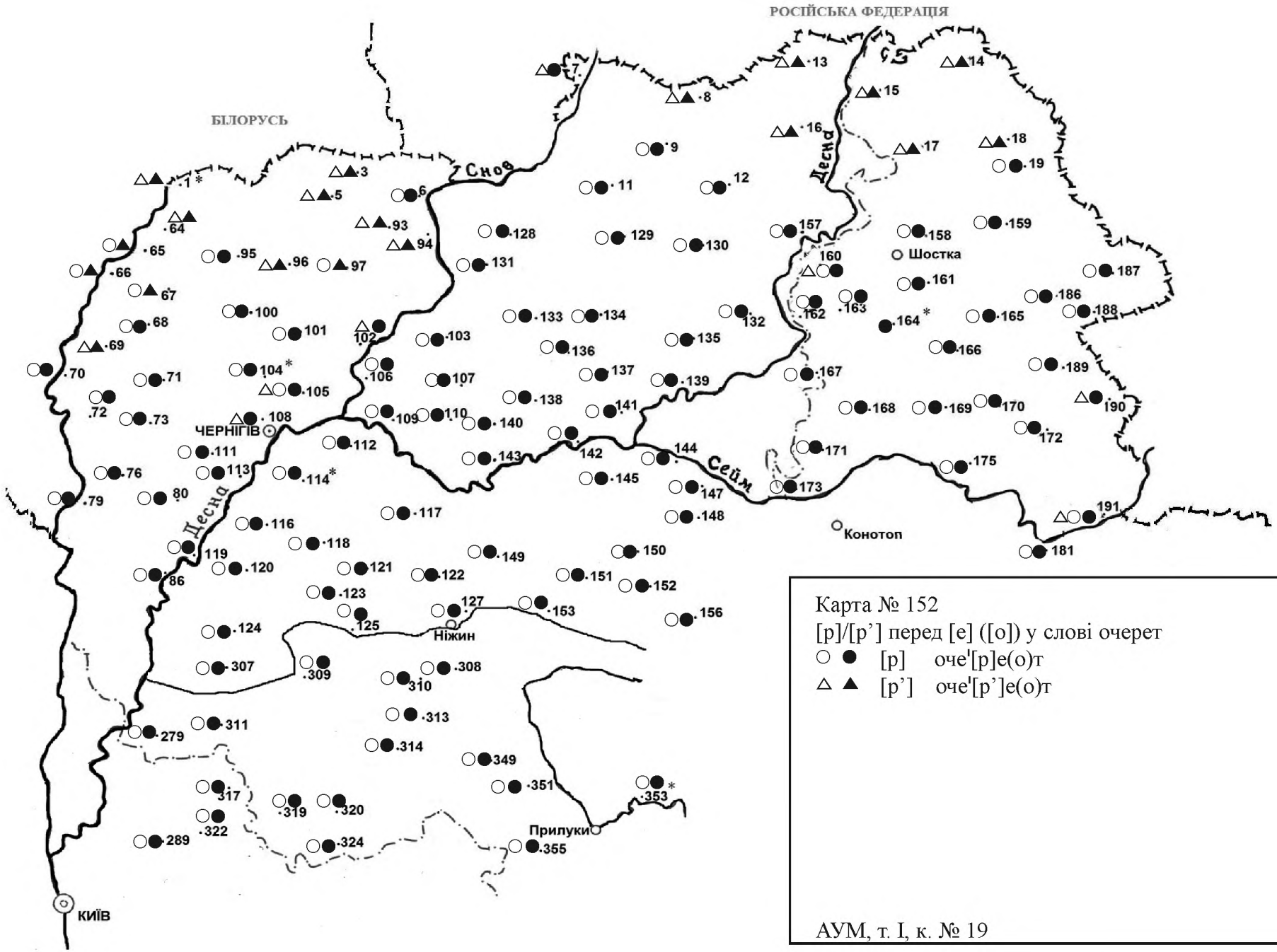

Карта № 152

[р]/[р’] перед [е] ([о]) у слові очерет

○ ● [р] оче[р]е(о)т

△ ▲ [р’] оче[р’]е(о)т

АУМ, т. І, к. № 19

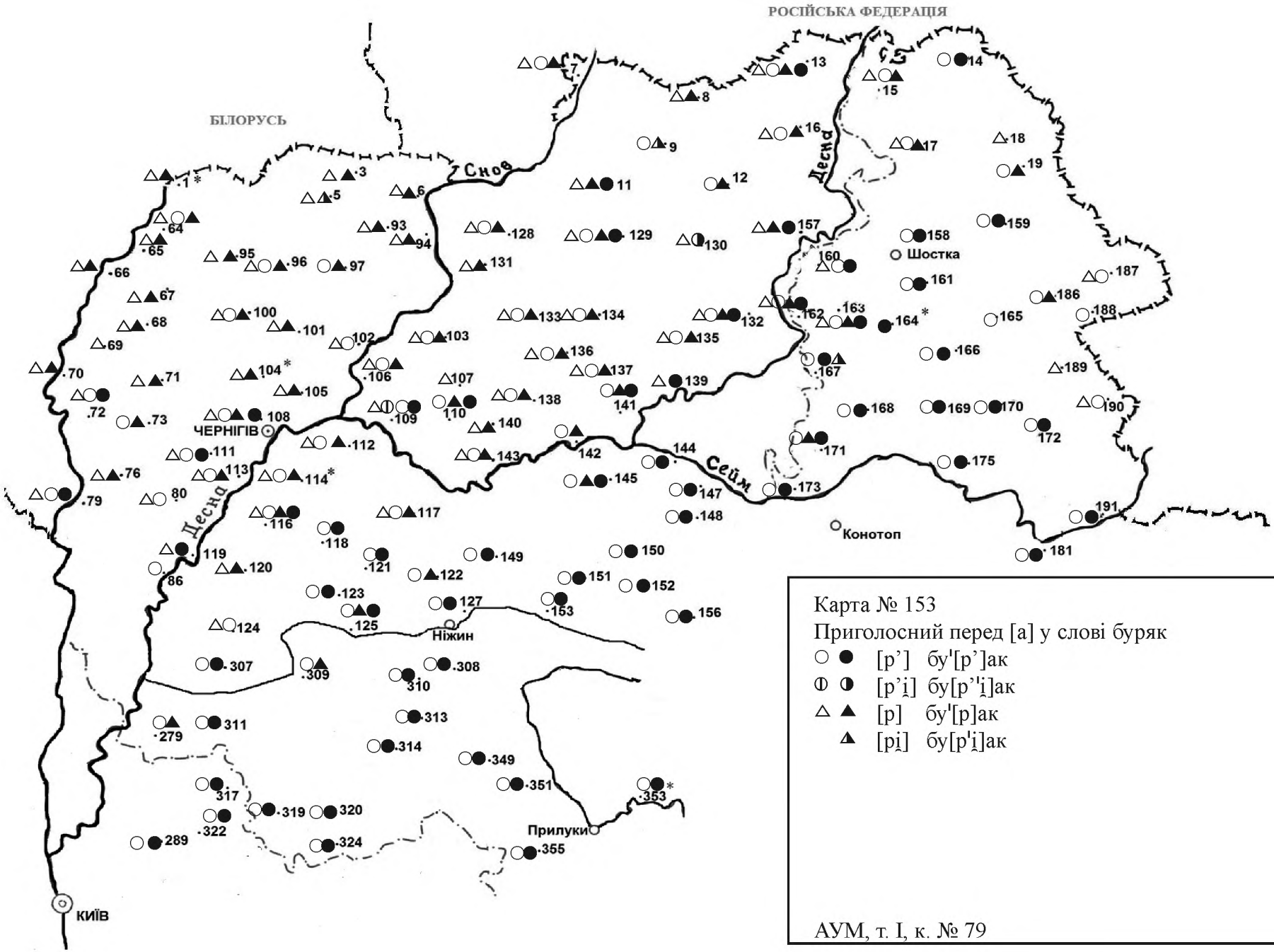

Карта № 153

Приголосний перед [а] у слові буряк

○ ● [р’] бу'[р’]ак

Ф ◑ [р’і] бу[р’'і]ак

△ ▲ [р] бу'[р]ак

▲ [рі] бу[р'і]ак

АУМ, т. І, к. № 79

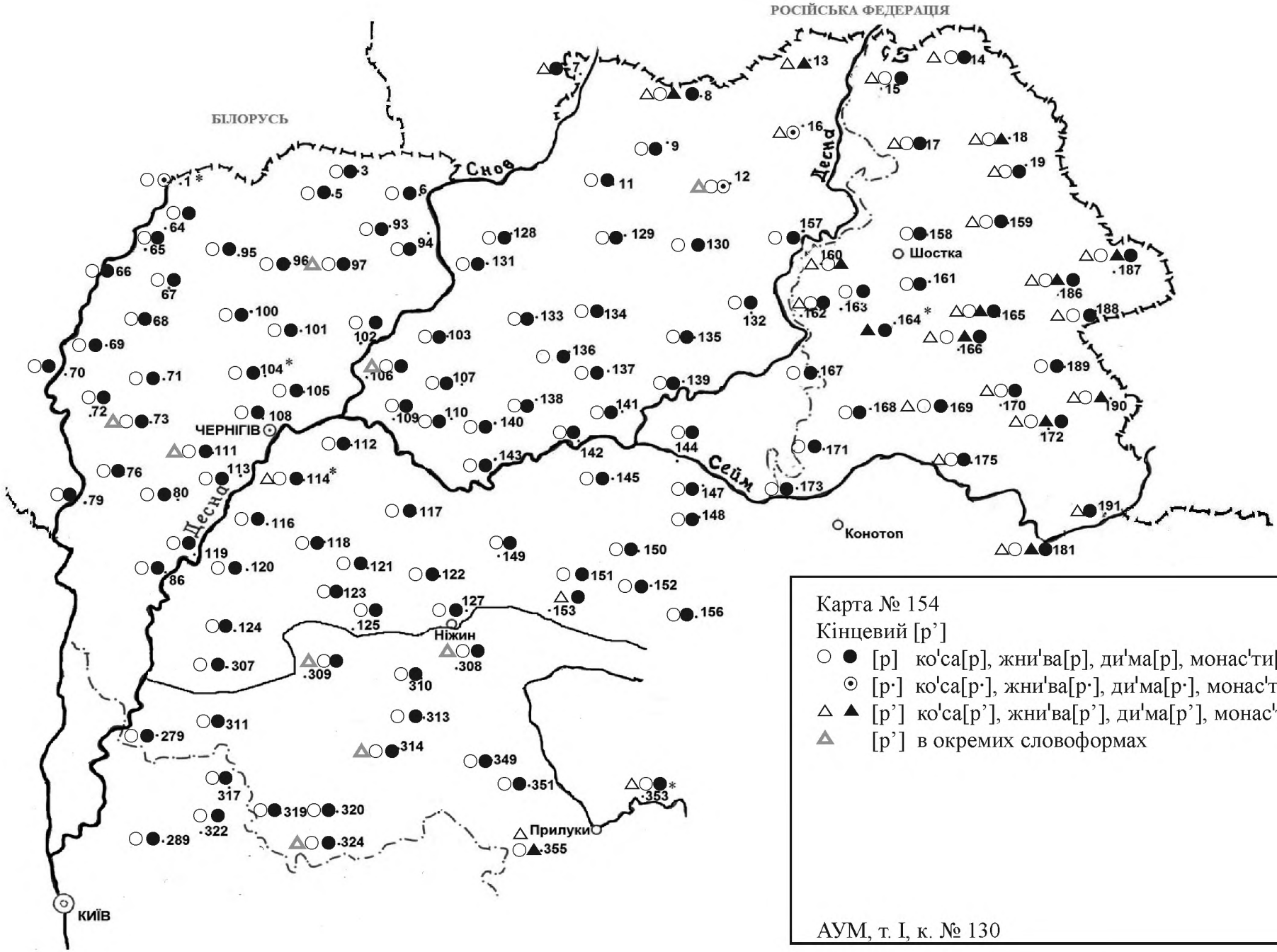

Карта № 154
Кінцевий [р’]
○ ● [р] ко'са[р], жни'ва[р], ди'ма[р], монас'ти[р]
⊙ [р·] ко'са[р·], жни'ва[р·], ди'ма[р·], монас'ти[р·]
△ ▲ [р’] ко'са[р’], жни'ва[р’], ди'ма[р’], монас'ти[р’]
△ [р’] в окремих словоформах

АУМ, т. І, к. № 130

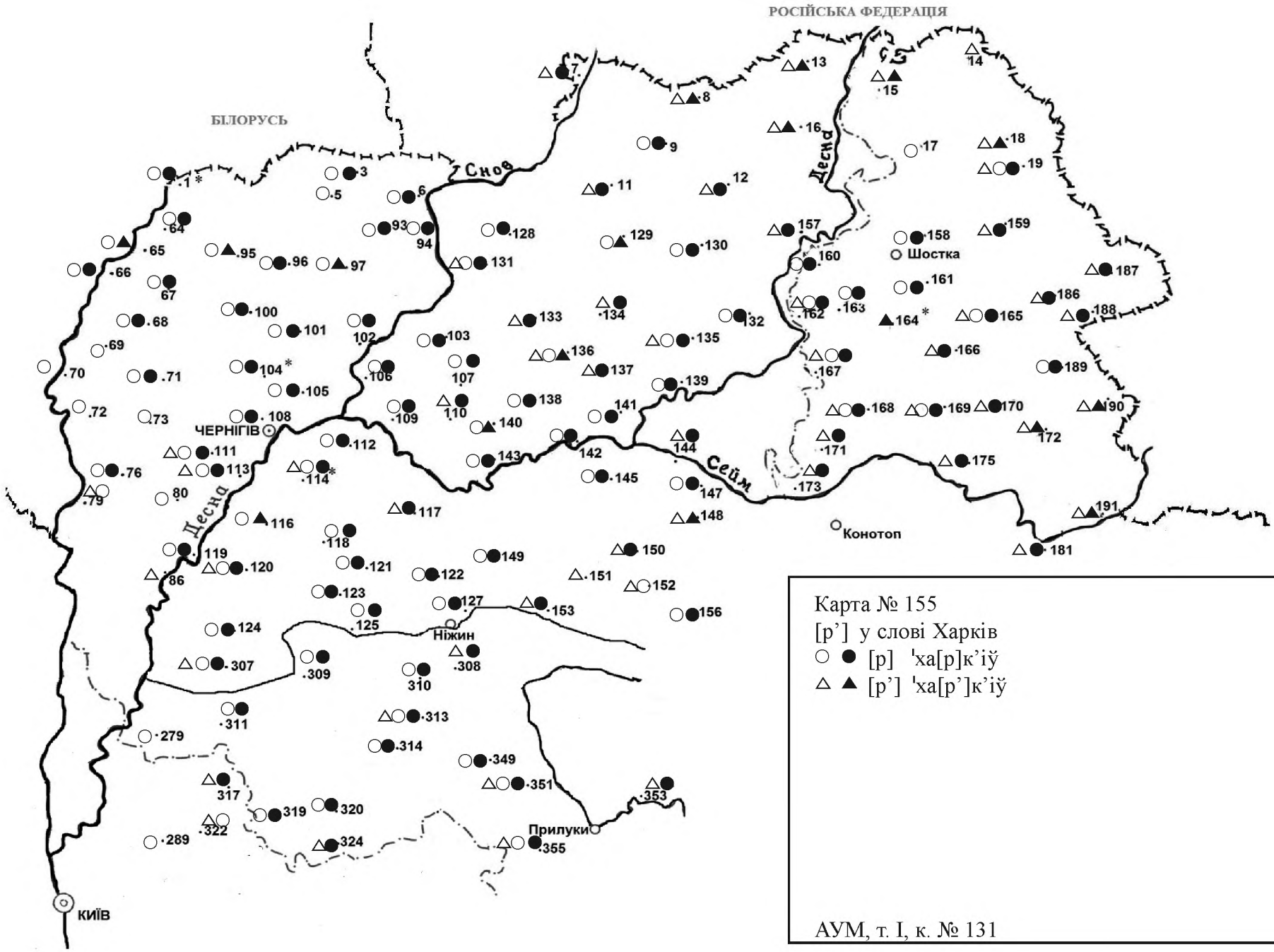

Карта № 155
[р’] у слові Харків
○ ● [р] ˈха[р]к’іў
△ ▲ [р’] ˈха[р’]к’іў

АУМ, т. І, к. № 131

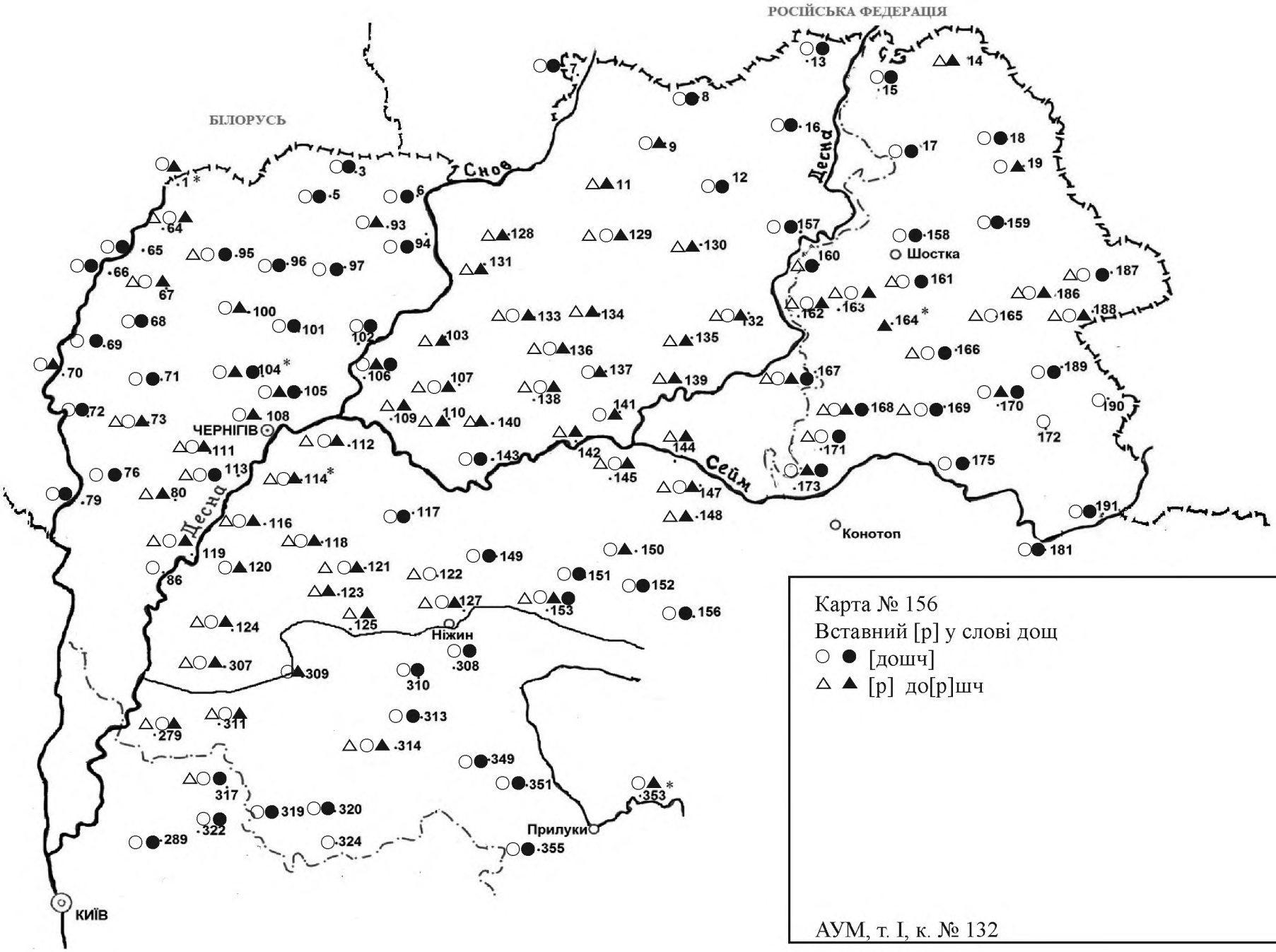

Карта № 156
Вставний [р] у слові дощ
○ ● [дошч]
△ ▲ [р] до[р]шч

АУМ, т. І, к. № 132

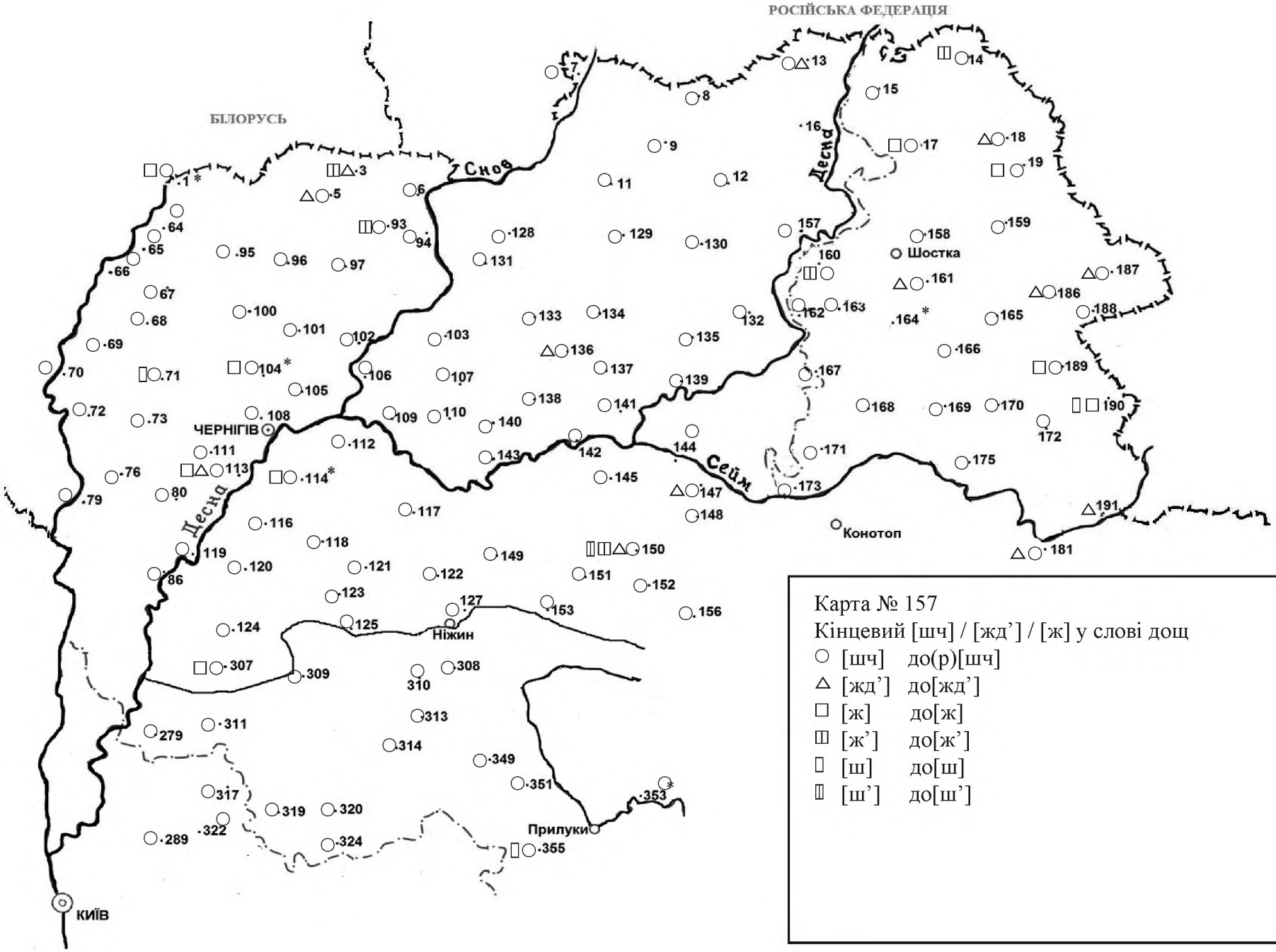

Карта № 157

Кінцевий [шч] / [жд’] / [ж] у слові дощ

○ [шч] до(р)[шч]

△ [жд’] до[жд’]

□ [ж] до[ж]

⫼ [ж’] до[ж’]

▯ [ш] до[ш]

⫿ [ш’] до[ш’]

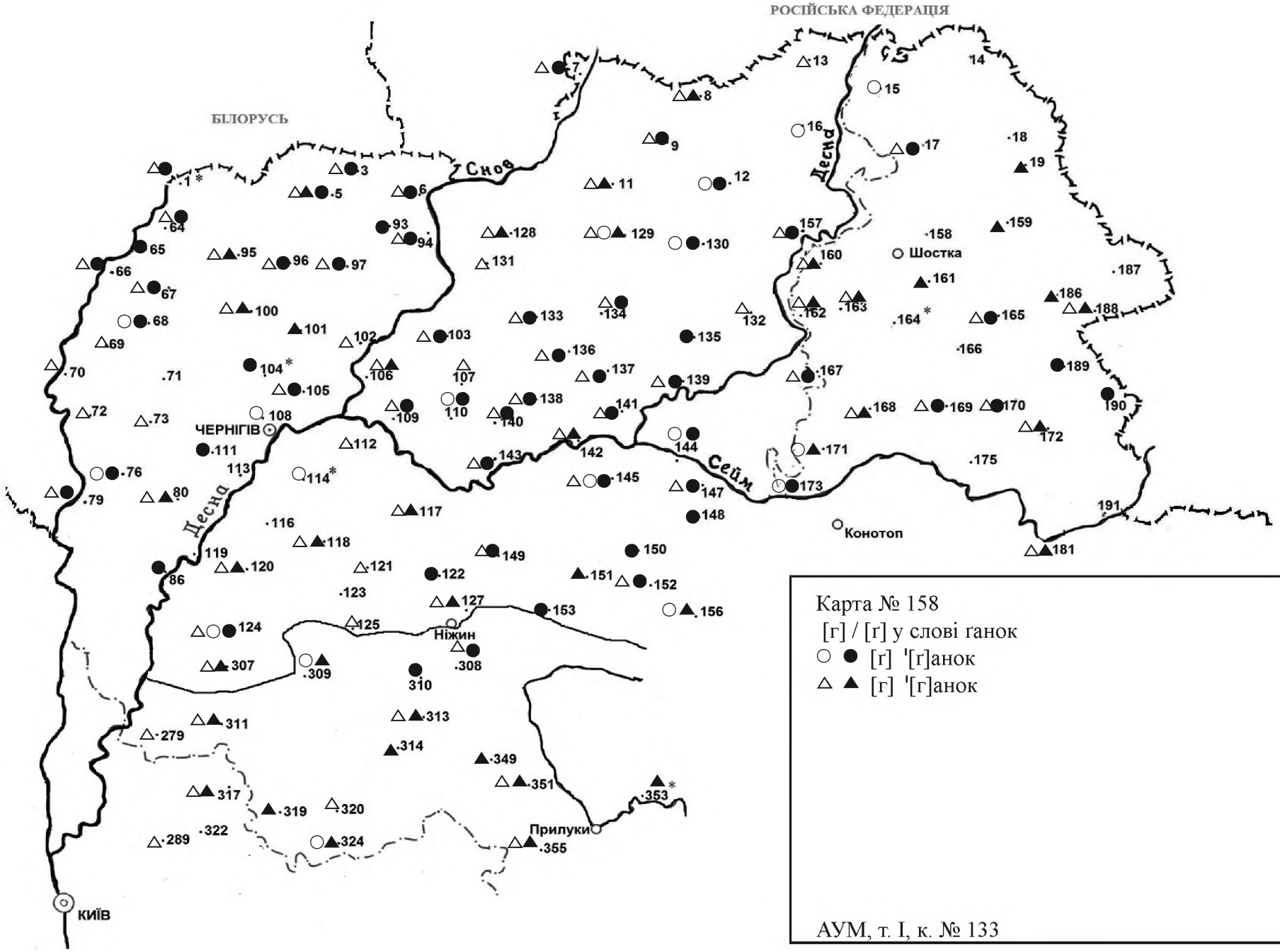

Карта № 158

[г] / [г] у слові ґанок

○ ● [г] ˈ[ґ]анок

△ ▲ [г] ˈ[ґ]анок

АУМ, т. І, к. № 133

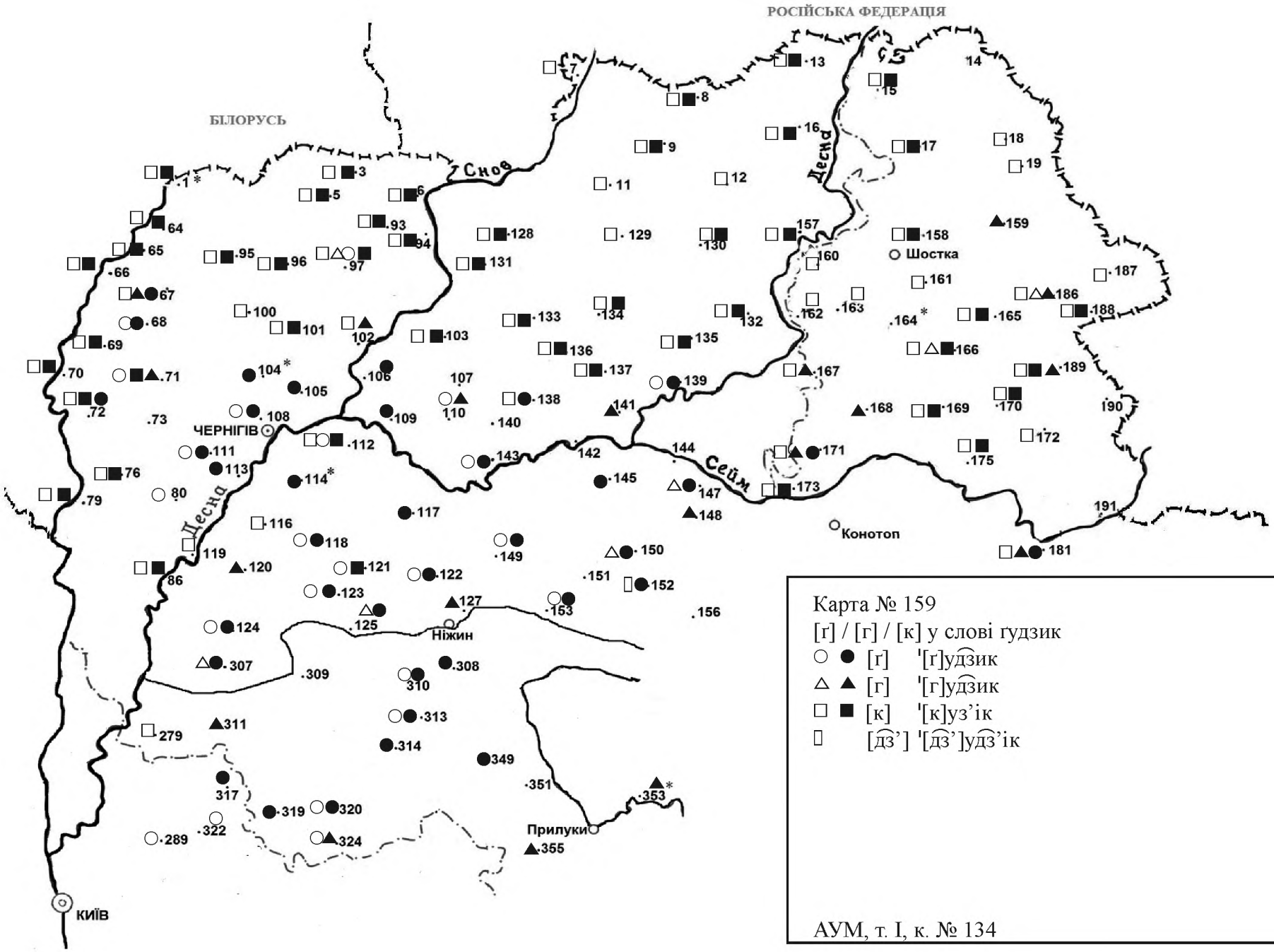

Карта № 159

[г] / [г] / [к] у слові ґудзик

○ ● [г] '[г]уд͡зик

△ ▲ [г] '[г]уд͡зик

□ ■ [к] '[к]уз'ік

▯ [д͡з'] '[д͡з']уд͡з'ік

АУМ, т. І, к. № 134

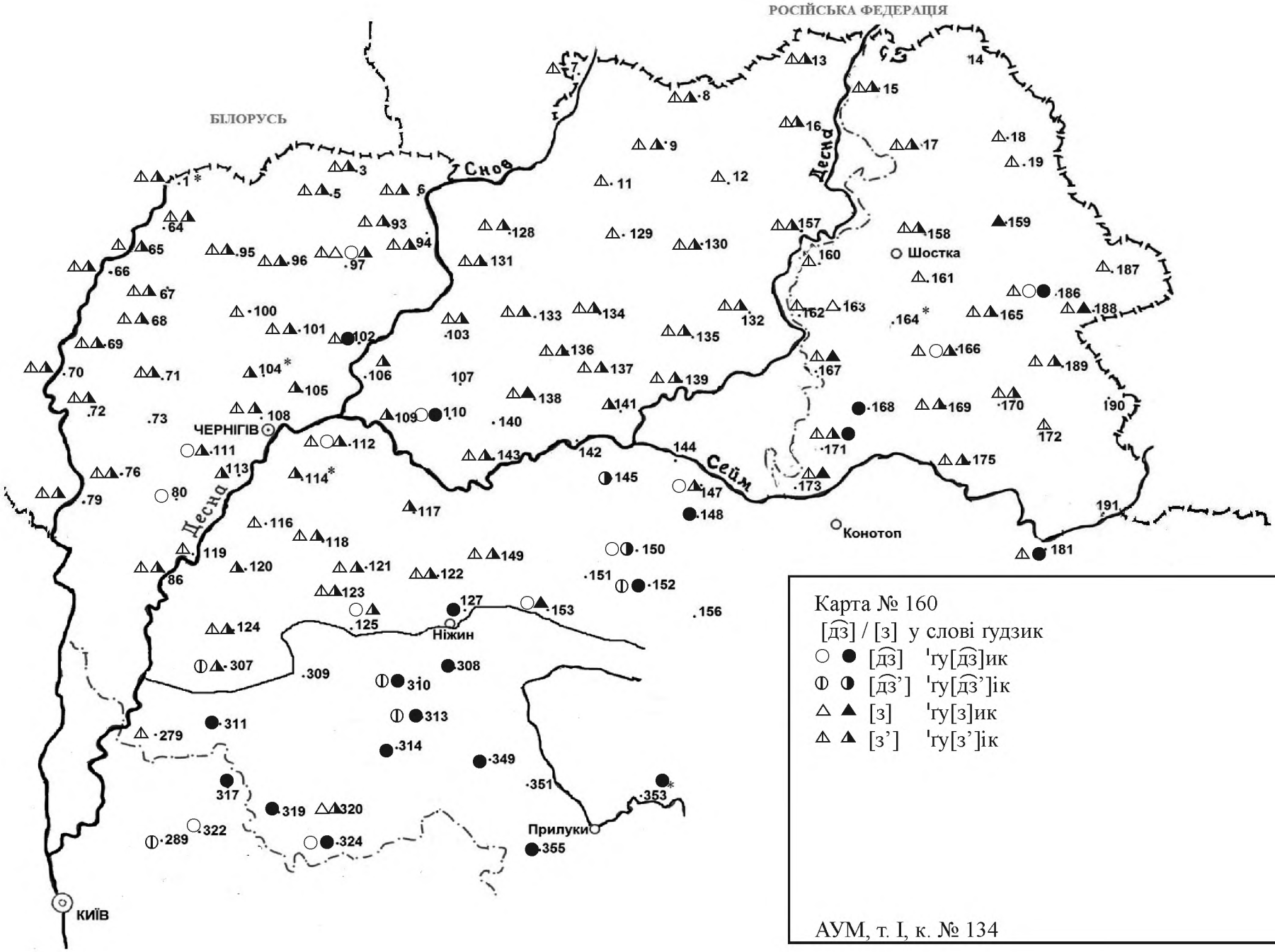

Карта № 160

[дз͡] / [з] у слові гудзик

○ ● [дз͡] ˈгу[дз͡]ик

◑ ◑ [дз͡’] ˈгу[дз͡’]ік

△ ▲ [з] ˈгу[з]ик

△ ▲ [з’] ˈгу[з’]ік

АУМ, т. І, к. № 134

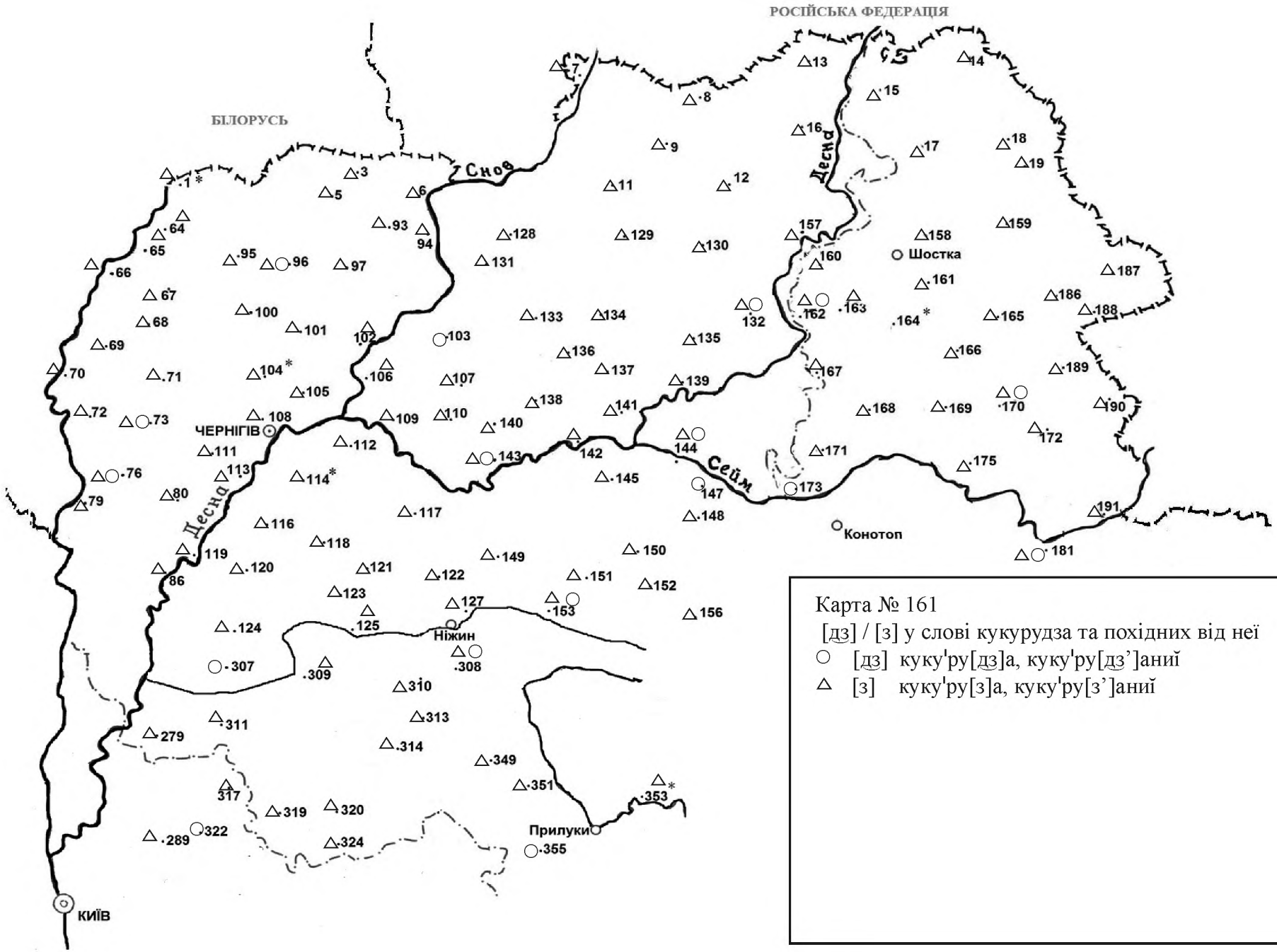

Карта № 161

[дз] / [з] у слові кукурудза та похідних від неї

○ [дз] куку'ру[дз]а, куку'ру[дз’]аній

△ [з] куку'ру[з]а, куку'ру[з’]аній

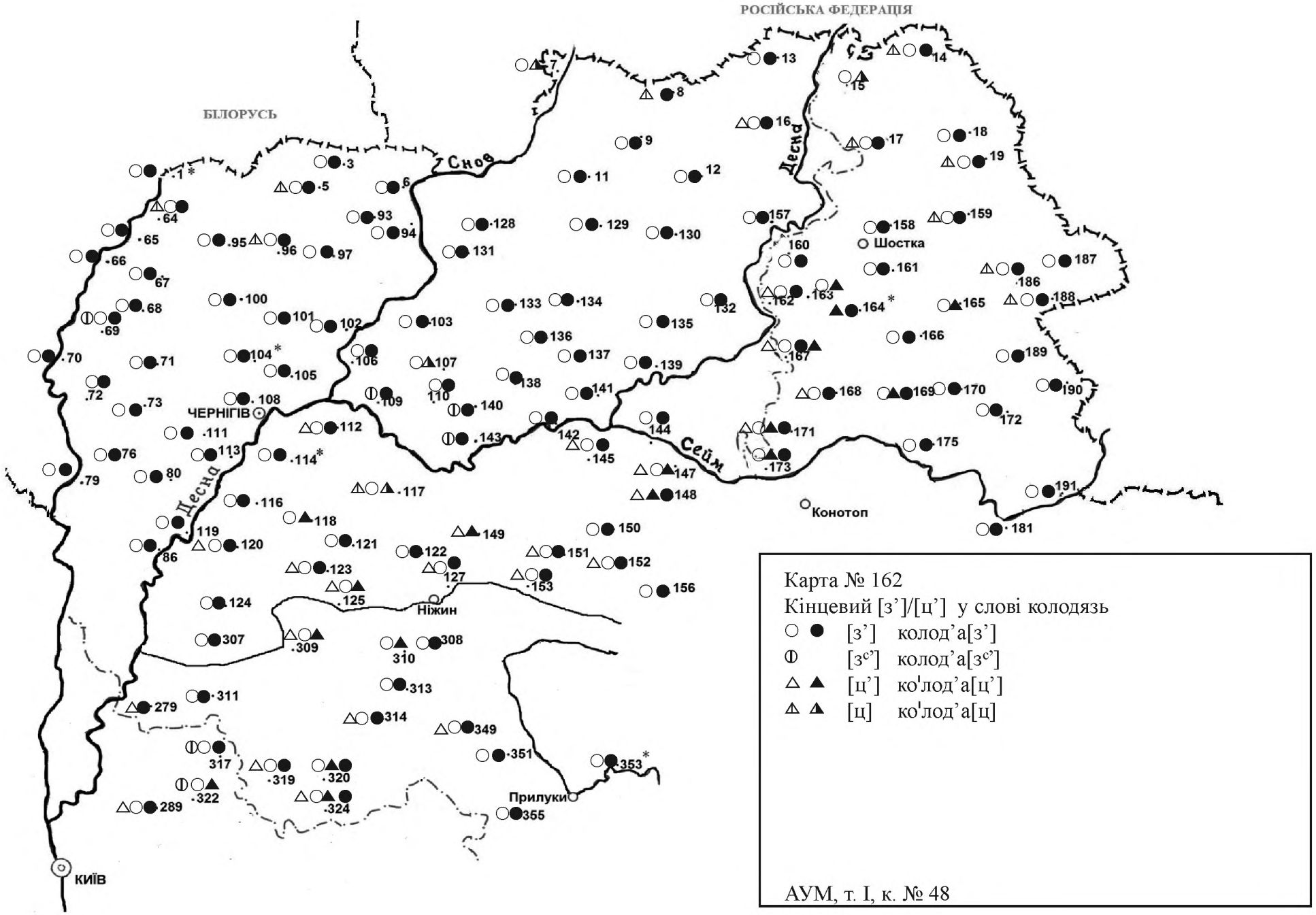

Карта № 162

Кінцевий [з’]/[ц’] у слові колодязь

○ ● [з’] колод’а[з’]

Ф [зᶜ’] колод’а[зᶜ’]

△ ▲ [ц’] ко'лод’а[ц’]

◬ ▲ [ц] ко'лод’а[ц]

АУМ, т. І, к. № 48

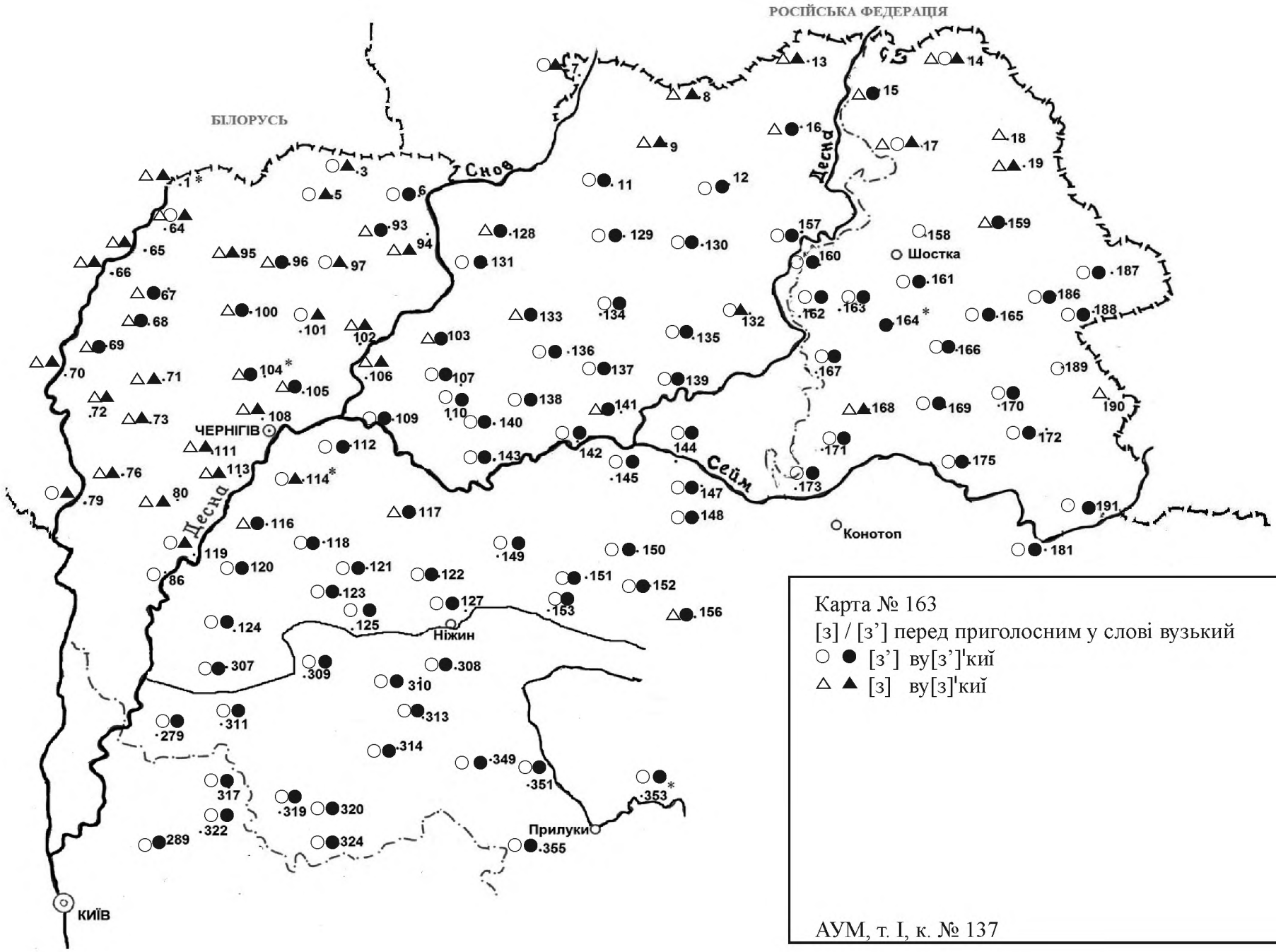

Карта № 163
[з] / [з’] перед приголосним у слові вузький
○ ● [з’] ву[з’]'кий
△ ▲ [з] ву[з]'кий

АУМ, т. І, к. № 137

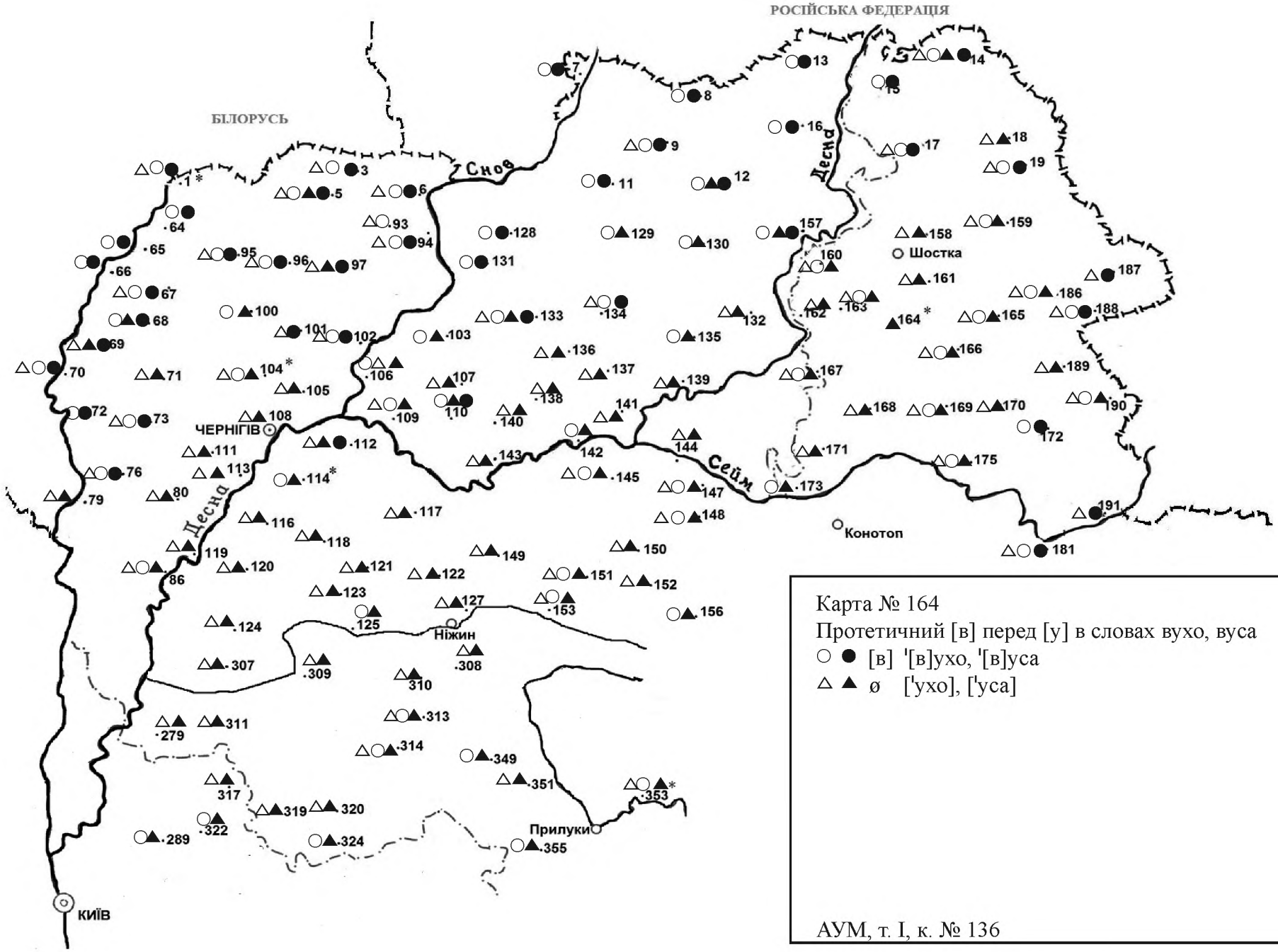

Карта № 164

Протетичний [в] перед [у] в словах вухо, вуса

○ ● [в] ˈ[в]ухо, ˈ[в]уса

△ ▲ ø [ˈухо], [ˈуса]

АУМ, т. І, к. № 136

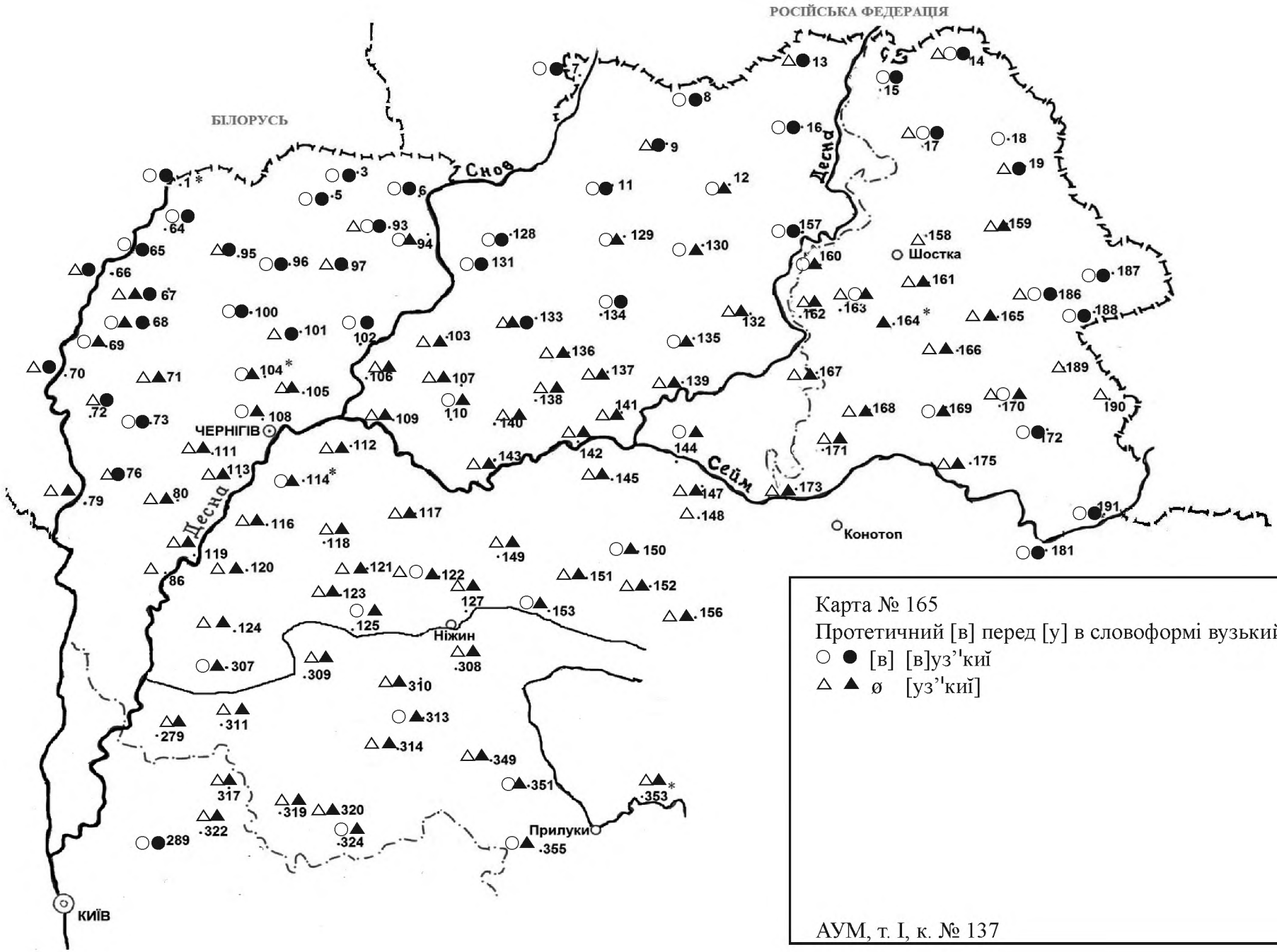

Карта № 165

Протетичний [в] перед [у] в словоформі вузький

○ ● [в] [в]уз’ʼкий

△ ▲ ø [уз’ʼкий]

АУМ, т. І, к. № 137

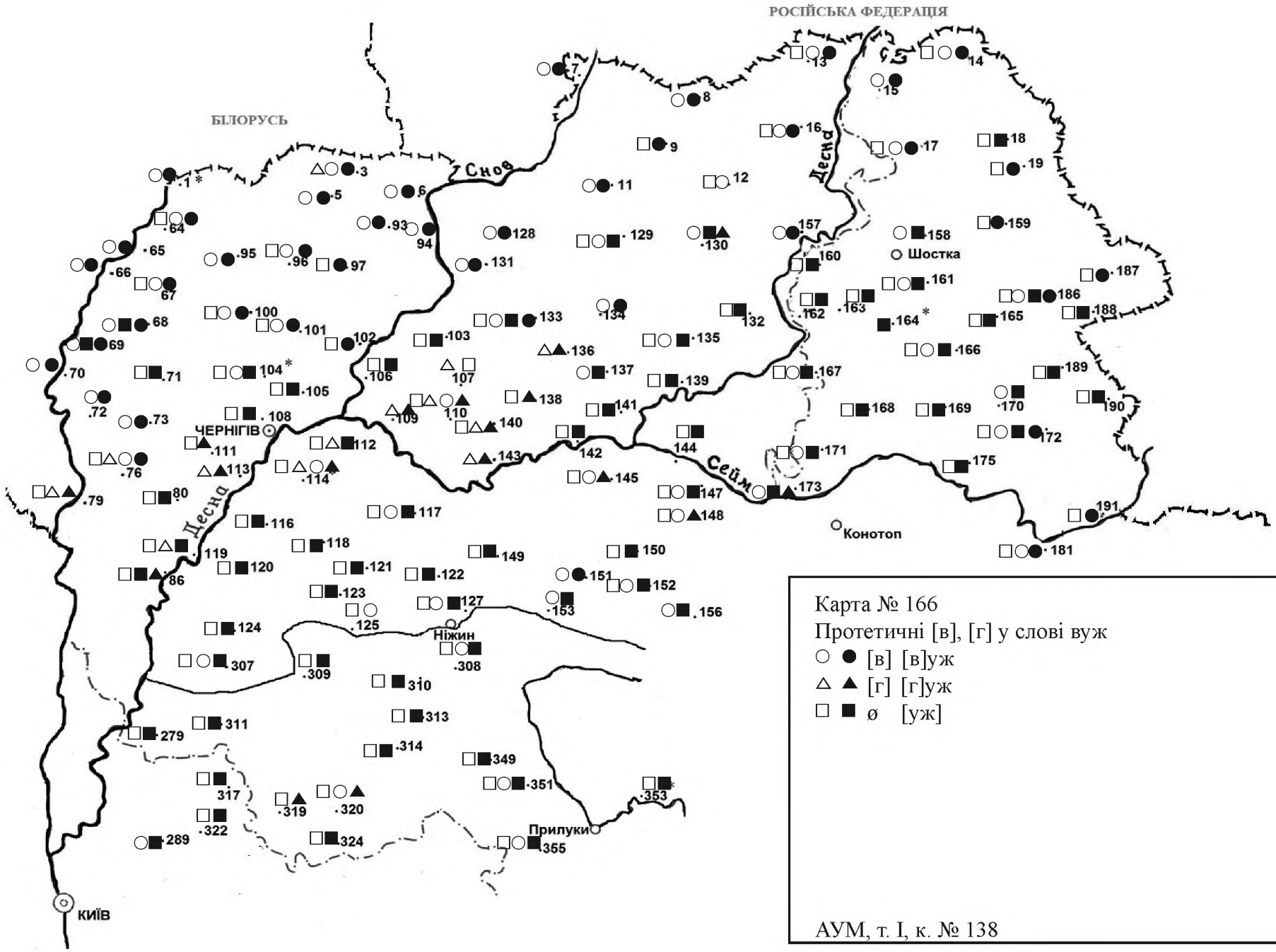

Карта № 166

Протетичні [в], [г] у слові вуж

○ ● [в] [в]уж

△ ▲ [г] [г]уж

□ ■ ø [уж]

АУМ, т. І, к. № 138

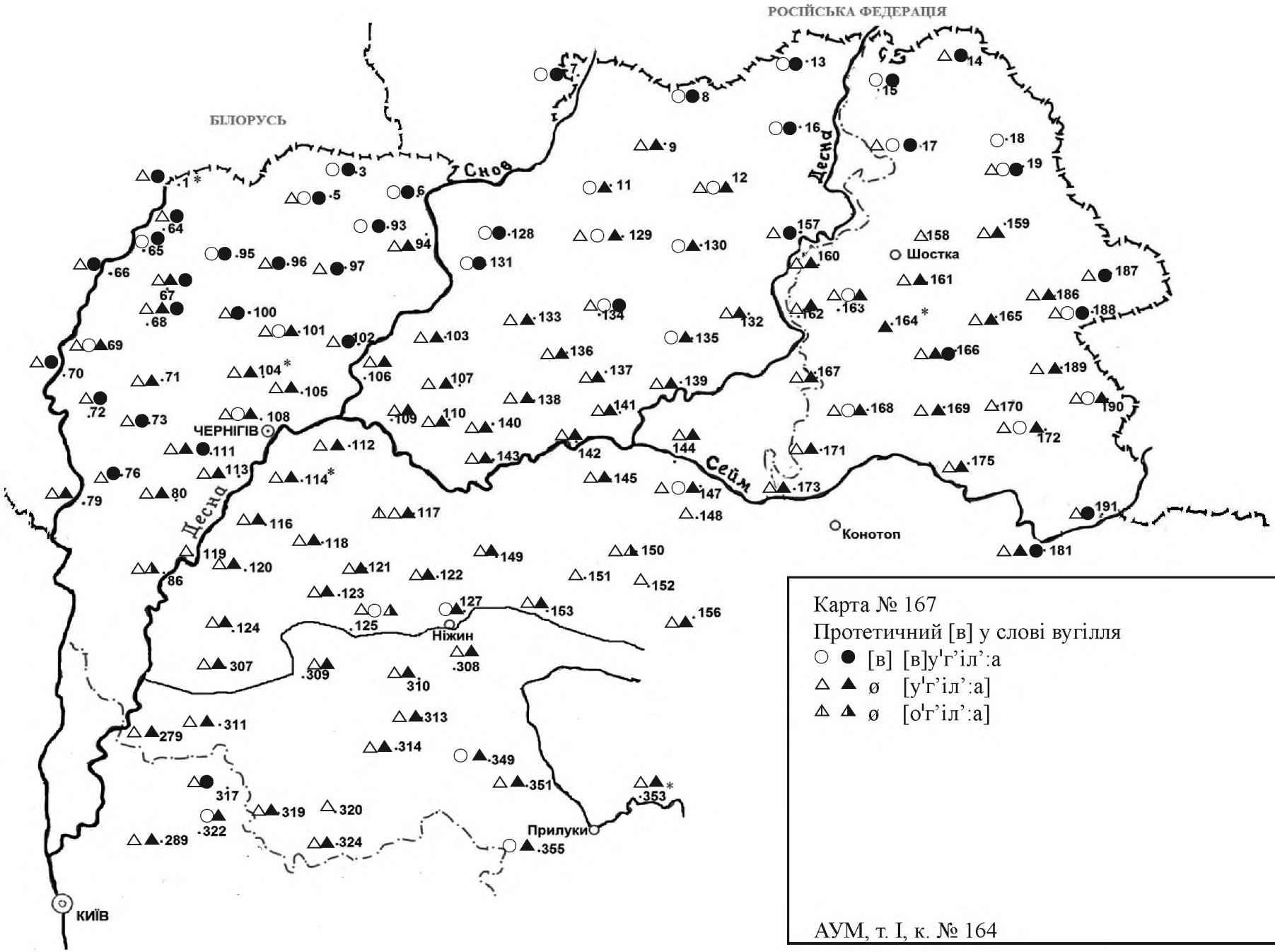

Карта № 167
Протетичний [в] у слові вугілля
○ ● [в] [в]у'г'іл':а
△ ▲ ø [у'г'іл':а]
⧋ ▲ ø [о'г'іл':а]

АУМ, т. І, к. № 164

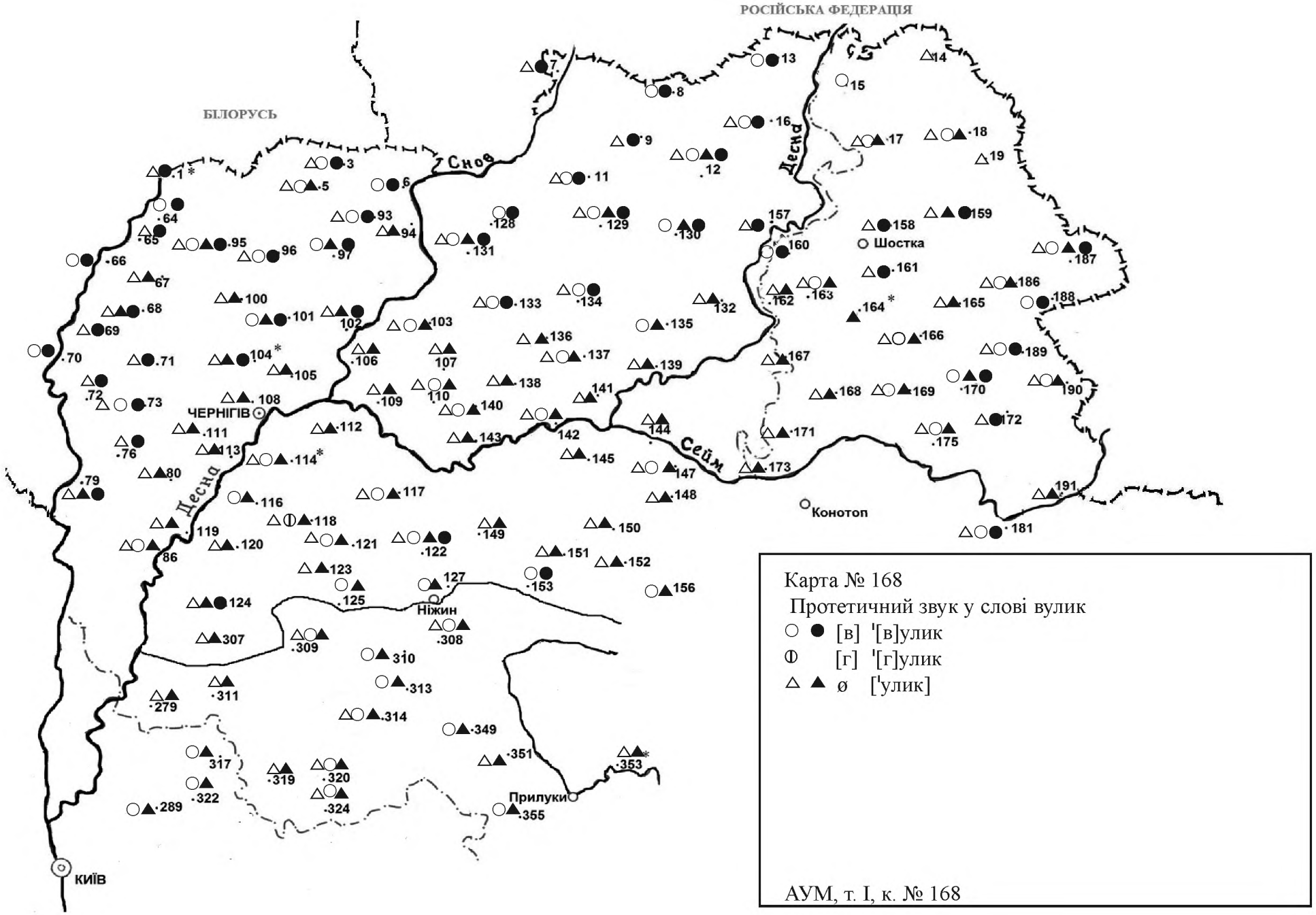

Карта № 168

Протетичний звук у слові вулик

○ ● [в] '[в]улик

Ф [г] '[г]улик

△ ▲ ø ['улик]

АУМ, т. І, к. № 168

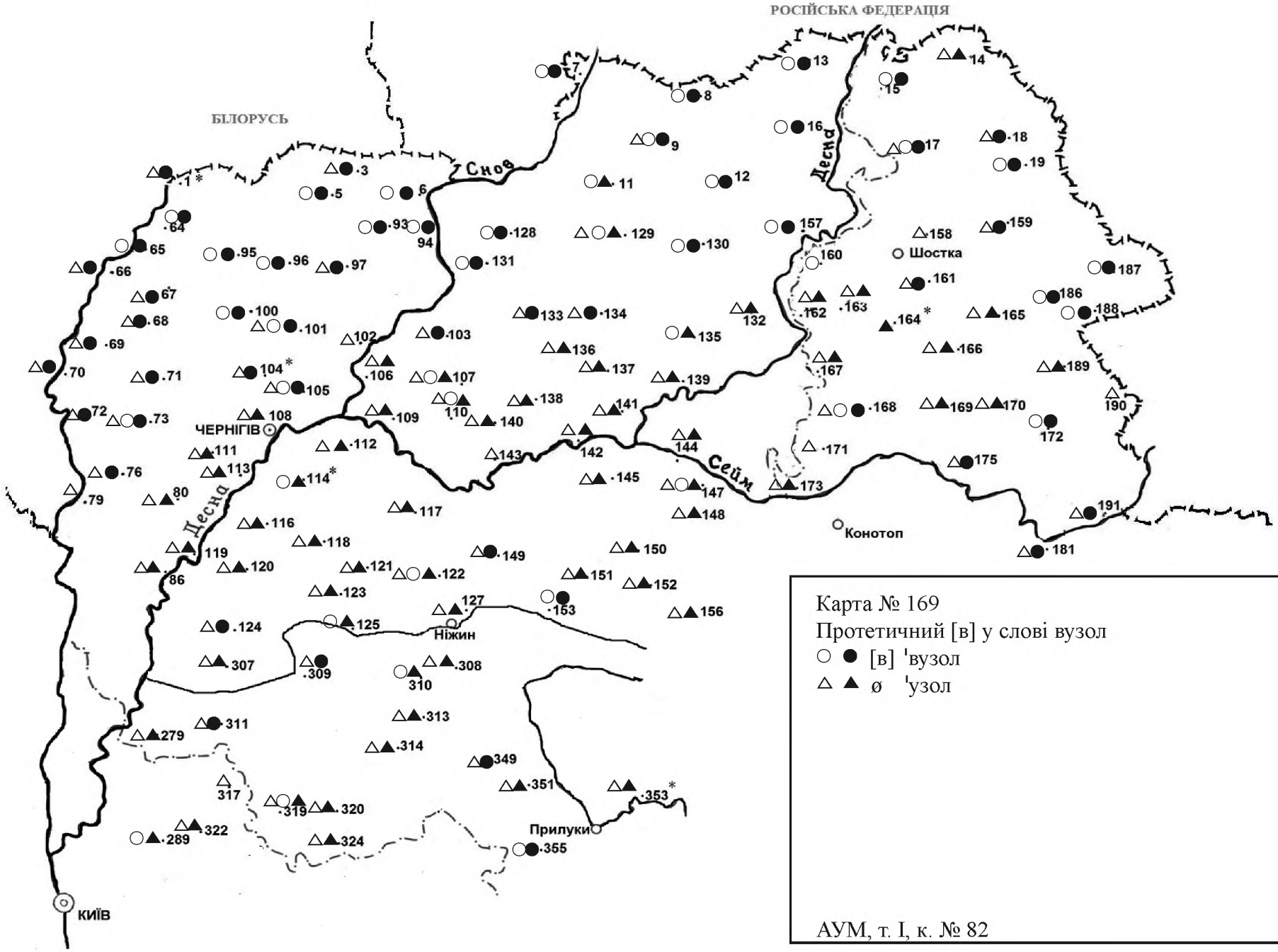

Карта № 169
Протетичний [в] у слові вузол
○ ● [в] ˈвузол
△ ▲ ø ˈузол

АУМ, т. І, к. № 82

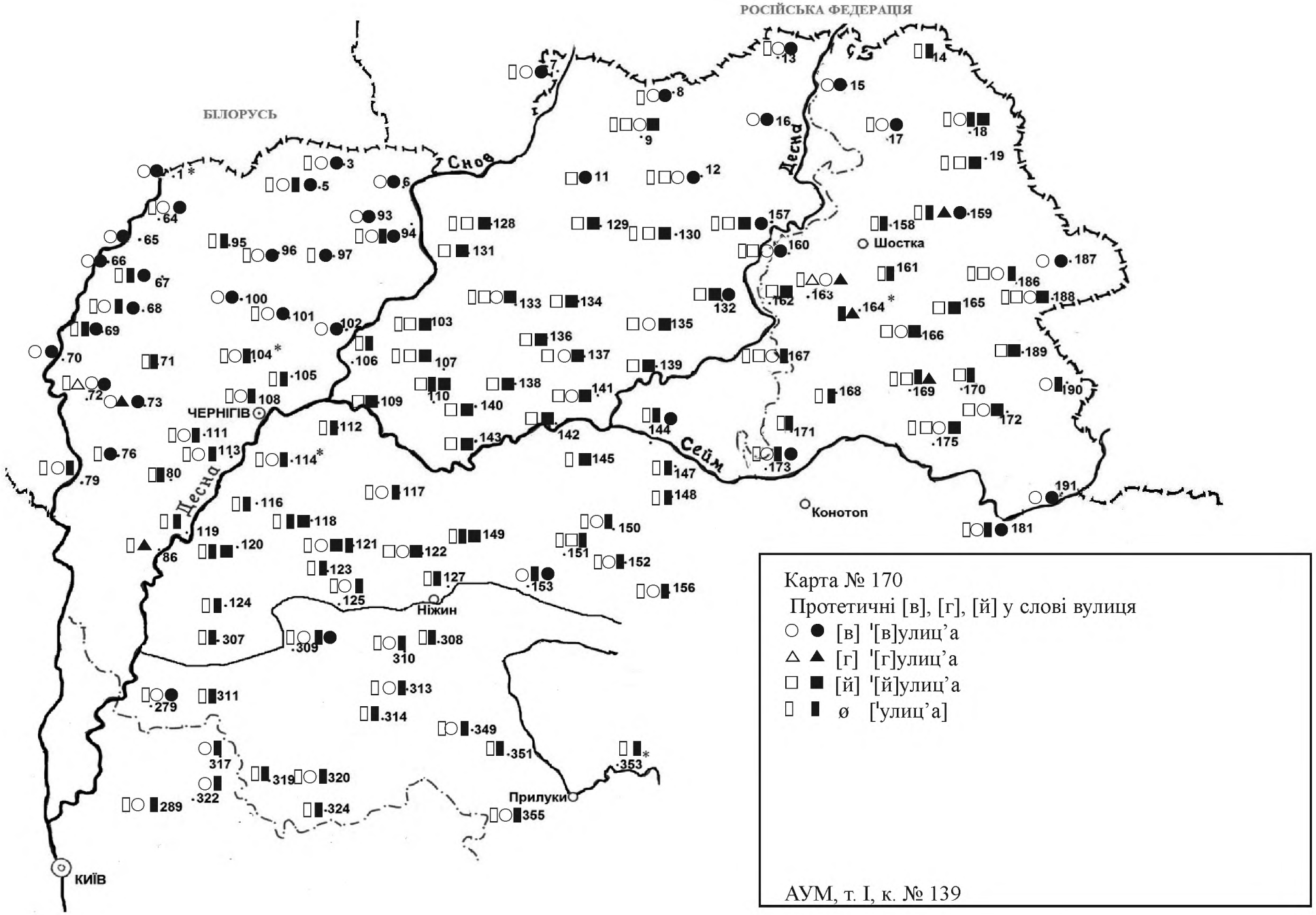

Карта № 170

Протетичні [в], [г], [й] у слові вулиця

○ ● [в] '[в]улиц'а

△ ▲ [г] '[г]улиц'а

□ ■ [й] '[й]улиц'а

▯ ▮ ø ['улиц'а]

АУМ, т. І, к. № 139

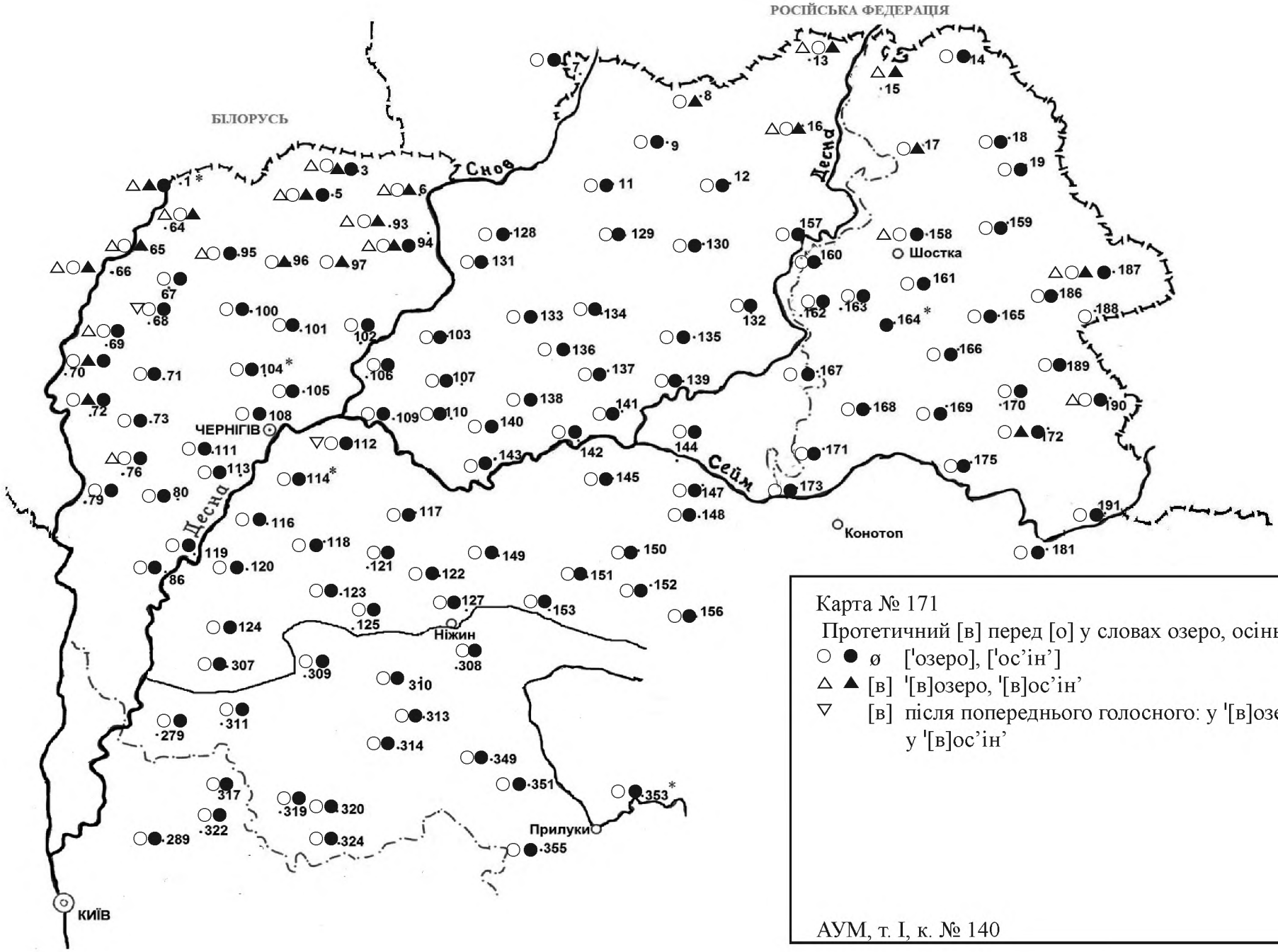

Карта № 171

Протетичний [в] перед [о] у словах озеро, осінь

○ ● ø ['озеро], ['ос'ін']

△ ▲ [в] '[в]озеро, '[в]ос'ін'

▽ [в] після попереднього голосного: у '[в]озеро, у '[в]ос'ін'

АУМ, т. І, к. № 140

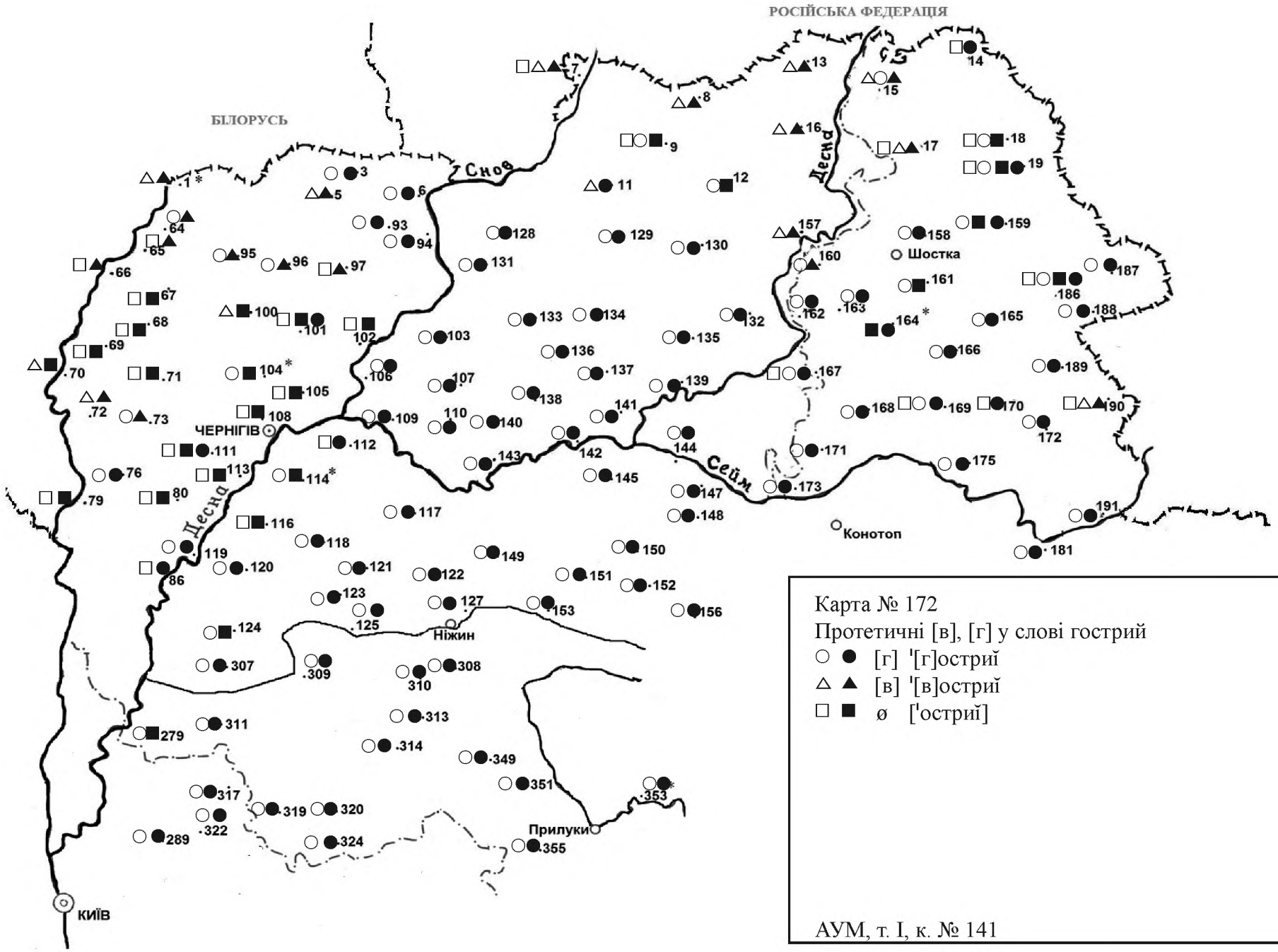

Карта № 172

Протетичні [в], [г] у слові гострий

○ ● [г] ˈ[г]остриї

△ ▲ [в] ˈ[в]остриї

□ ■ ø ['остриї]

АУМ, т. І, к. № 141

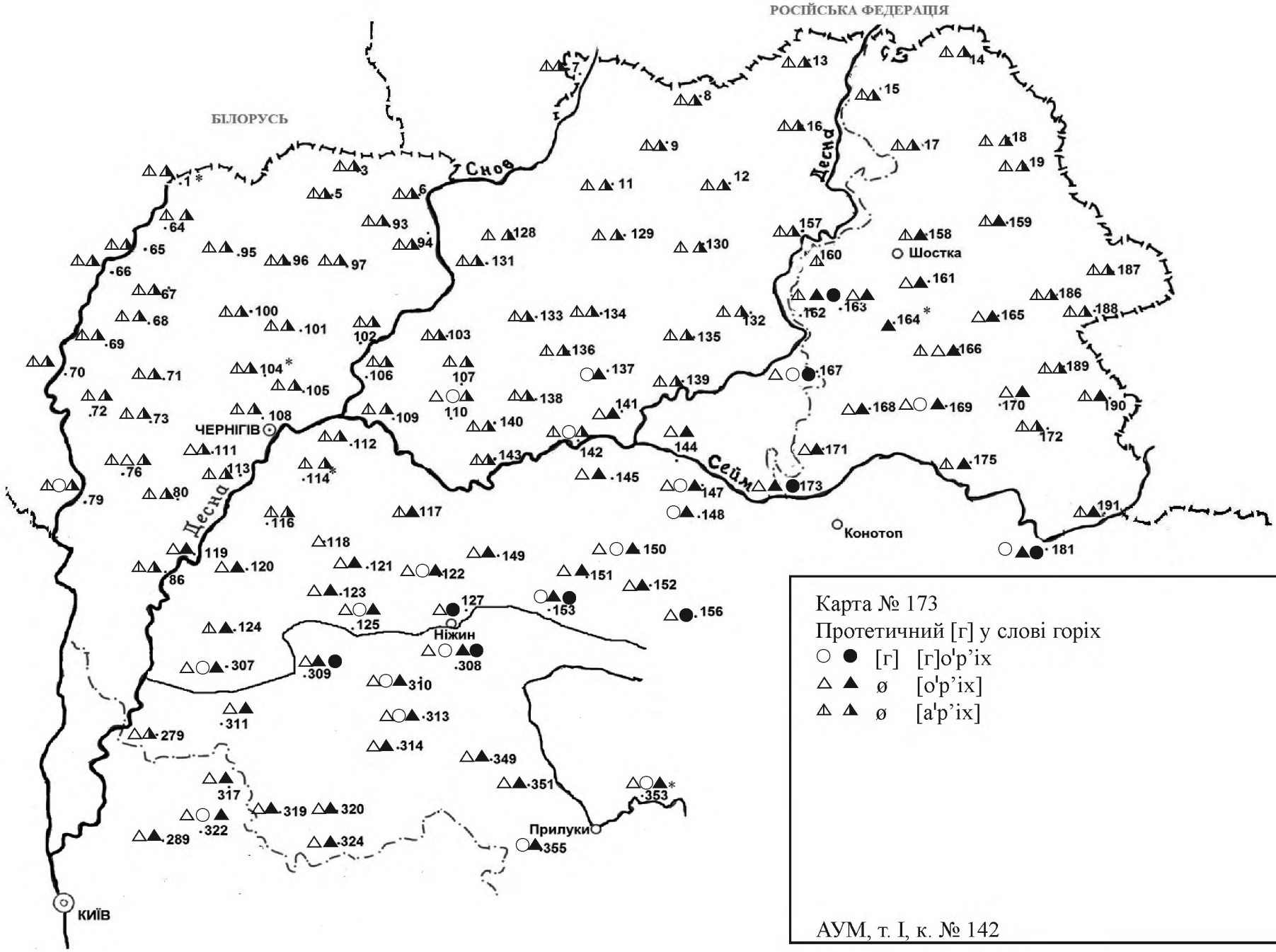

Карта № 173
Протетичний [г] у слові горіх
○ ● [г] [г]о'р'іх
△ ▲ ø [о'р'іх]
⚠ ▲ ø [а'р'іх]

АУМ, т. І, к. № 142

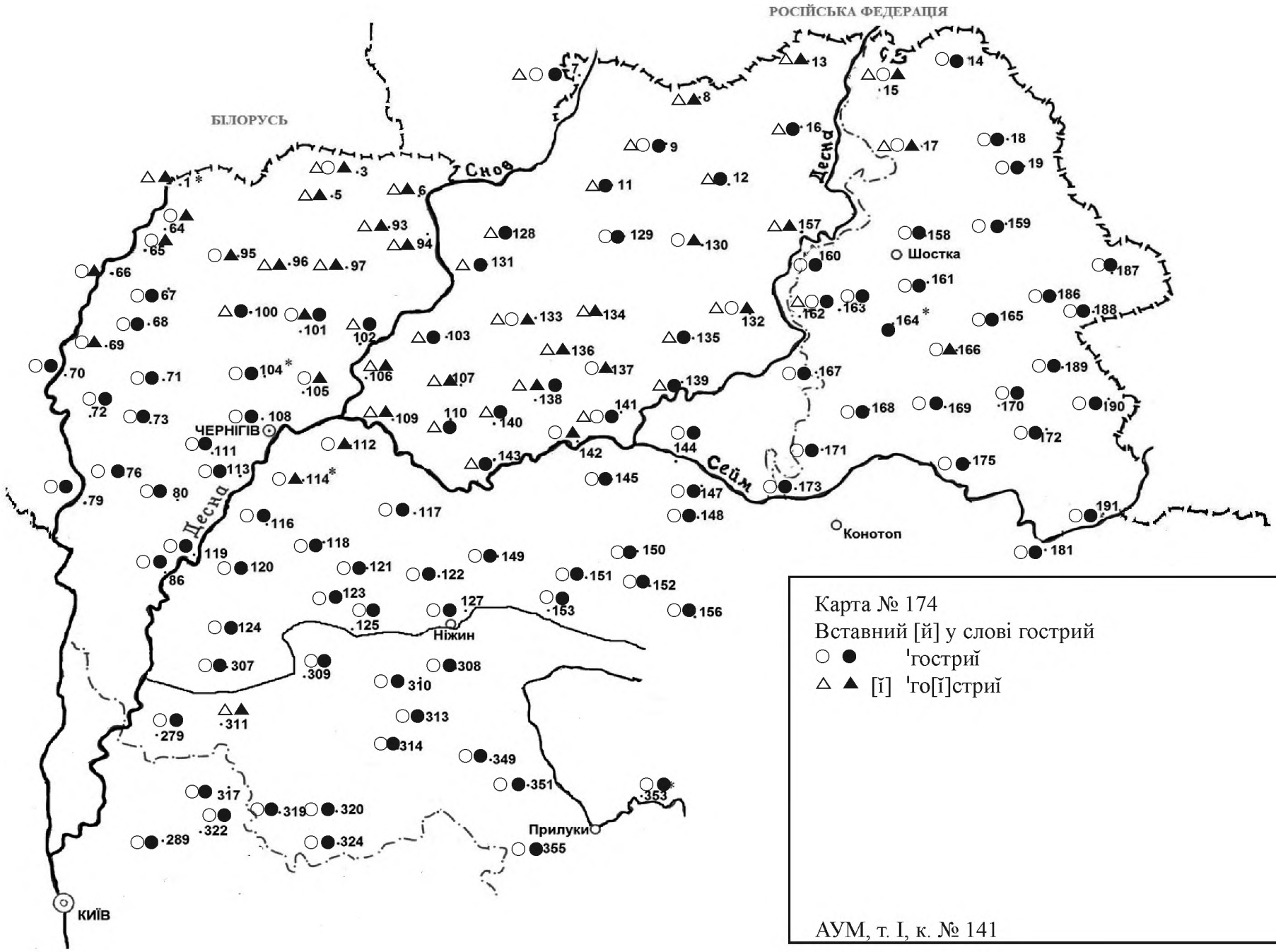

Карта № 174
Вставний [й] у слові гострий
○ ● 'гострий
△ ▲ [ї] 'го[ї]стрий

АУМ, т. І, к. № 141

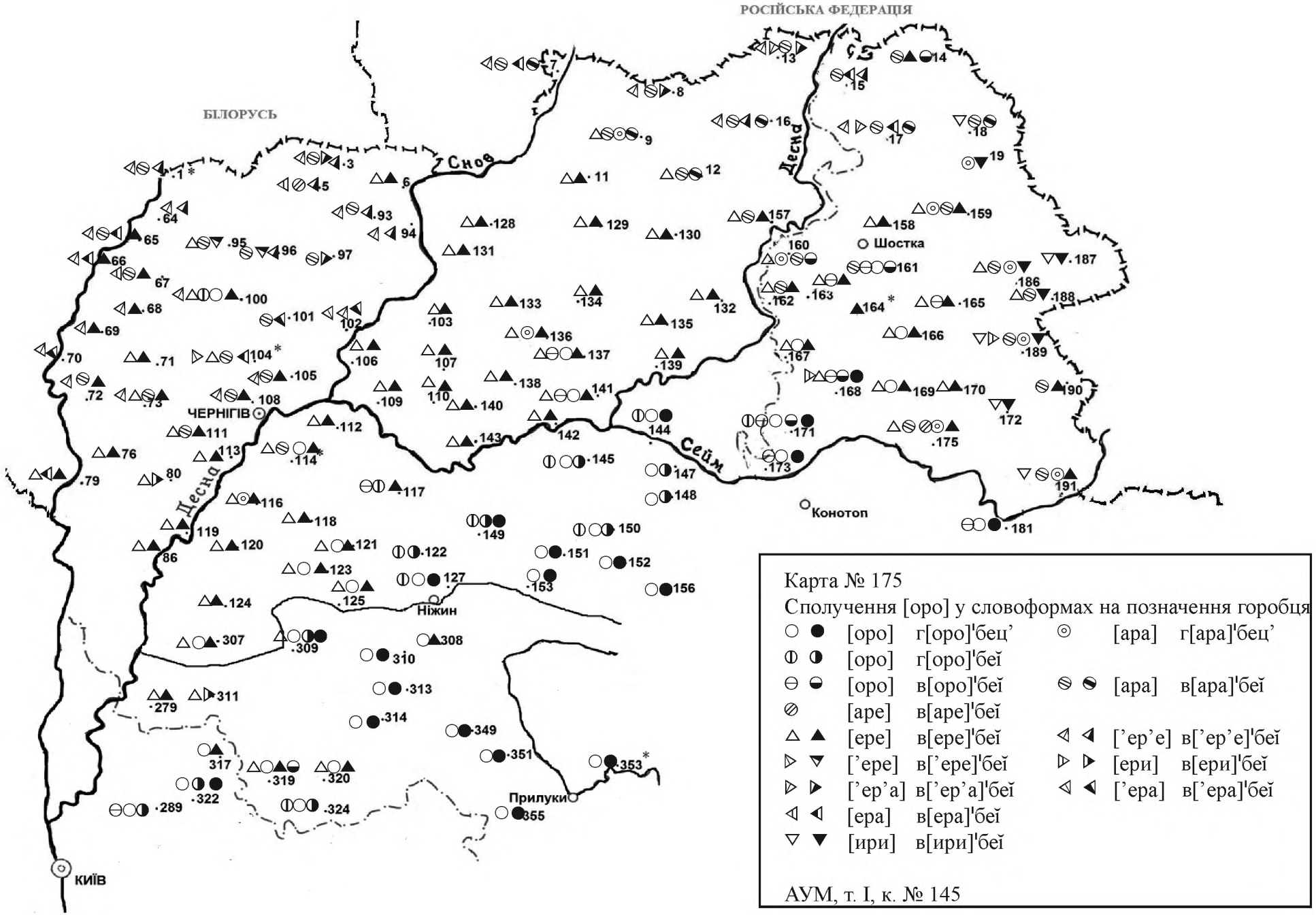

Карта № 175

Сполучення [оро] у словоформах на позначення горобця

○ ●	[оро]	г[оро]'бец’	⊙	[ара]	г[ара]'бец’
◐ ◑	[оро]	г[оро]'беї			
⊖ ◒	[оро]	в[оро]'беї	⊘ ◒	[ара]	в[ара]'беї
⊘	[аре]	в[аре]'беї			
△ ▲	[ере]	в[ере]'беї	◁ ◀	[’ер’е]	в[’ер’е]'беї
▷ ▼	[’ере]	в[’ере]'беї	▷ ▶	[ери]	в[ери]'беї
▷ ▶	[’ер’а]	в[’ер’а]'беї	◁ ◀	[’ера]	в[’ера]'беї
◁ ◀	[ера]	в[ера]'беї			
▽ ▼	[ири]	в[ири]'беї			

АУМ, т. І, к. № 145

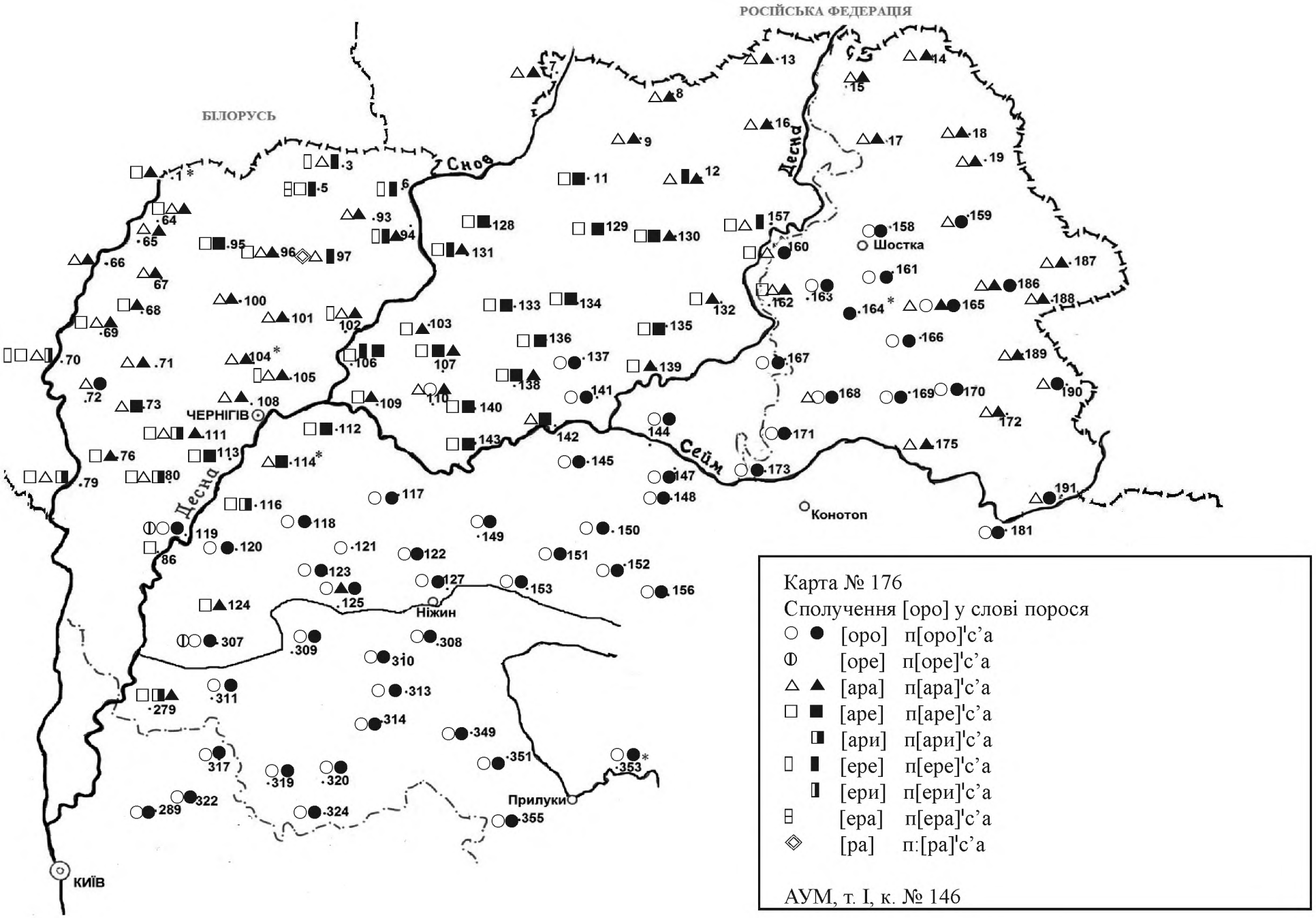

Карта № 176

Сполучення [оро] у слові порося

○ ● [оро] п[оро]'с'а

Ф [оре] п[оре]'с'а

△ ▲ [ара] п[ара]'с'а

□ ■ [аре] п[аре]'с'а

◨ [ари] п[ари]'с'а

▯ ▮ [ере] п[ере]'с'а

◨ [ери] п[ери]'с'а

⌸ [ера] п[ера]'с'а

◈ [ра] п:[ра]'с'а

АУМ, т. І, к. № 146

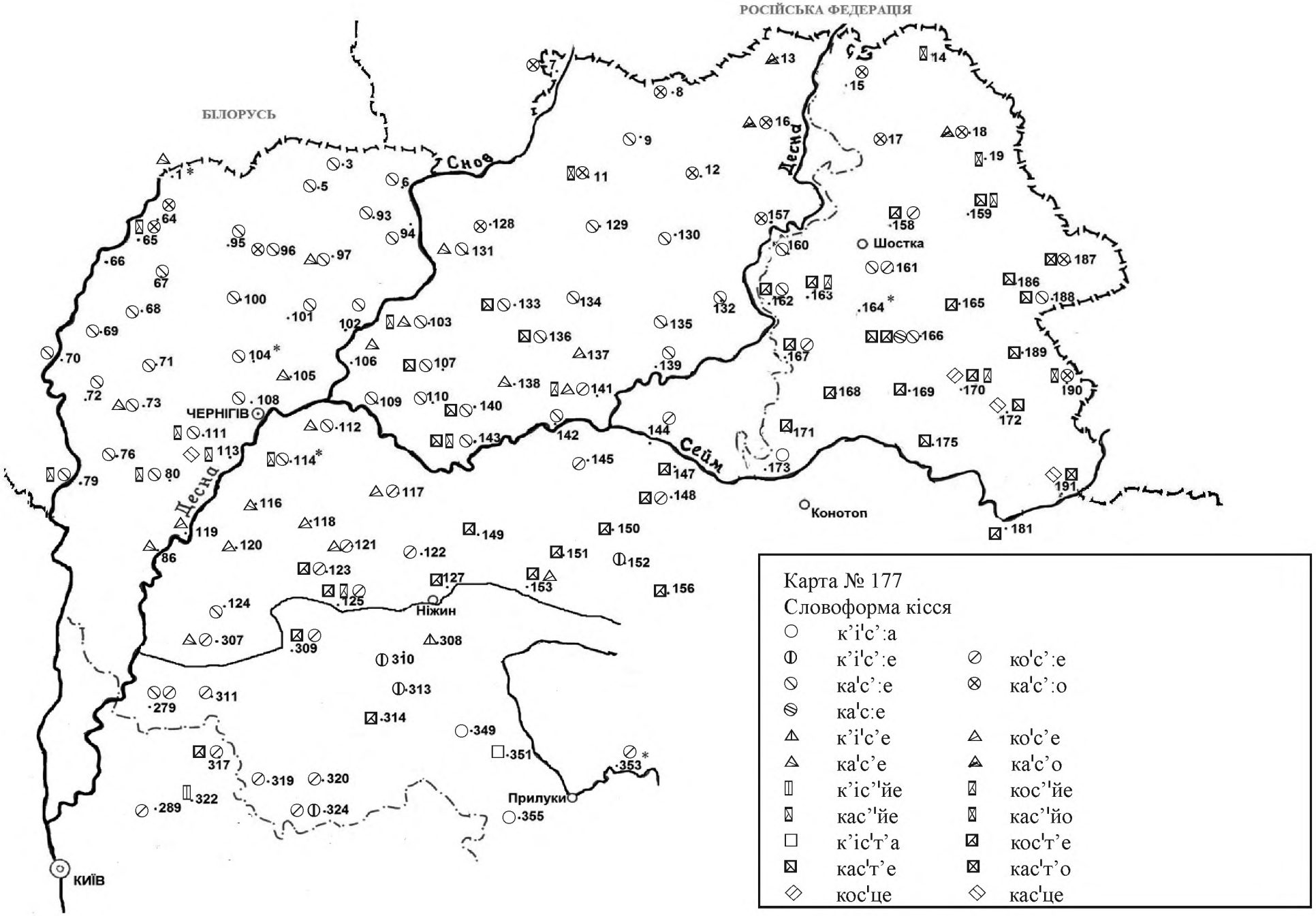
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Снов
Десна
Сейм
Шостка
Конотоп
Ніжин
Прилуки
ЧЕРНІГІВ
КИЇВ
Карта № 177
Словоформа кісся
к’і'с’:а
к’і'с’:е
ка'с’:е
ка'с:е
к’і'с’е
ка'с’е
к’іс’'йе
кас’'йе
к’іс't’а
кас't’е
кос'це
ко'с’:е
ка'с’:о
кос’'йе
кас’'йо
кос't’е
кас't’о
кас'це

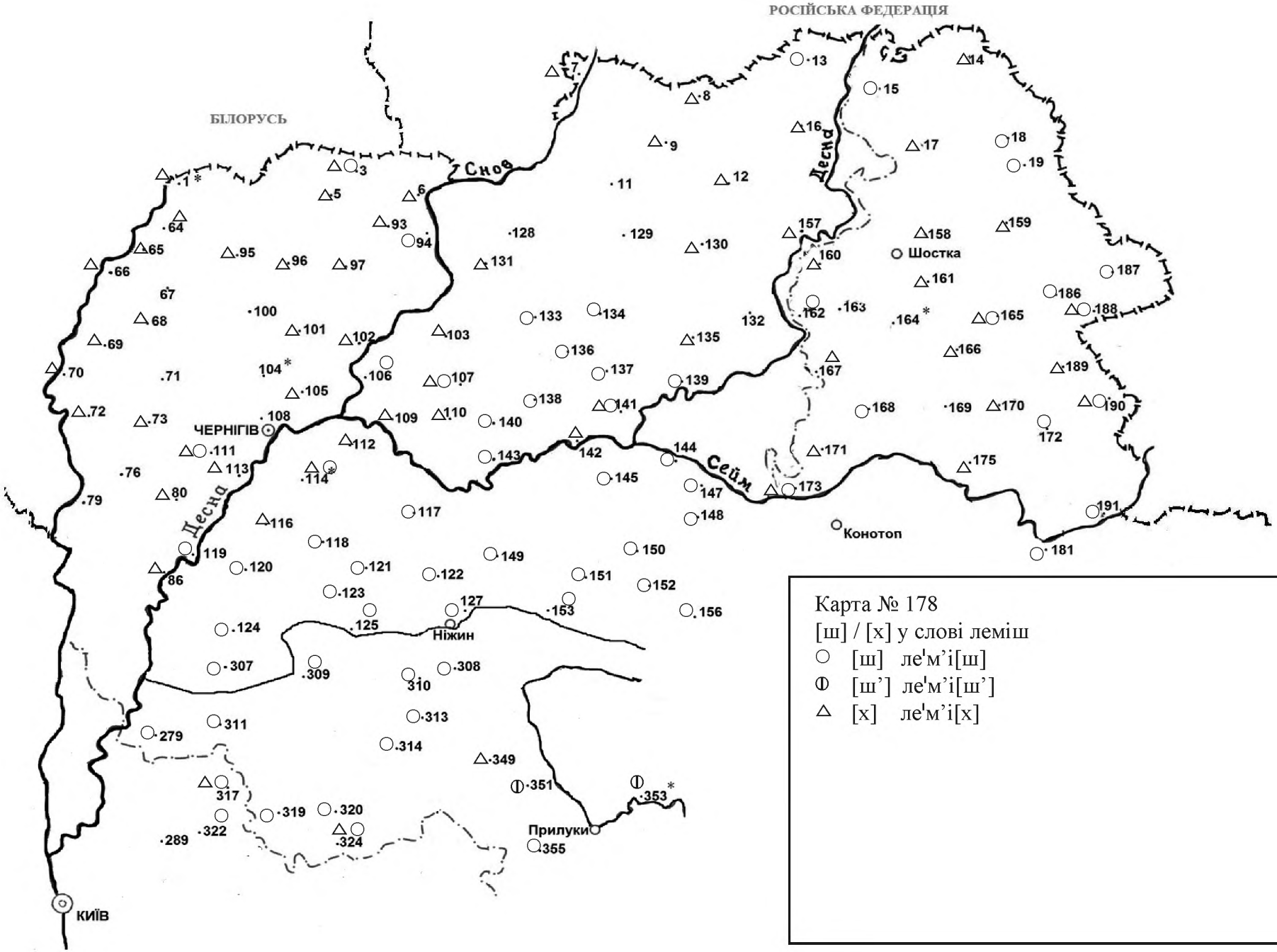

Карта № 178

[ш] / [х] у слові леміш

○ [ш] ле'м'і[ш]

Ф [ш'] ле'м'і[ш']

△ [х] ле'м'і[х]

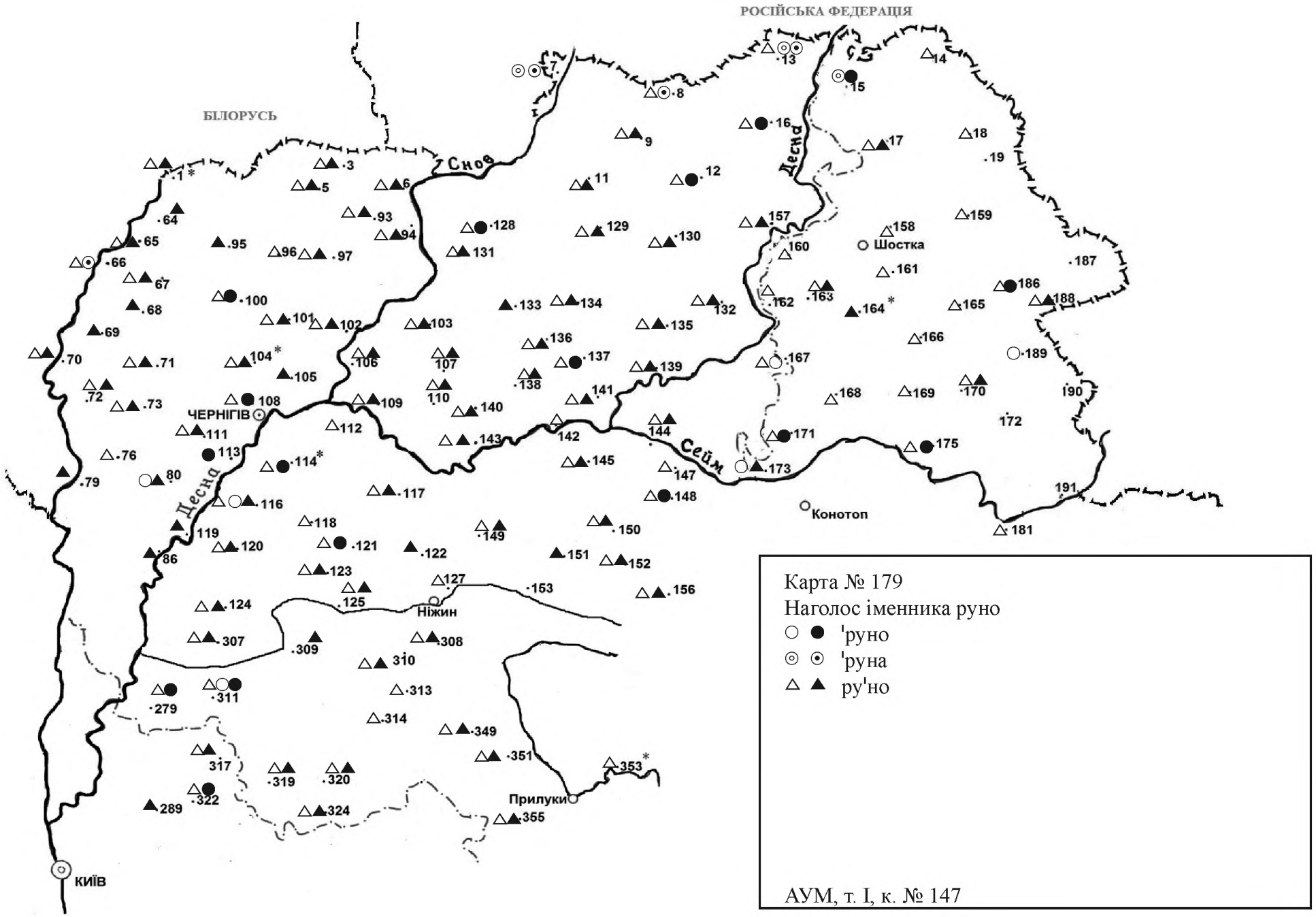
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Сож
Десна
Сейм
Шостка
Конотоп
Ніжин
Прилуки
ЧЕРНІГІВ
КИЇВ
Карта № 179
Наголос іменника руно
○ ● 'руно
◎ ⊙ 'руна
△ ▲ ру'но
АУМ, т. І, к. № 147

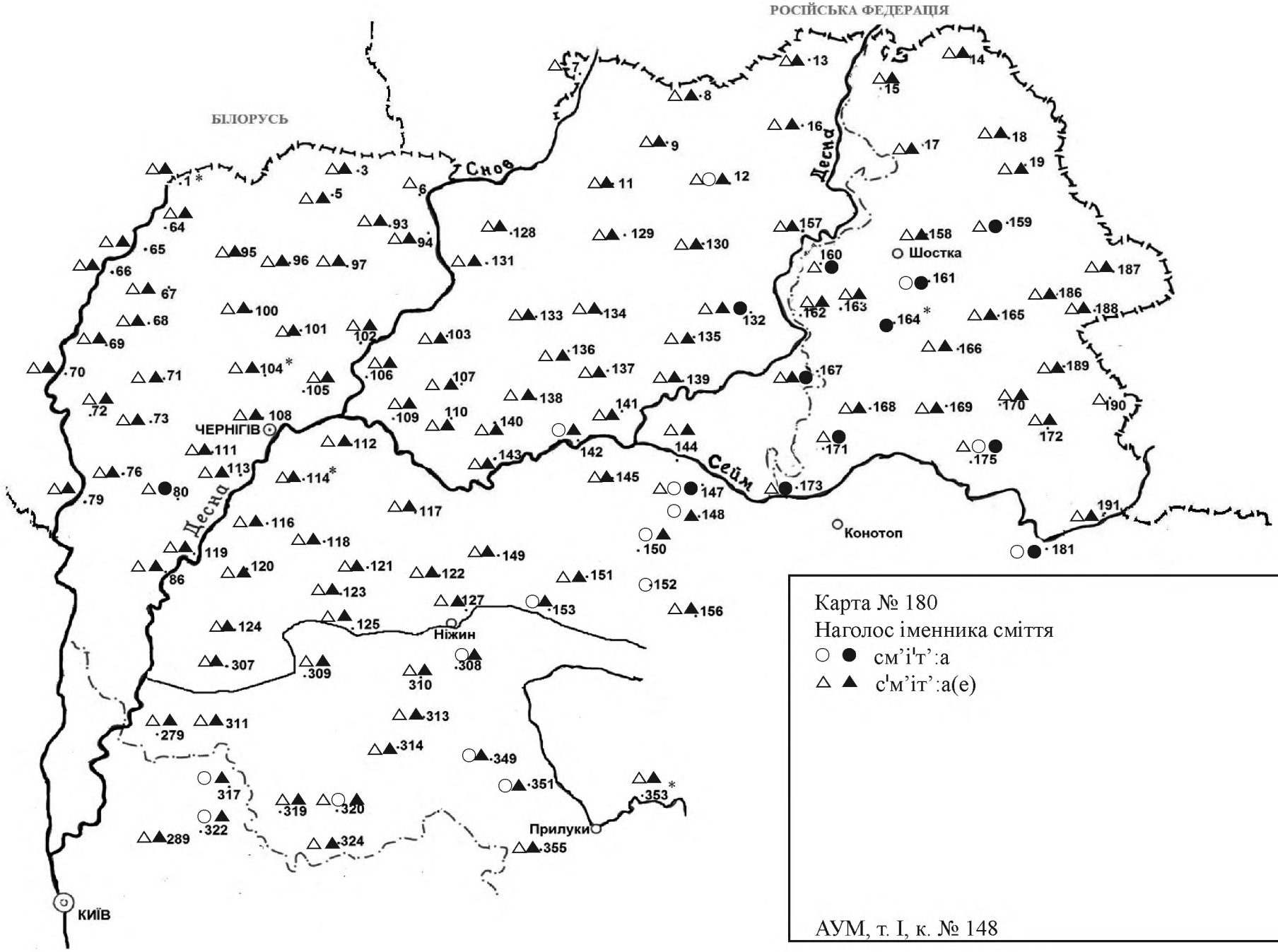

Карта № 180
Наголос іменника сміття
○ ● см'і'т':а
△ ▲ с'м'іт':а(е)

АУМ, т. І, к. № 148

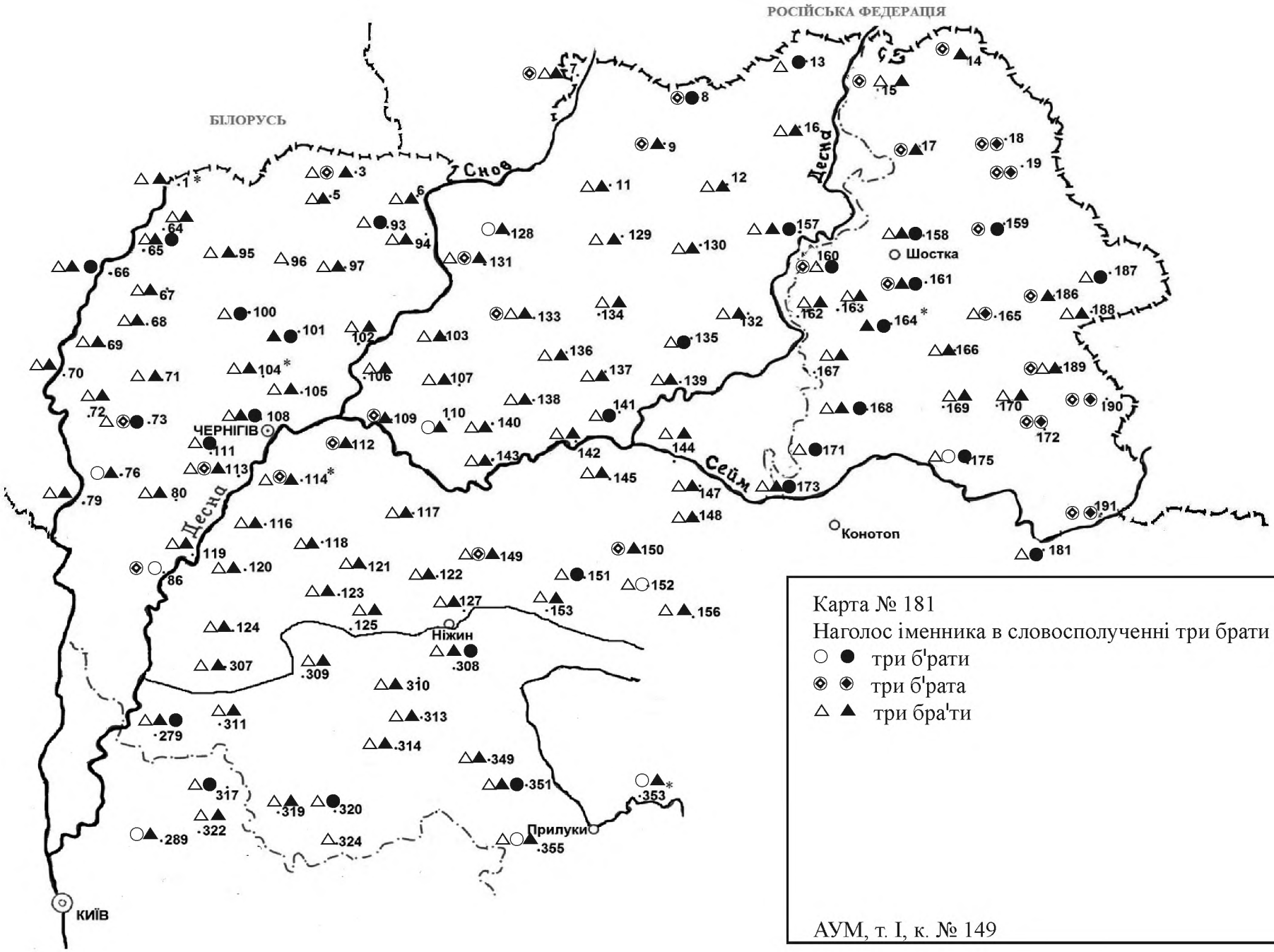

Карта № 181

Наголос іменника в словосполученні три брати

○ ● три б'рати

◎ ◈ три б'рата

△ ▲ три бра'ти

АУМ, т. І, к. № 149

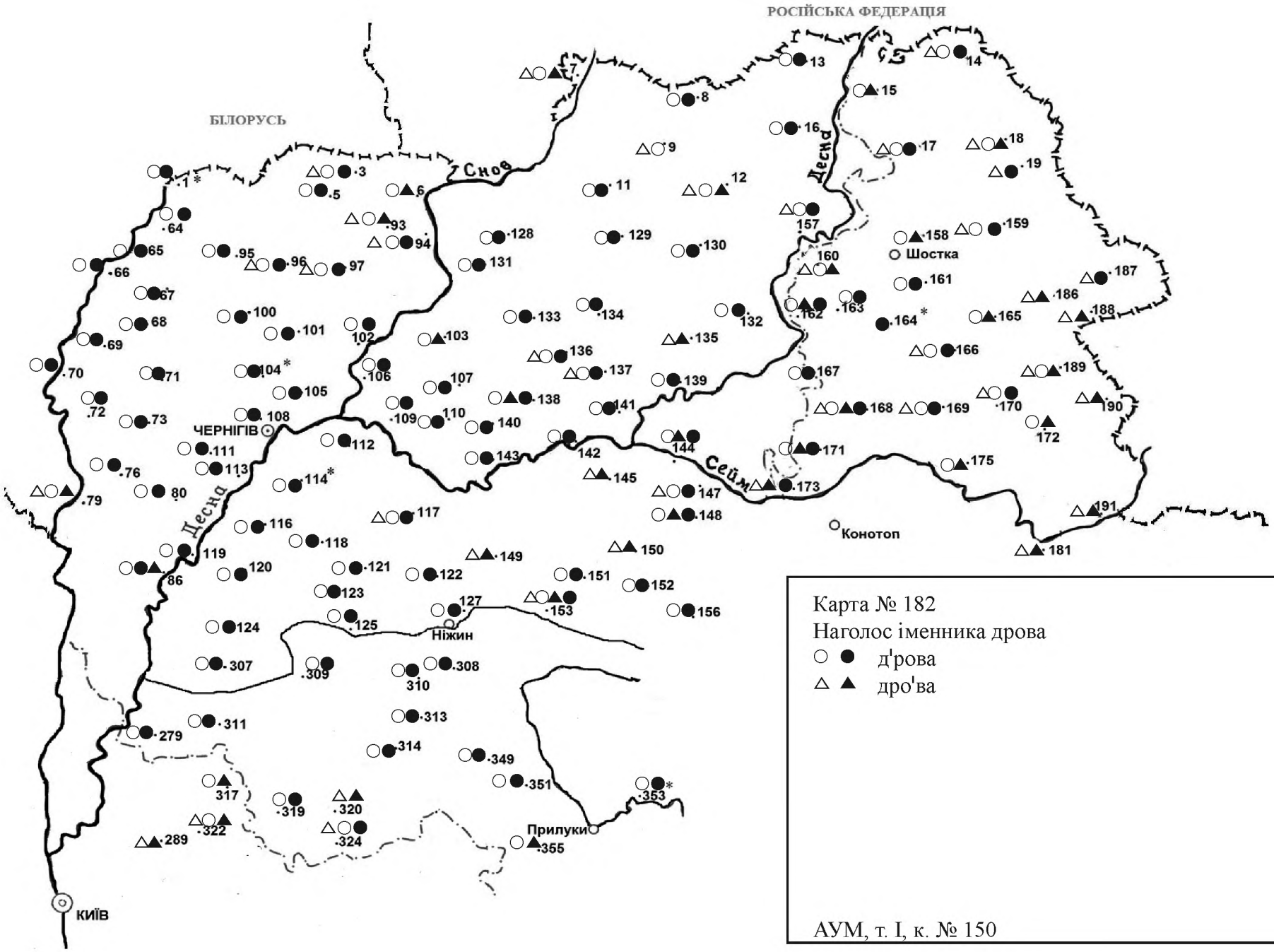

Карта № 182
Наголос іменника дрова
○ ● д'рова
△ ▲ дро'ва

АУМ, т. І, к. № 150

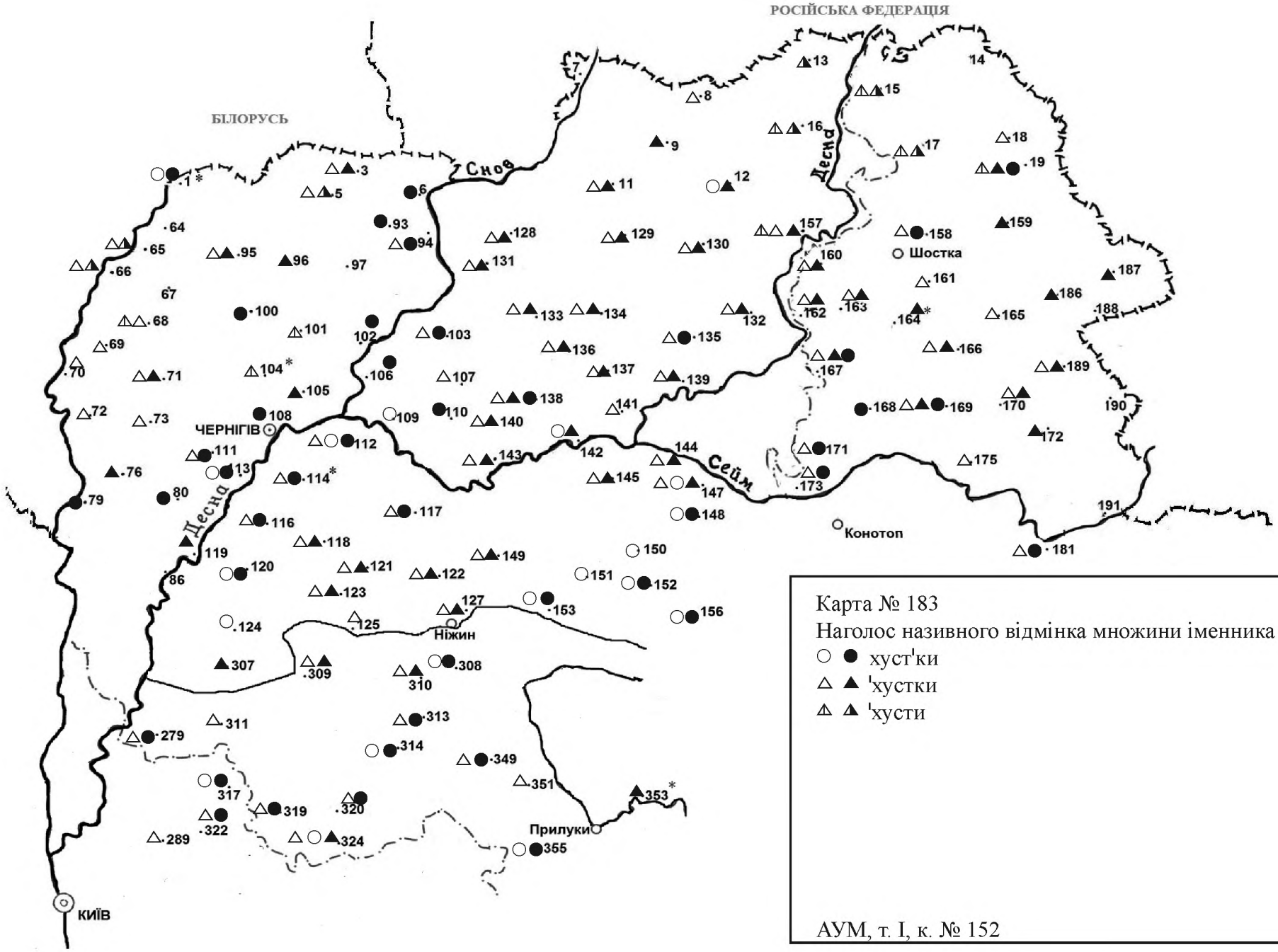

Карта № 183

Наголос називного відмінка множини іменника хустка

○ ● хуст'ки

△ ▲ 'хустки

⚠ ▲ 'хусти

АУМ, т. І, к. № 152

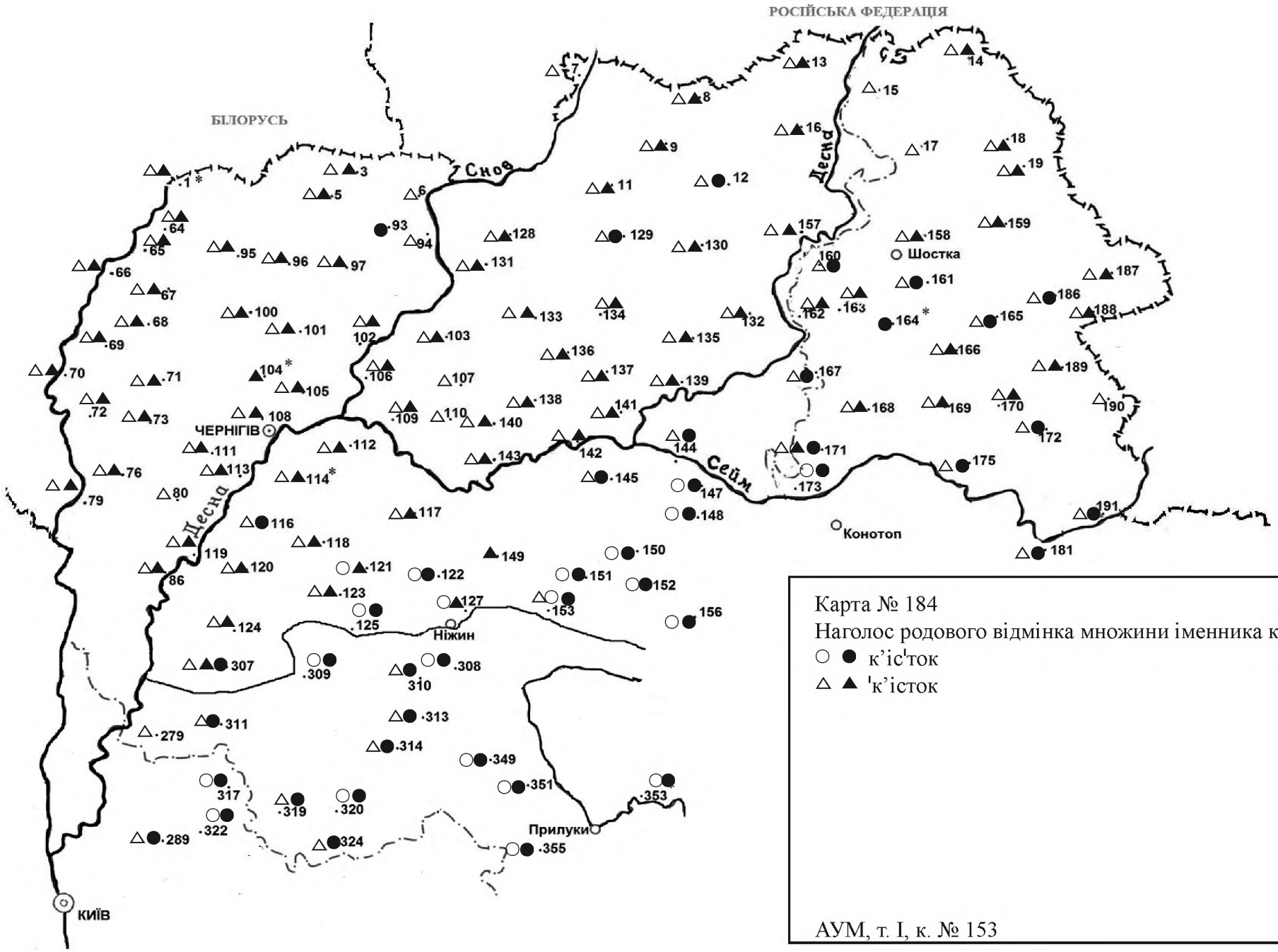

Карта № 184

Наголос родового відмінка множини іменника кістка

○ ● к’іс'ток

△ ▲ 'к’істок

АУМ, т. І, к. № 153

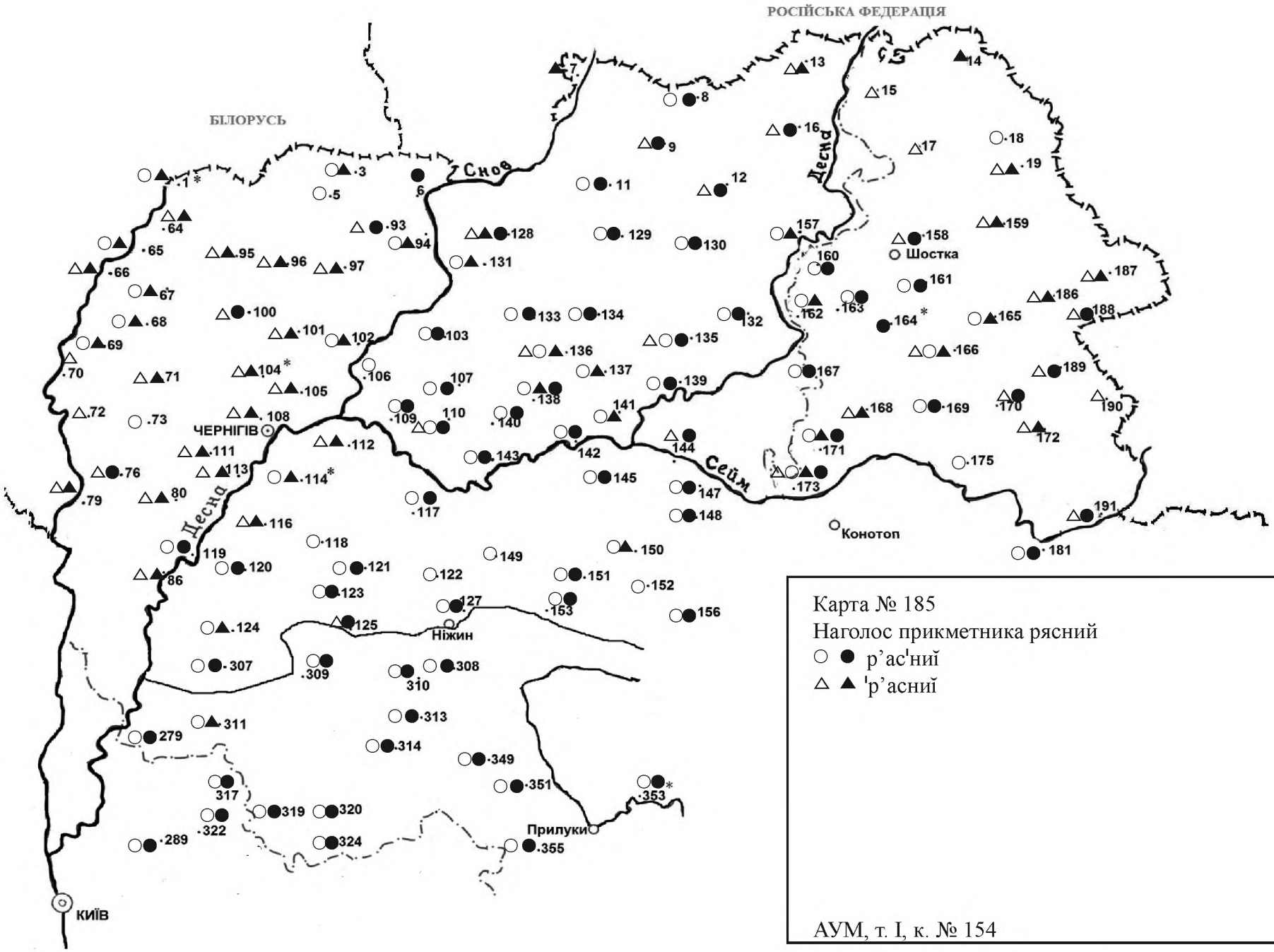

Карта № 185
Наголос прикметника рясний
○ ● р'ас'ний
△ ▲ 'р'асний

АУМ, т. І, к. № 154

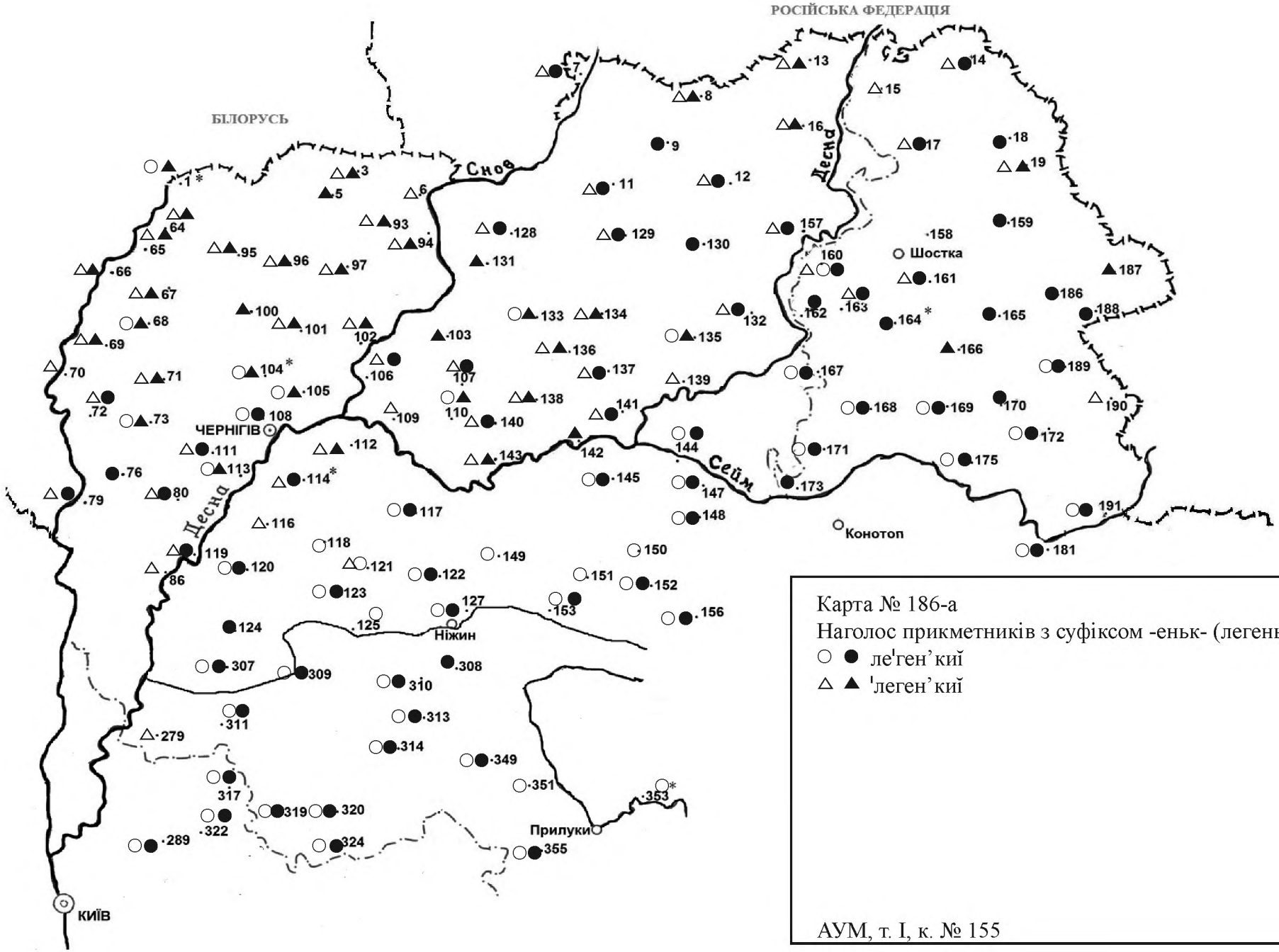

Карта № 186-а

Наголос прикметників з суфіксом -еньк- (легенький)

○ ● ле'ген'кий

△ ▲ 'леген'кий

АУМ, т. І, к. № 155

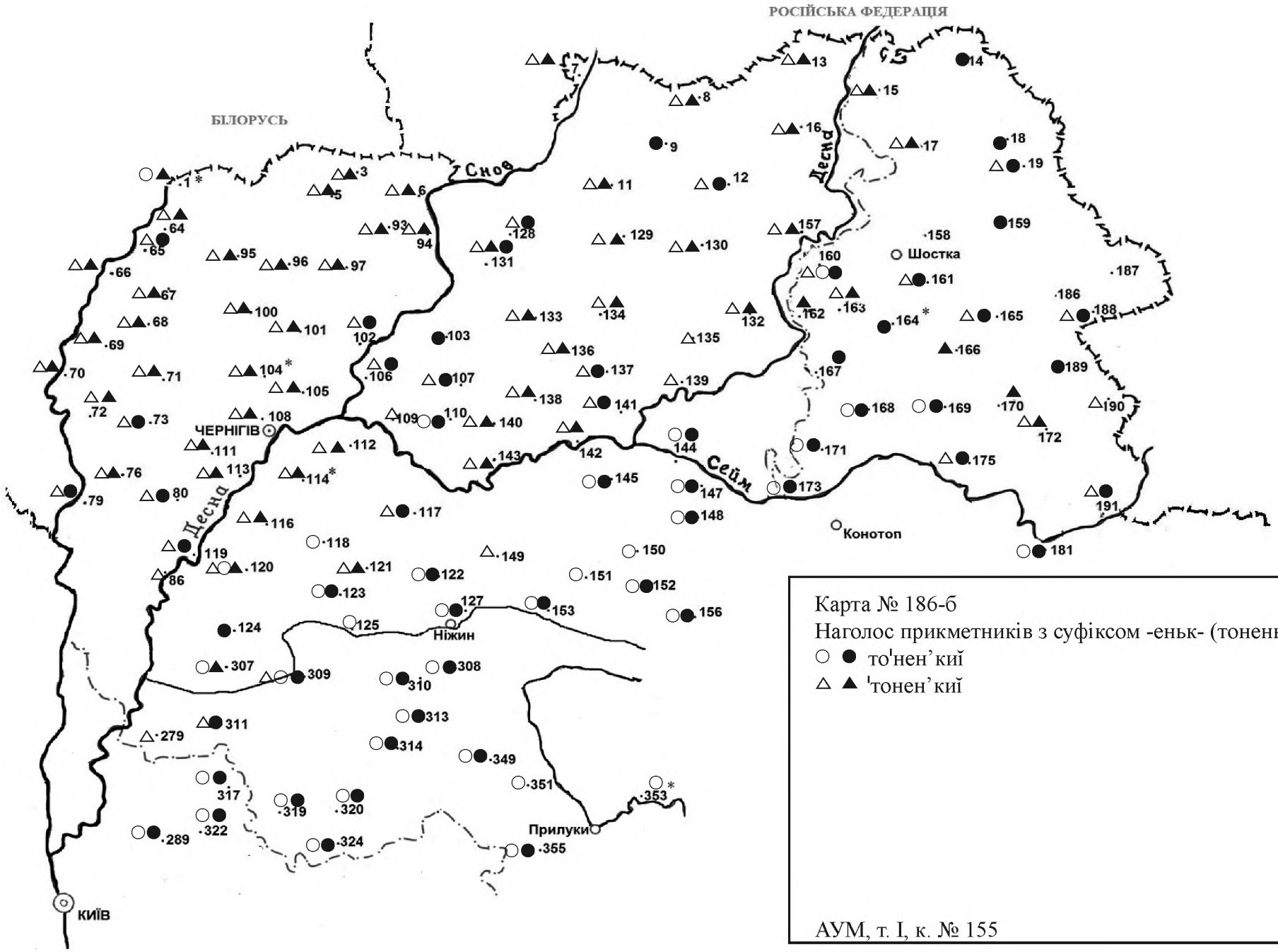

Карта № 186-б

Наголос прикметників з суфіксом -еньк- (тоненький)

○ ● то'нен'кий

△ ▲ 'тонен'кий

АУМ, т. І, к. № 155

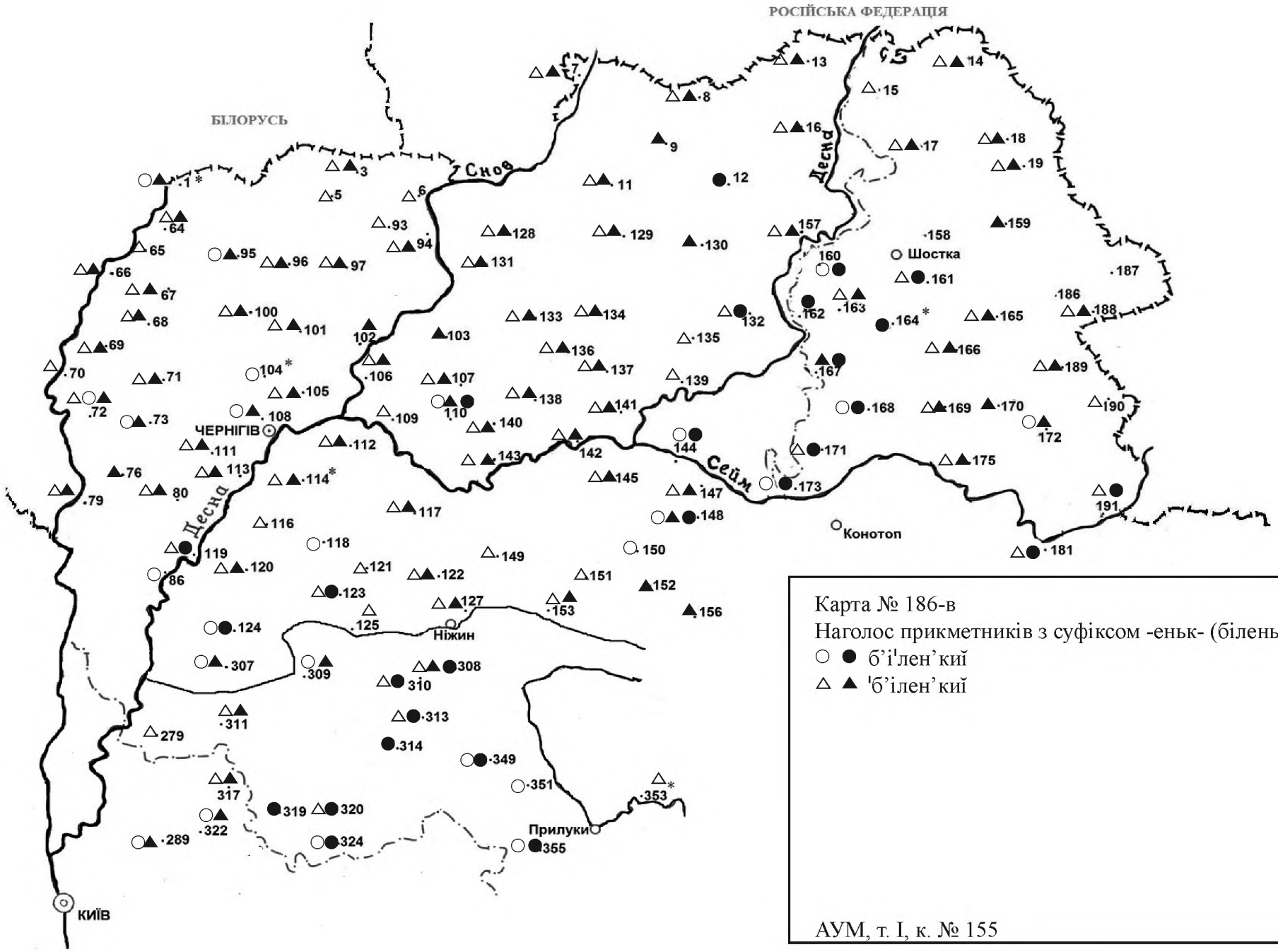

Карта № 186-в

Наголос прикметників з суфіксом -еньк- (біленький)

○ ● б’і'лен’кий

△ ▲ 'б’ілен’кий

АУМ, т. І, к. № 155

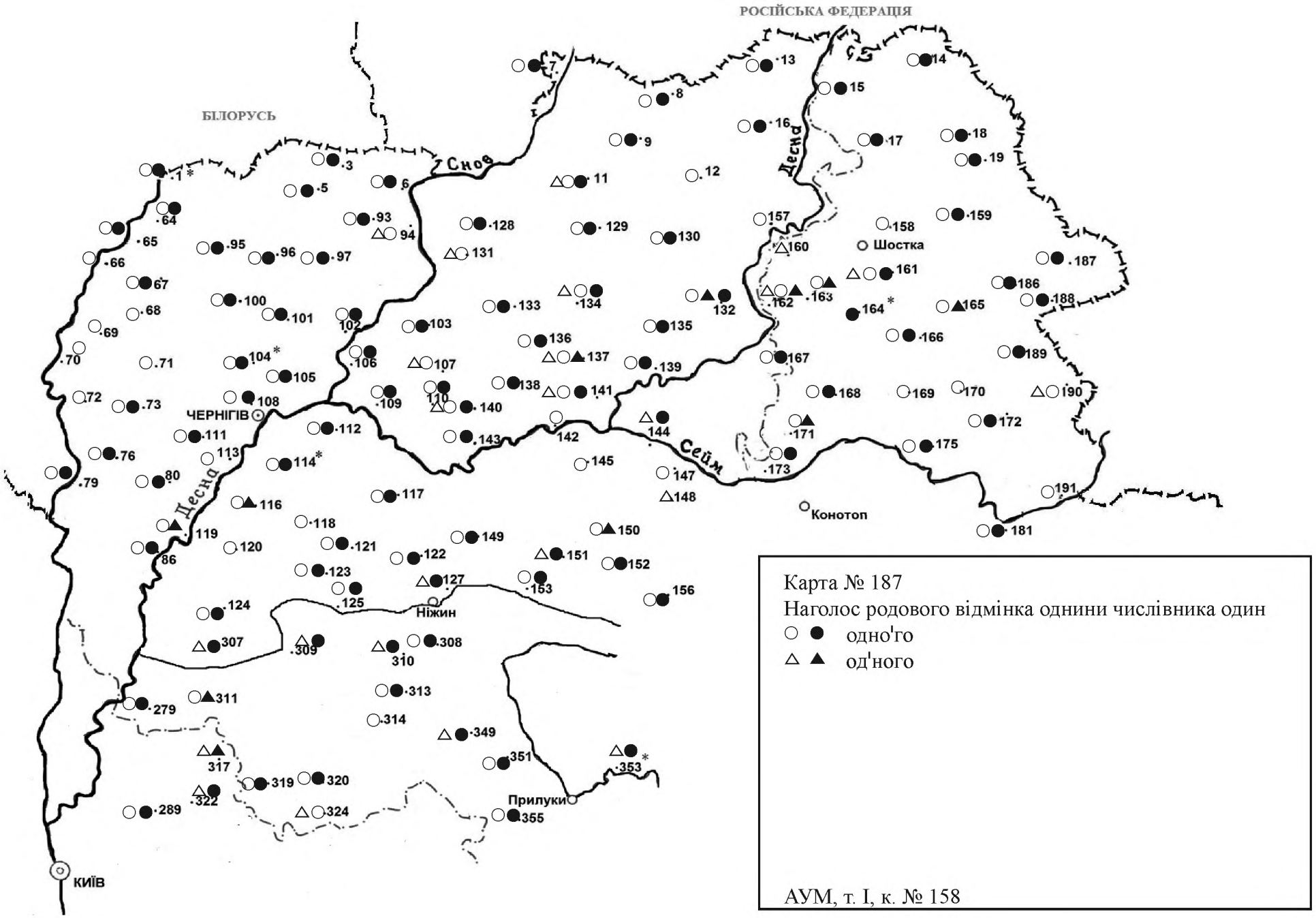

Карта № 187

Наголос родового відмінка однини числівника один

○ ● одно'го

△ ▲ од'ного

АУМ, т. І, к. № 158

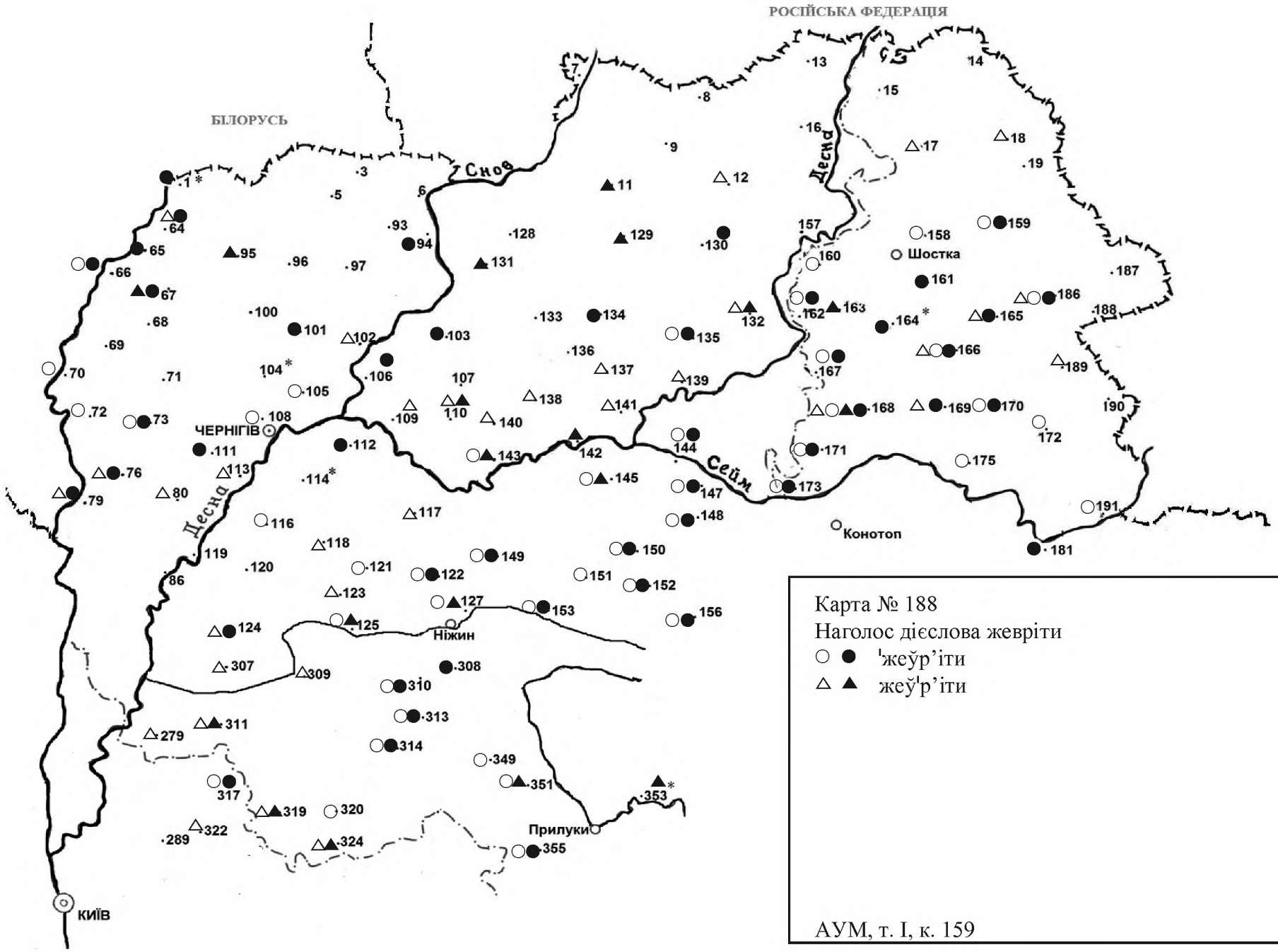

Карта № 188
Наголос дієслова жевріти
○ ● ˈжеўр’іти
△ ▲ жеўˈр’іти

АУМ, т. І, к. 159

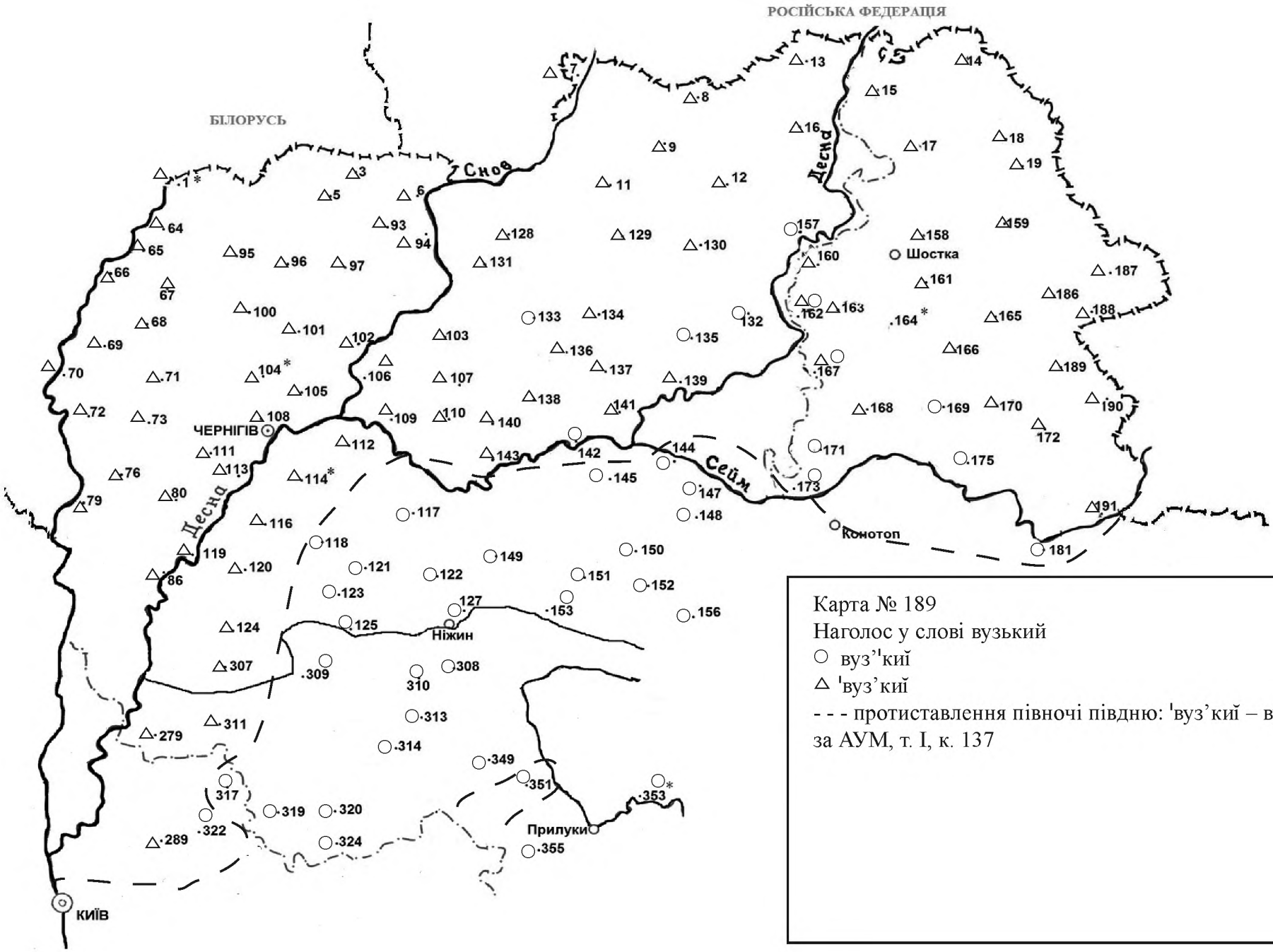

Карта № 189
Наголос у слові вузький
○ вуз’ˈкий
△ ˈвуз’кий
- - - протиставлення півночі півдню: ˈвуз’кий – вуз’ˈкий
за АУМ, т. І, к. 137

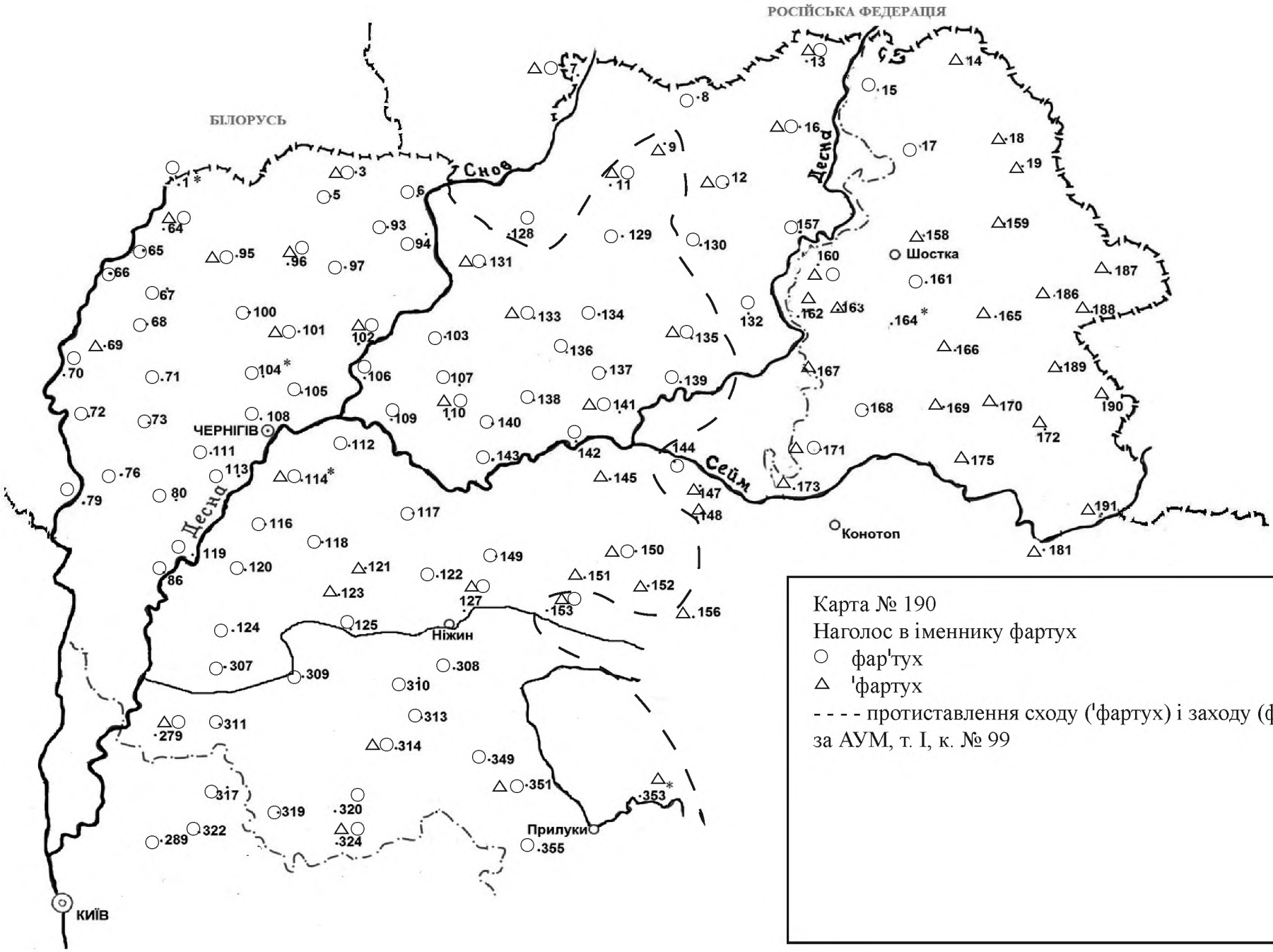

Карта № 190
Наголос в іменнику фартух
○ фар'тух
△ 'фартух
- - - - протиставлення сходу ('фартух) і заходу (фар'тух) за АУМ, т. І, к. № 99

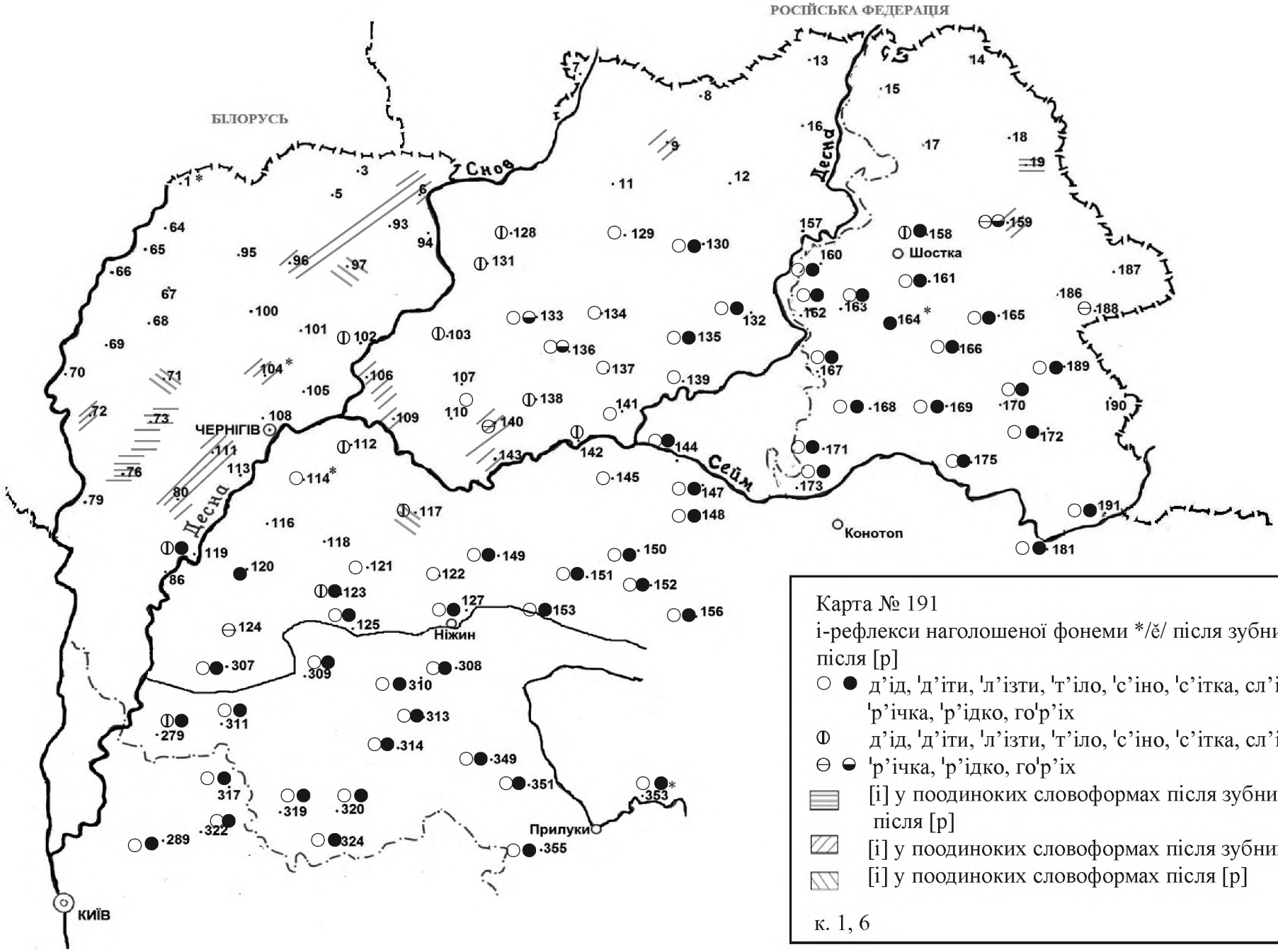

Карта № 191

і-рефлекси наголошеної фонеми */ě/ після зубних і [л], після [р]

○ ● д'ід, 'д'іти, 'л'ізти, 'т'ило, 'с'іно, 'с'ітка, сл'ід, сн'іг; 'р'ічка, 'р'ідко, го'р'іх

Ф д'ід, 'д'іти, 'л'ізти, 'т'ило, 'с'іно, 'с'ітка, сл'ід, сн'іг

⊖ ◒ 'р'ічка, 'р'ідко, го'р'іх

[і] у поодиноких словоформах після зубних і [л], після [р]

[і] у поодиноких словоформах після зубних і [л]

[і] у поодиноких словоформах після [р]

к. 1, 6

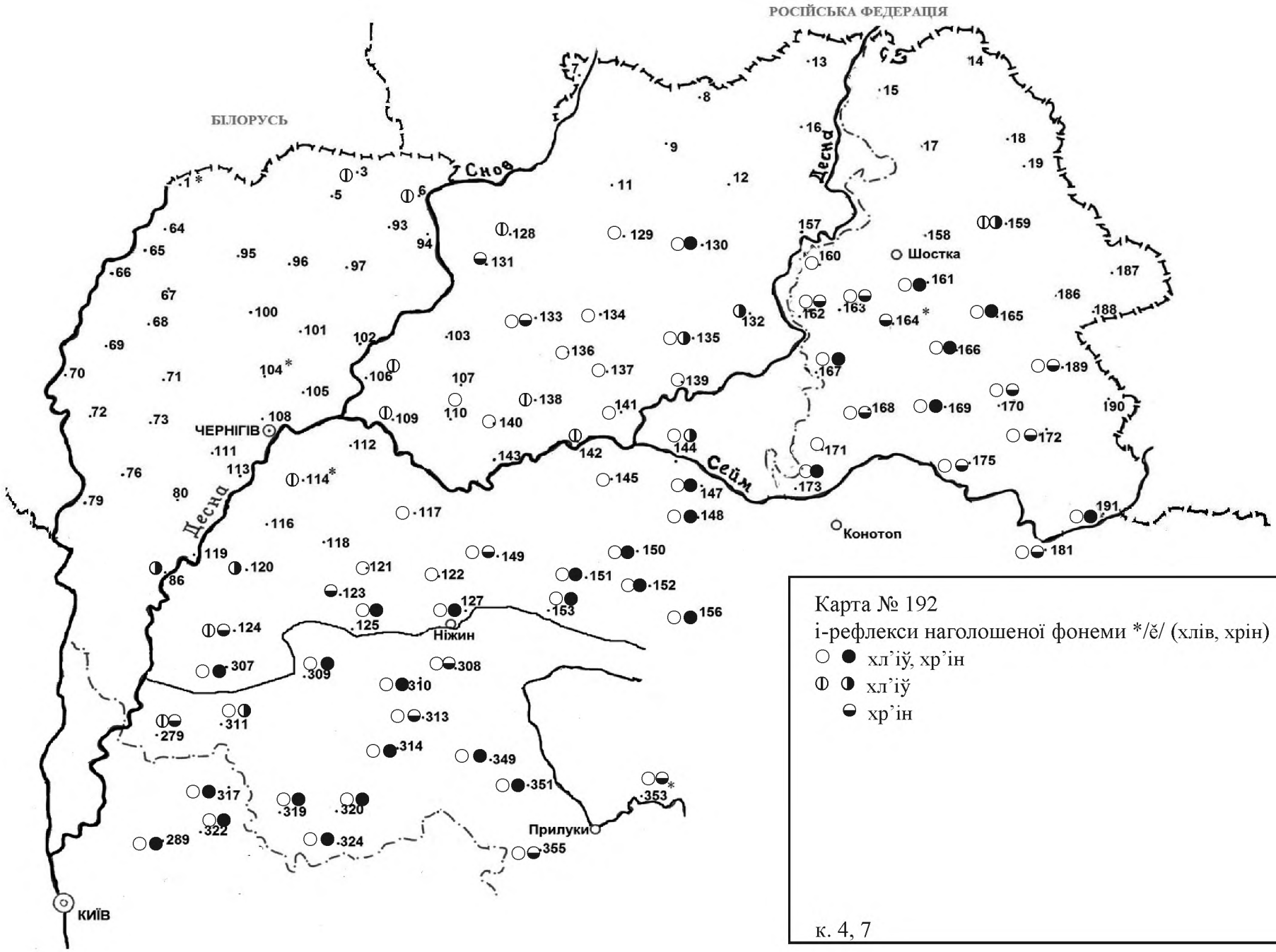

Карта № 192

і-рефлекси наголошеної фонеми */ě/ (хліб, хрін)

○ ● хл'іў, хр'ін

◑ ◑ хл'іў

◒ хр'ін

к. 4, 7

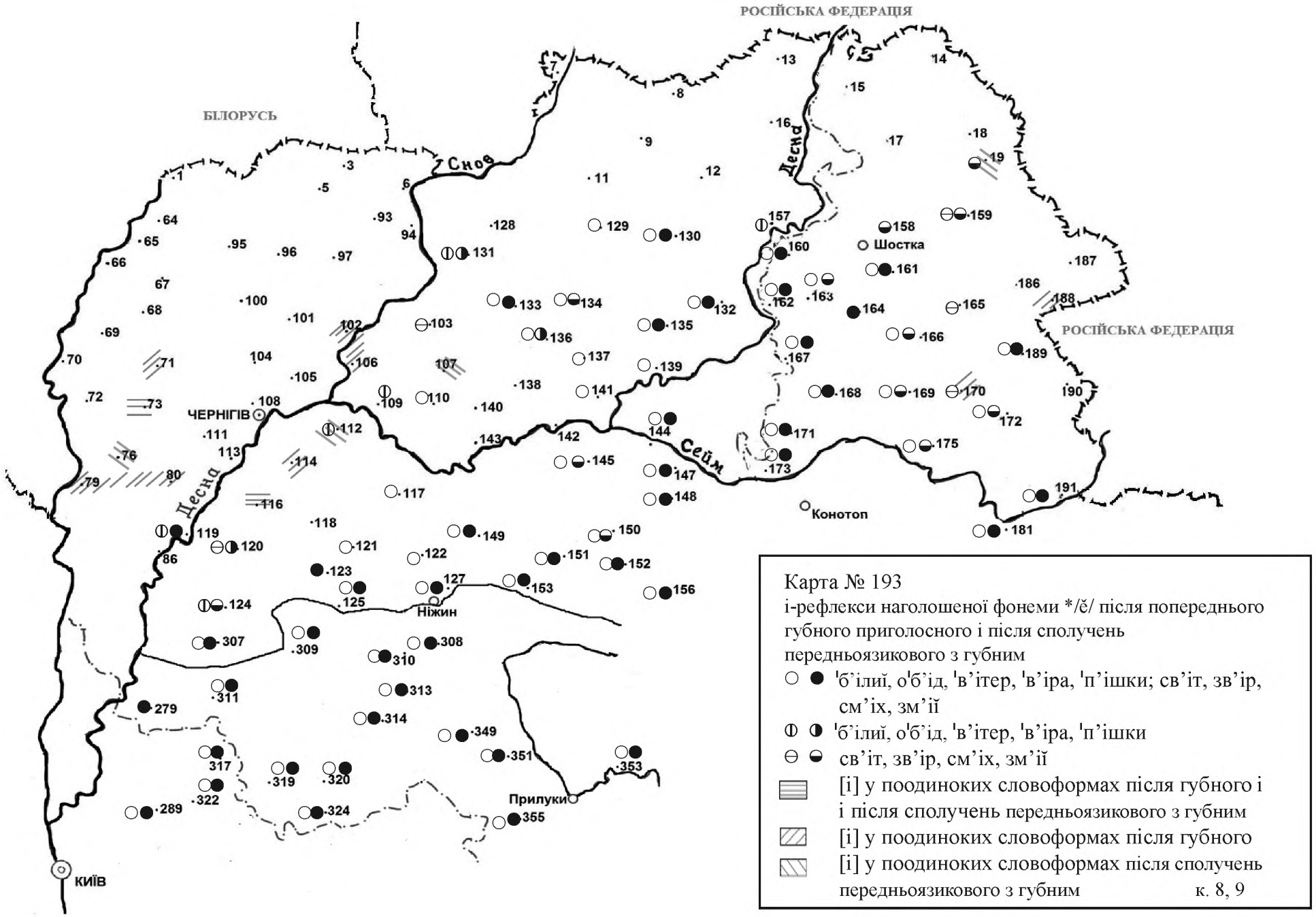

Карта № 193

і-рефлекси наголошеної фонеми */ě/ після попереднього губного приголосного і після сполучень передньоязикового з губним

○ ● ˈб’ілий, оˈб’ід, ˈв’ітер, ˈв’іра, ˈп’ішки; св’іт, зв’ір, см’іх, зм’ій

Ф ◑ ˈб’ілий, оˈб’ід, ˈв’ітер, ˈв’іра, ˈп’ішки

⊖ ◒ св’іт, зв’ір, см’іх, зм’ій

[і] у поодиноких словоформах після губного і і після сполучень передньоязикового з губним

[і] у поодиноких словоформах після губного

[і] у поодиноких словоформах після сполучень передньоязикового з губним

к. 8, 9

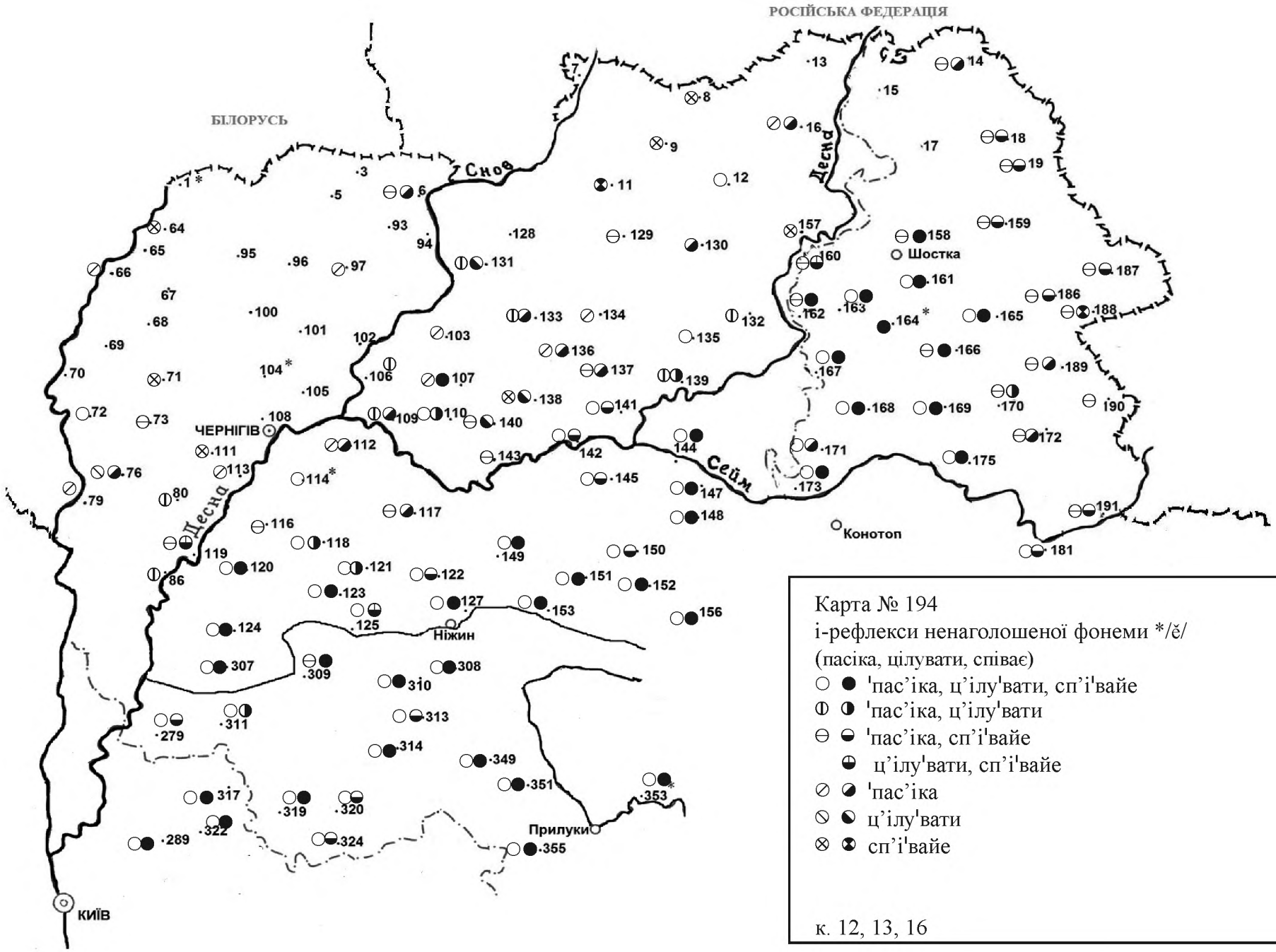

Карта № 194

і-рефлекси ненаголошеної фонеми */ĕ/

(пасіка, цілувати, співає)

○ ● 'пас'іка, ц'ілу'вати, сп'і'вайе

Φ ◑ 'пас'іка, ц'ілу'вати

⊖ ◒ 'пас'іка, сп'і'вайе

◒ ц'ілу'вати, сп'і'вайе

⊘ ◪ 'пас'іка

⊘ ◔ ц'ілу'вати

⊗ ◙ сп'і'вайе

к. 12, 13, 16

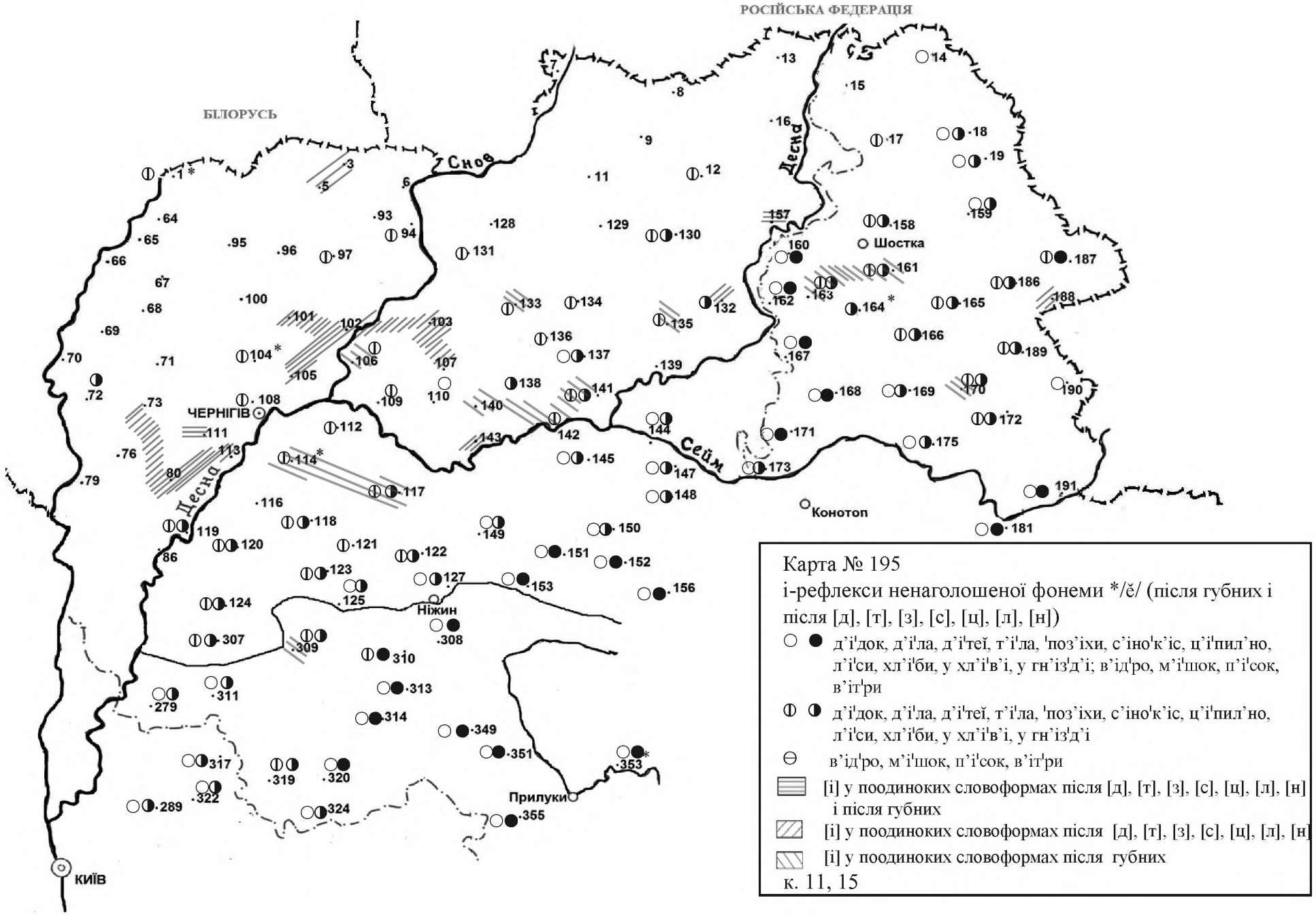

Карта № 195

і-рефлекси ненаголошеної фонеми */ĕ/ (після губних і після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н])

○ ● д'і'док, д'і'ла, д'і'теї, т'і'ла, 'поз'іхи, с'іно'к'іс, ц'і'пил'но, л'і'си, хл'і'би, у хл'і'в'і, у гн'із'д'і; в'ід'ро, м'і'шок, п'і'сок, в'іт'ри

◑ д'і'док, д'і'ла, д'і'теї, т'і'ла, 'поз'іхи, с'іно'к'іс, ц'і'пил'но, л'і'си, хл'і'би, у хл'і'в'і, у гн'із'д'і

⊖ в'ід'ро, м'і'шок, п'і'сок, в'іт'ри

[і] у поодиноких словоформах після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н] і після губних

[і] у поодиноких словоформах після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н]

[і] у поодиноких словоформах після губних

к. 11, 15

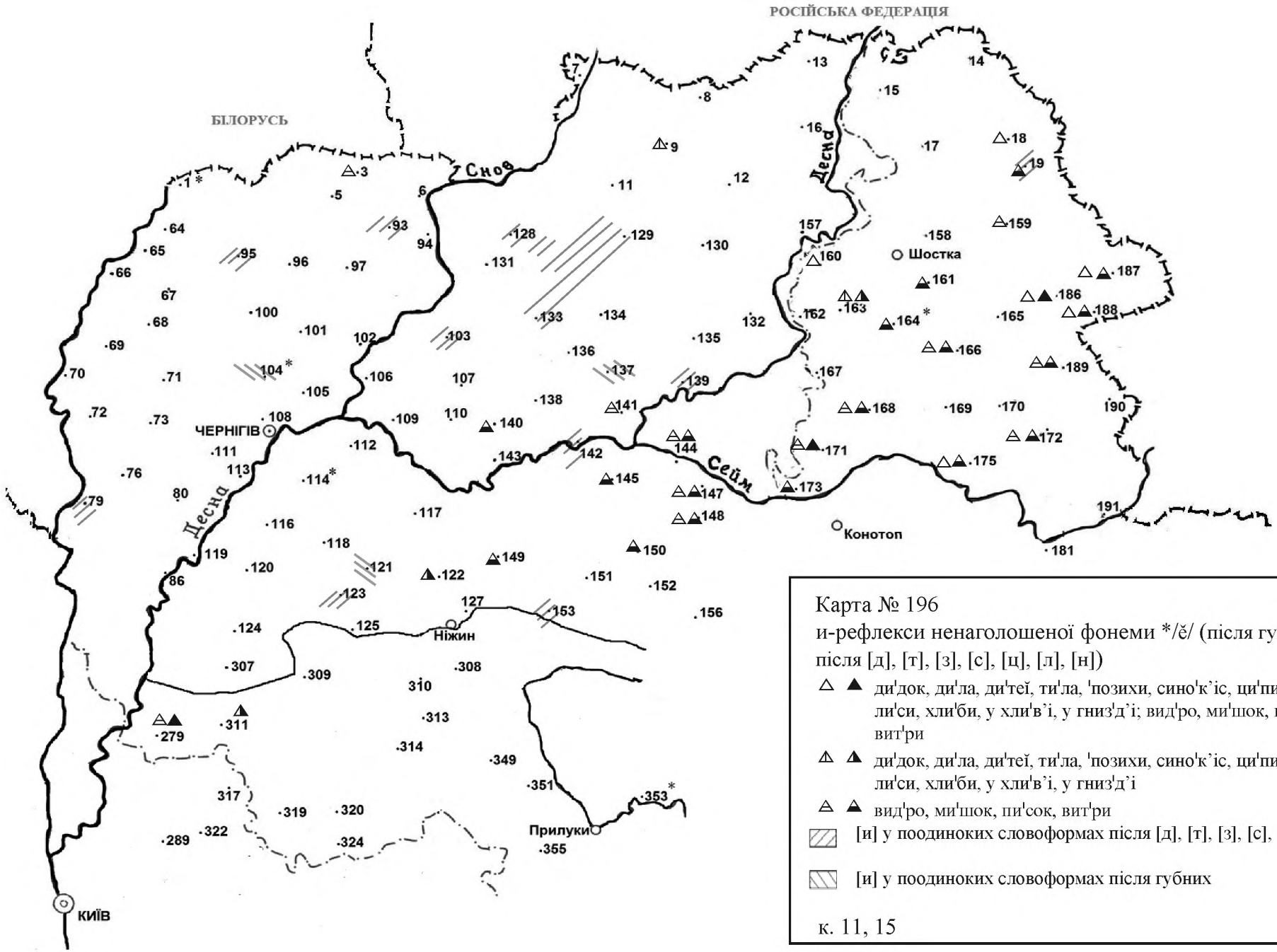

Карта № 196

и-рефлекси ненаголошеної фонеми */ĕ/ (після губних і після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н])

△ ▲ ди'док, ди'ла, ди'теї, ти'ла, 'позихи, сино'к'іс, ци'пил'но, ли'си, хли'би, у хли'в'і, у гниз'д'і; вид'ро, ми'шок, пи'сок, вит'ри

△ ◭ ди'док, ди'ла, ди'теї, ти'ла, 'позихи, сино'к'іс, ци'пил'но, ли'си, хли'би, у хли'в'і, у гниз'д'і

△ ▲ вид'ро, ми'шок, пи'сок, вит'ри

[и] у поодиноких словоформах після [д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н]

[и] у поодиноких словоформах після губних

к. 11, 15

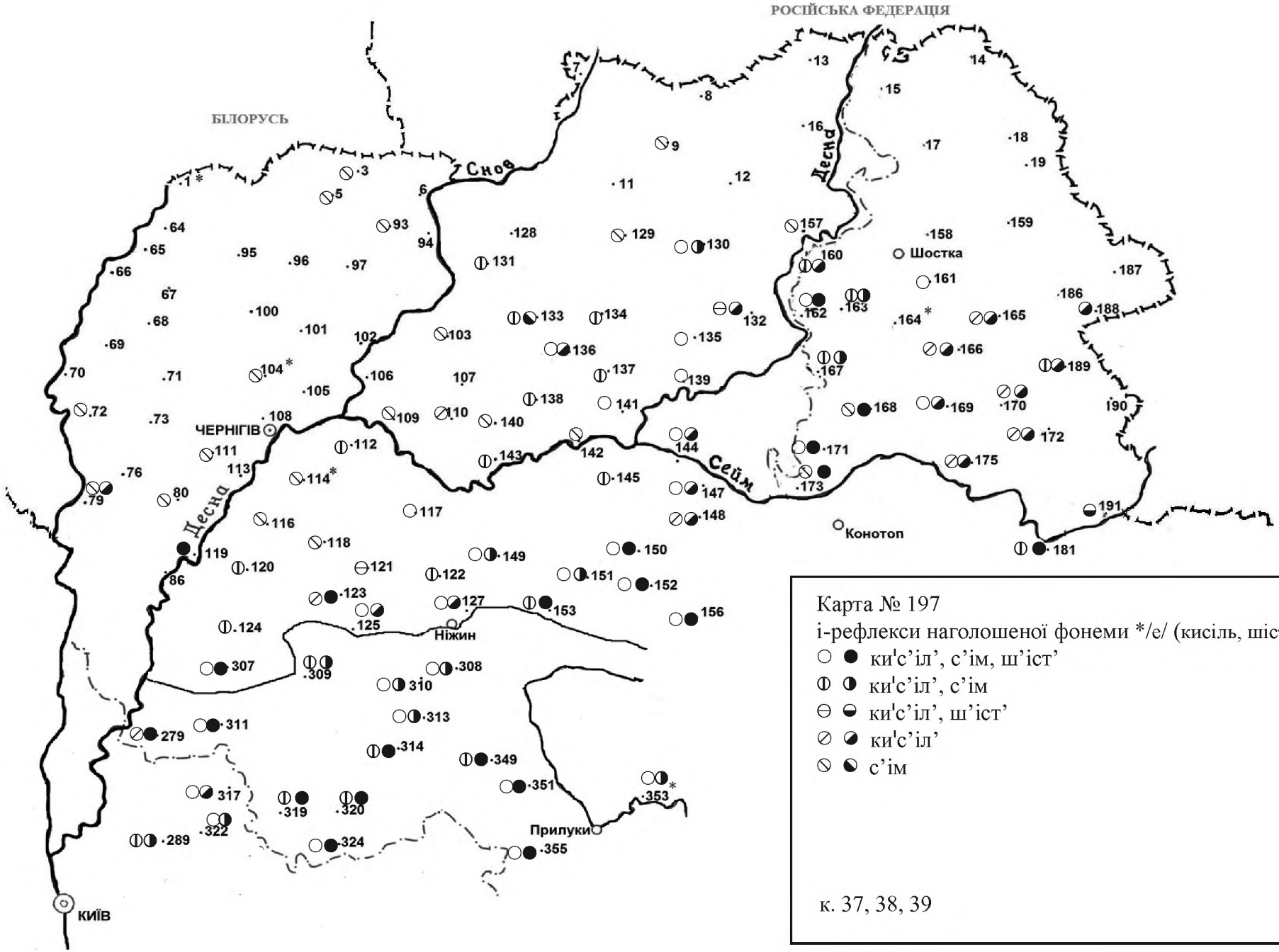

Карта № 197

і-рефлекси наголошеної фонеми */е/ (кисіль, шість, сім)

○ ● ки'с'іл', с'ім, ш'іст'

◐ ◑ ки'с'іл', с'ім

⊖ ◒ ки'с'іл', ш'іст'

⊘ ◪ ки'с'іл'

⊘ ◓ с'ім

к. 37, 38, 39

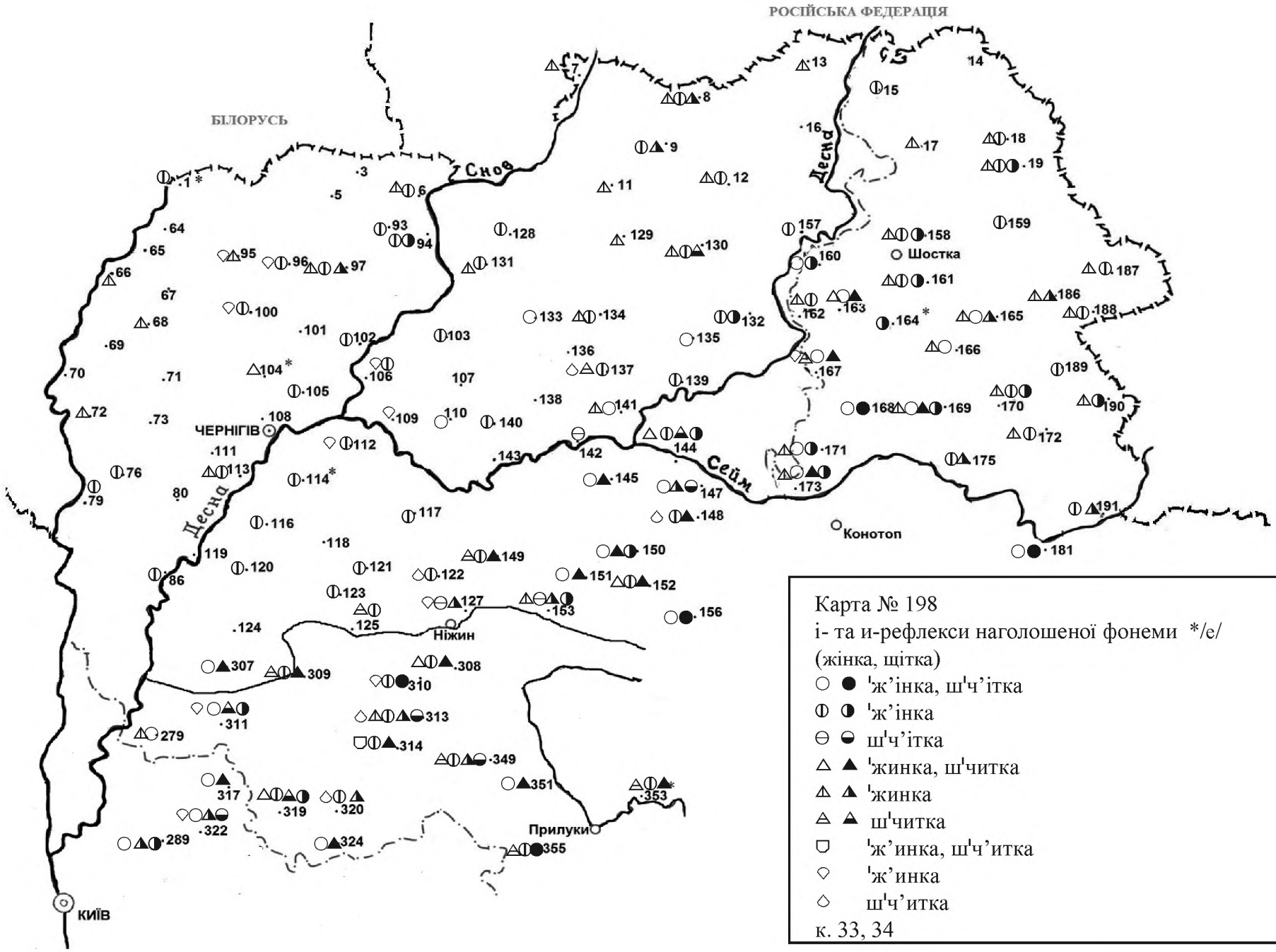

Карта № 198

і- та и-рефлекси наголошеної фонеми */e/

(жінка, щітка)

○ ● ˈж’інка, ш ˈч’ітка

Ф ◑ ˈж’інка

⊖ ◒ ш ˈч’ітка

△ ▲ ˈжинка, ш ˈчитка

◬ ▲ ˈжинка

△ ▲ ш ˈчитка

⛉ ˈж’инка, ш ˈч’итка

♢ ˈж’инка

♢ ш ˈч’итка

к. 33, 34

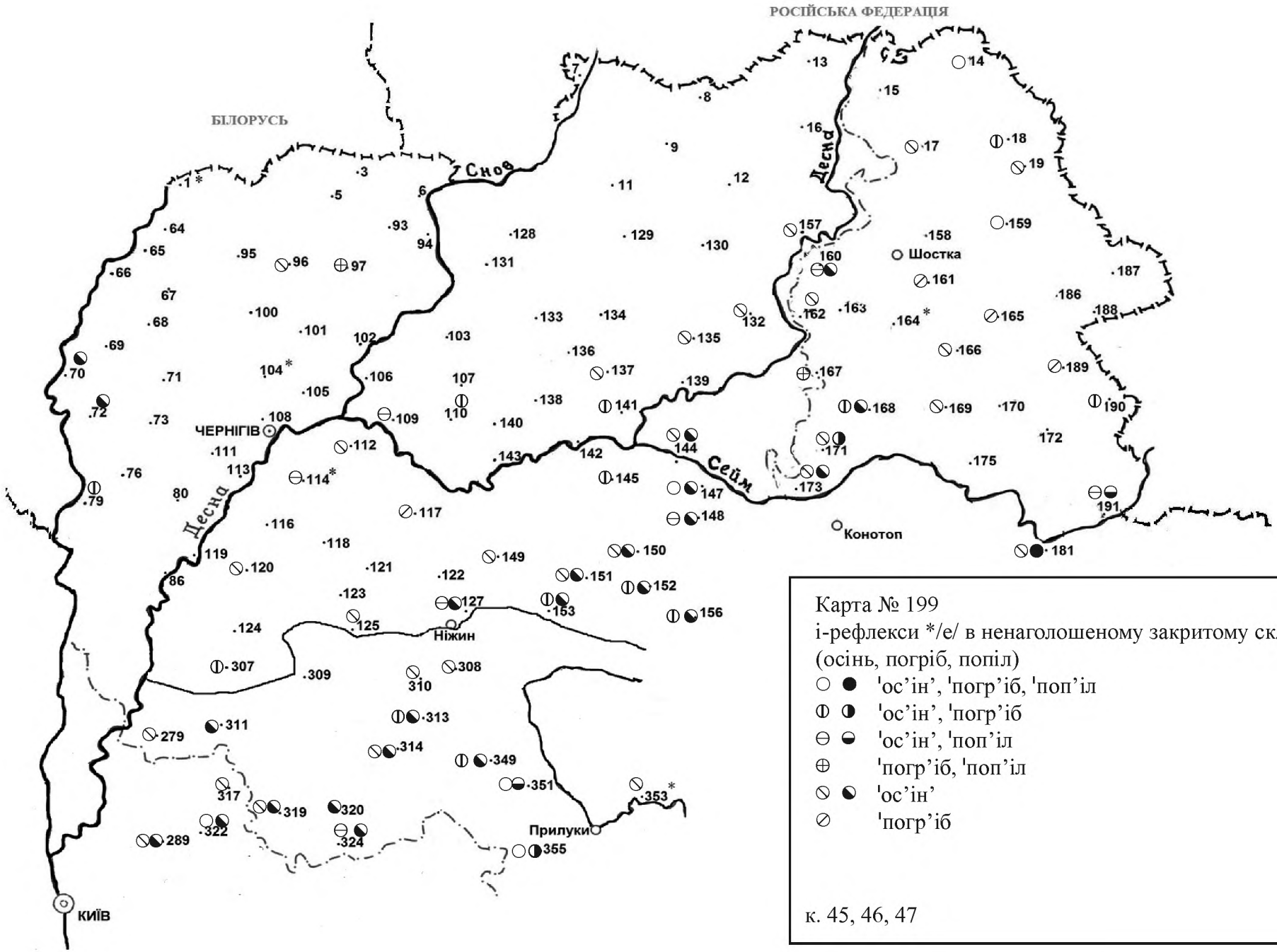

Карта № 199

і-рефлекси */е/ в ненаголошеному закритому складі (осінь, погріб, попіл)

- ○ ● 'ос'ін', 'погр'іб, 'поп'іл
- Ⓘ ◑ 'ос'ін', 'погр'іб
- ⊖ ◒ 'ос'ін', 'поп'іл
- ⊕ 'погр'іб, 'поп'іл
- ⊘ ◔ 'ос'ін'
- ⊘ 'погр'іб

к. 45, 46, 47

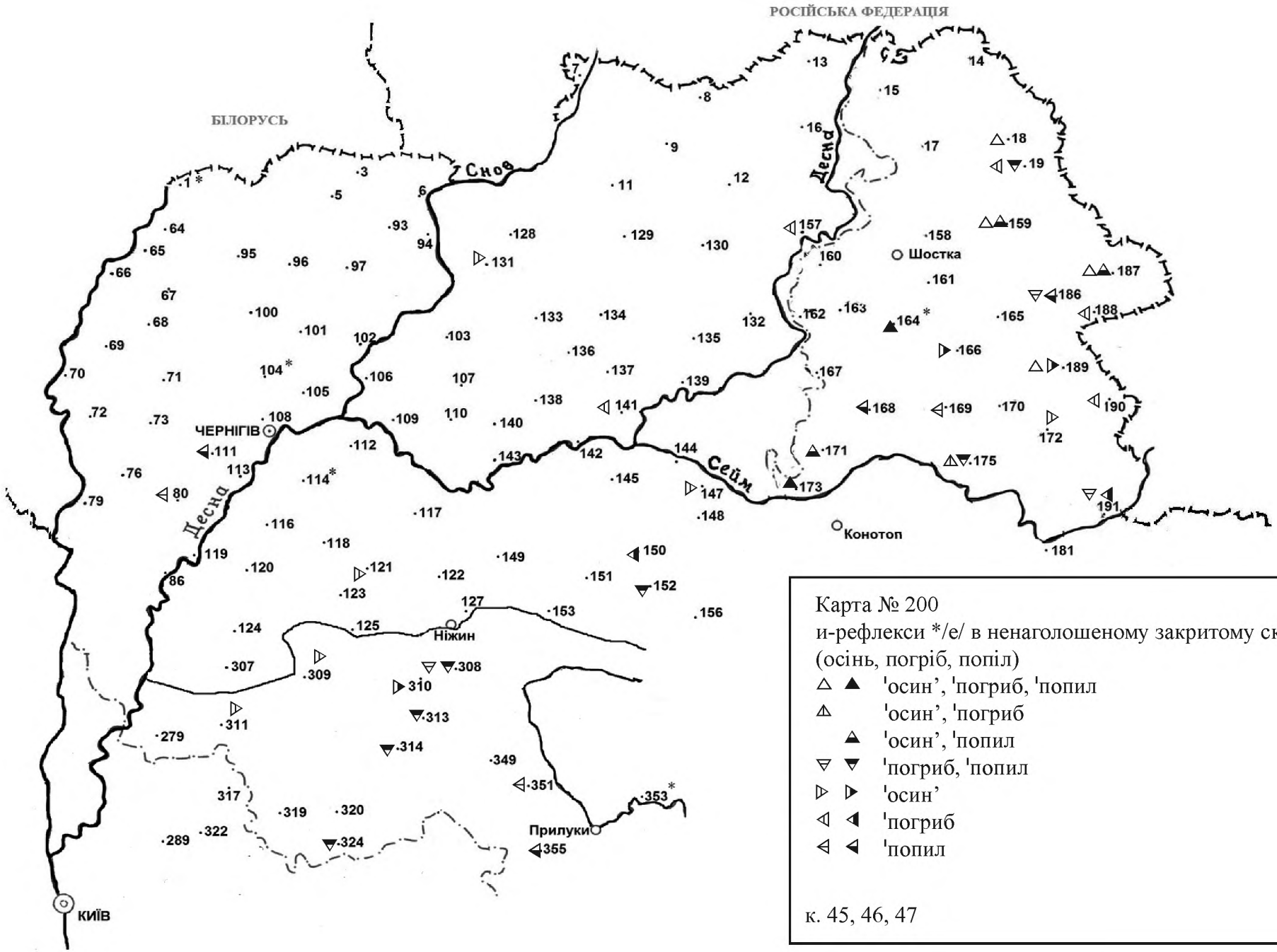

Карта № 200
и-рефлекси */е/ в ненаголошеному закритому складі (осінь, погріб, попіл)

△ ▲ 'осин', 'погриб, 'попил
△ 'осин', 'погриб
▲ 'осин', 'попил
▽ ▼ 'погриб, 'попил
▷ ▶ 'осин'
◁ ◀ 'погриб
◁ ◀ 'попил

к. 45, 46, 47

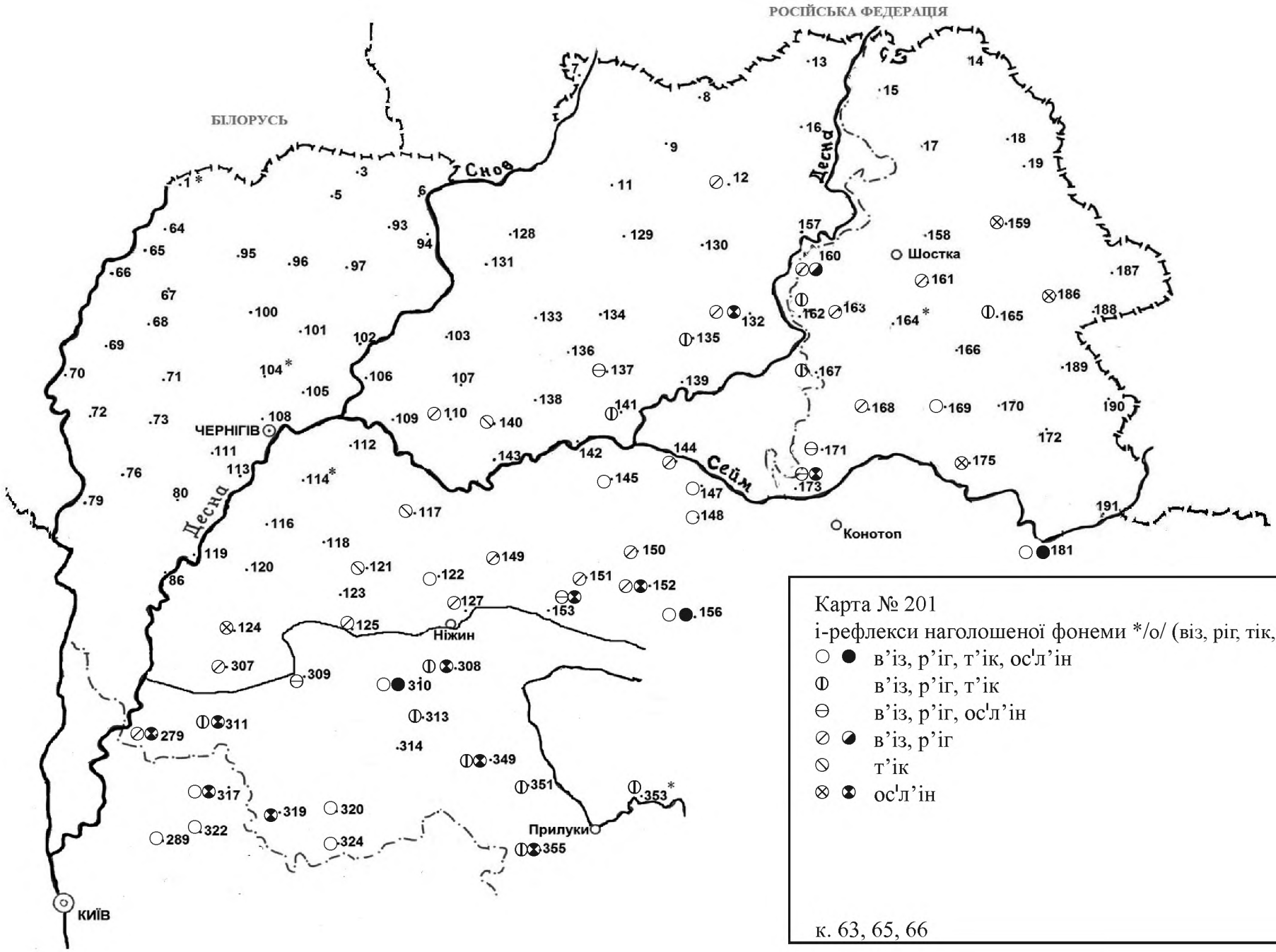

Карта № 201

і-рефлекси наголошеної фонеми */о/ (віз, ріг, тік, ослін)

- ○ ● в'із, р'іг, т'ік, ос'л'ін
- Ф в'із, р'іг, т'ік
- ⊖ в'із, р'іг, ос'л'ін
- ⊘ ◪ в'із, р'іг
- ⊘ т'ік
- ⊗ ◙ ос'л'ін

к. 63, 65, 66

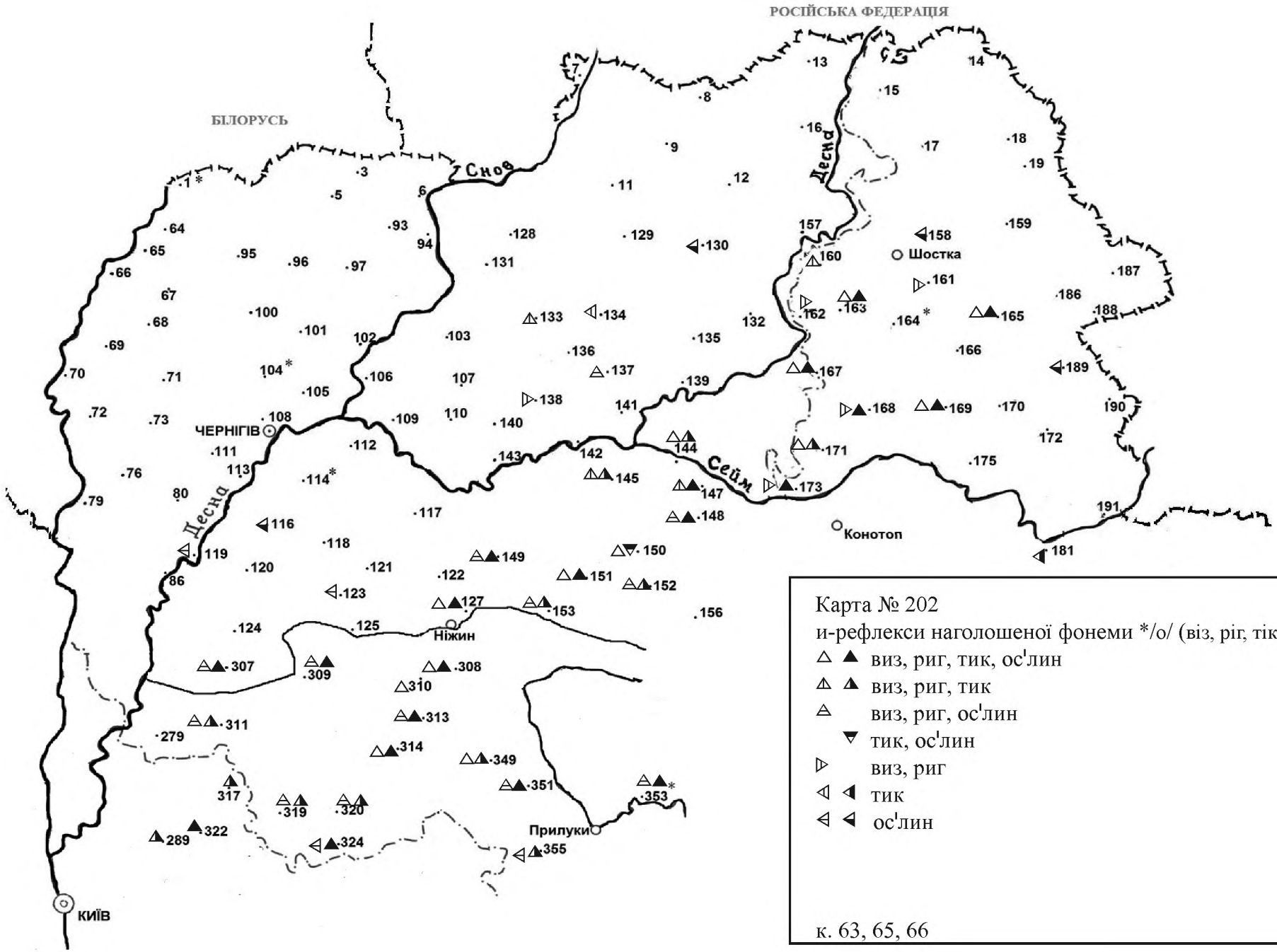

Карта № 202

и-рефлекси наголошеної фонеми */о/ (віз, ріг, тік, ослін)

△ ▲ віз, риг, тик, ос'лин

◮ ◭ віз, риг, тик

△ віз, риг, ос'лин

▼ тик, ос'лин

▷ віз, риг

◁ ◭ тик

◁ ◀ ос'лин

к. 63, 65, 66

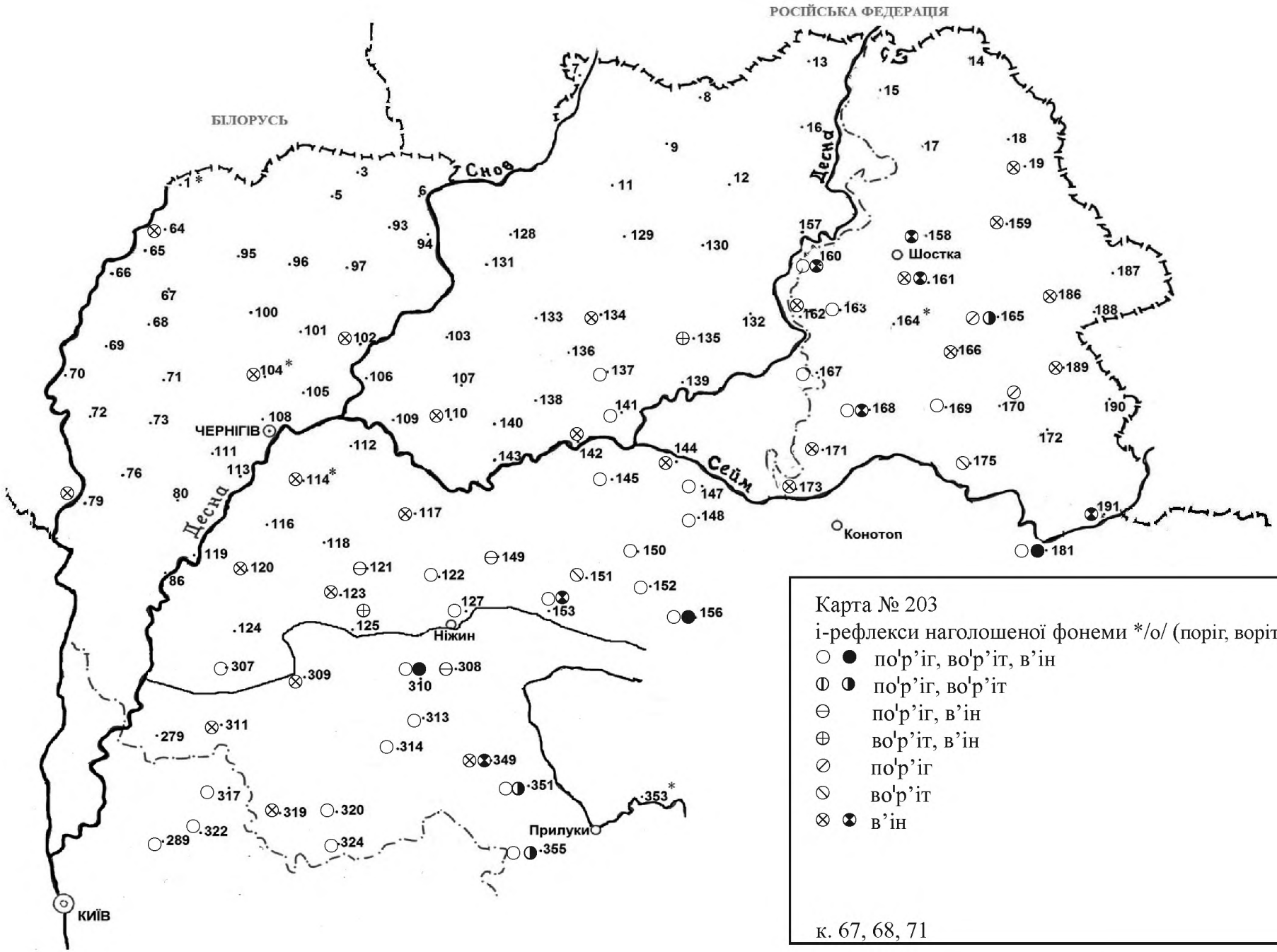

Карта № 203

і-рефлекси наголошеної фонеми */о/ (поріг, воріт, він)

○ ● по'р'іг, во'р'іт, в'ін

Φ ◑ по'р'іг, во'р'іт

⊖ по'р'іг, в'ін

⊕ во'р'іт, в'ін

⊘ по'р'іг

⊘ во'р'іт

⊗ ◪ в'ін

к. 67, 68, 71

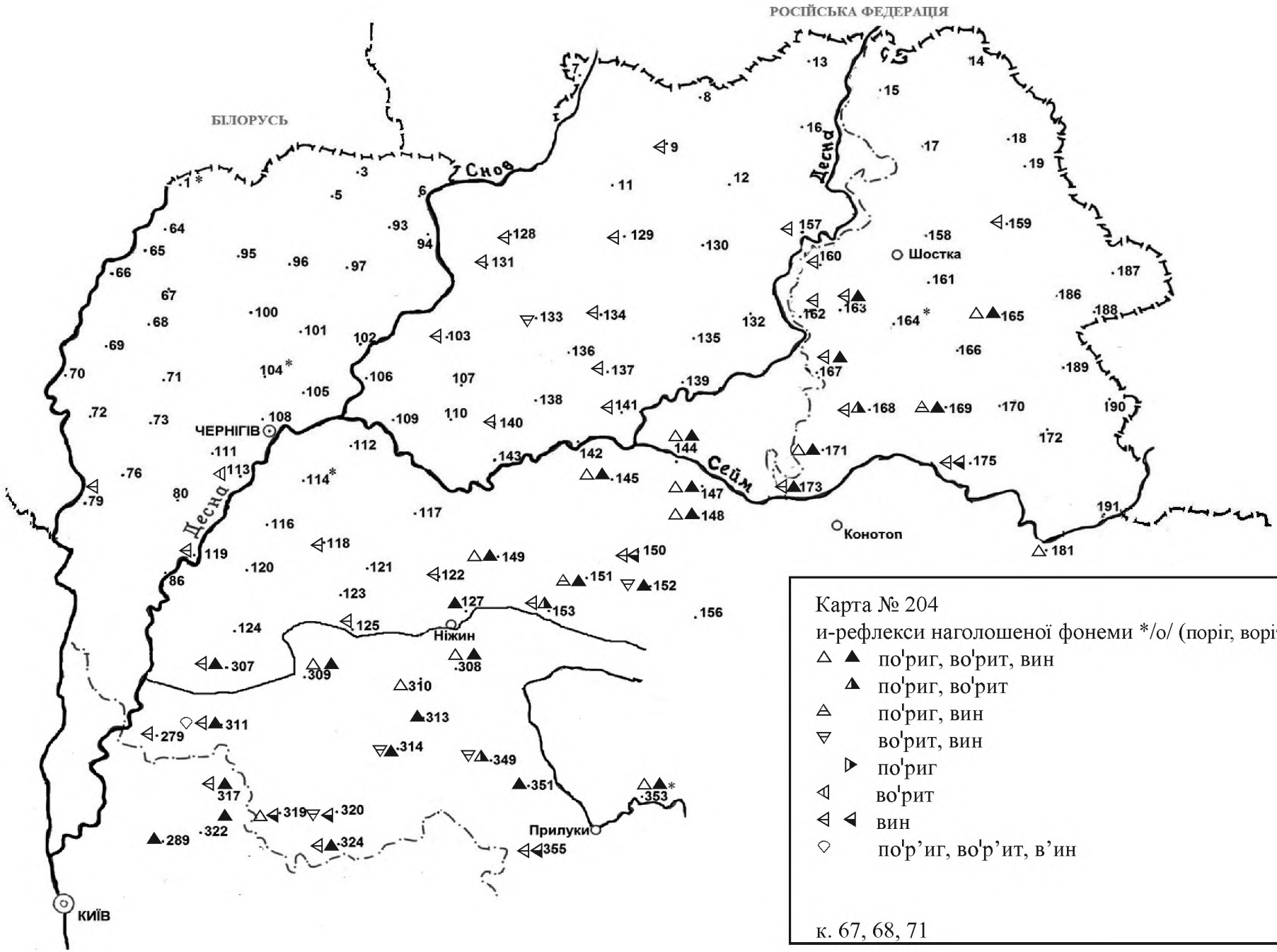

Карта № 204

и-рефлекси наголошеної фонеми */о/ (поріг, воріт, він)

△ ▲ по'риг, во'рит, вин

◮ по'риг, во'рит

△ по'риг, вин

▽ во'рит, вин

◮ по'риг

◭ во'рит

◭ ◭ вин

◇ по'р'иг, во'р'ит, в'ин

к. 67, 68, 71

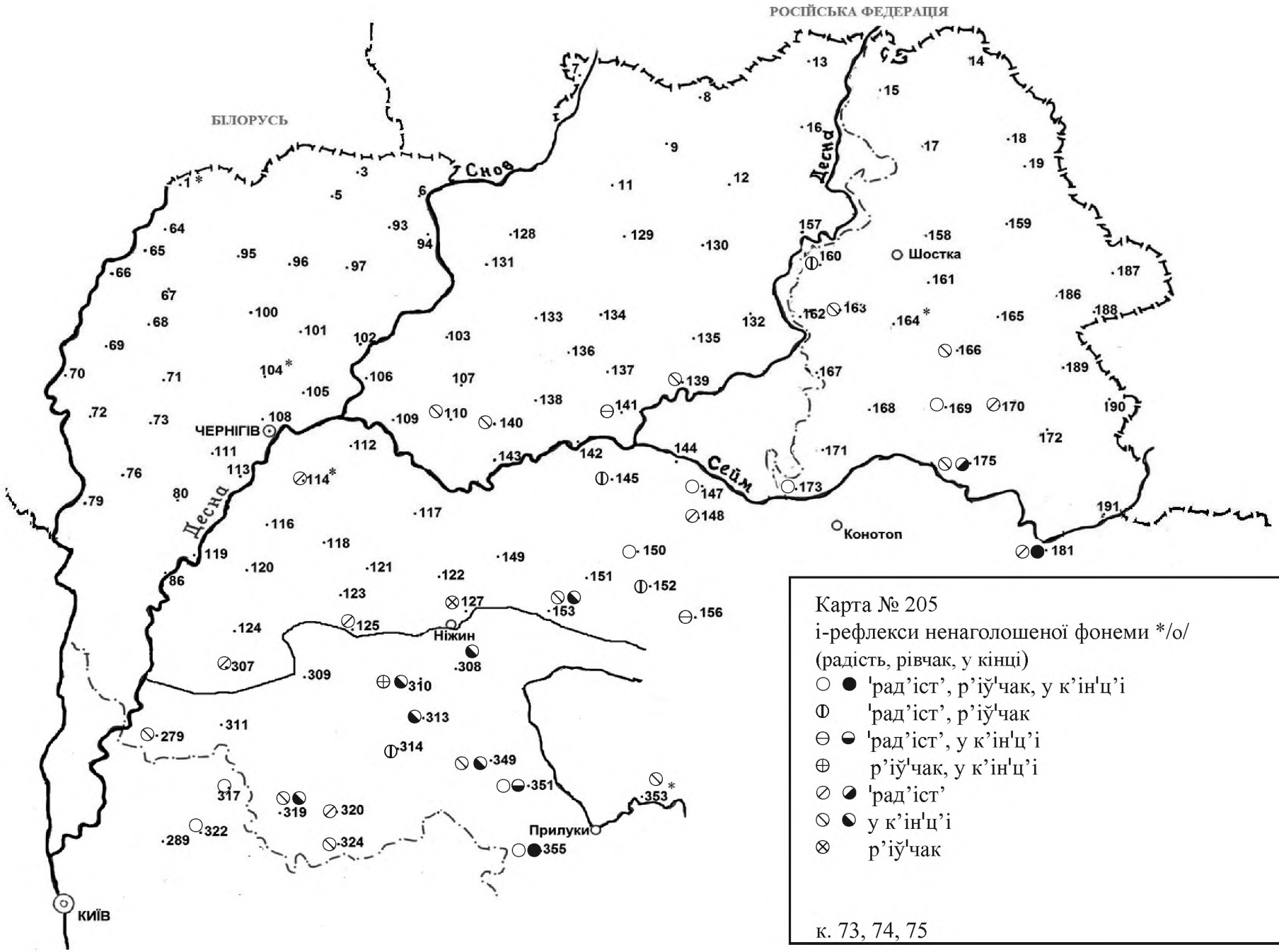

Карта № 205
і-рефлекси ненаголошеної фонеми */о/
(радість, рівчак, у кінці)

- ○ ● 'рад'іст', р'іў'чак, у к'ін'ц'і
- Ф 'рад'іст', р'іў'чак
- ⊖ ◒ 'рад'іст', у к'ін'ц'і
- ⊕ р'іў'чак, у к'ін'ц'і
- ⊘ ◪ 'рад'іст'
- ⊘ ◔ у к'ін'ц'і
- ⊗ р'іў'чак

к. 73, 74, 75

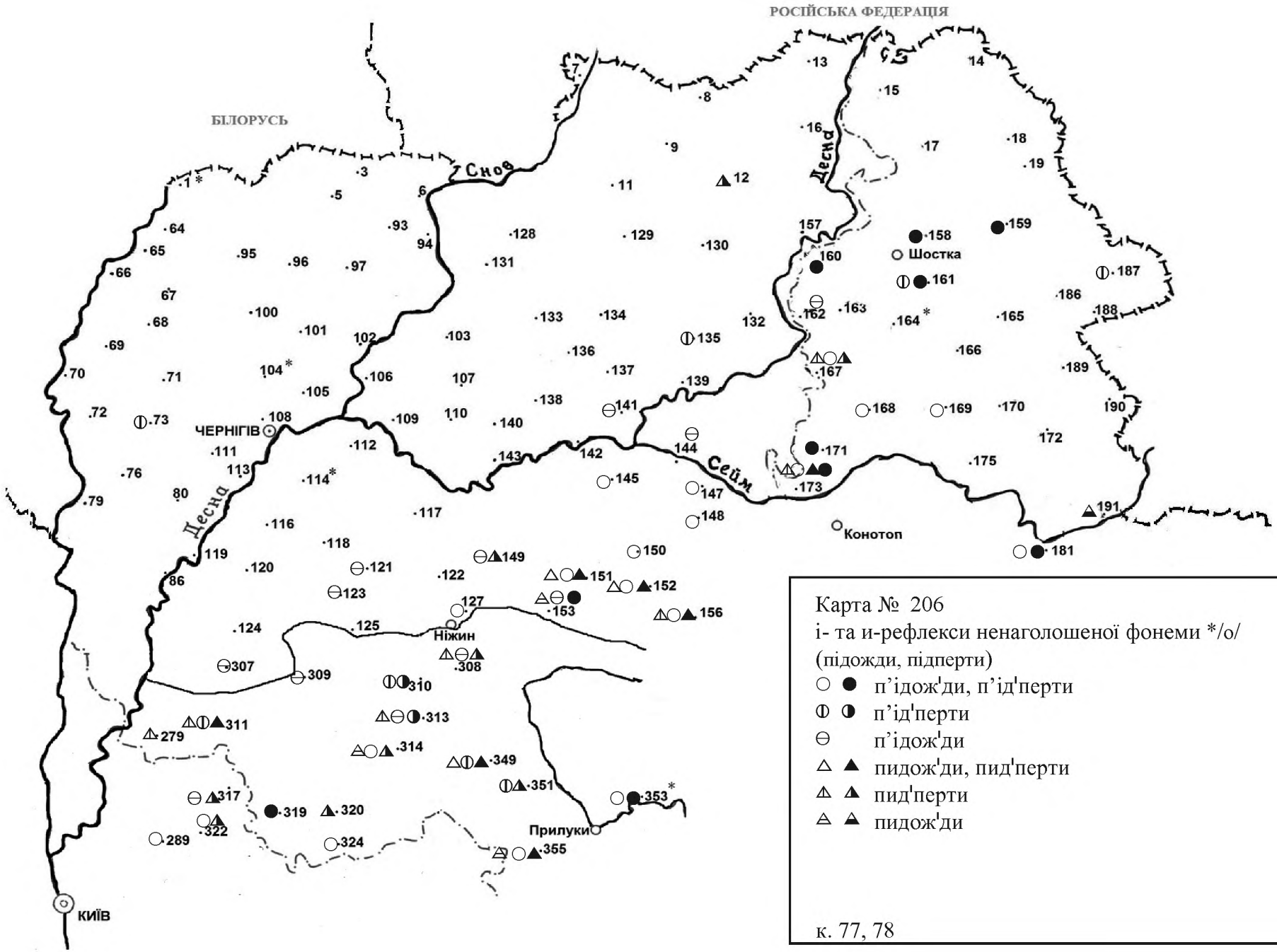

Карта № 206

і- та и-рефлекси ненаголошеної фонеми */о/ (підожди, підперти)

○ ● п’ідож'ди, п’ід'перти

Φ ◑ п’ід'перти

⊖ п’ідож'ди

△ ▲ пидож'ди, пид'перти

◬ ◭ пид'перти

△ ▲ пидож'ди

к. 77, 78

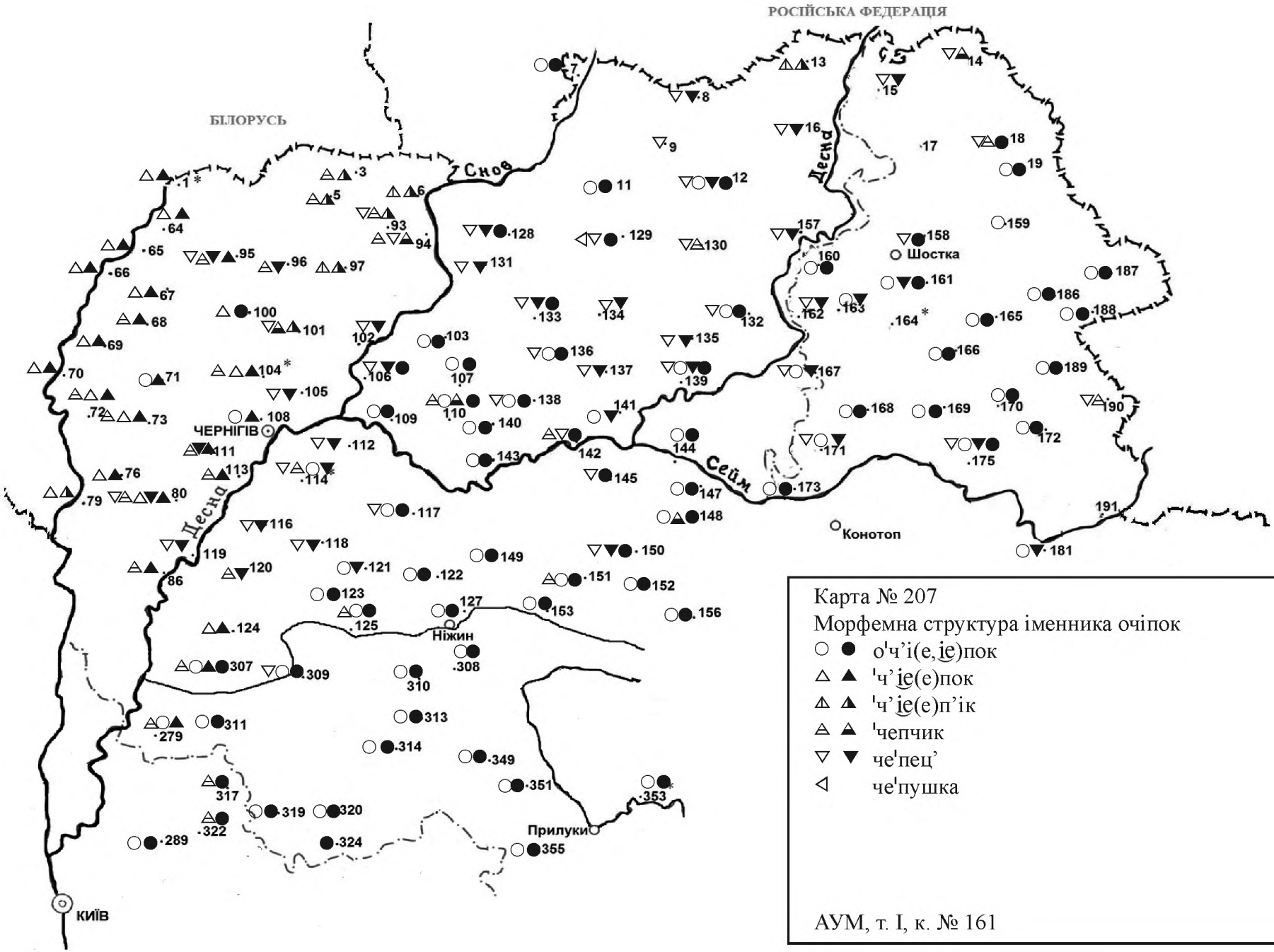

Карта № 207
Морфемна структура іменника очіпок

- ○ ● о'ч'і(е,ie)пок
- △ ▲ 'ч' ie(е)пок
- ⧋ ▲ 'ч' ie(е)п'ік
- △ ▲ 'чепчик
- ▽ ▼ че'пец'
- ◁ че'пушка

АУМ, т. І, к. № 161

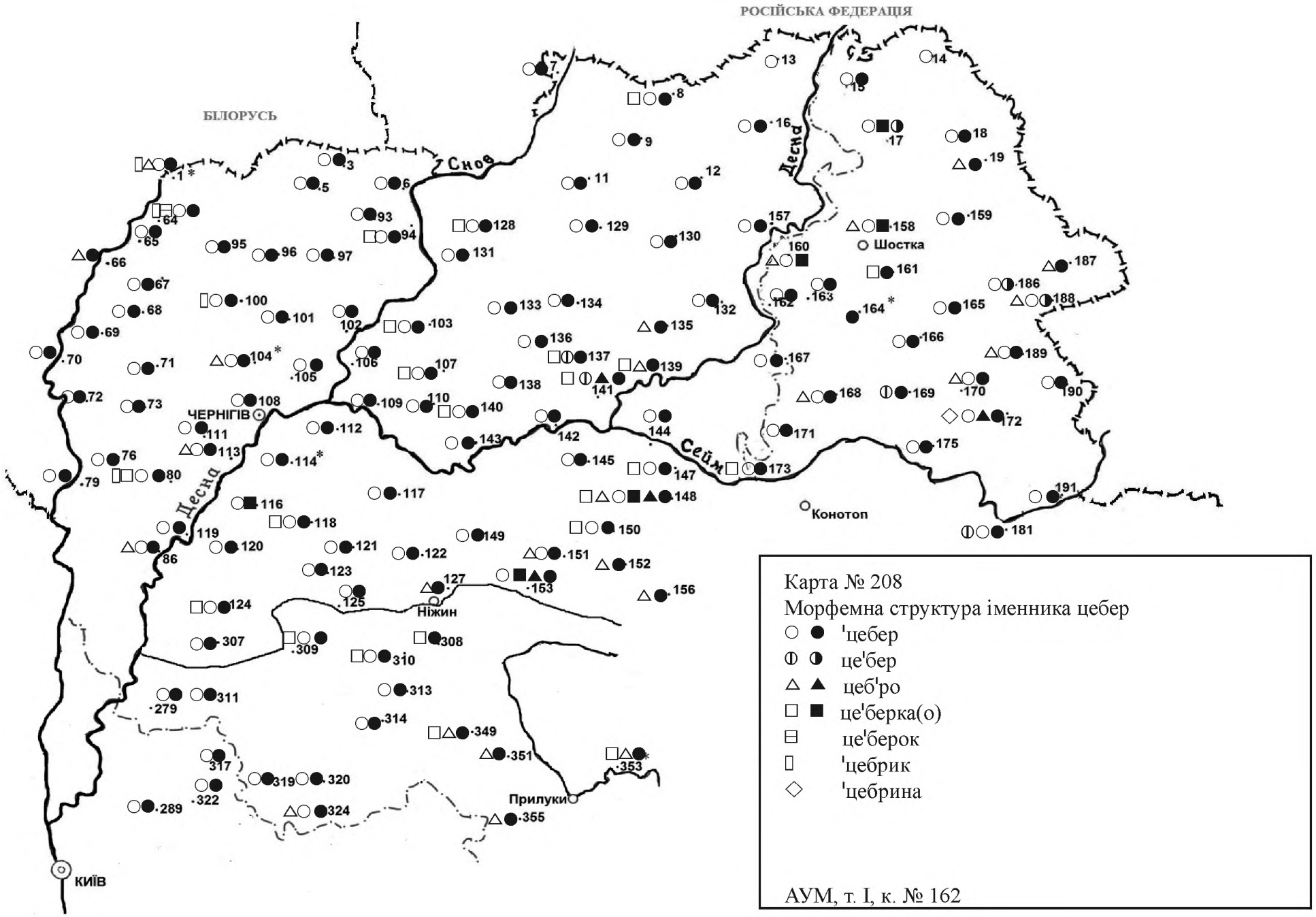

Карта № 208

Морфемна структура іменника цебер

○ ● 'цебер

◑ ◐ це'бер

△ ▲ цеб'ро

□ ■ це'берка(о)

⊟ це'берок

▯ 'цебрик

◇ 'цебрина

АУМ, т. І, к. № 162

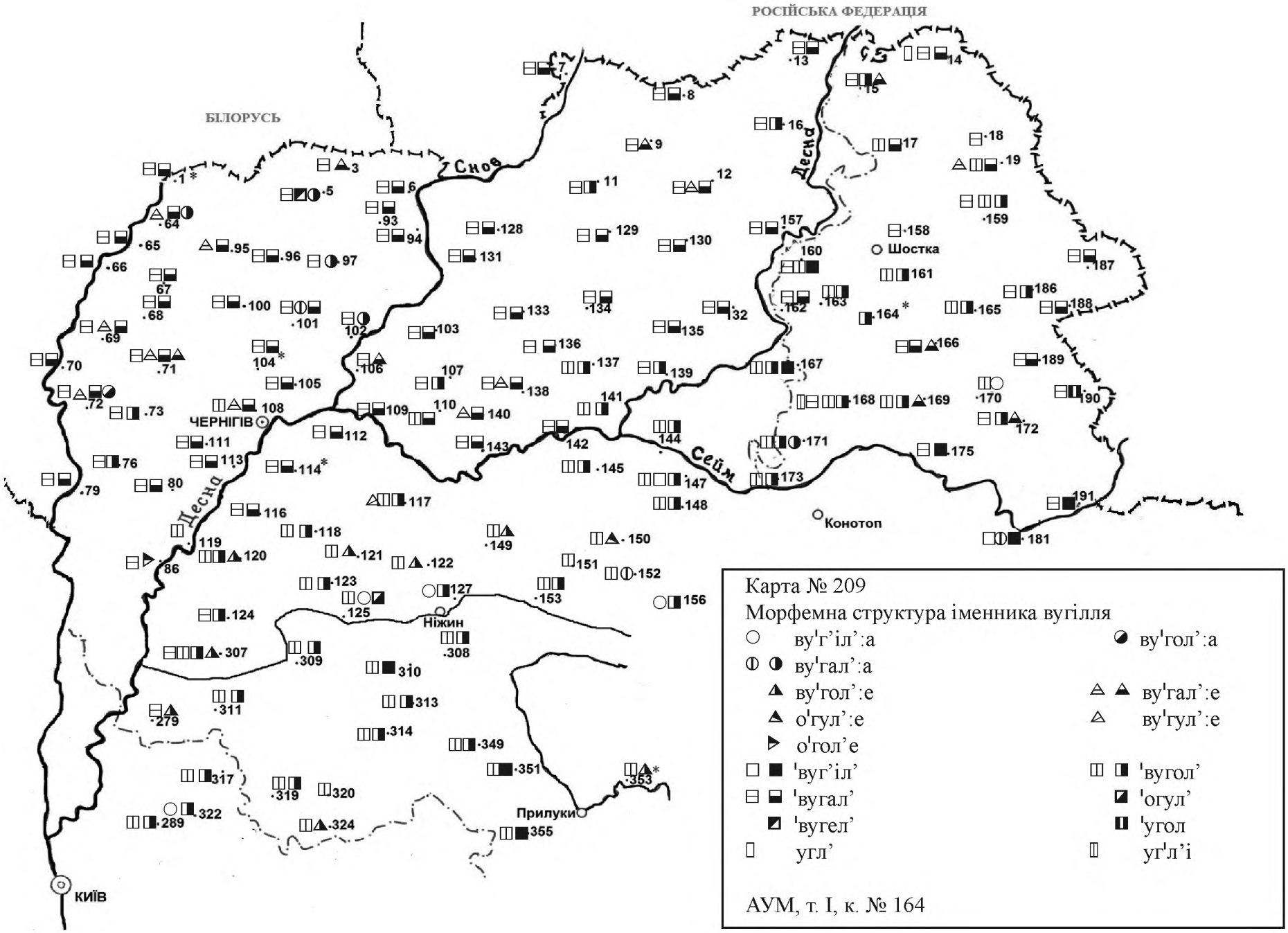

Карта № 209

Морфемна структура іменника вугілля

○ ву'г'іл':а	◕ ву'гол':а
Ф ◑ ву'гал':а	
▲ ву'гол':е	△ ▲ ву'гал':е
▲ о'гул':е	△ ву'гул':е
▶ о'гол'е	
□ ■ 'вуг'іл'	◫ ◨ 'вугол'
⊟ ⬓ 'вугал'	◪ 'огул'
◪ 'вугел'	◧ 'угол
▯ угл'	◫ уг'л'і

АУМ, т. І, к. № 164

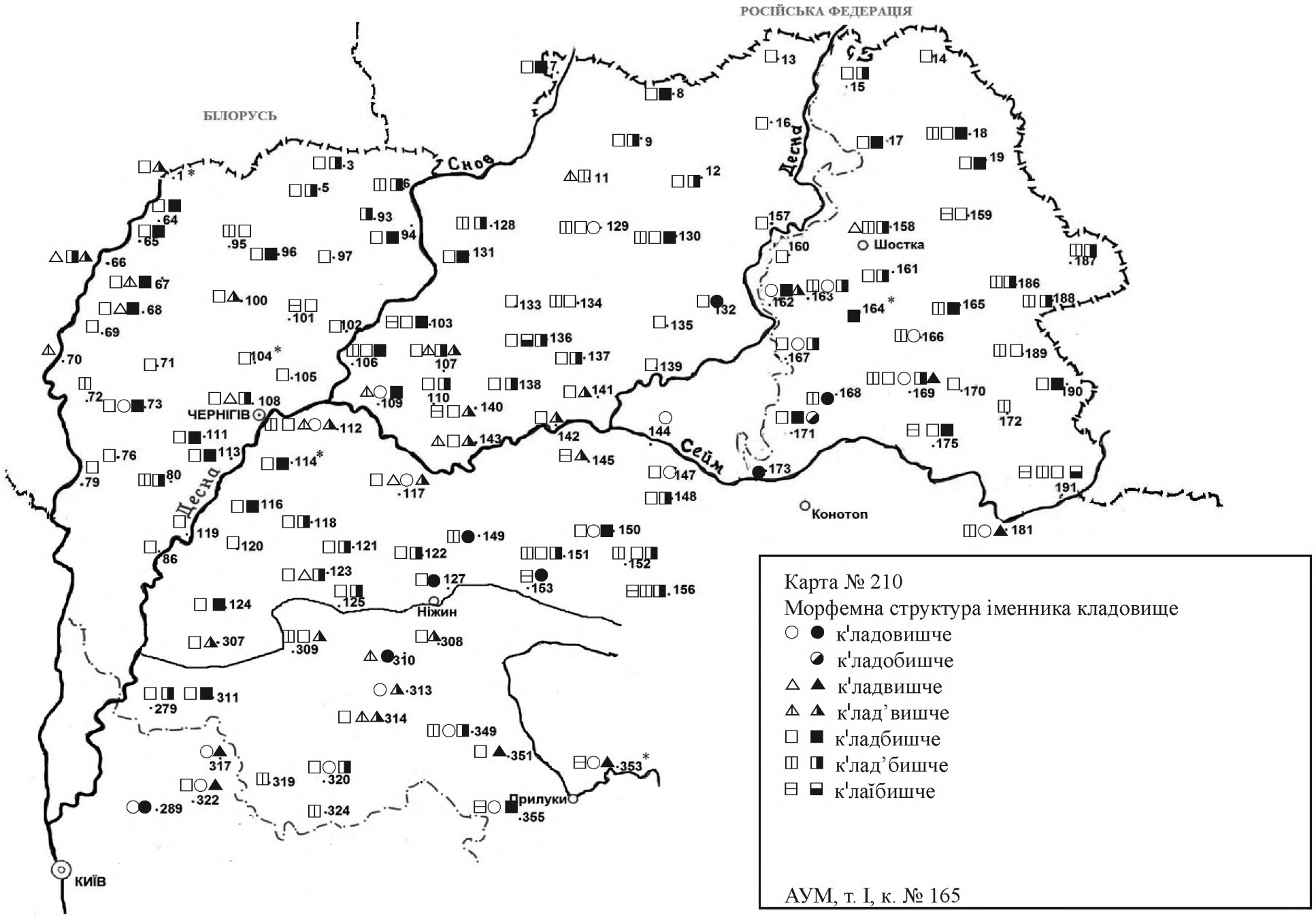

Карта № 210

Морфемна структура іменника кладовище

- ○ ● к'ладовишче
- ◔ к'ладобишче
- △ ▲ к'ладвишче
- ⚠ ▲ к'лад'вишче
- □ ■ к'ладбишче
- ◫ ◨ к'лад'бишче
- ⊟ ⬓ к'лаїбишче

АУМ, т. І, к. № 165

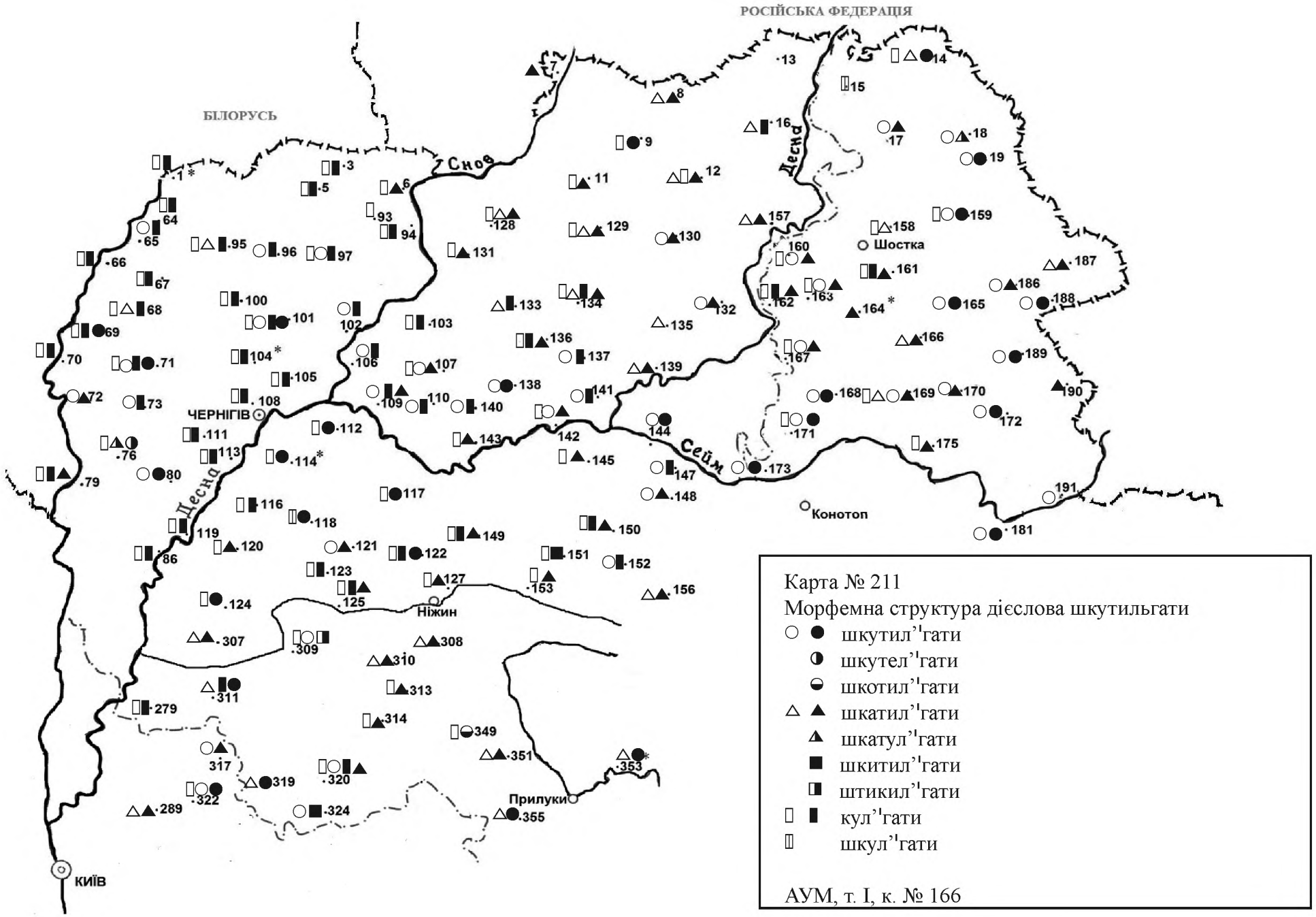

Карта № 211

Морфемна структура дієслова шкутильгати

- ○ ● шкутил’ʲгати
- ◑ шкутел’ʲгати
- ◒ шкотил’ʲгати
- △ ▲ шкатил’ʲгати
- ▲ шкатул’ʲгати
- ■ шкитил’ʲгати
- ◨ штикил’ʲгати
- ▯ ▮ кул’ʲгати
- ▥ шкул’ʲгати

АУМ, т. І, к. № 166

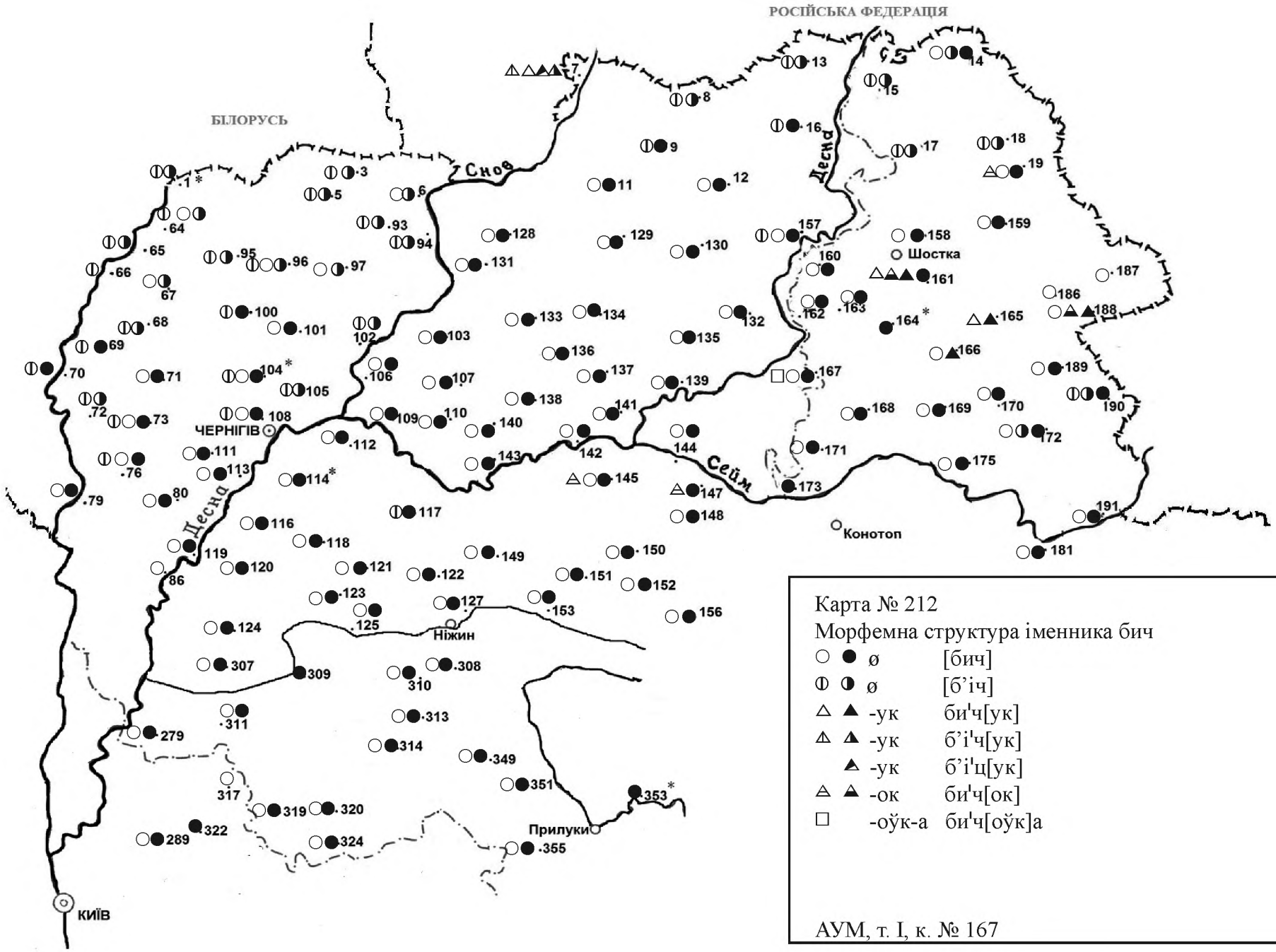

Карта № 212

Морфемна структура іменника бич

○ ●	ø	[бич]
◑ ◑	ø	[б’іч]
△ ▲	-ук	би'ч[ук]
◬ ▲	-ук	б’і'ч[ук]
	▲ -ук	б’і'ц[ук]
△ ▲	-ок	би'ч[ок]
□	-оўк-а	би'ч[оўк]а

АУМ, т. І, к. № 167

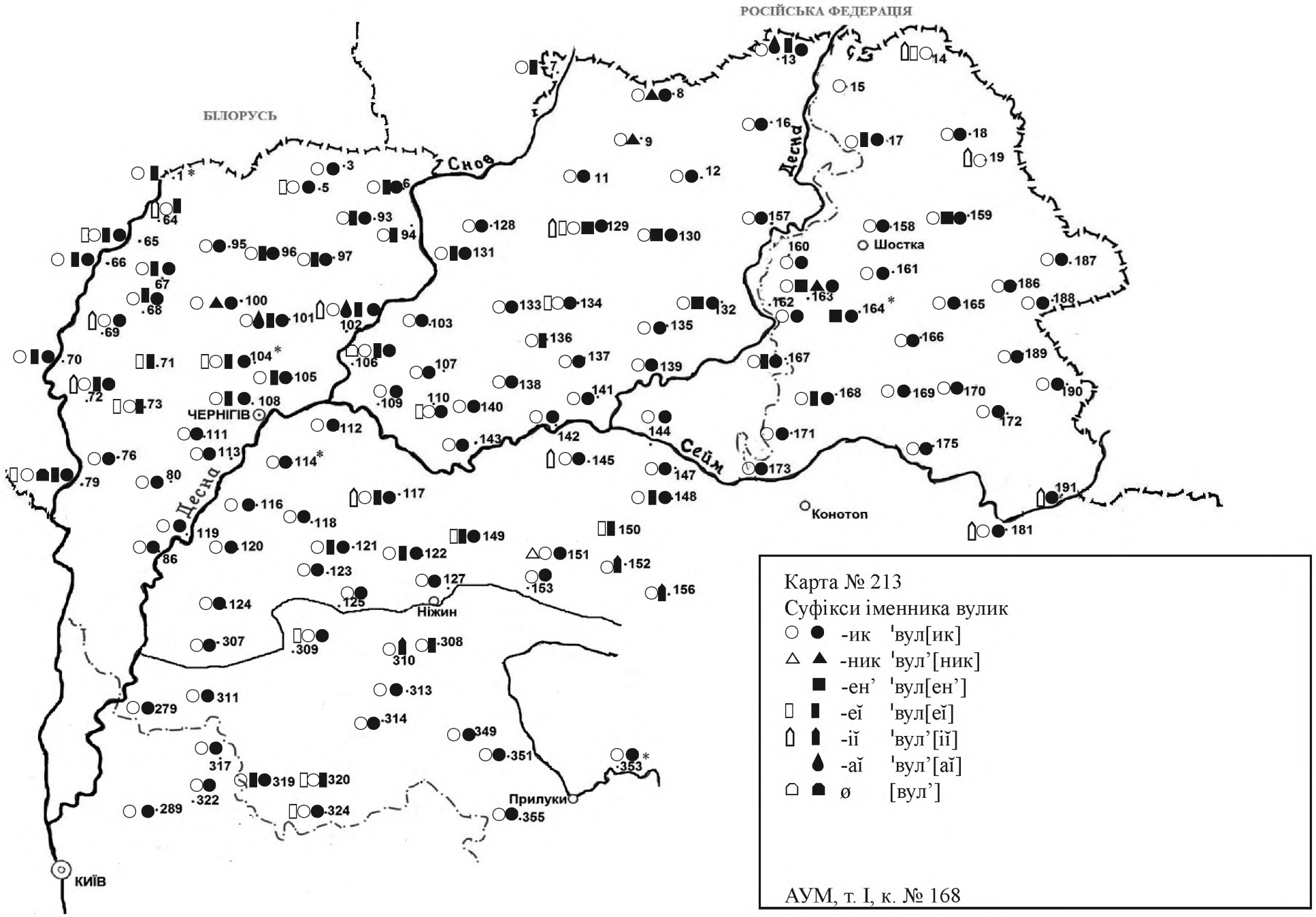

Карта № 213

Суфікси іменника вулик

○ ●	-ик	ˈвул[ик]
△ ▲	-ник	ˈвул’[ник]
■	-ен’	ˈвул[ен’]
▯ ▮	-еї	ˈвул[еї]
⬯ ⬮	-ії	ˈвул’[ії]
⬮	-аї	ˈвул’[аї]
⬯ ⬮	ø	[вул’]

АУМ, т. І, к. № 168

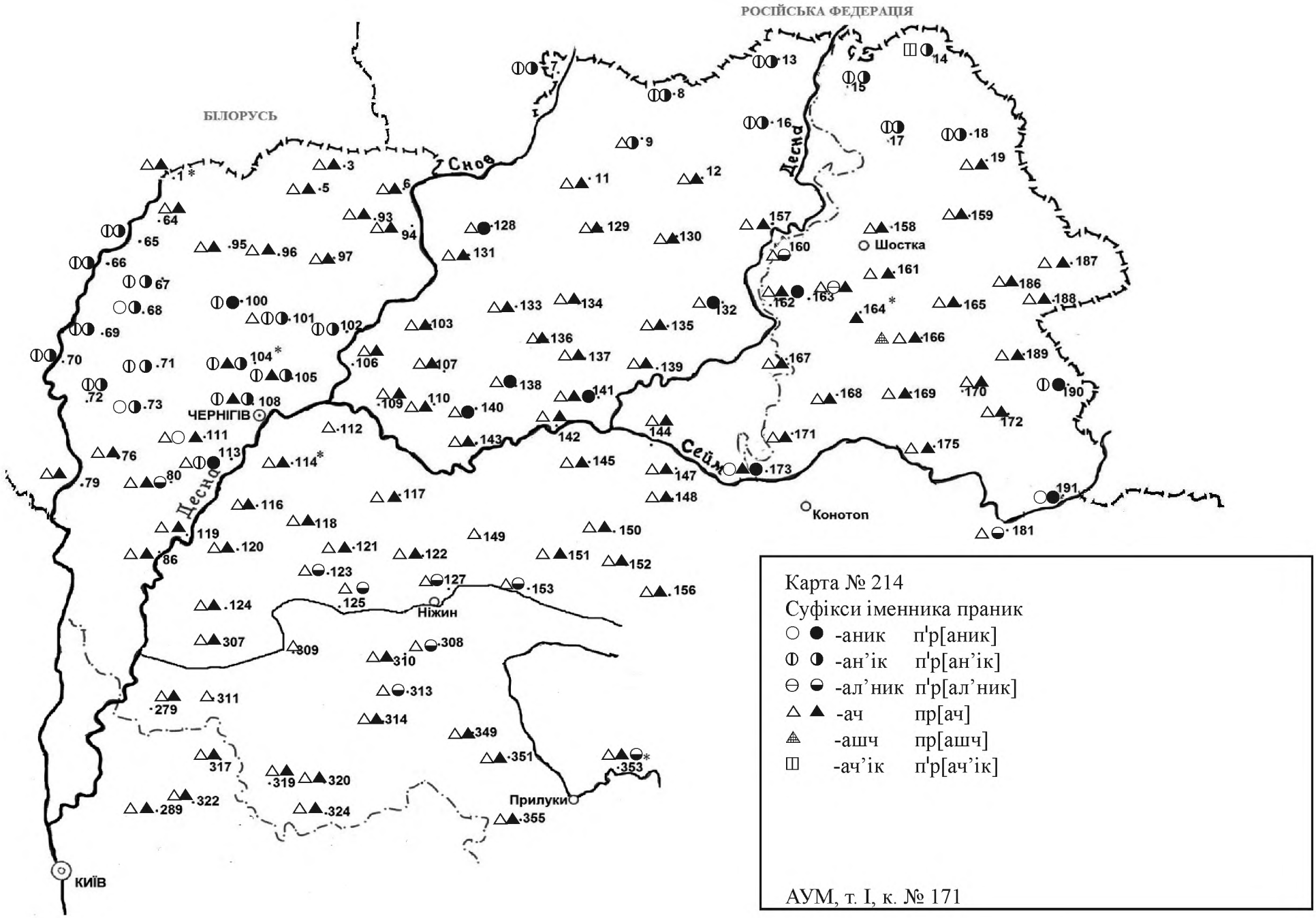

Карта № 214

Суфікси іменника праник

○ ●	-аник	п'р[аник]
◑ ◑	-ан'ік	п'р[ан'ік]
⊖ ◒	-ал'ник	п'р[ал'ник]
△ ▲	-ач	пр[ач]
⩓	-ашч	пр[ашч]
◫	-ач'ік	п'р[ач'ік]

АУМ, т. І, к. № 171

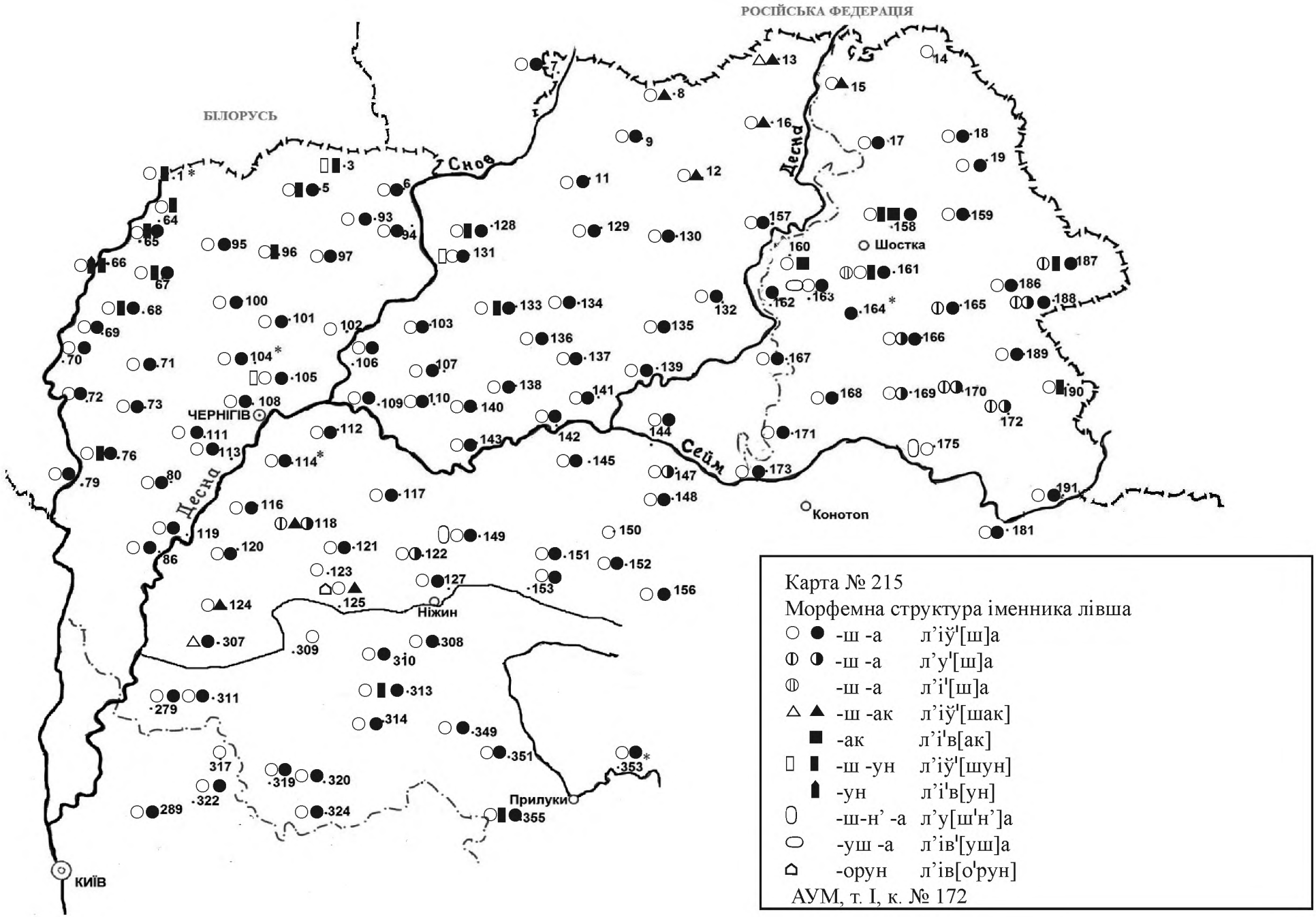

Карта № 215

Морфемна структура іменника лівша

○ ●	-ш -а	л’іў'[ш]а
Ф ◑	-ш -а	л’у'[ш]а
Ф	-ш -а	л’і'[ш]а
△ ▲	-ш -ак	л’іў'[шак]
■	-ак	л’і'в[ак]
▯ ▮	-ш -ун	л’іў'[шун]
▮	-ун	л’і'в[ун]
⬯	-ш-н’ -а	л’у[ш'н’]а
⬭	-уш -а	л’ів'[уш]а
⌂	-орун	л’ів[о'рун]

АУМ, т. І, к. № 172

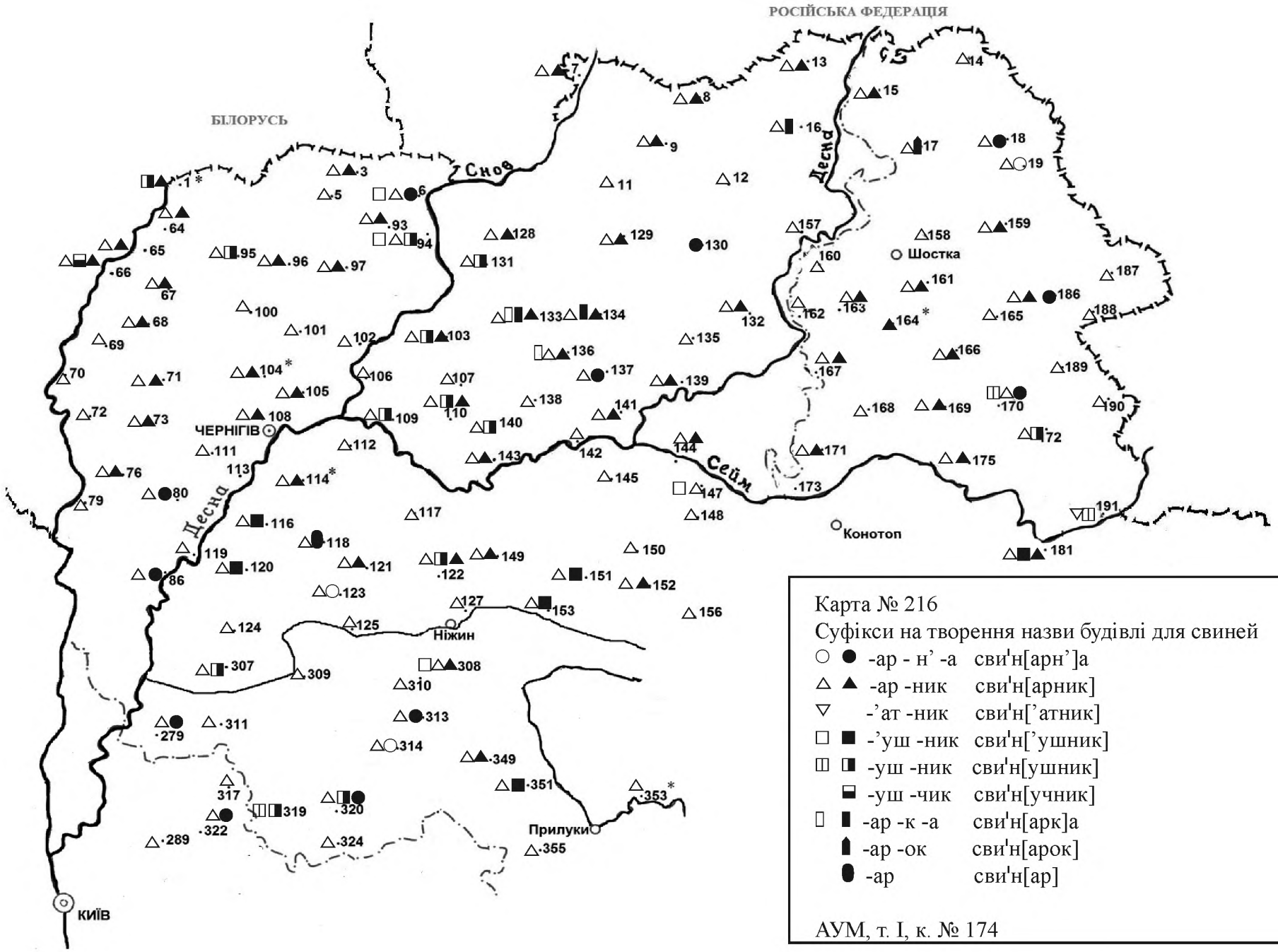

Карта № 216

Суфікси на творення назви будівлі для свиней

○ ●	-ар - н’ -а	сви'н[арн’]а
△ ▲	-ар -ник	сви'н[арник]
▽	-’ат -ник	сви'н[’атник]
□ ■	-’уш -ник	сви'н[’ушник]
◫ ◨	-уш -ник	сви'н[ушник]
	-уш -чик	сви'н[учник]
▯ ▮	-ар -к -а	сви'н[арк]а
	-ар -ок	сви'н[арок]
	-ар	сви'н[ар]

АУМ, т. І, к. № 174

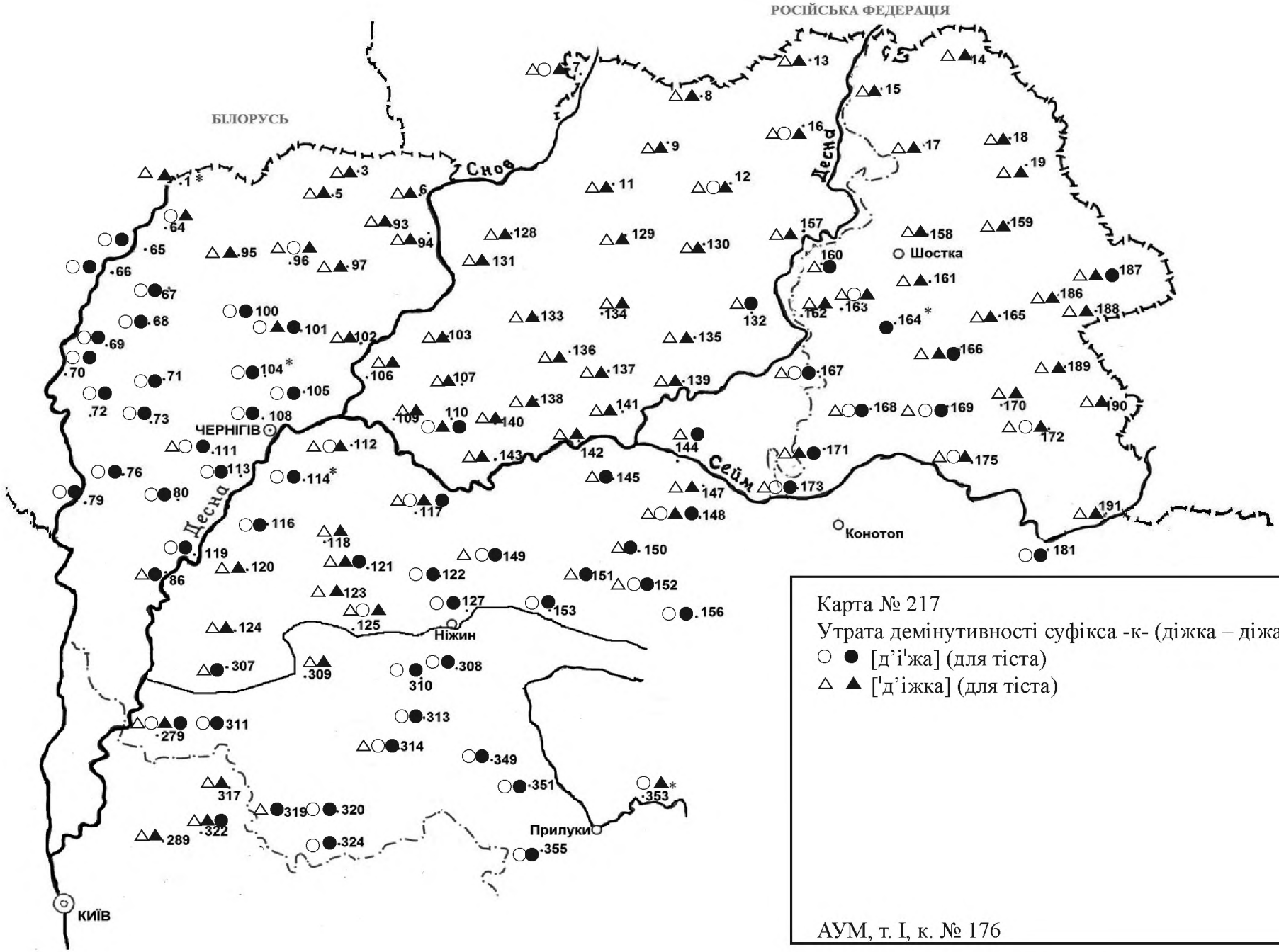

Карта № 217

Утрата демінутивності суфікса -к- (діжка – діжа)

○ ● [д’і'жа] (для тіста)

△ ▲ ['д’іжка] (для тіста)

АУМ, т. І, к. № 176

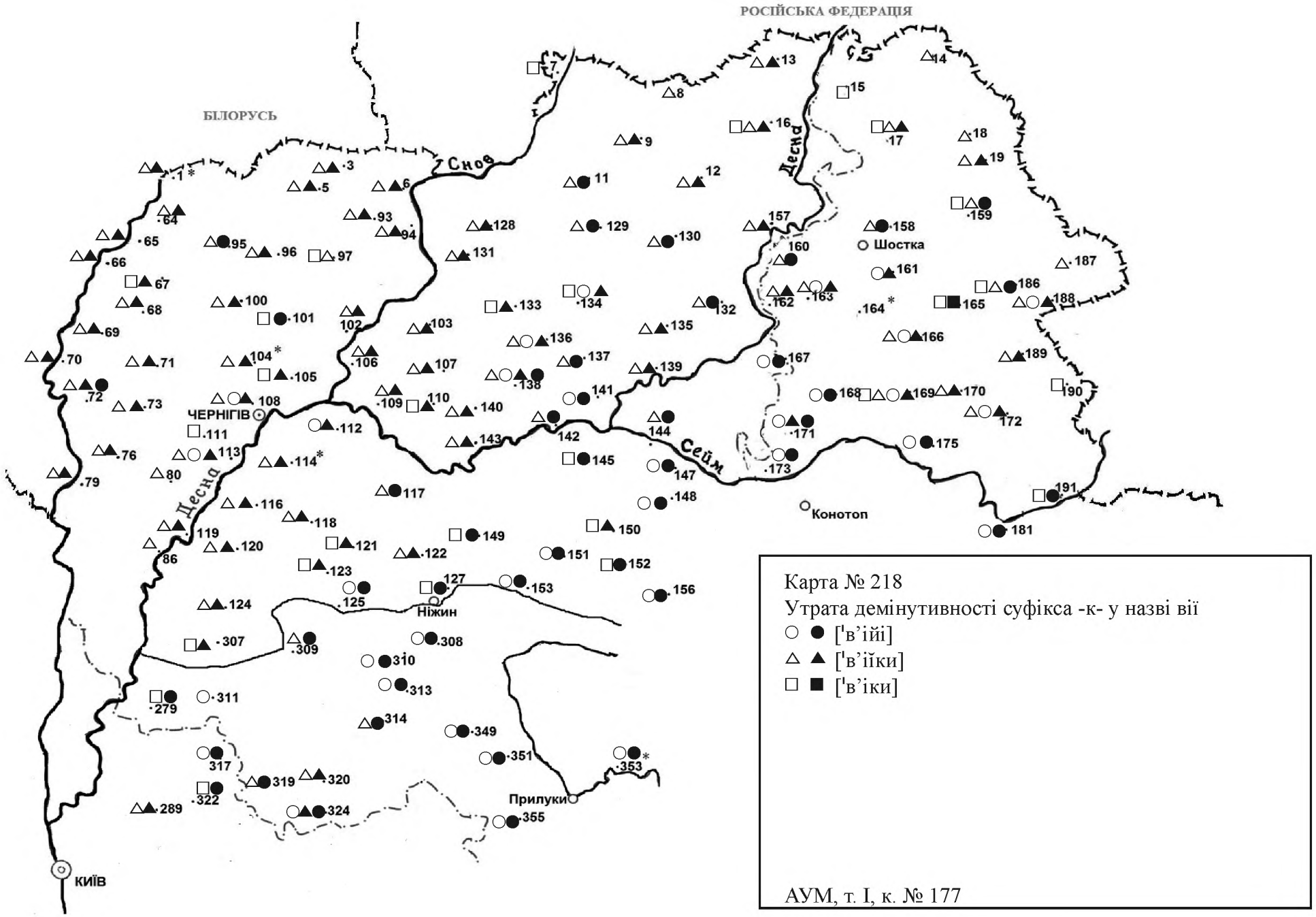

Карта № 218

Утрата демінутивності суфікса -к- у назві вії

○ ● ['в'ійі]

△ ▲ ['в'ійки]

□ ■ ['в'іки]

АУМ, т. І, к. № 177

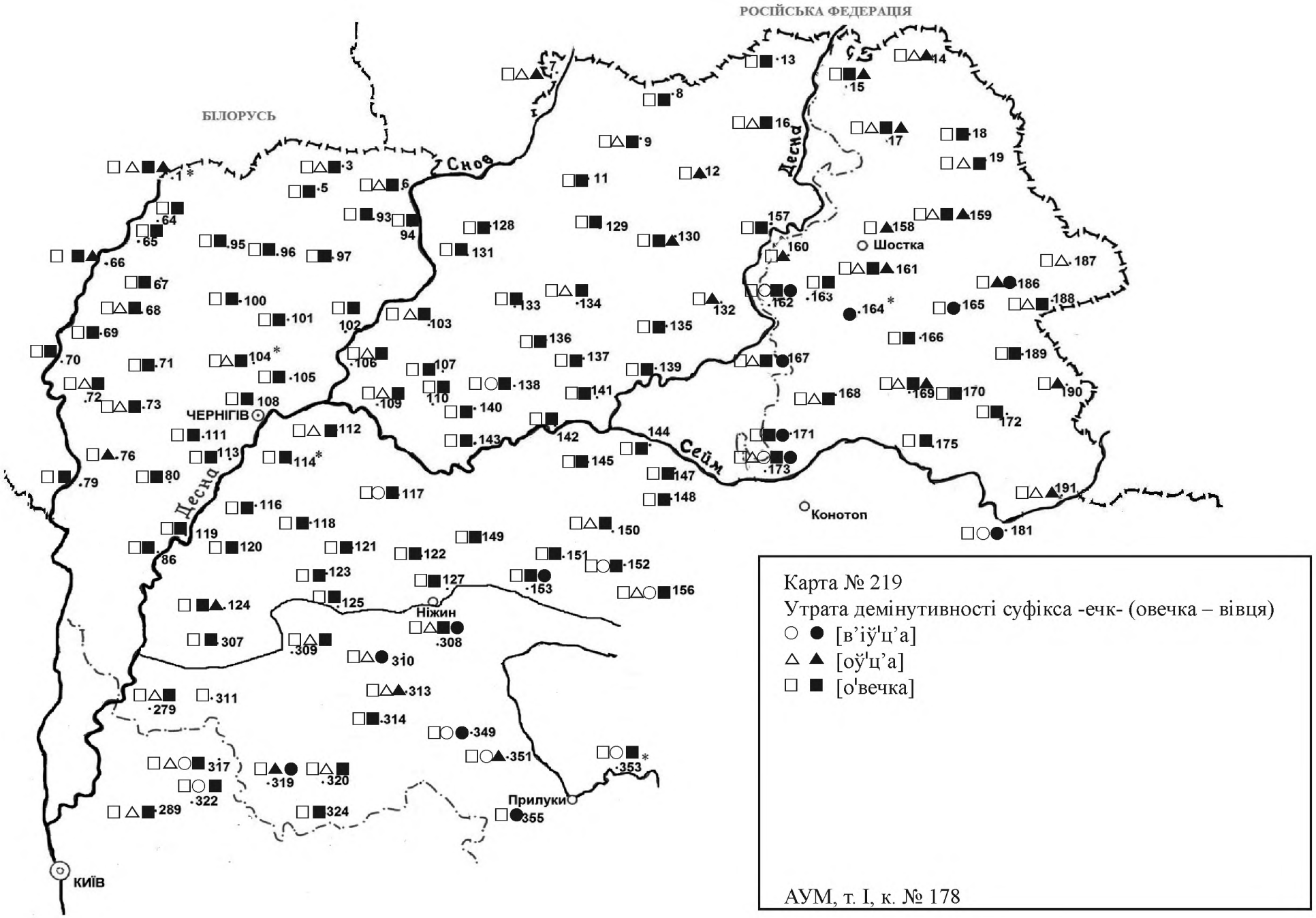

Карта № 219

Утрата демінутивності суфікса -ечк- (овечка – вівця)

○ ● [в'іў'ц'а]

△ ▲ [оў'ц'а]

□ ■ [о'вечка]

АУМ, т. І, к. № 178

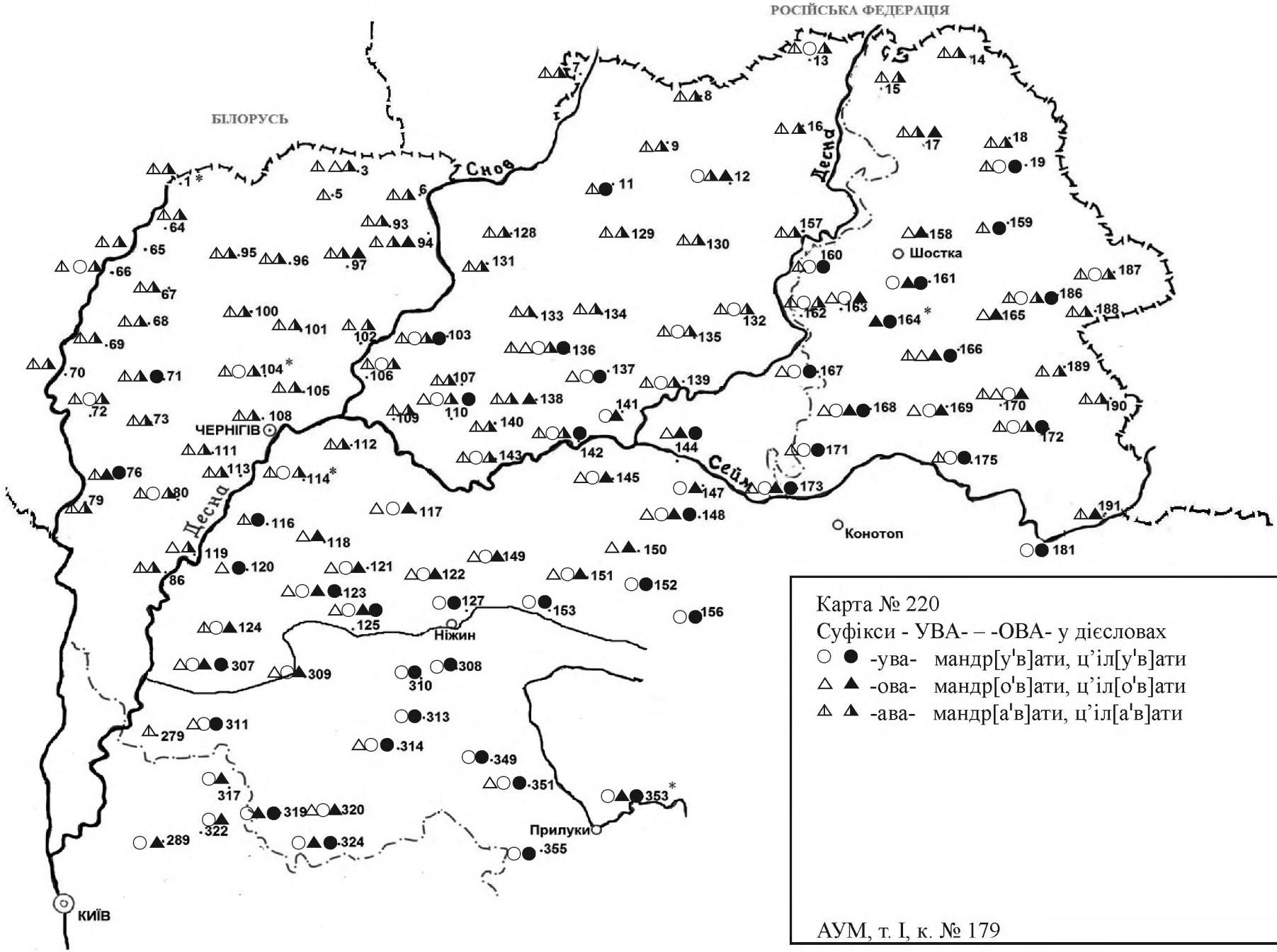

Карта № 220

Суфікси - УВА- – -ОВА- у дієсловах

○ ● -ува- мандр[у'в]ати, ц'іл[у'в]ати

△ ▲ -ова- мандр[о'в]ати, ц'іл[о'в]ати

⚠ ▲ -ава- мандр[а'в]ати, ц'іл[а'в]ати

АУМ, т. І, к. № 179

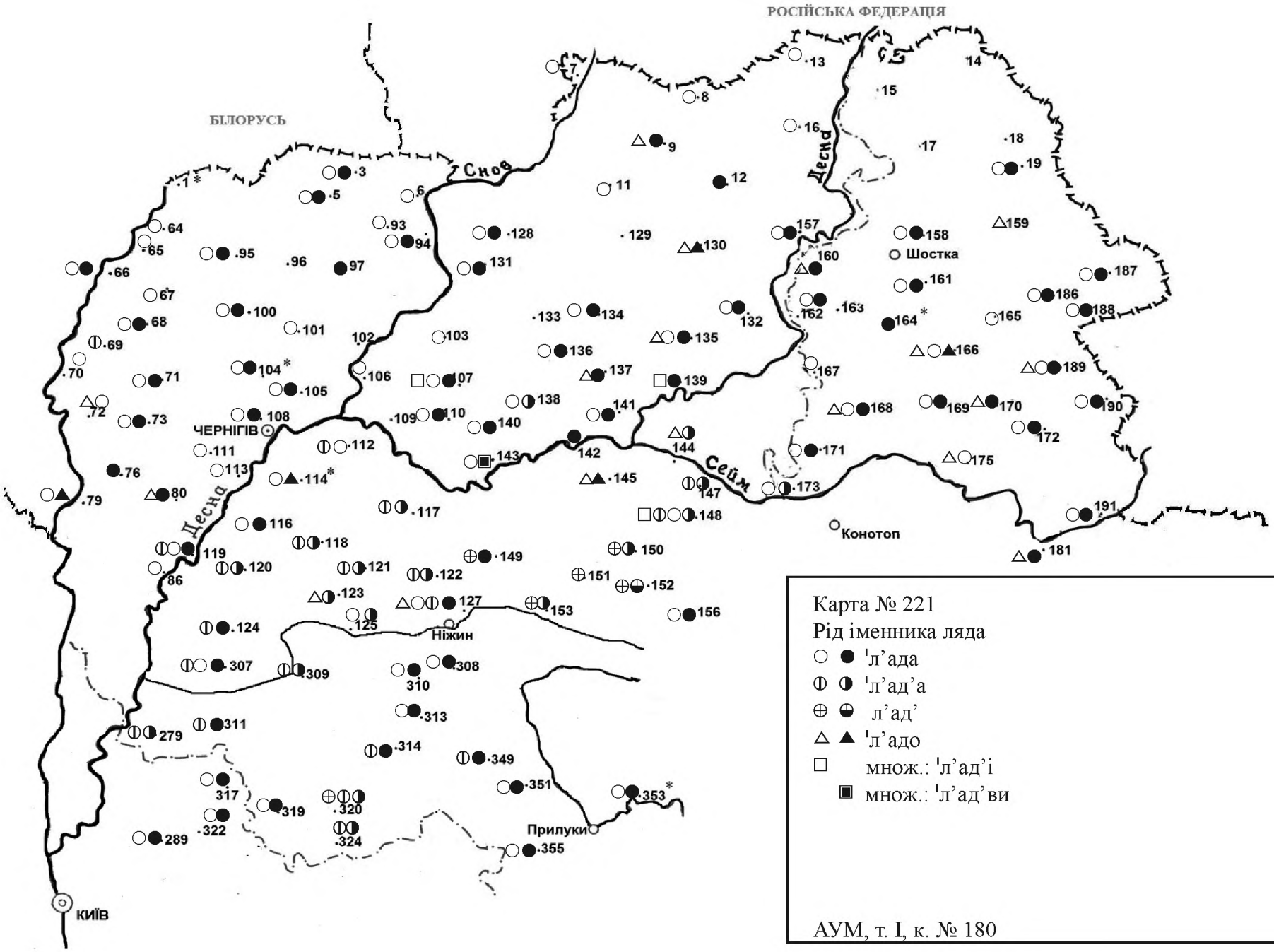

Карта № 221
Рід іменника ляда
○ ● ˈл’ада
◑ ◑ ˈл’ад’а
⊕ ◒ л’ад’
△ ▲ ˈл’адо
□ множ.: ˈл’ад’і
▣ множ.: ˈл’ад’ви

АУМ, т. І, к. № 180

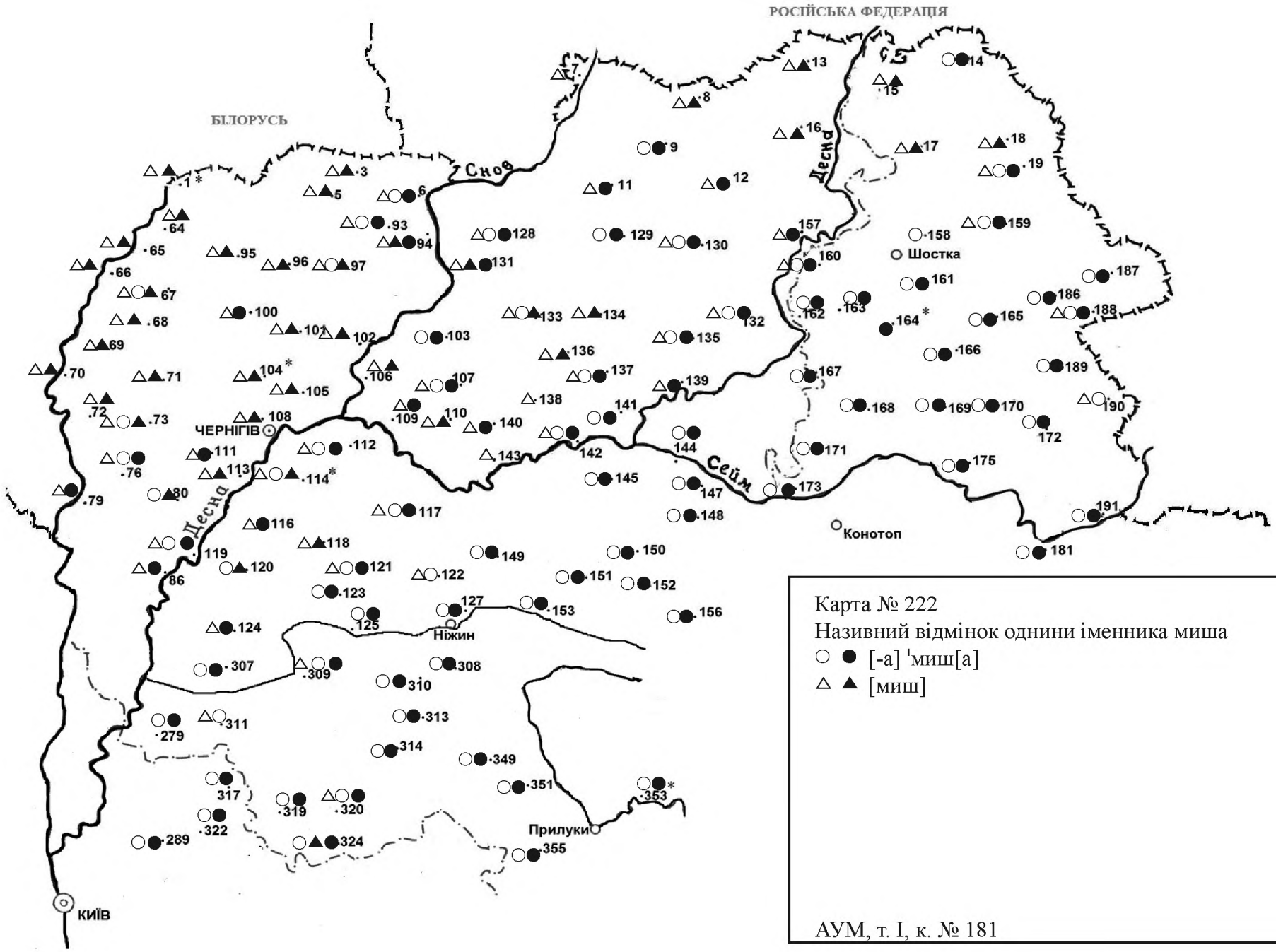

Карта № 222

Називний відмінок однини іменника миша

○ ● [-а] 'миш[а]

△ ▲ [миш]

АУМ, т. І, к. № 181

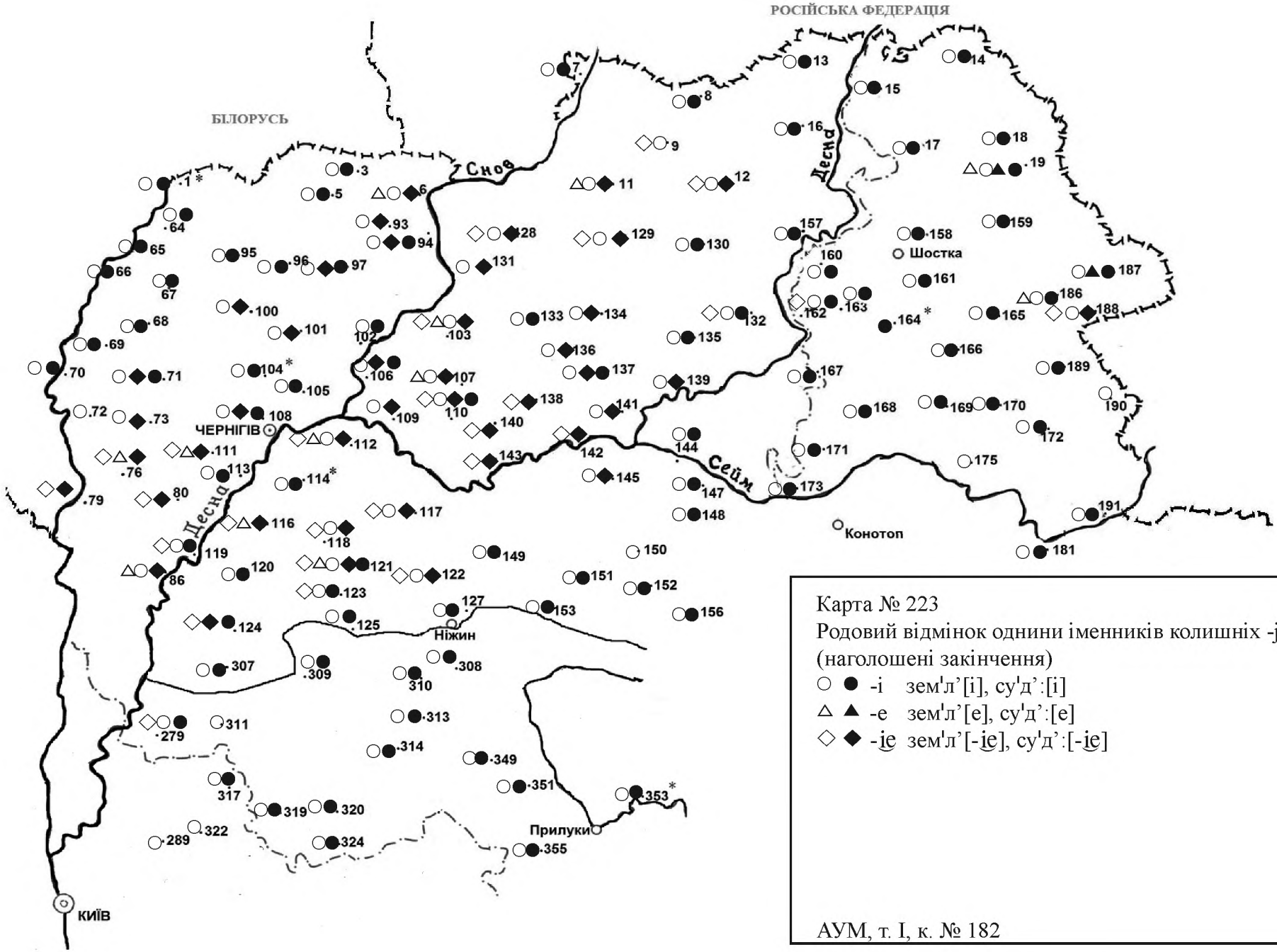

Карта № 223

Родовий відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (наголошені закінчення)

○ ● -і зем'л'[і], су'д':[і]

△ ▲ -е зем'л'[е], су'д':[е]

◇ ◆ -i̯e зем'л'[-i̯e], су'д':[-i̯e]

АУМ, т. І, к. № 182

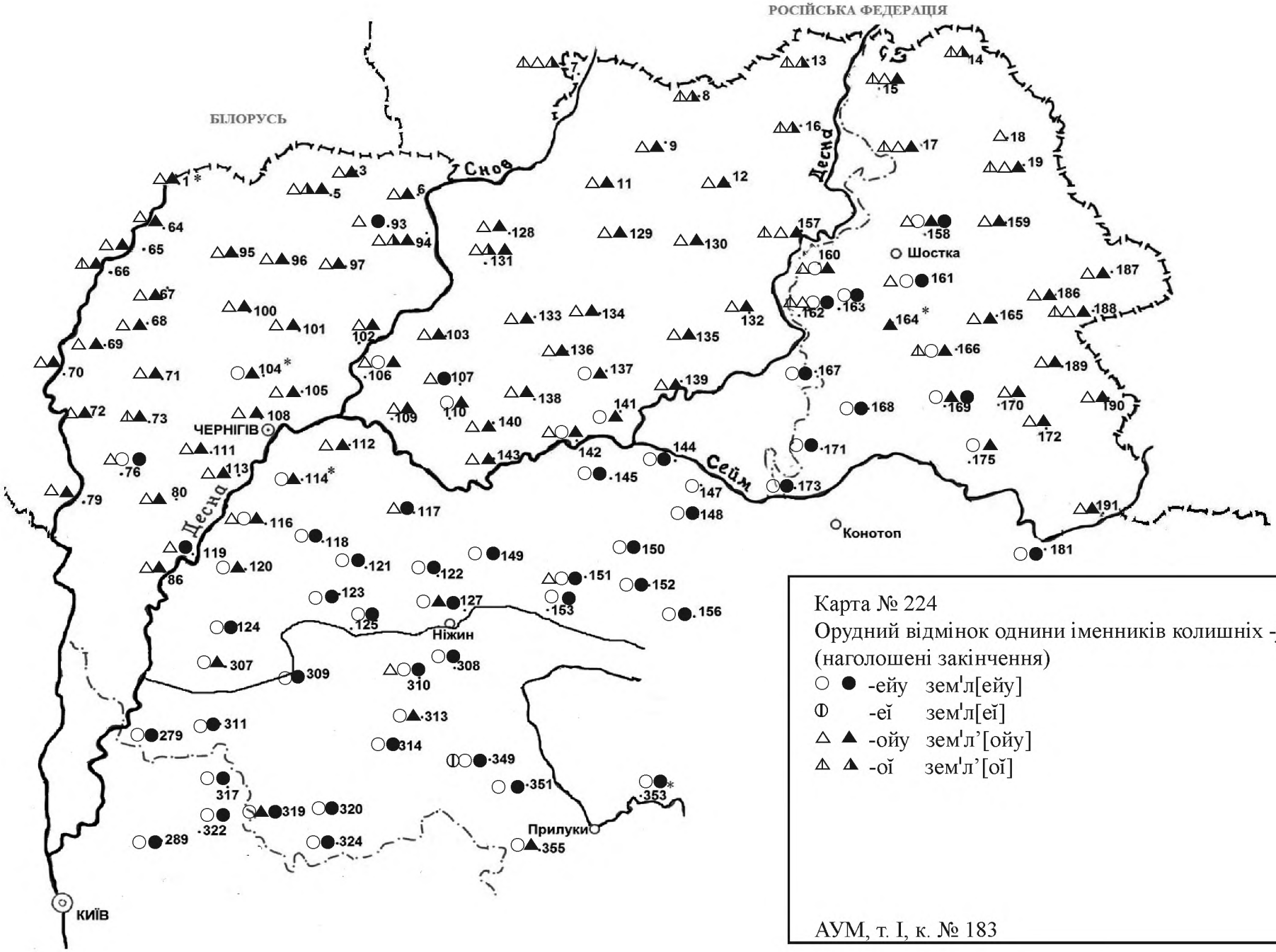

Карта № 224

Орудний відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (наголошені закінчення)

○ ● -ейу зем'л[ейу]

Ф -еї зем'л[еї]

△ ▲ -ойу зем'л'[ойу]

◮ ◭ -ої зем'л'[ої]

АУМ, т. І, к. № 183

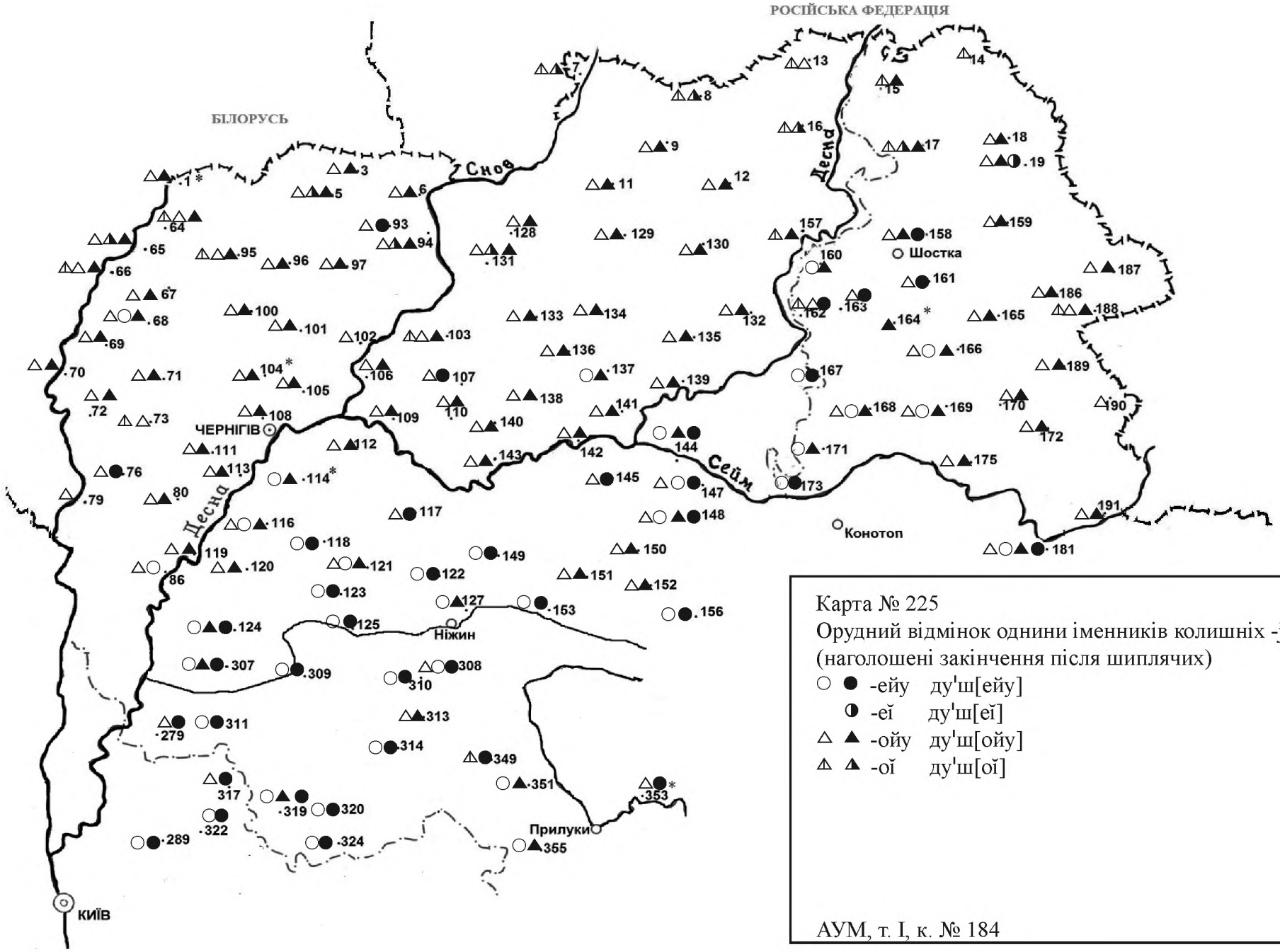

Карта № 225

Орудний відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (наголошені закінчення після шиплячих)

○ ● -ейу ду'ш[ейу]

◑ -еї ду'ш[еї]

△ ▲ -ойу ду'ш[ойу]

⛬ ⛬ -ої ду'ш[ої]

АУМ, т. І, к. № 184

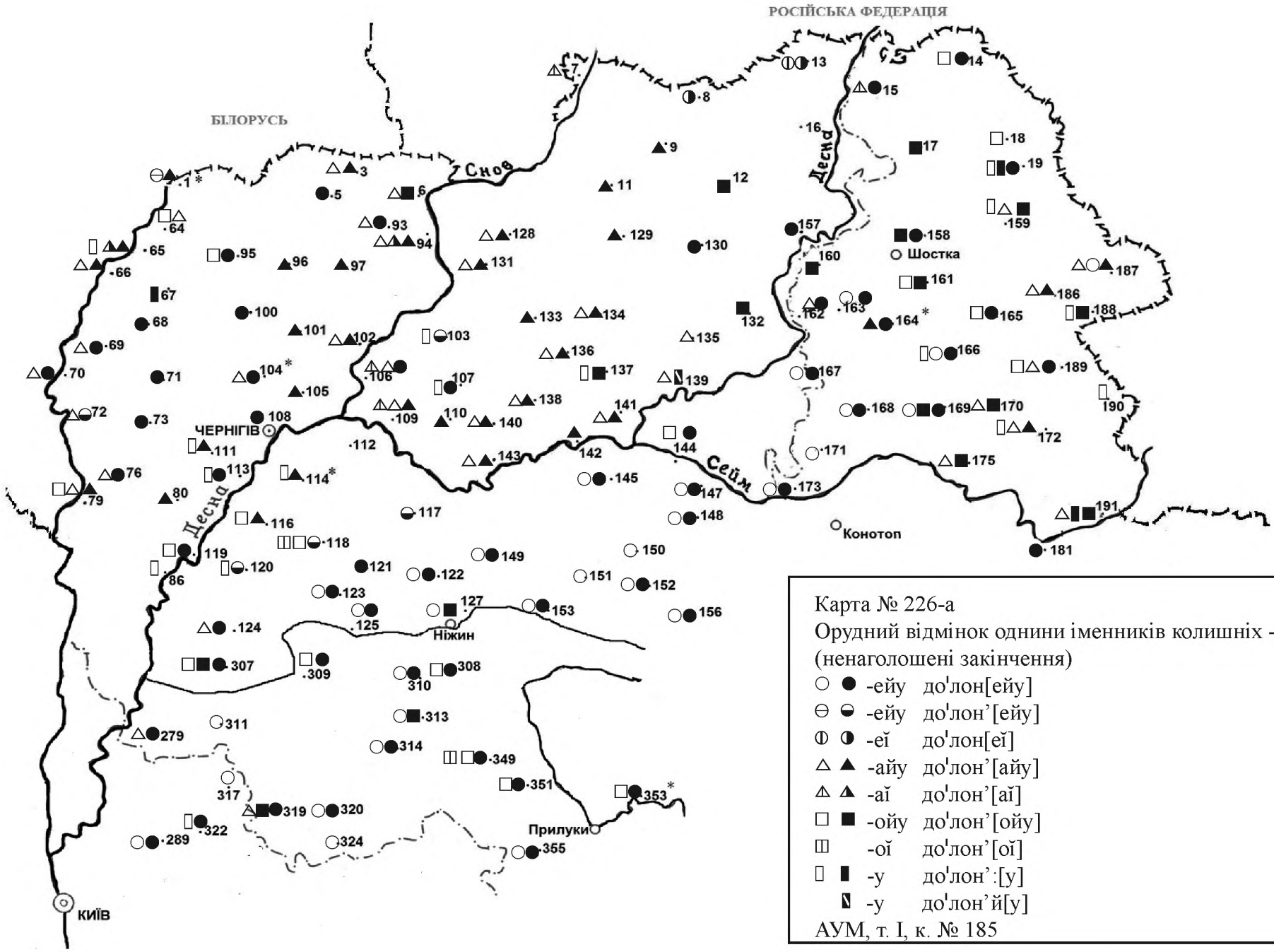

Карта № 226-а

Орудний відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (ненаголошені закінчення)

○ ● -ейу до'лон[ейу]

⊖ ◒ -ейу до'лон’[ейу]

Φ ◑ -еї до'лон[еї]

△ ▲ -айу до'лон’[айу]

⚠ ▲ -аї до'лон’[аї]

□ ■ -ойу до'лон’[ойу]

◫ -ої до'лон’[ої]

▯ ▮ -у до'лон’:[у]

◪ -у до'лон’й[у]

АУМ, т. І, к. № 185

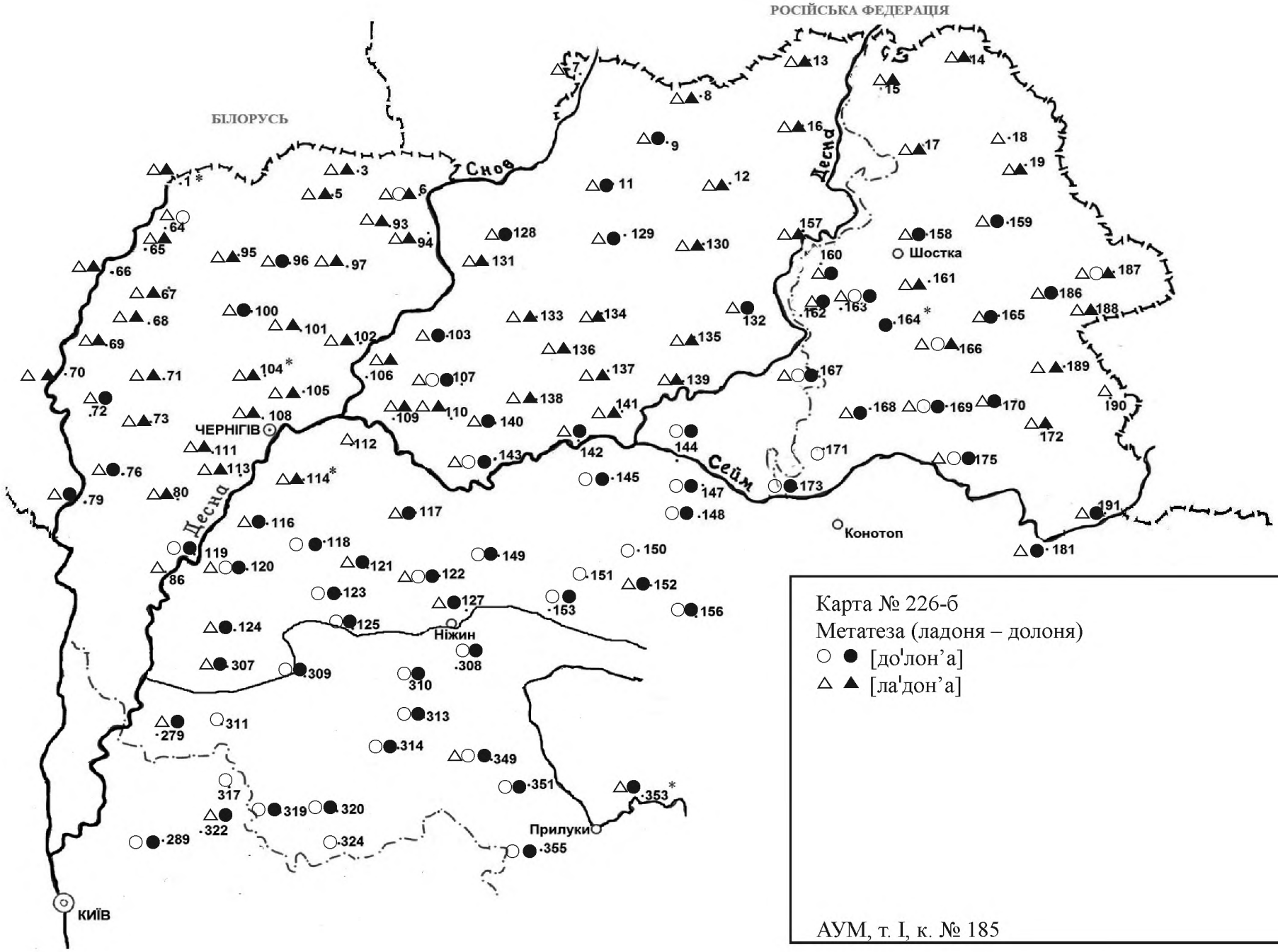

Карта № 226-б
Метатеза (ладоня – долоня)
○ ● [до'лон'а]
△ ▲ [ла'дон'а]

АУМ, т. I, к. № 185

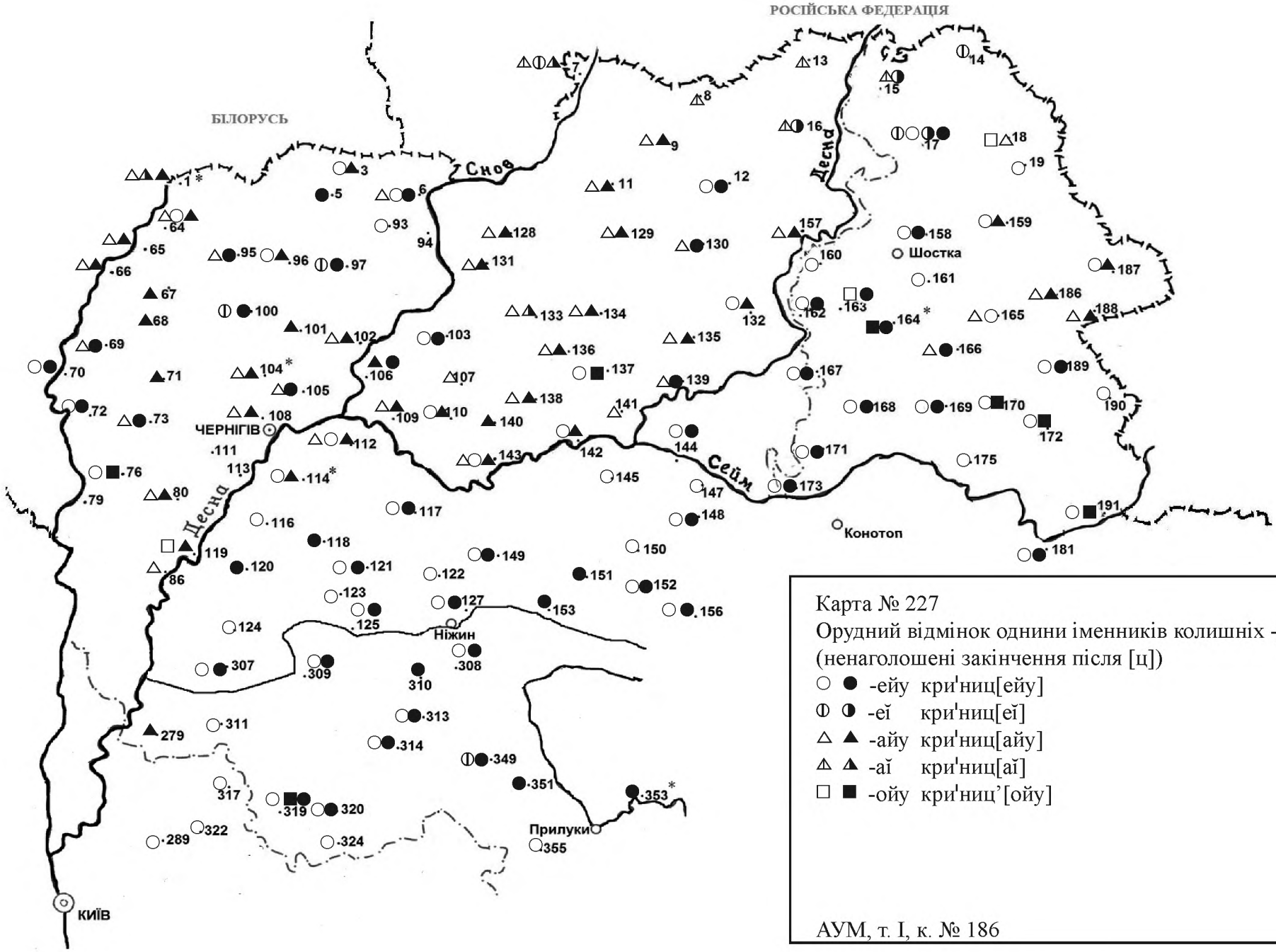

Карта № 227

Орудний відмінок однини іменників колишніх -jā- основ (ненаголошені закінчення після [ц])

○ ● -ейу кри'ниц[ейу]

Ф ◑ -еї кри'ниц[еї]

△ ▲ -айу кри'ниц[айу]

⚠ ▲ -аї кри'ниц[аї]

□ ■ -ойу кри'ниц'[ойу]

АУМ, т. І, к. № 186

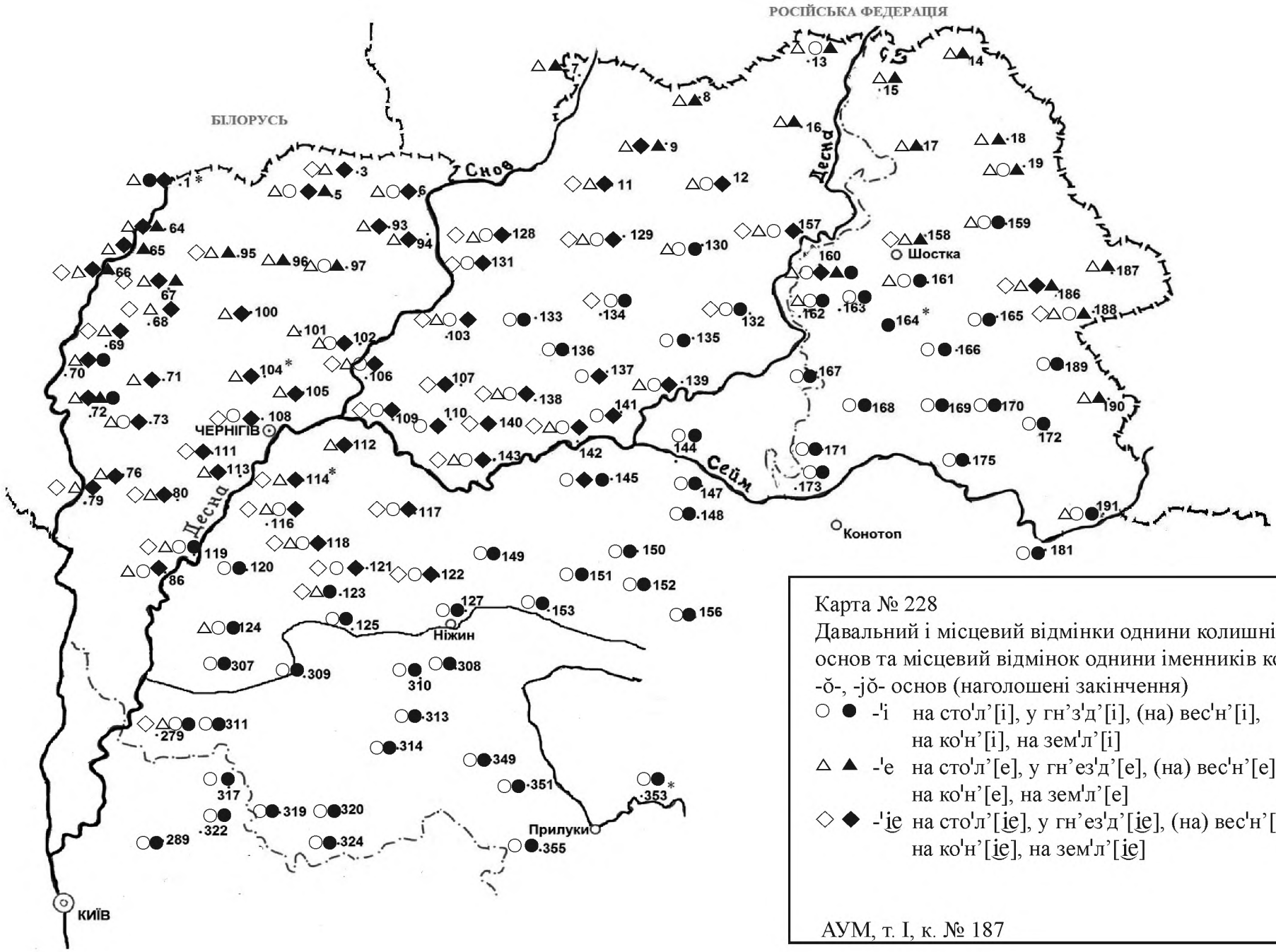

Карта № 228

Давальний і місцевий відмінки однини колишніх -ā-, -jā- основ та місцевий відмінок однини іменників колишніх -ŏ-, -jŏ- основ (наголошені закінчення)

○ ● -ˈi на стоˈл’[і], у гн’зˈд’[і], (на) весˈн’[і], на коˈн’[і], на земˈл’[і]

△ ▲ -ˈe на стоˈл’[е], у гн’езˈд’[е], (на) весˈн’[е], на коˈн’[е], на земˈл’[е]

◇ ◆ -ˈi̯e на стоˈл’[i̯e], у гн’езˈд’[i̯e], (на) весˈн’[i̯e], на коˈн’[i̯e], на земˈл’[i̯e]

АУМ, т. І, к. № 187

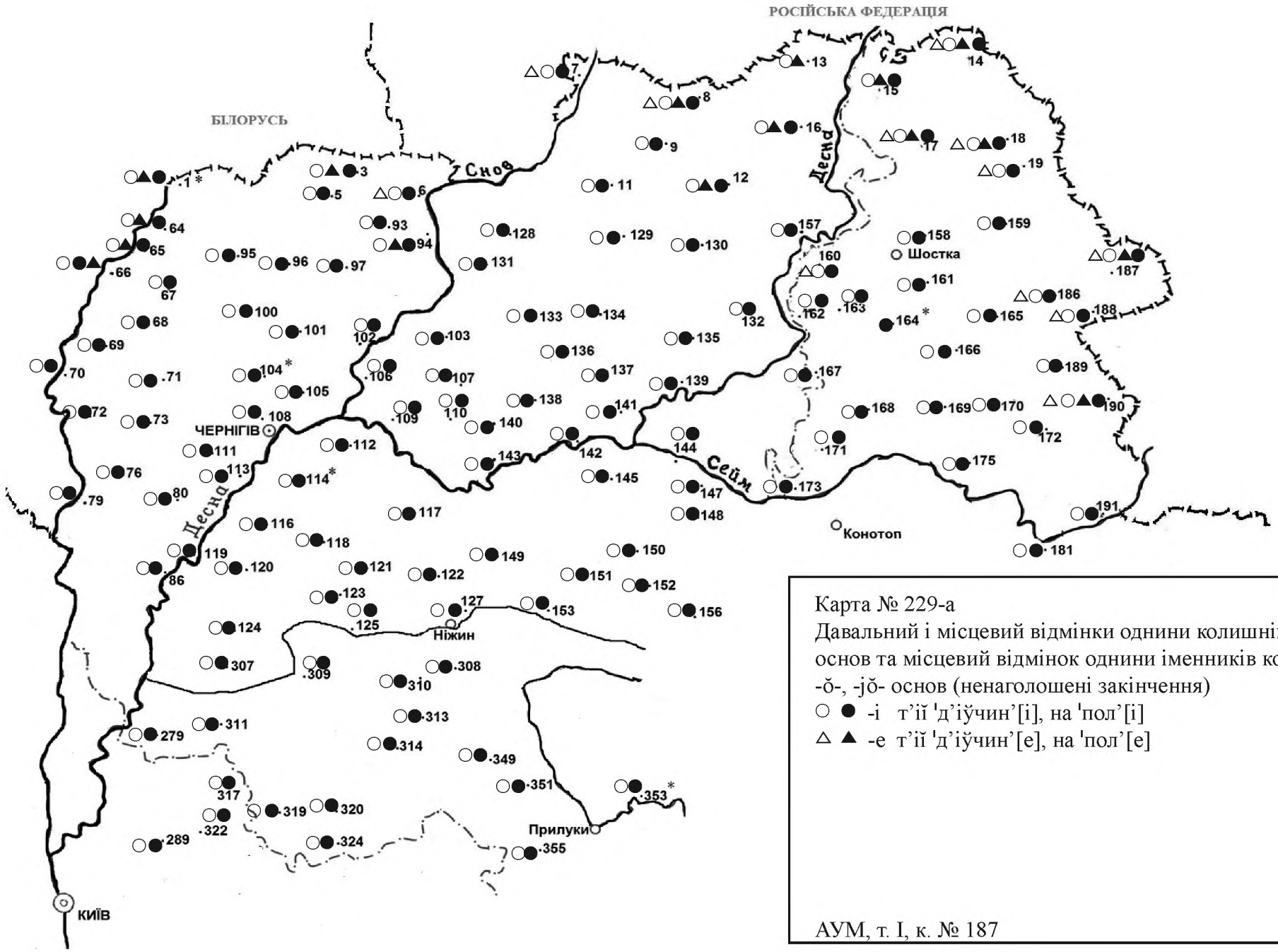

Карта № 229-а

Давальний і місцевий відмінки однини колишніх -ā-, -jā- основ та місцевий відмінок однини іменників колишніх -ŏ-, -jŏ- основ (ненаголошені закінчення)

○ ● -і т'ій 'д'іўчин'[і], на 'пол'[і]

△ ▲ -е т'ій 'д'іўчин'[е], на 'пол'[е]

АУМ, т. І, к. № 187

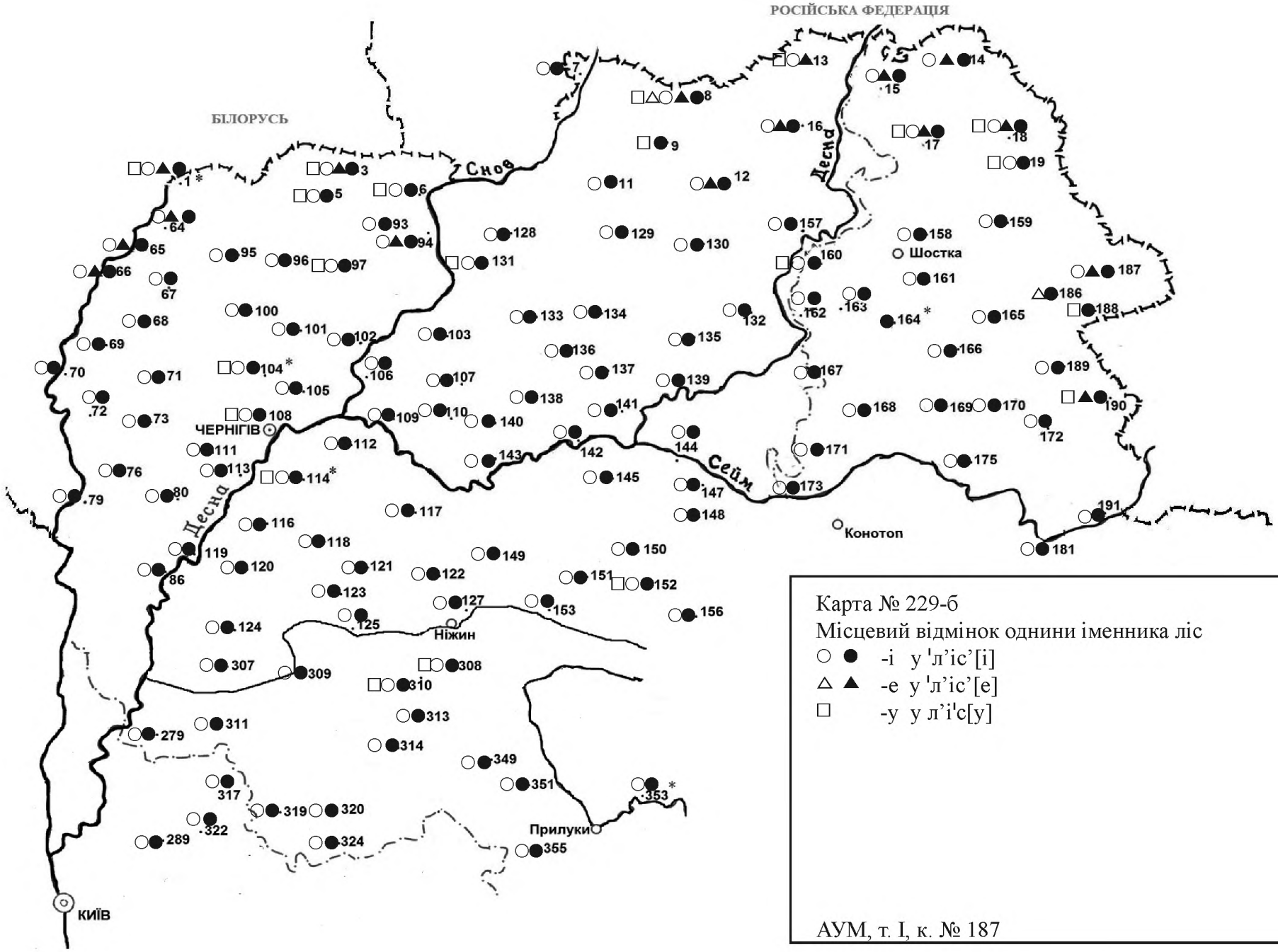

Карта № 229-б

Місцевий відмінок однини іменника ліс

○ ● -і у 'л'ic'[i]

△ ▲ -е у 'л'ic'[e]

□ -у у л'і'с[у]

АУМ, т. І, к. № 187

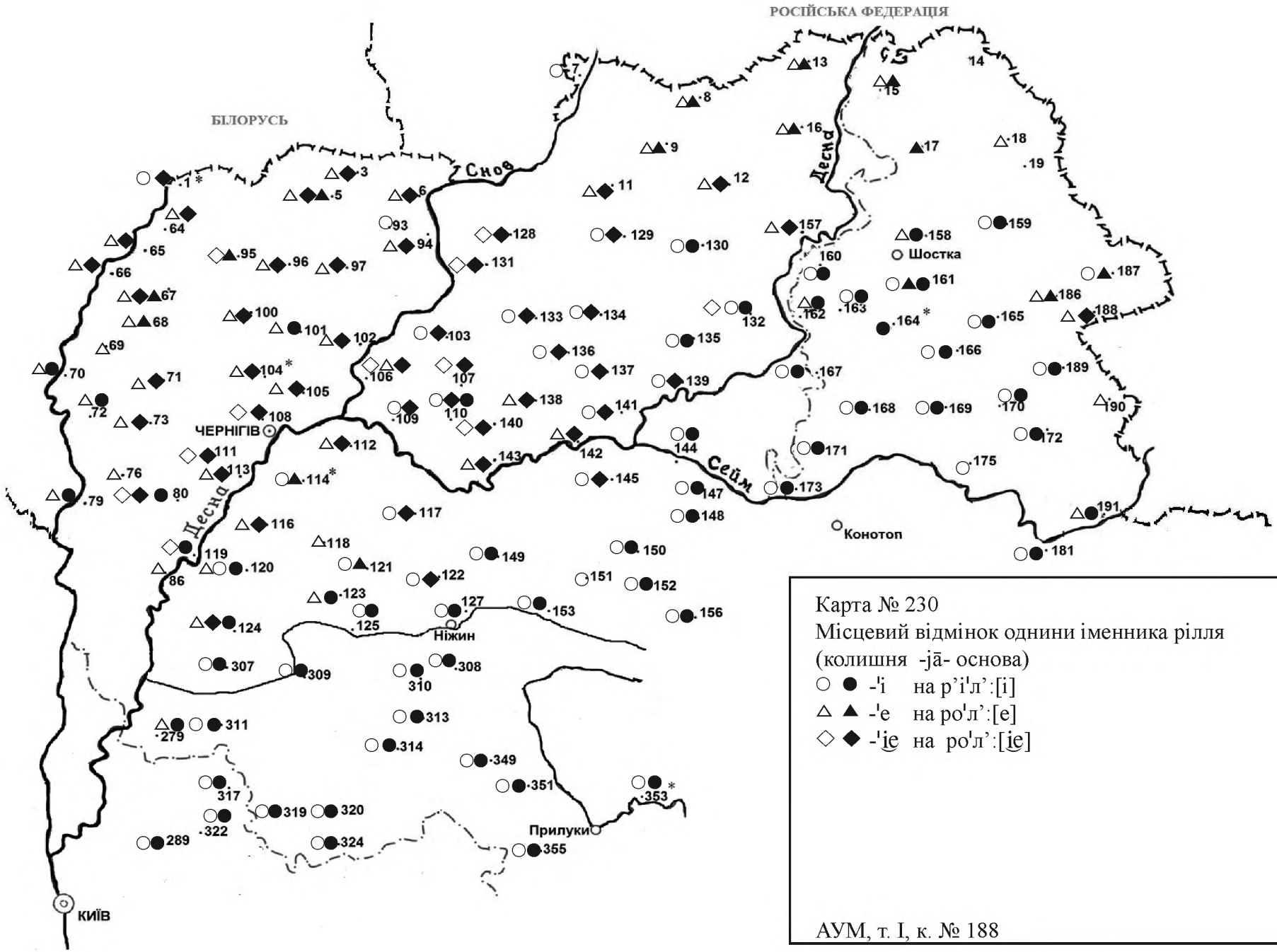

Карта № 230
Місцевий відмінок однини іменника рілля
(колишня -jā- основа)
○ ● -ˈi на pʼiˈlʼ:[i]
△ ▲ -ˈe на poˈlʼ:[e]
◇ ◆ -ˈie̯ на poˈlʼ:[ie̯]

АУМ, т. І, к. № 188

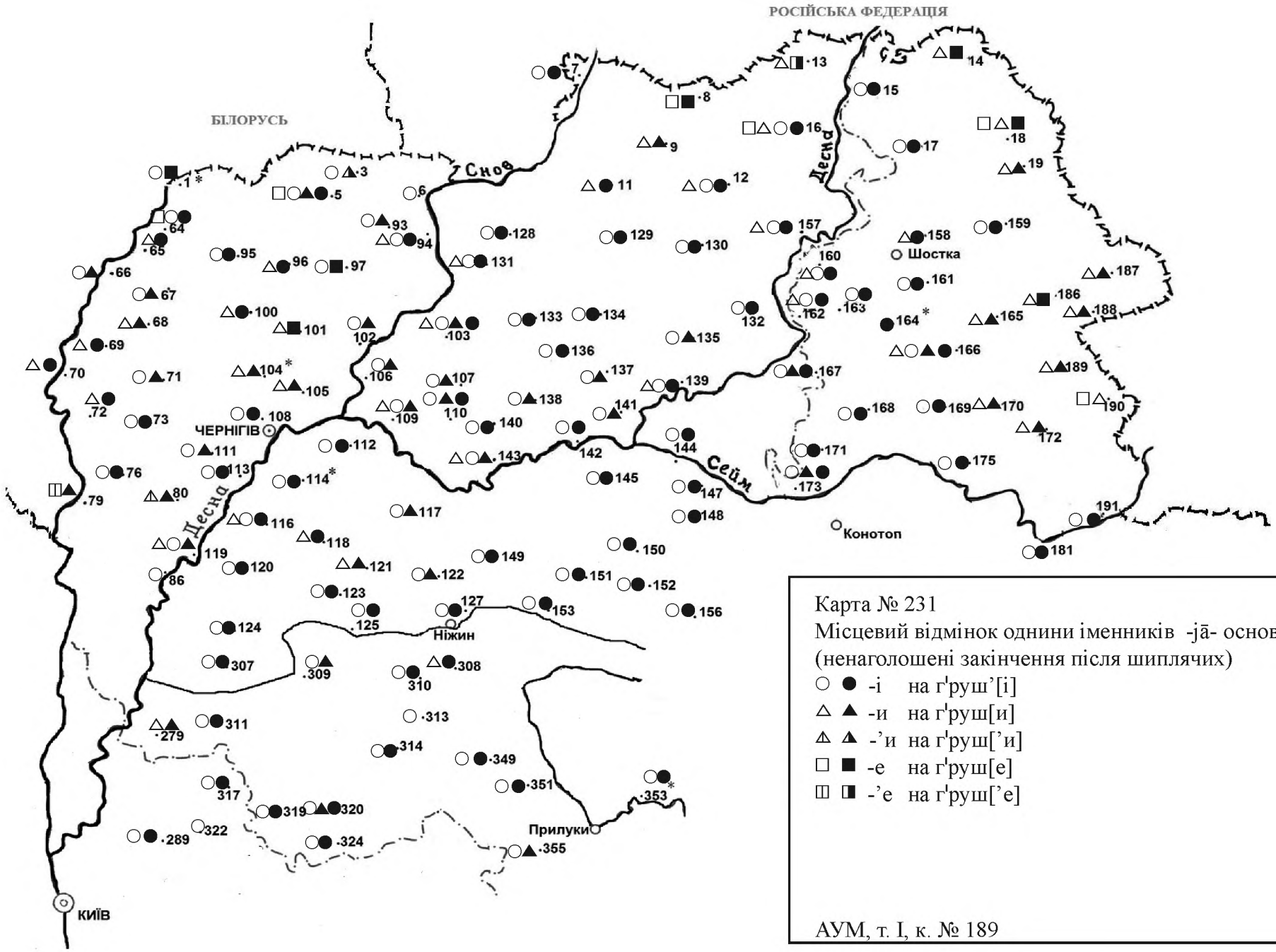

Карта № 231

Місцевий відмінок однини іменників -jā- основ (ненаголошені закінчення після шиплячих)

○ ● -і на г'руш'[і]

△ ▲ -и на г'руш[и]

◬ ▲ -'и на г'руш['и]

□ ■ -е на г'руш[е]

◫ ◨ -'е на г'руш['е]

АУМ, т. І, к. № 189

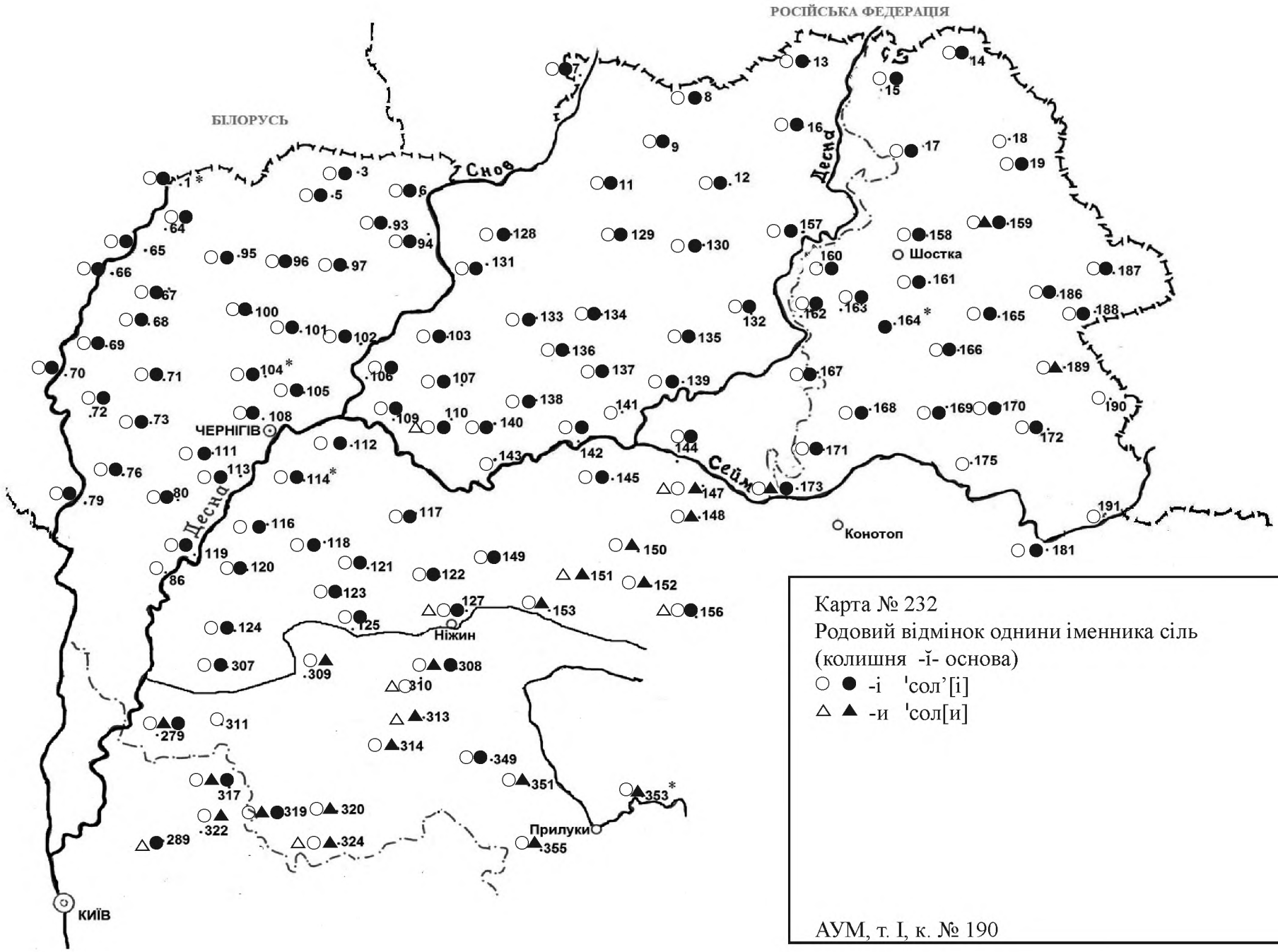

Карта № 232
Родовий відмінок однини іменника сіль
(колишня -ї- основа)
○ ● -і ˈсол’[і]
△ ▲ -и ˈсол[и]

АУМ, т. І, к. № 190

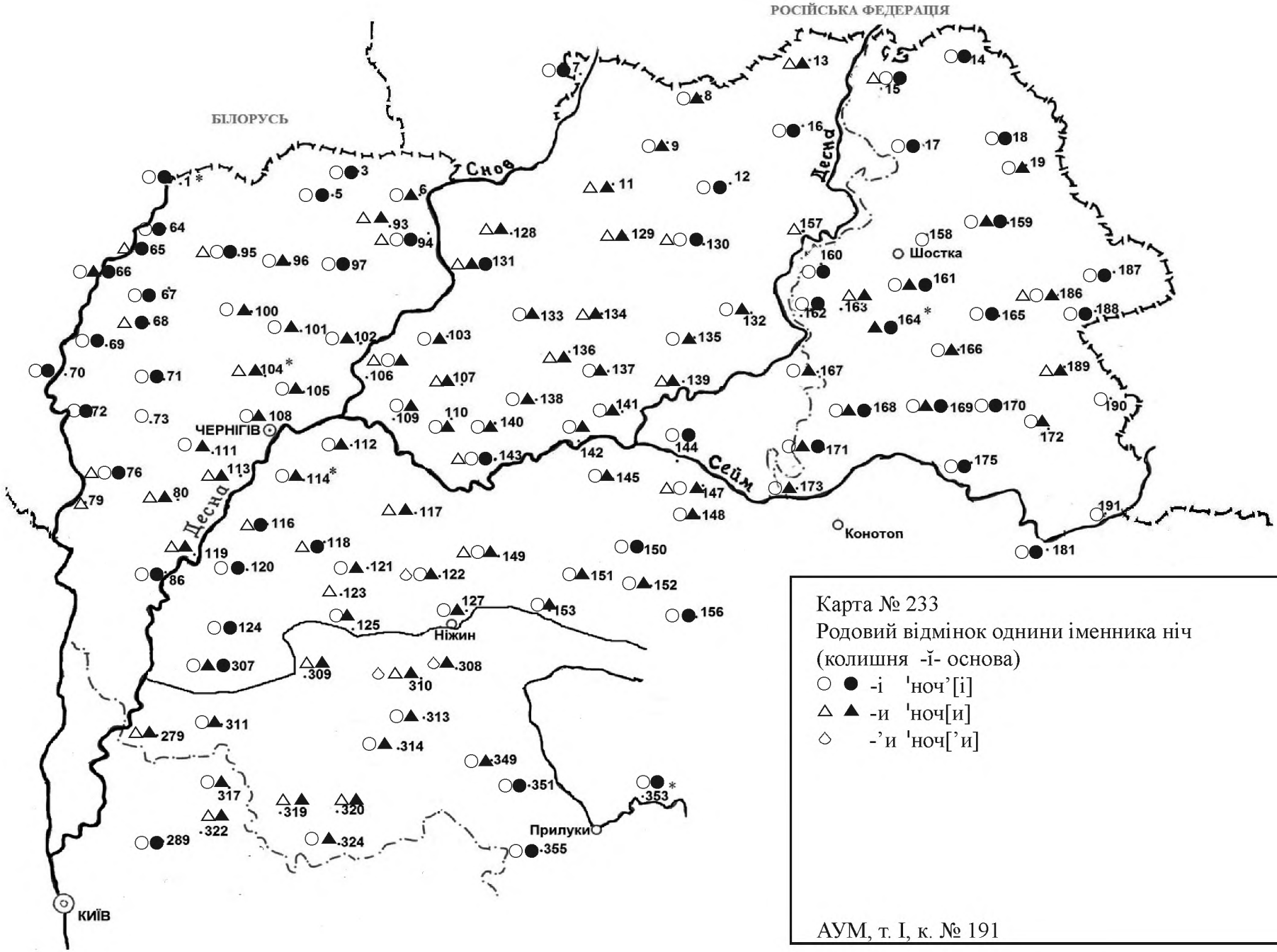

Карта № 233
Родовий відмінок однини іменника ніч
(колишня -ї- основа)
○ ● -і ˈноч’[і]
△ ▲ -и ˈноч[и]
◇ -’и ˈноч[’и]

АУМ, т. І, к. № 191

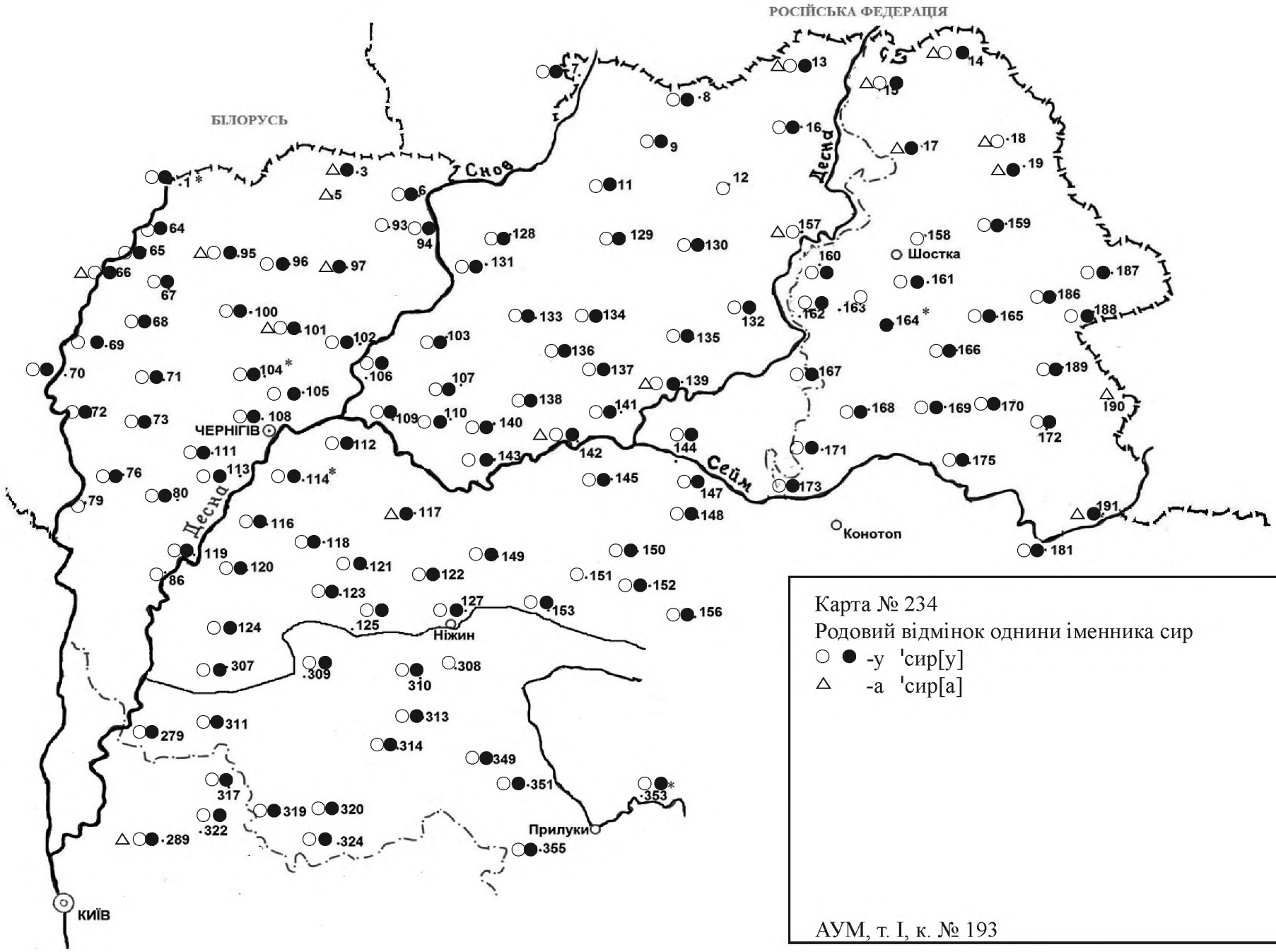

Карта № 234

Родовий відмінок однини іменника сир

○ ● -у 'сир[у]

△ -а 'сир[а]

АУМ, т. І, к. № 193

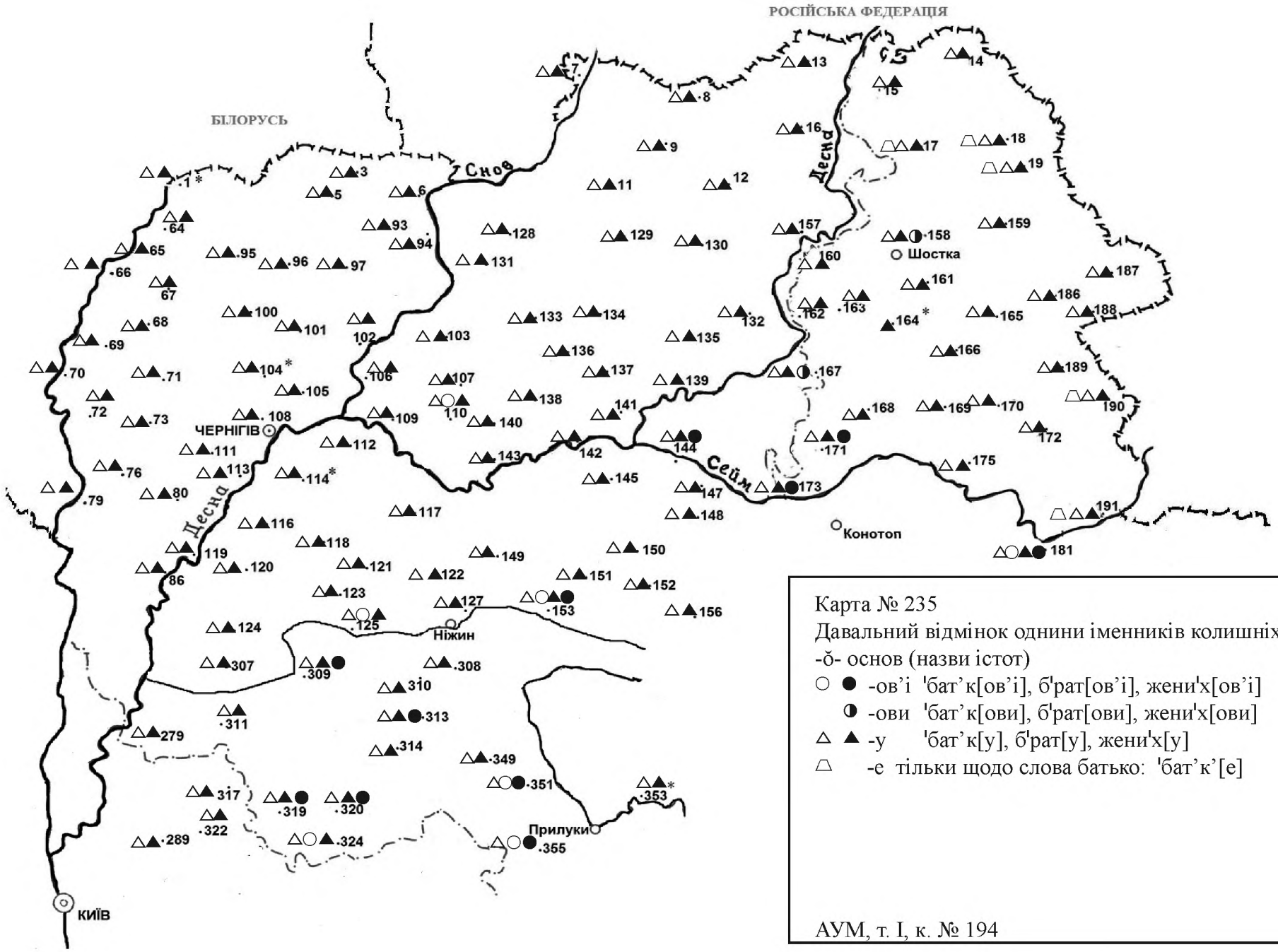

Карта № 235

Давальний відмінок однини іменників колишніх -ŏ- основ (назви істот)

○ ● -ов'і 'бат'к[ов'і], б'рат[ов'і], жени'х[ов'і]

◑ -ови 'бат'к[ови], б'рат[ови], жени'х[ови]

△ ▲ -у 'бат'к[у], б'рат[у], жени'х[у]

△ -е тільки щодо слова батько: 'бат'к'[е]

АУМ, т. І, к. № 194

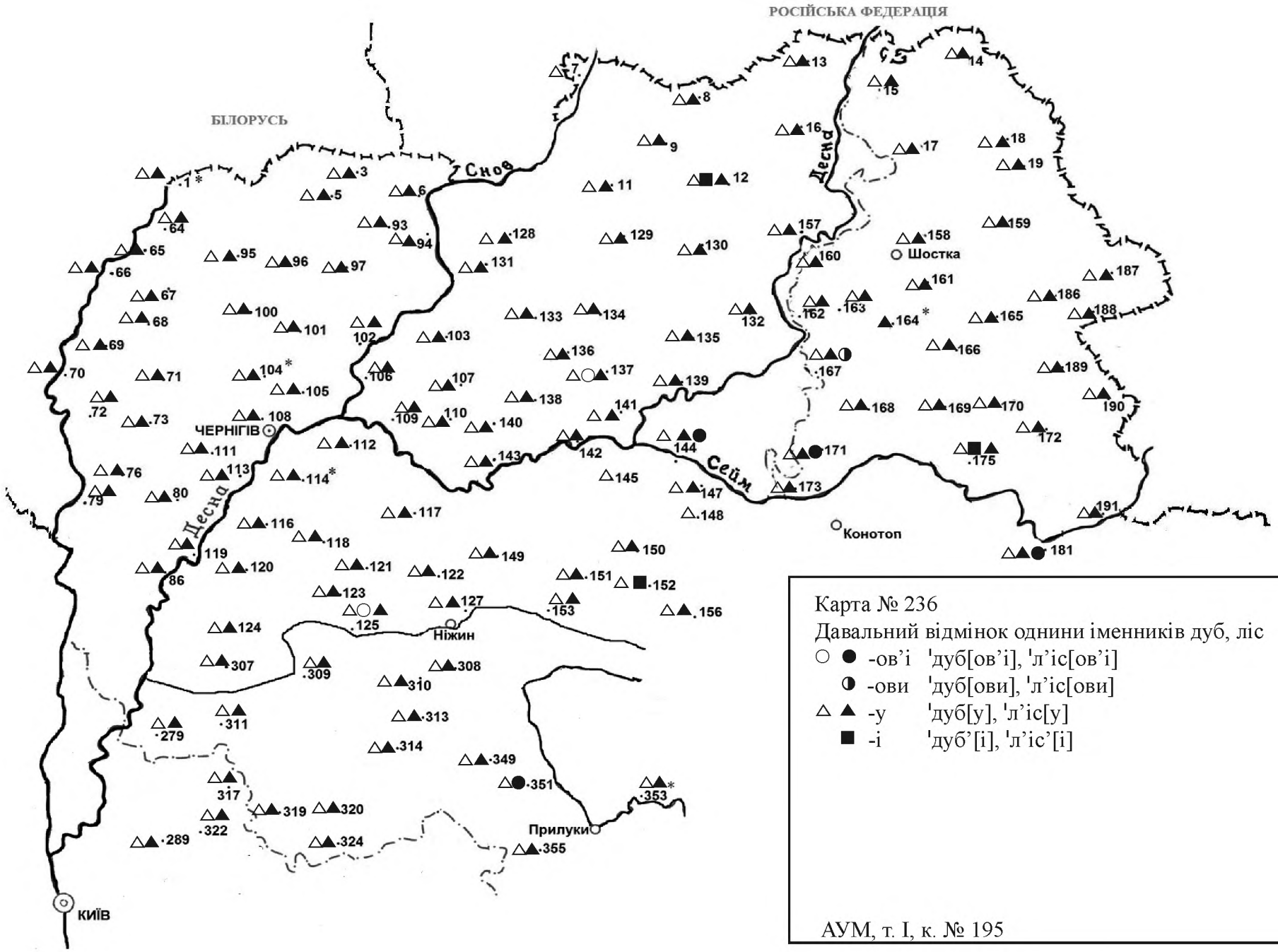

Карта № 236

Давальний відмінок однини іменників дуб, ліс

○ ● -ов'і 'дуб[ов'і], 'л'іс[ов'і]

◑ -ови 'дуб[ови], 'л'іс[ови]

△ ▲ -у 'дуб[у], 'л'іс[у]

■ -і 'дуб'[і], 'л'іс'[і]

АУМ, т. І, к. № 195

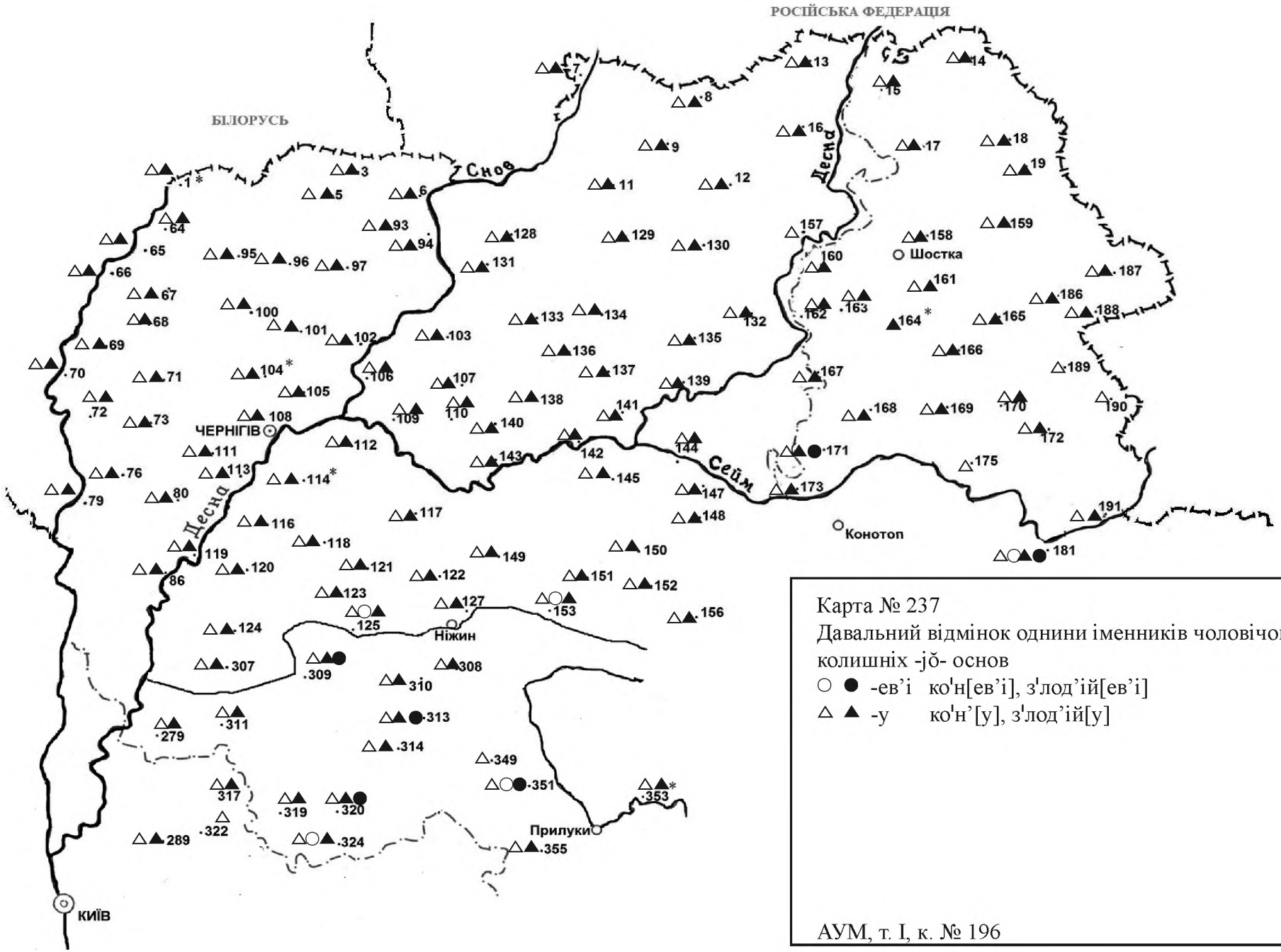

Карта № 237

Давальний відмінок однини іменників чоловічого роду колишніх -jŏ- основ

○ ● -ев'і ко'н[ев'і], з'лод'ій[ев'і]

△ ▲ -у ко'н'[у], з'лод'ій[у]

АУМ, т. І, к. № 196

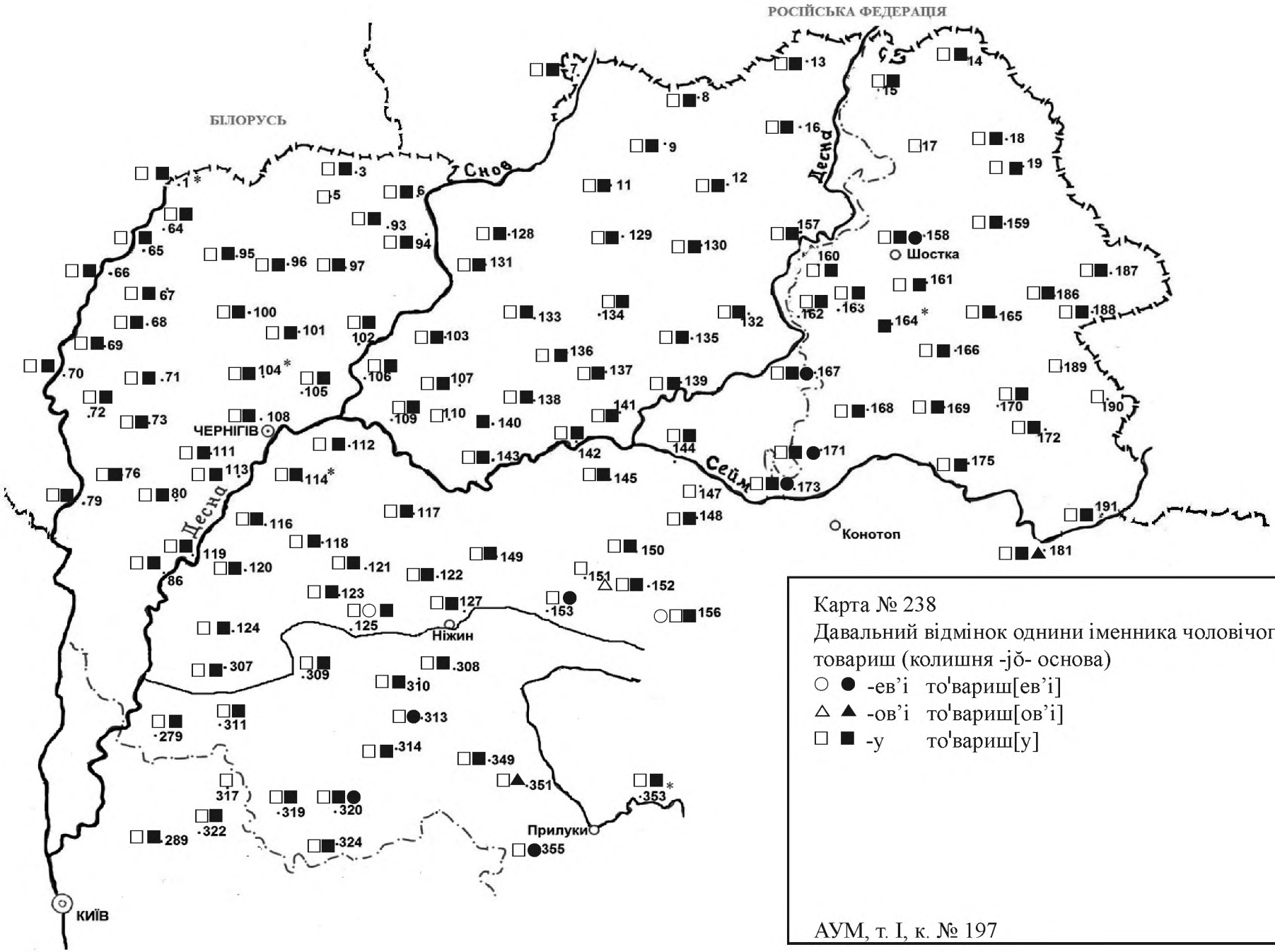

Карта № 238

Давальний відмінок однини іменника чоловічого роду товариш (колишня -jŏ- основа)

○ ● -ев'і то'вариш[ев'і]

△ ▲ -ов'і то'вариш[ов'і]

□ ■ -у то'вариш[у]

АУМ, т. І, к. № 197

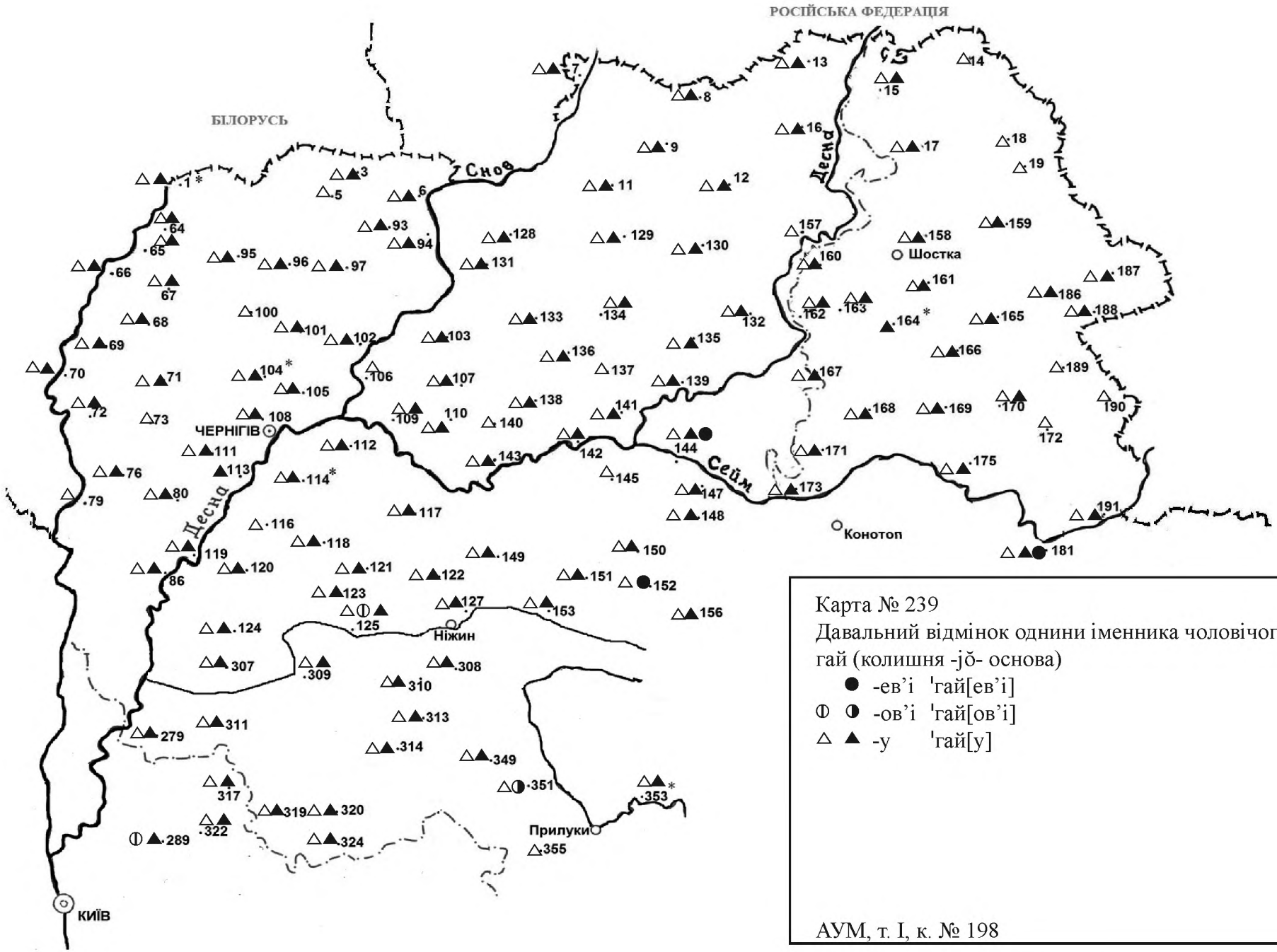

Карта № 239

Давальний відмінок однини іменника чоловічого роду гай (колишня -jŏ- основа)

● -ев'і ˈгай[ев'і]

Ф ◑ -ов'і ˈгай[ов'і]

△ ▲ -у ˈгай[у]

АУМ, т. І, к. № 198

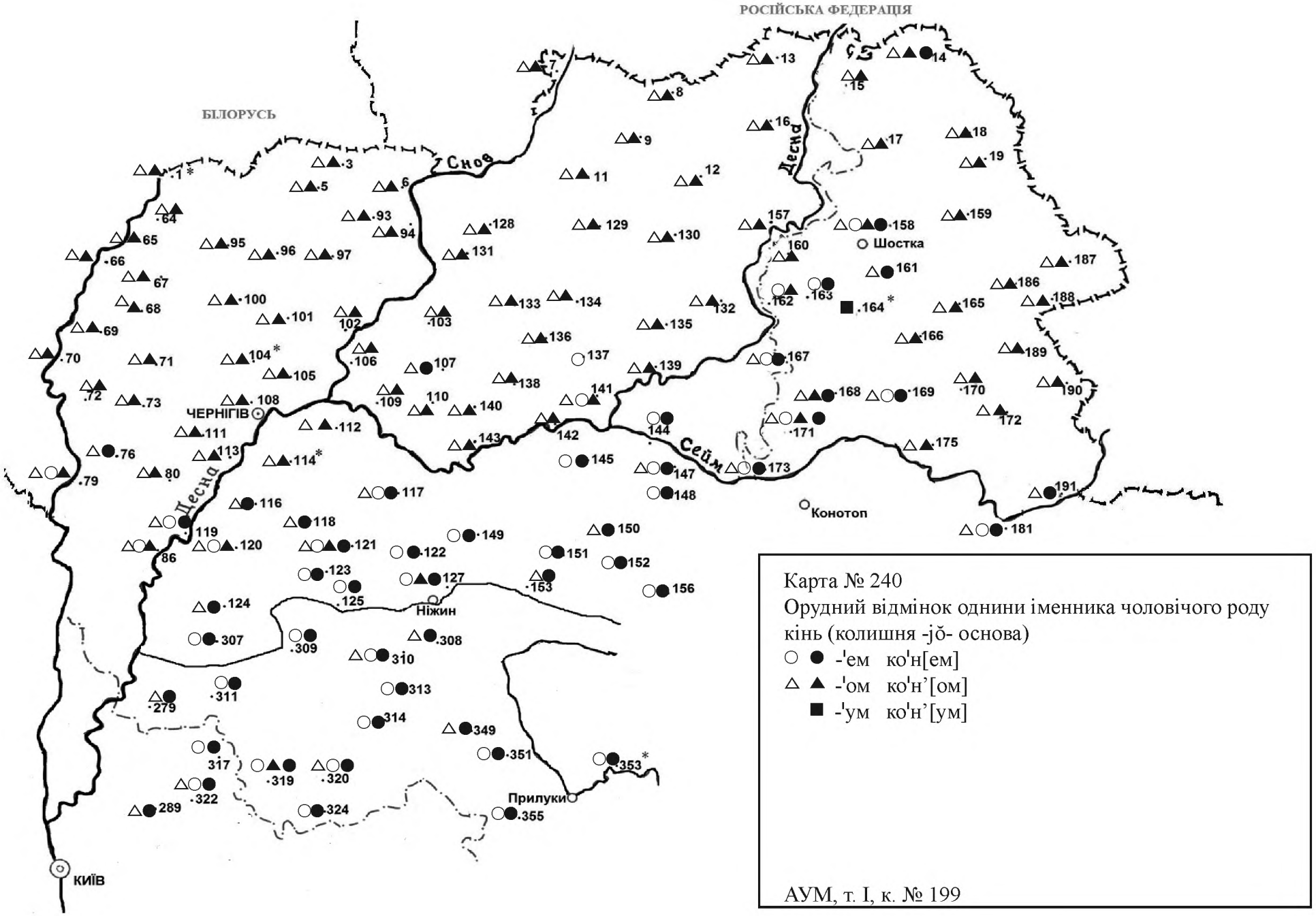

Карта № 240

Орудний відмінок однини іменника чоловічого роду кінь (колишня -jŏ- основа)

○ ● -ˈем ко'н[ем]

△ ▲ -ˈом ко'н’[ом]

■ -ˈум ко'н’[ум]

АУМ, т. І, к. № 199

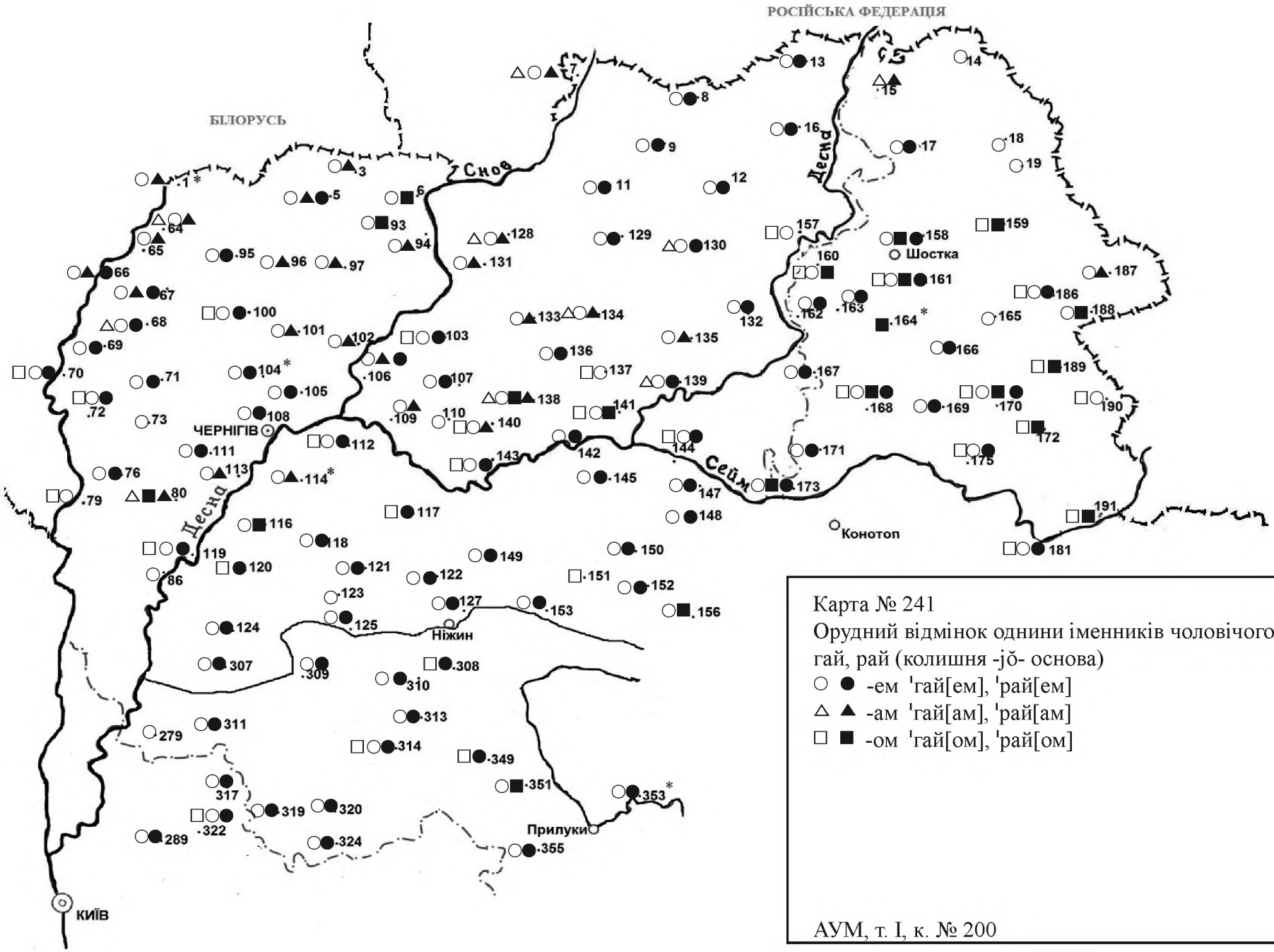

Карта № 241

Орудний відмінок однини іменників чоловічого роду гай, рай (колишня -jŏ- основа)

○ ● -ем 'гай[ем], 'рай[ем]

△ ▲ -ам 'гай[ам], 'рай[ам]

□ ■ -ом 'гай[ом], 'рай[ом]

АУМ, т. І, к. № 200

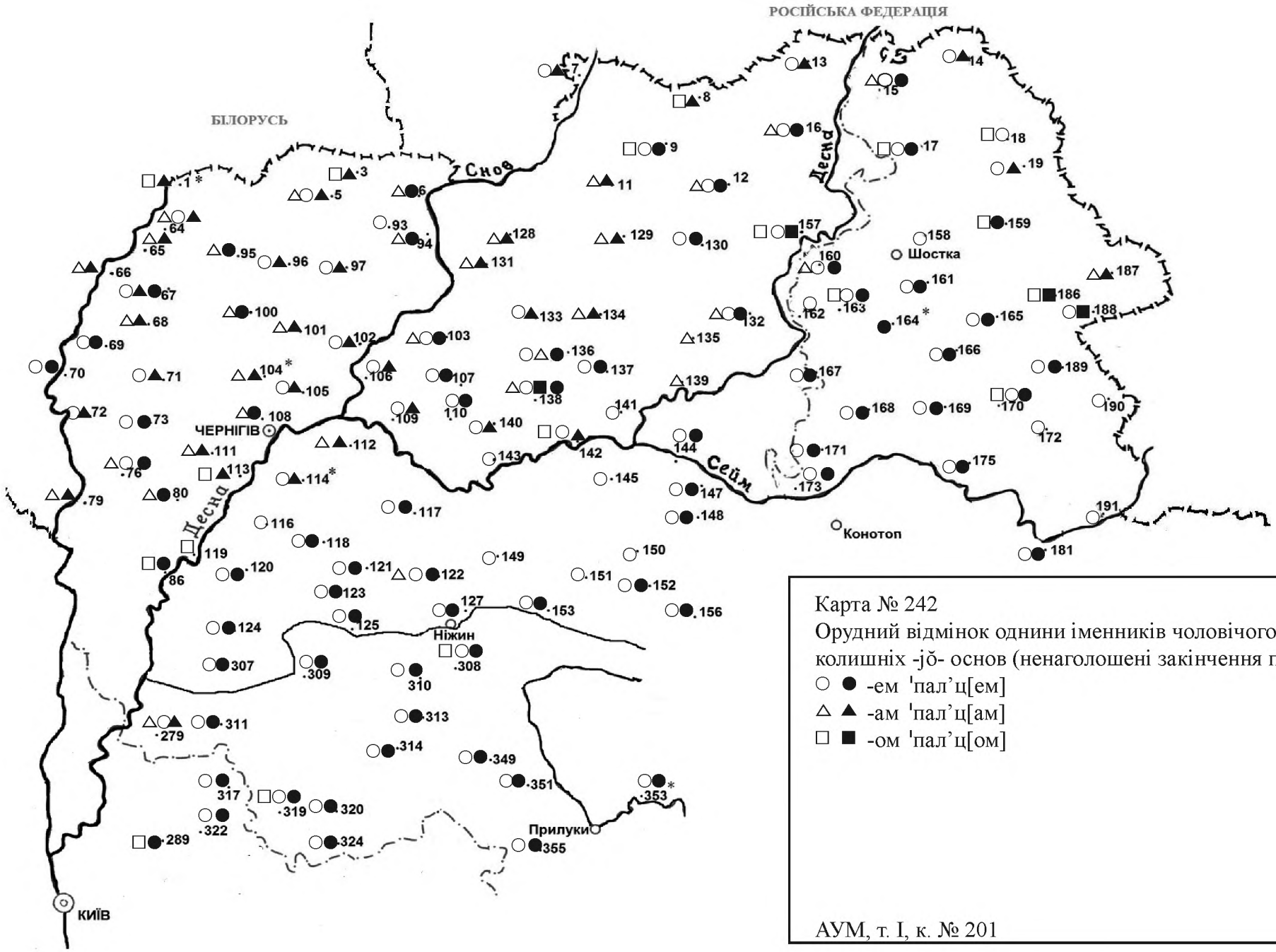

Карта № 242

Орудний відмінок однини іменників чоловічого роду колишніх -jŏ- основ (ненаголошені закінчення після [ц])

○ ● -ем 'пал'ц[ем]

△ ▲ -ам 'пал'ц[ам]

□ ■ -ом 'пал'ц[ом]

АУМ, т. І, к. № 201

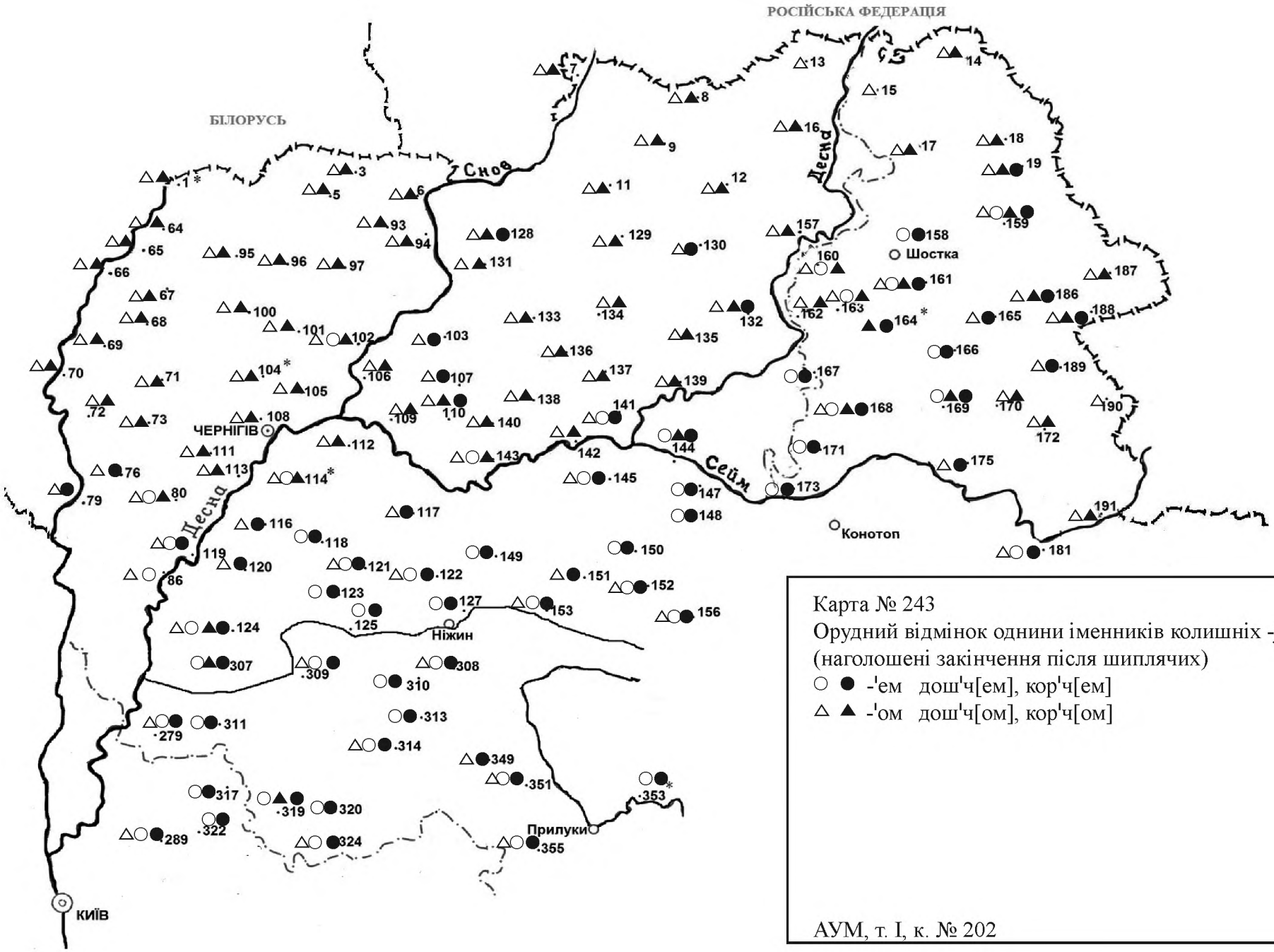

Карта № 243

Орудний відмінок однини іменників колишніх -jŏ- основ (наголошені закінчення після шиплячих)

○ ● -ˈем дошˈч[ем], корˈч[ем]

△ ▲ -ˈом дошˈч[ом], корˈч[ом]

АУМ, т. I, к. № 202

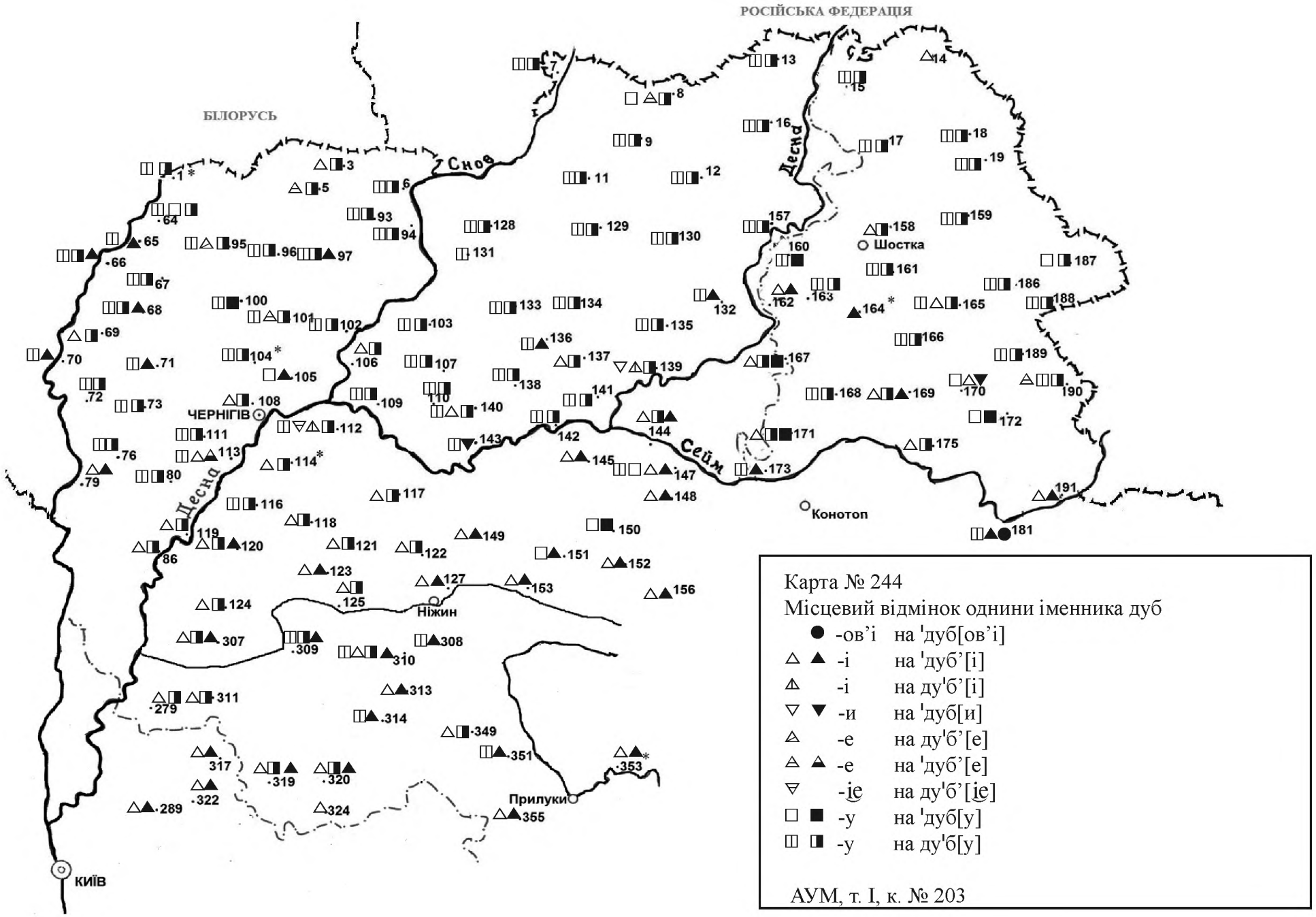

Карта № 244

Місцевий відмінок однини іменника дуб

●	-ов’і	на 'дуб[ов’і]
△ ▲	-і	на 'дуб’[і]
◬	-і	на ду'б’[і]
▽ ▼	-и	на 'дуб[и]
◬	-е	на ду'б’[е]
◬ ▲	-е	на 'дуб’[е]
▽	-ie	на ду'б’[ie]
□ ■	-у	на 'дуб[у]
◫ ◨	-у	на ду'б[у]

АУМ, т. І, к. № 203

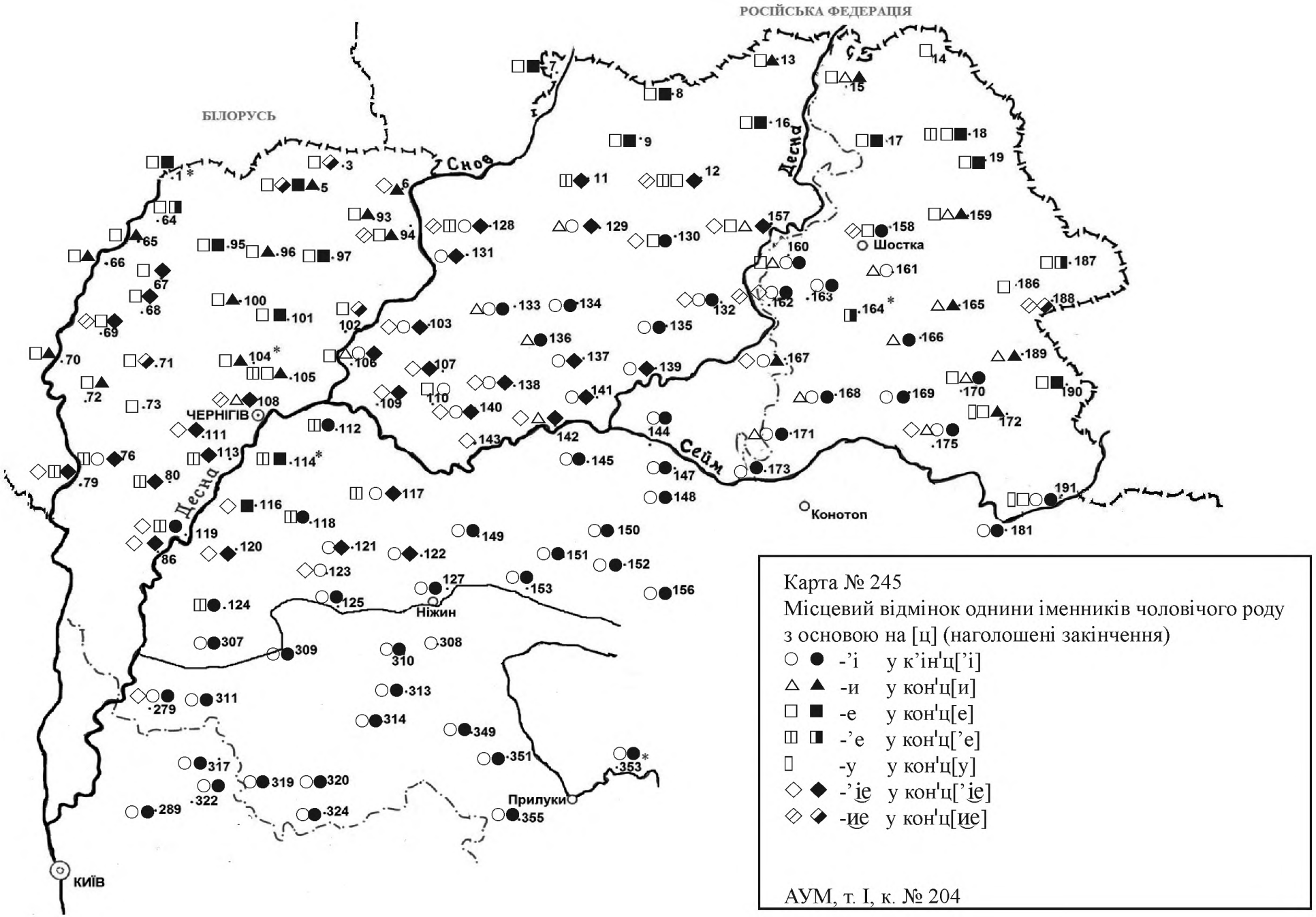

Карта № 245

Місцевий відмінок однини іменників чоловічого роду з основою на [ц] (наголошені закінчення)

○ ● -’і у к’ін'ц[’і]

△ ▲ -и у кон'ц[и]

□ ■ -е у кон'ц[е]

◫ ◨ -’е у кон'ц[’е]

▯ -у у кон'ц[у]

◇ ◆ -’ie у кон'ц[’ie]

◈ ◈ -ие у кон'ц[ие]

АУМ, т. І, к. № 204

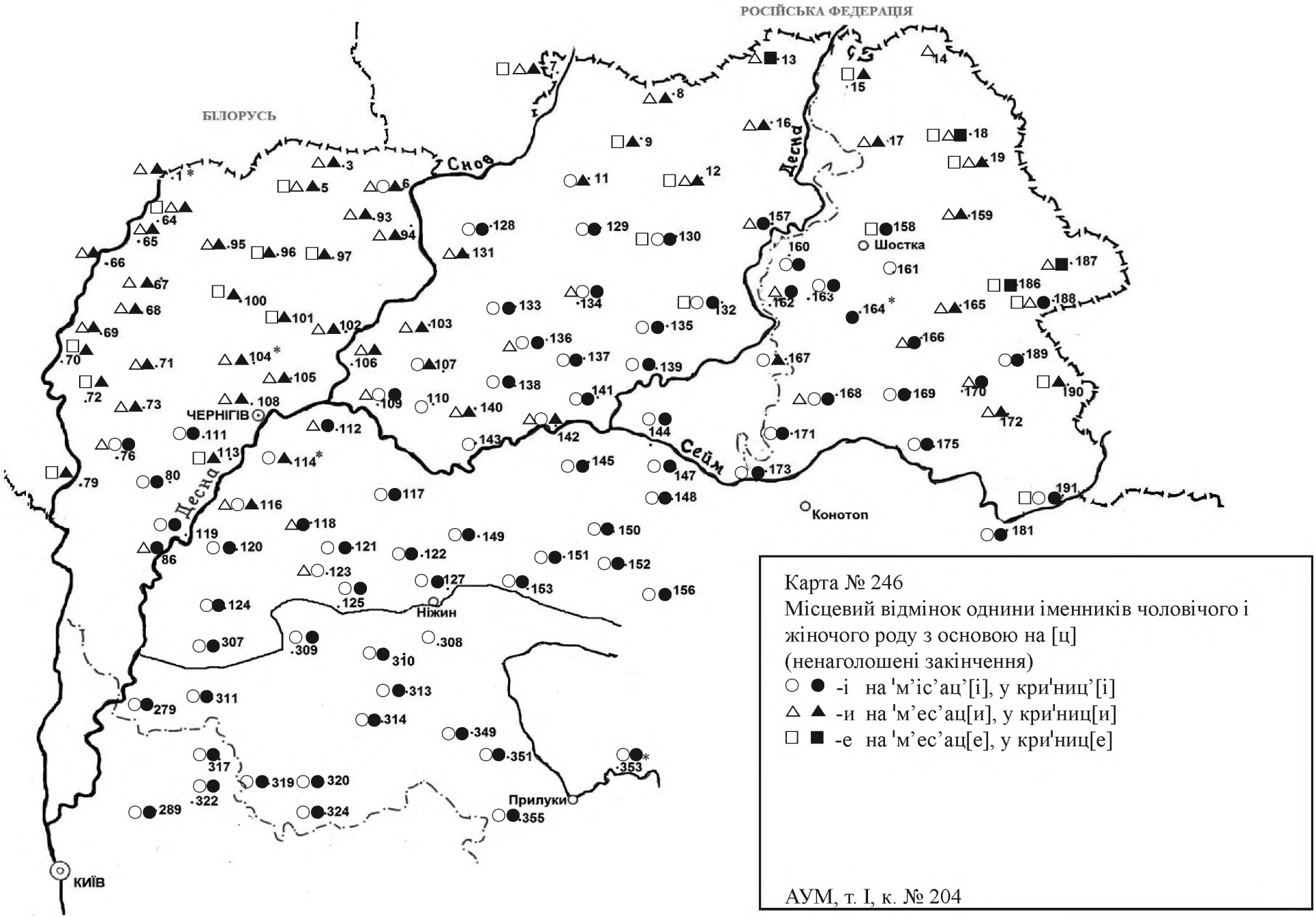

Карта № 246

Місцевий відмінок однини іменників чоловічого і жіночого роду з основою на [ц] (ненаголошені закінчення)

○ ● -і на 'м'іс'ац'[і], у кри'ниц'[і]

△ ▲ -и на 'м'ес'ац[и], у кри'ниц[и]

□ ■ -е на 'м'ес'ац[е], у кри'ниц[е]

АУМ, т. І, к. № 204

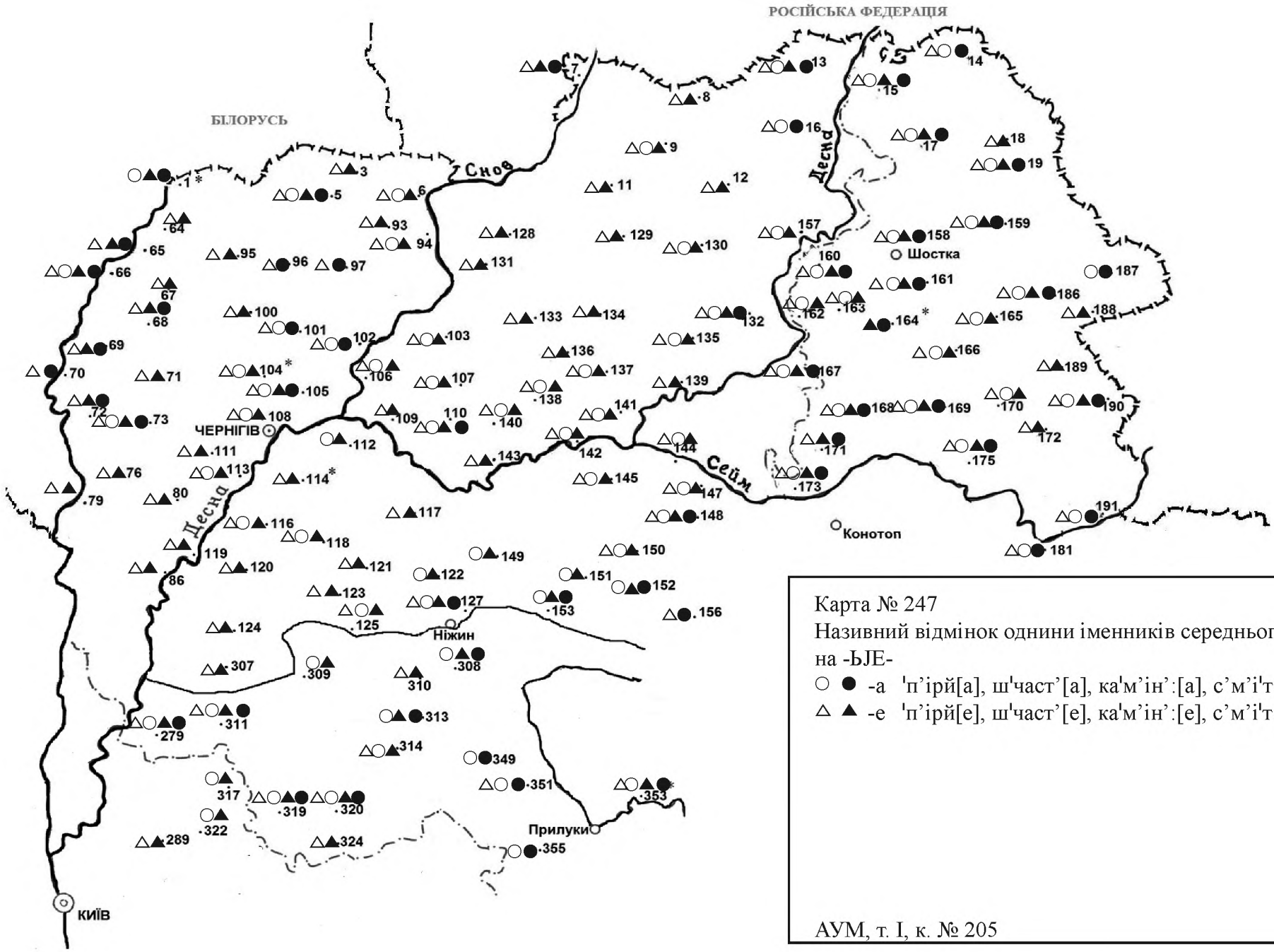

Карта № 247

Називний відмінок однини іменників середнього роду на -ЬJЕ-

○ ● -а 'п'ірй[а], ш'част'[а], ка'м'ін':[а], с'м'і'т:[а]

△ ▲ -е 'п'ірй[е], ш'част'[е], ка'м'ін':[е], с'м'і'т:[е]

АУМ, т. І, к. № 205

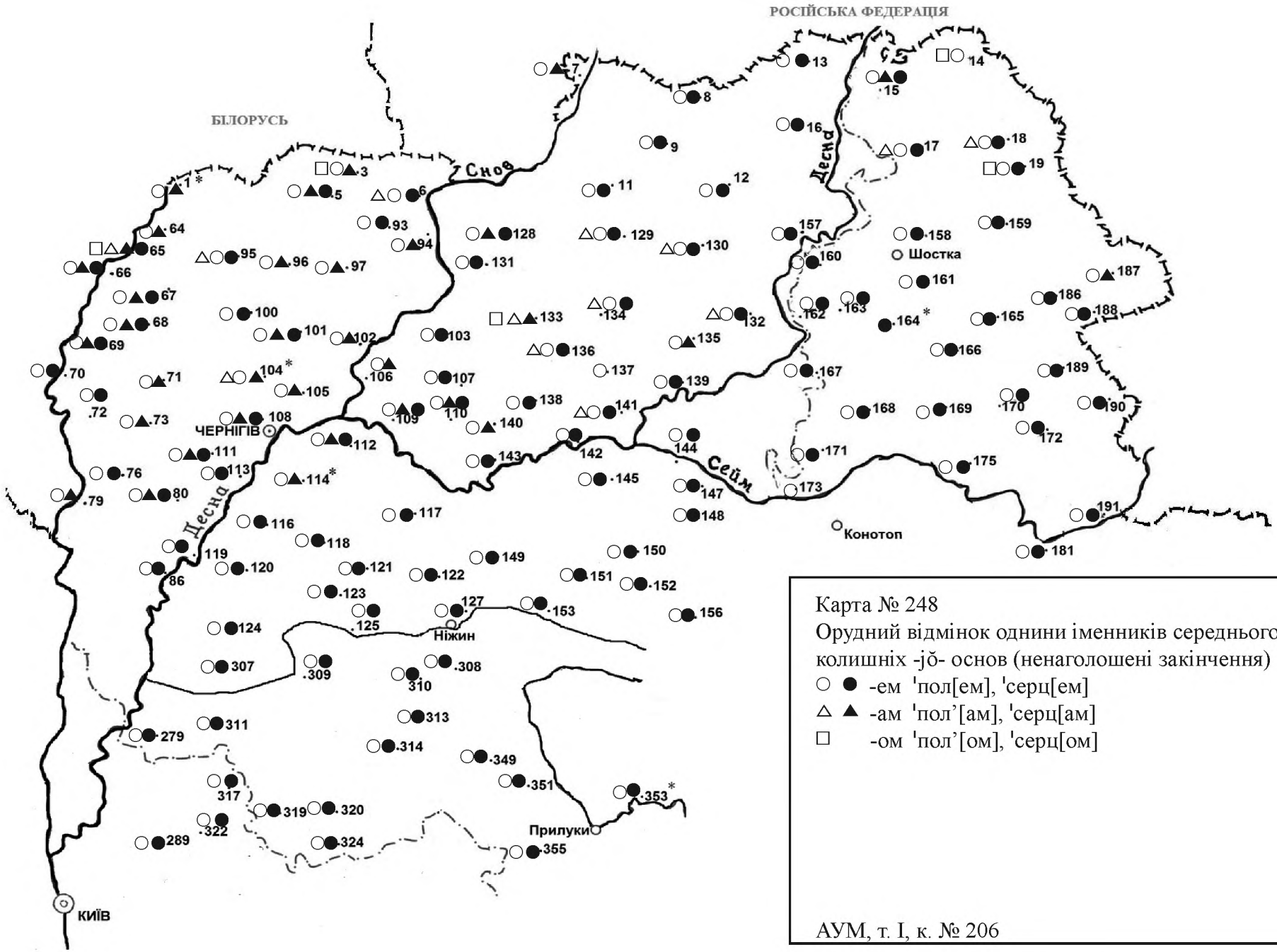

Карта № 248

Орудний відмінок однини іменників середнього роду колишніх -jŏ- основ (ненаголошені закінчення)

○ ● -ем 'пол[ем], 'серц[ем]

△ ▲ -ам 'пол’[ам], 'серц[ам]

□ -ом 'пол’[ом], 'серц[ом]

АУМ, т. І, к. № 206

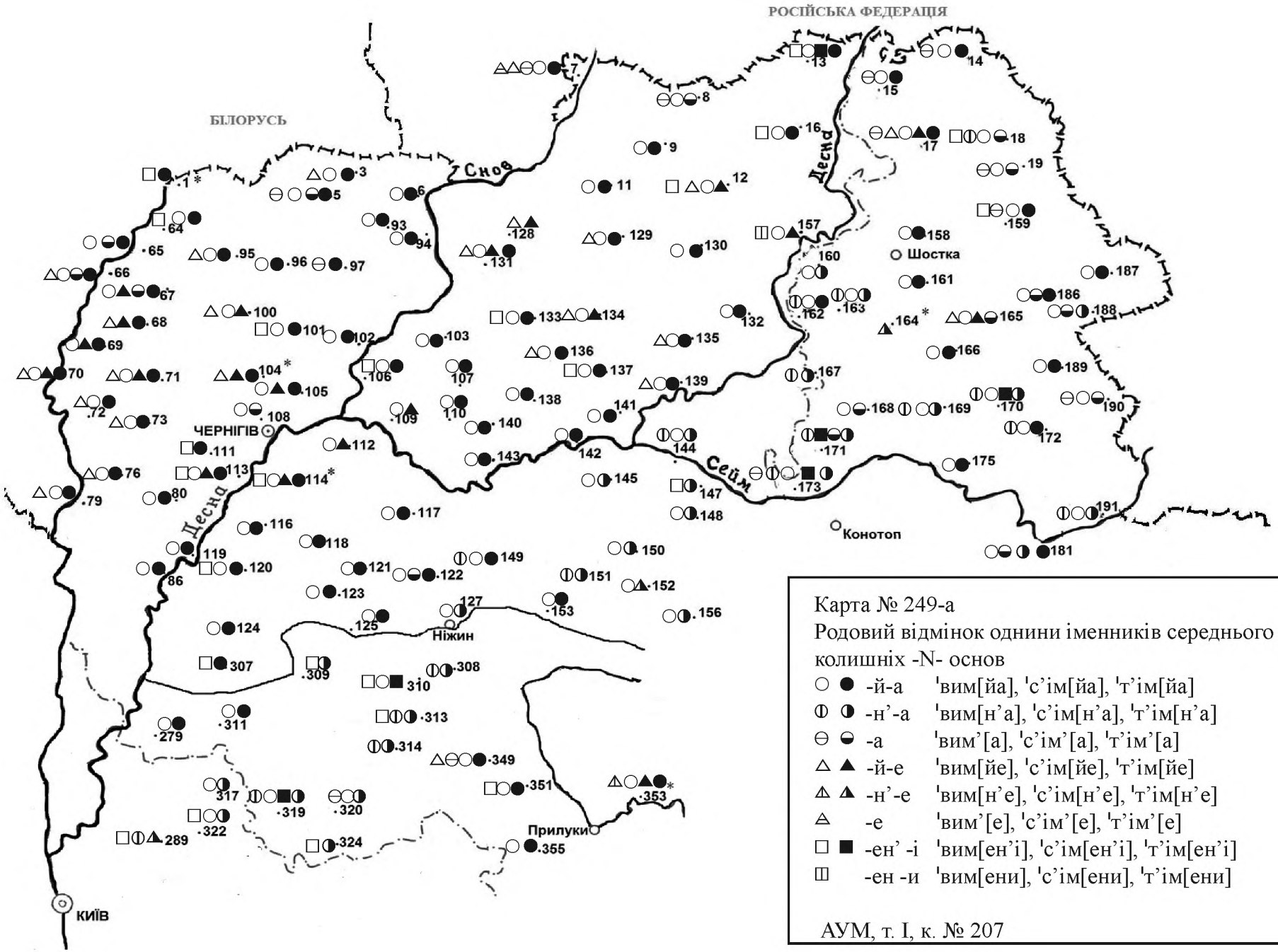

Карта № 249-а

Родовий відмінок однини іменників середнього роду колишніх -N- основ

○ ●	-й-а	'вим[йа], 'с'ім[йа], 'т'ім[йа]
◑ ◐	-н'-а	'вим[н'а], 'с'ім[н'а], 'т'ім[н'а]
⊖ ◒	-а	'вим'[а], 'с'ім'[а], 'т'ім'[а]
△ ▲	-й-е	'вим[йе], 'с'ім[йе], 'т'ім[йе]
◭ ▲	-н'-е	'вим[н'е], 'с'ім[н'е], 'т'ім[н'е]
△	-е	'вим'[е], 'с'ім'[е], 'т'ім'[е]
□ ■	-ен' -і	'вим[ен'і], 'с'ім[ен'і], 'т'ім[ен'і]
◫	-ен -и	'вим[ени], 'с'ім[ени], 'т'ім[ени]

АУМ, т. І, к. № 207

Карта № 249-б

Родовий відмінок однини іменника середнього роду ім’я (колишня -N- основа)

○ ●	-й-а	ˈім[йа]
Φ ◑	-н’-а	ˈім[н’а]
⊖ ◒	-а	ˈім’[а]
△ ▲	-й-е	ˈім[йе]
⚠ ⚠	-н’-е	ˈім[н’е]
△	-е	ˈім’[е]
□ ■	-ен’ -і	ˈім[ен’і]
◹	-ен’ -е	ˈім’[ен’е]
◫ ◨	-ен -и	ˈім[ени]
⊞	-ен-а	ім[еˈна]

АУМ, т. І, к. № 207

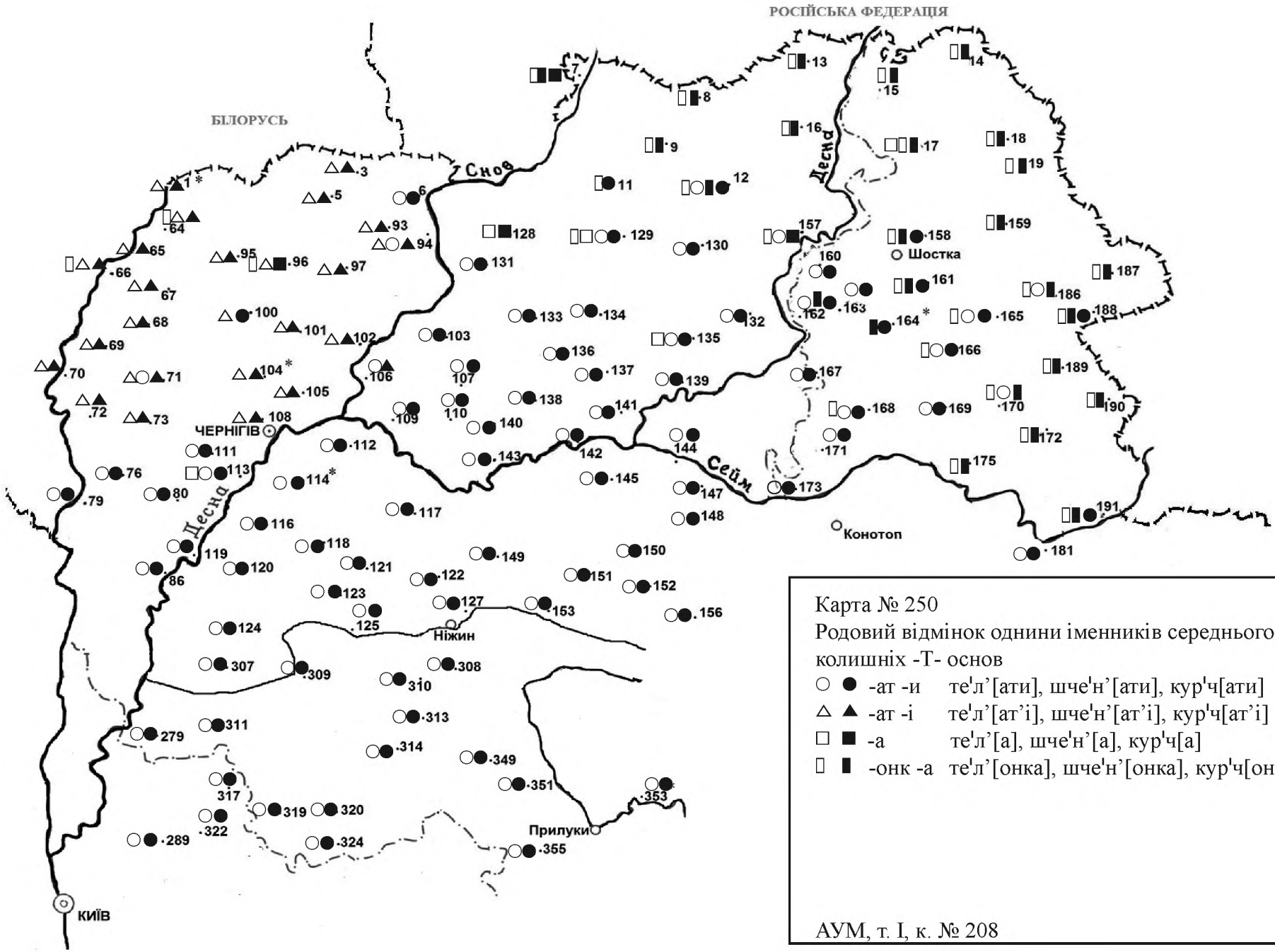

Карта № 250

Родовий відмінок однини іменників середнього роду колишніх -Т- основ

○ ● -ат -и те'л’[ати], шче'н’[ати], кур'ч[ати]

△ ▲ -ат -і те'л’[ат’і], шче'н’[ат’і], кур'ч[ат’і]

□ ■ -а те'л’[а], шче'н’[а], кур'ч[а]

▯ ▮ -онк -а те'л’[онка], шче'н’[онка], кур'ч[онка]

АУМ, т. І, к. № 208

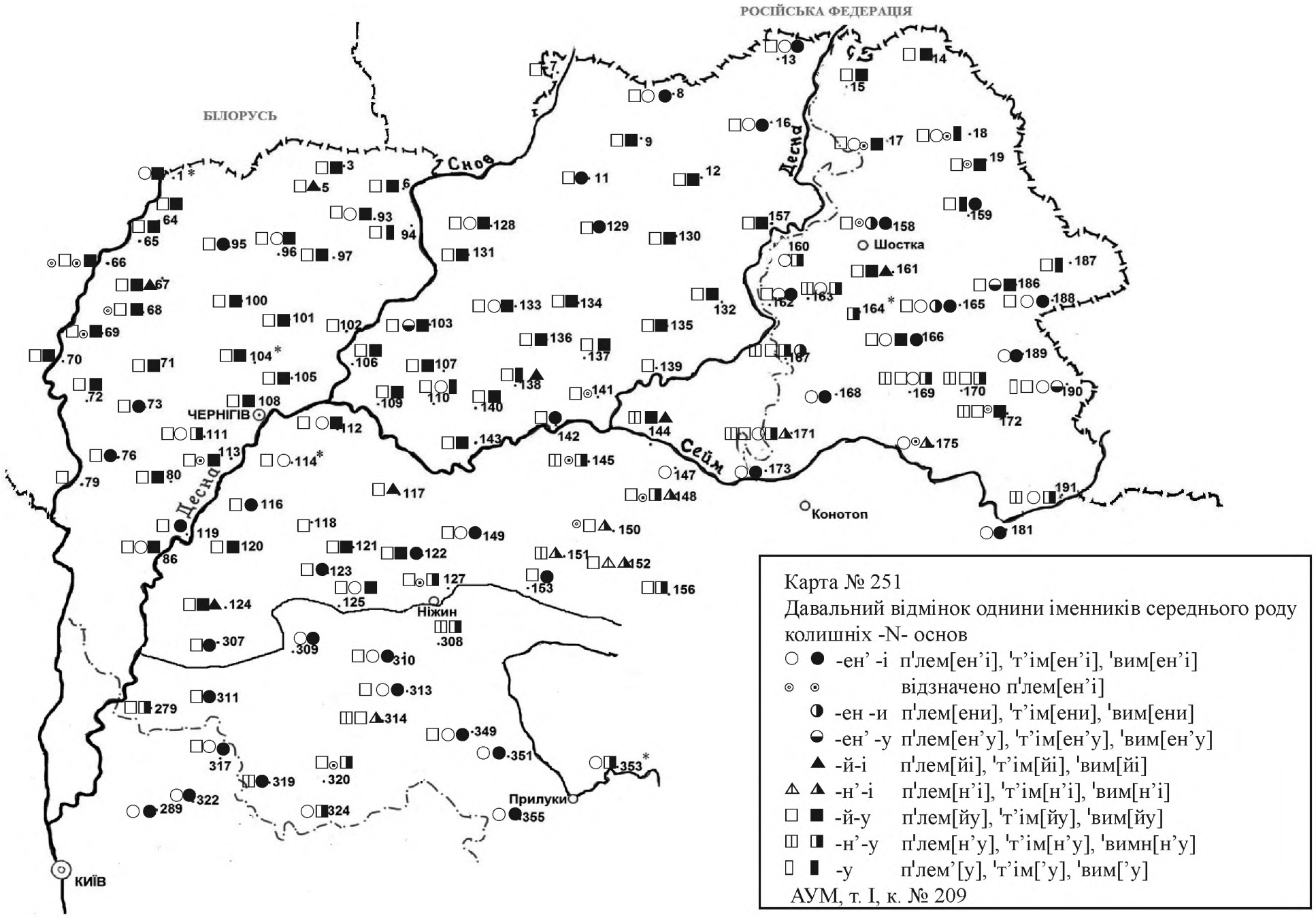

Карта № 251

Давальний відмінок однини іменників середнього роду колишніх -N- основ

○ ●	-ен’ -і	п'лем[ен’і], 'т’ім[ен’і], 'вим[ен’і]
⊙ ⊙		відзначено п'лем[ен’і]
◑	-ен -и	п'лем[ени], 'т’ім[ени], 'вим[ени]
◒	-ен’ -у	п'лем[ен’у], 'т’ім[ен’у], 'вим[ен’у]
▲	-й-і	п'лем[йі], 'т’ім[йі], 'вим[йі]
◬ ▲	-н’-і	п'лем[н’і], 'т’ім[н’і], 'вим[н’і]
□ ■	-й-у	п'лем[йу], 'т’ім[йу], 'вим[йу]
▥ ◨	-н’-у	п'лем[н’у], 'т’ім[н’у], 'вимн[н’у]
▯ ▮	-у	п'лем’[у], 'т’ім[’у], 'вим[’у]

АУМ, т. І, к. № 209

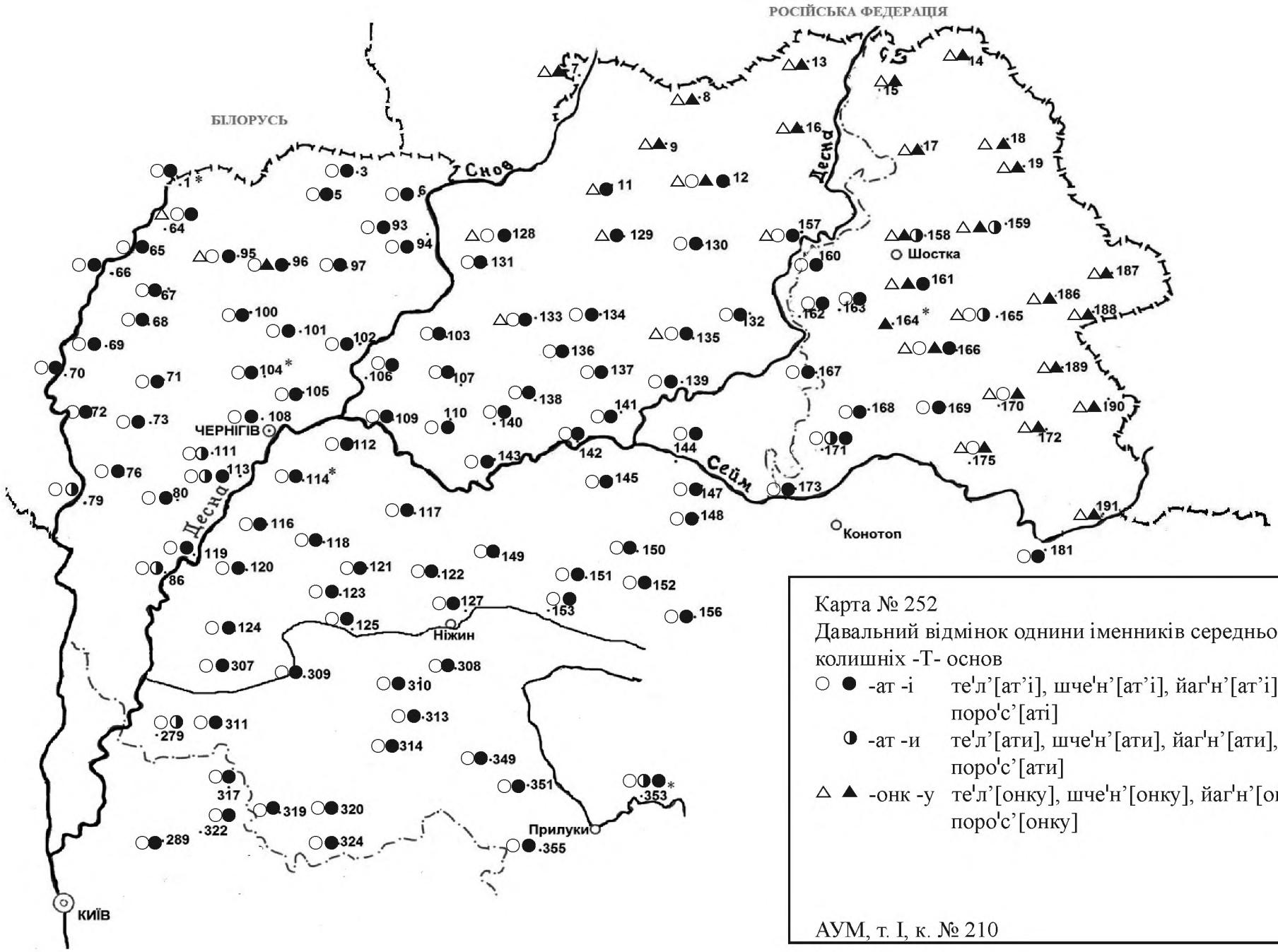

Карта № 252

Давальний відмінок однини іменників середнього роду колишніх -Т- основ

○ ● -ат -і те'л'[ат'і], шче'н'[ат'і], йаг'н'[ат'і], поро'с'[аті]

◑ -ат -и те'л'[ати], шче'н'[ати], йаг'н'[ати], поро'с'[ати]

△ ▲ -онк -у те'л'[онку], шче'н'[онку], йаг'н'[онку], поро'с'[онку]

АУМ, т. І, к. № 210

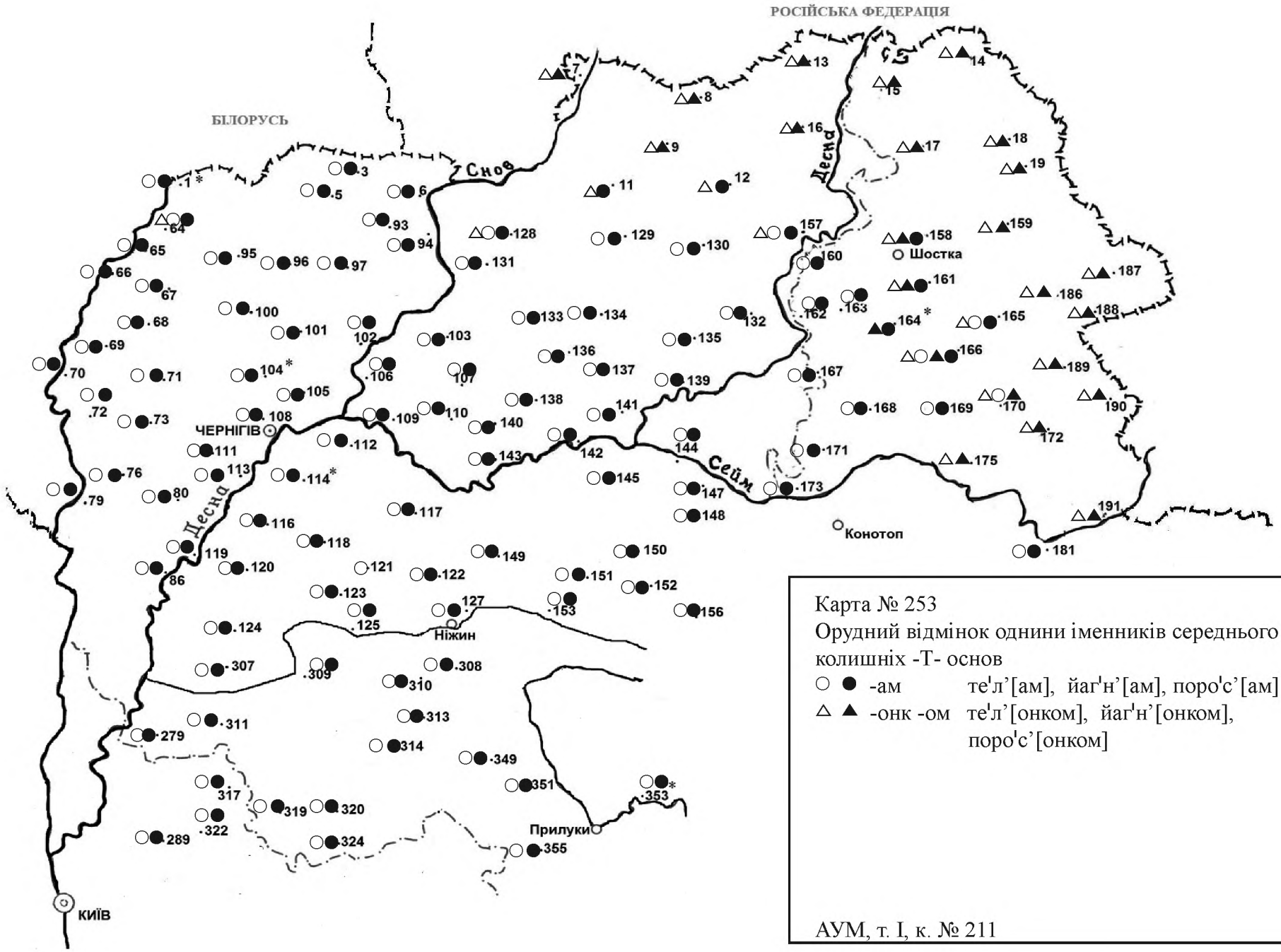

Карта № 253

Орудний відмінок однини іменників середнього роду колишніх -Т- основ

○ ● -ам те'л'[ам], йаг'н'[ам], поро'с'[ам]

△ ▲ -онк -ом те'л'[онком], йаг'н'[онком], поро'с'[онком]

АУМ, т. І, к. № 211

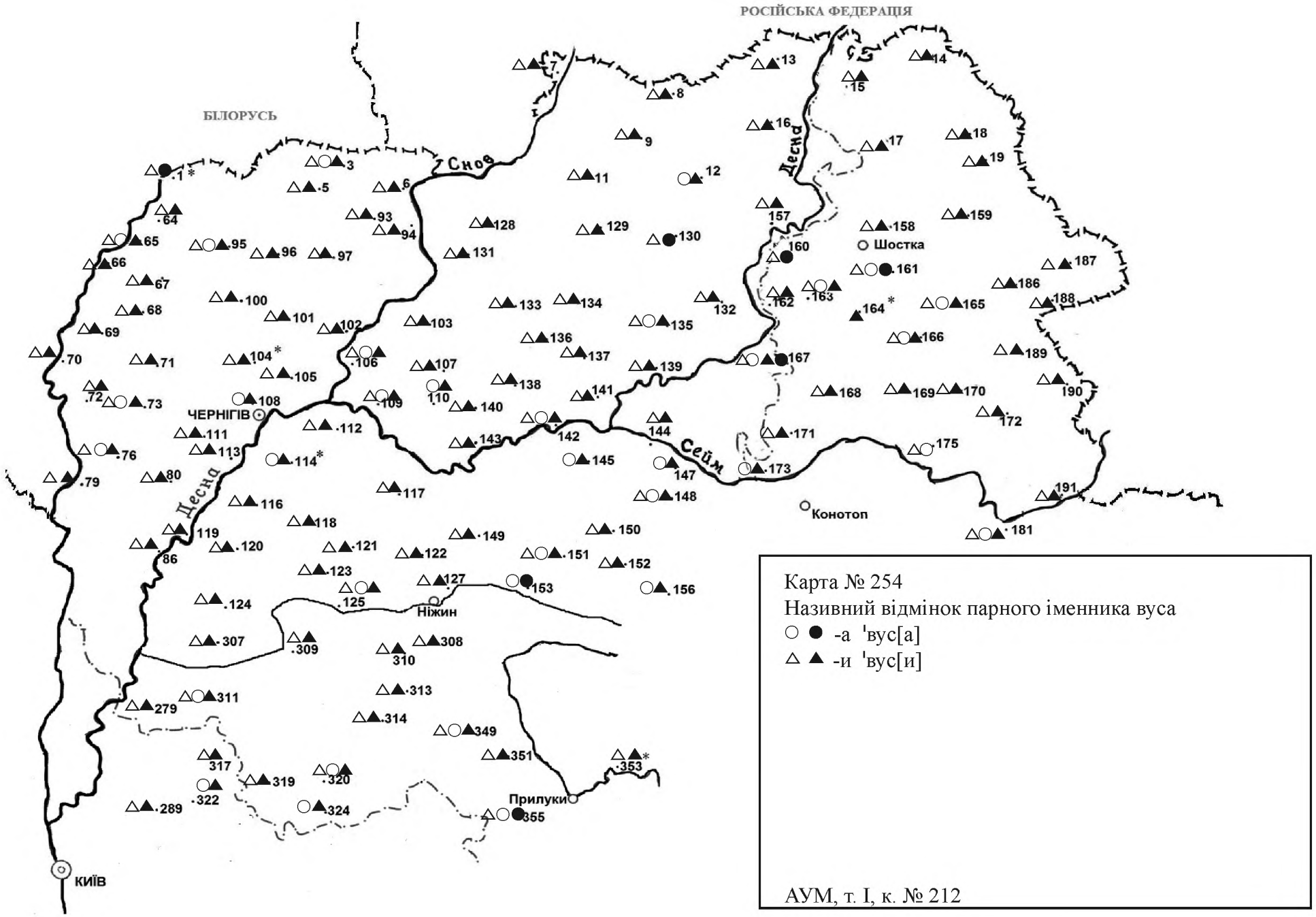

Карта № 254

Називний відмінок парного іменника вуса

○ ● -а 'вус[а]

△ ▲ -и 'вус[и]

АУМ, т. І, к. № 212

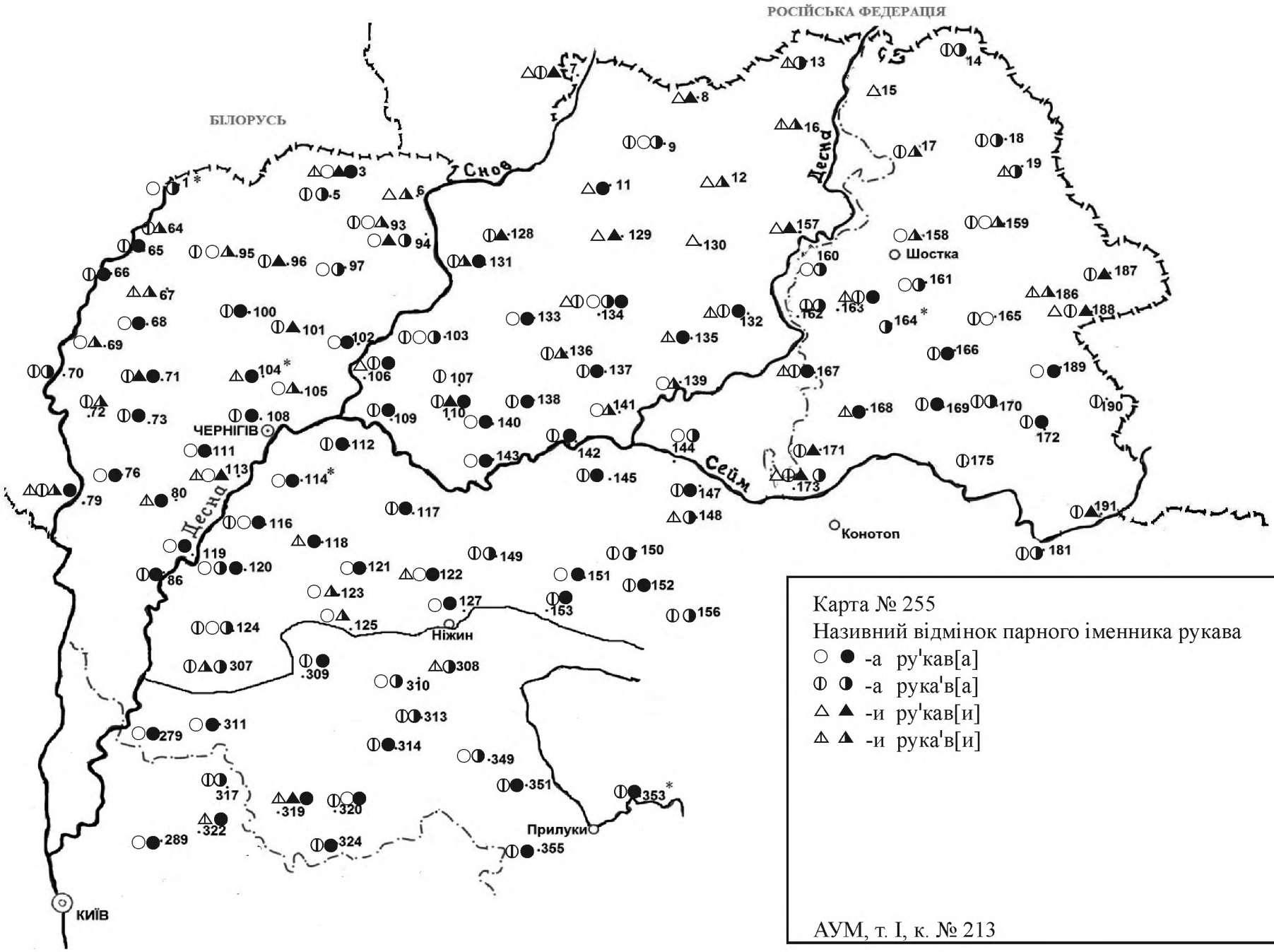

Карта № 255

Називний відмінок парного іменника рукава

○ ● -а ру'кав[а]

◑ ◑ -а рука'в[а]

△ ▲ -и ру'кав[и]

◬ ◭ -и рука'в[и]

АУМ, т. І, к. № 213

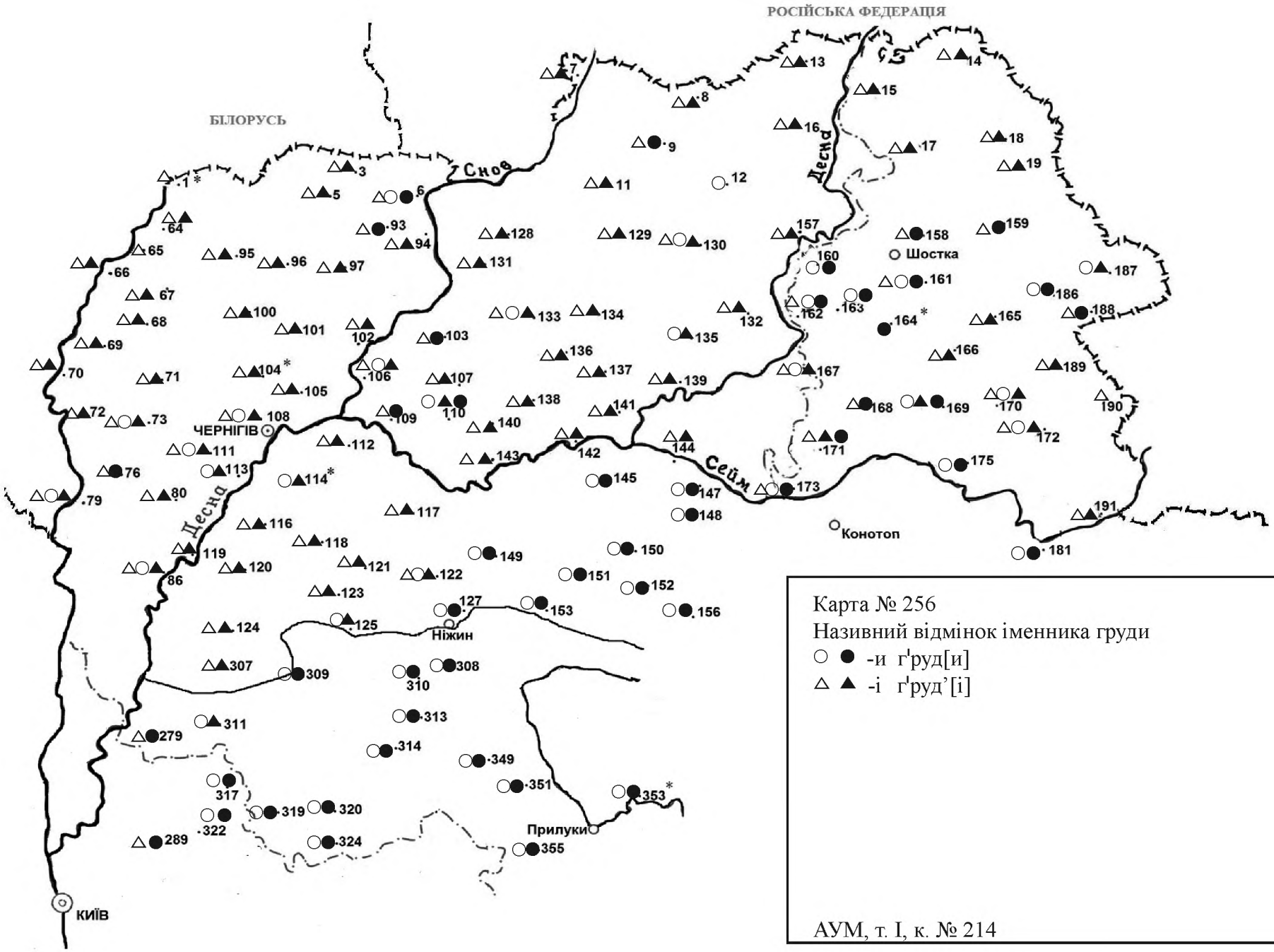

Карта № 256
Називний відмінок іменника груди
○ ● -и г'руд[и]
△ ▲ -і г'руд'[і]

АУМ, т. І, к. № 214

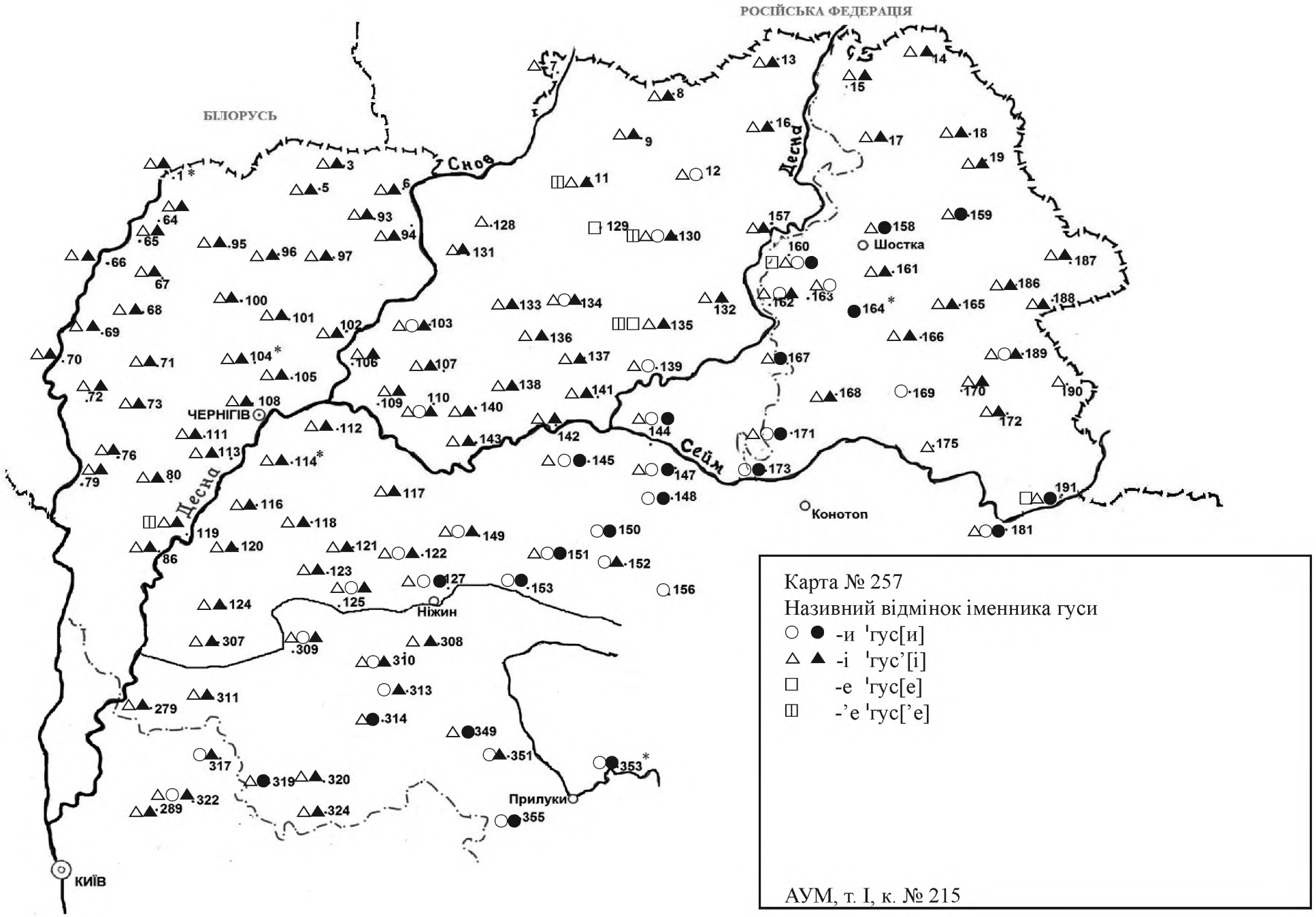

Карта № 257
Називний відмінок іменника гуси
○ ● -и 'гус[и]
△ ▲ -і 'гус'[і]
□ -е 'гус[е]
◫ -'е 'гус['е]

АУМ, т. І, к. № 215

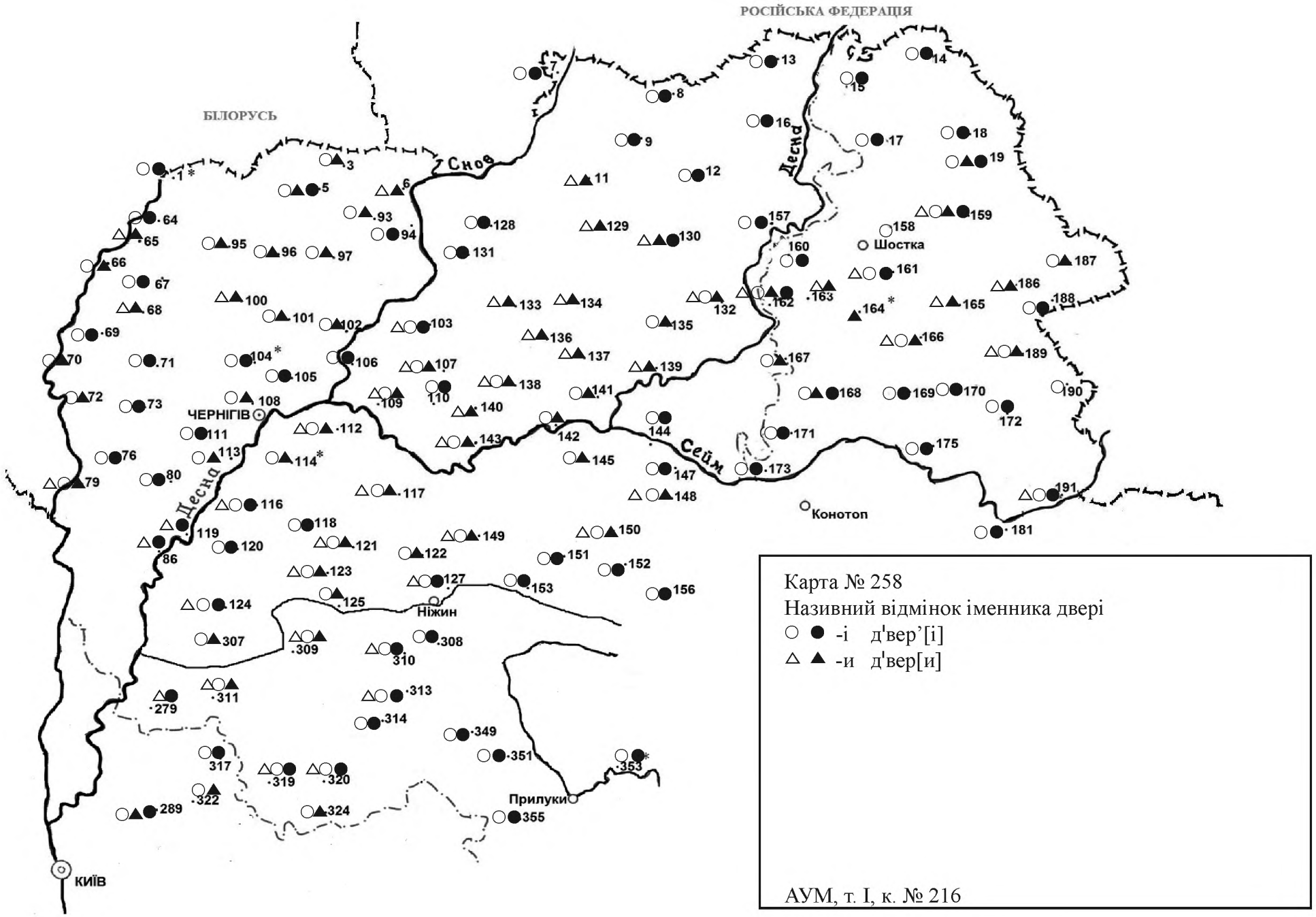

Карта № 258
Називний відмінок іменника двері
○ ● -і д'вер'[і]
△ ▲ -и д'вер[и]

АУМ, т. І, к. № 216

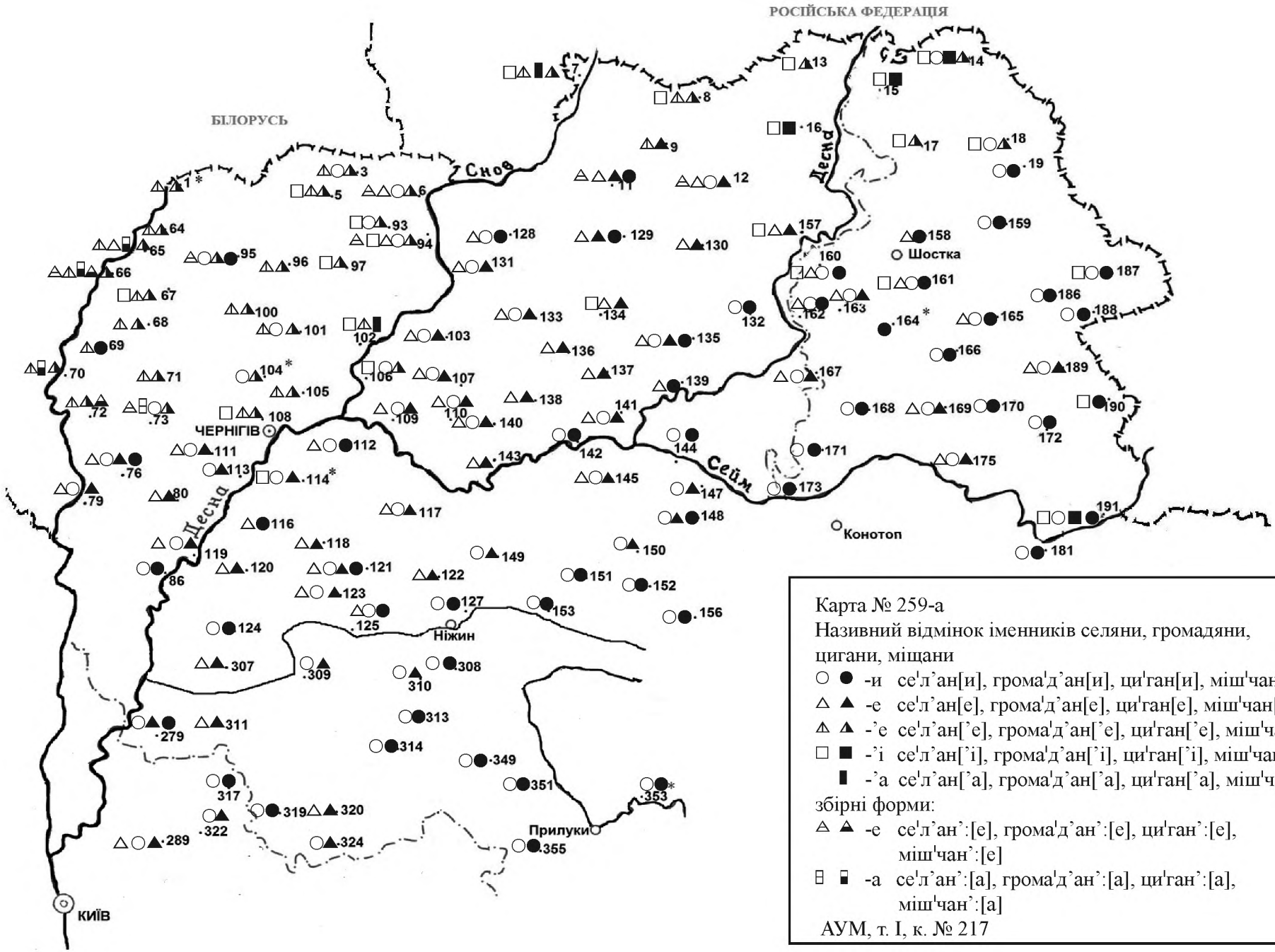

Карта № 259-а

Називний відмінок іменників селяни, громадяни, цигани, міщани

○ ● -и се'л'ан[и], грома'д'ан[и], ци'ган[и], міш'чан[и]

△ ▲ -е се'л'ан[е], грома'д'ан[е], ци'ган[е], міш'чан[е]

◬ ◭ -'е се'л'ан['е], грома'д'ан['е], ци'ган['е], міш'чан['е]

□ ■ -'і се'л'ан['і], грома'д'ан['і], ци'ган['і], міш'чан['і]

▮ -'а се'л'ан['а], грома'д'ан['а], ци'ган['а], міш'чан['а]

збірні форми:

△ ▲ -е се'л'ан':[е], грома'д'ан':[е], ци'ган':[е], міш'чан':[е]

⊟ ▪ -а се'л'ан':[а], грома'д'ан':[а], ци'ган':[а], міш'чан':[а]

АУМ, т. І, к. № 217

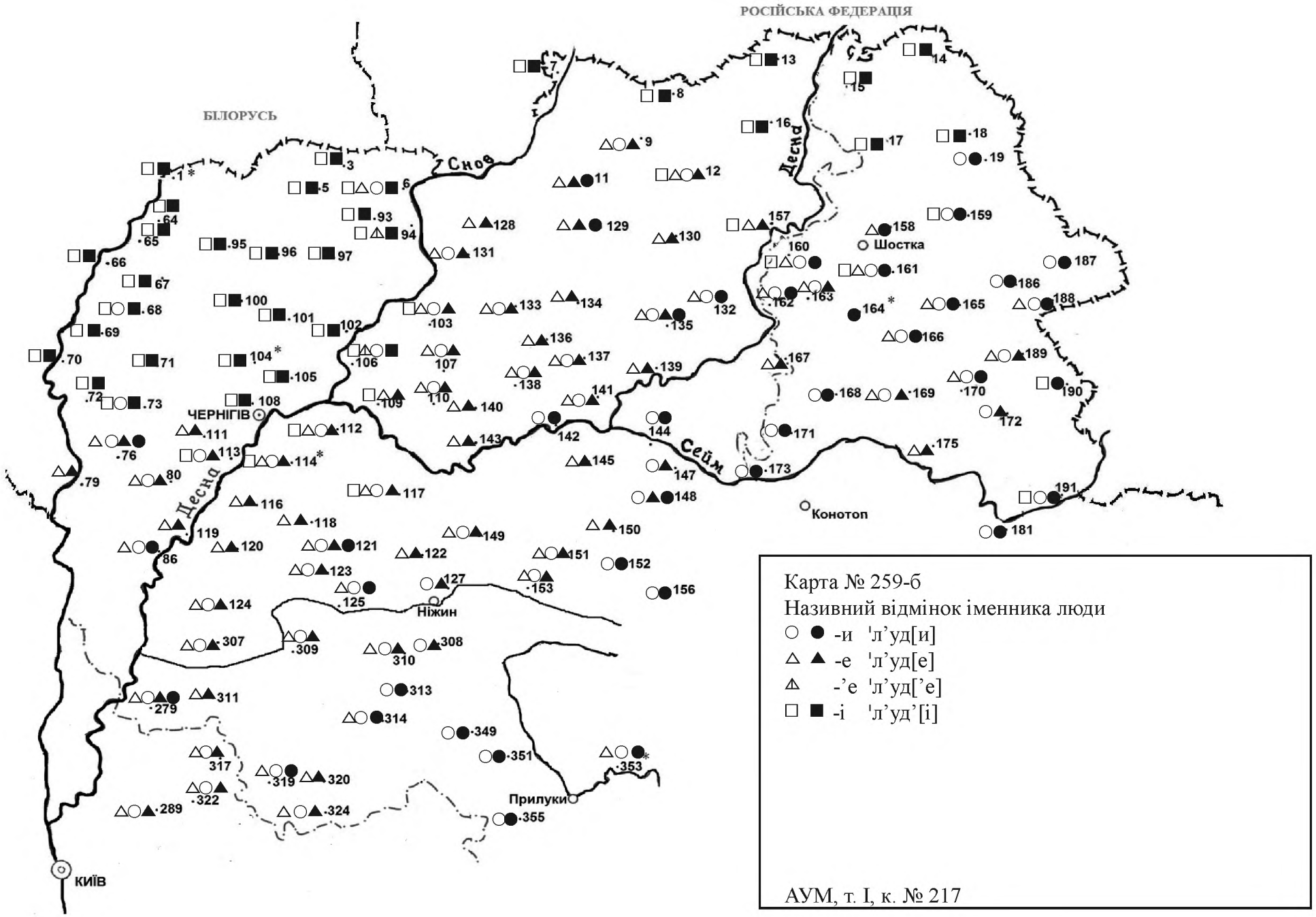

Карта № 259-б
Називний відмінок іменника люди
○ ● -и ˈл’уд[и]
△ ▲ -е ˈл’уд[е]
⚠ -’е ˈл’уд[’е]
□ ■ -і ˈл’уд’[і]

АУМ, т. І, к. № 217

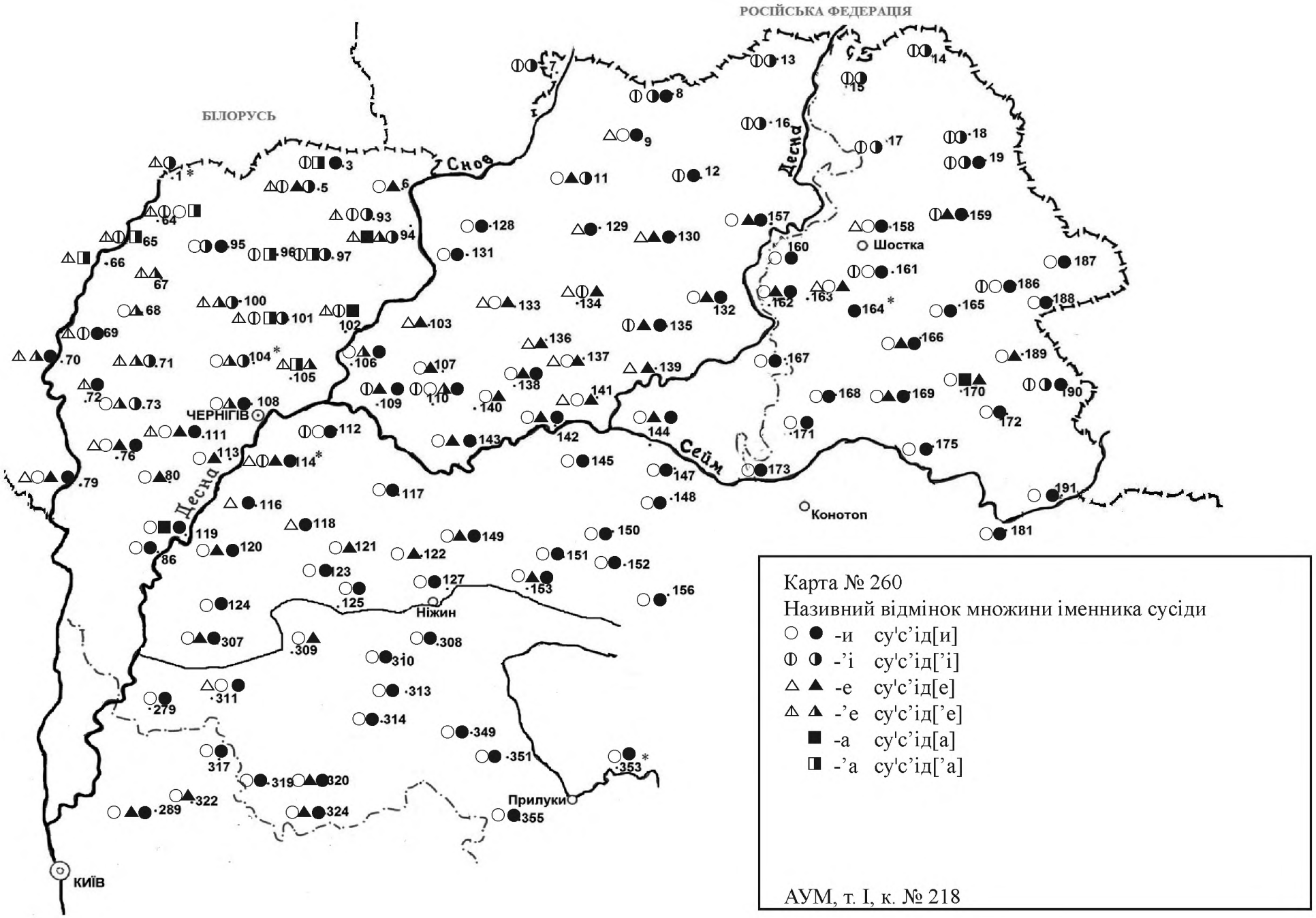

Карта № 260

Називний відмінок множини іменника сусіди

○ ● -и су'с'ід[и]

◐ ◑ -'і су'с'ід['і]

△ ▲ -е су'с'ід[е]

◭ ◮ -'е су'с'ід['е]

■ -а су'с'ід[а]

◧ -'а су'с'ід['а]

АУМ, т. І, к. № 218

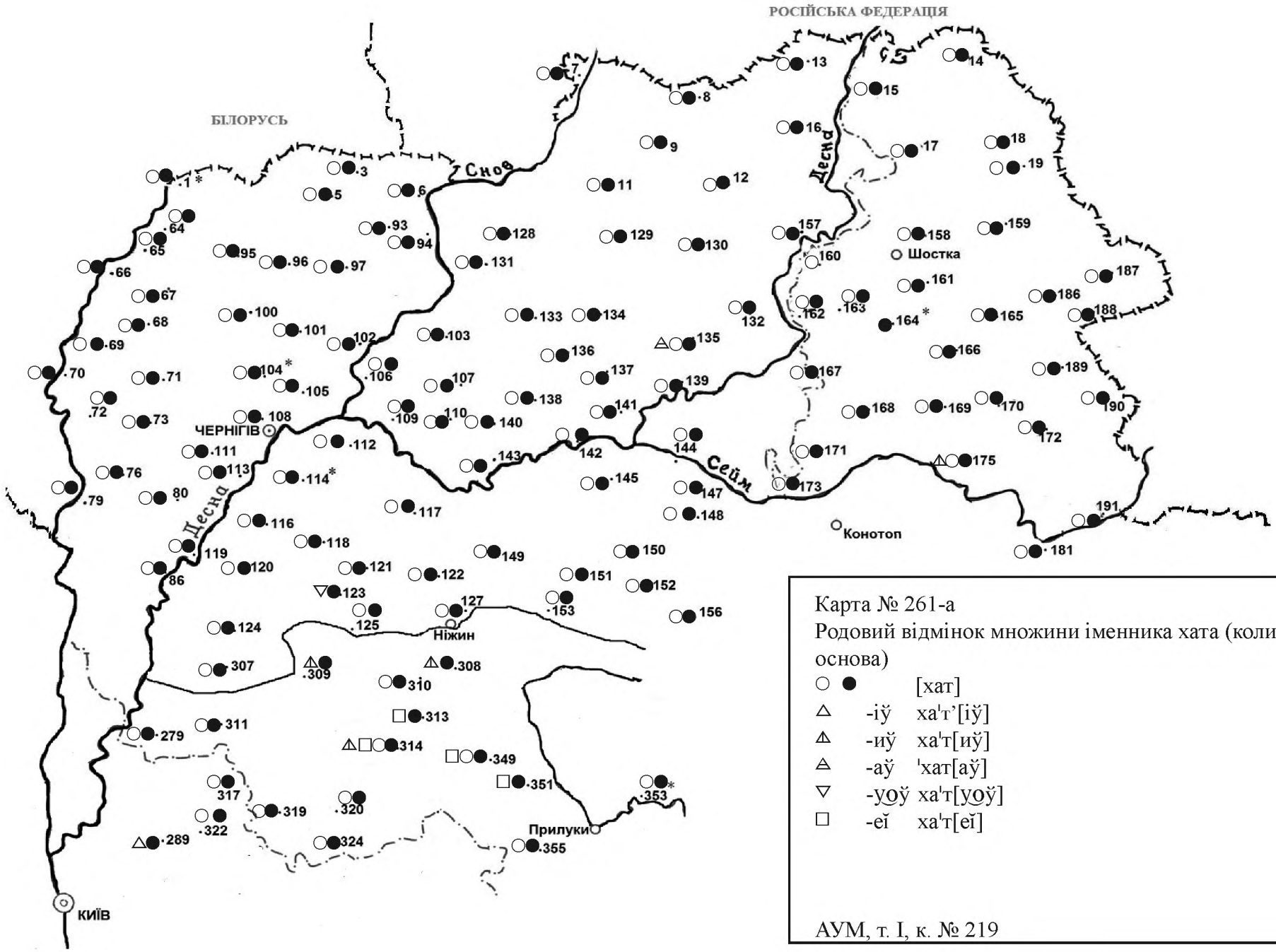

Карта № 261-а

Родовий відмінок множини іменника хата (колишня -ā- основа)

○ ●		[хат]
△	-іў	ха'т'[іў]
⧋	-иў	ха'т[иў]
△	-аў	'хат[аў]
▽	-уоў	ха'т[уоў]
□	-еї	ха'т[еї]

АУМ, т. І, к. № 219

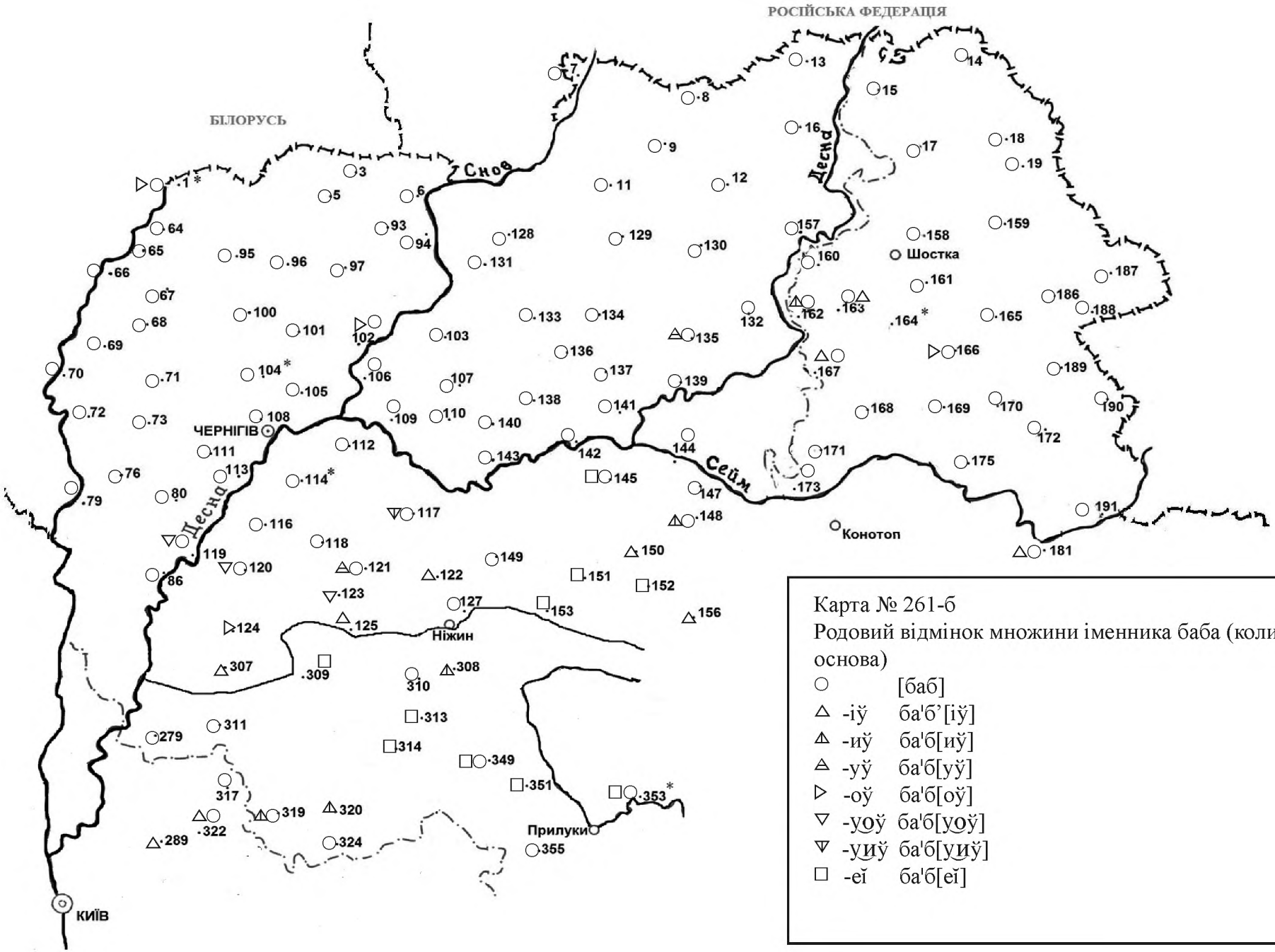

Карта № 261-б

Родовий відмінок множини іменника баба (колишня -ā- основа)

○		[баб]
△	-іў	ба'б'[іў]
⧋	-иў	ба'б[иў]
⧋	-уў	ба'б[уў]
▷	-оў	ба'б[оў]
▽	-у͡оў	ба'б[у͡оў]
⧩	-у͡иў	ба'б[у͡иў]
□	-еї	ба'б[еї]

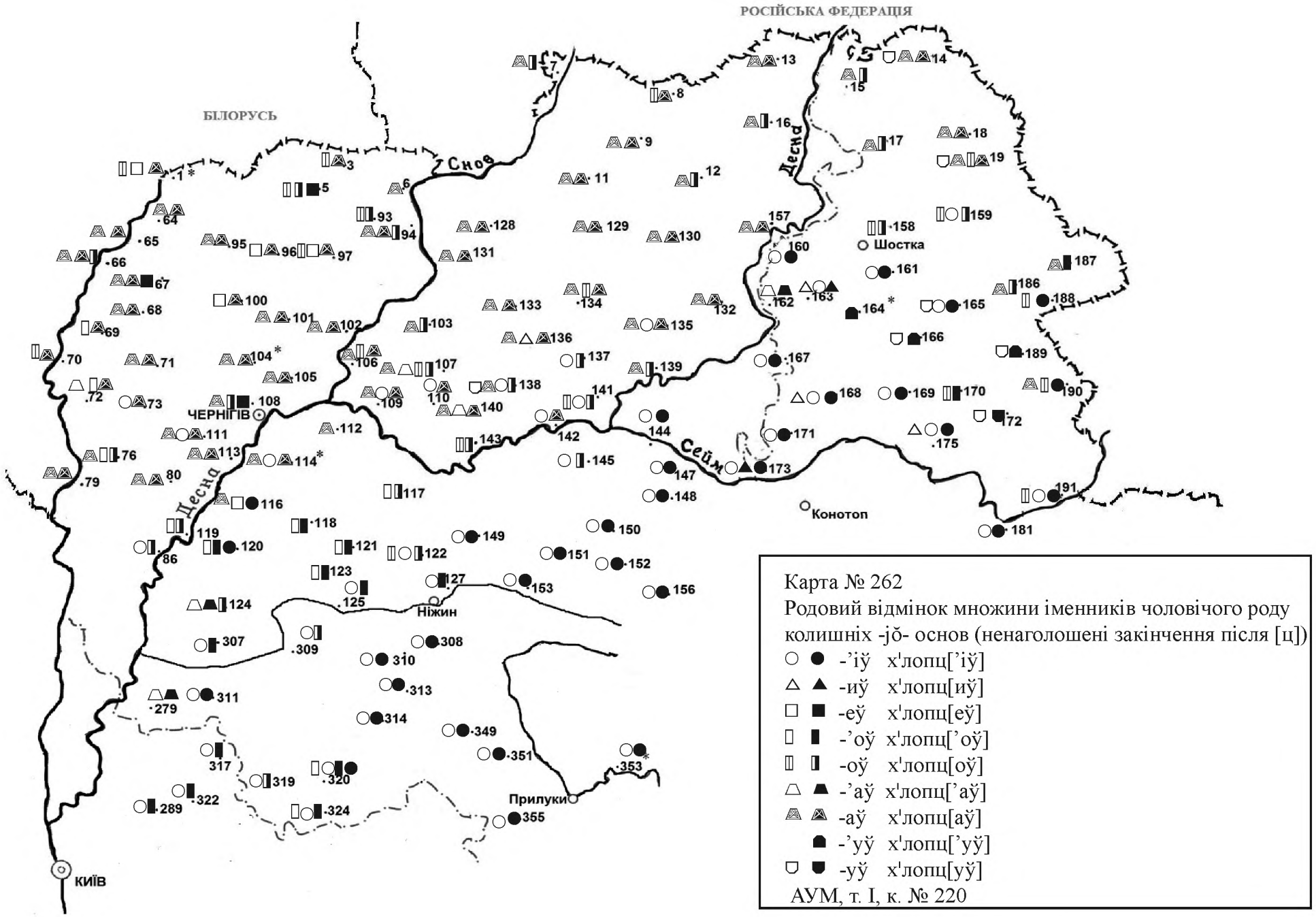

Карта № 262

Родовий відмінок множини іменників чоловічого роду колишніх -jŏ- основ (ненаголошені закінчення після [ц])

- ○ ● -’іў х'лопц[’іў]
- △ ▲ -иў х'лопц[иў]
- □ ■ -еў х'лопц[еў]
- ▯ ▮ -’оў х'лопц[’оў]
- ▯ ▮ -оў х'лопц[оў]
- △ ▲ -’аў х'лопц[’аў]
- ⩓ ⩓ -аў х'лопц[аў]
- ● -’уў х'лопц[’уў]
- ⛉ ⛊ -уў х'лопц[уў]

АУМ, т. І, к. № 220

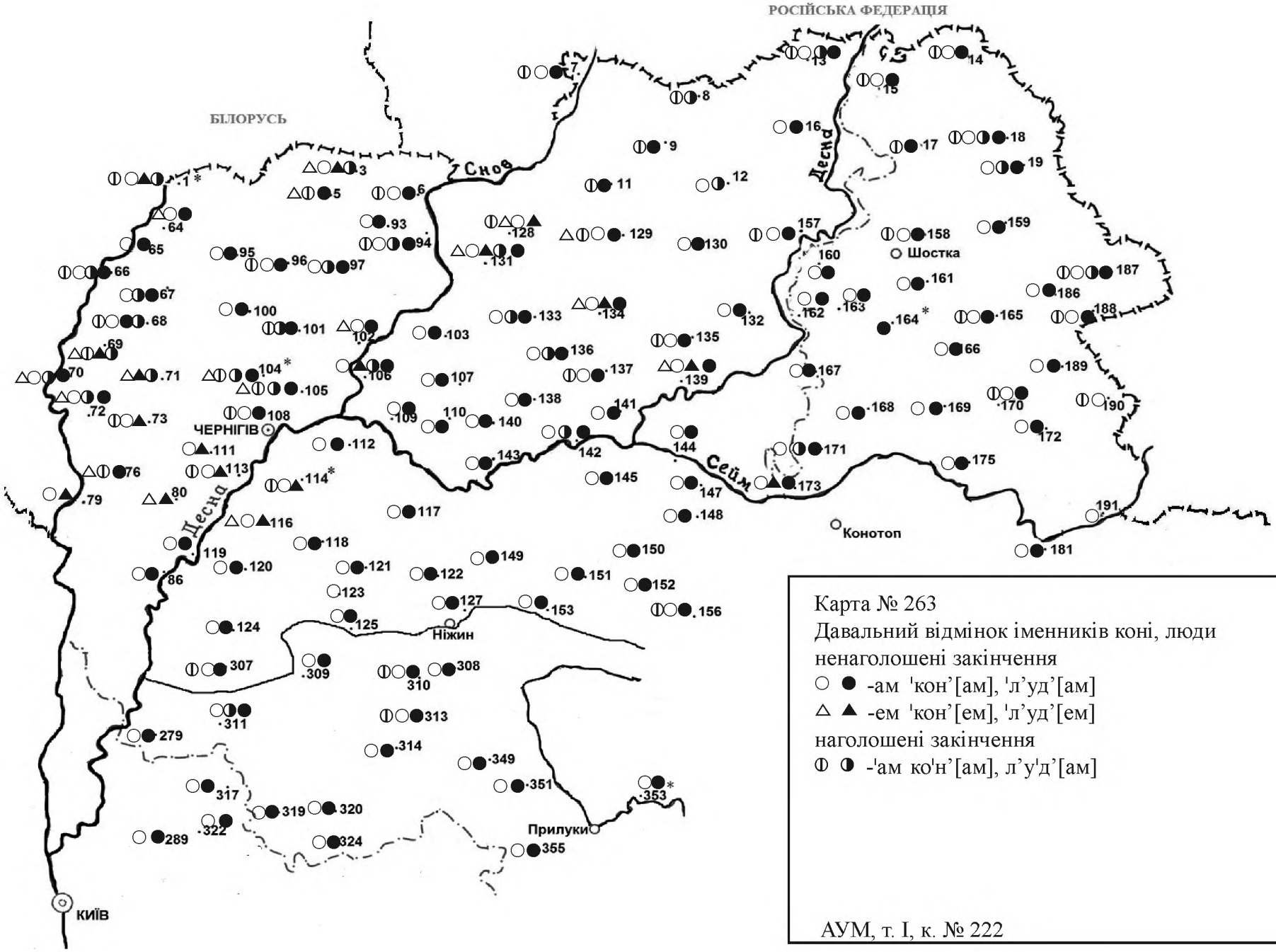

Карта № 263

Давальний відмінок іменників коні, люди

ненаголошені закінчення

○ ● -ам 'кон'[ам], 'л'уд'[ам]

△ ▲ -ем 'кон'[ем], 'л'уд'[ем]

наголошені закінчення

Ф ◑ -'ам ко'н'[ам], л'у'д'[ам]

АУМ, т. І, к. № 222

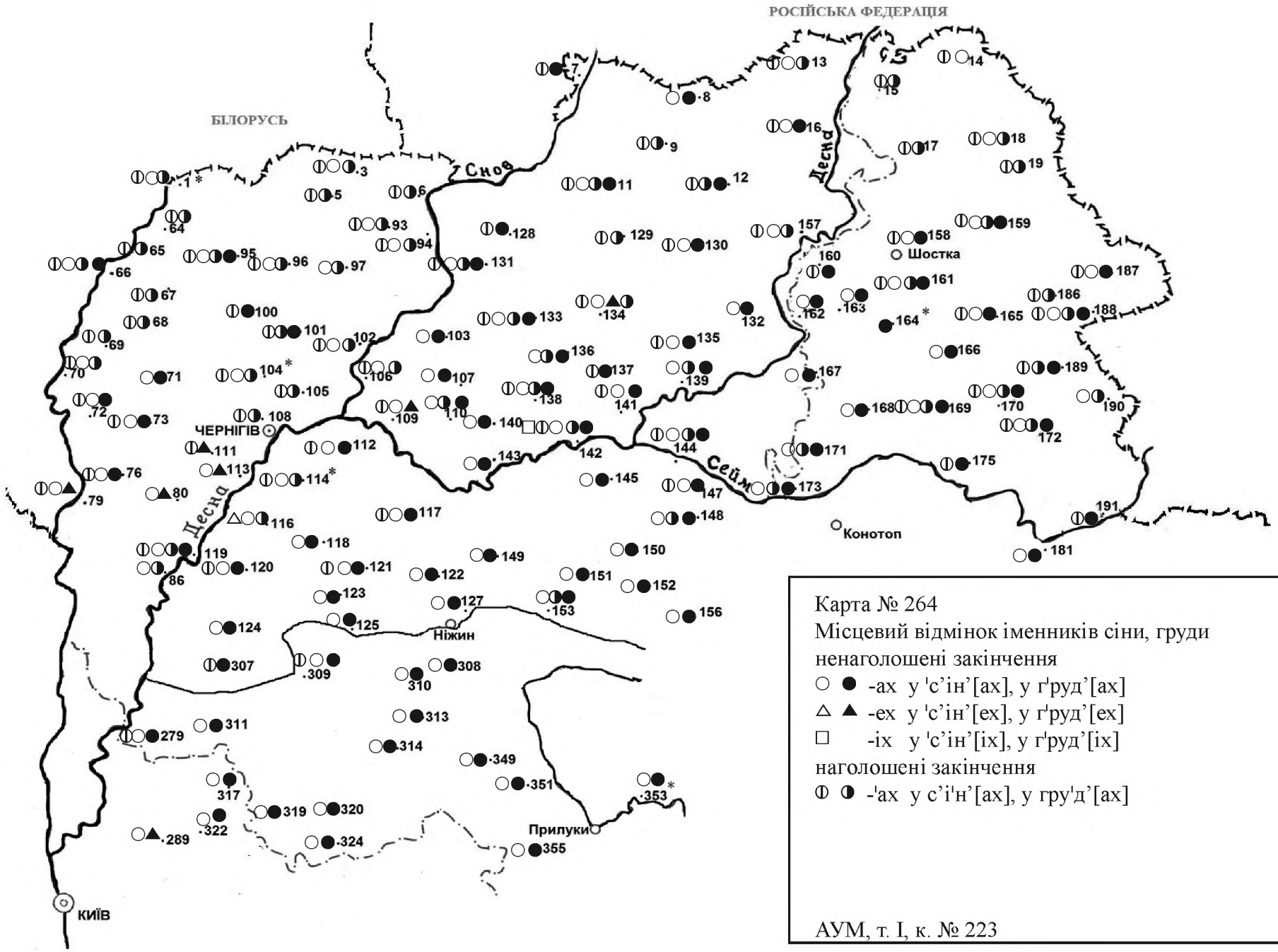

Карта № 264

Місцевий відмінок іменників сіни, груди

ненаголошені закінчення

○ ● -ах у 'с'ін'[ах], у г'руд'[ах]

△ ▲ -ех у 'с'ін'[ех], у г'руд'[ех]

□ -іх у 'с'ін'[іх], у г'руд'[іх]

наголошені закінчення

◑ ◑ -'ах у с'і'н'[ах], у гру'д'[ах]

АУМ, т. І, к. № 223

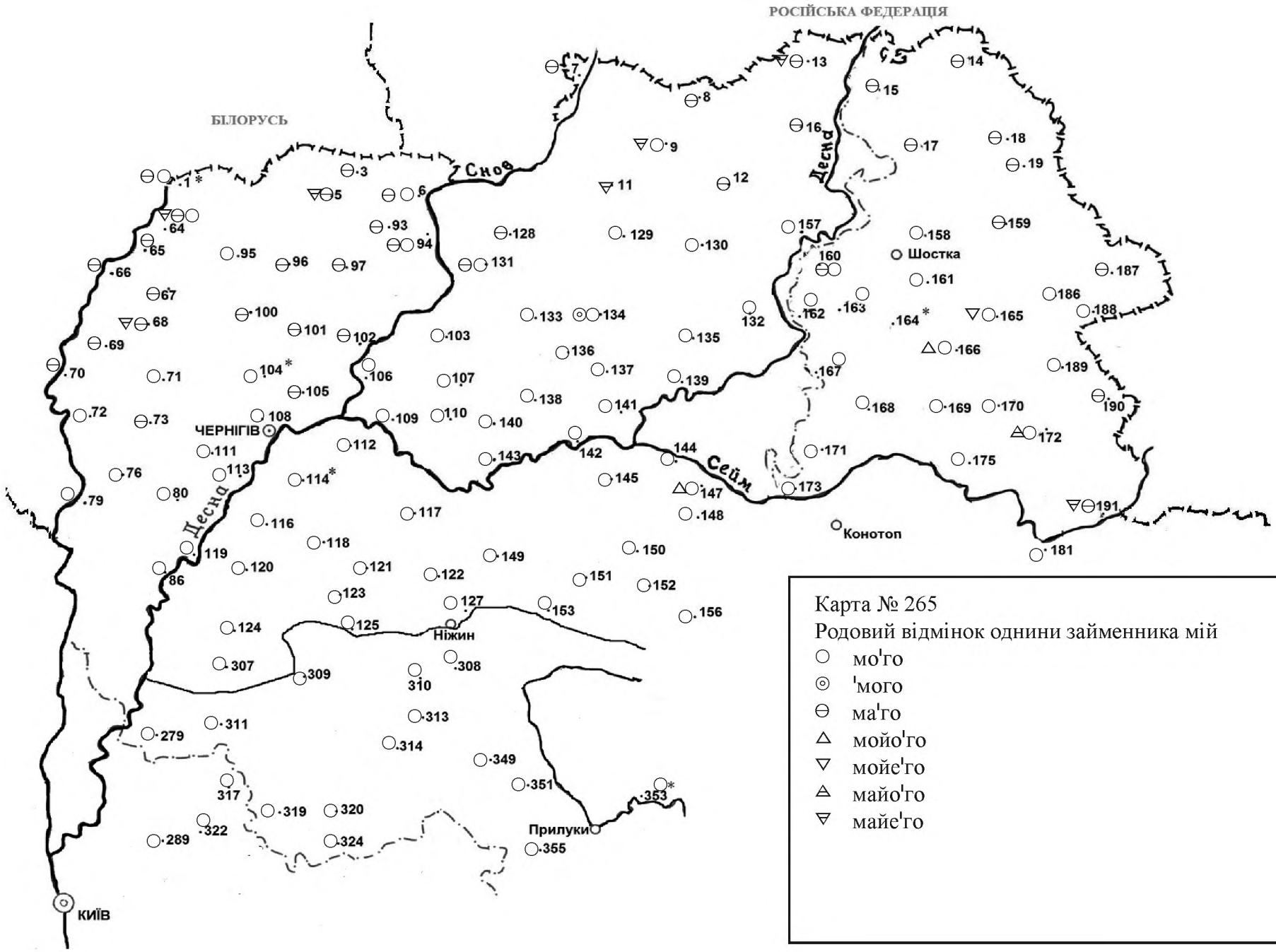

Карта № 265

Родовий відмінок однини займенника мій

- ○ мо'го
- ◎ 'мого
- ⊖ ма'го
- △ мойо'го
- ▽ мойе'го
- ▲ майо'го
- ▼ майе'го

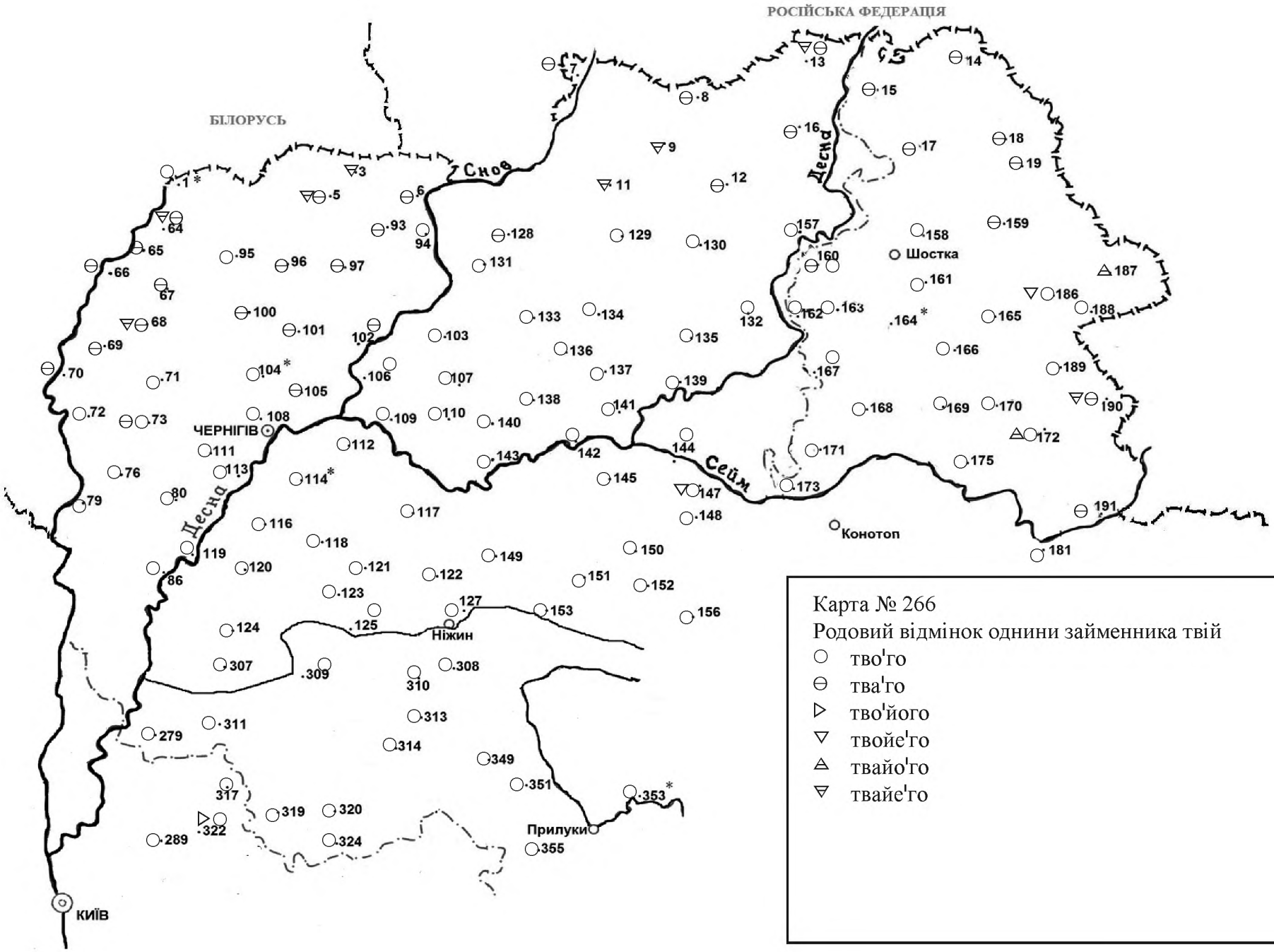

Карта № 266

Родовий відмінок однини займенника твій

- ○ тво'го
- ⊖ тва'го
- ▷ тво'його
- ▽ твойе'го
- △ твайо'го
- ▽ твайе'го

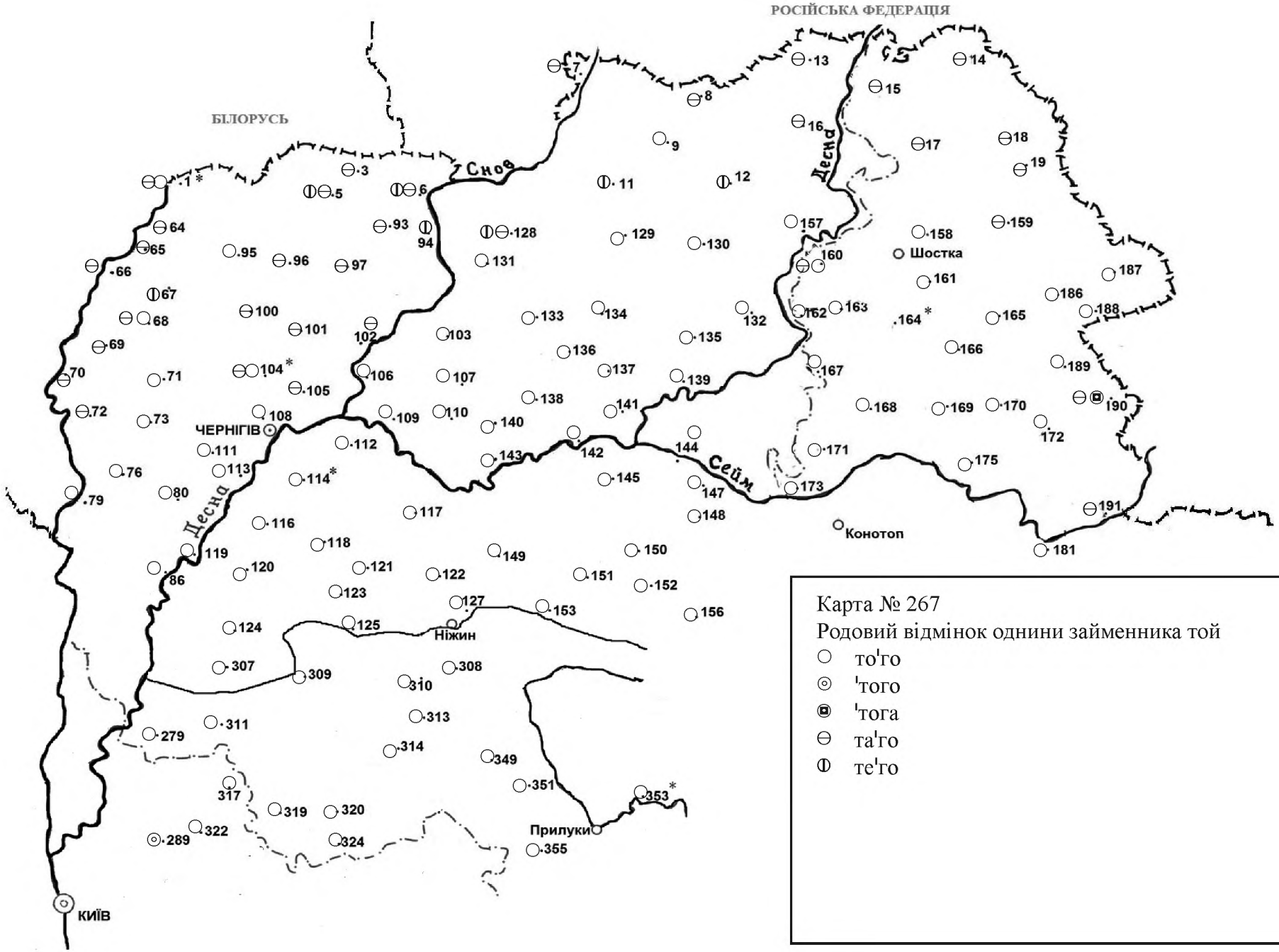

Карта № 267

Родовий відмінок однини займенника той

- ○ то'го
- ◎ 'того
- ◙ 'тога
- ⊖ та'го
- Φ те'го

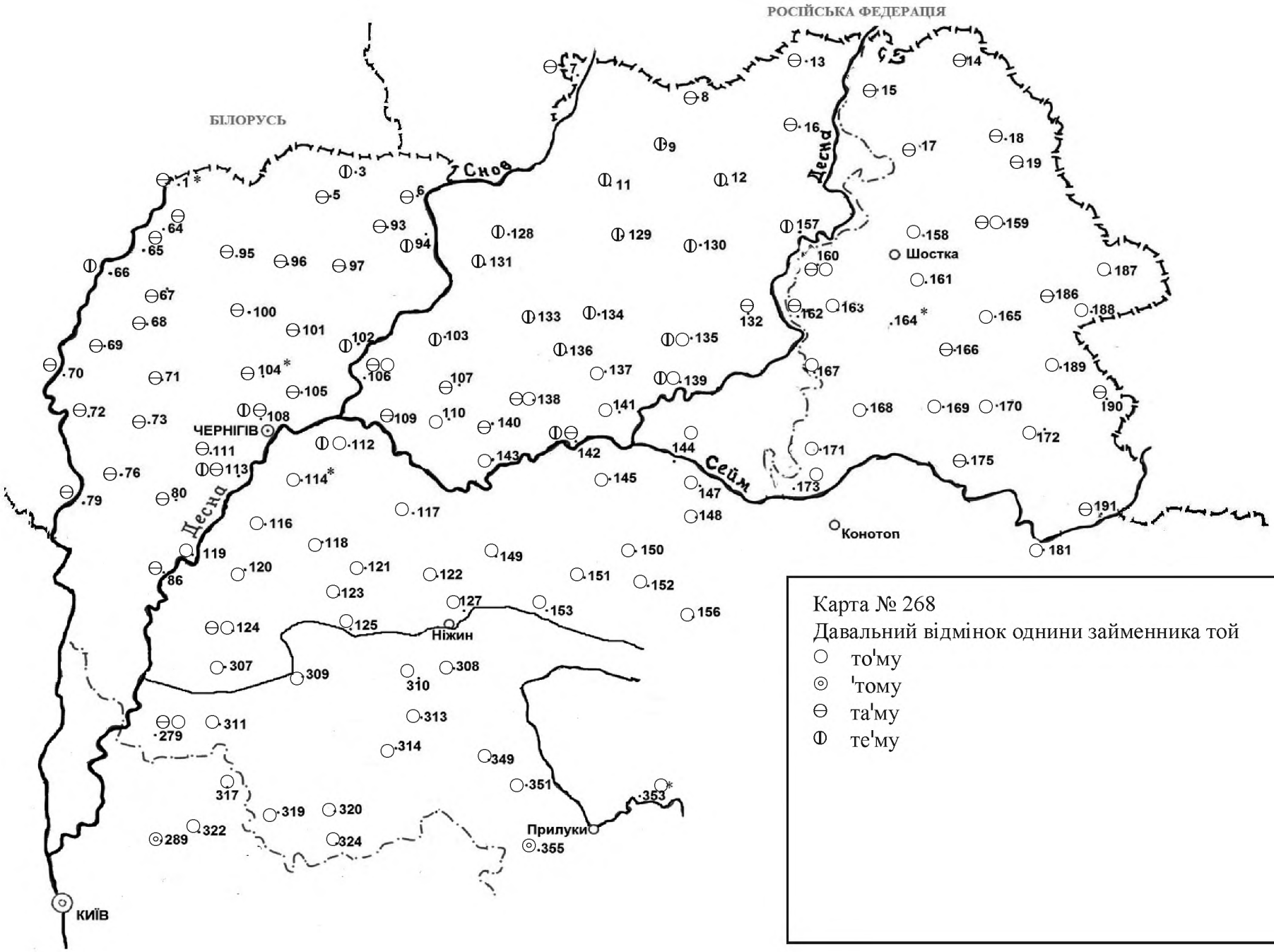

Карта № 268

Давальний відмінок однини займенника той

- ○ то'му
- ◎ 'тому
- ⊖ та'му
- Ⓘ те'му

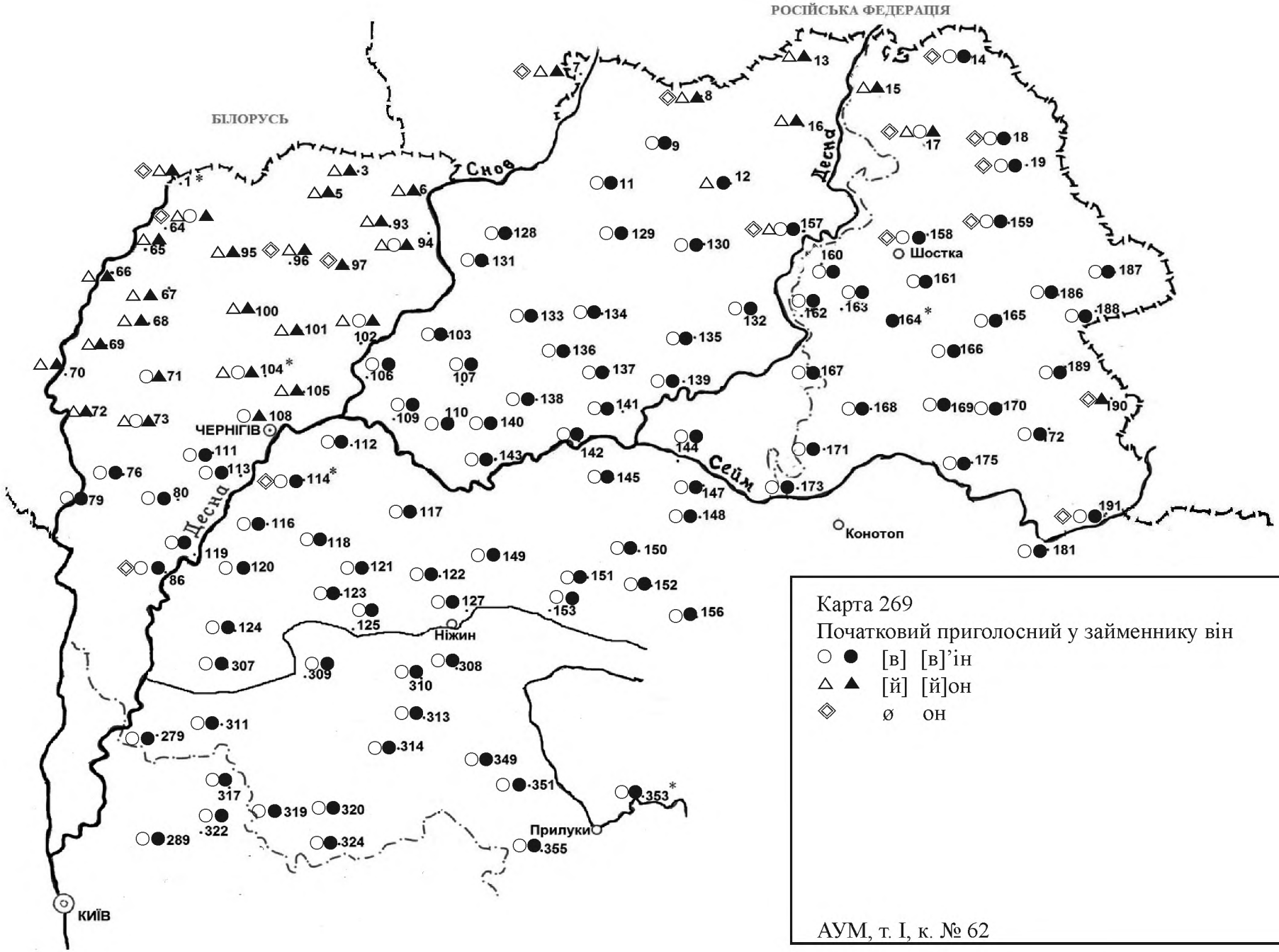

Карта 269
Початковий приголосний у займеннику він
○ ● [в] [в]’ін
△ ▲ [й] [й]он
◇ ø он

АУМ, т. І, к. № 62

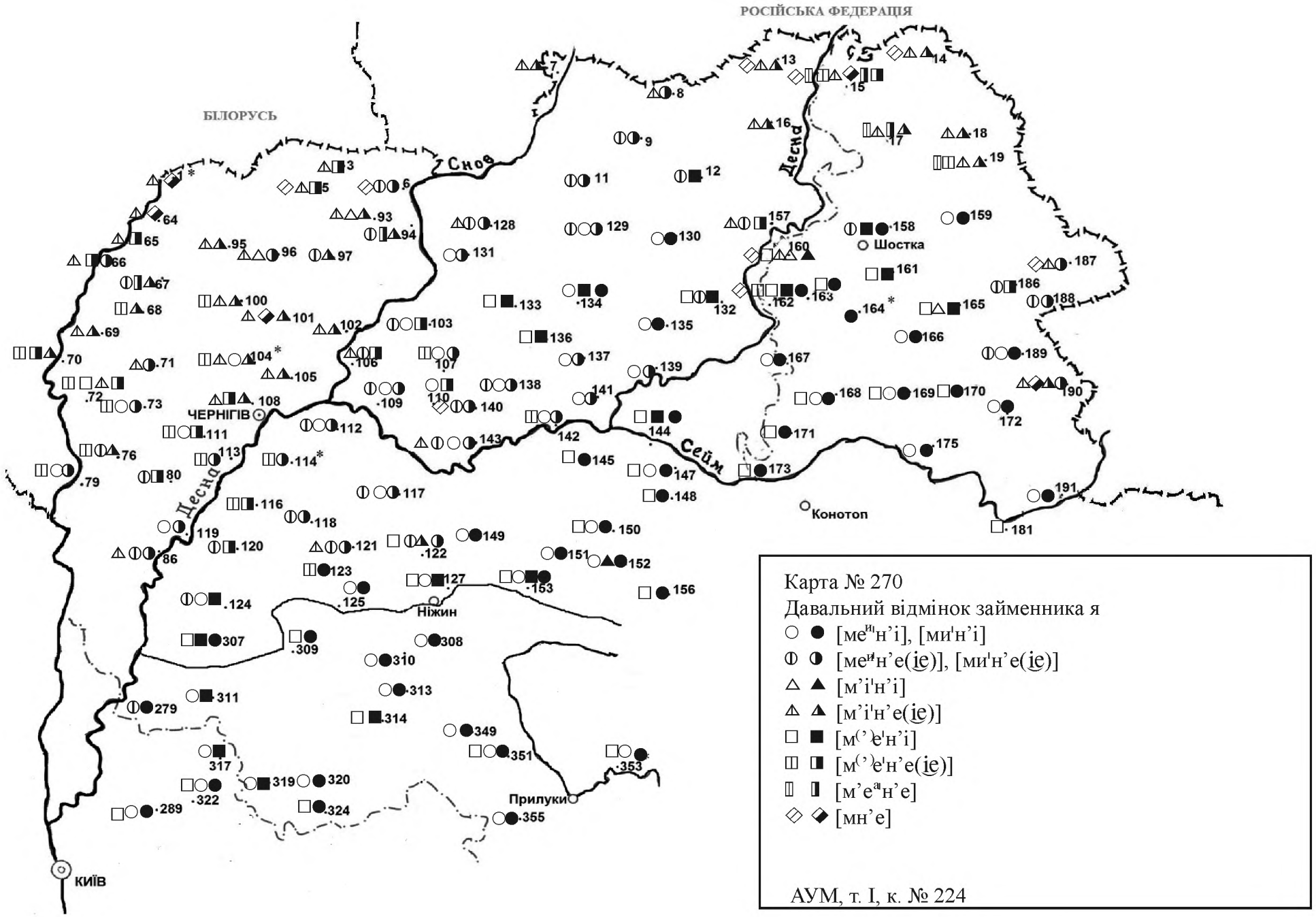

Карта № 270

Давальний відмінок займенника я

○ ● [ме^{и}н’і], [ми^{і}н’і]

◑ ◑ [ме^{и}н’е(ie)], [ми^{і}н’е(ie)]

△ ▲ [м’і^{і}н’і]

◬ ◭ [м’і^{і}н’е(ie)]

□ ■ [м(’)е^{і}н’і]

◫ ◧ [м(’)е^{і}н’е(ie)]

▯ ▮ [м’е^{а}н’е]

◇ ◆ [мн’е]

АУМ, т. І, к. № 224

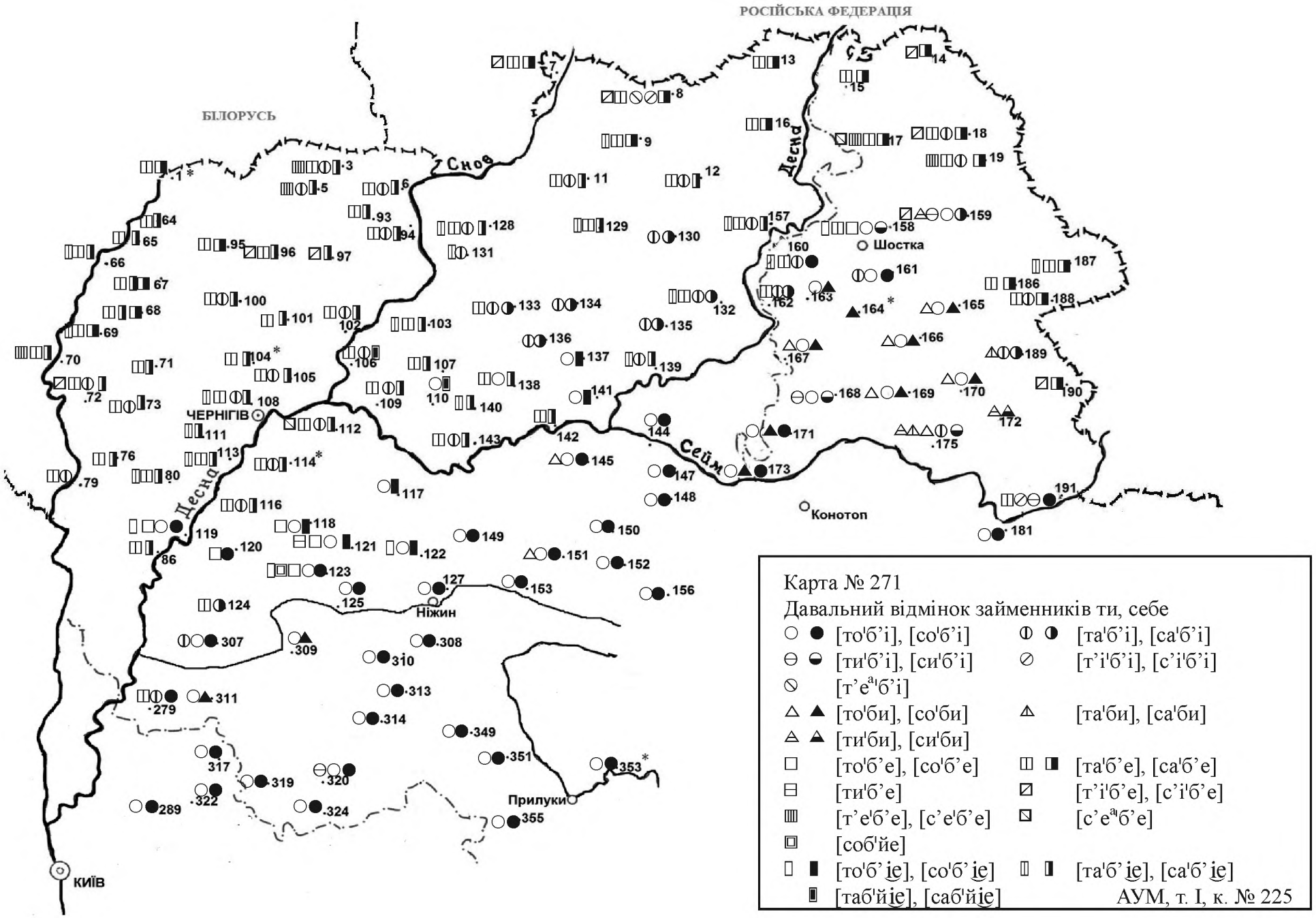

Карта № 271

Давальний відмінок займенників ти, себе

○ ●	[то'б'і], [со'б'і]	◑ ◐	[та'б'і], [са'б'і]
⊖ ◒	[ти'б'і], [си'б'і]	⊘	[т'і'б'і], [с'і'б'і]
⦸	[т'е^{a_1}б'і]		
△ ▲	[то'би], [со'би]	⧋	[та'би], [са'би]
◬ ▲	[ти'би], [си'би]		
□	[то'б'е], [со'б'е]	◫ ◧	[та'б'е], [са'б'е]
⊟	[ти'б'е]	▨	[т'і'б'е], [с'і'б'е]
▥	[т'е'б'е], [с'е'б'е]	▧	[с'е^{a_1}б'е]
▣	[соб'йе]		
▯ ▮	[то'б'ⅈе], [со'б'ⅈе]	▯ ▮	[та'б'ⅈе], [са'б'ⅈе]
▮	[таб'йⅈе], [саб'йⅈе]		

АУМ, т. І, к. № 225

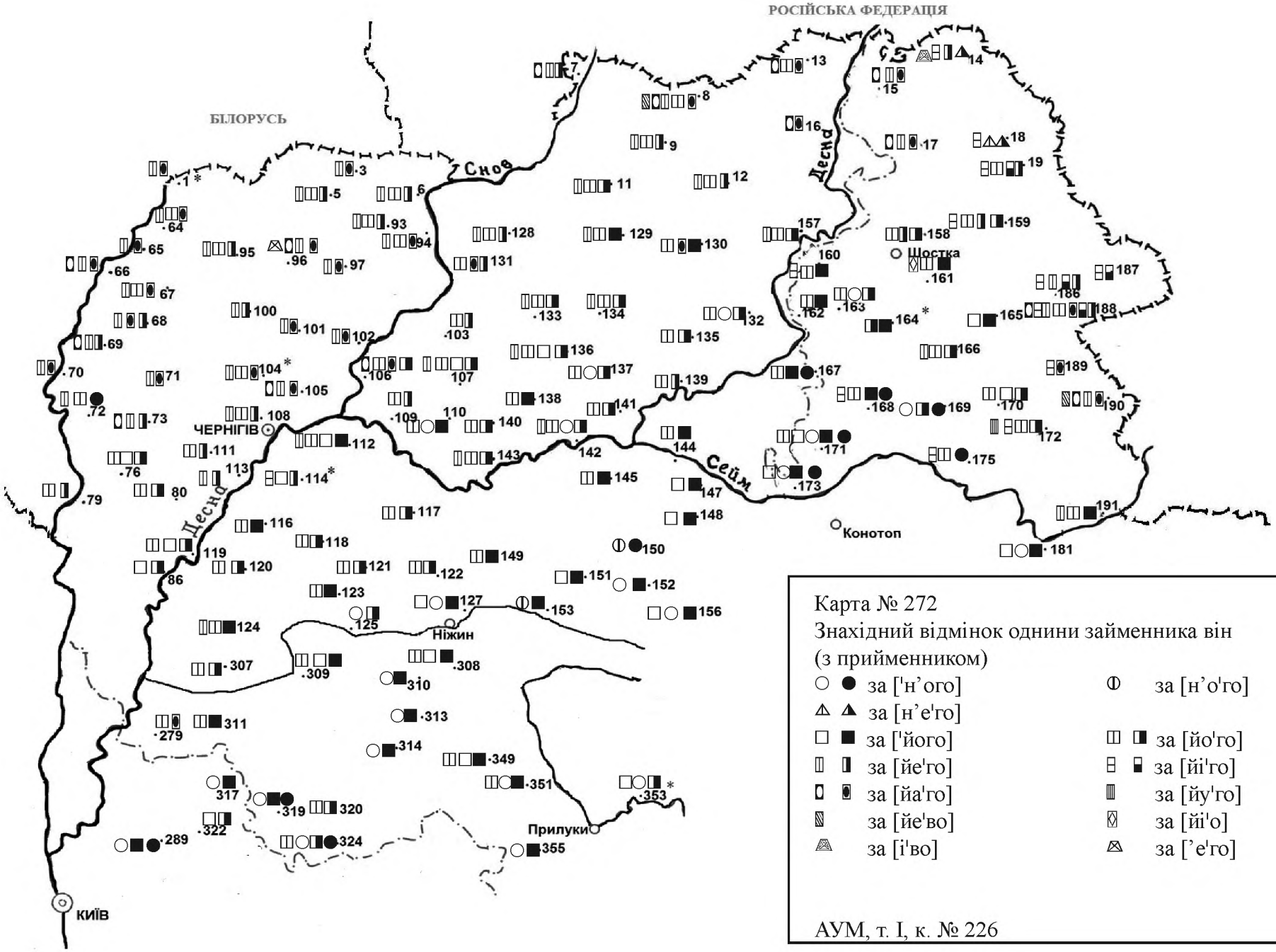

Карта № 272

Знахідний відмінок однини займенника він (з прийменником)

○ ● за ['н'ого]	Ф за [н'о'го]
⚠ ▲ за [н'е'го]	
□ ■ за ['його]	◫ ◨ за [йо'го]
▯ ▮ за [йе'го]	▤ ▬ за [йі'го]
▯ ▮ за [йа'го]	▥ за [йу'го]
▨ за [йе'во]	▩ за [йі'о]
⚠ за [і'во]	⚠ за ['е'го]

АУМ, т. І, к. № 226

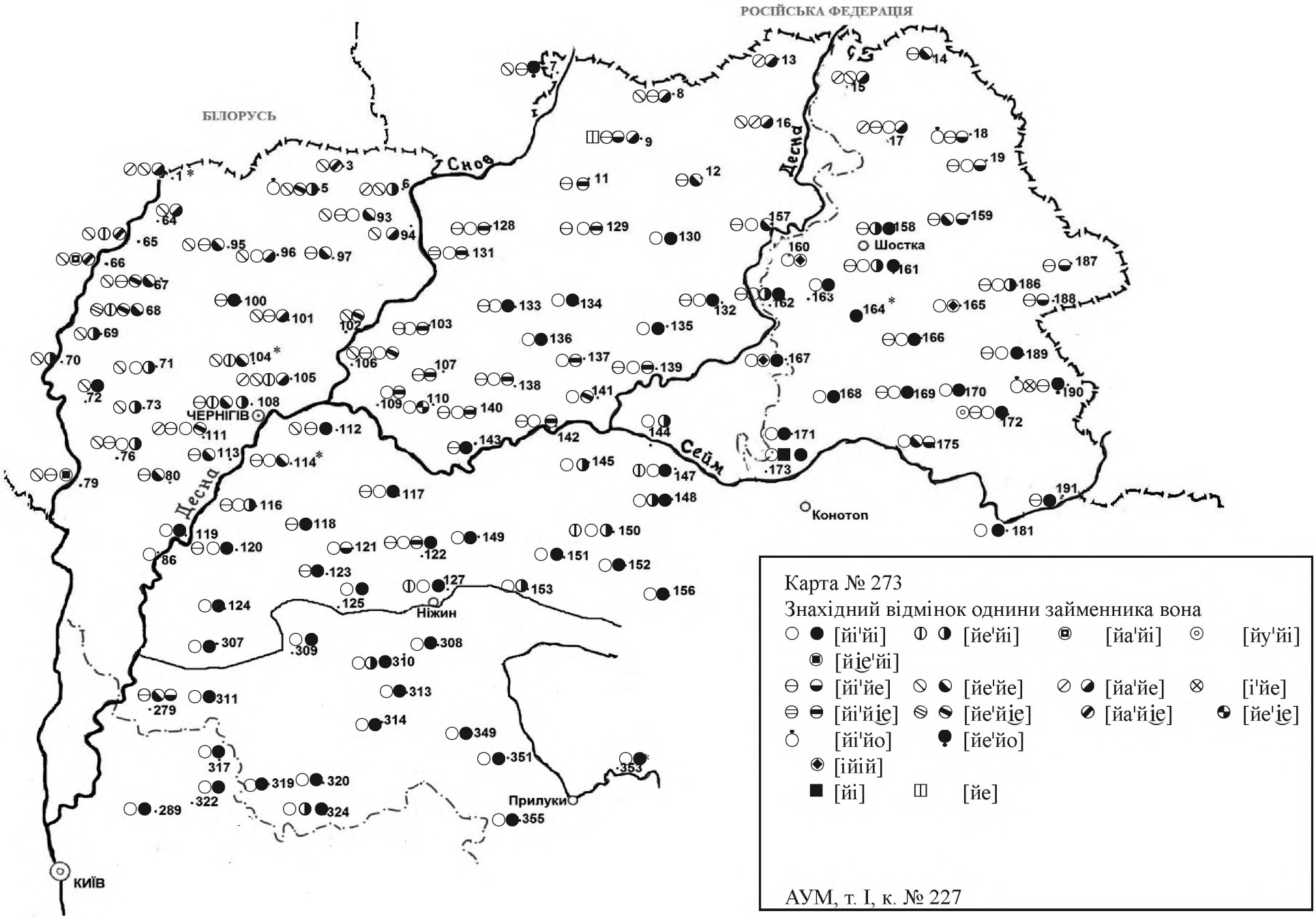

Карта № 273

Знахідний відмінок однини займенника вона

○ ● [йі'йі] ◐ ◑ [йе'йі] ◙ [йа'йі] ◎ [йу'йі]
▣ [йі̯е̯'йі]
⊖ ◒ [йі'йе] ⦸ ◔ [йе'йе] ⊘ ◕ [йа'йе] ⊗ [і'йе]
⊜ ⊜ [йі'йі̯е̯] ⦸ ◔ [йе'йі̯е̯] ◕ [йа'йі̯е̯] ◔ [йе'і̯е̯]
○ [йі'йо] ● [йе'йо]
◈ [іййй]
■ [йі] ◫ [йе]

АУМ, т. І, к. № 227

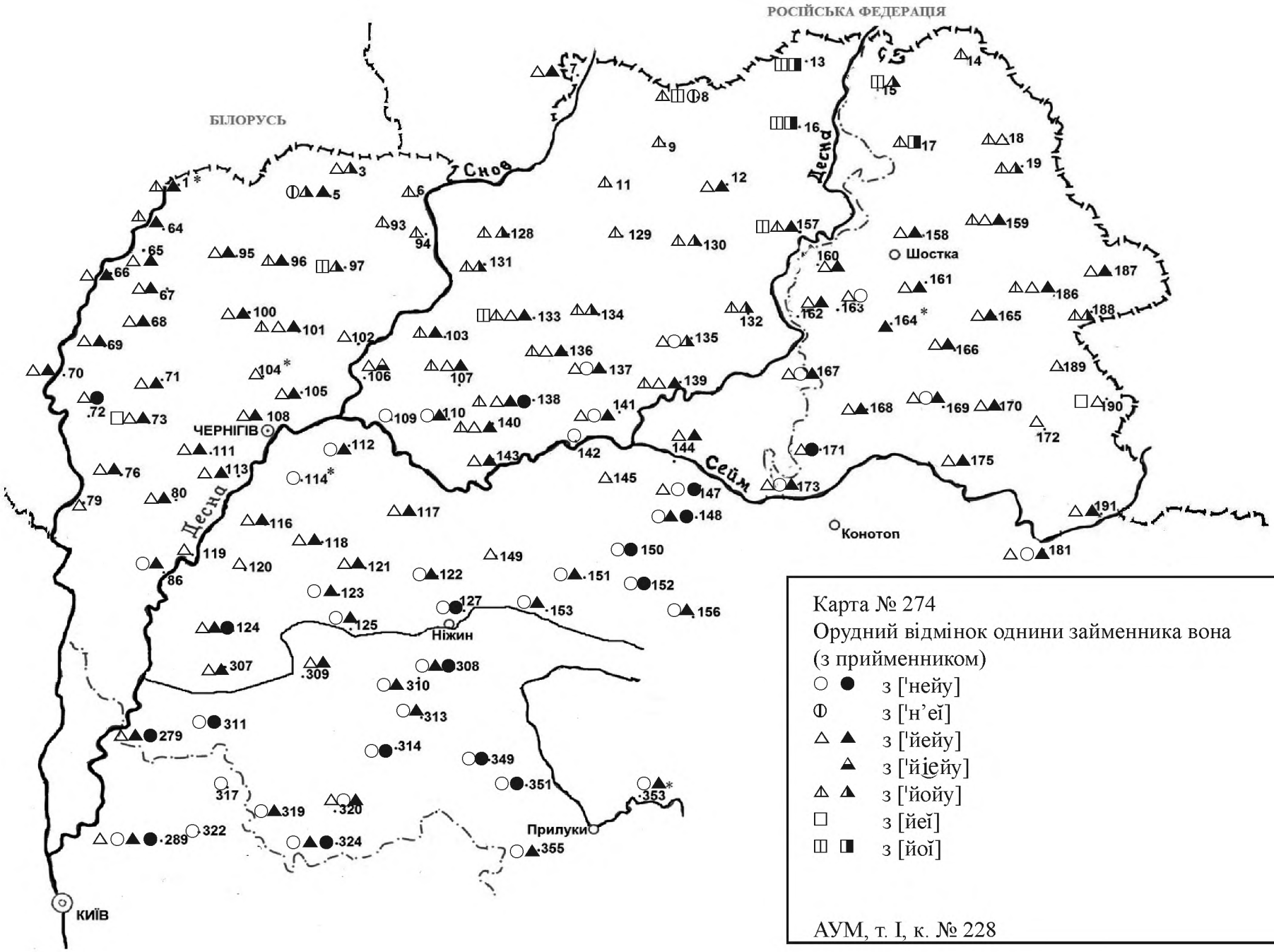

Карта № 274

Орудний відмінок однини займенника вона (з прийменником)

○ ● з ['нейу]

Ф з ['н'еї]

△ ▲ з ['йейу]

▲ з ['йіейу]

⚠ ▲ з ['йойу]

□ з [йеї]

◫ ◨ з [йої]

АУМ, т. І, к. № 228

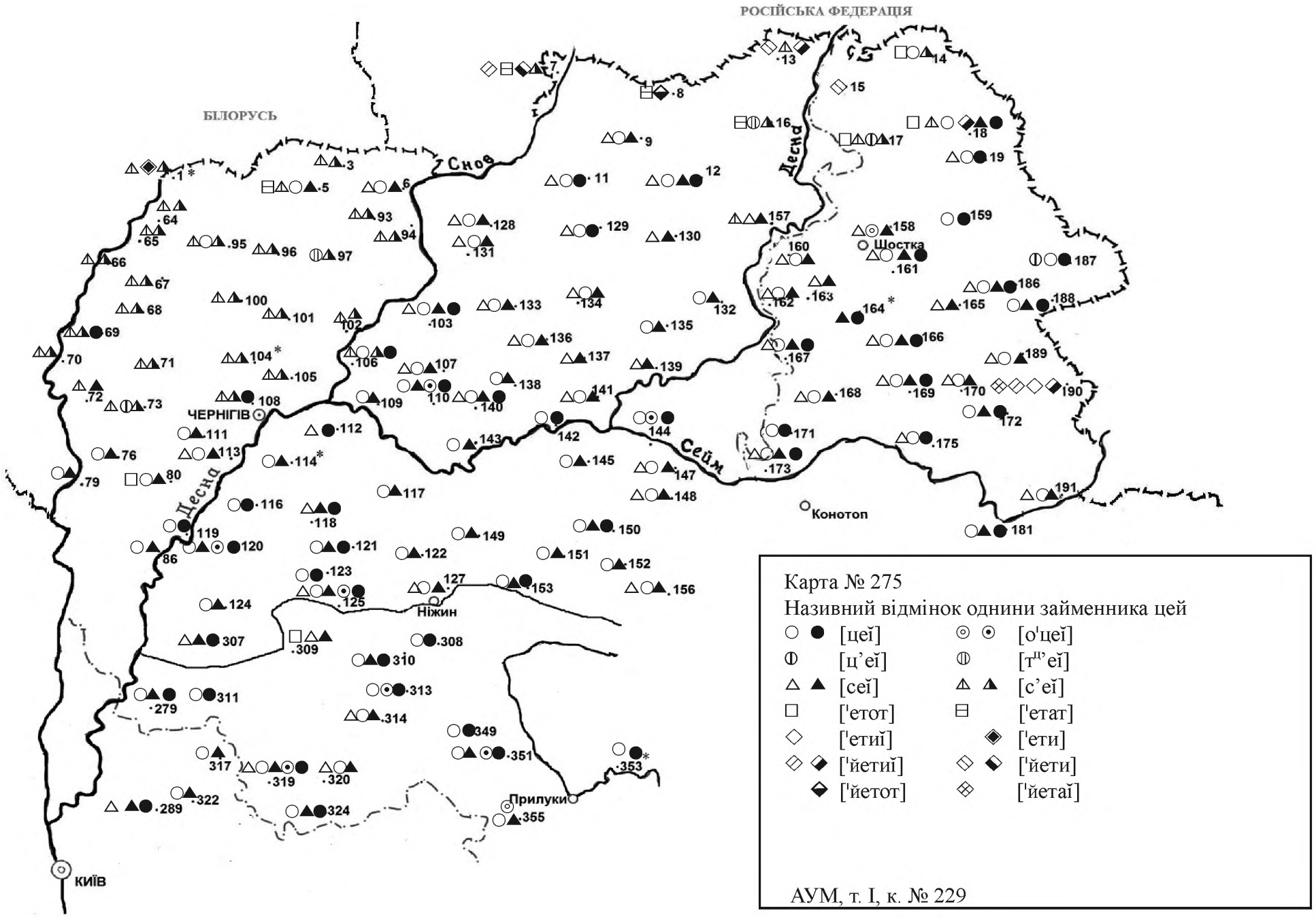

Карта № 275

Називний відмінок однини займенника цей

○ ●	[цеĭ]	⊙ ⊙	[оˈцеĭ]
Ф	[цʼеĭ]	Ф	[тʲʲʼеĭ]
△ ▲	[сеĭ]	⚠ ▲	[сʼеĭ]
□	[ˈетот]	⊟	[ˈетат]
◇	[ˈетиĭ]	◈	[ˈети]
◇ ◆	[ˈйетиĭ]	◇ ◆	[ˈйети]
◆	[ˈйетот]	⊗	[ˈйетаĭ]

АУМ, т. І, к. № 229

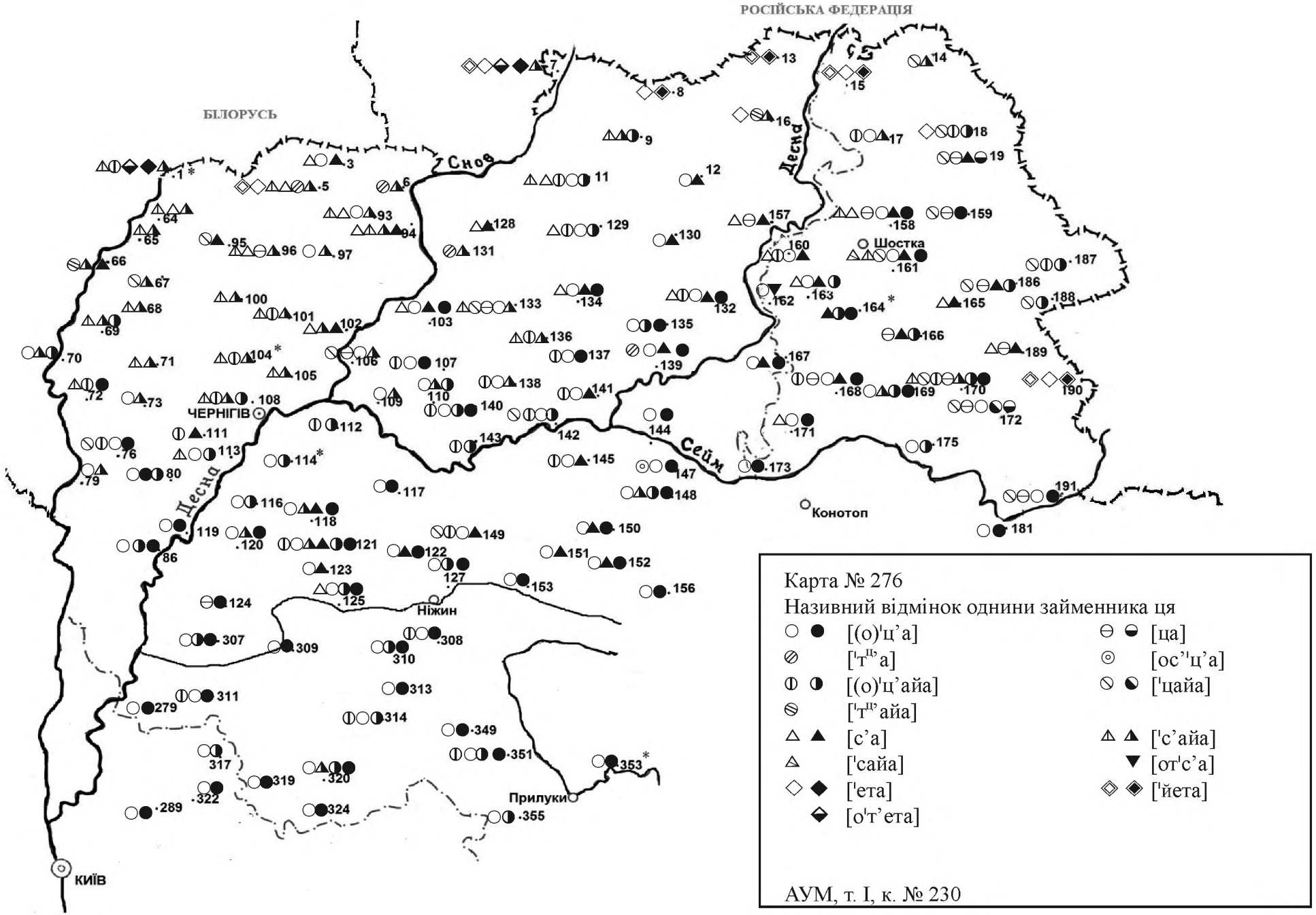

Карта № 276

Називний відмінок однини займенника ця

○ ● [(о)ˈц’а]	⊖ ◒ [ца]
⊘ [ˈтʲ:а]	⊙ [ос’ˈц’а]
◑ ◐ [(о)ˈц’айа]	⊘ ◒ [ˈцайа]
⊘ [ˈтʲ:айа]	
△ ▲ [с’а]	⚠ ▲ [ˈс’айа]
△ [ˈсайа]	▼ [отˈс’а]
◇ ◆ [ˈета]	◈ ◈ [ˈйета]
◆ [оˈт’ета]	

АУМ, т. І, к. № 230

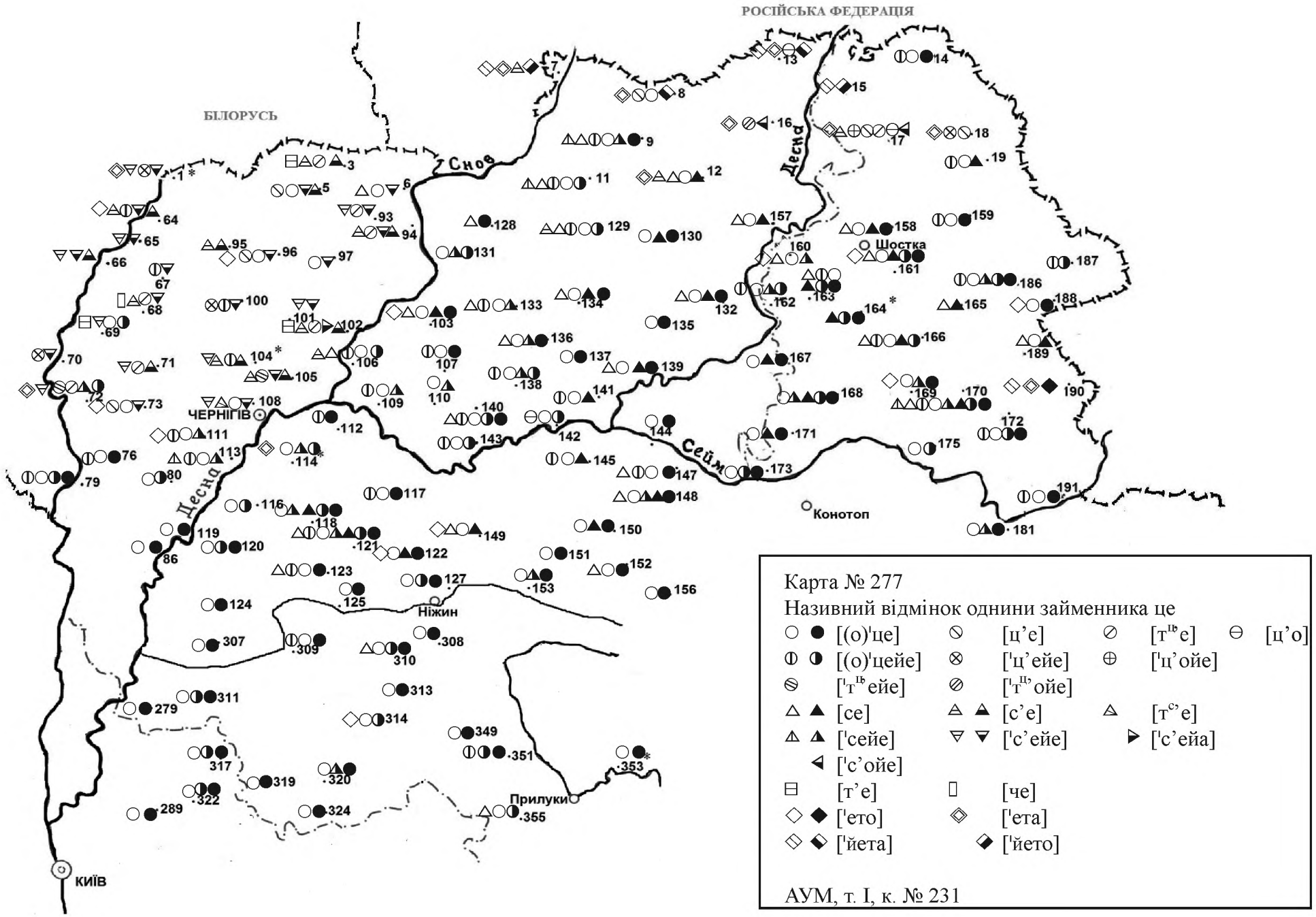

Карта № 277

Називний відмінок однини займенника це

○ ● [(о)ˈце] ⊘ [ц’е] ⊘ [т^{ць}е] ⊖ [ц’о]

◐ ◑ [(о)ˈцейе] ⊗ [ˈц’ейе] ⊕ [ˈц’ойе]

⊘ [ˈт^{ць}ейе] ⊘ [ˈт^{ць}ойе]

△ ▲ [се] △ ▲ [с’е] △ [т$^{с’}$е]

△ ▲ [ˈсейе] ▽ ▼ [ˈс’ейе] ▶ [ˈс’ейа]

◀ [ˈс’ойе]

⊟ [т’е] ▯ [че]

◇ ◆ [ˈето] ◈ [ˈета]

◇ ◆ [ˈйета] ◆ [ˈйето]

АУМ, т. І, к. № 231

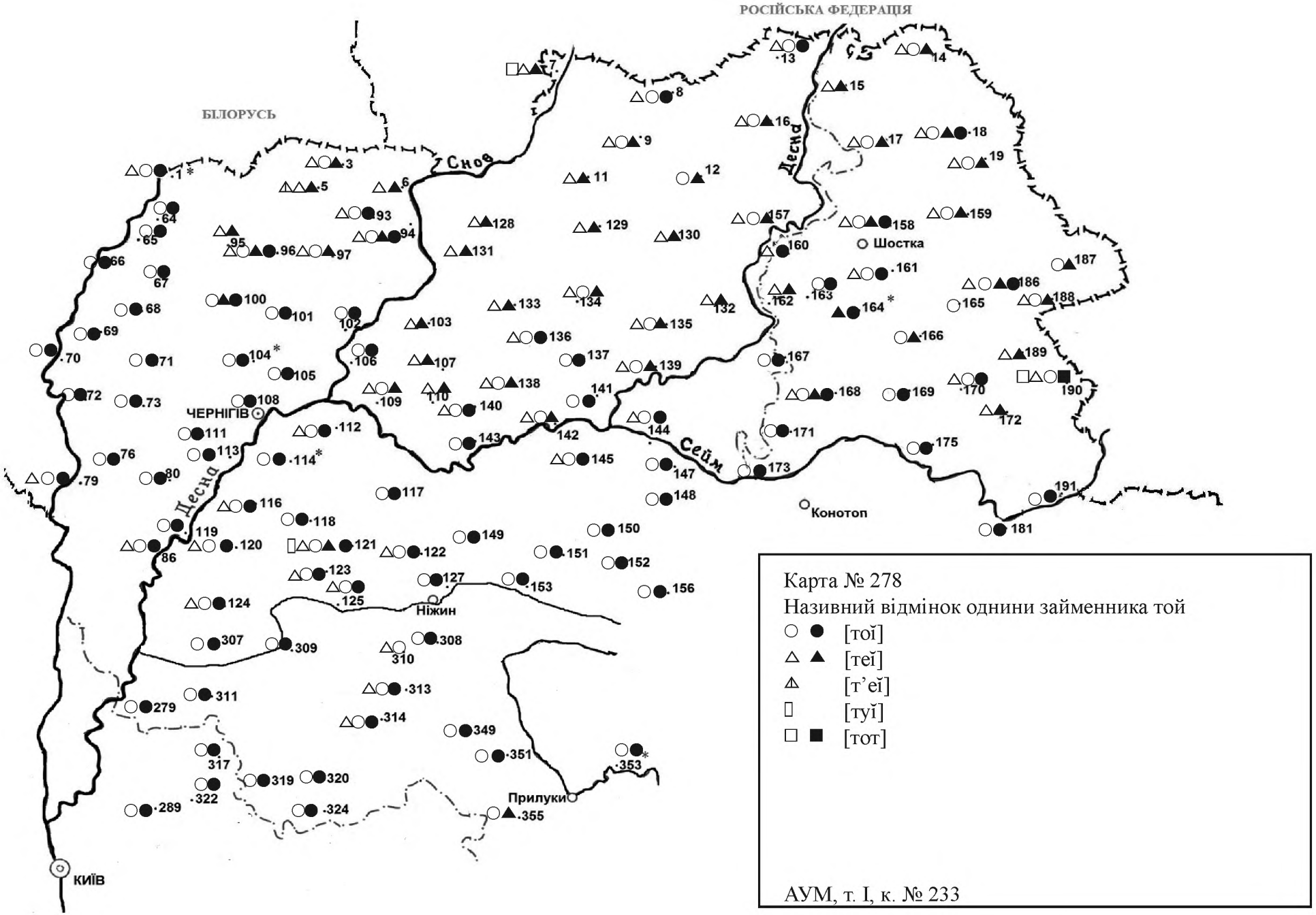

Карта № 278

Називний відмінок однини займенника той

○ ● [той]

△ ▲ [теї]

⚠ [т'еї]

▯ [туї]

□ ■ [тот]

АУМ, т. І, к. № 233

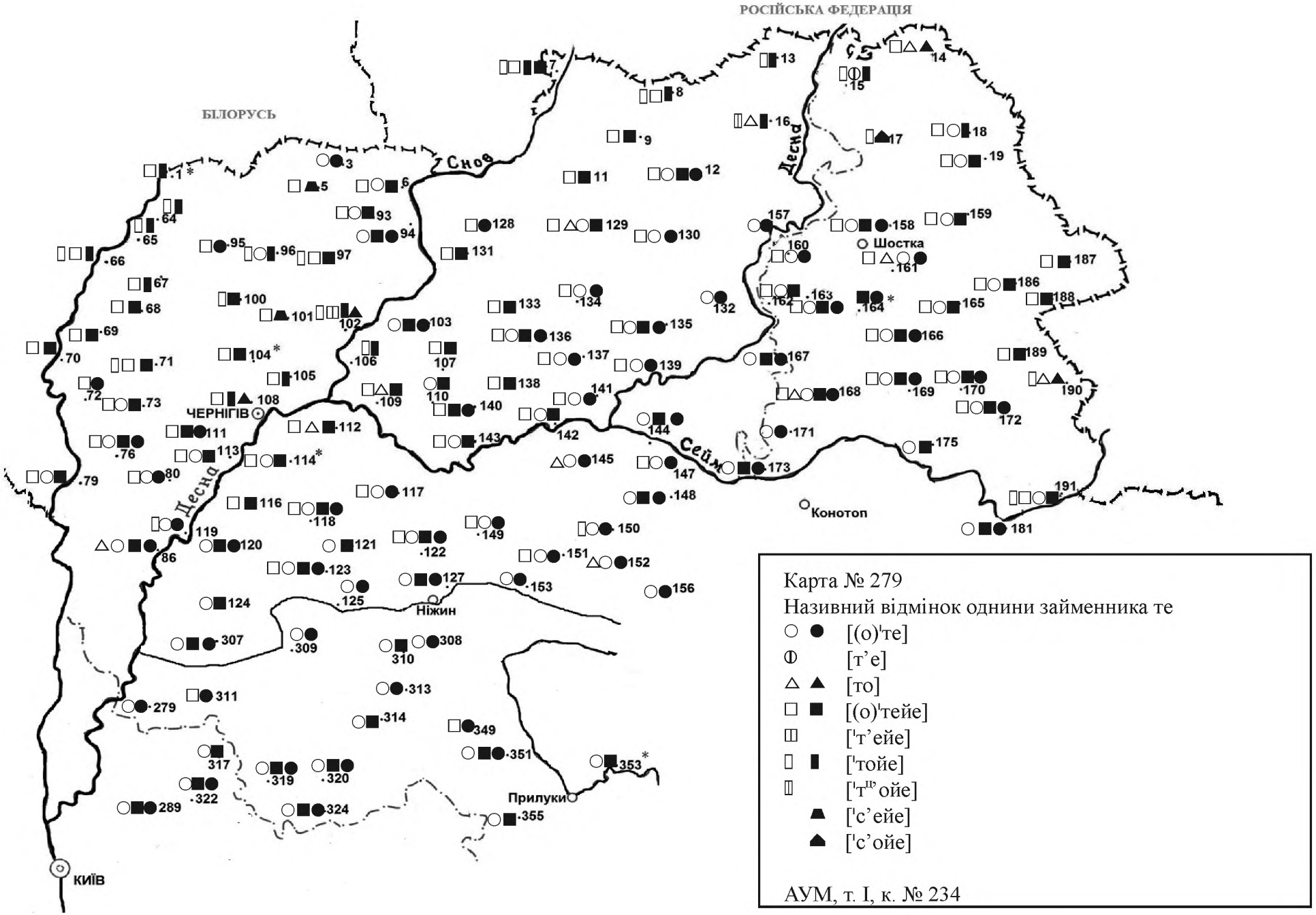

Карта № 279
Називний відмінок однини займенника те

○ ● [(о)ˈте]
Ф [т’е]
△ ▲ [то]
□ ■ [(о)ˈтейе]
◫ [ˈт’ейе]
▯ ▮ [ˈтойе]
◫ [ˈтʲойе]
▲ [ˈс’ейе]
▲ [ˈс’ойе]

АУМ, т. І, к. № 234

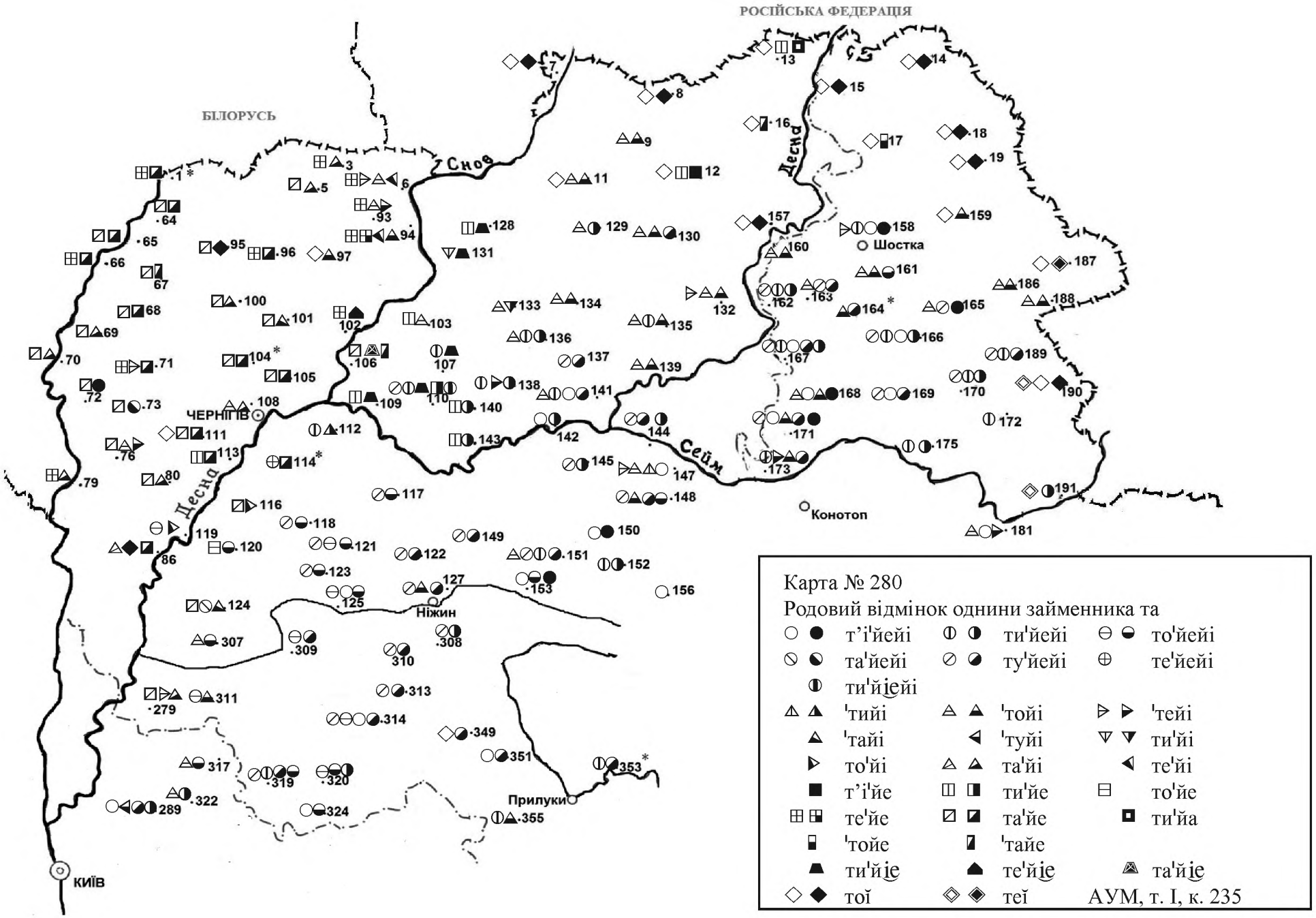

Карта № 280

Родовий відмінок однини займенника та

○ ●	т'і'йейі	◐ ◑	ти'йейі	⊖ ◒	то'йейі
⊘ ◔	та'йейі	⊘ ◒	ту'йейі	⊕	те'йейі
◐	ти'йіейі				
△ ▲	'тийі	△ ▲	'тойі	▷ ▶	'тейі
▲	'тайі	◀	'туйі	▽ ▼	ти'йі
▶	то'йі	△ ▲	та'йі	◀	те'йі
■	т'і'йе	◫ ◨	ти'йе	⊟	то'йе
⊞ ⊞	те'йе	◪ ◪	та'йе	◘	ти'йа
▮	'тойе	◪	'тайе		
▲	ти'йіе	▲	те'йіе	◬	та'йіе
◇ ◆	тої	◈ ◈	теї	АУМ, т. І, к. 235	

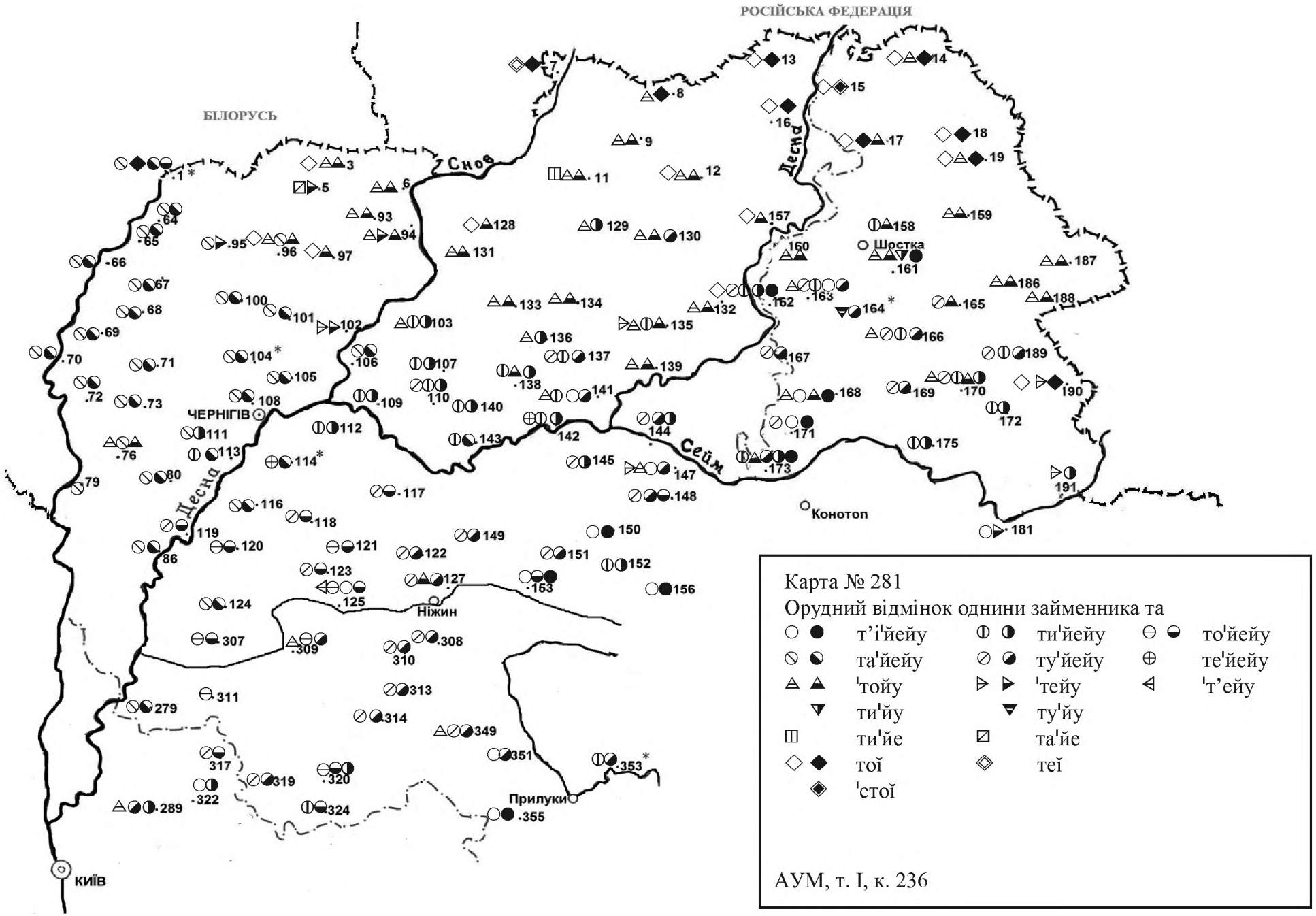

Карта № 281

Орудний відмінок однини займенника та

○ ●	т’і'йейу	◐ ◑	ти'йейу	⊖ ◒	то'йейу
⊘ ◔	та'йейу	⊘ ◒	ту'йейу	⊕	те'йейу
△ ▲	'тойу	▷ ▶	'тейу	◁	'т’ейу
	ти'йу		ту'йу		
◫	ти'йе	⊠	та'йе		
◇ ◆	тої	◈	теї		
◈	'етої				

АУМ, т. І, к. 236

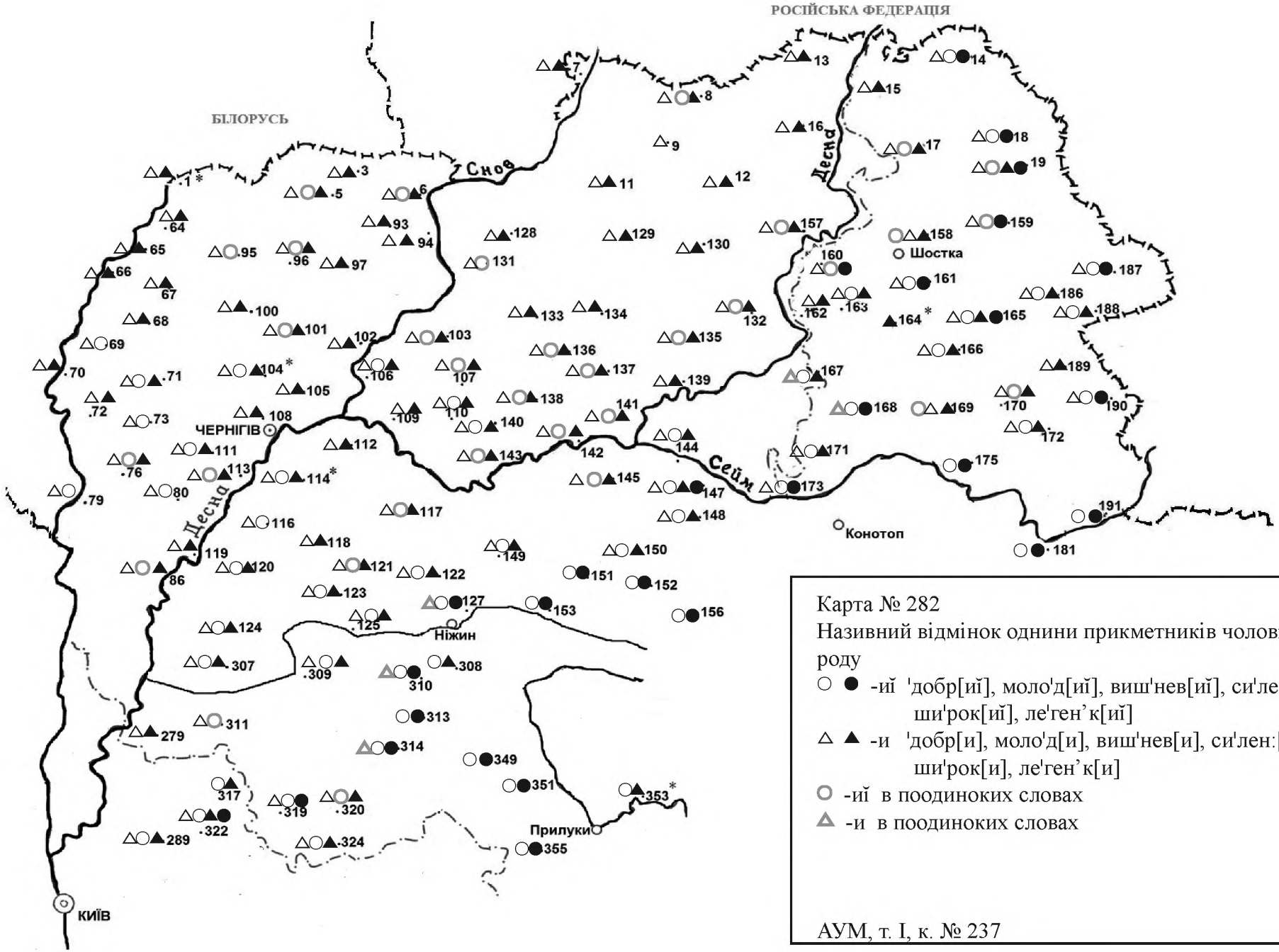

Карта № 282

Називний відмінок однини прикметників чоловічого роду

○ ● -ий 'добр[ий], моло'д[ий], виш'нев[ий], си'лен:[ий], ши'рок[ий], ле'ген'к[ий]

△ ▲ -и 'добр[и], моло'д[и], виш'нев[и], си'лен:[и], ши'рок[и], ле'ген'к[и]

○ -ий в поодиноких словах

△ -и в поодиноких словах

АУМ, т. І, к. № 237

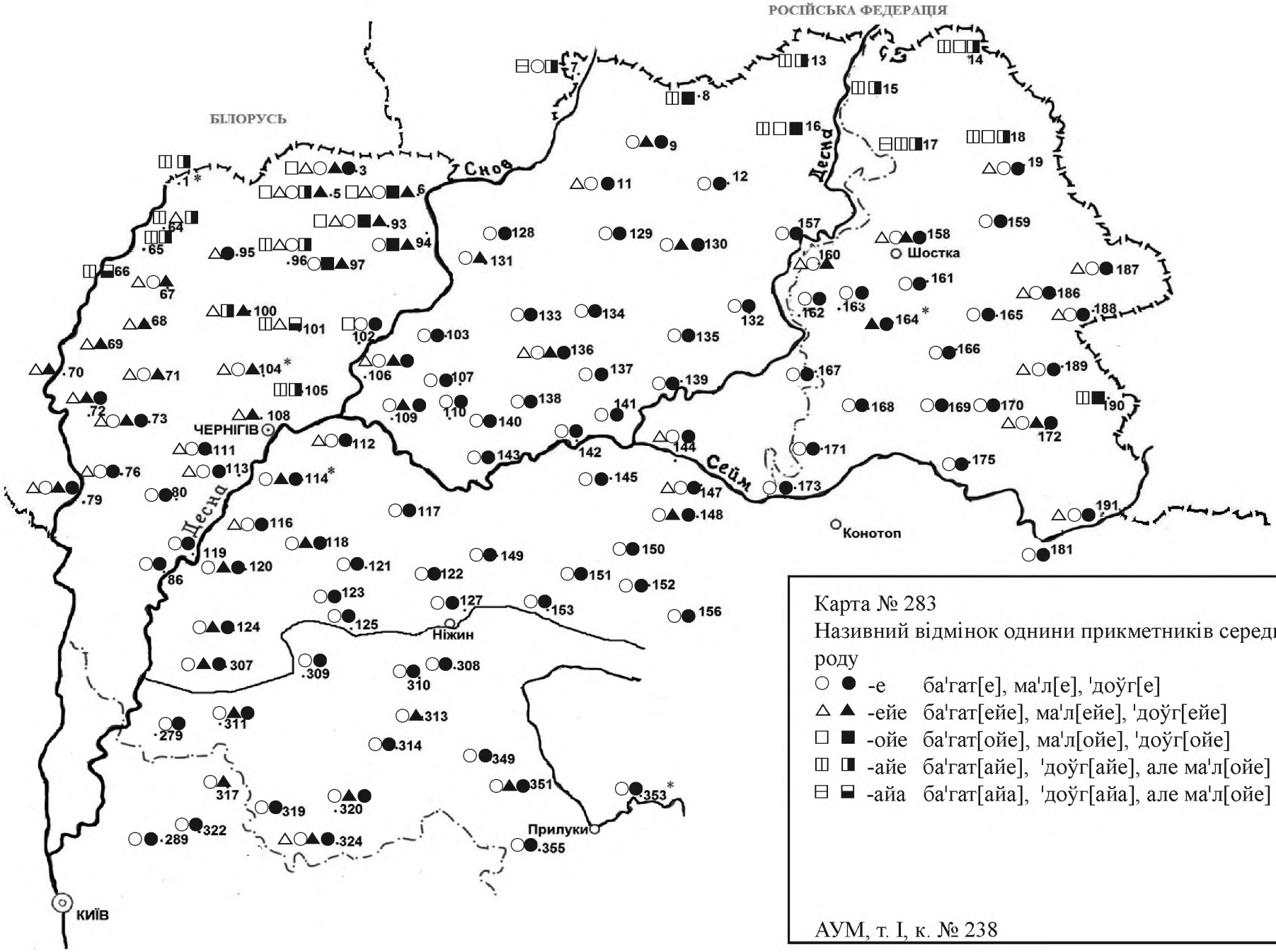

Карта № 283

Називний відмінок однини прикметників середнього роду

○ ●	-е	ба'гат[е], ма'л[е], 'доўг[е]
△ ▲	-ейе	ба'гат[ейе], ма'л[ейе], 'доўг[ейе]
□ ■	-ойе	ба'гат[ойе], ма'л[ойе], 'доўг[ойе]
◫ ◨	-айе	ба'гат[айе], 'доўг[айе], але ма'л[ойе]
⊟ ⬓	-айа	ба'гат[айа], 'доўг[айа], але ма'л[ойе]

АУМ, т. І, к. № 238

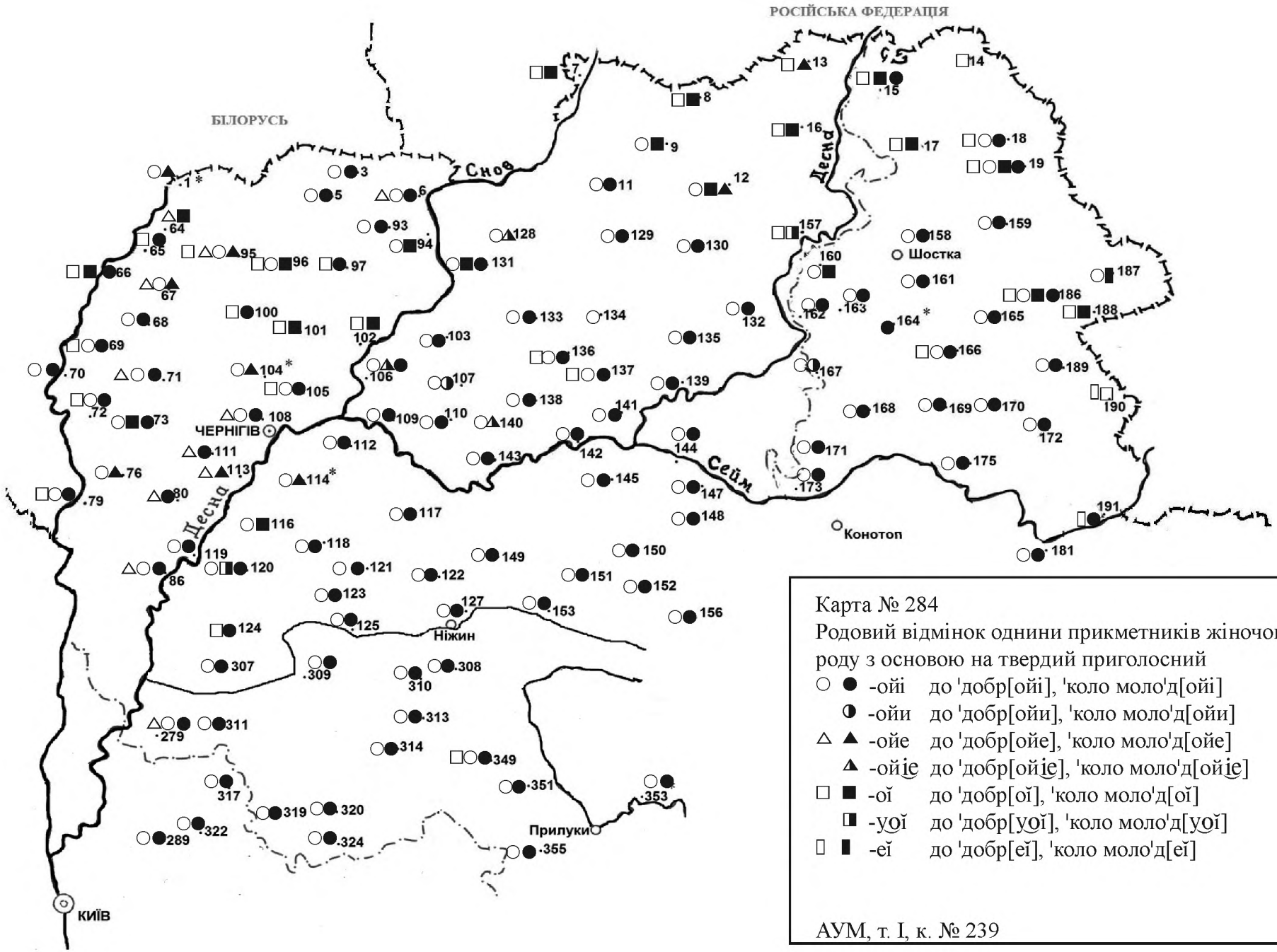

Карта № 284

Родовий відмінок однини прикметників жіночого роду з основою на твердий приголосний

○ ●	-ойі	до 'добр[ойі], 'коло моло'д[ойі]
◑	-ойи	до 'добр[ойи], 'коло моло'д[ойи]
△ ▲	-ойе	до 'добр[ойе], 'коло моло'д[ойе]
▲	-ойі̯е	до 'добр[ойі̯е], 'коло моло'д[ойі̯е]
□ ■	-оїй	до 'добр[оїй], 'коло моло'д[оїй]
◨	-у̯оїй	до 'добр[у̯оїй], 'коло моло'д[у̯оїй]
▯ ▮	-еїй	до 'добр[еїй], 'коло моло'д[еїй]

АУМ, т. І, к. № 239

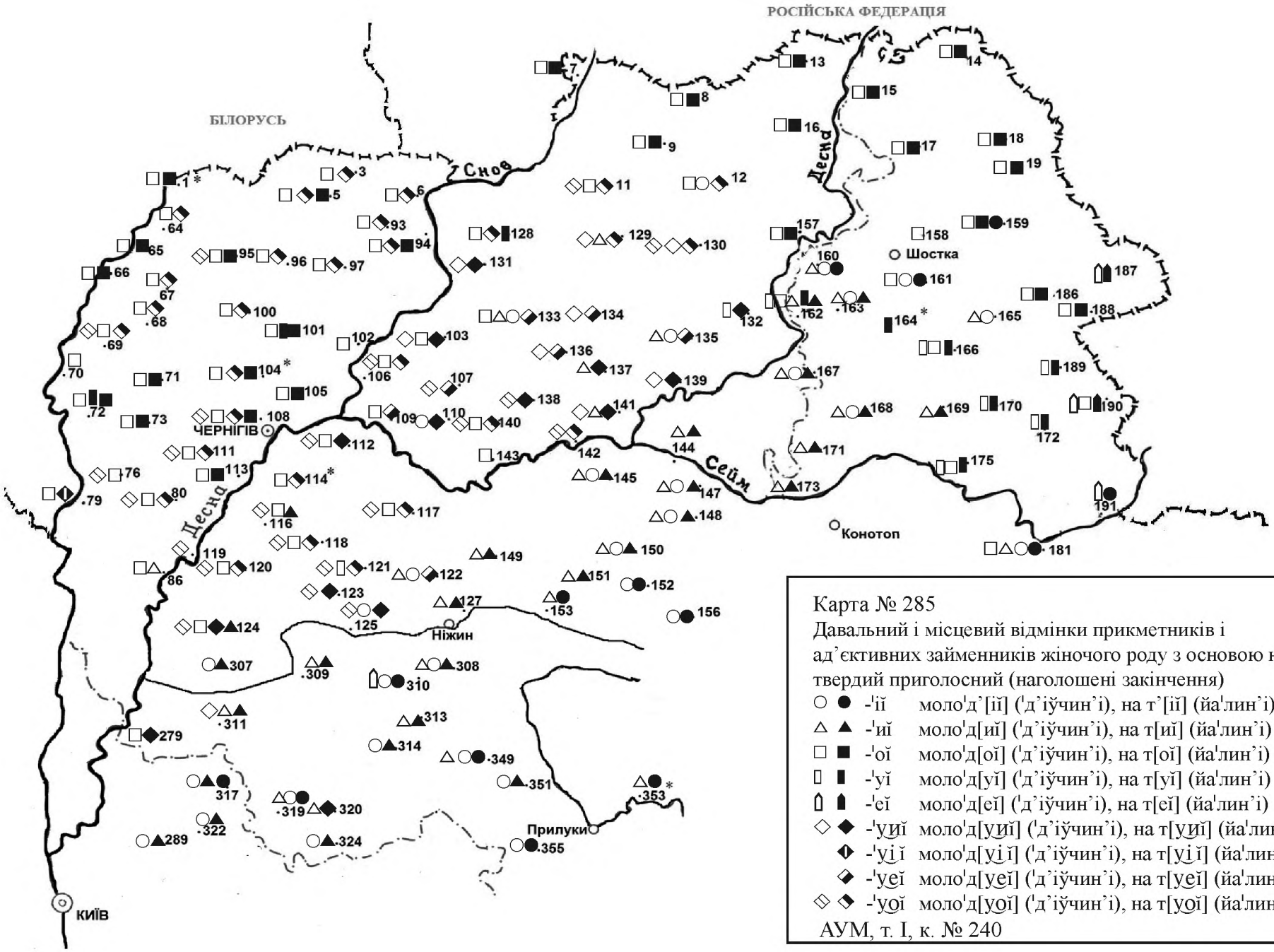

Карта № 285

Давальний і місцевий відмінки прикметників і ад'єктивних займенників жіночого роду з основою на твердий приголосний (наголошені закінчення)

○ ● -'їй моло'д'[ій] ('д'іўчин'і), на т'[ій] (йа'лин'і)

△ ▲ -'ий моло'д[ий] ('д'іўчин'і), на т[ий] (йа'лин'і)

□ ■ -'оїй моло'д[оїй] ('д'іўчин'і), на т[оїй] (йа'лин'і)

▯ ▮ -'уїй моло'д[уїй] ('д'іўчин'і), на т[уїй] (йа'лин'і)

▯ ▮ -'еїй моло'д[еїй] ('д'іўчин'і), на т[еїй] (йа'лин'і)

◇ ◆ -'у͡иї моло'д[у͡иї] ('д'іўчин'і), на т[у͡иї] (йа'лин'і)

◆ -'у͡іїй моло'д[у͡іїй] ('д'іўчин'і), на т[у͡іїй] (йа'лин'і)

◆ -'у͡еїй моло'д[у͡еїй] ('д'іўчин'і), на т[у͡еїй] (йа'лин'і)

◇ ◆ -'у͡оїй моло'д[у͡оїй] ('д'іўчин'і), на т[у͡оїй] (йа'лин'і)

АУМ, т. І, к. № 240

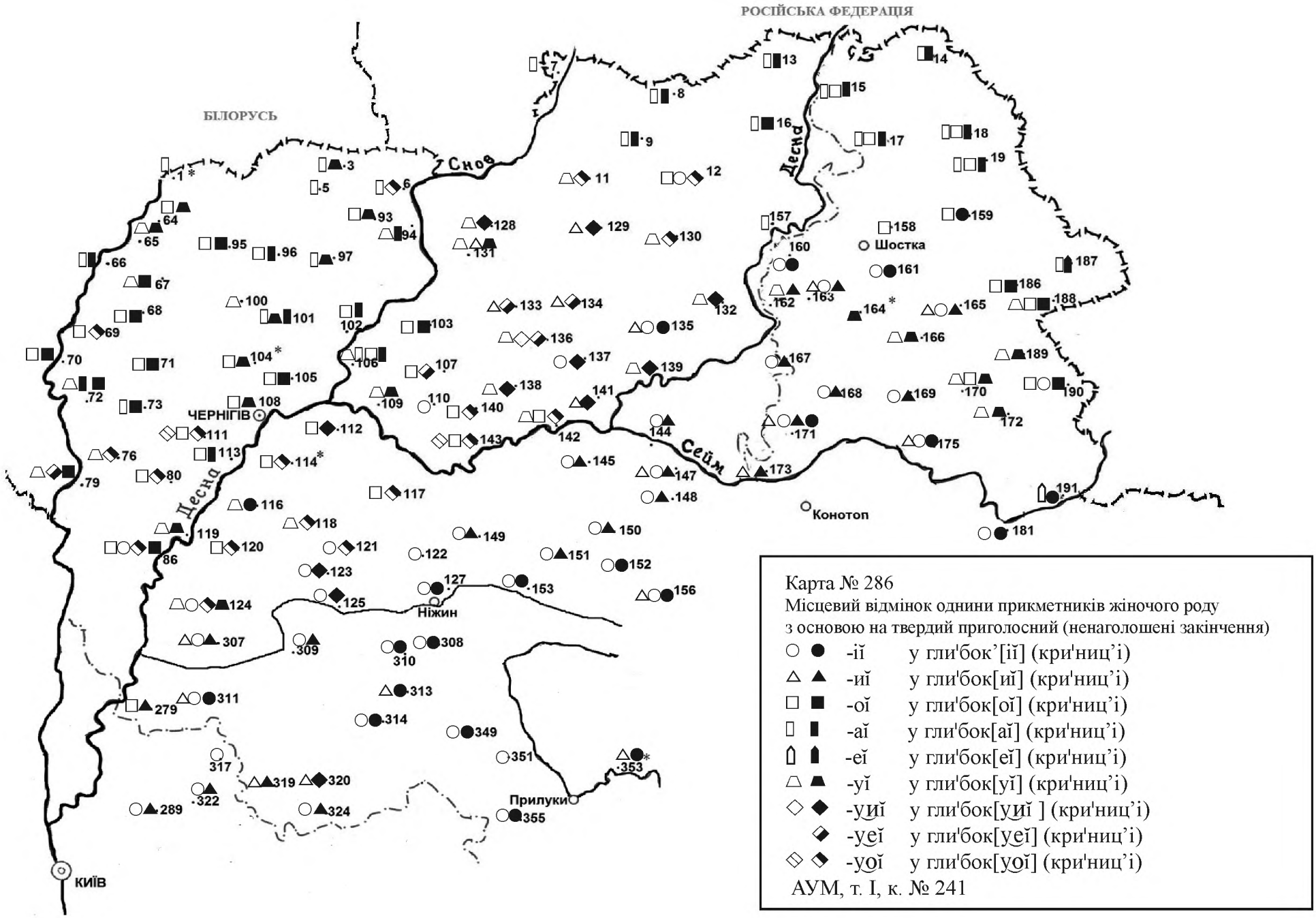

Карта № 286

Місцевий відмінок однини прикметників жіночого роду з основою на твердий приголосний (ненаголошені закінчення)

○ ●	-ій	у гли'бок’[ій] (кри'ниц’і)
△ ▲	-ий	у гли'бок[ий] (кри'ниц’і)
□ ■	-ой	у гли'бок[ой] (кри'ниц’і)
▯ ▮	-ай	у гли'бок[ай] (кри'ниц’і)
▯ ▮	-ей	у гли'бок[ей] (кри'ниц’і)
△ ▲	-уй	у гли'бок[уй] (кри'ниц’і)
◇ ◆	-уий	у гли'бок[уий] (кри'ниц’і)
	-уей	у гли'бок[уей] (кри'ниц’і)
◇ ◆	-уой	у гли'бок[уой] (кри'ниц’і)

АУМ, т. І, к. № 241

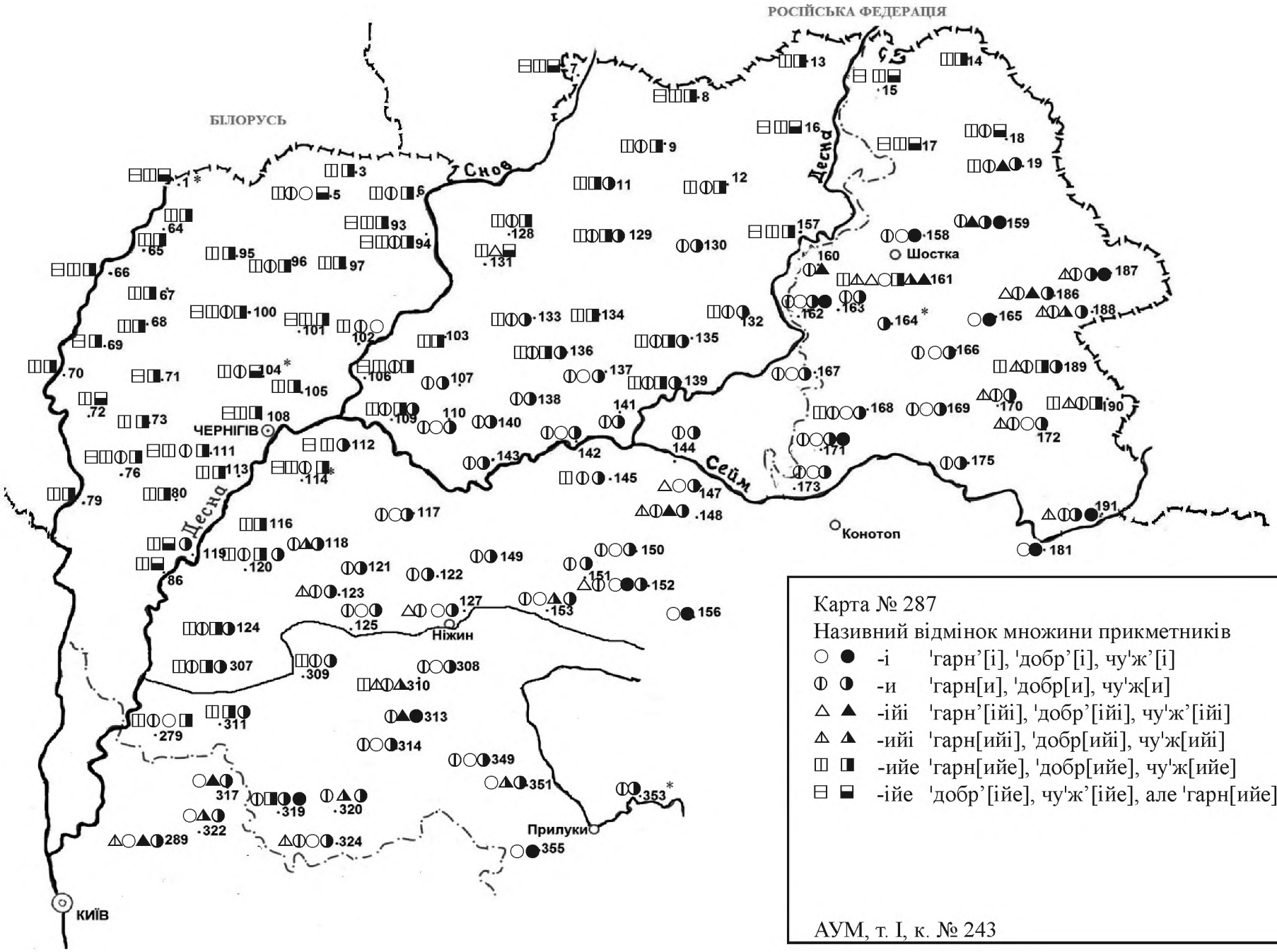

Карта № 287

Називний відмінок множини прикметників

○ ●	-і	'гарн’[і], 'добр’[і], чу'ж’[і]
◑ ◑	-и	'гарн[и], 'добр[и], чу'ж[и]
△ ▲	-ійі	'гарн’[ійі], 'добр’[ійі], чу'ж’[ійі]
◮ ▲	-ийі	'гарн[ийі], 'добр[ийі], чу'ж[ийі]
◫ ◨	-ийе	'гарн[ийе], 'добр[ийе], чу'ж[ийе]
⊟ ⬓	-ійе	'добр’[ійе], чу'ж’[ійе], але 'гарн[ийе]

АУМ, т. І, к. № 243

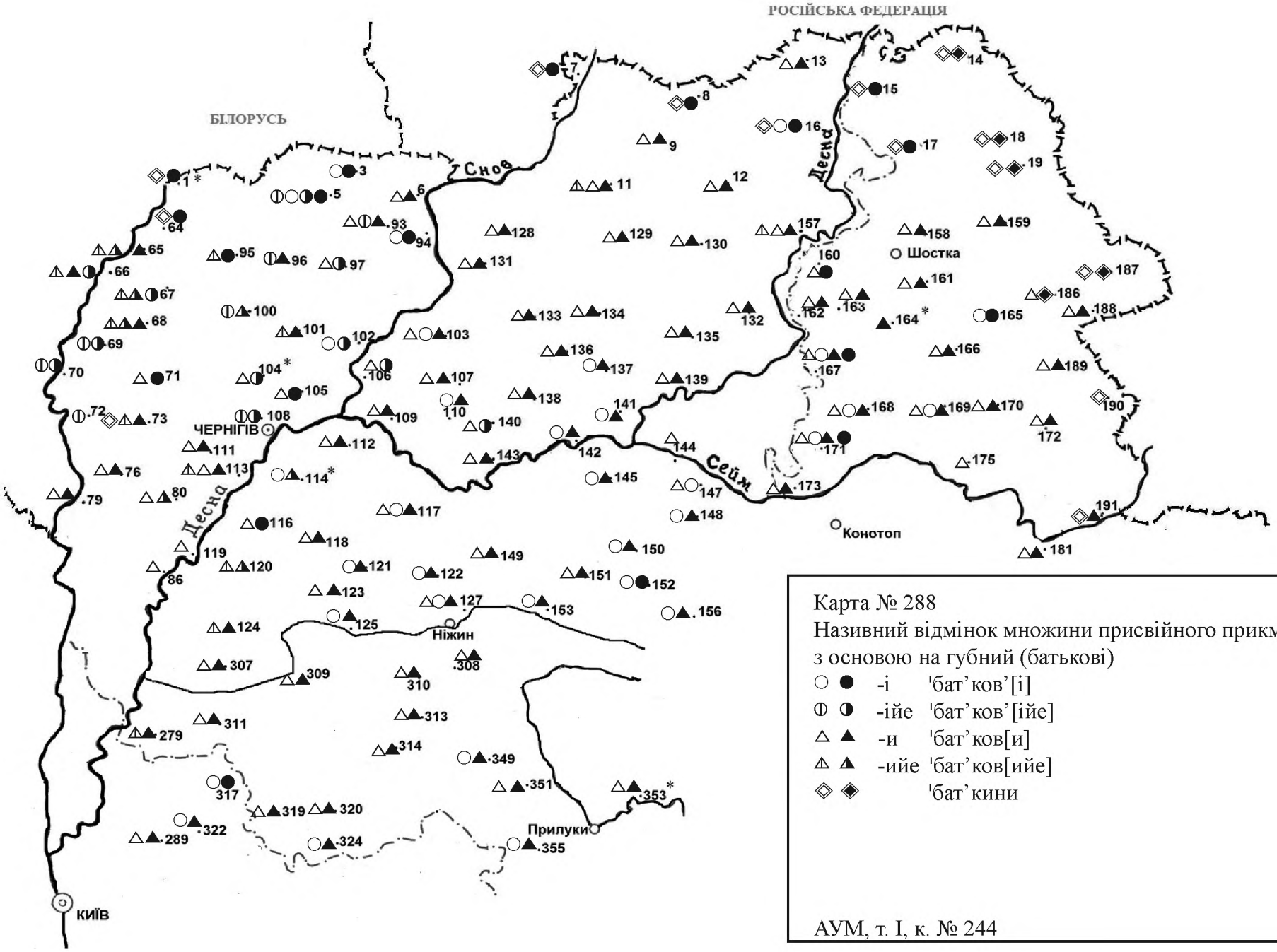

Карта № 288

Називний відмінок множини присвійного прикметника з основою на губний (батькові)

○ ● -і 'бат'ков'[і]

Ф ◑ -ійе 'бат'ков'[ійе]

△ ▲ -и 'бат'ков[и]

⛬ ▲ -ийе 'бат'ков[ийе]

◇ ◆ 'бат'кини

АУМ, т. І, к. № 244

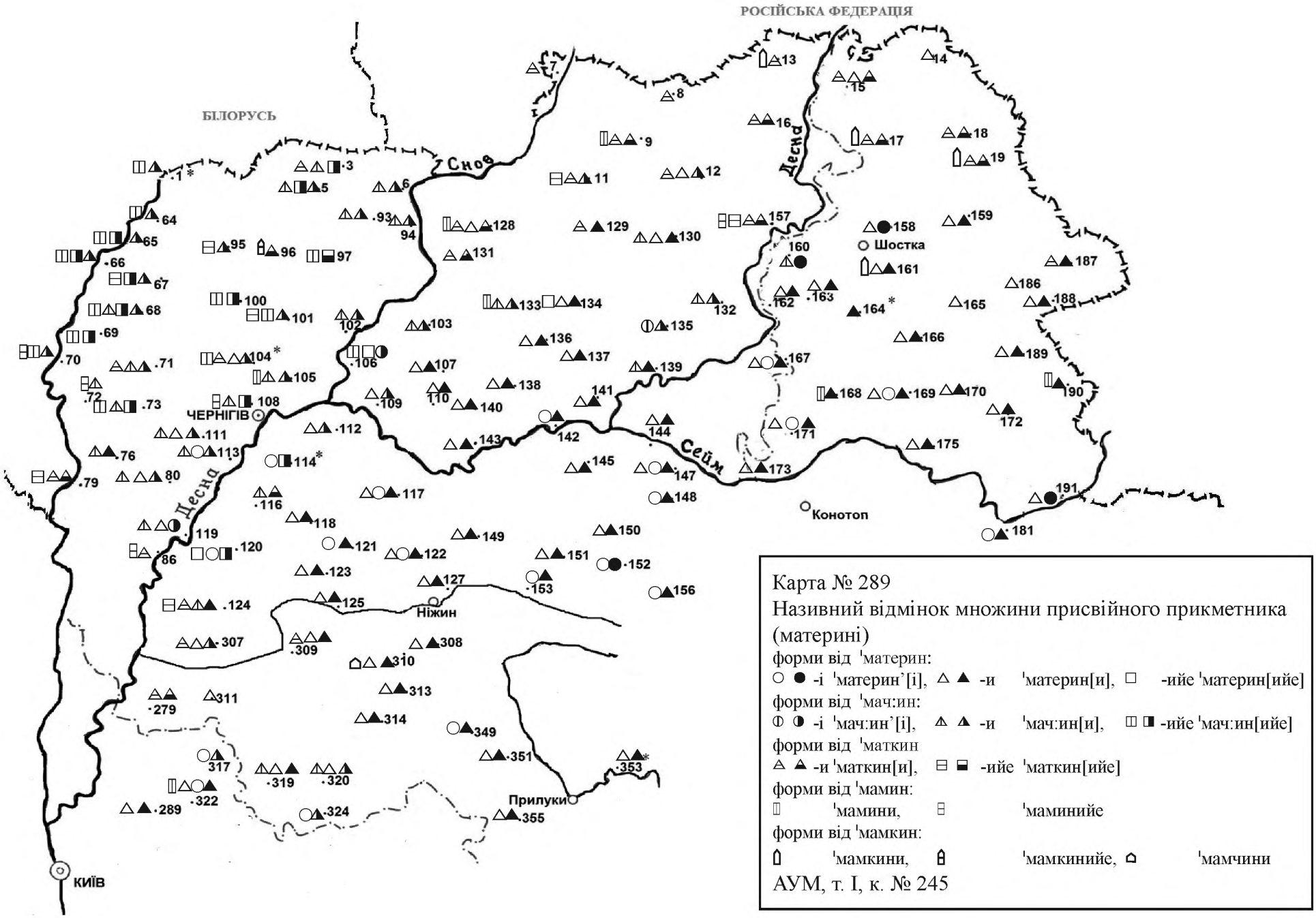

Карта № 289

Називний відмінок множини присвійного прикметника (материні)

форми від ˈматерин:

○ ● -і ˈматерин’[і], △ ▲ -и ˈматерин[и], □ -ийе ˈматерин[ийе]

форми від ˈмач:ин:

◐ ◑ -і ˈмач:ин’[і], ◮ ◭ -и ˈмач:ин[и], ◫ ◨ -ийе ˈмач:ин[ийе]

форми від ˈматкин

△ ▲ -и ˈматкин[и], ⊟ ⬓ -ийе ˈматкин[ийе]

форми від ˈмамин:

◫ ˈмамини, ⊟ ˈмаминийе

форми від ˈмамкин:

⌂ ˈмамкини, ⍓ ˈмамкинийе, ⌂ ˈмамчини

АУМ, т. І, к. № 245

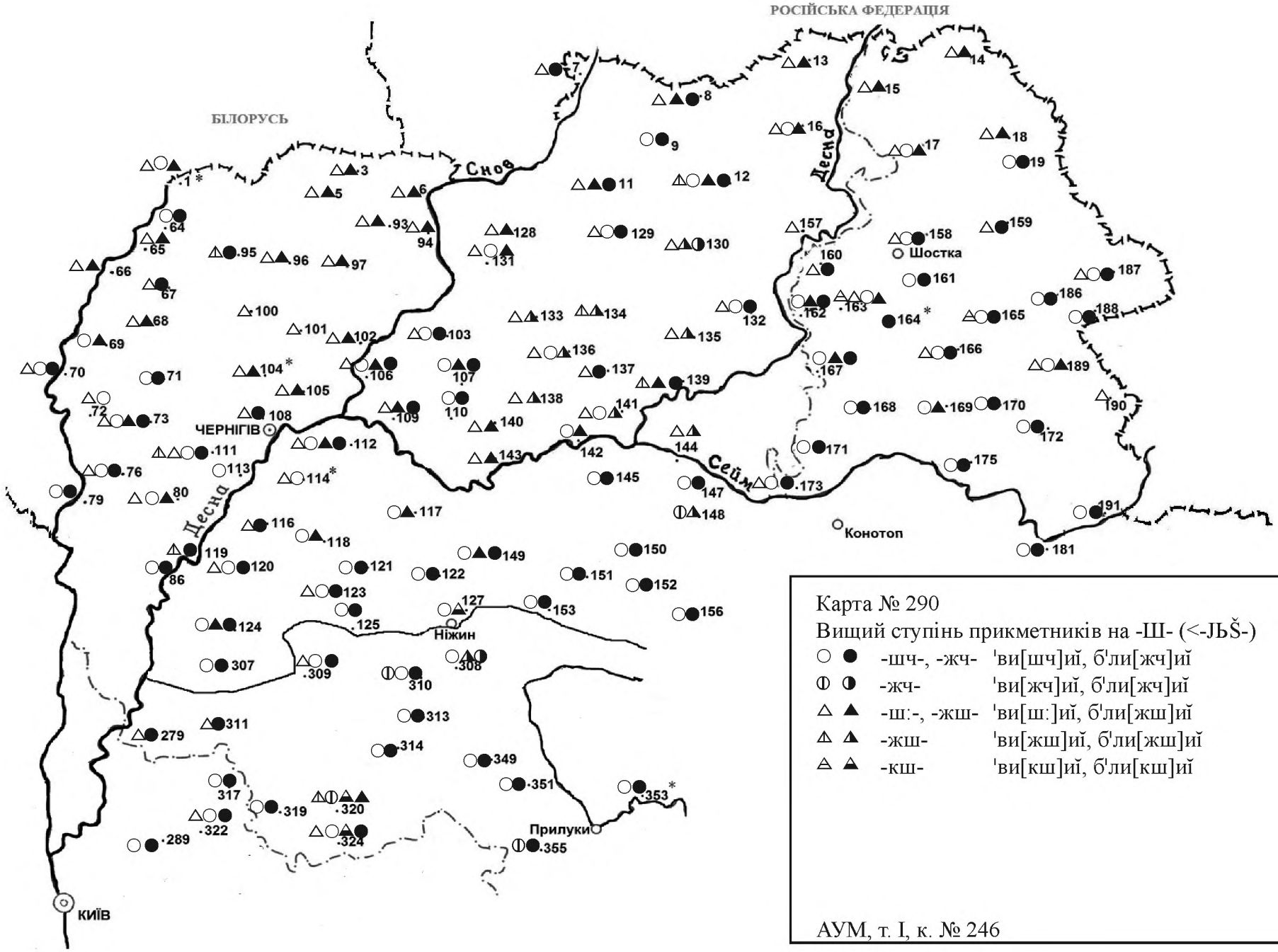

Карта № 290

Вищий ступінь прикметників на -Ш- (<-ЉŠ-)

○ ●	-шч-, -жч-	'ви[шч]ий, б'ли[жч]ий
◑ ◐	-жч-	'ви[жч]ий, б'ли[жч]ий
△ ▲	-ш:-, -жш-	'ви[ш:]ий, б'ли[жш]ий
⧋ ▲	-жш-	'ви[жш]ий, б'ли[жш]ий
⧋ ▲	-кш-	'ви[кш]ий, б'ли[кш]ий

АУМ, т. І, к. № 246

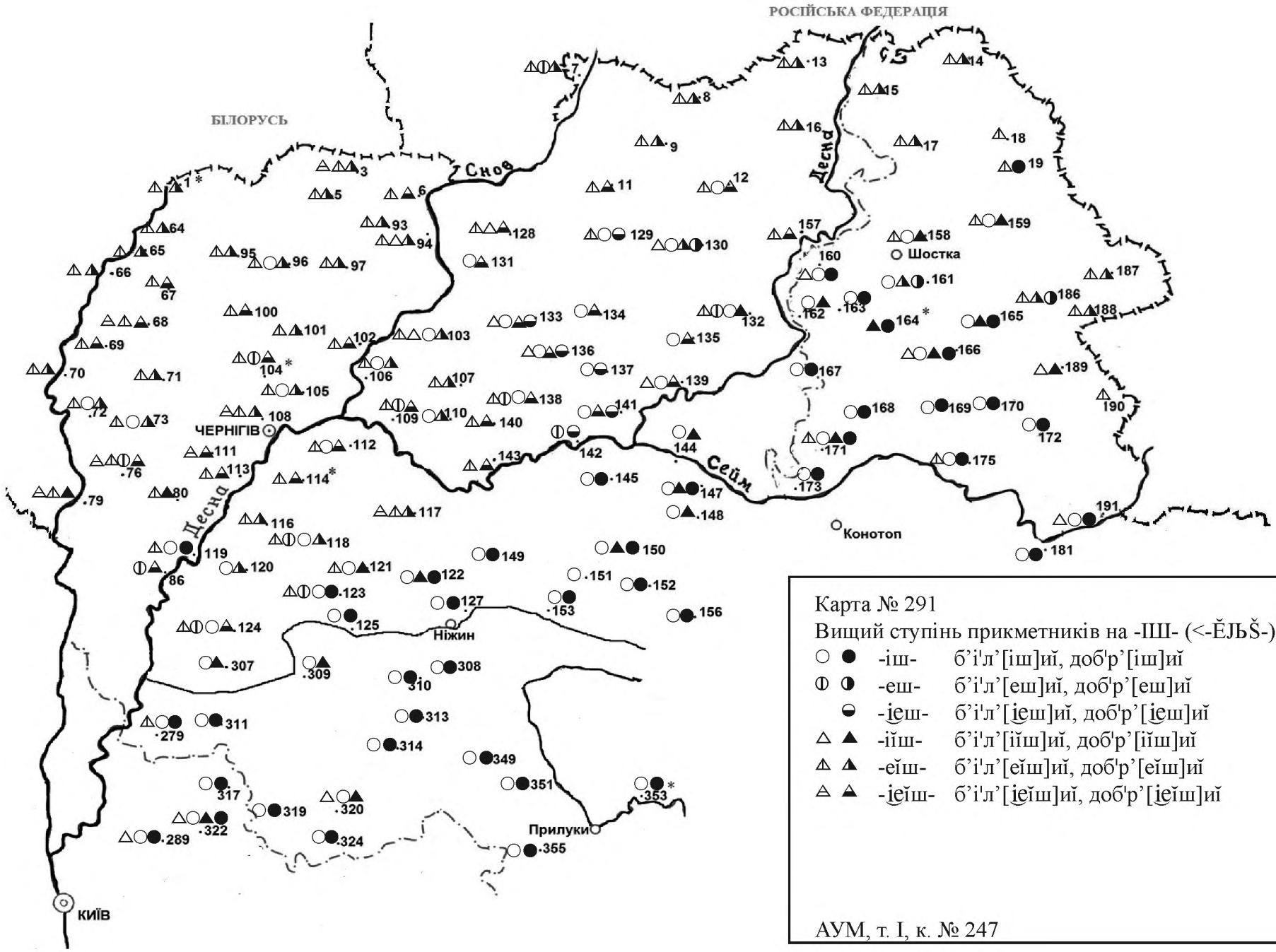

Карта № 291

Вищий ступінь прикметників на -ІШ- (<-ЄЛЬŠ-)

○ ●	-іш-	б’і'л’[іш]ий, доб'р’[іш]ий
Φ ◑	-еш-	б’і'л’[еш]ий, доб'р’[еш]ий
◒	-i̯еш-	б’і'л’[i̯еш]ий, доб'р’[i̯еш]ий
△ ▲	-ійш-	б’і'л’[ійш]ий, доб'р’[ійш]ий
⧋ ▲	-еїш-	б’і'л’[еїш]ий, доб'р’[еїш]ий
△ ▲	-i̯еїш-	б’і'л’[i̯еїш]ий, доб'р’[i̯еїш]ий

АУМ, т. І, к. № 247

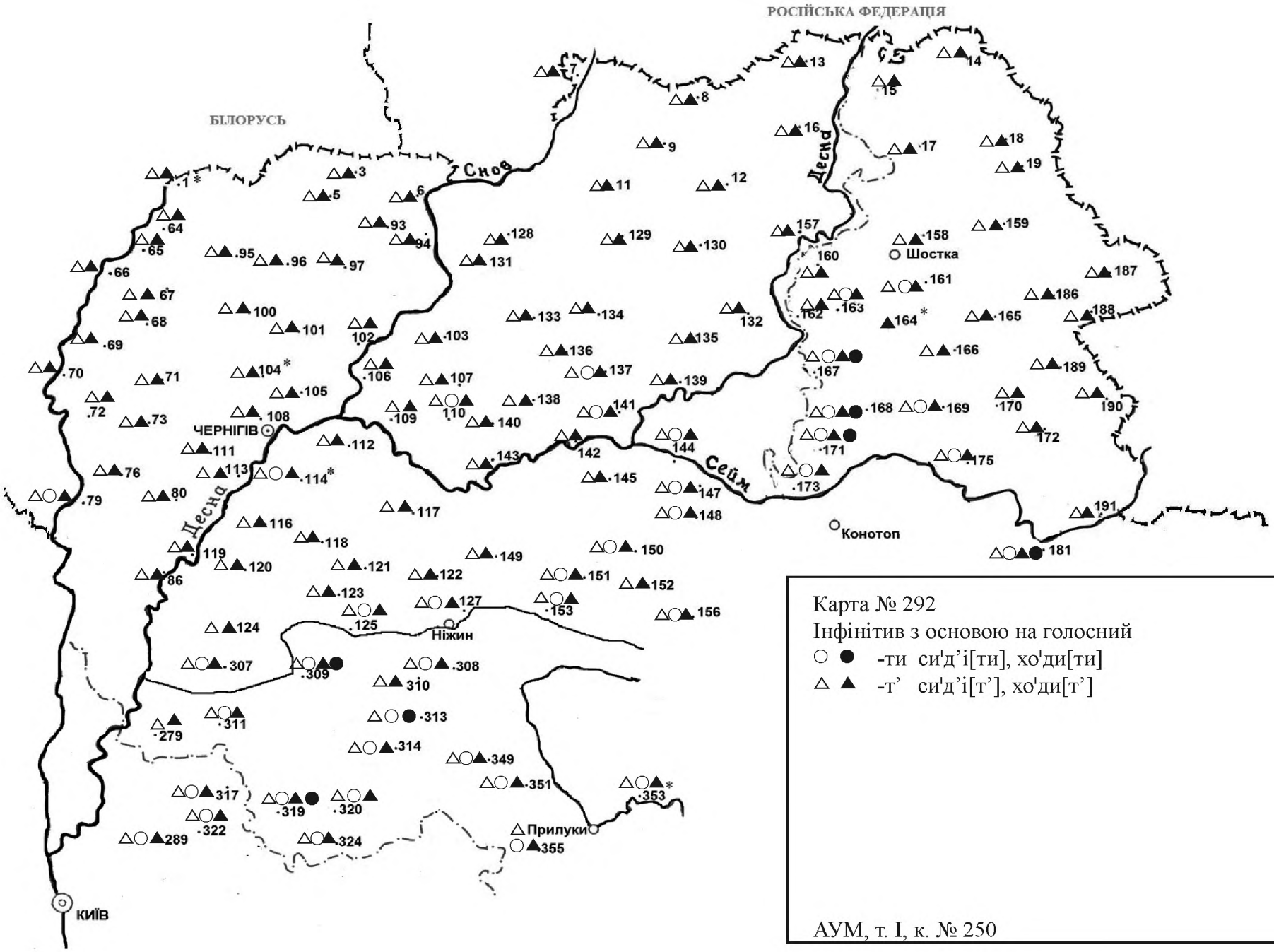

Карта № 292

Інфінітив з основою на голосний

○ ● -ти си'д'і[ти], хо'ди[ти]

△ ▲ -т' си'д'і[т'], хо'ди[т']

АУМ, т. І, к. № 250

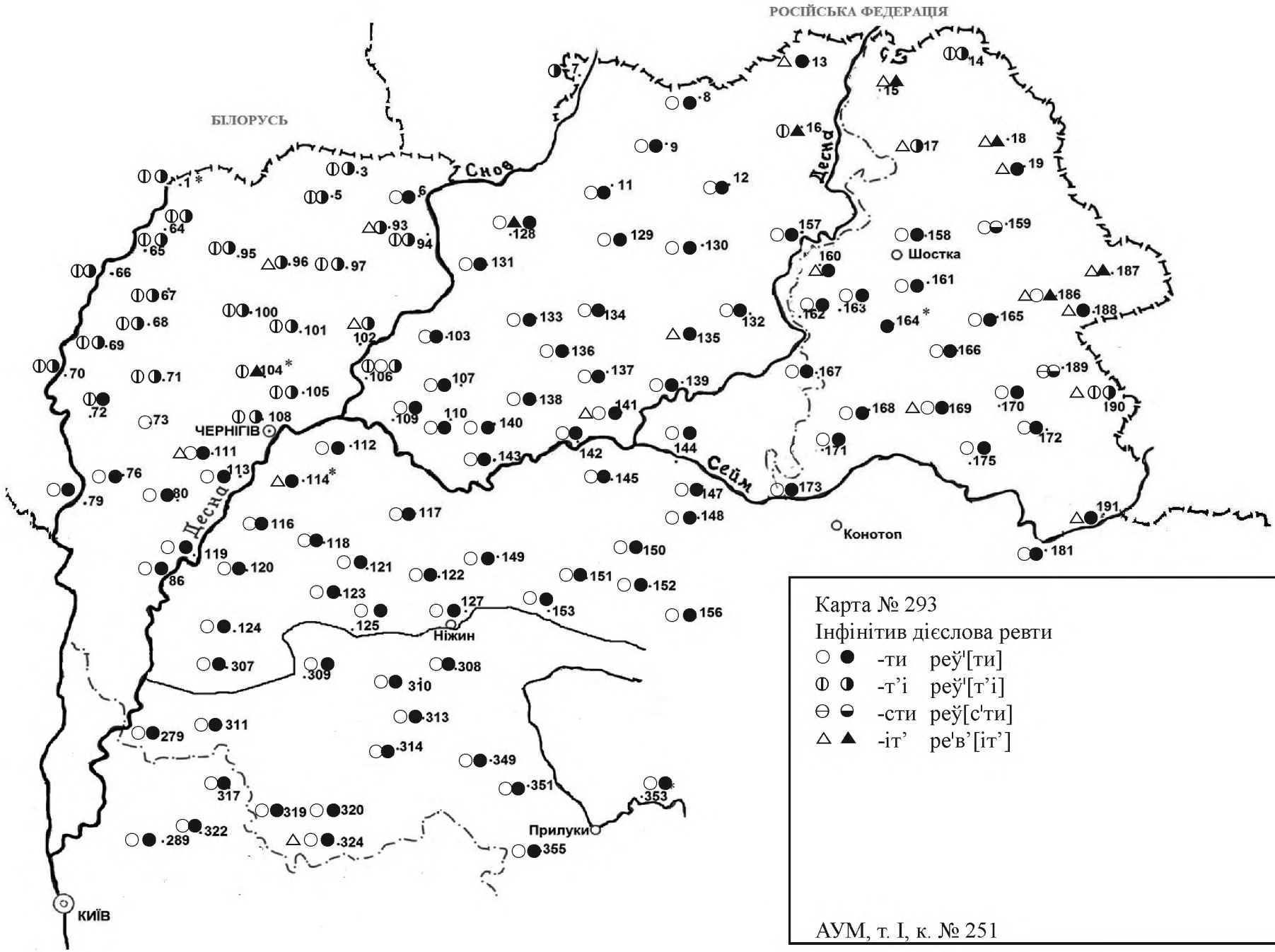

Карта № 293

Інфінітив дієслова ревти

○ ● -ти реў'[ти]

◐ ◑ -т'і реў'[т'і]

⊖ ◒ -сти реў[с'ти]

△ ▲ -іт' ре'в'[іт']

АУМ, т. І, к. № 251

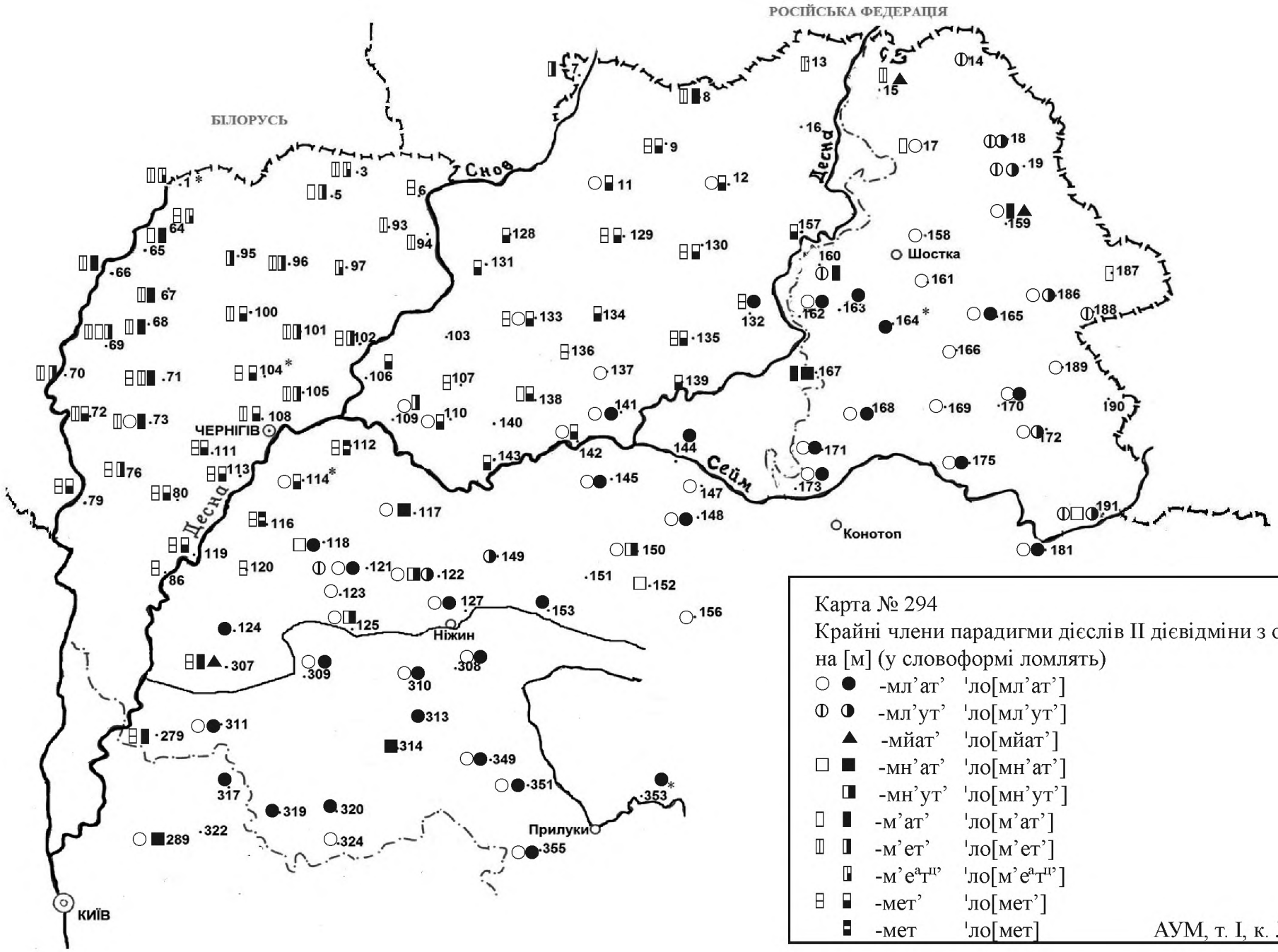

Карта № 294

Крайні члени парадигми дієслів II дієвідміни з основою на [м] (у словоформі ломлять)

○ ●	-мл'ат'	'ло[мл'ат']
Ф ◑	-мл'ут'	'ло[мл'ут']
▲	-мйат'	'ло[мйат']
□ ■	-мн'ат'	'ло[мн'ат']
◨	-мн'ут'	'ло[мн'ут']
▯ ▮	-м'ат'	'ло[м'ат']
▥ ◨	-м'ет'	'ло[м'ет']
▮	-м'е^{а}т^{ц}'	'ло[м'е^{а}т^{ц}']
⊟ ▪	-мет'	'ло[мет']
▪	-мет	'ло[мет]

АУМ, т. І, к. № 253

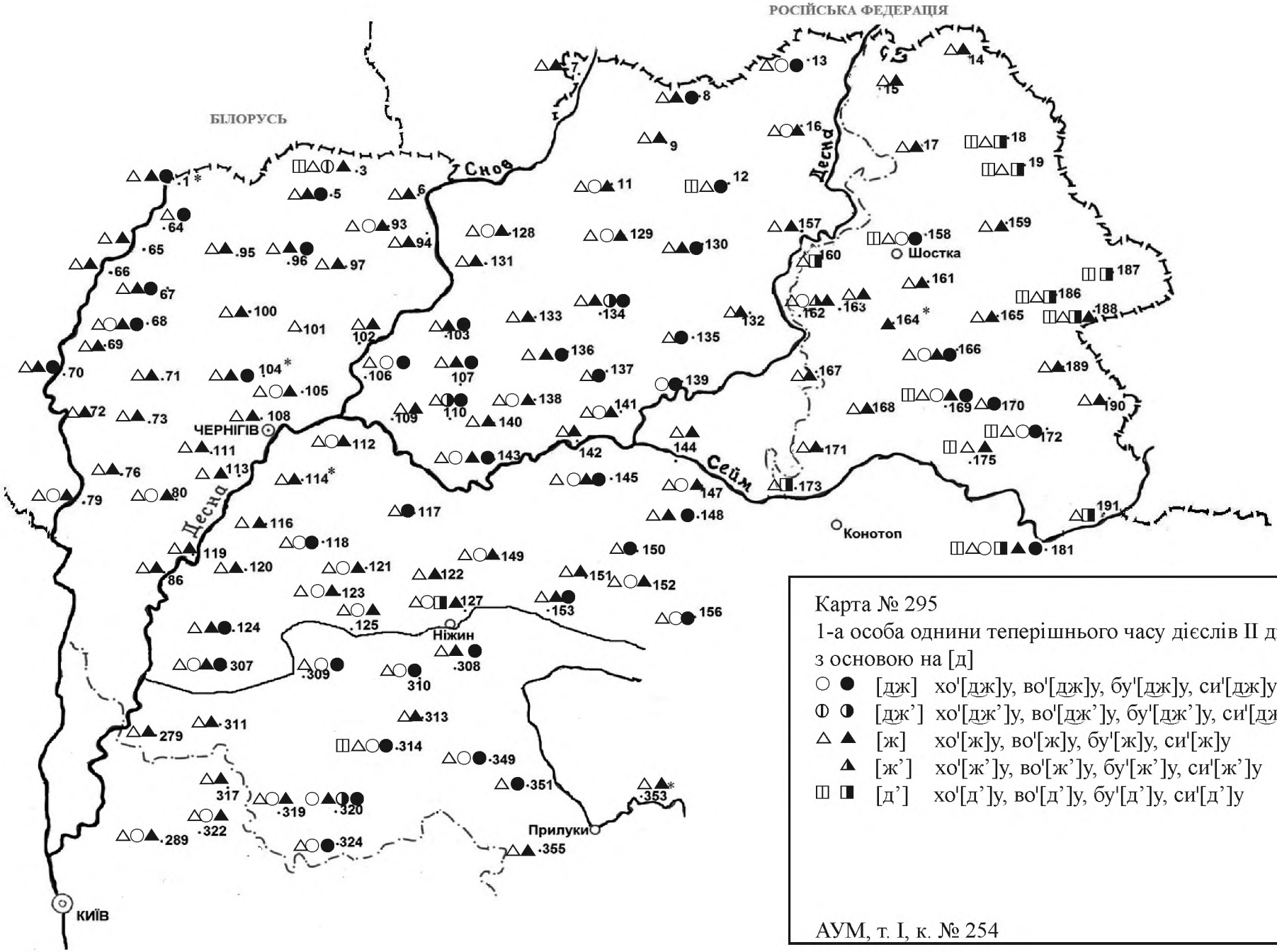

Карта № 295

1-а особа однини теперішнього часу дієслів II дієвідміни з основою на [д]

○ ●	[дж]	хо'[дж]у, во'[дж]у, бу'[дж]у, си'[дж]у
Ф ◑	[дж’]	хо'[дж’]у, во'[дж’]у, бу'[дж’]у, си'[дж’]у
△ ▲	[ж]	хо'[ж]у, во'[ж]у, бу'[ж]у, си'[ж]у
▲	[ж’]	хо'[ж’]у, во'[ж’]у, бу'[ж’]у, си'[ж’]у
◫ ◨	[д’]	хо'[д’]у, во'[д’]у, бу'[д’]у, си'[д’]у

АУМ, т. І, к. № 254

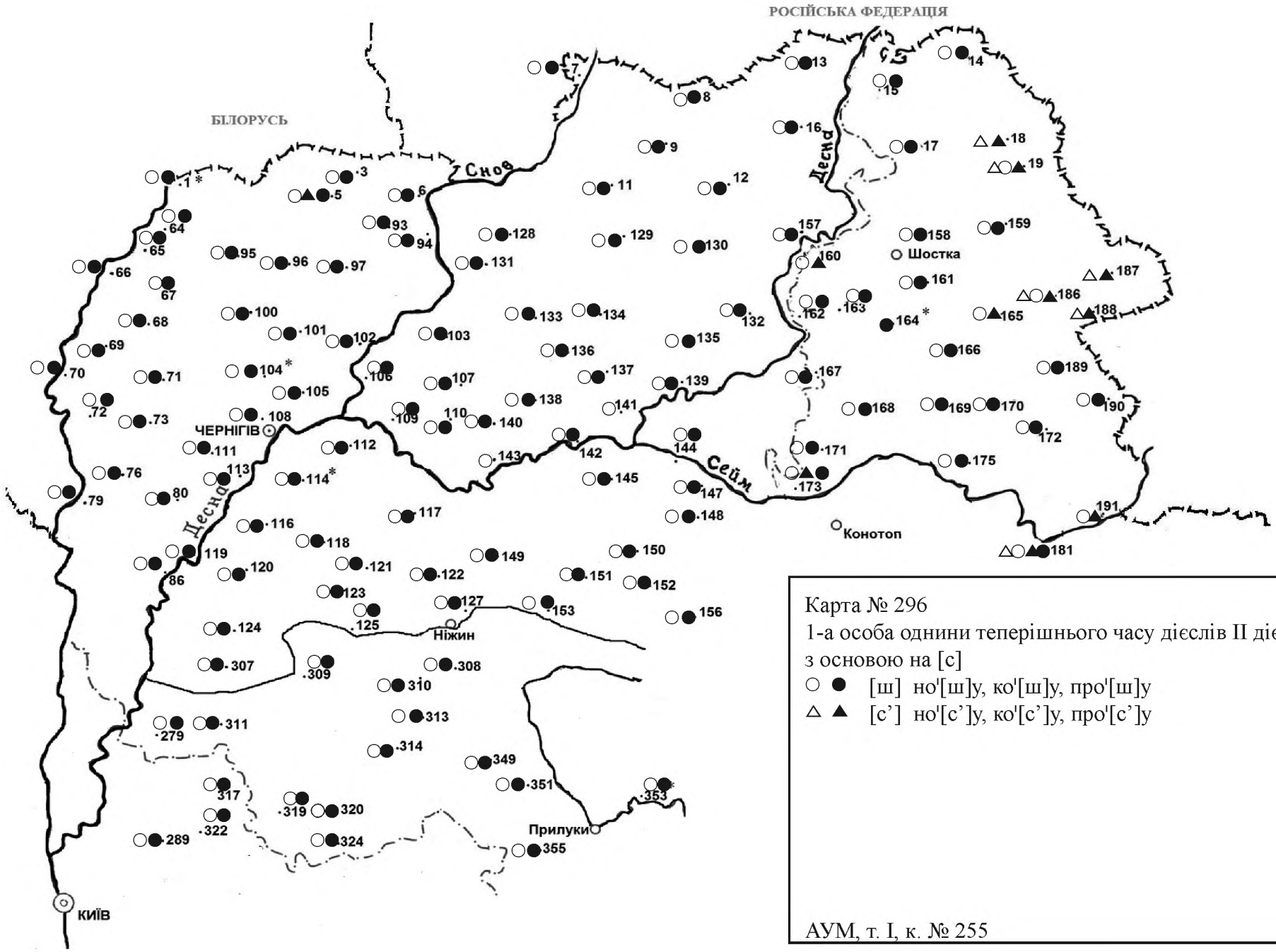

Карта № 296

1-а особа однини теперішнього часу дієслів II дієвідміни з основою на [с]

○ ● [ш] но'[ш]у, ко'[ш]у, про'[ш]у

△ ▲ [с’] но'[с’]у, ко'[с’]у, про'[с’]у

АУМ, т. І, к. № 255

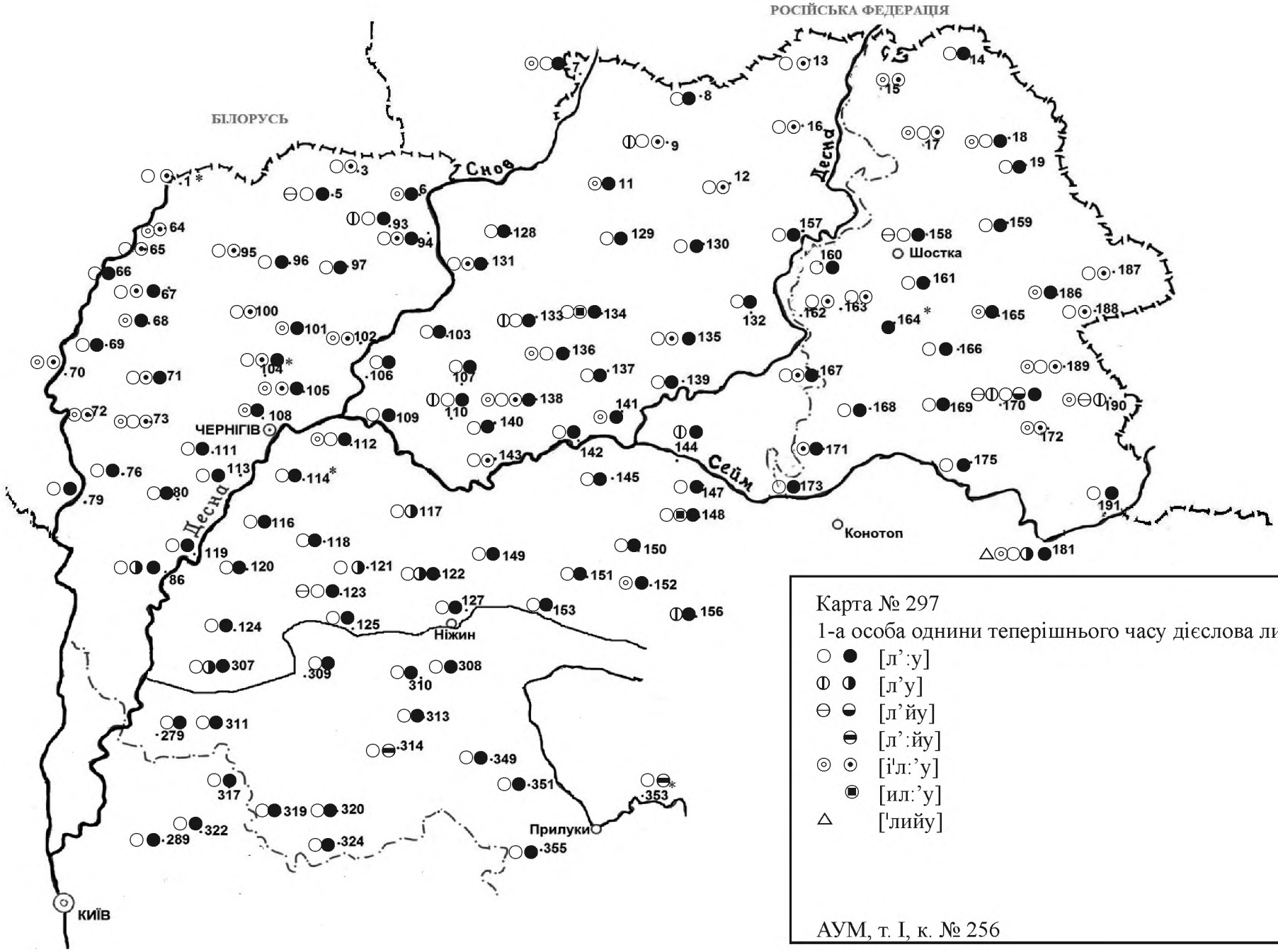

Карта № 297

1-а особа однини теперішнього часу дієслова лити

○ ● [л’:у]

◐ ◑ [л’у]

⊖ ◒ [л’йу]

◓ [л’:йу]

◎ ⊙ [і'л:’у]

◙ [ил:’у]

△ ['лийу]

АУМ, т. І, к. № 256

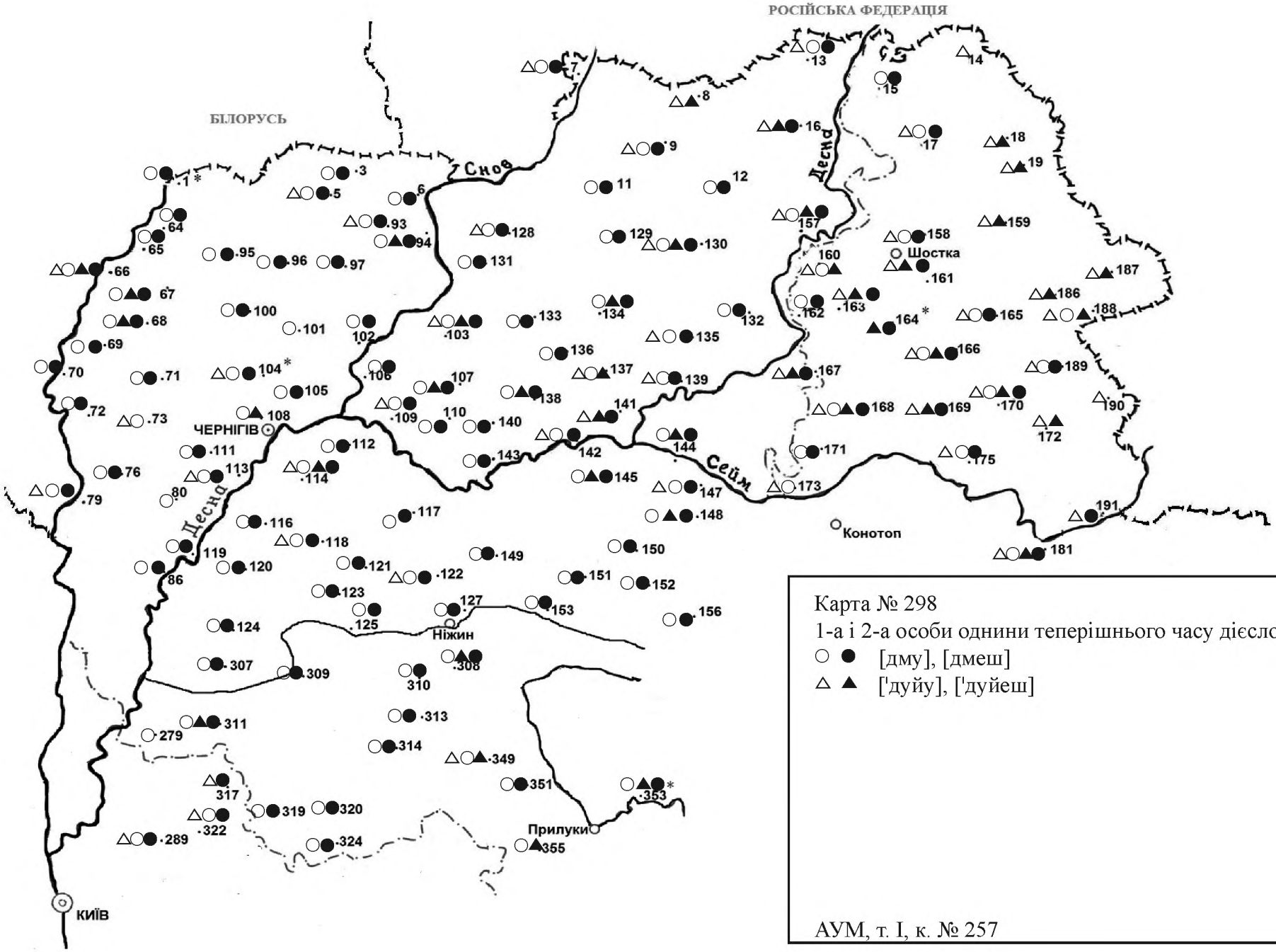

Карта № 298

1-а і 2-а особи однини теперішнього часу дієслова дути

○ ● [дму], [дмеш]

△ ▲ ['дуйу], ['дуйеш]

АУМ, т. І, к. № 257

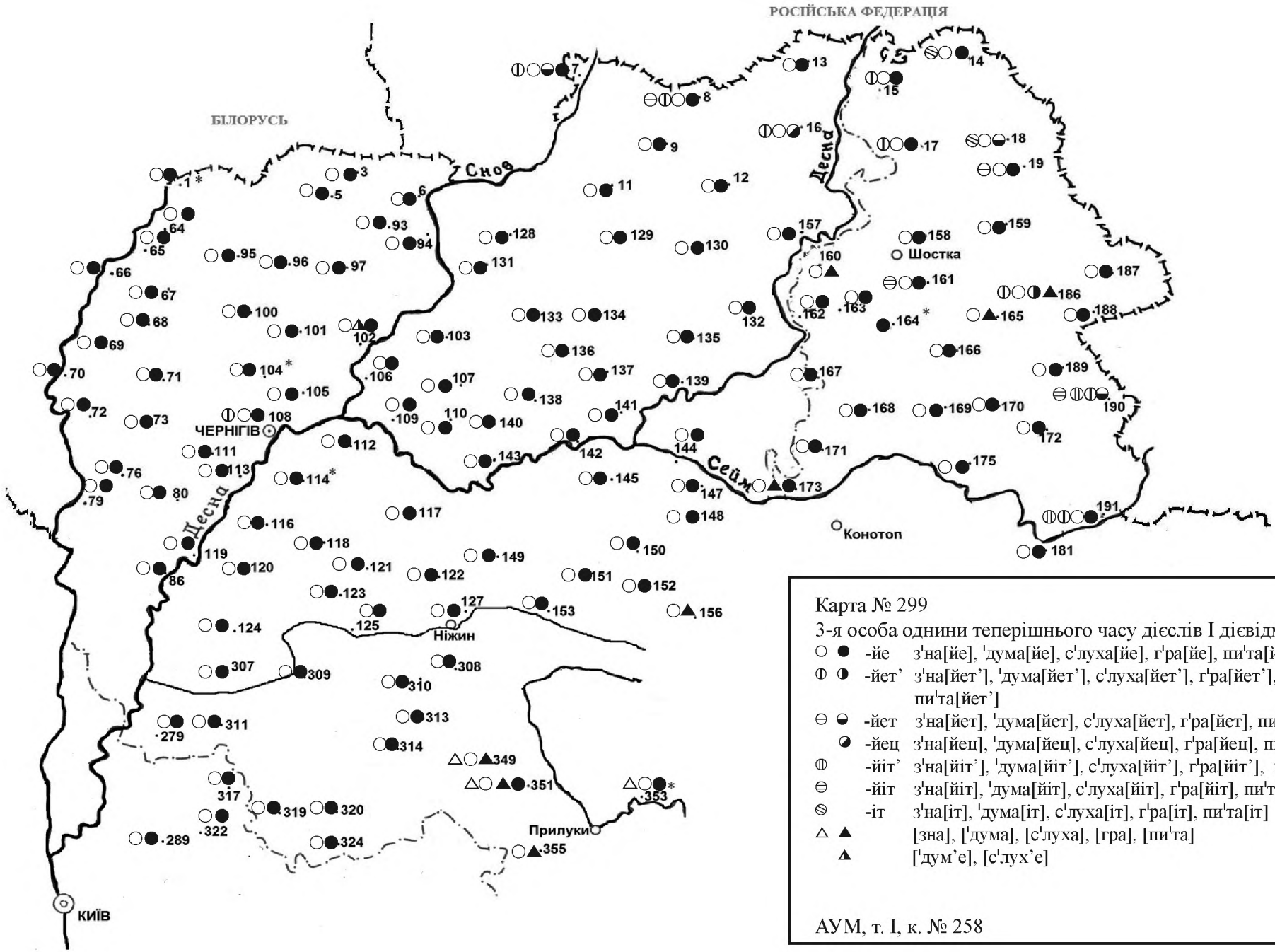

Карта № 299

3-я особа однини теперішнього часу дієслів I дієвідміни

○ ●	-йе	з'на[йе], 'дума[йе], с'луха[йе], г'ра[йе], пи'та[йе]
◐ ◑	-йет’	з'на[йет’], 'дума[йет’], с'луха[йет’], г'ра[йет’], пи'та[йет’]
⊖ ◒	-йет	з'на[йет], 'дума[йет], с'луха[йет], г'ра[йет], пи'та[йет]
◒	-йец	з'на[йец], 'дума[йец], с'луха[йец], г'ра[йец], пи'та[йец]
◍	-йіт’	з'на[йіт’], 'дума[йіт’], с'луха[йіт’], г'ра[йіт’], пи'та[йіт’]
⊖	-йіт	з'на[йіт], 'дума[йіт], с'луха[йіт], г'ра[йіт], пи'та[йіт]
⊘	-іт	з'на[іт], 'дума[іт], с'луха[іт], г'ра[іт], пи'та[іт]
△ ▲		[зна], ['дума], [с'луха], [гра], [пи'та]
▲		['дум’е], [с'лух’е]

АУМ, т. I, к. № 258

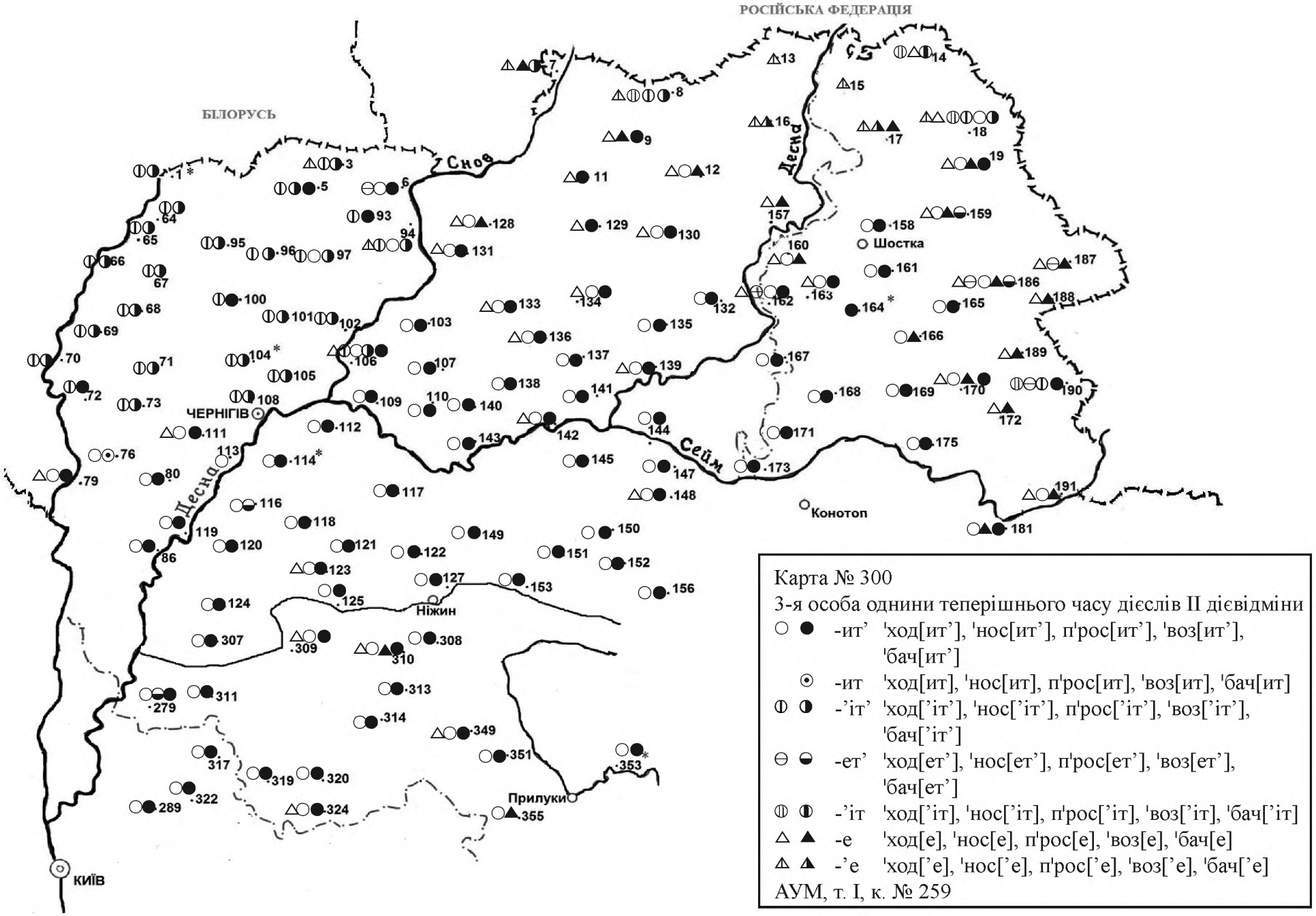

Карта № 300

3-я особа однини теперішнього часу дієслів II дієвідміни

○ ●	-ит’	'ход[ит’], 'нос[ит’], п'рос[ит’], 'воз[ит’], 'бач[ит’]
⊙	-ит	'ход[ит], 'нос[ит], п'рос[ит], 'воз[ит], 'бач[ит]
◐ ◑	-’іт’	'ход[’іт’], 'нос[’іт’], п'рос[’іт’], 'воз[’іт’], 'бач[’іт’]
⊖ ◒	-ет’	'ход[ет’], 'нос[ет’], п'рос[ет’], 'воз[ет’], 'бач[ет’]
◍ ◑	-’іт	'ход[’іт], 'нос[’іт], п'рос[’іт], 'воз[’іт], 'бач[’іт]
△ ▲	-е	'ход[е], 'нос[е], п'рос[е], 'воз[е], 'бач[е]
⚠ ▲	-’е	'ход[’е], 'нос[’е], п'рос[’е], 'воз[’е], 'бач[’е]

АУМ, т. І, к. № 259

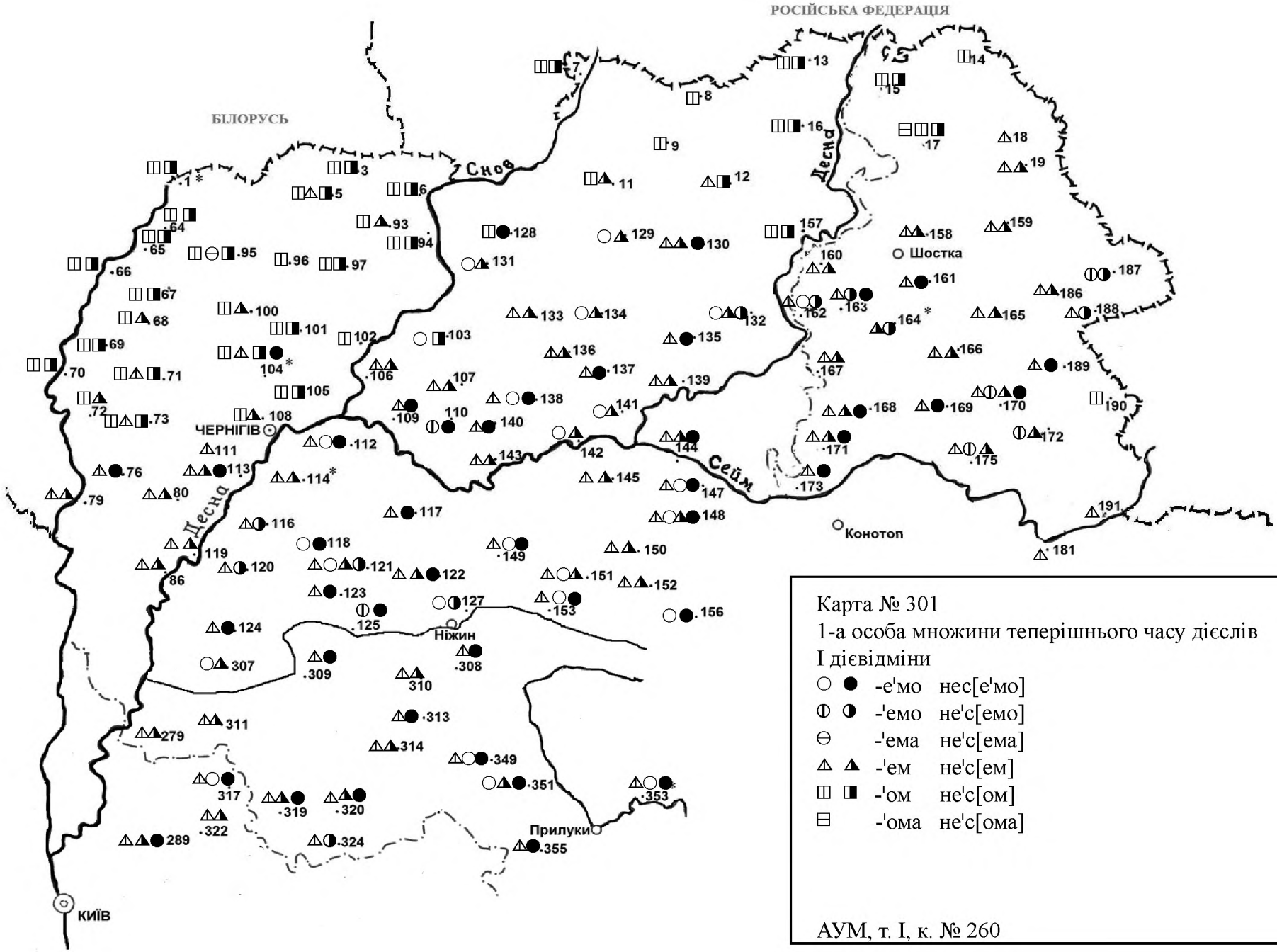

Карта № 301

1-а особа множини теперішнього часу дієслів

І дієвідміни

○ ●	-е'мо	нес[е'мо]
◐ ◑	-'емо	не'с[емо]
⊖	-'ема	не'с[ема]
◬ ▲	-'ем	не'с[ем]
◫ ◨	-'ом	не'с[ом]
⊟	-'ома	не'с[ома]

АУМ, т. І, к. № 260

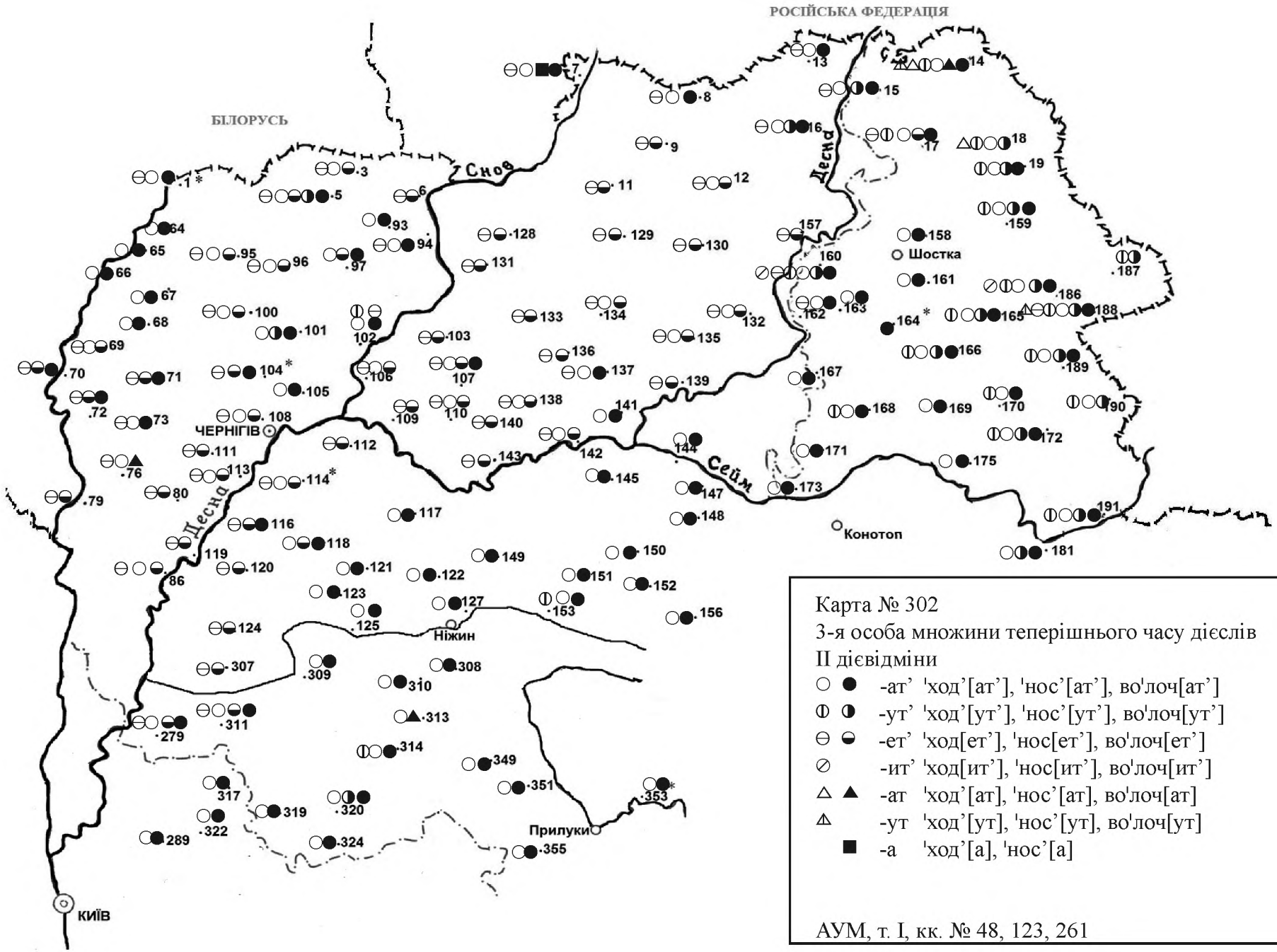

Карта № 302

3-я особа множини теперішнього часу дієслів

II дієвідміни

○ ● -ат' 'ход'[ат'], 'нос'[ат'], во'лоч[ат']

◑ ◐ -ут' 'ход'[ут'], 'нос'[ут'], во'лоч[ут']

⊖ ◒ -ет' 'ход[ет'], 'нос[ет'], во'лоч[ет']

⊘ -ит' 'ход[ит'], 'нос[ит'], во'лоч[ит']

△ ▲ -ат 'ход'[ат], 'нос'[ат], во'лоч[ат]

⚠ -ут 'ход'[ут], 'нос'[ут], во'лоч[ут]

■ -а 'ход'[а], 'нос'[а]

АУМ, т. I, кк. № 48, 123, 261

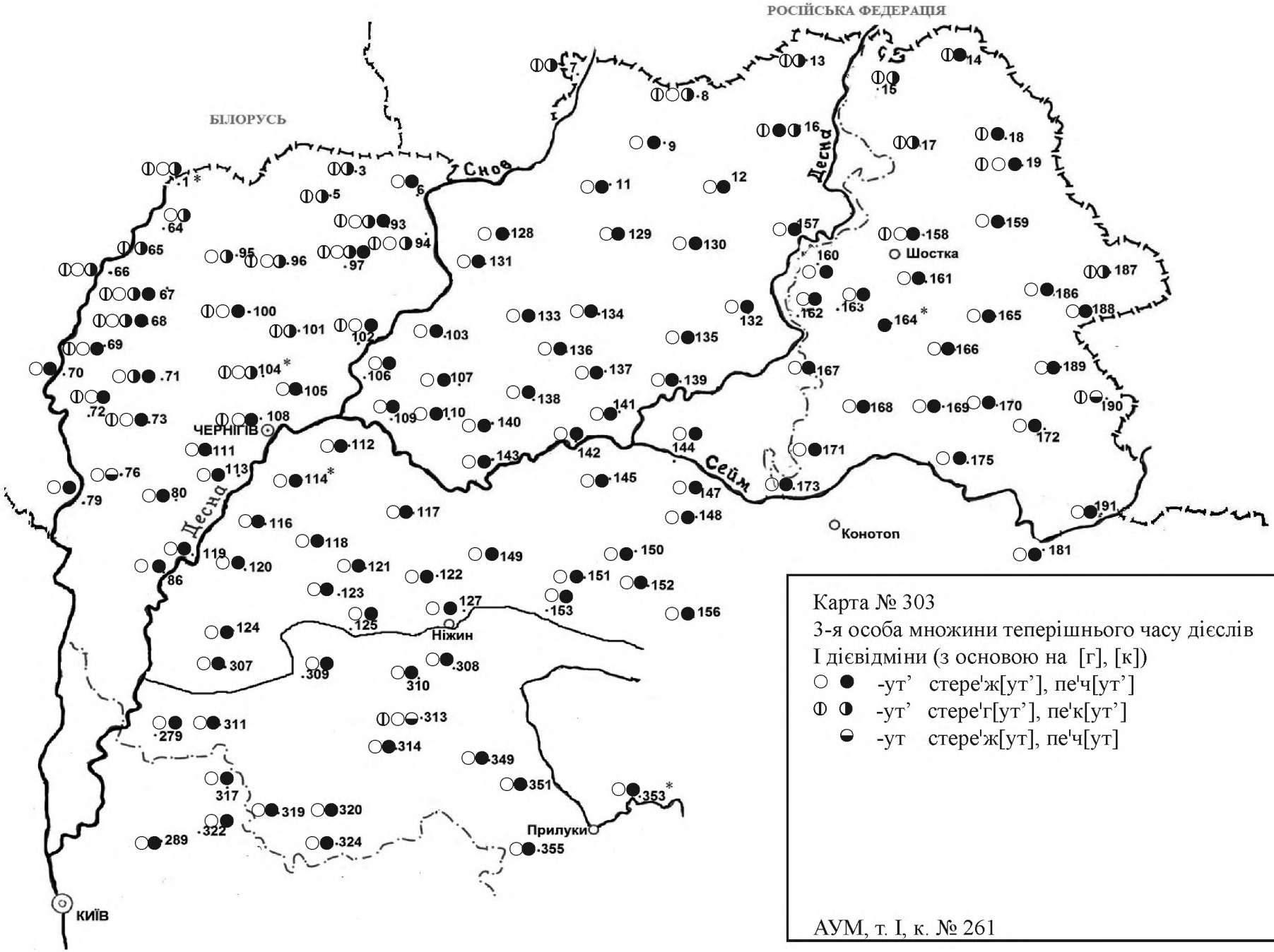

Карта № 303

3-я особа множини теперішнього часу дієслів

І дієвідміни (з основою на [г], [к])

○ ● -ут’ стере'ж[ут’], пе'ч[ут’]

◑ -ут’ стере'г[ут’], пе'к[ут’]

◒ -ут стере'ж[ут], пе'ч[ут]

АУМ, т. І, к. № 261

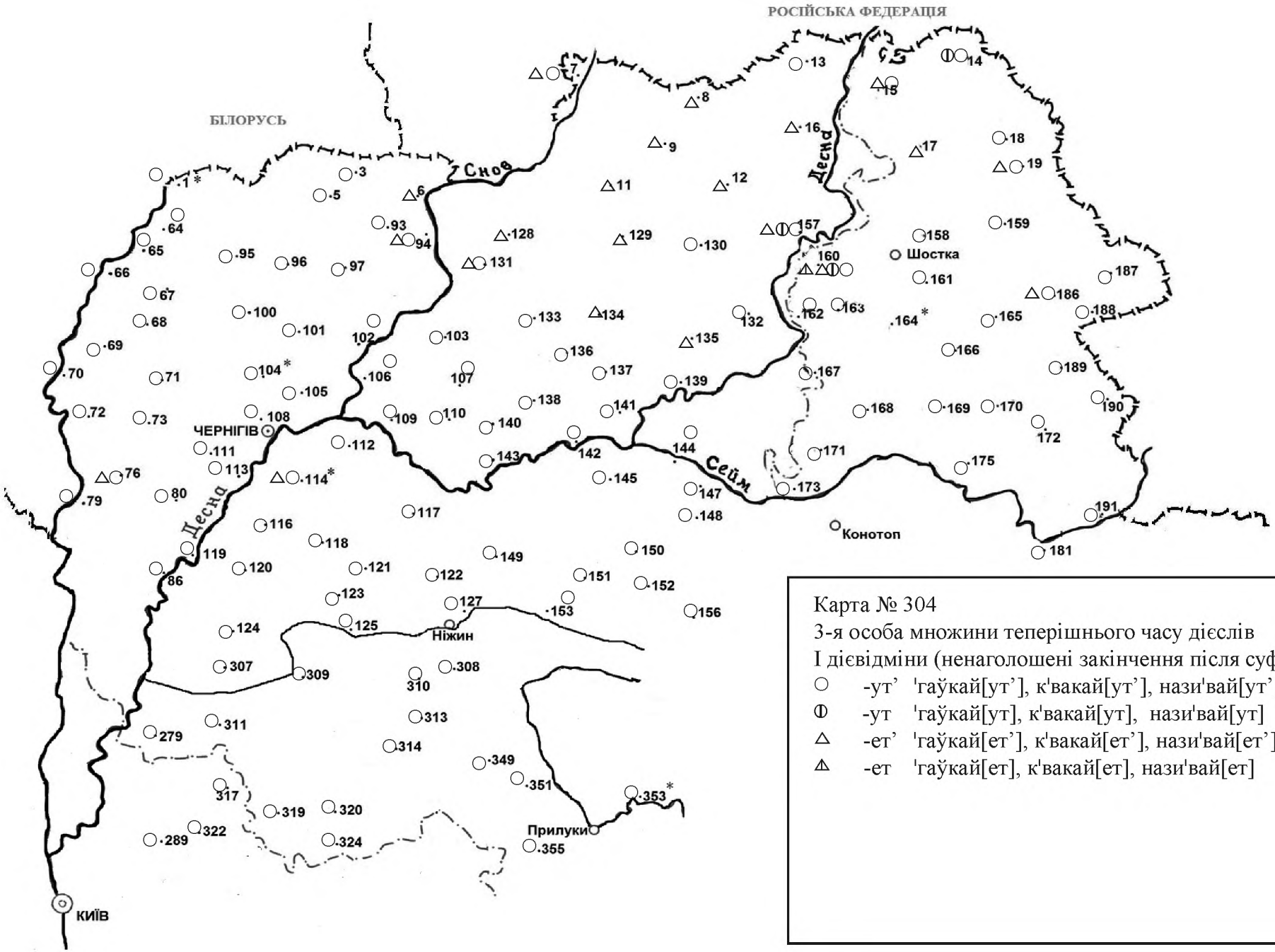

Карта № 304

3-я особа множини теперішнього часу дієслів

І дієвідміни (ненаголошені закінчення після суф. -ай-)

○ -ут’ 'гаўкай[ут’], к'вакай[ут’], нази'вай[ут’]

Ф -ут 'гаўкай[ут], к'вакай[ут], нази'вай[ут]

△ -ет’ 'гаўкай[ет’], к'вакай[ет’], нази'вай[ет’]

⚠ -ет 'гаўкай[ет], к'вакай[ет], нази'вай[ет]

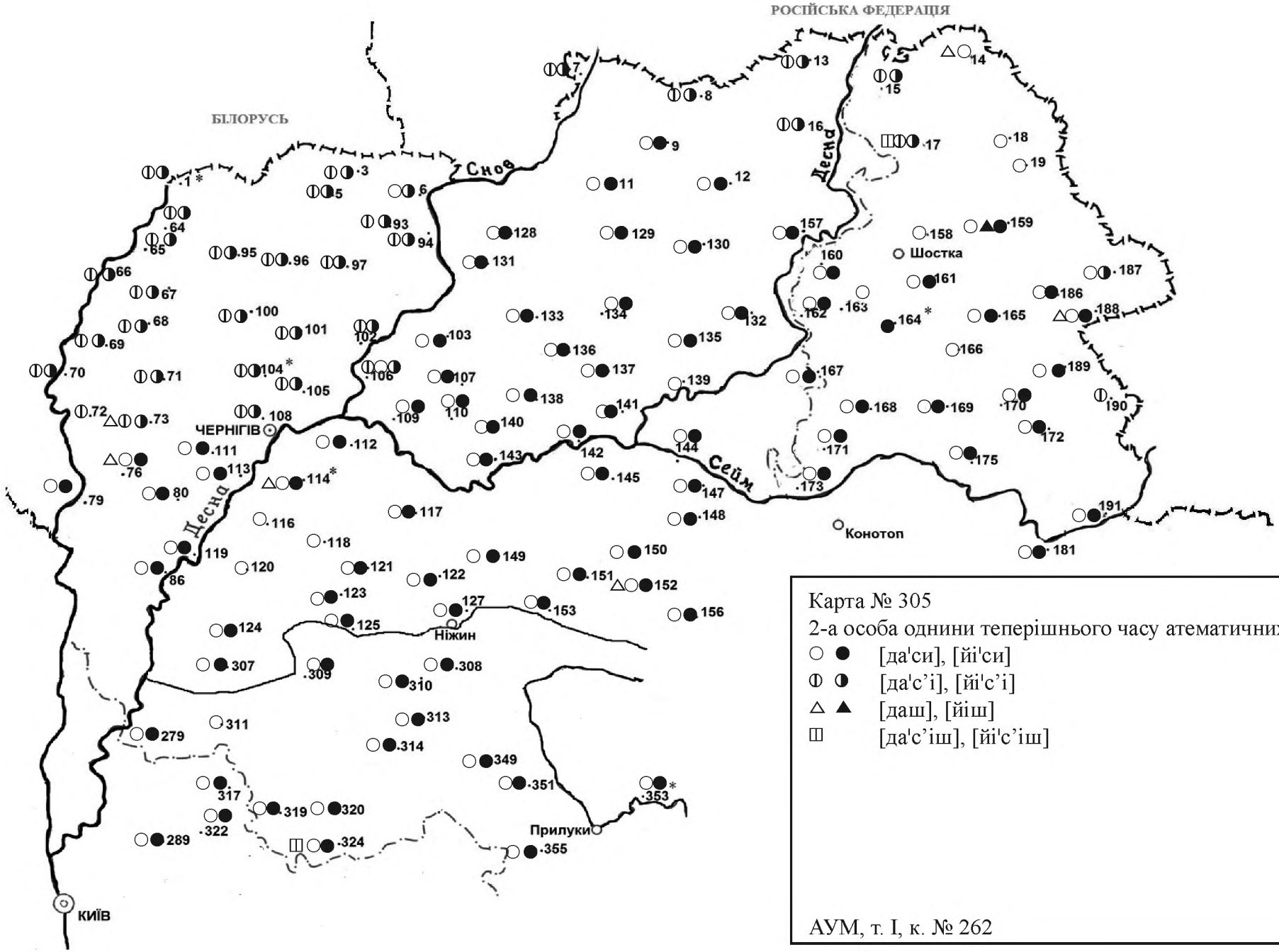

Карта № 305

2-а особа однини теперішнього часу атематичних дієслів

○ ● [да'си], [йі'си]

Ф ◑ [да'с'і], [йі'с'і]

△ ▲ [даш], [йіш]

⊞ [да'с'іш], [йі'с'іш]

АУМ, т. І, к. № 262

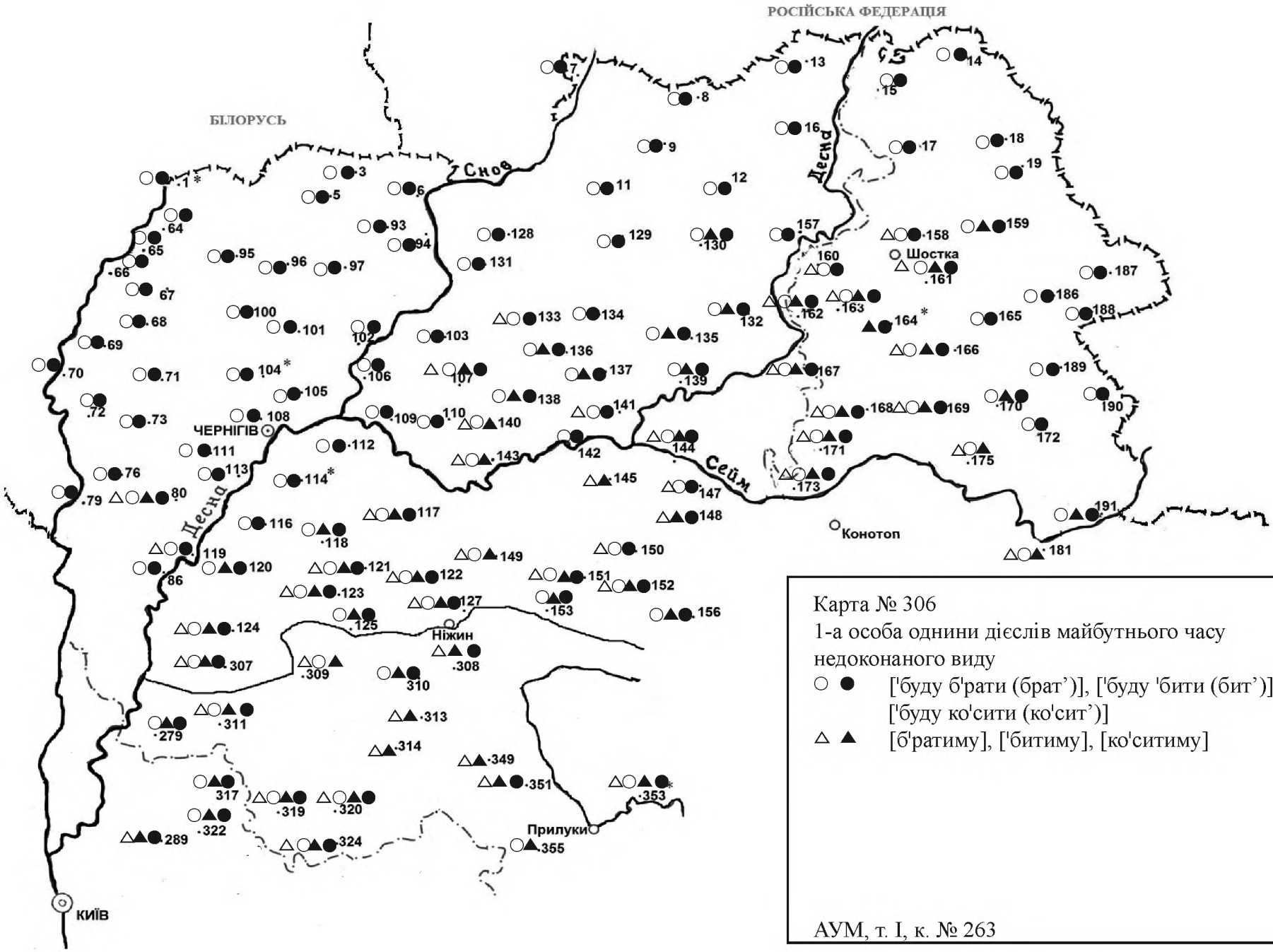

Карта № 306

1-а особа однини дієслів майбутнього часу недоконаного виду

○ ● ['буду б'рати (брат')], ['буду 'бити (бит')], ['буду ко'сити (ко'сит')]

△ ▲ [б'ратиму], ['битиму], [ко'ситиму]

АУМ, т. І, к. № 263

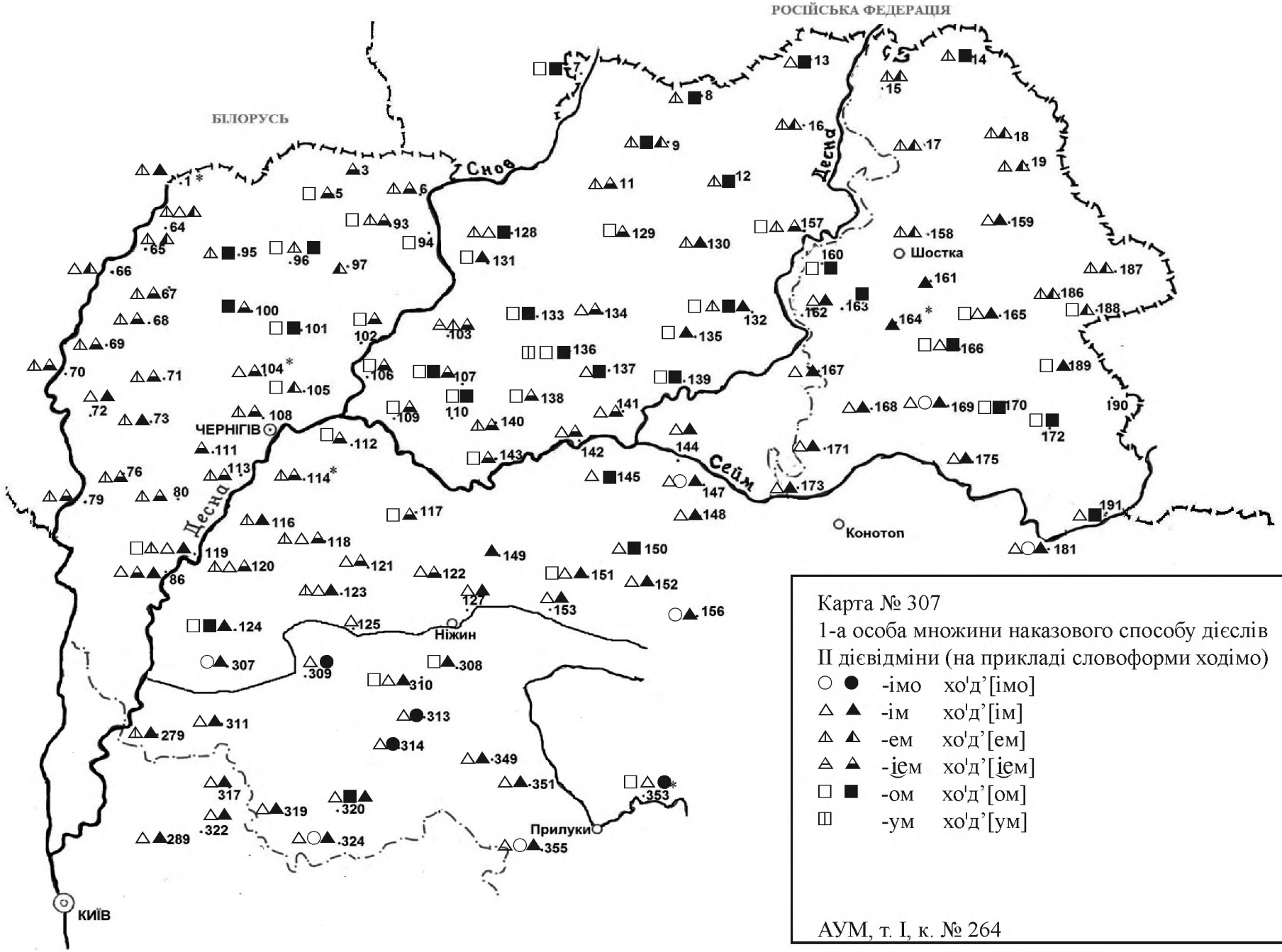

Карта № 307

1-а особа множини наказового способу дієслів II дієвідміни (на прикладі словоформи ходімо)

○ ●	-імо	хо'д'[імо]
△ ▲	-ім	хо'д'[ім]
⧋ ⧊	-ем	хо'д'[ем]
⧋ ⧊	-ієм	хо'д'[ієм]
□ ■	-ом	хо'д'[ом]
◫	-ум	хо'д'[ум]

АУМ, т. І, к. № 264

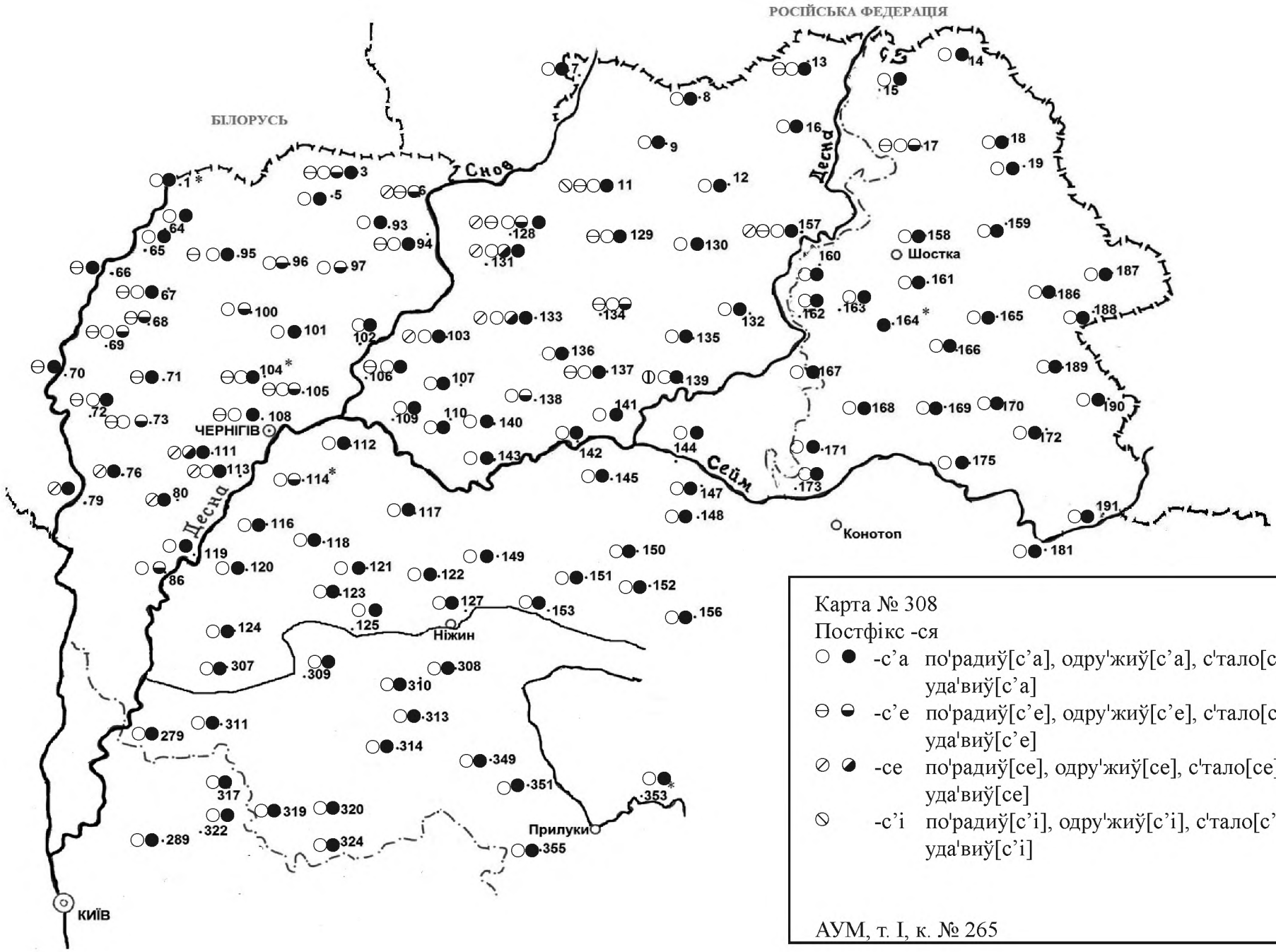

Карта № 308
Постфікс -ся

- ○ ● -с’а по'радиў[с’а], одру'жиў[с’а], с'тало[с’а], уда'виў[с’а]
- ⊖ ◒ -с’е по'радиў[с’е], одру'жиў[с’е], с'тало[с’е], уда'виў[с’е]
- ⊘ ◒ -се по'радиў[се], одру'жиў[се], с'тало[се], уда'виў[се]
- ⊘ -с’і по'радиў[с’і], одру'жиў[с’і], с'тало[с’і], уда'виў[с’і]

АУМ, т. І, к. № 265

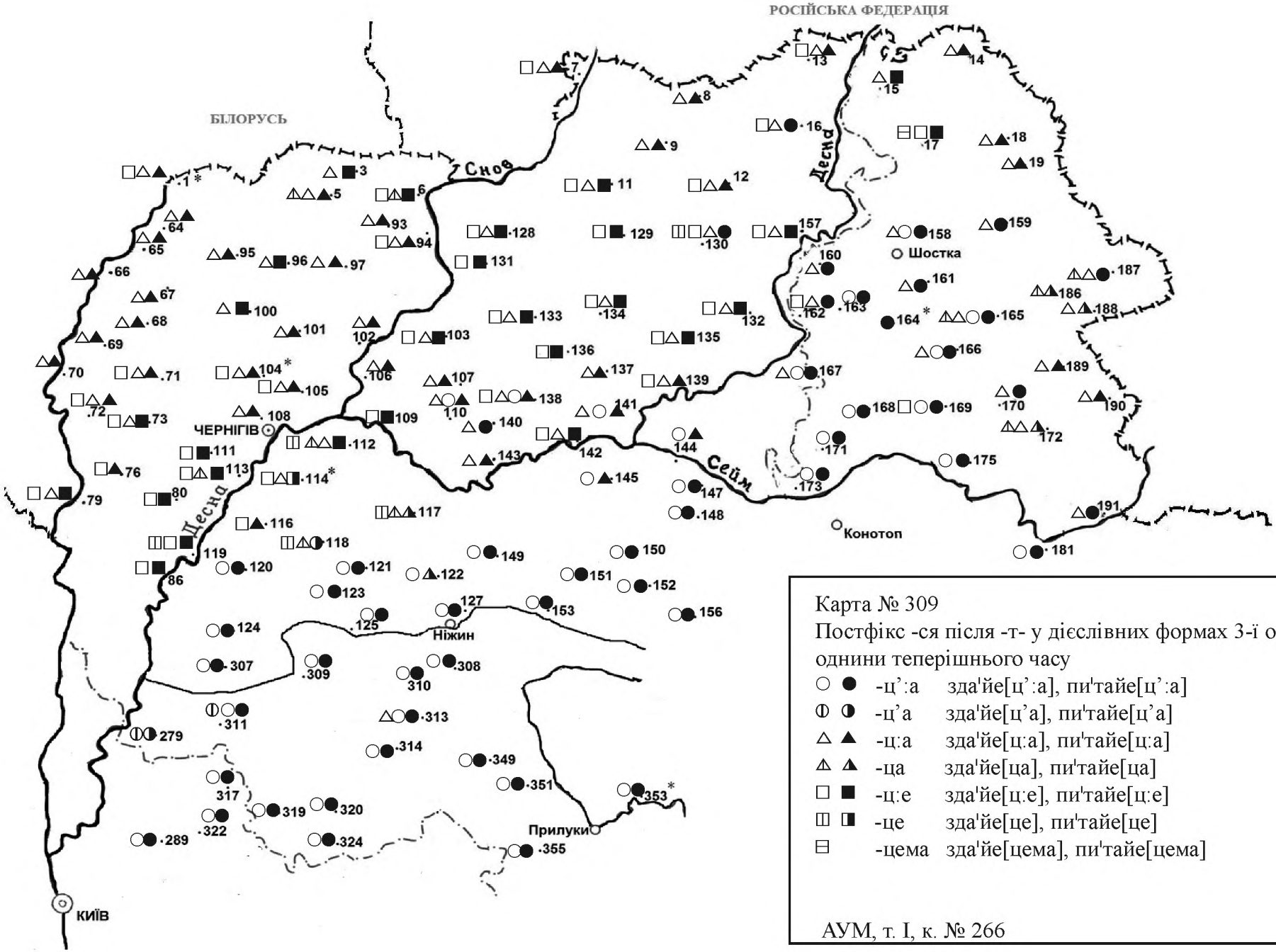

Карта № 309

Постфікс -ся після -т- у дієслівних формах 3-ї особи однини теперішнього часу

○ ●	-ц’:а	зда'йе[ц’:а], пи'тайе[ц’:а]
◐ ◑	-ц’а	зда'йе[ц’а], пи'тайе[ц’а]
△ ▲	-ц:а	зда'йе[ц:а], пи'тайе[ц:а]
⧋ ▲	-ца	зда'йе[ца], пи'тайе[ца]
□ ■	-ц:е	зда'йе[ц:е], пи'тайе[ц:е]
◫ ◨	-це	зда'йе[це], пи'тайе[це]
⊟	-цема	зда'йе[цема], пи'тайе[цема]

АУМ, т. І, к. № 266

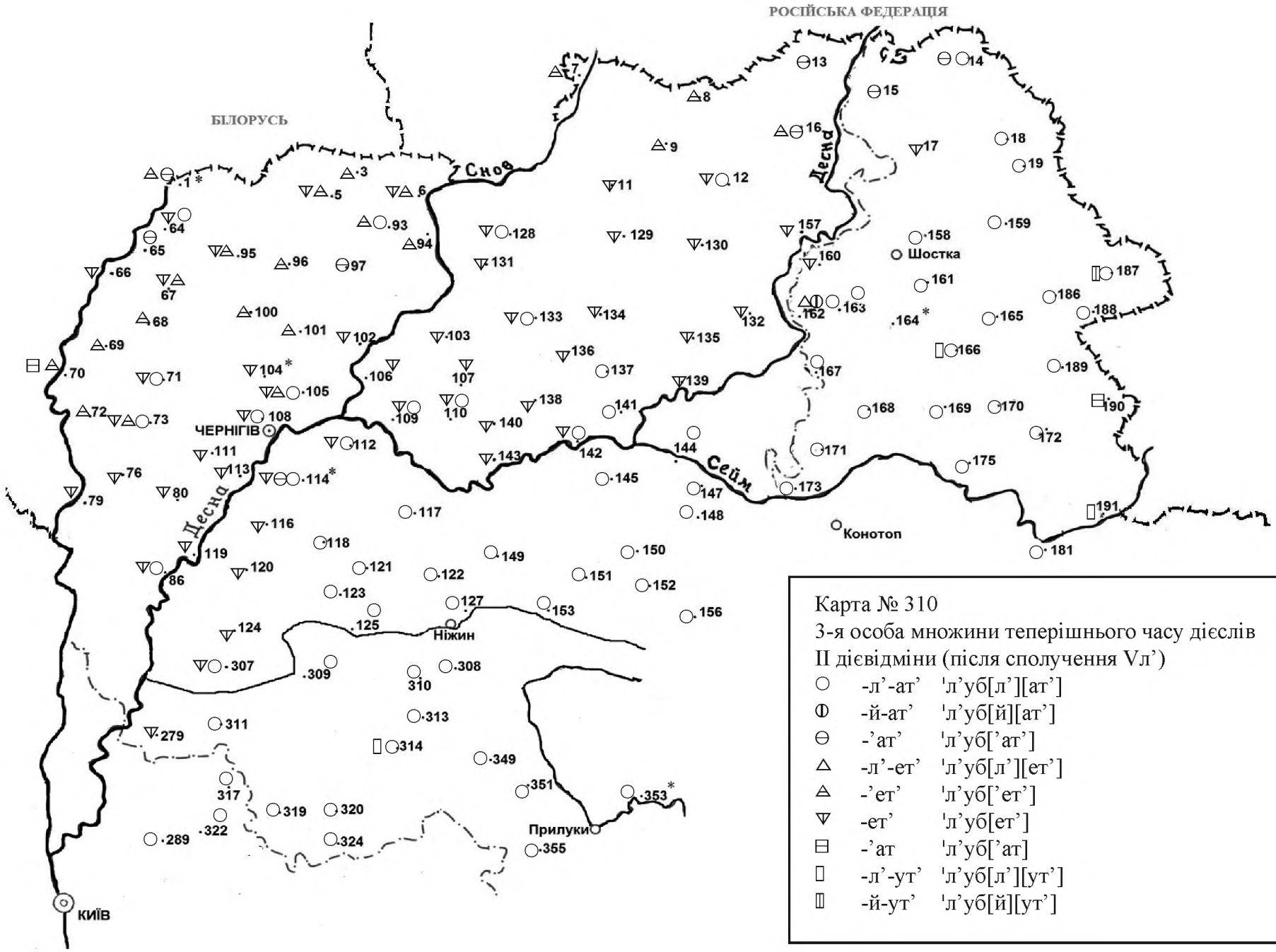

Карта № 310

3-я особа множини теперішнього часу дієслів

II дієвідміни (після сполучення Vл’)

○	-л’-ат’	ˈл’уб[л’][ат’]
Ф	-й-ат’	ˈл’уб[й][ат’]
⊖	-’ат’	ˈл’уб[’ат’]
△	-л’-ет’	ˈл’уб[л’][ет’]
▲	-’ет’	ˈл’уб[’ет’]
▽	-ет’	ˈл’уб[ет’]
⊟	-’ат	ˈл’уб[’ат]
▯	-л’-ут’	ˈл’уб[л’][ут’]
▮	-й-ут’	ˈл’уб[й][ут’]

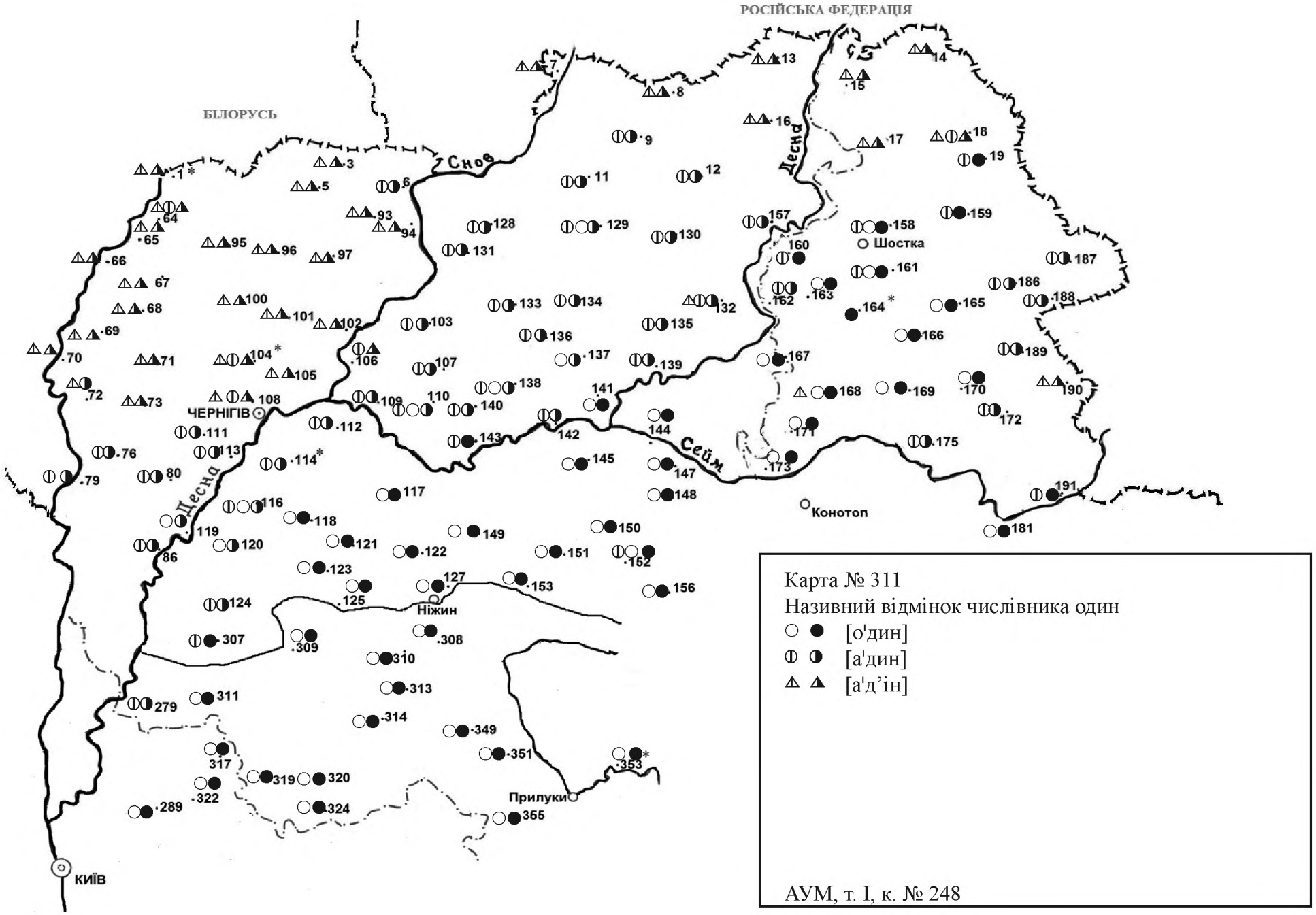

Карта № 311

Називний відмінок числівника один

○ ● [о'дин]

◑ ◐ [а'дин]

△ ▲ [а'д’ін]

АУМ, т. І, к. № 248

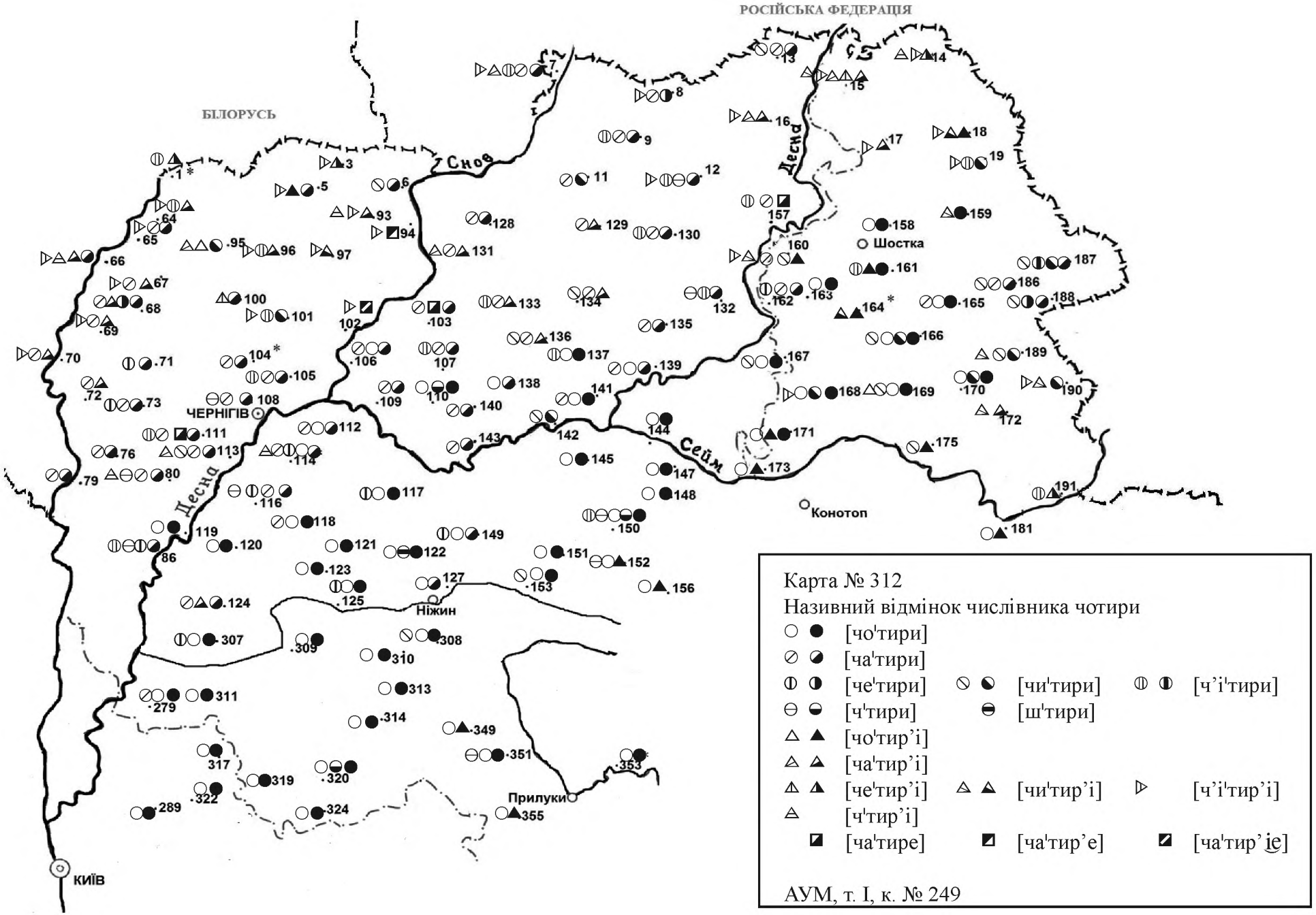

Карта № 312

Називний відмінок числівника чотири

- [чо'тири]
- [ча'тири]
- [че'тири]
- [чи'тири]
- [ч'і'тири]
- [ч'тири]
- [ш'тири]
- [чо'тир'і]
- [ча'тир'і]
- [че'тир'і]
- [чи'тир'і]
- [ч'і'тир'і]
- [ч'тир'і]
- [ча'тире]
- [ча'тир'е]
- [ча'тир'ie]

АУМ, т. І, к. № 249

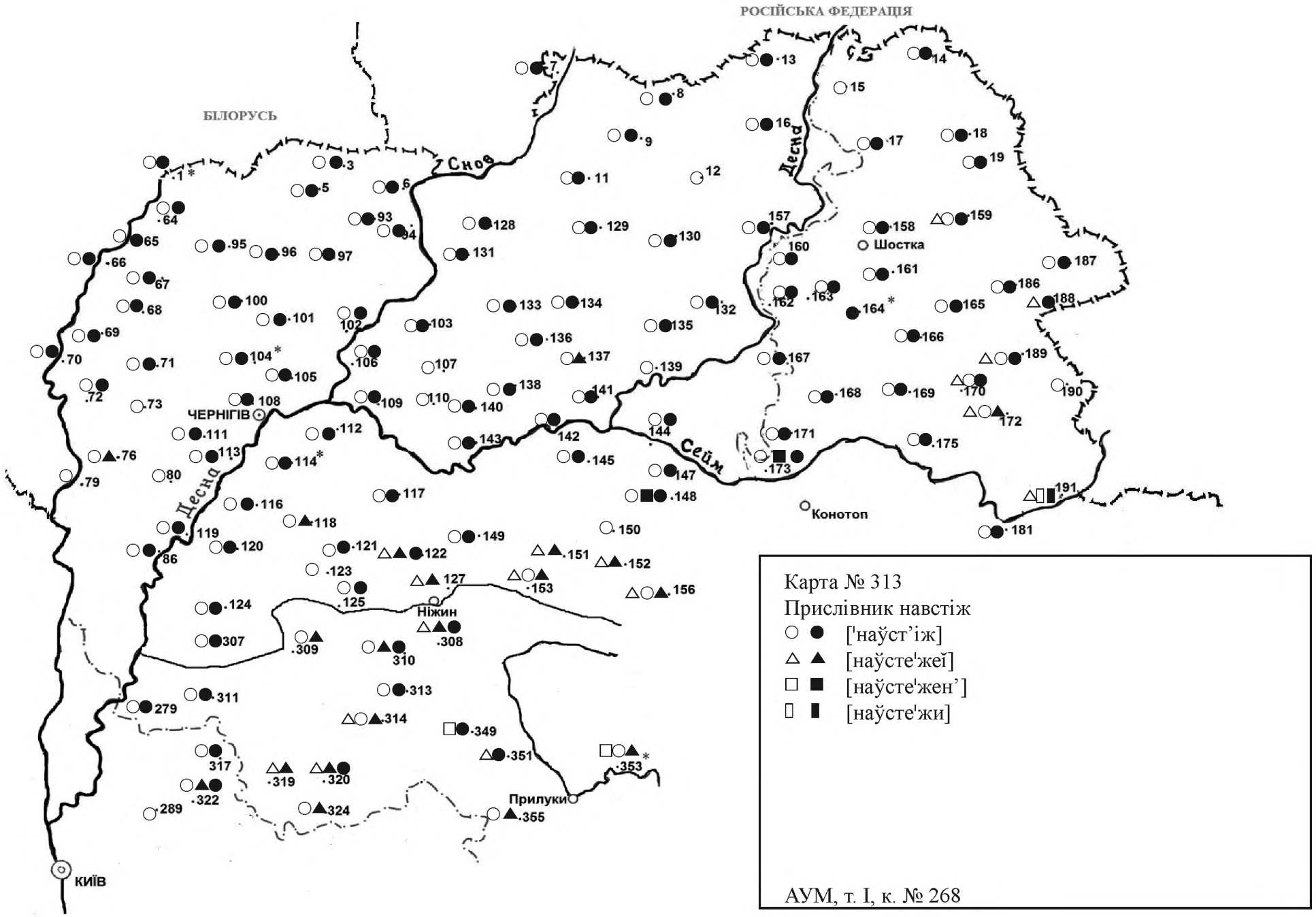

Карта № 313
Прислівник навстіж
○ ● ['наўст'іж]
△ ▲ [наўсте'жеї]
□ ■ [наўсте'жен']
▯ ▮ [наўсте'жи]

АУМ, т. І, к. № 268

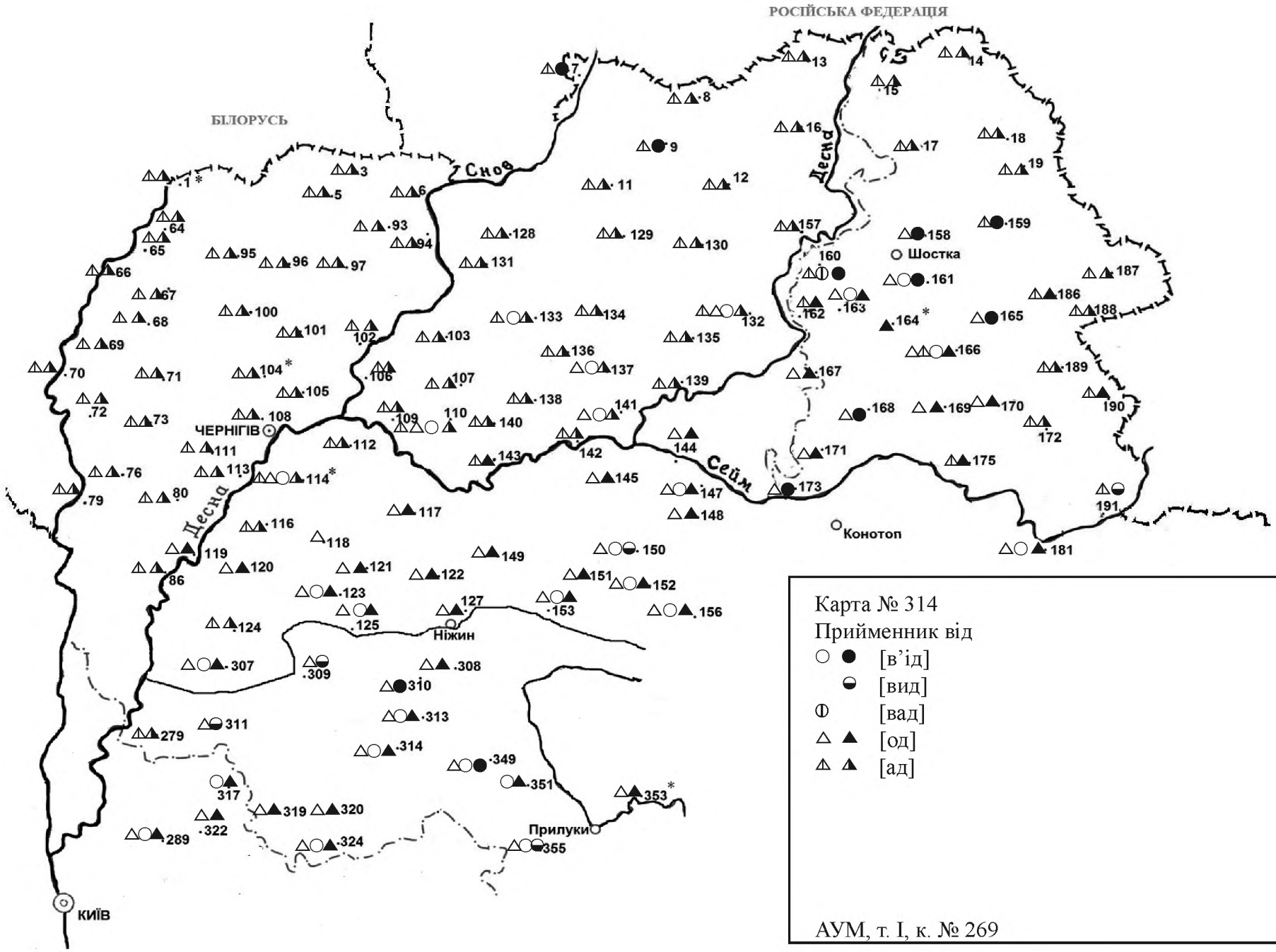

Карта № 314

Прийменник від

○ ● [в'ід]

◒ [вид]

Ф [вад]

△ ▲ [од]

⚠ ▲ [ад]

АУМ, т. І, к. № 269

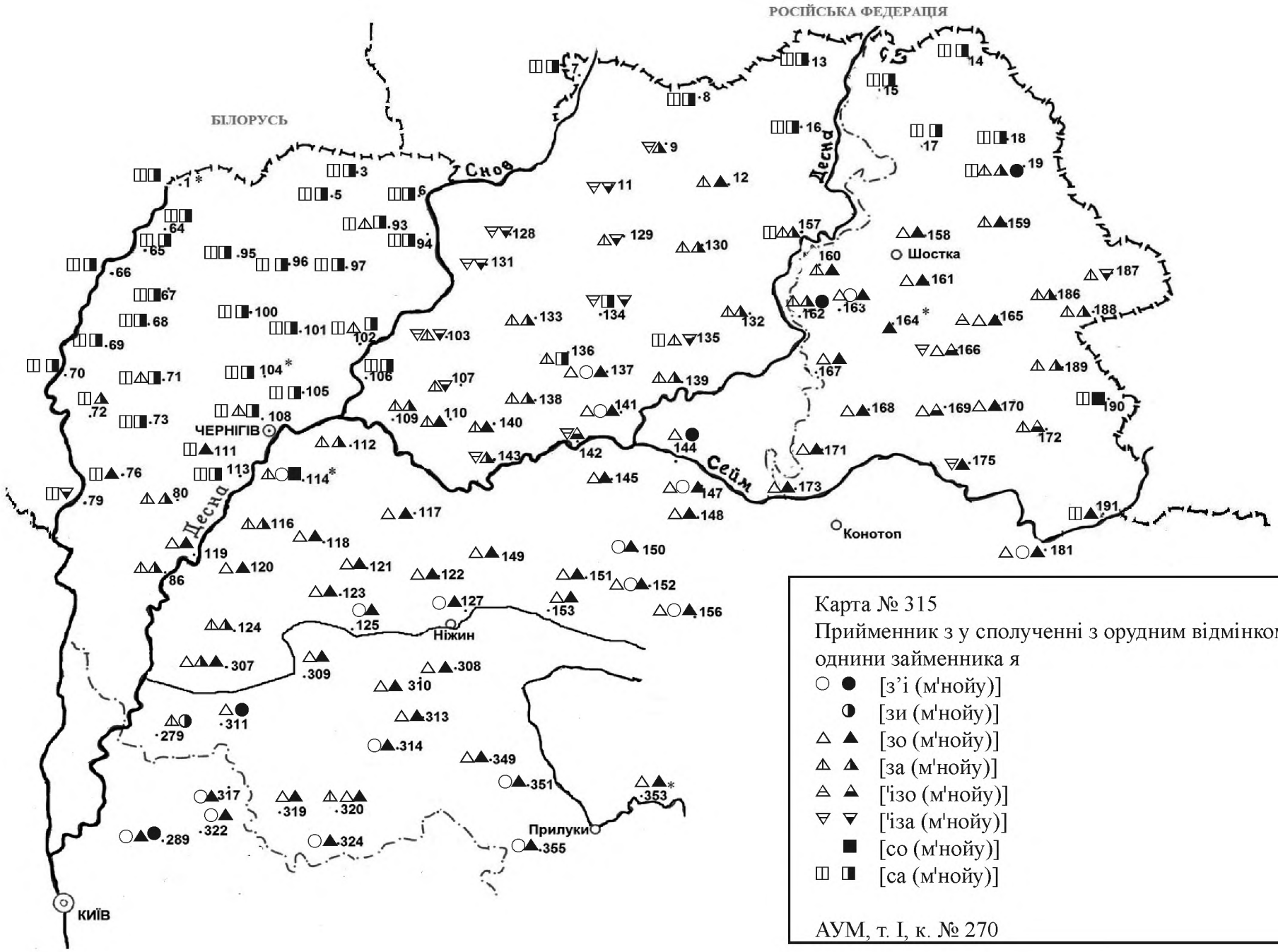

Карта № 315

Прийменник з у сполученні з орудним відмінком однини займенника я

- ○ ● [з'і (м'нойу)]
- ◑ [зи (м'нойу)]
- △ ▲ [зо (м'нойу)]
- ◮ ◭ [за (м'нойу)]
- ◬ ◬ ['ізо (м'нойу)]
- ▽ ▼ ['іза (м'нойу)]
- ■ [со (м'нойу)]
- ◫ ◨ [са (м'нойу)]

АУМ, т. І, к. № 270

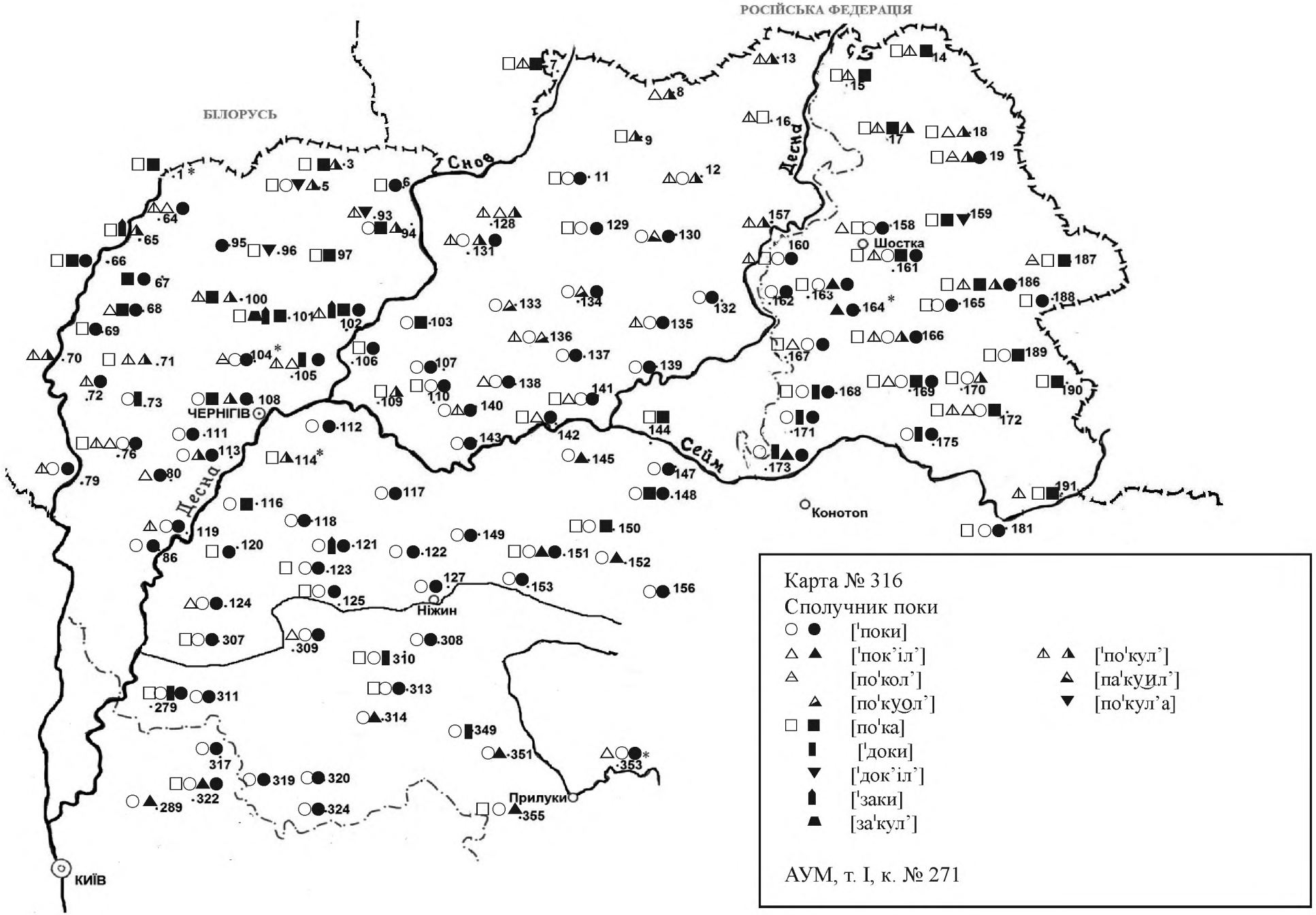

Карта № 316

Сполучник поки

○ ● ['поки]

△ ▲ ['пок'іл']

△ ['по'кол']

△ ['по'куол']

□ ■ ['по'ка]

▮ ['доки]

▼ ['док'іл']

▮ ['заки]

▲ ['за'кул']

▲ ▲ ['по'кул']

▲ ['па'куил']

▼ ['по'кул'а]

АУМ, т. І, к. № 271

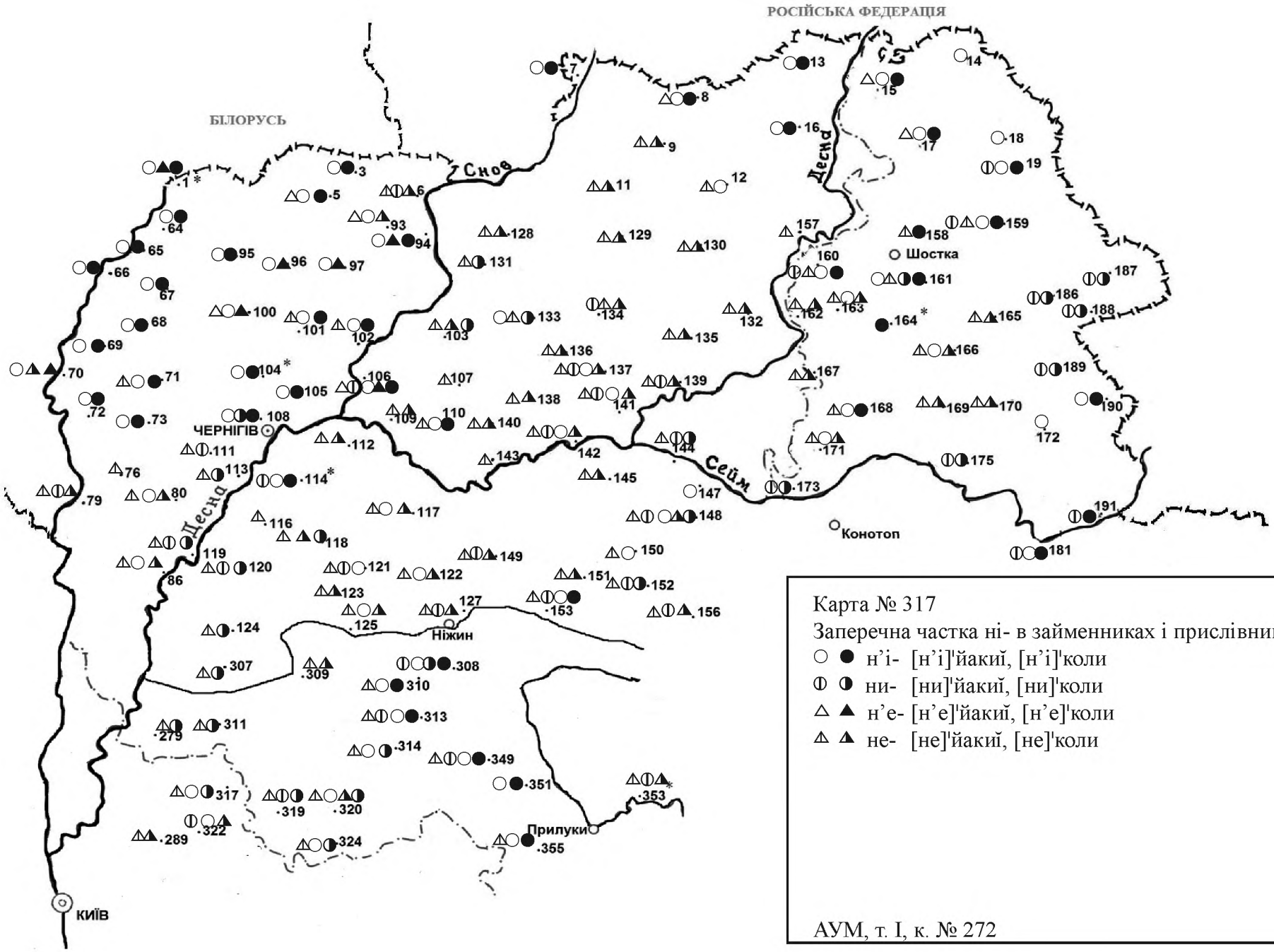

Карта № 317

Заперечна частка ні- в займенниках і прислівниках

○ ● н'і- [н'і]'йакий, [н'і]'коли

◑ ◑ ни- [ни]'йакий, [ни]'коли

△ ▲ н'е- [н'е]'йакий, [н'е]'коли

△ ▲ не- [не]'йакий, [не]'коли

АУМ, т. І, к. № 272

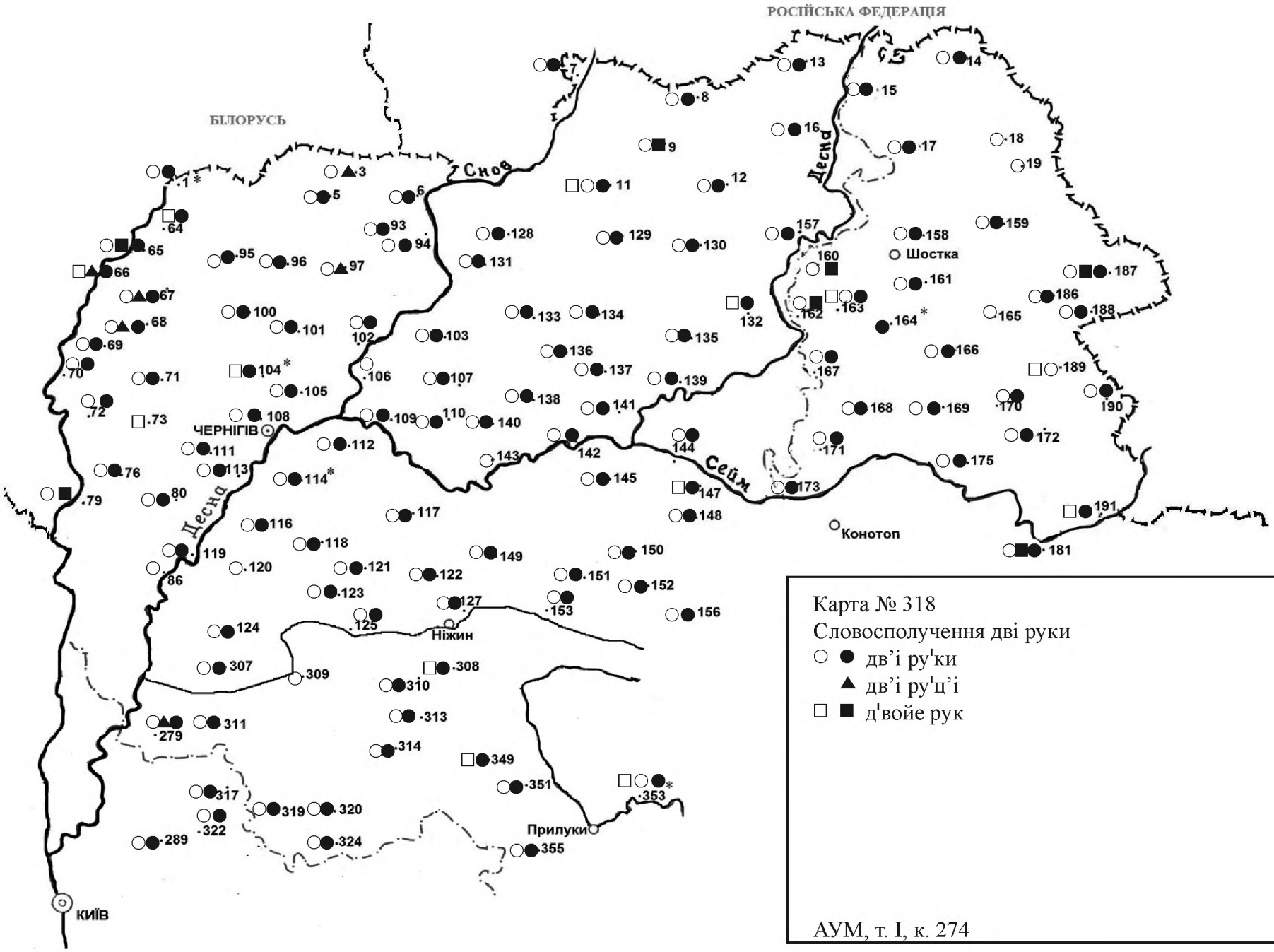

Карта № 318

Словосполучення дві руки

○ ● дв'і ру'ки

▲ дв'і ру'ц'і

□ ■ д'войе рук

АУМ, т. І, к. 274

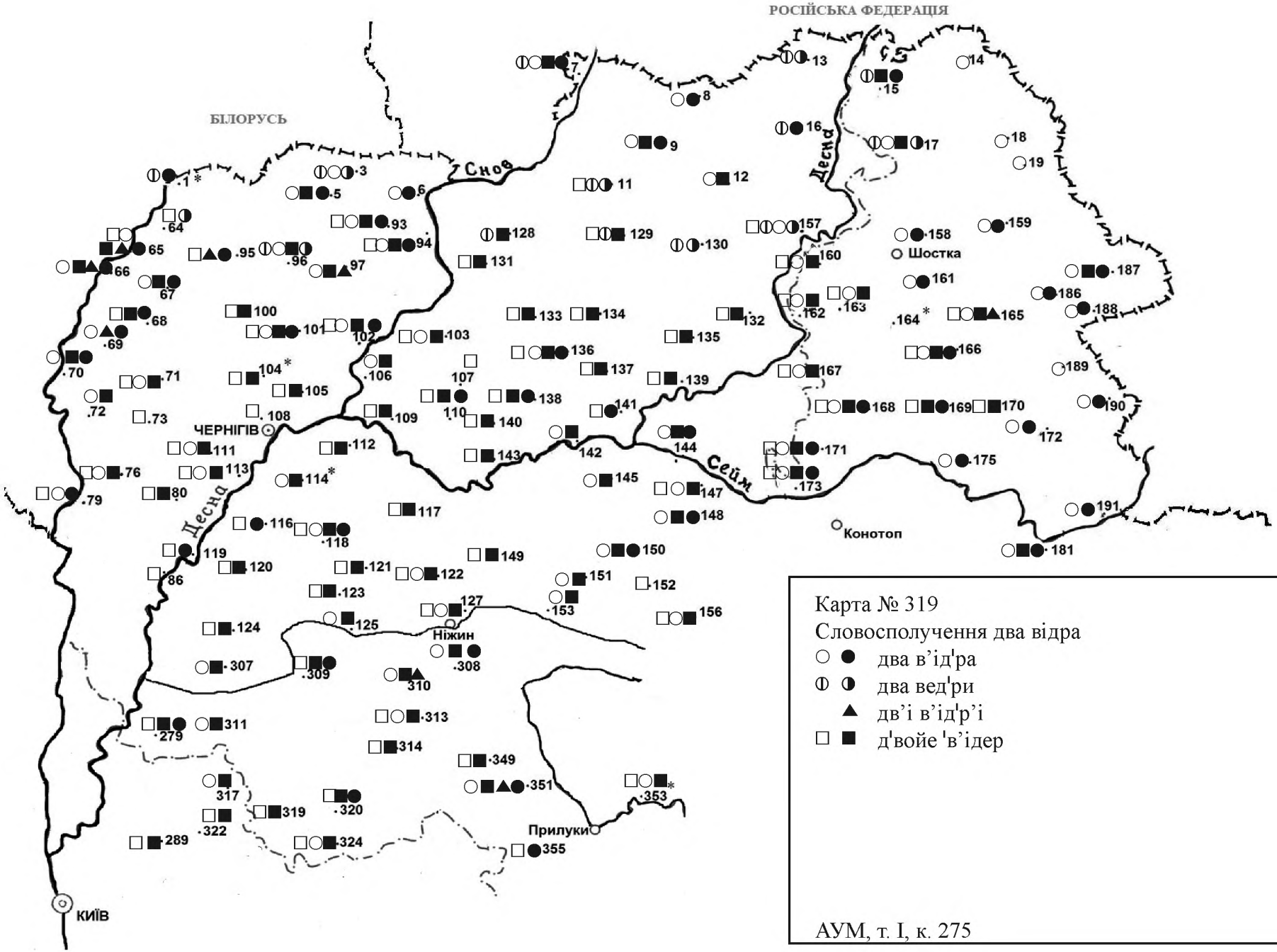

Карта № 319

Словосполучення два відра

○ ● два в'ід'ра

Ф ◑ два вед'ри

▲ дв'і в'ід'р'і

□ ■ д'войе 'в'ідер

АУМ, т. I, к. 275

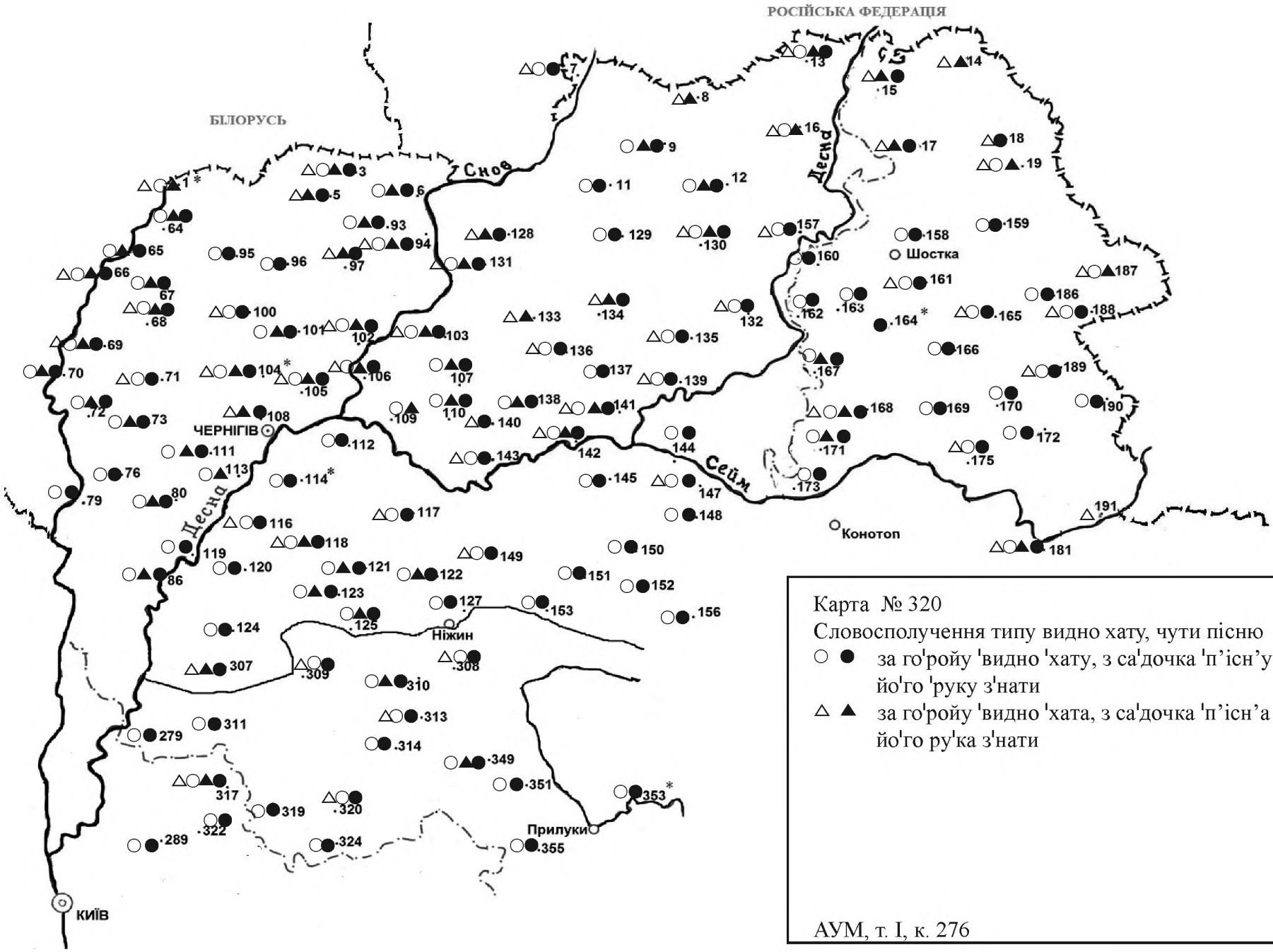

Карта № 320

Словосполучення типу видно хату, чути пісню

○ ● за го'ройу 'видно 'хату, з са'дочка 'п'існ'у 'чути, йо'го 'руку з'нати

△ ▲ за го'ройу 'видно 'хата, з са'дочка 'п'існ'а 'чути, йо'го ру'ка з'нати

АУМ, т. І, к. 276

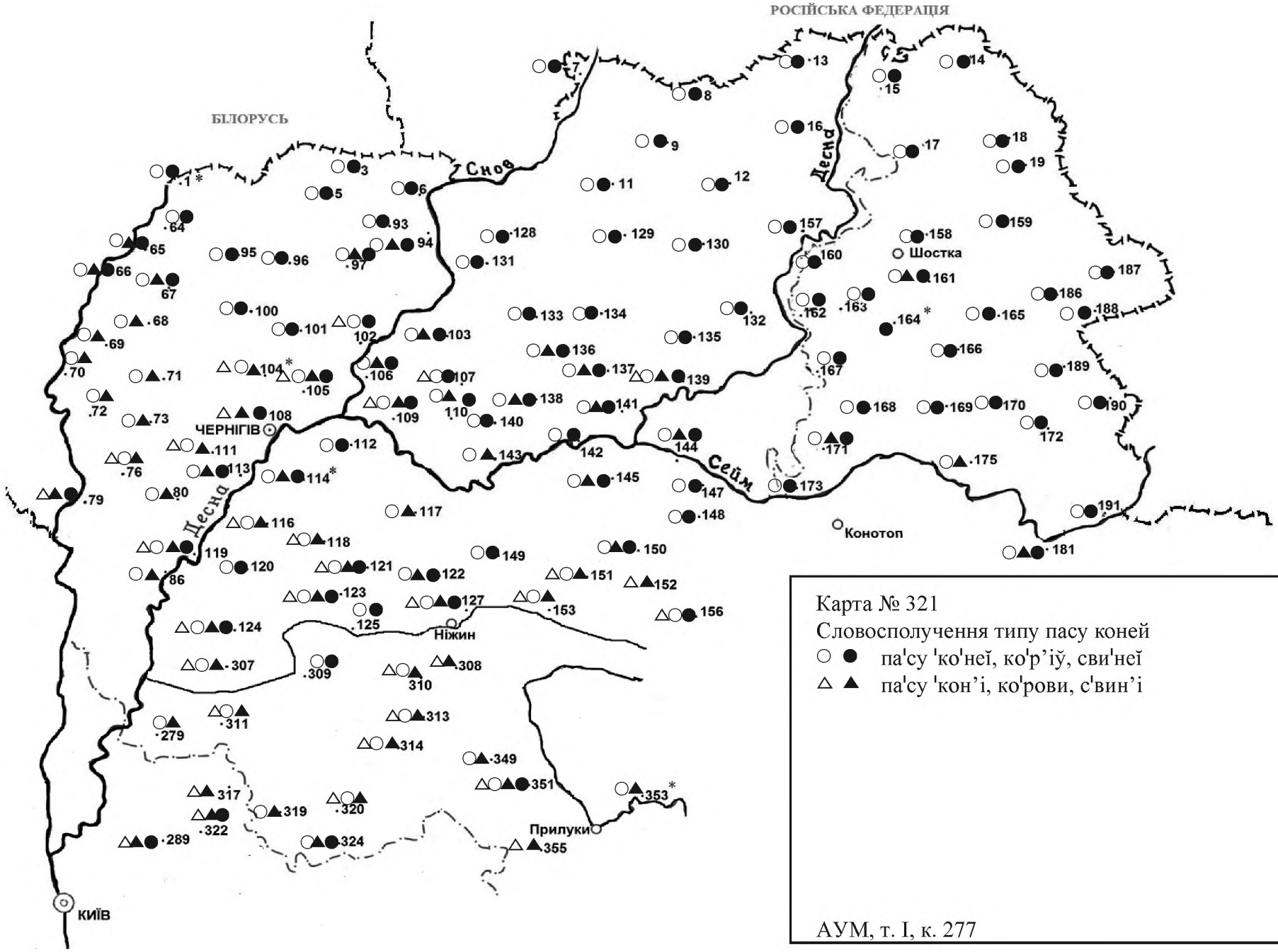

Карта № 321

Словосполучення типу пасу коней

○ ● па'су 'ко'неї, ко'р'іу, сви'неї

△ ▲ па'су 'кон'і, ко'рови, с'вин'і

АУМ, т. І, к. 277

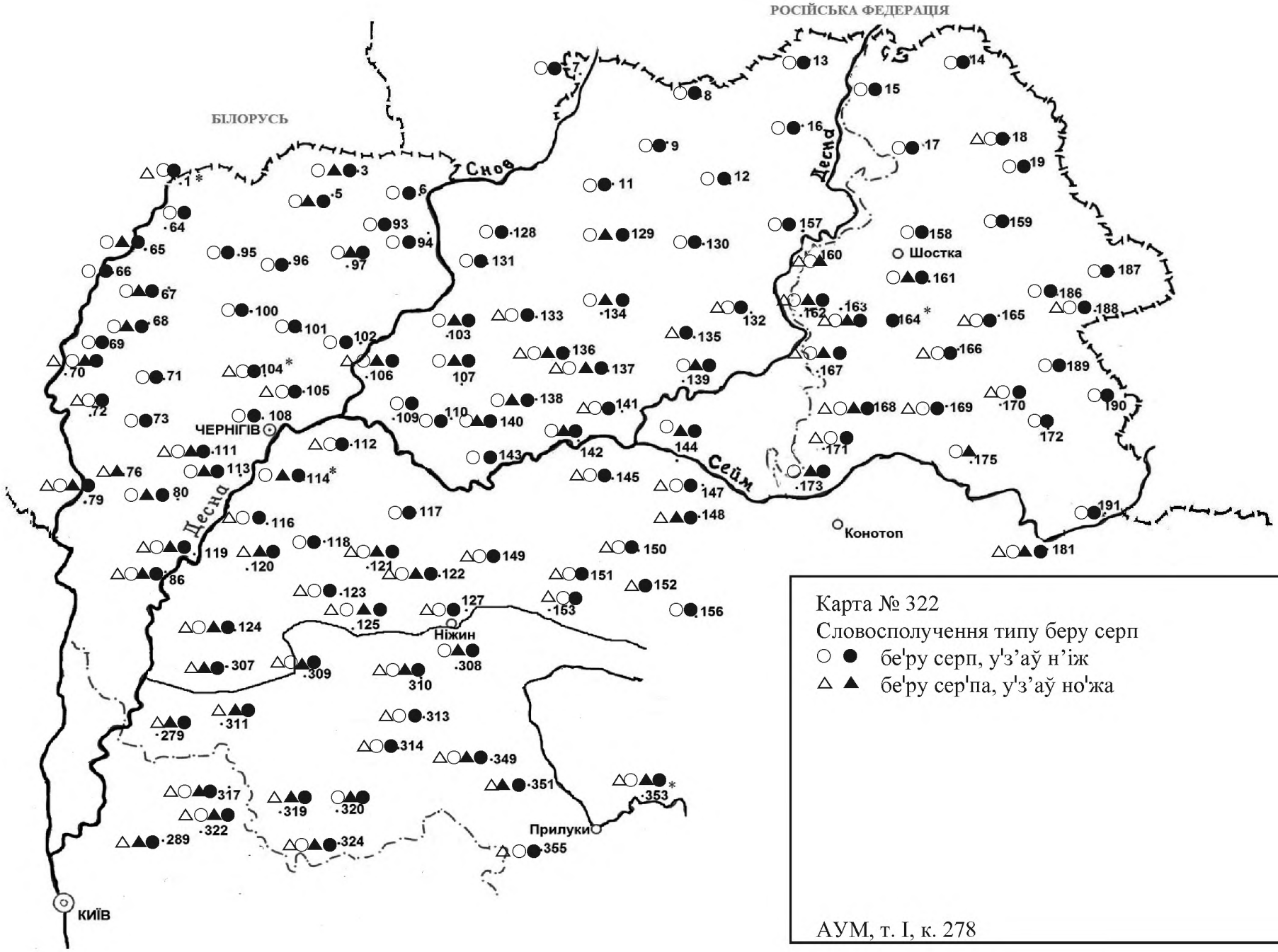

Карта № 322

Словосполучення типу беру серп

○ ● бе'ру серп, у'з'аў н'іж

△ ▲ бе'ру сер'па, у'з'аў но'жа

АУМ, т. I, к. 278

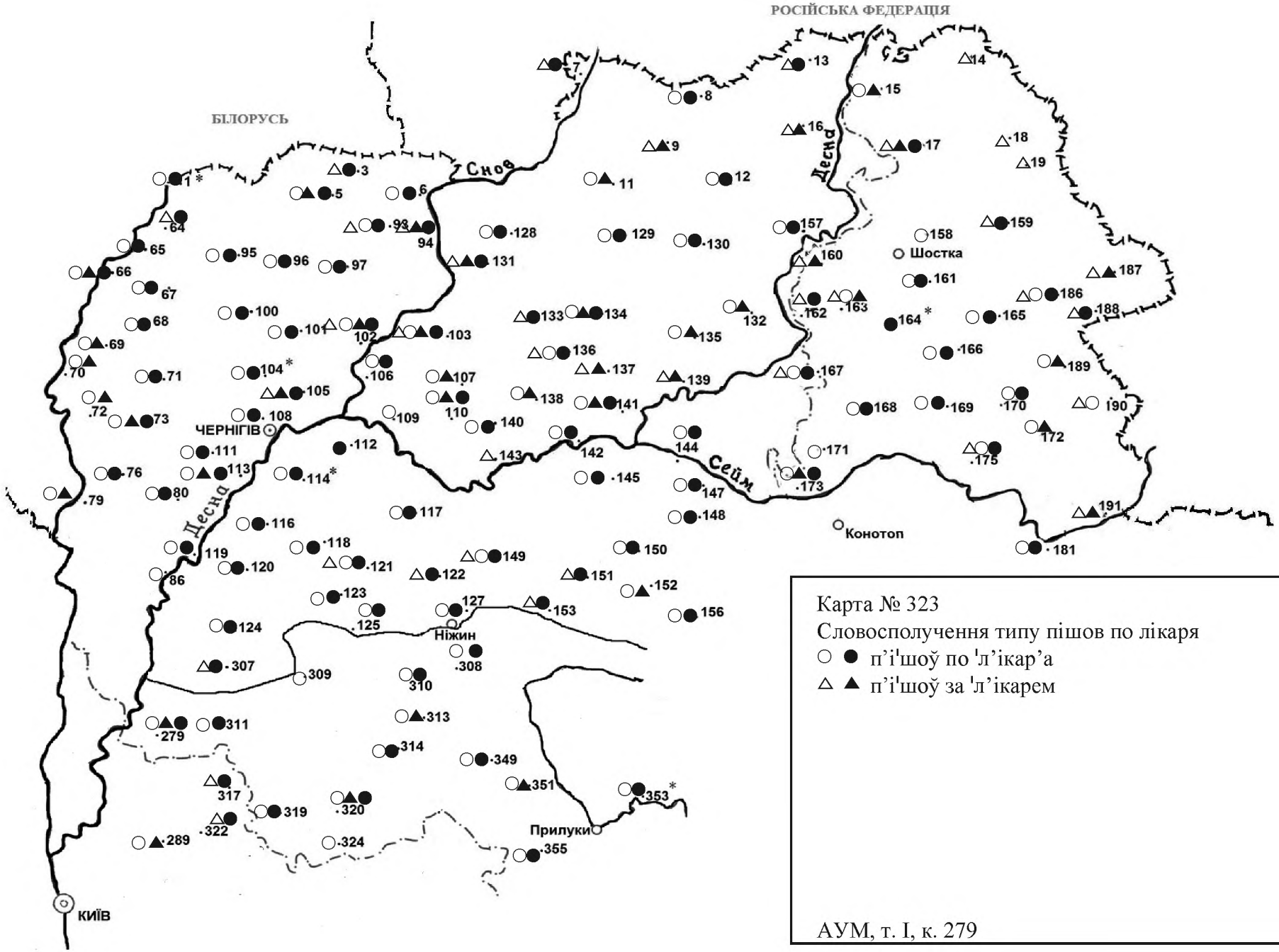

Карта № 323

Словосполучення типу пішов по лікаря

○ ● п’і'шоў по 'л’ікар’а

△ ▲ п’і'шоў за 'л’ікарем

АУМ, т. І, к. 279

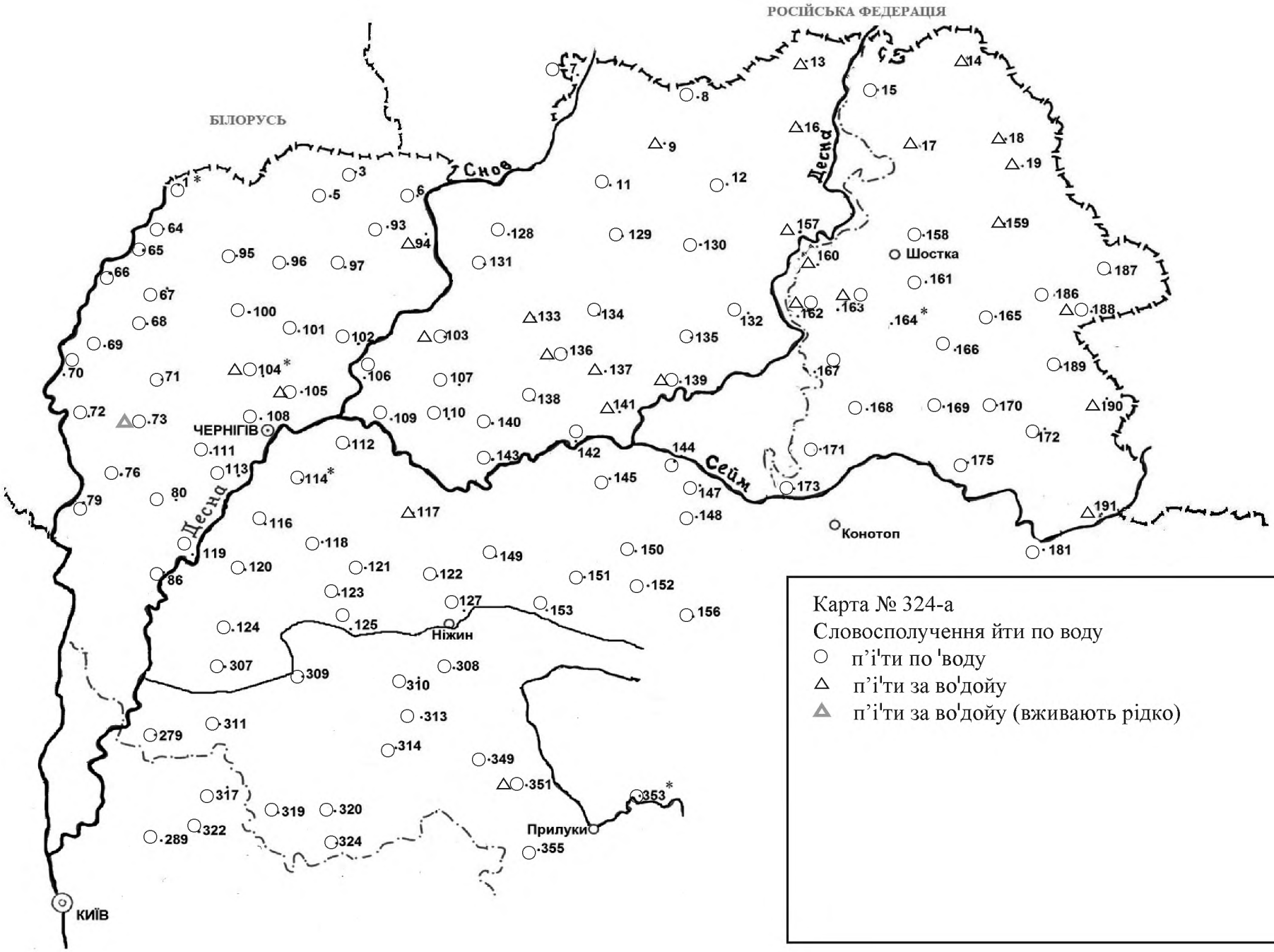

Карта № 324-а

Словосполучення йти по воду

- ○ п’і'ти по 'воду
- △ п’і'ти за во'дойу
- △ п’і'ти за во'дойу (вживають рідко)

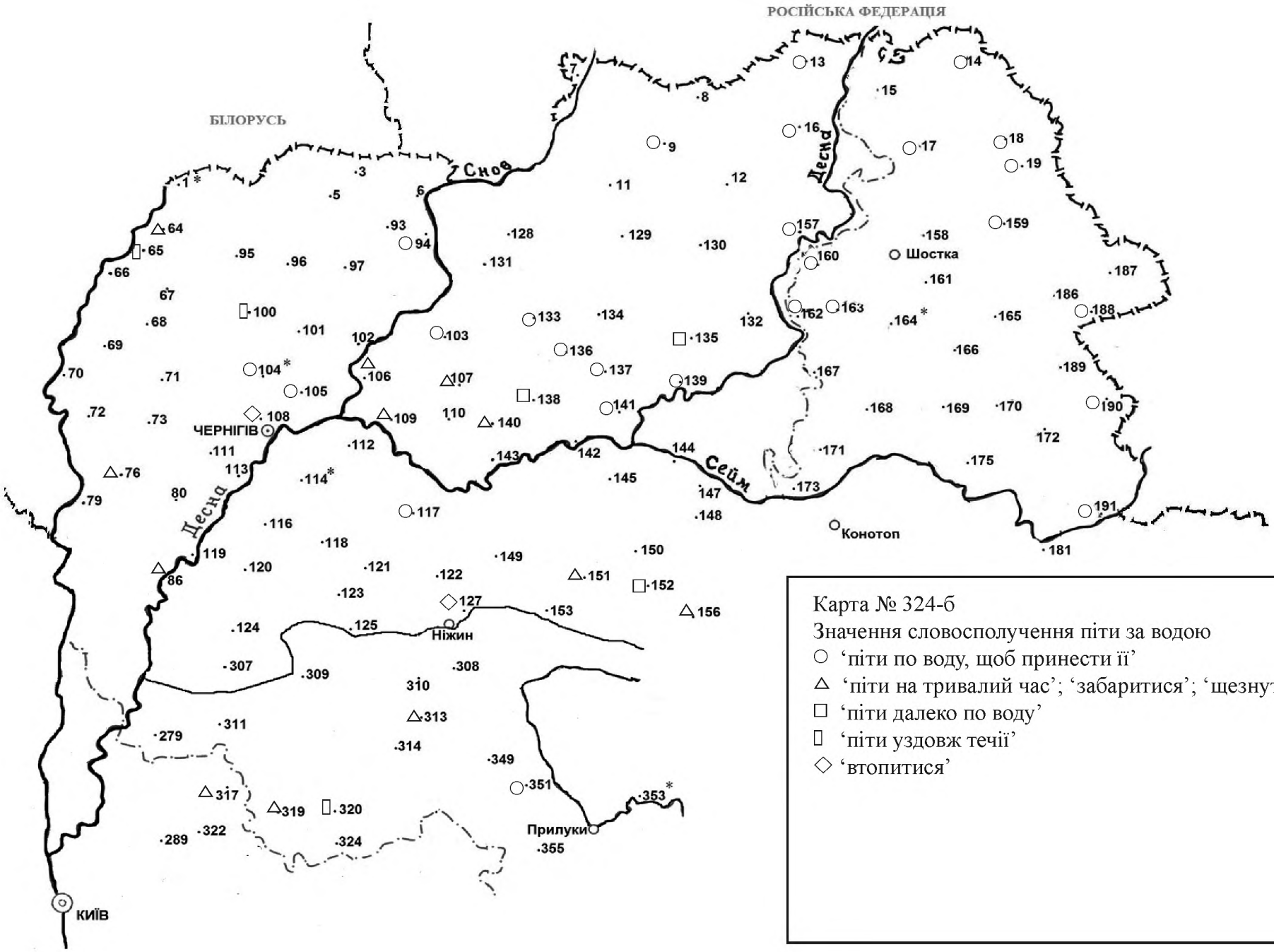

Карта № 324-б

Значення словосполучення піти за водою

○ ‘піти по воду, щоб принести її’

△ ‘піти на тривалий час’; ‘забаритися’; ‘щезнути’

□ ‘піти далеко по воду’

▯ ‘піти уздовж течії’

◇ ‘втопитися’

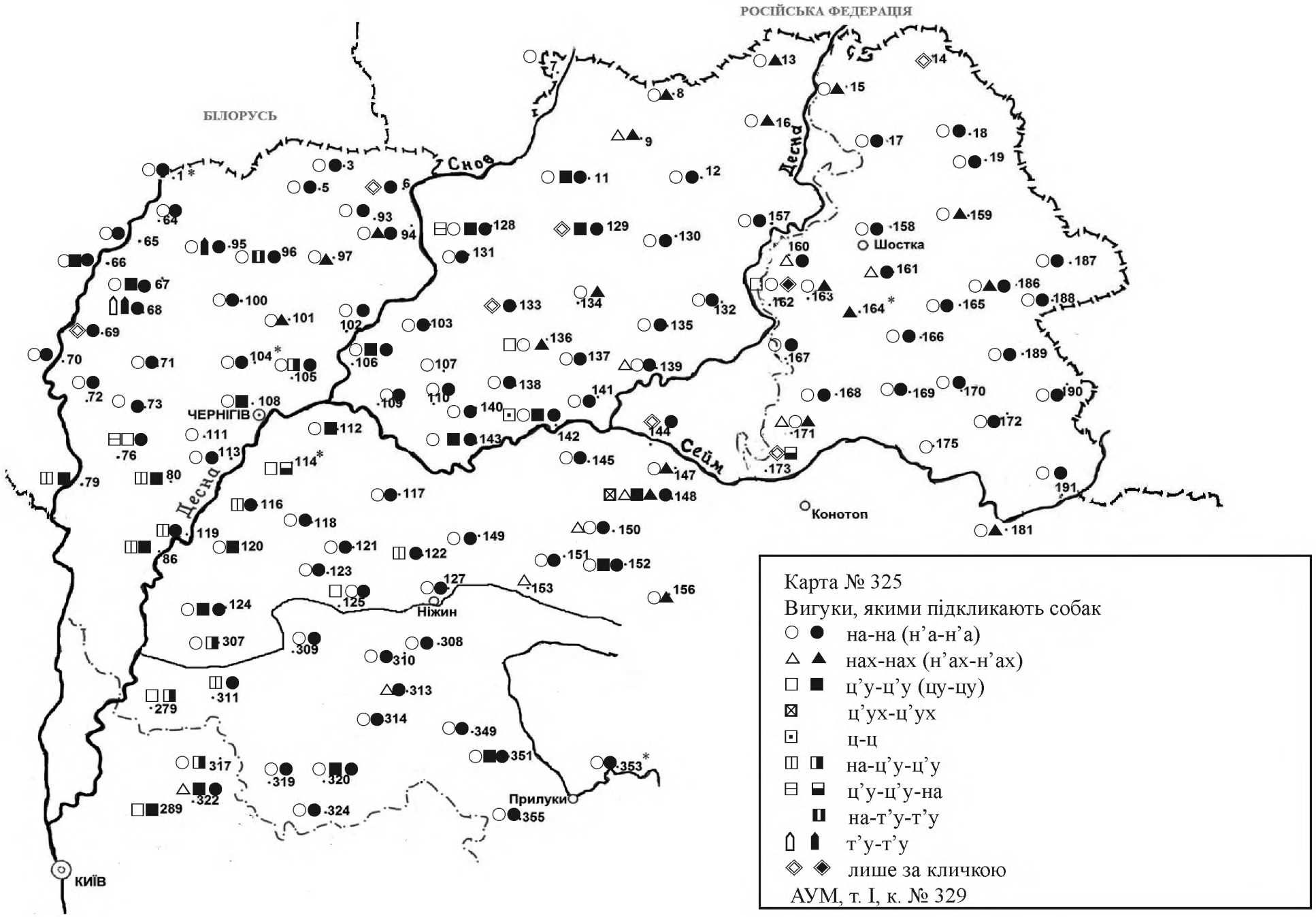

Карта № 325

Вигуки, якими підкликають собак

- ○ ● на-на (н'а-н'а)
- △ ▲ нах-нах (н'ах-н'ах)
- □ ■ ц'у-ц'у (цу-цу)
- ⊠ ц'ух-ц'ух
- ⊡ ц-ц
- ◫ ◨ на-ц'у-ц'у
- ⊟ ⬓ ц'у-ц'у-на
- ◨ на-т'у-т'у
- ⬯ ⬮ т'у-т'у
- ◇ ◈ лише за кличкою

АУМ, т. І, к. № 329

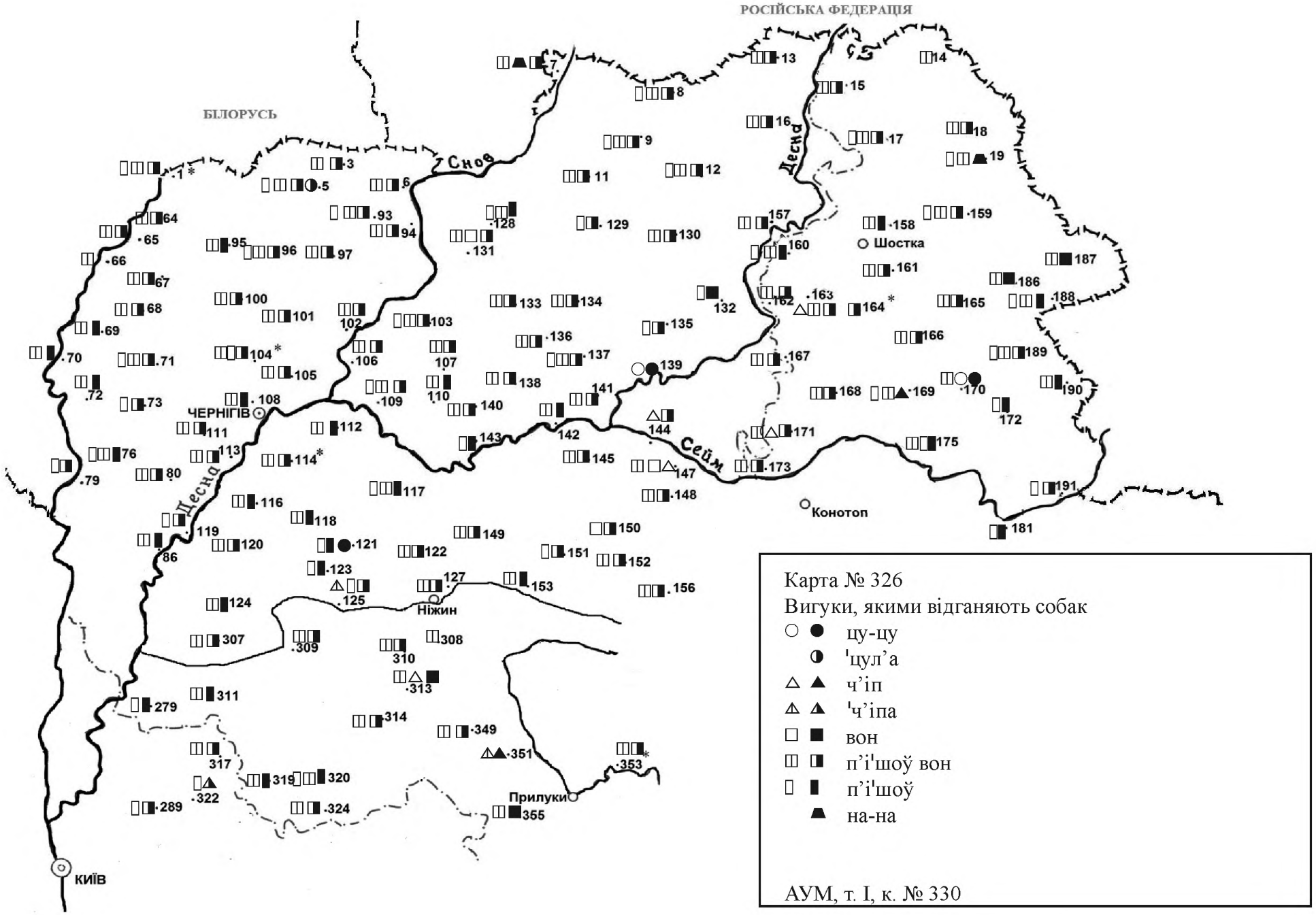

Карта № 326

Вигуки, якими відганяють собак

- ○ ● цу-цу
- ◑ ˈцул’а
- △ ▲ ч’іп
- ⚠ ▲ ˈч’іпа
- □ ■ вон
- ▯ ▮ п’іˈшоў вон
- ▯ ▮ п’іˈшоў
- ▲ на-на

АУМ, т. І, к. № 330

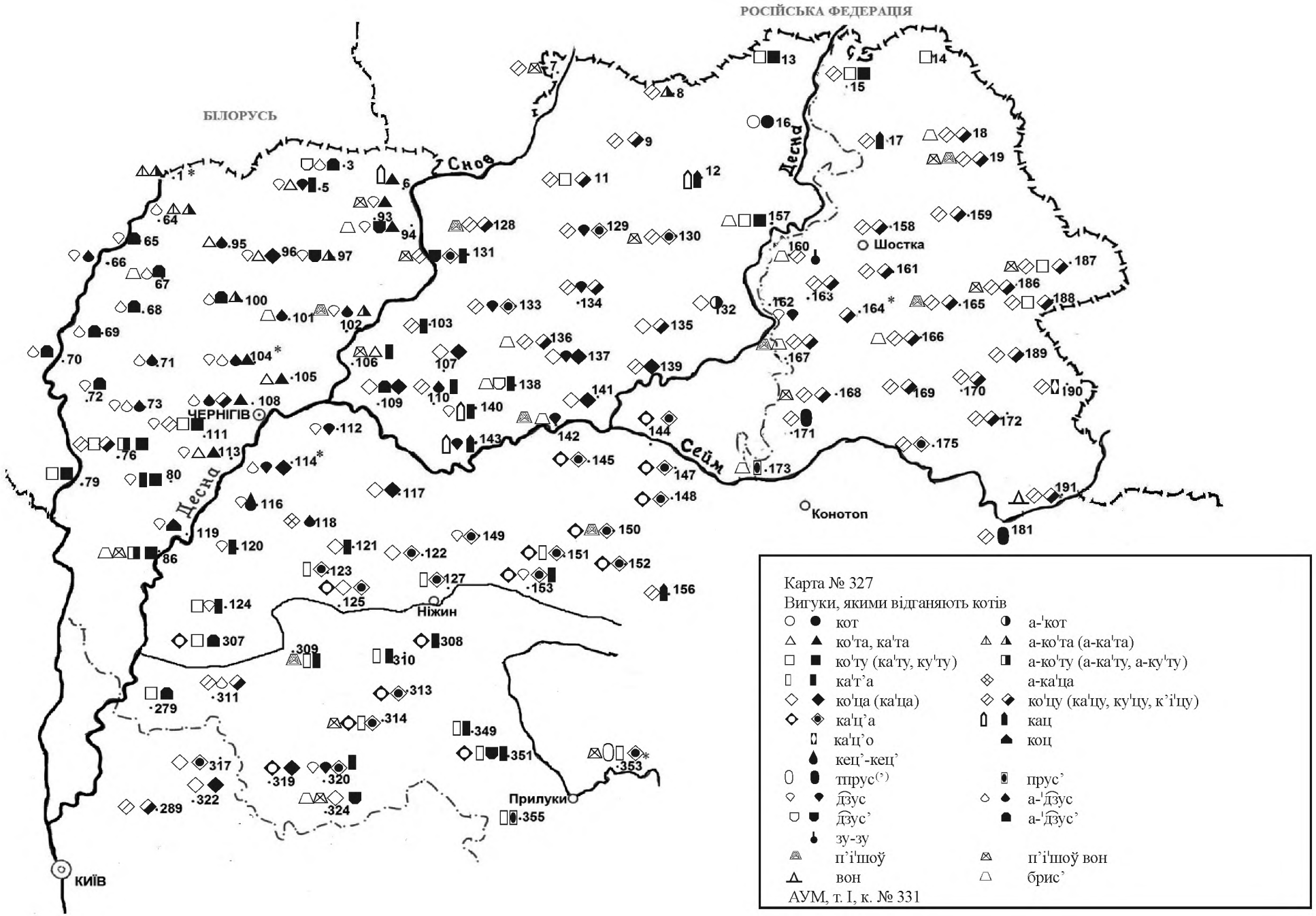

Карта № 327
Вигуки, якими відганяють котів

кот	а-ˈкот
коˈта, каˈта	а-коˈта (а-каˈта)
коˈту (каˈту, куˈту)	а-коˈту (а-каˈту, а-куˈту)
каˈт’а	а-каˈца
коˈца (каˈца)	коˈцу (каˈцу, куˈцу, к’іˈцу)
каˈц’а	кац
каˈц’о	коц
кец’-кец’	
тпрус(’)	прус’
дзус	а-ˈдзус
дзус’	а-ˈдзус’
зу-зу	
п’іˈшоў	п’іˈшоў вон
вон	брис’

АУМ, т. І, к. № 331

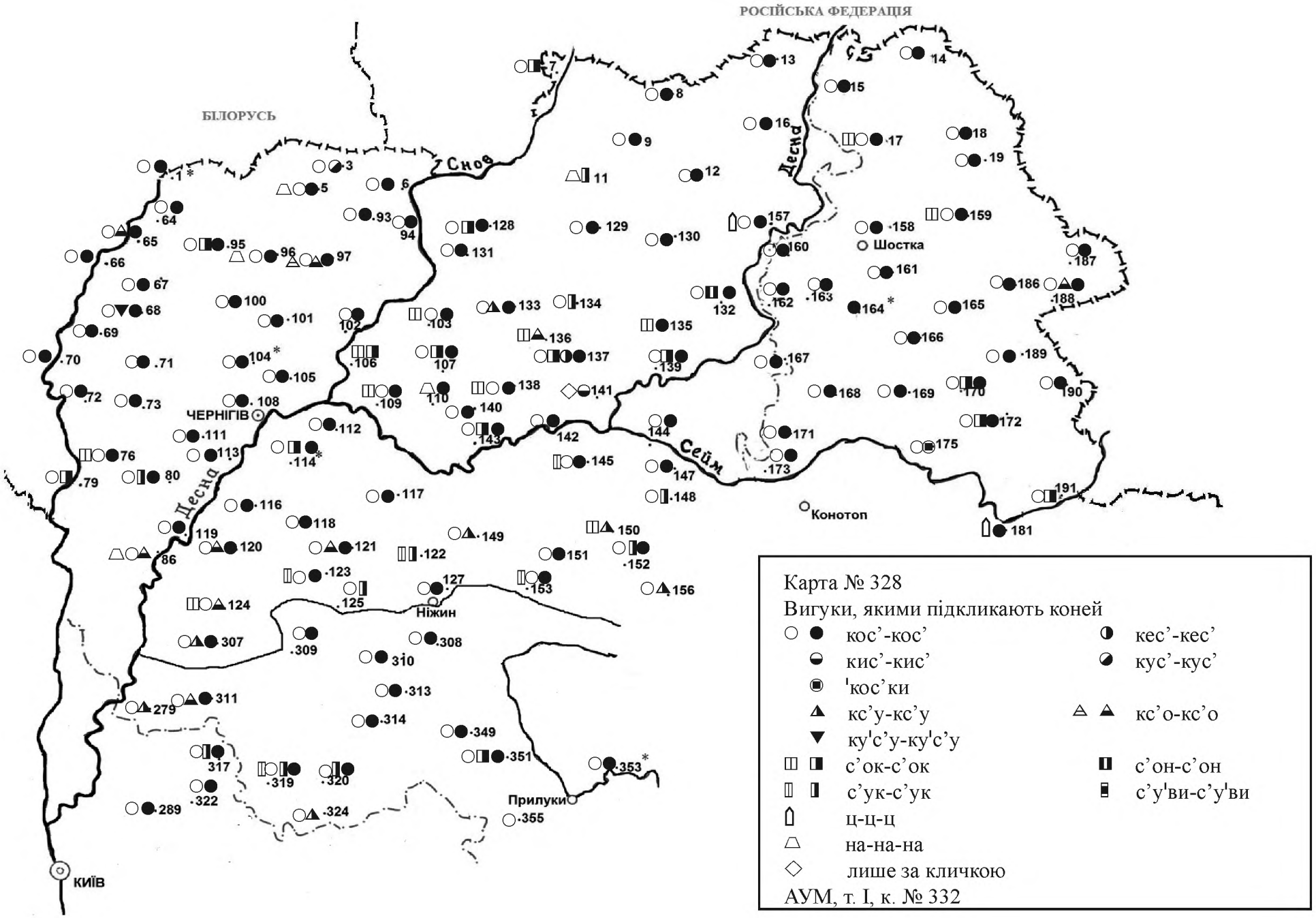

Карта № 328

Вигуки, якими підкликають коней

кос'-кос'	кес'-кес'
кис'-кис'	кус'-кус'
'кос'ки	
кс'у-кс'у	кс'о-кс'о
ку'с'у-ку'с'у	
с'ок-с'ок	с'он-с'он
с'ук-с'ук	с'у'ви-с'у'ви
ц-ц-ц	
на-на-на	
лише за кличкою	

АУМ, т. І, к. № 332

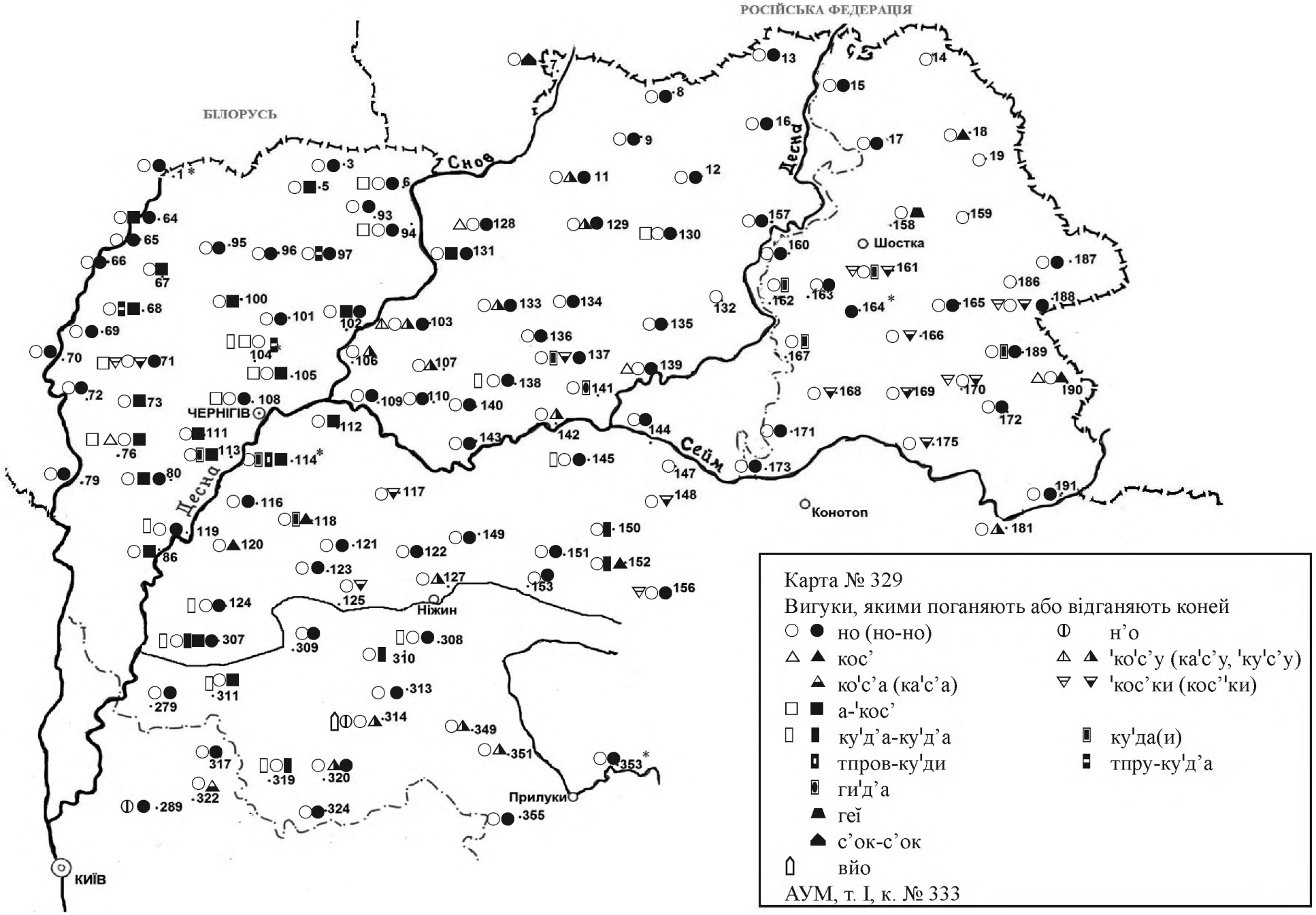

Карта № 329

Вигуки, якими поганяють або відганяють коней

○ ● но (но-но)	Φ н’о
△ ▲ кос’	⚠ ▲ ˈко|с’у (ка|с’у, ˈку|с’у)
▲ ко|с’а (ка|с’а)	▽ ▼ ˈкос’ки (кос’ˈки)
□ ■ а-ˈкос’	
▯ ▮ ку|д’а-ку|д’а	▮ ку|да(и)
▯ тпров-ку|ди	▪ тпру-ку|д’а
▯ ги|д’а	
▲ геї	
▲ с’ок-с’ок	
⌂ вйо	

АУМ, т. І, к. № 333

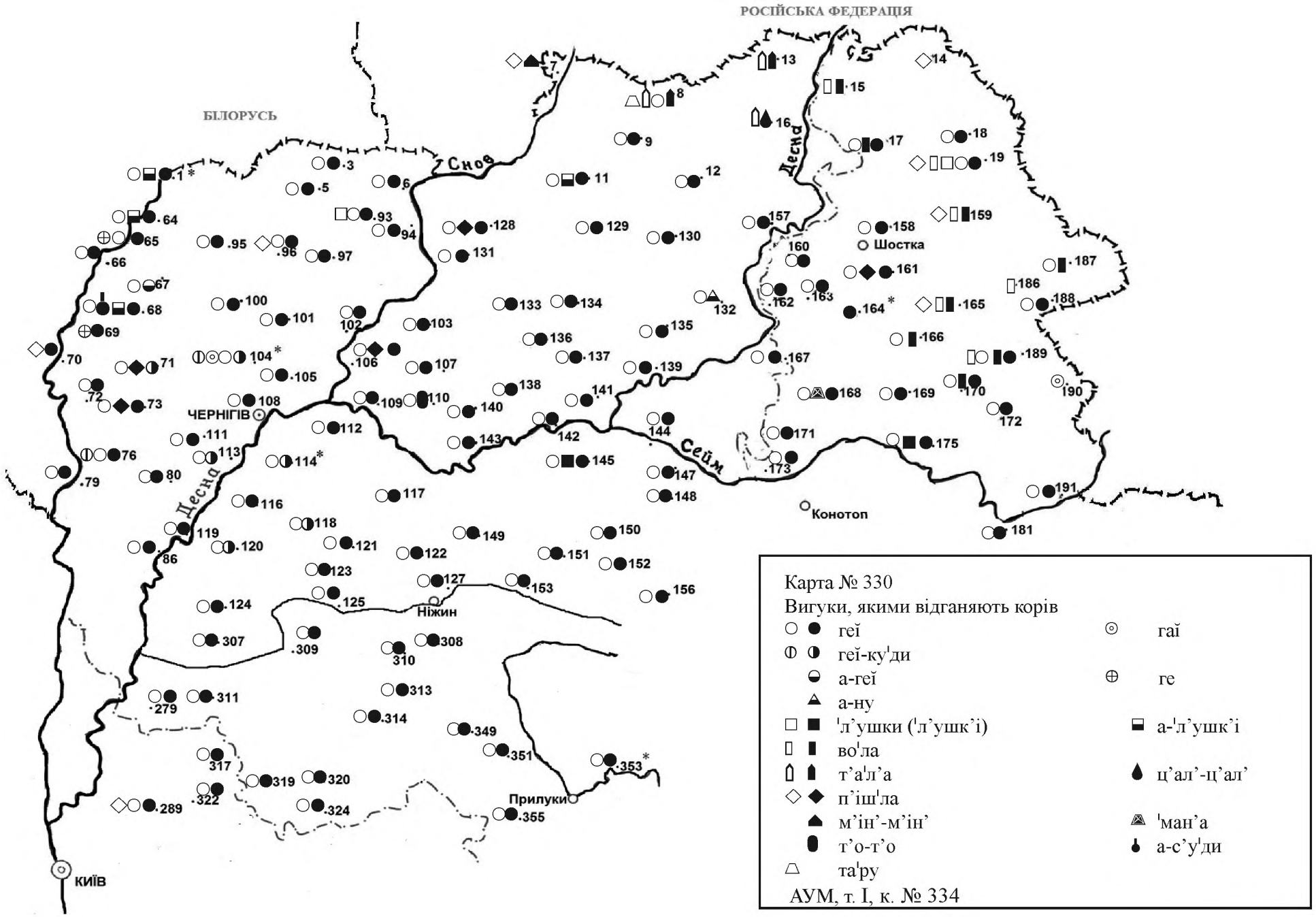

Карта № 330

Вигуки, якими відганяють корів

- ○ ● геї
- ◑ ◐ геї-ку'ди
- ◒ а-геї
- ▲ а-ну
- □ ■ 'л'ушки ('л'ушк'і)
- ▯ ▮ во'ла
- т'а'л'а
- ◇ ◆ п'іш'ла
- м'ін'-м'ін'
- т'о-т'о
- △ та'ру
- ⊙ гаї
- ⊕ ге
- ▬ а-'л'ушк'і
- ц'ал'-ц'ал'
- 'ман'а
- а-с'у'ди

АУМ, т. І, к. № 334

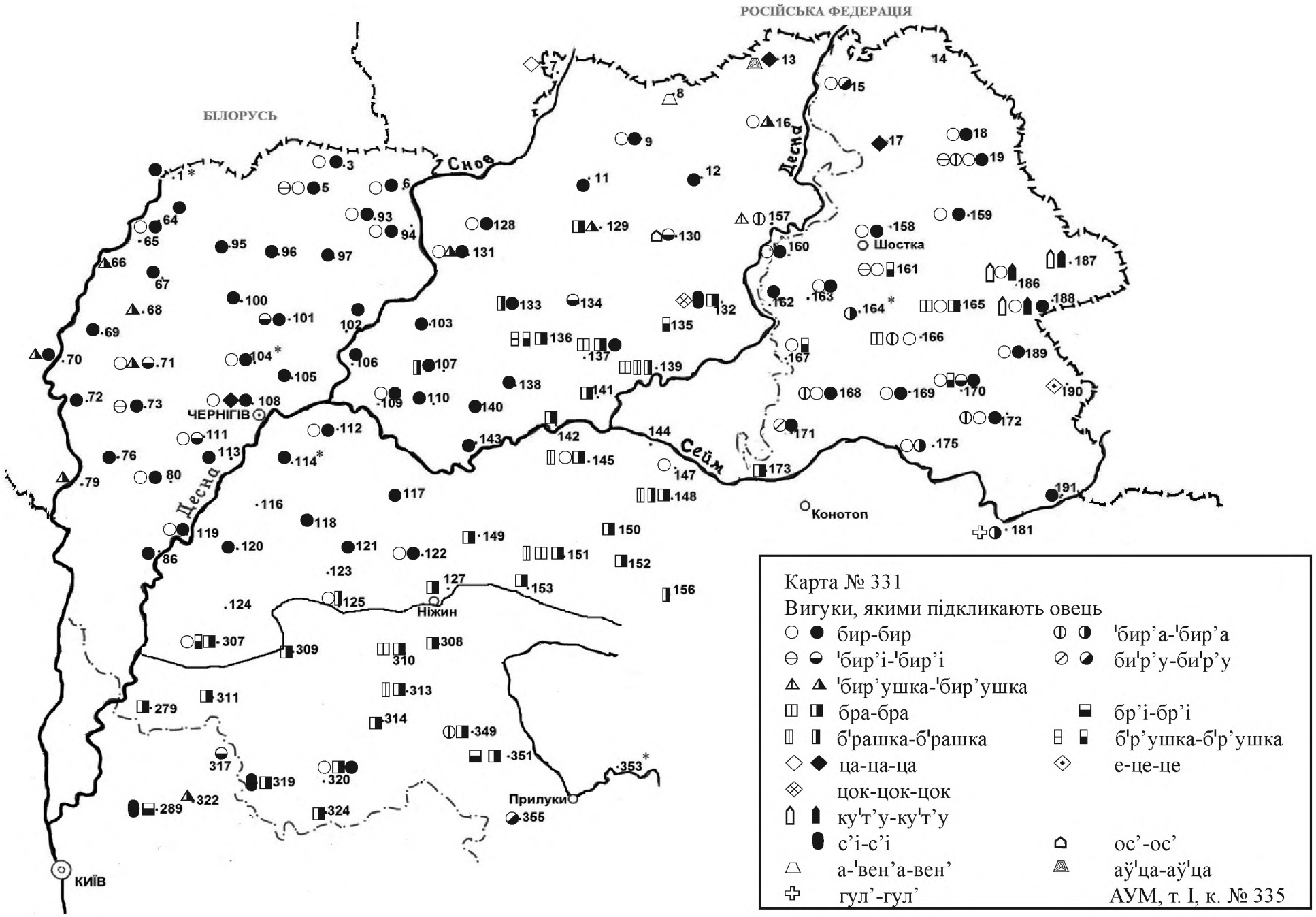

Карта № 331

Вигуки, якими підкликають овець

○ ● бир-бир	Φ ◑ 'бир'а-'бир'а
⊖ ◒ 'бир'і-'бир'і	⊘ ◕ би'р'у-би'р'у
⚠ ▲ 'бир'ушка-'бир'ушка	
◫ ◨ бра-бра	⬓ бр'і-бр'і
▯ ▮ б'рашка-б'рашка	⊟ ▪ б'р'ушка-б'р'ушка
◇ ◆ ца-ца-ца	⊡ е-це-це
⊠ цок-цок-цок	
⍓ ▮ ку'т'у-ку'т'у	
● с'і-с'і	⌂ ос'-ос'
△ а-'вен'а-вен'	🜲 аў'ца-аў'ца
✚ гул'-гул'	АУМ, т. І, к. № 335

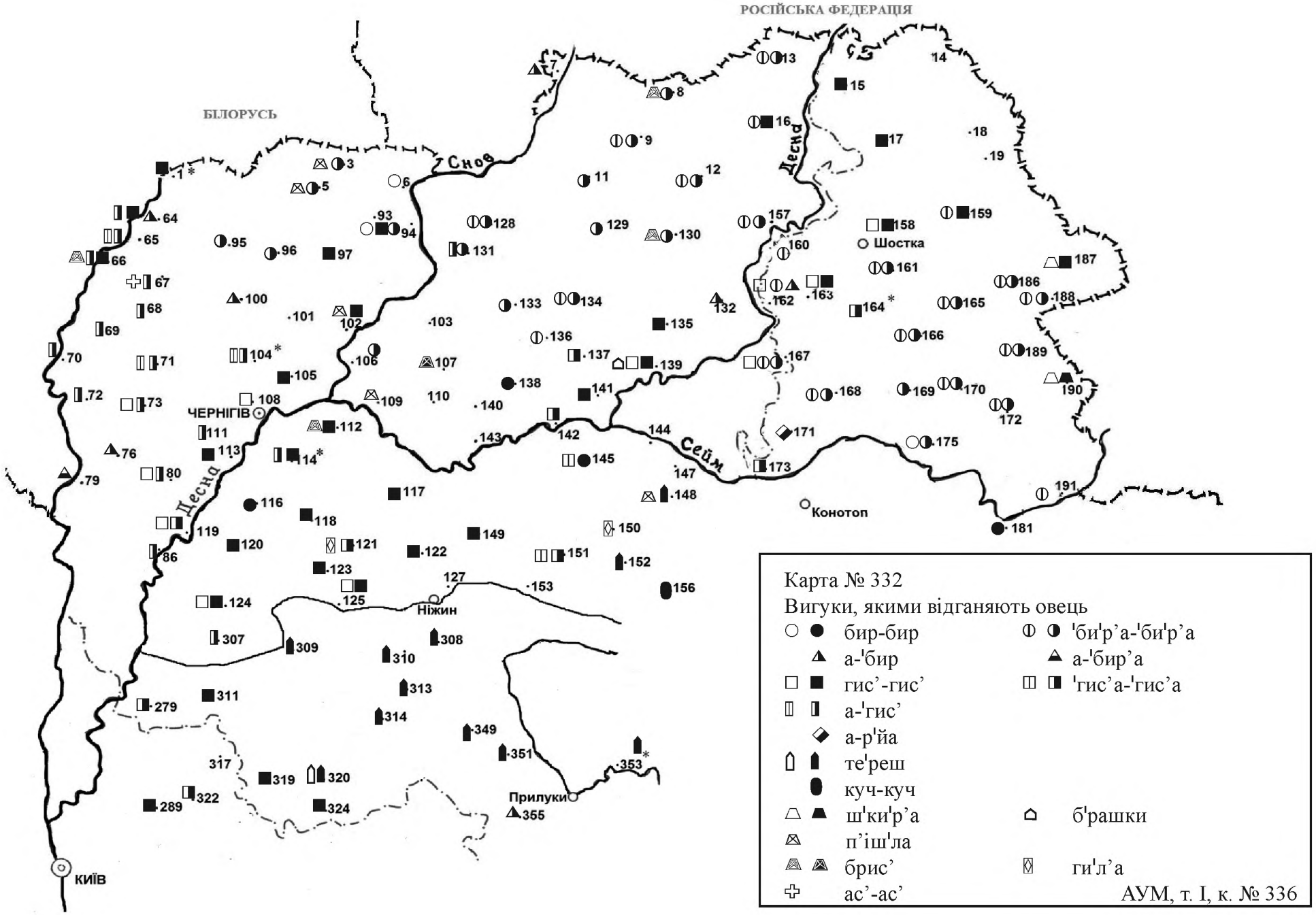

Карта № 332

Вигуки, якими відганяють овець

○ ● бир-бир	◑ 'би'р'а-'би'р'а
▲ а-'бир	▲ а-'бир'а
□ ■ гис'-гис'	◫ ◨ 'гис'а-'гис'а
▯ ▮ а-'гис'	
◆ а-р'йа	
▯ ▮ те'реш	
● куч-куч	
△ ▲ ш'ки'р'а	⌂ б'рашки
⛆ п'іш'ла	
⛆ ⛆ брис'	◊ ги'л'а
✚ ас'-ас'	

АУМ, т. І, к. № 336

Карта № 333

Вигуки, якими підкликають свиней

○ ●	пац’-пац’	◐ ◑	па'ц’у-па'ц’у
⊖ ◒	пат’-пат’	⊖	пас’-пас’
△ ▲	ц’е-ц’е	⩓	а(е)-'ц’е-ц’е
△ ▲	ц-ц-ц	▽	ц’у-ц’у
⩓	ц’он-ц’он		
⌂	т’-т’-т’	⛉	ч-ч-ч
□ ■	вец’-вец’	◫ ◨	вац’-вац’
▮	чке-чке		
◇ ◆	чуш-чуш	◈ ◈	'чушка-'чушка
⊕ ◆	'чушк’і-'чушк’і		
⌂	чу-чу	△ ▲	т’у-т’у
⍓	вас’-в’ас’ (ч.р.)	○	маш-маш (ж.р.)

АУМ, т. І, к. № 337

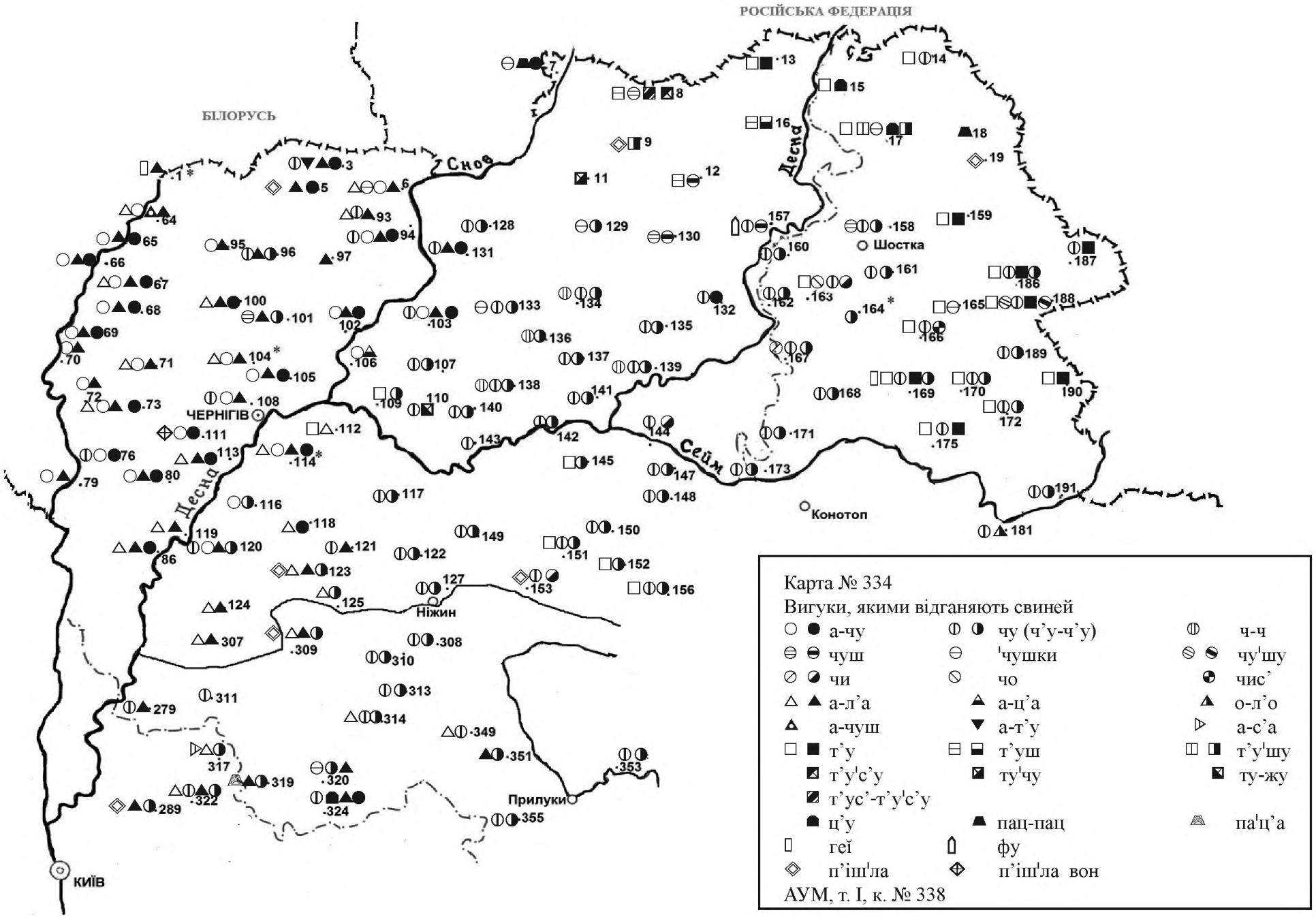

Карта № 334

Вигуки, якими відганяють свиней

○ ● а-чу	◐ ◑ чу (ч'у-ч'у)	◍ ч-ч
⊖ ⊖ чуш	⊖ ˈчушки	⊘ ◒ чуˈшу
⊘ ◒ чи	⊘ чо	◒ чис'
△ ▲ а-л'а	▲ а-ц'а	▲ о-л'о
△ а-чуш	▼ а-т'у	▷ а-с'а
□ ■ т'у	⊟ ⬓ т'уш	◫ ◨ т'уˈшу
◪ т'уˈс'у	◪ туˈчу	◪ ту-жу
◩ т'ус'-т'уˈс'у		
◘ ц'у	▲ пац-пац	⧋ паˈц'а
▯ геї	▯ фу	
◇ п'ішˈла	◈ п'ішˈла вон	

АУМ, т. І, к. № 338

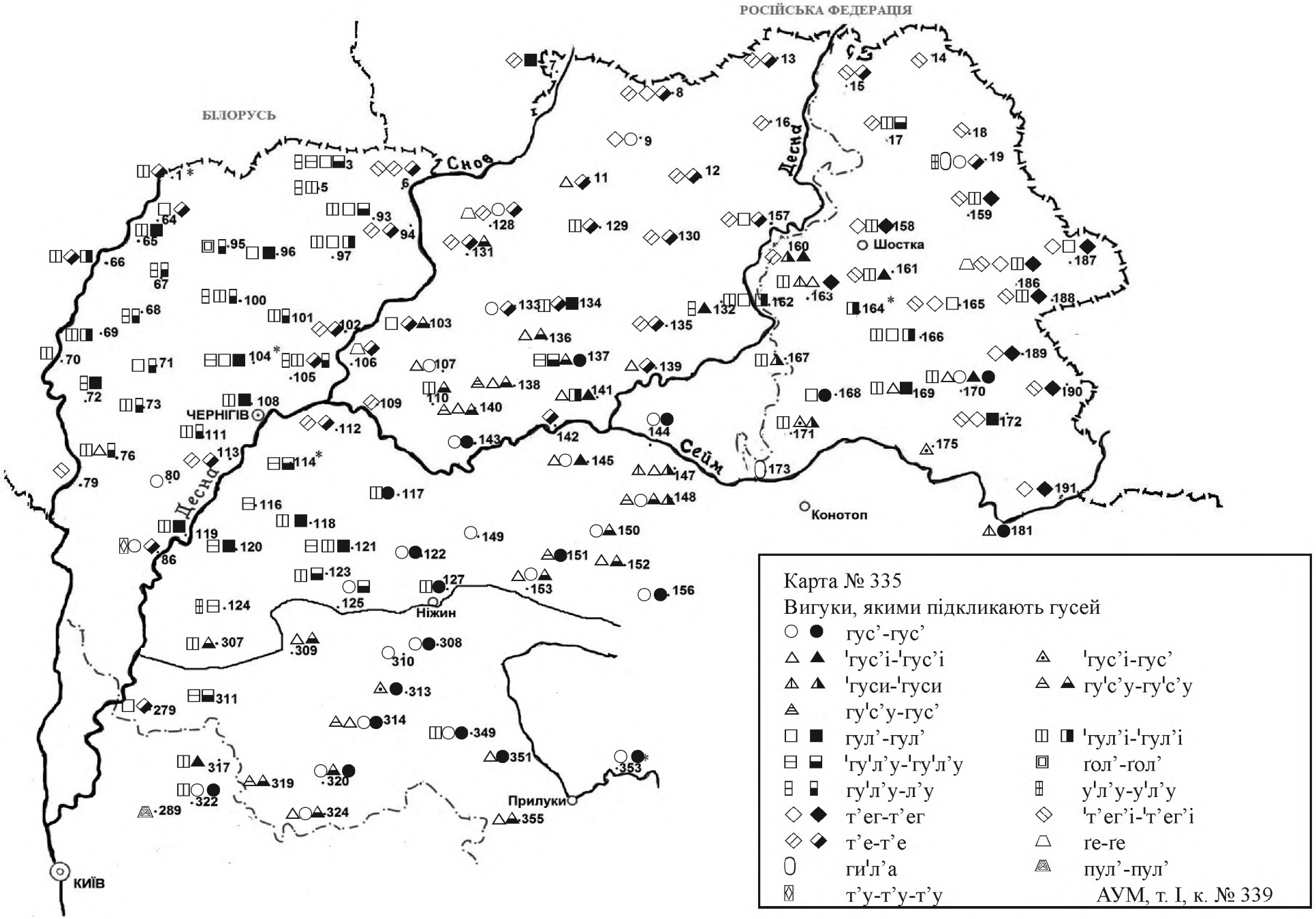

Карта № 335

Вигуки, якими підкликають гусей

○ ●	гус'-гус'		
△ ▲	'гус'і-'гус'і	◬	'гус'і-гус'
◬ ▲	'гуси-'гуси	◬ ▲	гу'с'у-гу'с'у
◬	гу'с'у-гус'		
□ ■	гул'-гул'	◫ ◨	'гул'і-'гул'і
⊟ ⬓	'гу'л'у-'гу'л'у	▣	ґол'-ґол'
⊟ ▪	гу'л'у-л'у	⊞	у'л'у-у'л'у
◇ ◆	т'ег-т'ег	◇	'т'ег'і-'т'ег'і
◇ ◆	т'е-т'е	△	ґе-ґе
0	ги'л'а	◬	пул'-пул'
⍁	т'у-т'у-т'у		

АУМ, т. І, к. № 339

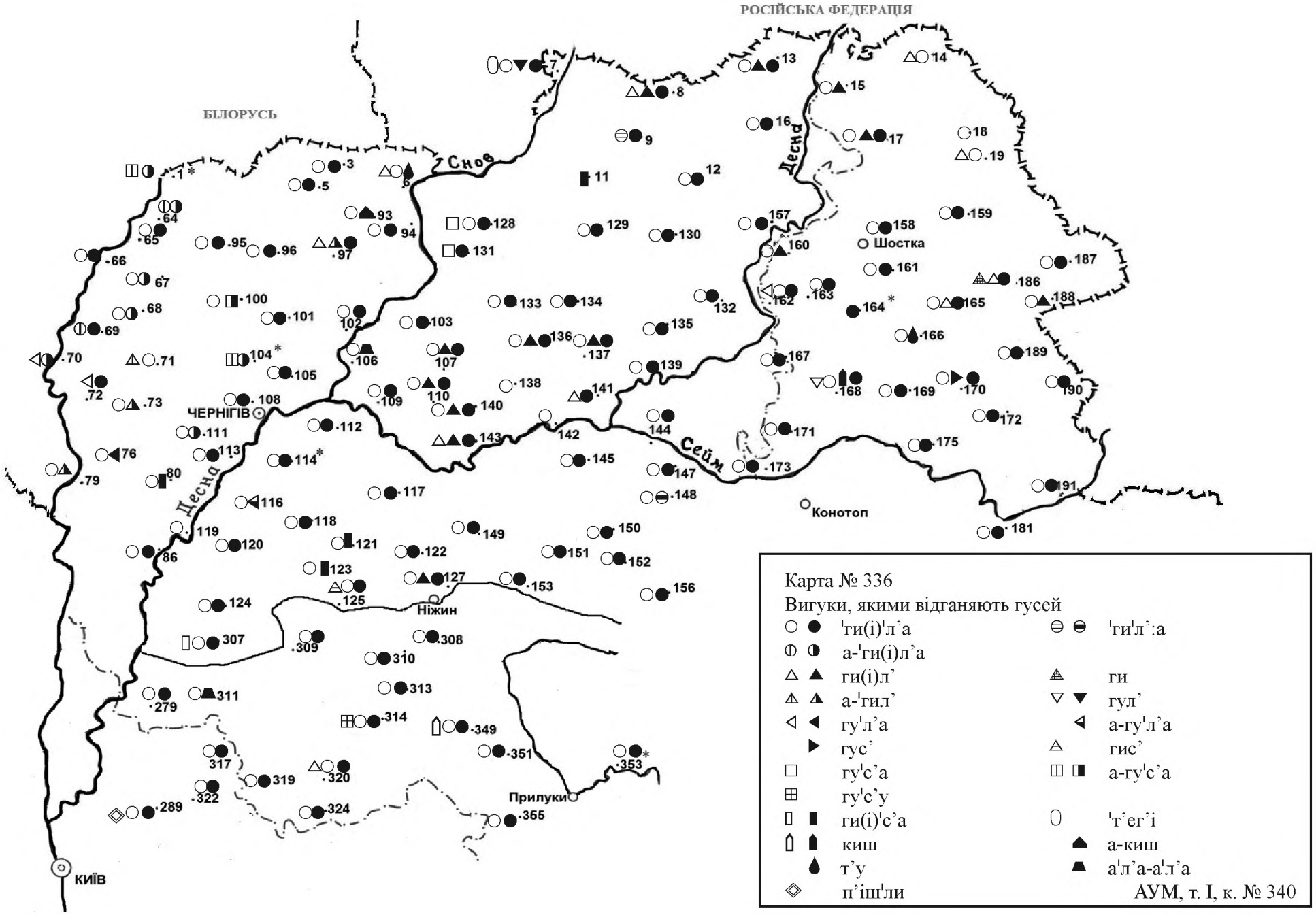

Карта № 336

Вигуки, якими відганяють гусей

○ ●	ˈги(і)ˈл’а	⊖ ⊖	ˈгиˈл’:а
◐ ◑	а-ˈги(і)л’а		
△ ▲	ги(і)л’	◬	ги
◭ ▲	а-ˈгил’	▽ ▼	гул’
◁ ◀	гуˈл’а	◁	а-гуˈл’а
▶	гус’	△	гис’
□	гуˈс’а	◫ ◨	а-гуˈс’а
⊞	гуˈс’у		
▯ ▮	ги(і)ˈс’а	○	ˈт’ег’і
⇧ ▮	киш	▲	а-киш
▲	т’у	▲	аˈл’а-аˈл’а
◈	п’ішˈли		

АУМ, т. І, к. № 340

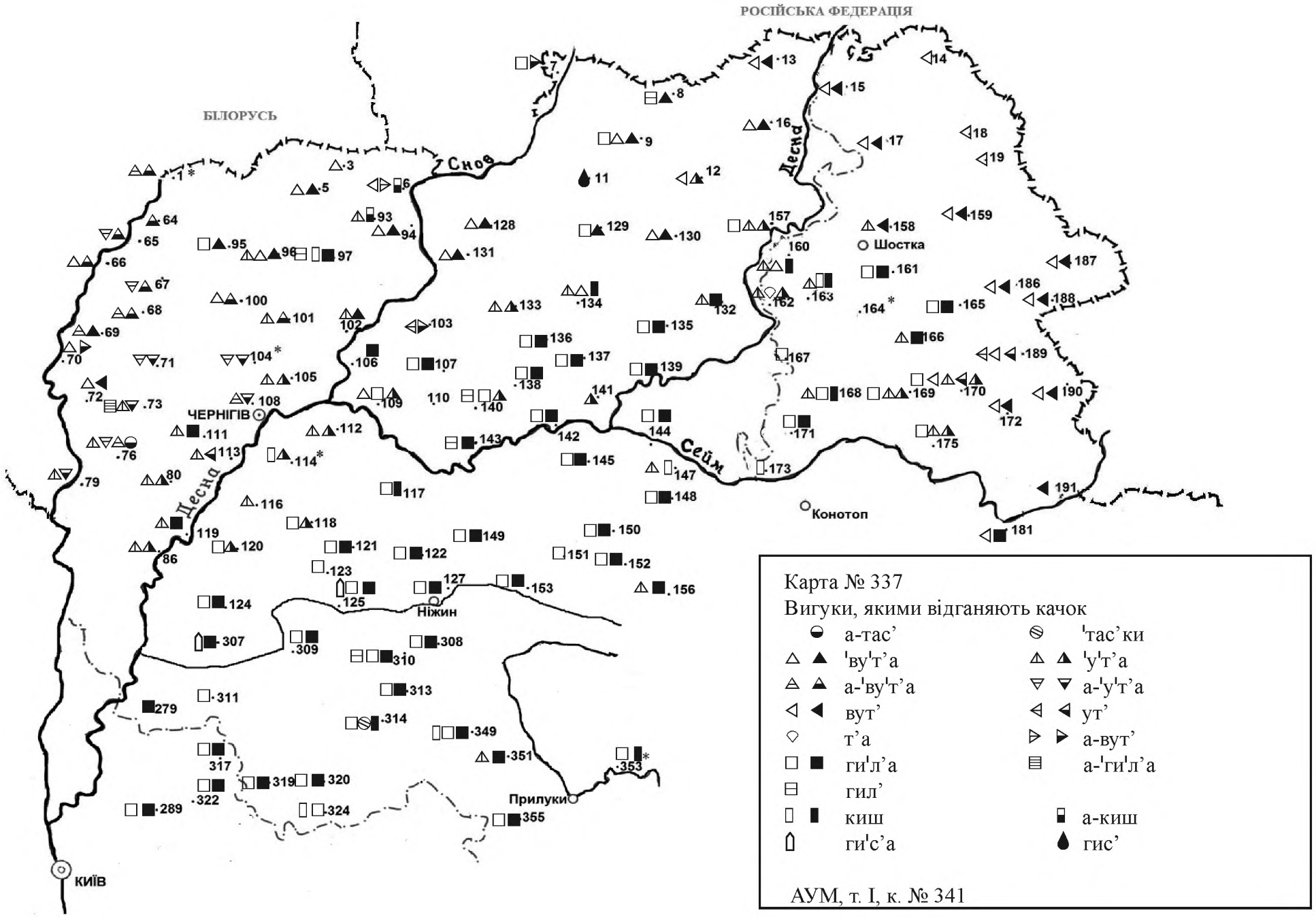

Карта № 337

Вигуки, якими відганяють качок

◒	а-тас’	⊘	ˈтас’ки
△ ▲	ˈвуˈт’а	⚠ ▲	ˈуˈт’а
⚠ ▲	а-ˈвуˈт’а	▽ ▼	а-ˈуˈт’а
◁ ◀	вут’	◁ ◀	ут’
◇	т’а	▷ ▶	а-вут’
□ ■	гйˈл’а	▤	а-ˈгйˈл’а
⊟	гил’		
▯ ▮	киш	▮	а-киш
⬯	гйˈс’а	●	гис’

АУМ, т. І, к. № 341

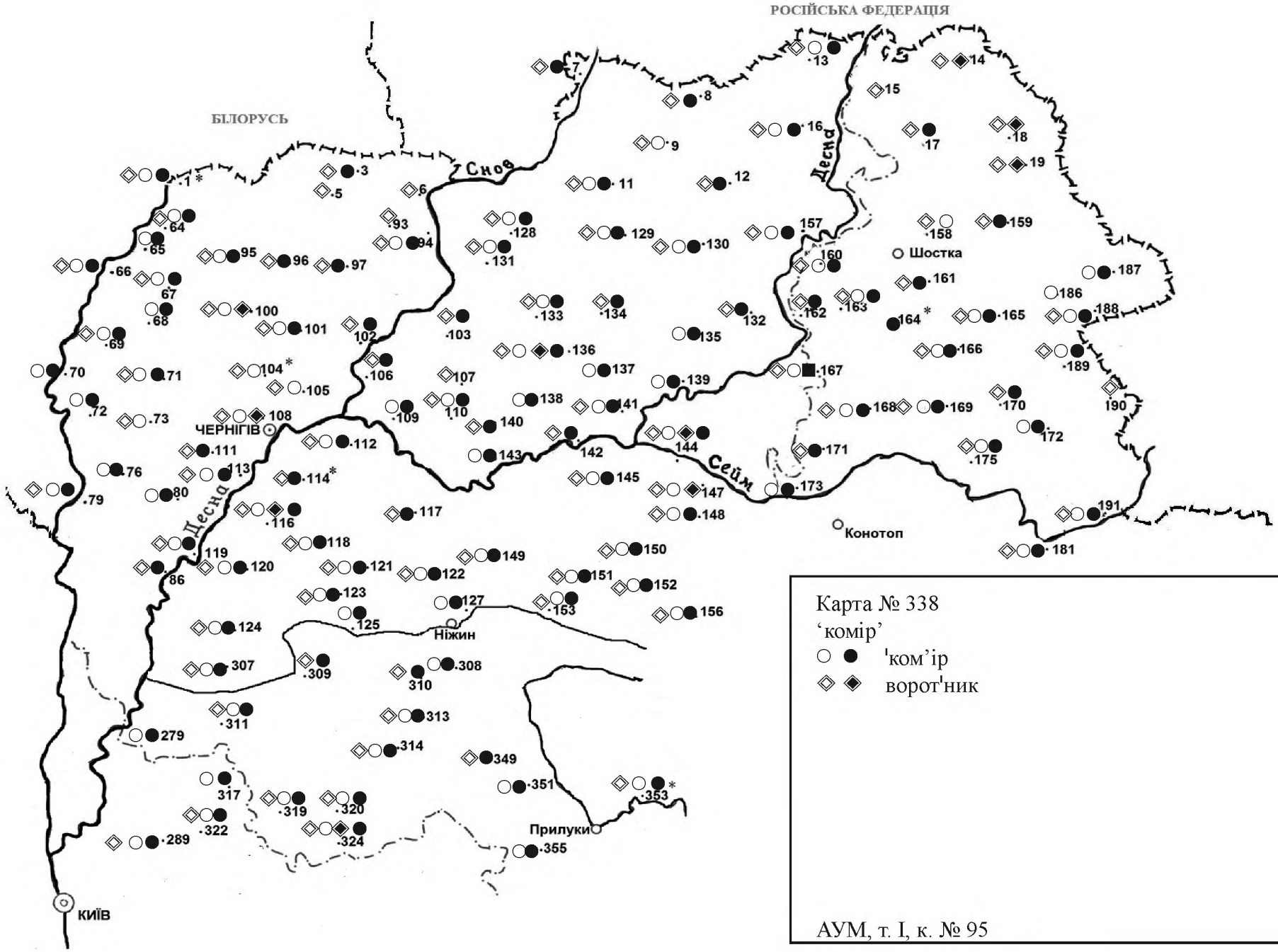

Карта № 338
‘комір’
○ ● 'ком’ір
◇ ◆ ворот'ник

АУМ, т. І, к. № 95

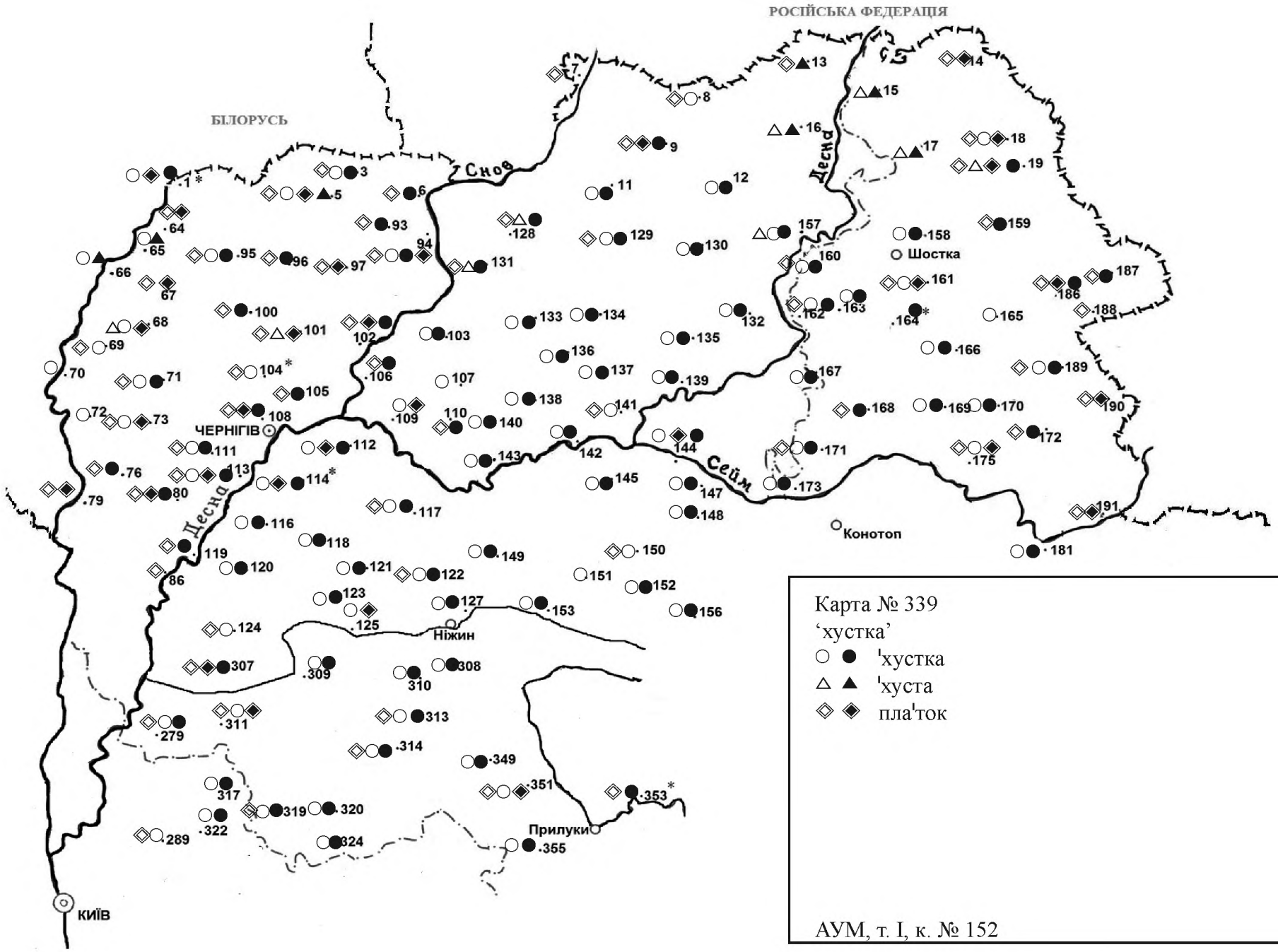

Карта № 339
‘хустка’
○ ● ˈхустка
△ ▲ ˈхуста
◇ ◆ плаˈток

АУМ, т. І, к. № 152

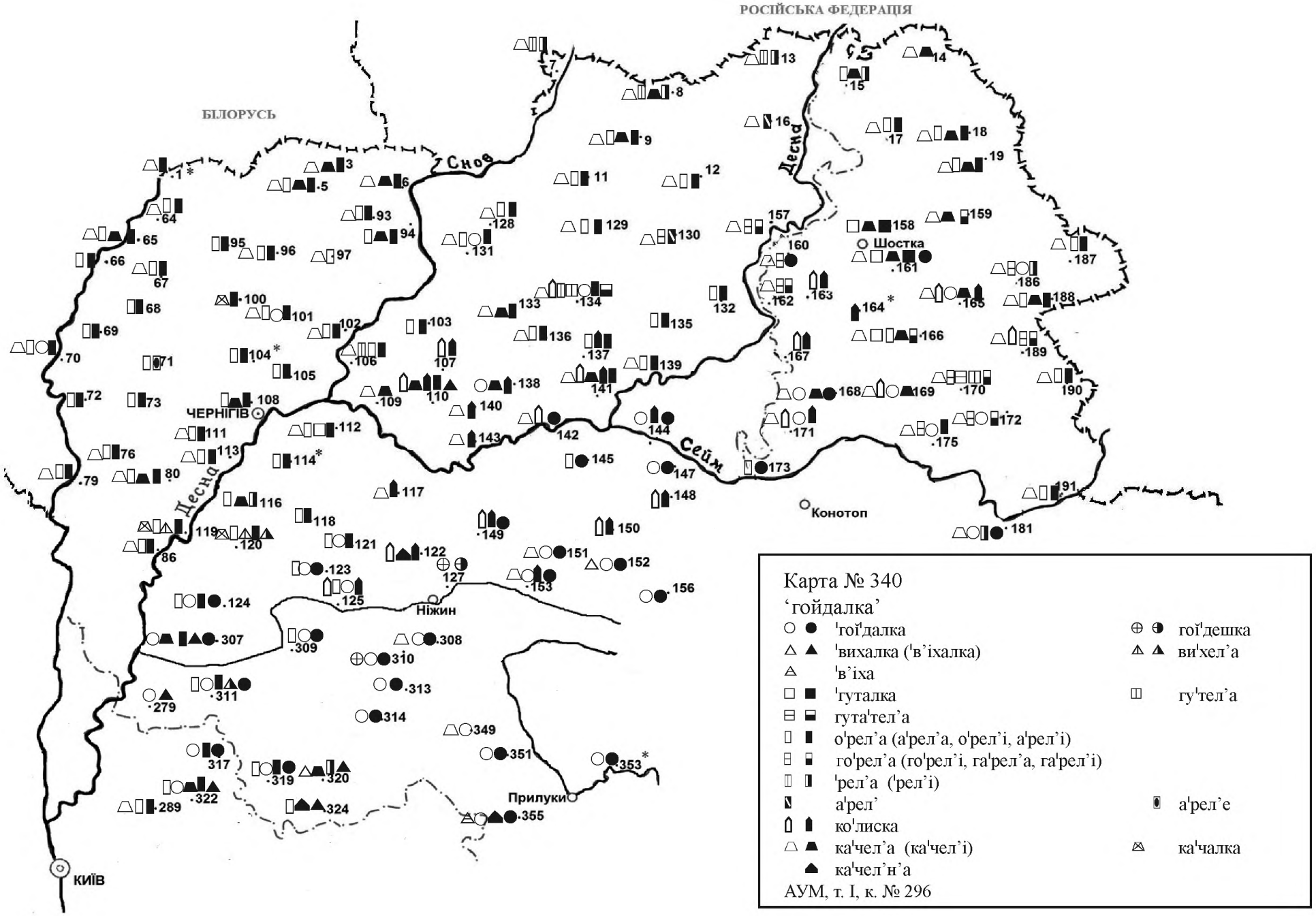

Карта № 340

‘гойдалка’

○ ●	ˈгоїˈдалка	⊕ ◑	гоїˈдешка
△ ▲	ˈвихалка (ˈв’іхалка)	⚠ ▲	виˈхел’а
△	ˈв’іха		
□ ■	ˈгуталка	◫	гуˈтел’а
⊟ ◒	гутаˈтел’а		
▯ ▮	оˈрел’а (аˈрел’а, оˈрел’і, аˈрел’і)		
⊟ ◒	гоˈрел’а (гоˈрел’і, гаˈрел’а, гаˈрел’і)		
▯ ▮	ˈрел’а (ˈрел’і)		
◪	аˈрел’	▮	аˈрел’е
▯ ▮	коˈліска		
△ ▲	каˈчел’а (каˈчел’і)	⚠	каˈчалка
	▲ каˈчел’н’а		

АУМ, т. І, к. № 296

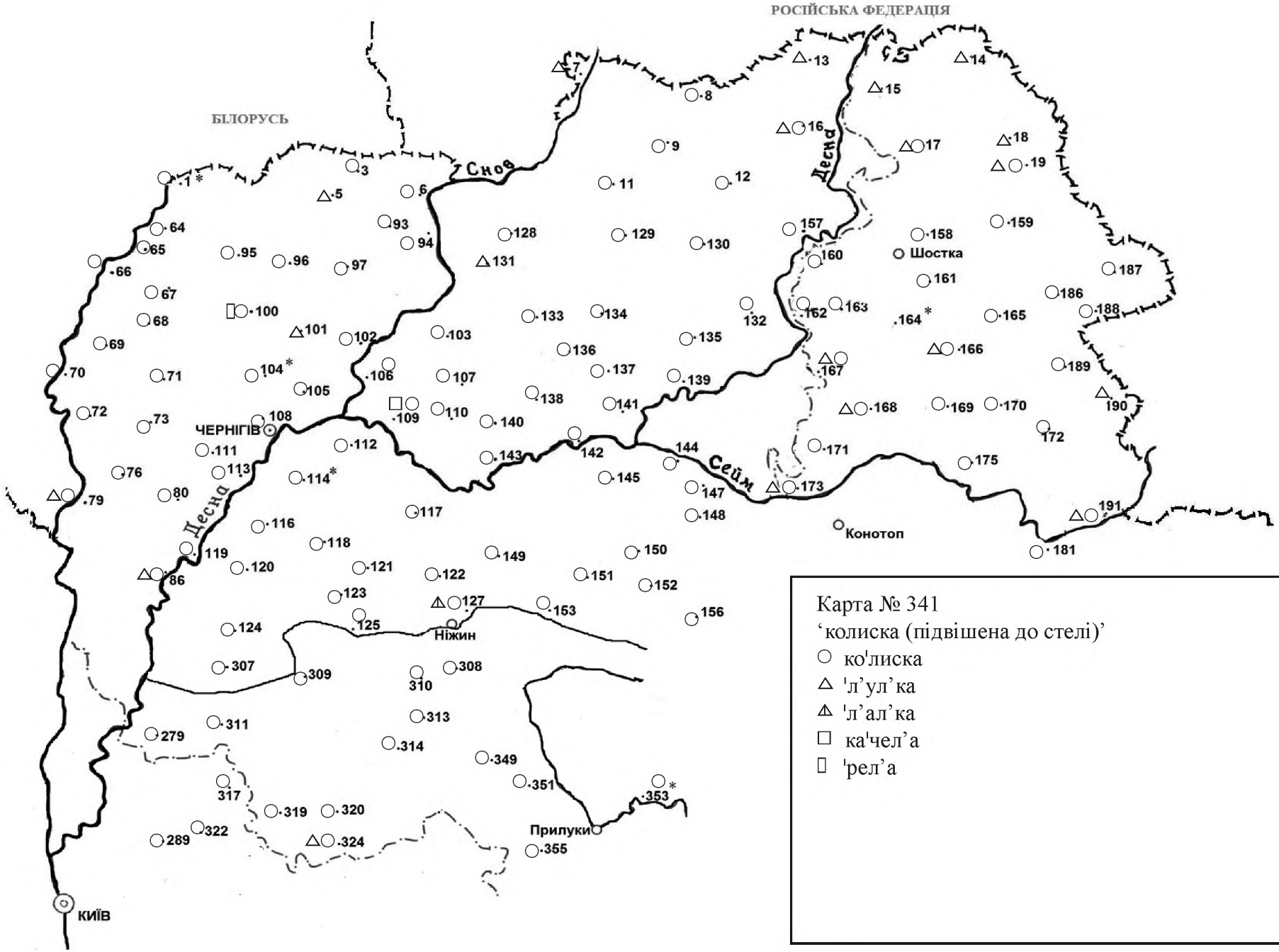

Карта № 341
‘колиска (підвішена до стелі)’
○ ко'лиска
△ 'л’ул’ка
⚠ 'л’ал’ка
□ ка'чел’а
▯ 'рел’а

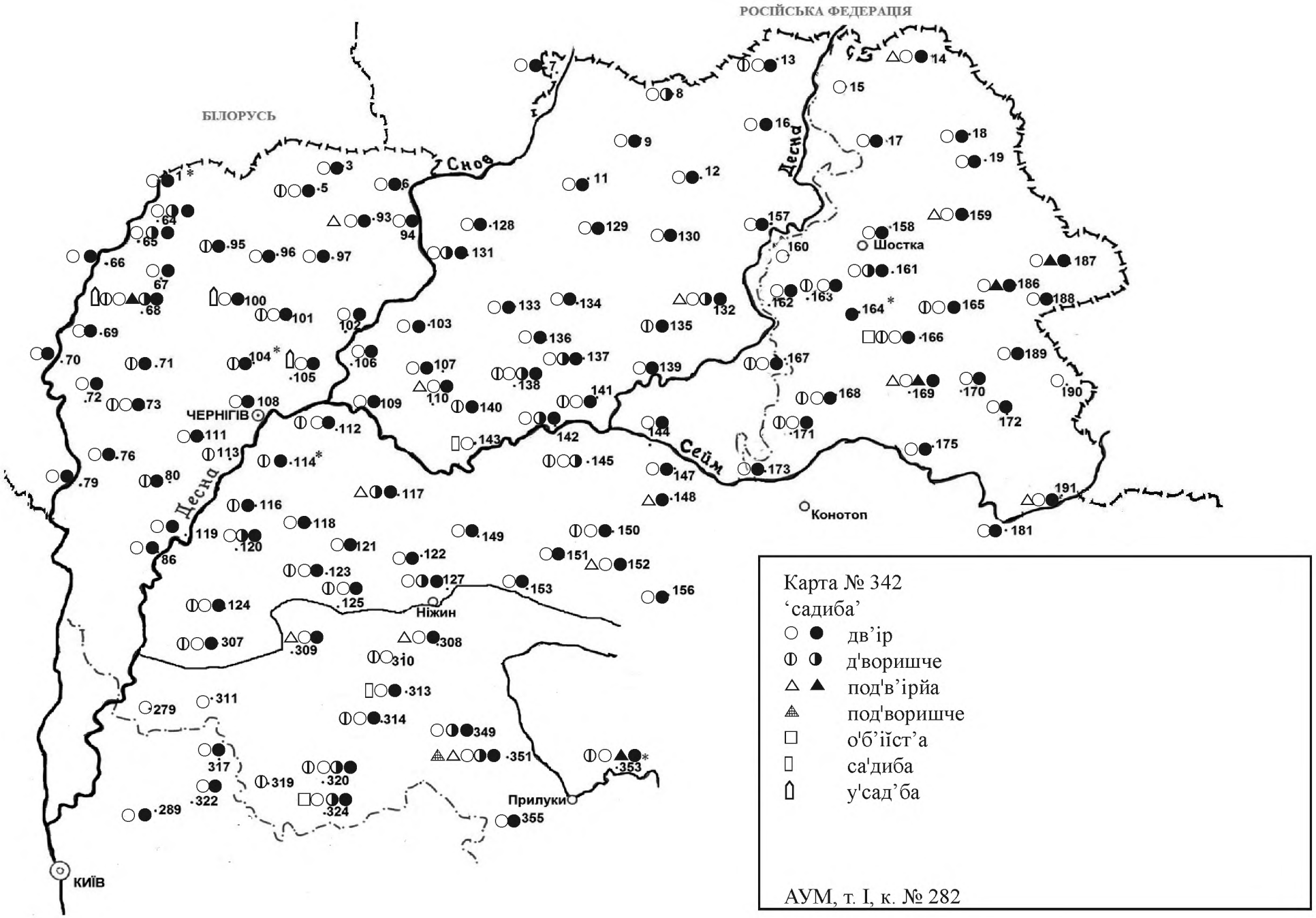

Карта № 342
‘садиба’

- ○ ● дв’ір
- Ⓓ ◑ д'воришче
- △ ▲ под'в’ірйа
- ⧋ под'воришче
- □ о'б’ії ст’а
- ▯ са'диба
- ⌂ у'сад’ба

АУМ, т. І, к. № 282

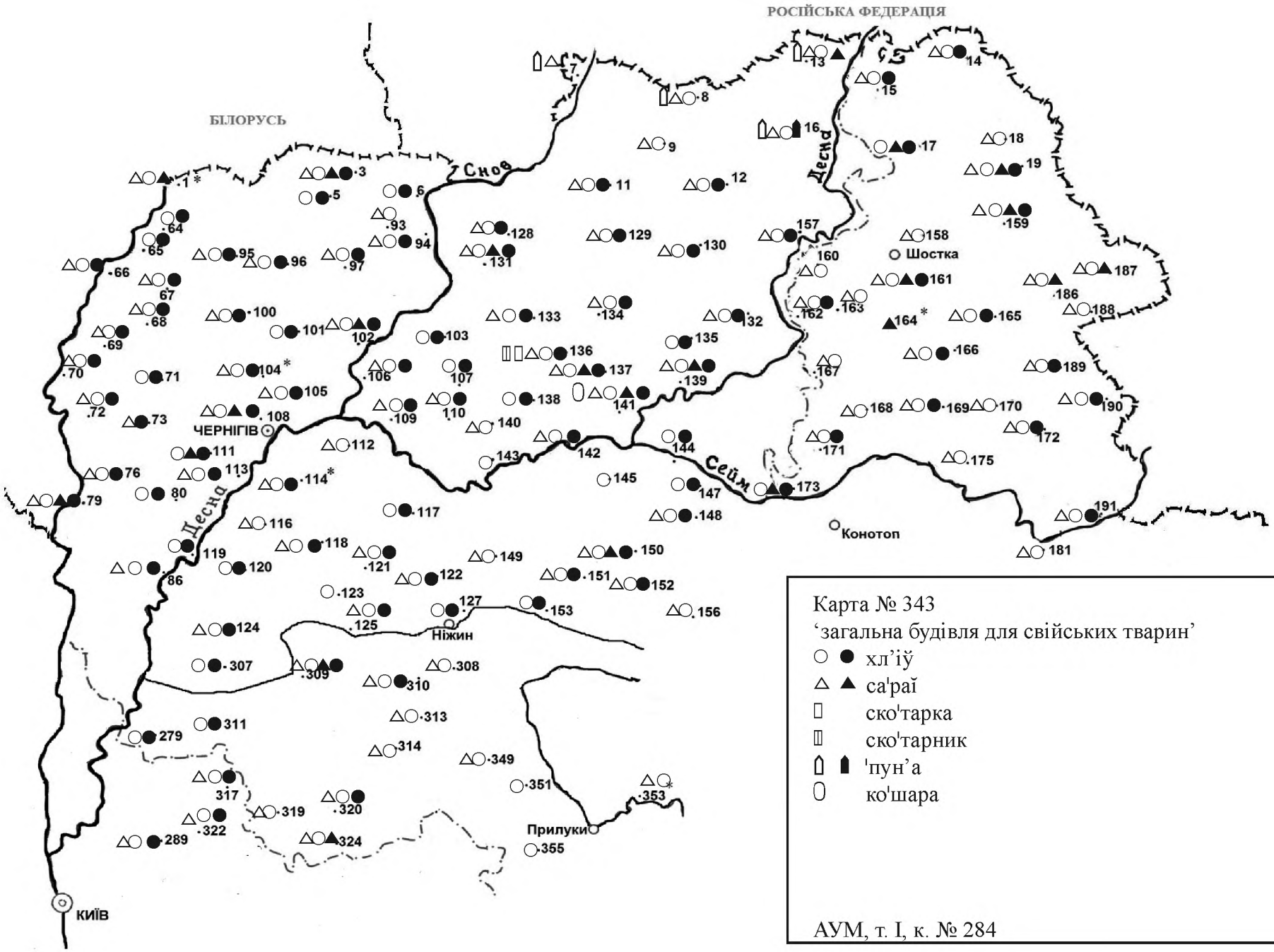

Карта № 343
‘загальна будівля для свійських тварин’
○ ● хл’іў
△ ▲ са'раї
▯ ско'тарка
▯ ско'тарник
⬯ ▮ 'пун’а
⬭ ко'шара

АУМ, т. І, к. № 284

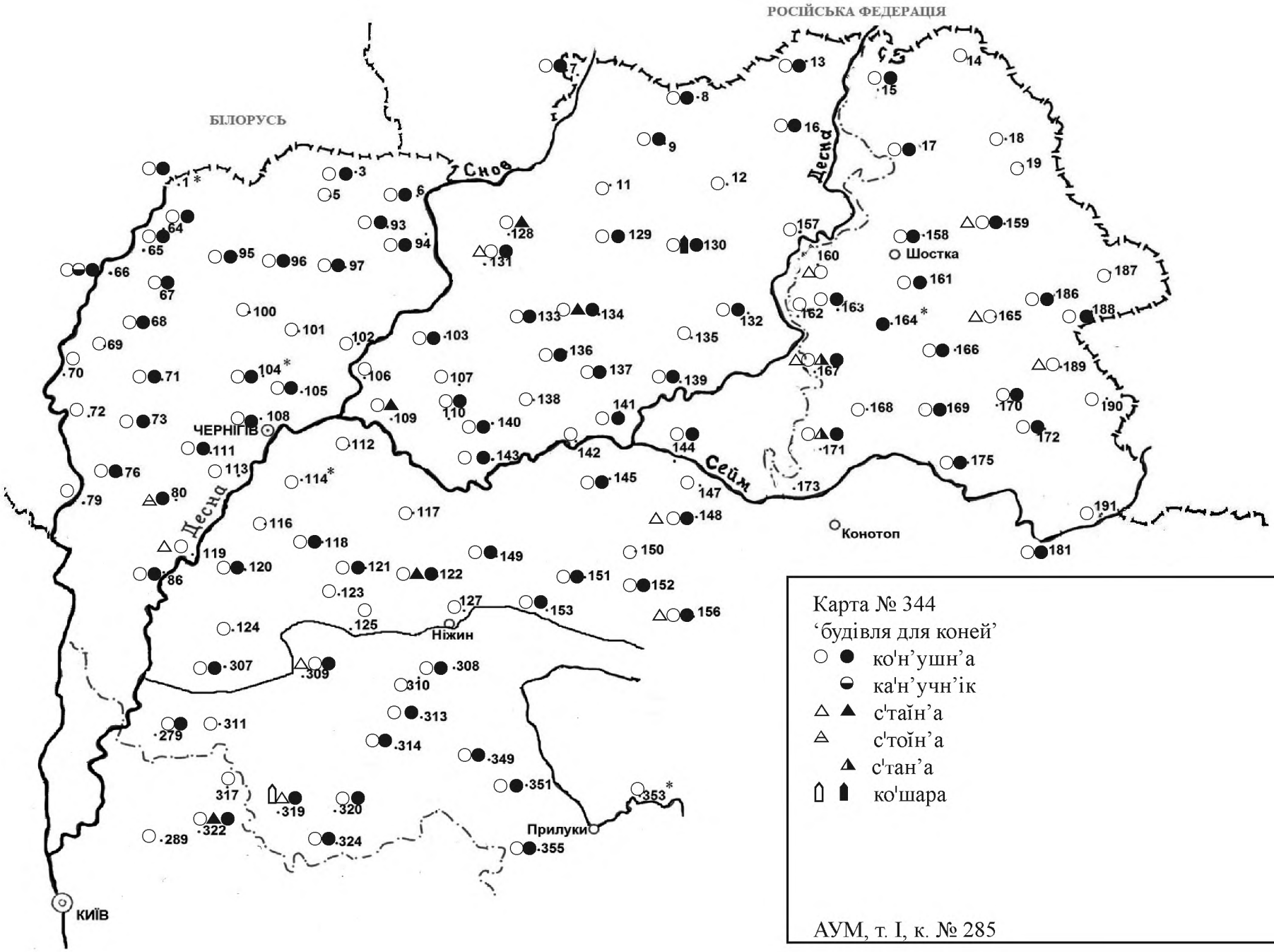

Карта № 344
‘будівля для коней’
○ ● ко'н’ушн’а
◒ ка'н’учн’ік
△ ▲ с'таїн’а
△ с'тоїн’а
▲ с'тан’а
⇧ ⇧ ко'шара

АУМ, т. І, к. № 285

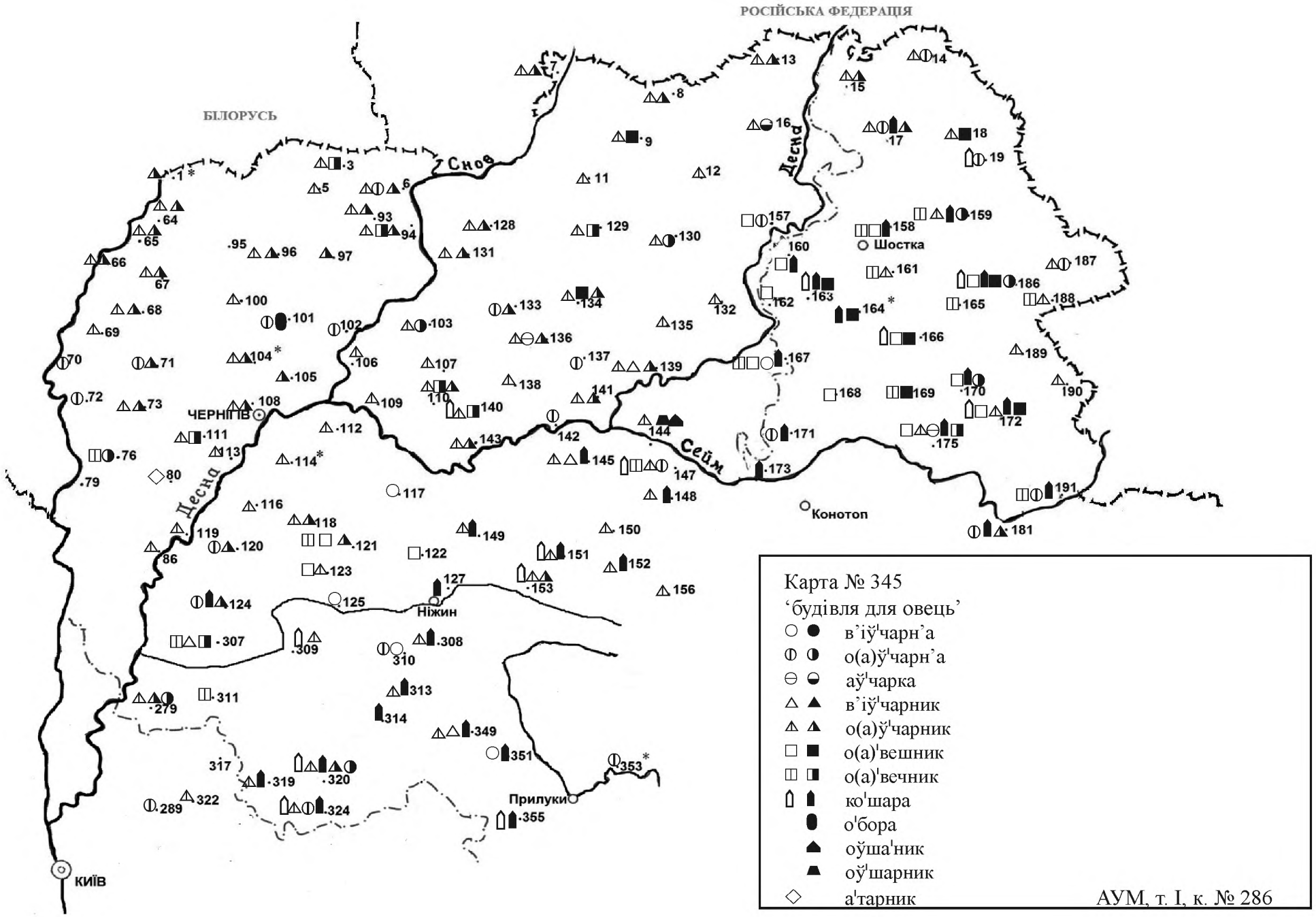

Карта № 345

‘будівля для овець’

- ○ ● в’іў'чарн’а
- ◑ о(а)ў'чарн’а
- ⊖ ◒ аў'чарка
- △ ▲ в’іў'чарник
- ⧋ ▲ о(а)ў'чарник
- □ ■ о(а)'вешник
- ◫ ◨ о(а)'вечник
- ▯ ▮ ко'шара
- ● о'бора
- ▲ оўша'ник
- ▲ оў'шарник
- ◇ а'тарник

АУМ, т. І, к. № 286

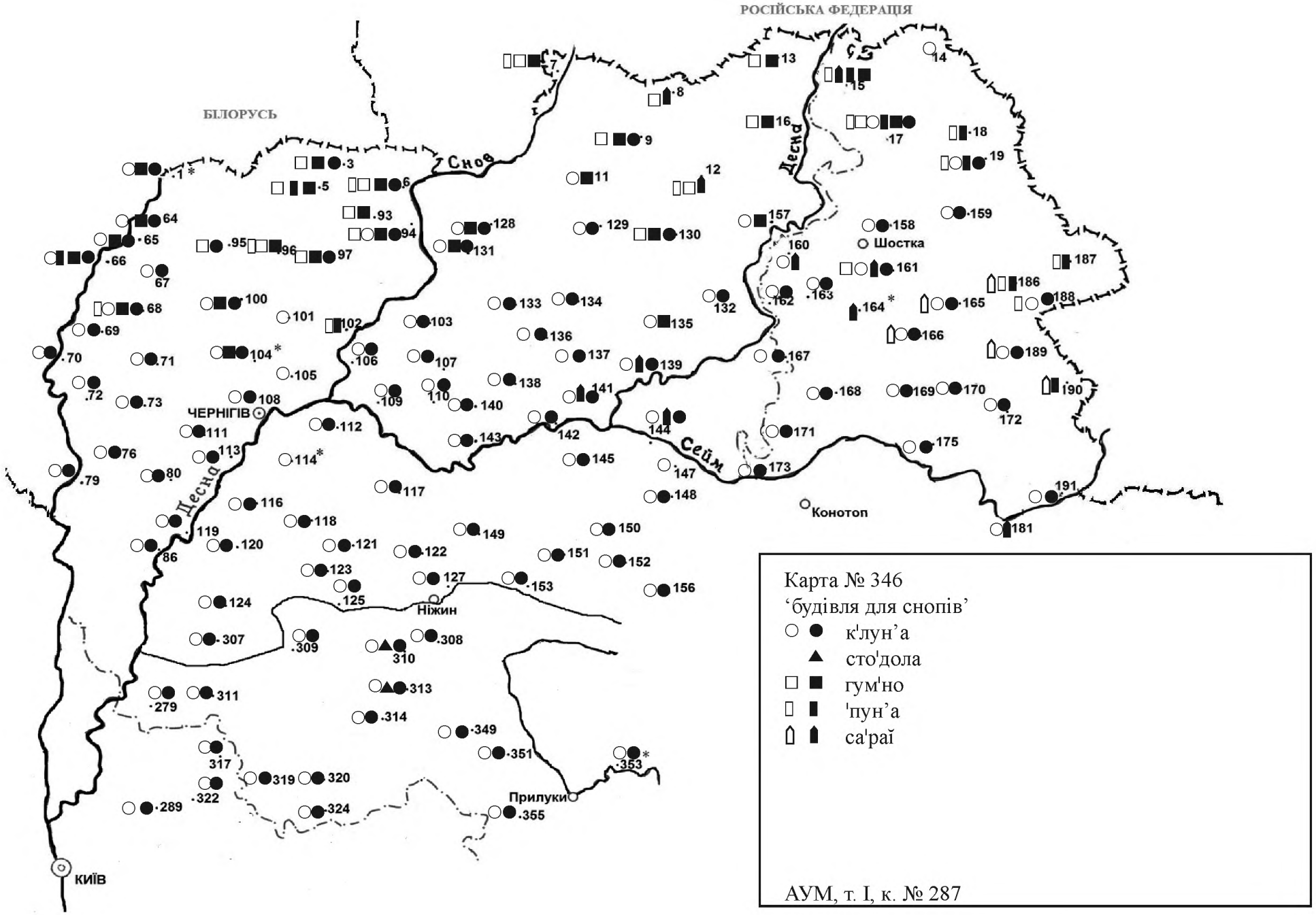

Карта № 346
‘будівля для снопів’
○ ● к'лун’а
▲ сто'дола
□ ■ гум'но
▯ ▮ 'пун’а
⌂ ▮ са'раї

АУМ, т. І, к. № 287

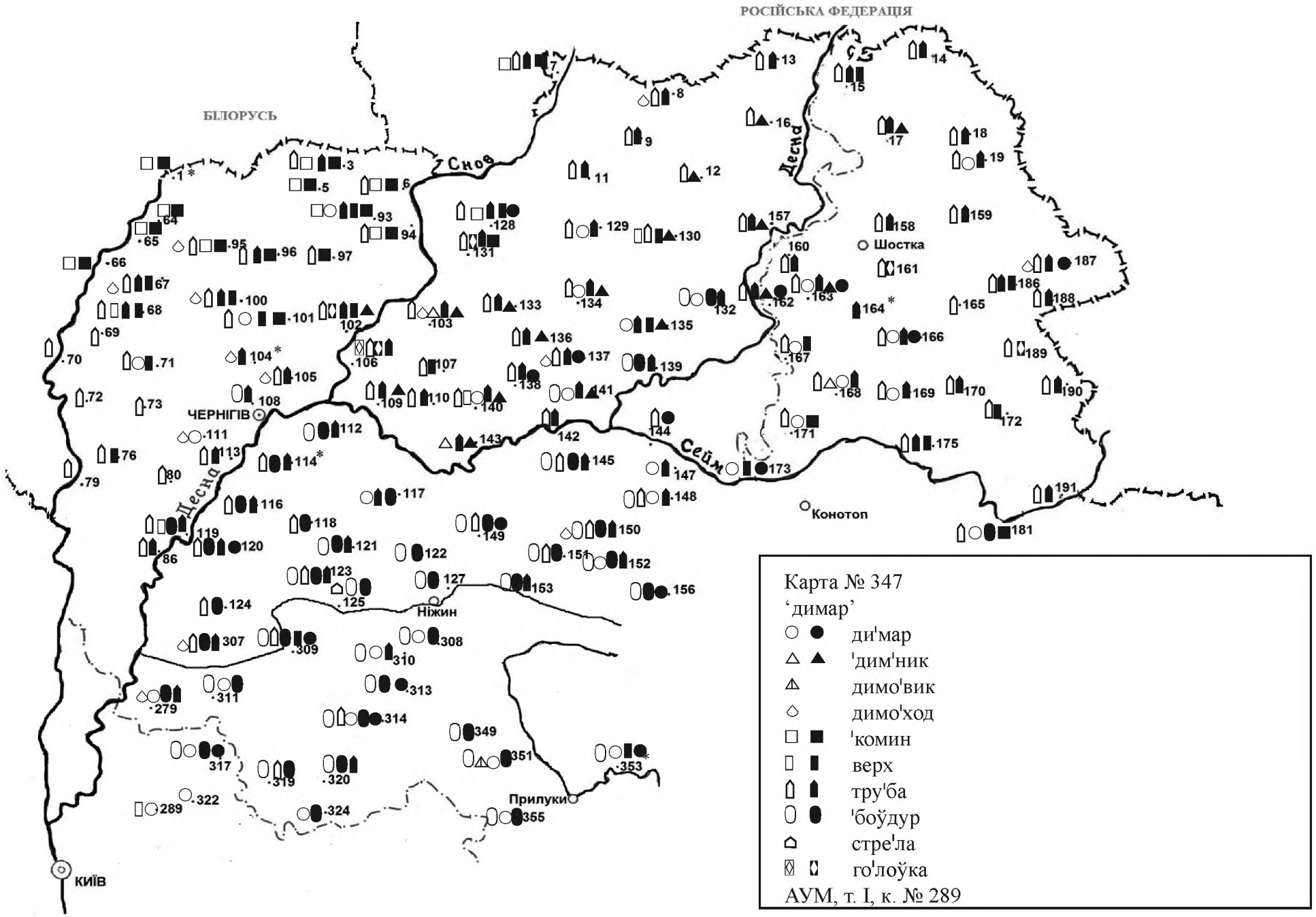
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Сно
Десна
Шостка
ЧЕРНІГІВ
Сейм
Конотоп
Ніжин
Прилуки
КИЇВ
Карта № 347
‘димар’
ди'мар
'дим'ник
димо'вик
димо'ход
'комин
верх
тру'ба
'боўдур
стре'ла
го'лоўка
АУМ, т. І, к. № 289

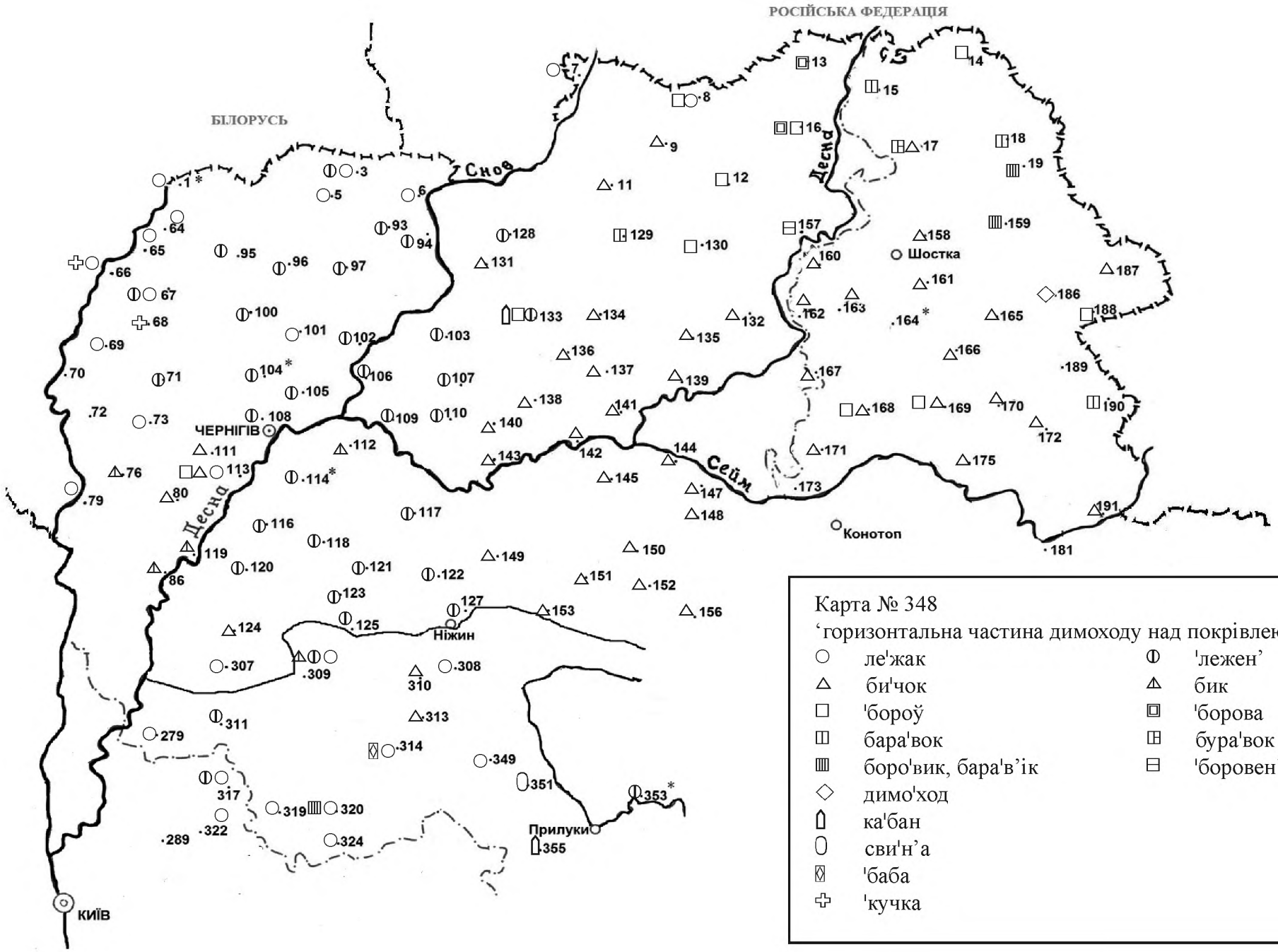

Карта № 348

‘горизонтальна частина димоходу над покрівлею хати’

○	ле'жак	Φ	'лежен’
△	би'чок	⧋	бик
□	'бороў	▣	'борова
▥	бара'вок	⊞	бура'вок
▤	боро'вик, бара'в’ік	⊟	'боровен’
◇	димо'ход		
⬯	ка'бан		
⬭	сви'н’а		
⌧	'баба		
✚	'кучка		

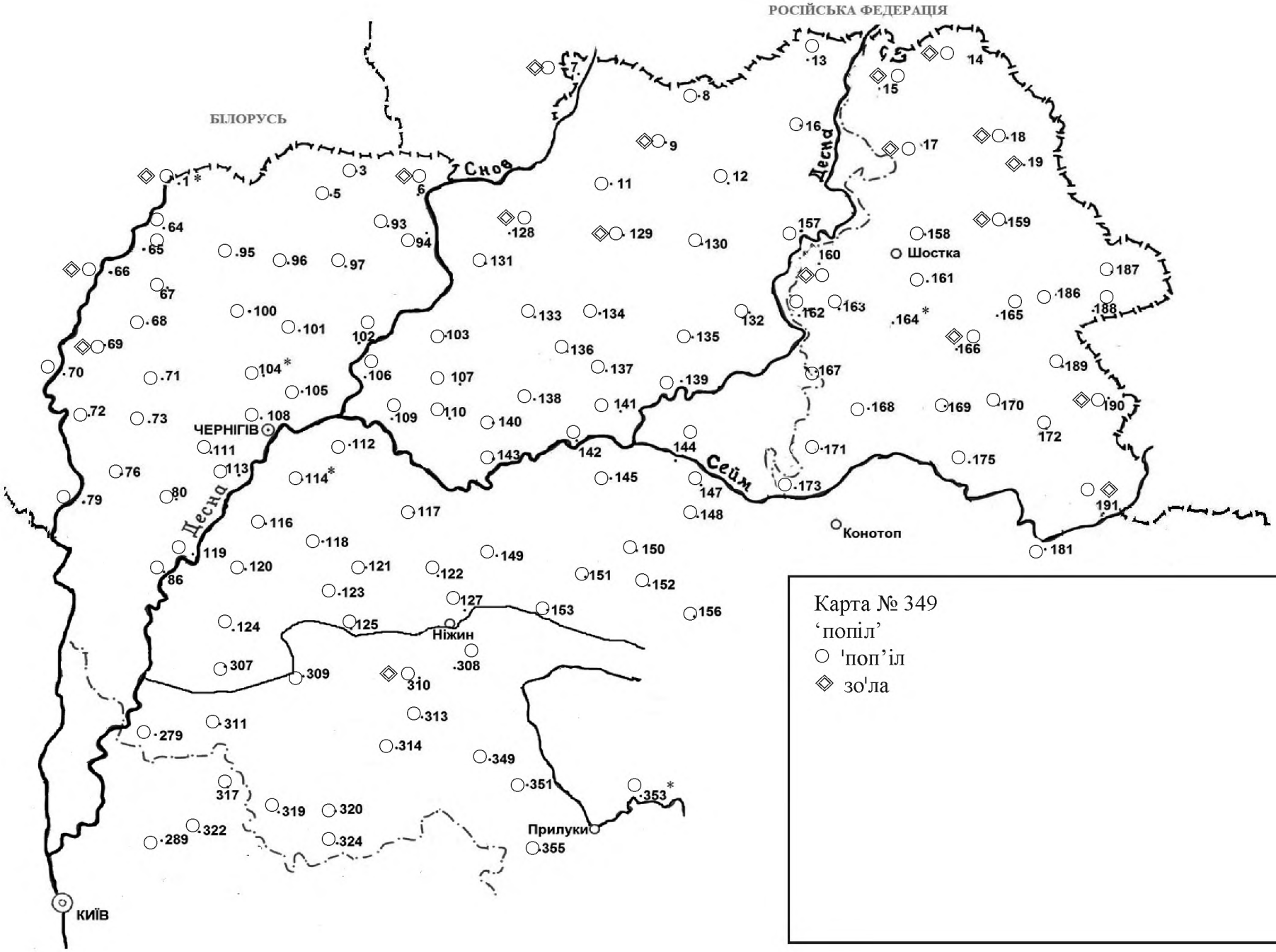

Карта № 349
‘попіл’
○ 'поп’іл
◈ зо'ла

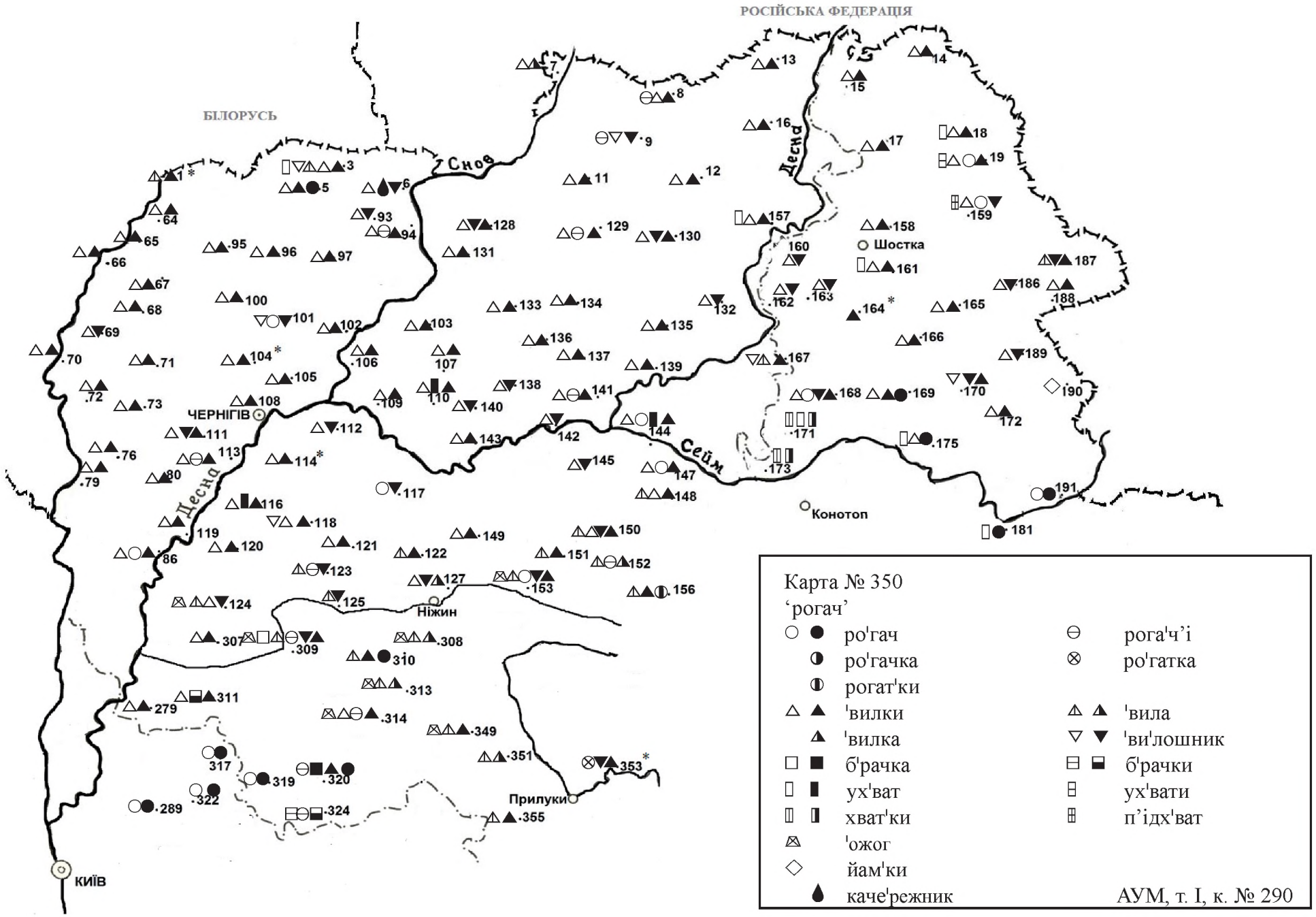
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Сновь
Десна
Сейм
Шостка
Конотоп
Ніжин
Прилуки
ЧЕРНІГІВ
КИЇВ
Карта № 350
‘рогач’
ро'гач
ро'гачка
рогат'ки
'вилки
'вилка
б'рачка
ух'ват
хват'ки
'ожог
йам'ки
каче'режник
рога'ч’і
ро'гатка
'вила
'ви'лошник
б'рачки
ух'вати
п’ідх'ват
АУМ, т. І, к. № 290

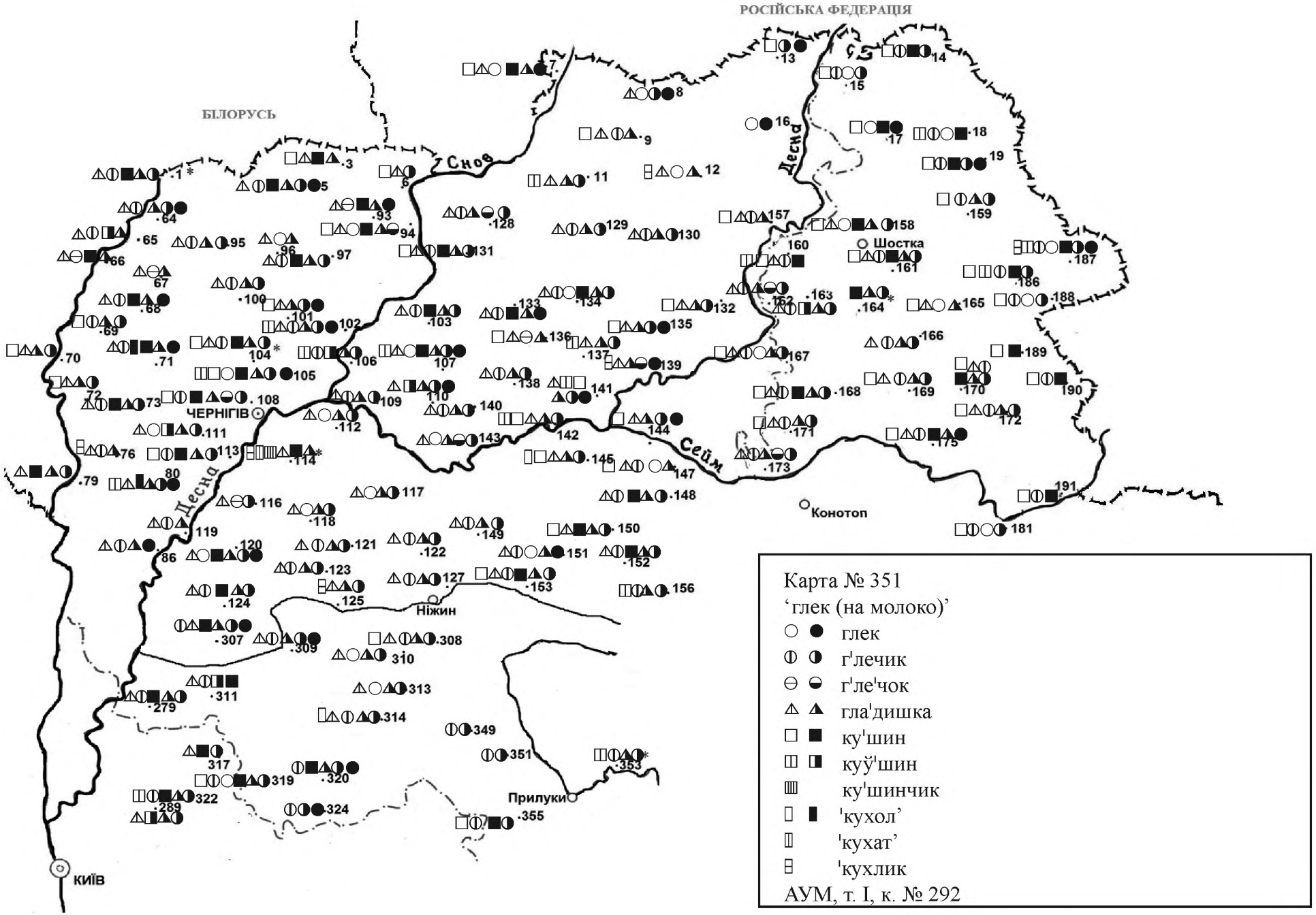

Карта № 351
‘глек (на молоко)’
○ ● глек
◐ ◑ г'лечик
⊖ ◒ г'ле'чок
△ ▲ гла'дишка
□ ■ ку'шин
◫ ◨ куў'шин
▥ ку'шинчик
▯ ▮ 'кухол’
▤ 'кухат’
⊟ 'кухлик
АУМ, т. І, к. № 292

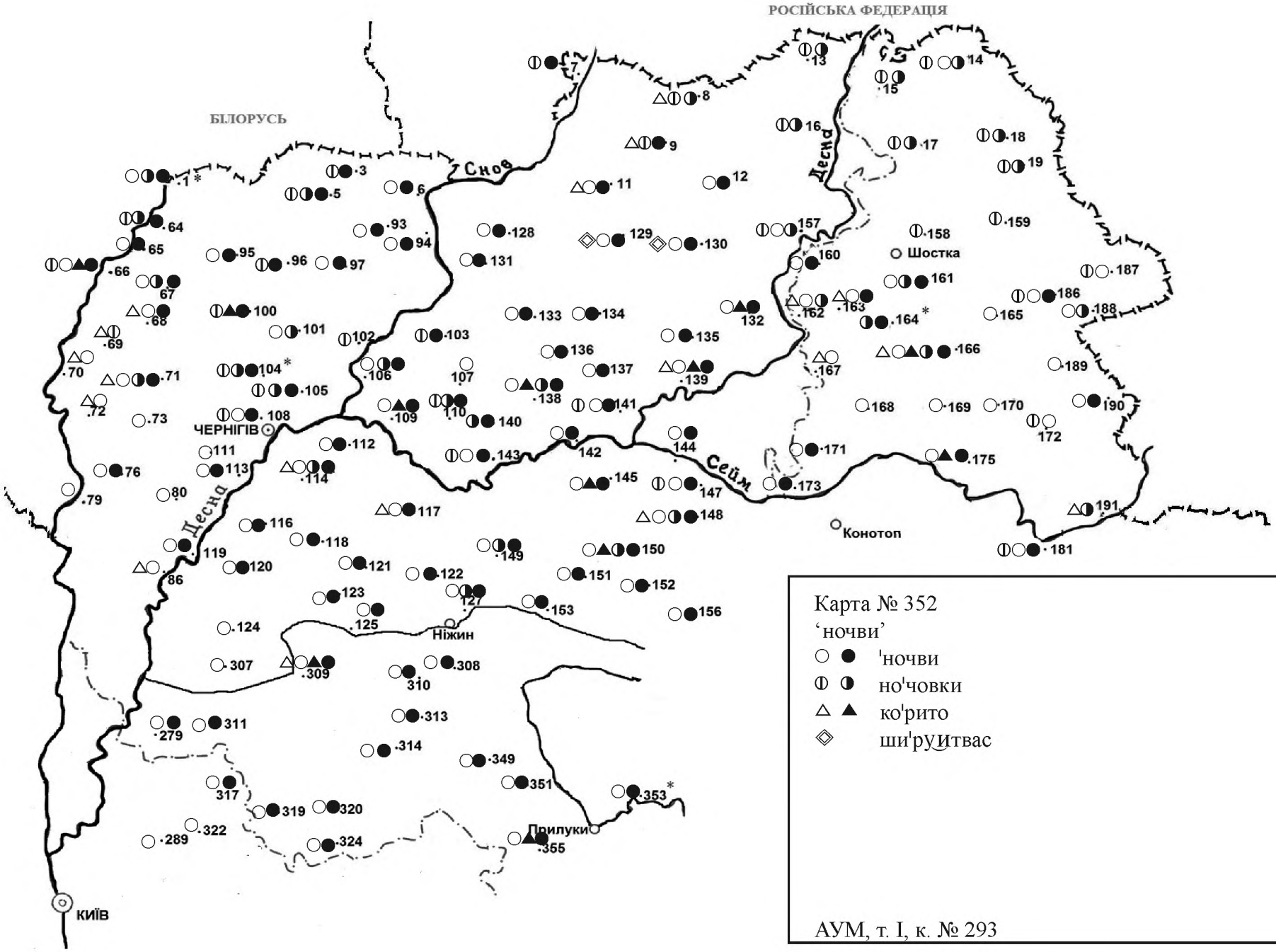

Карта № 352

‘ночви’

○ ● ˈночви

Φ ◑ ноˈчовки

△ ▲ коˈрито

◈ шиˈруитвас

АУМ, т. І, к. № 293

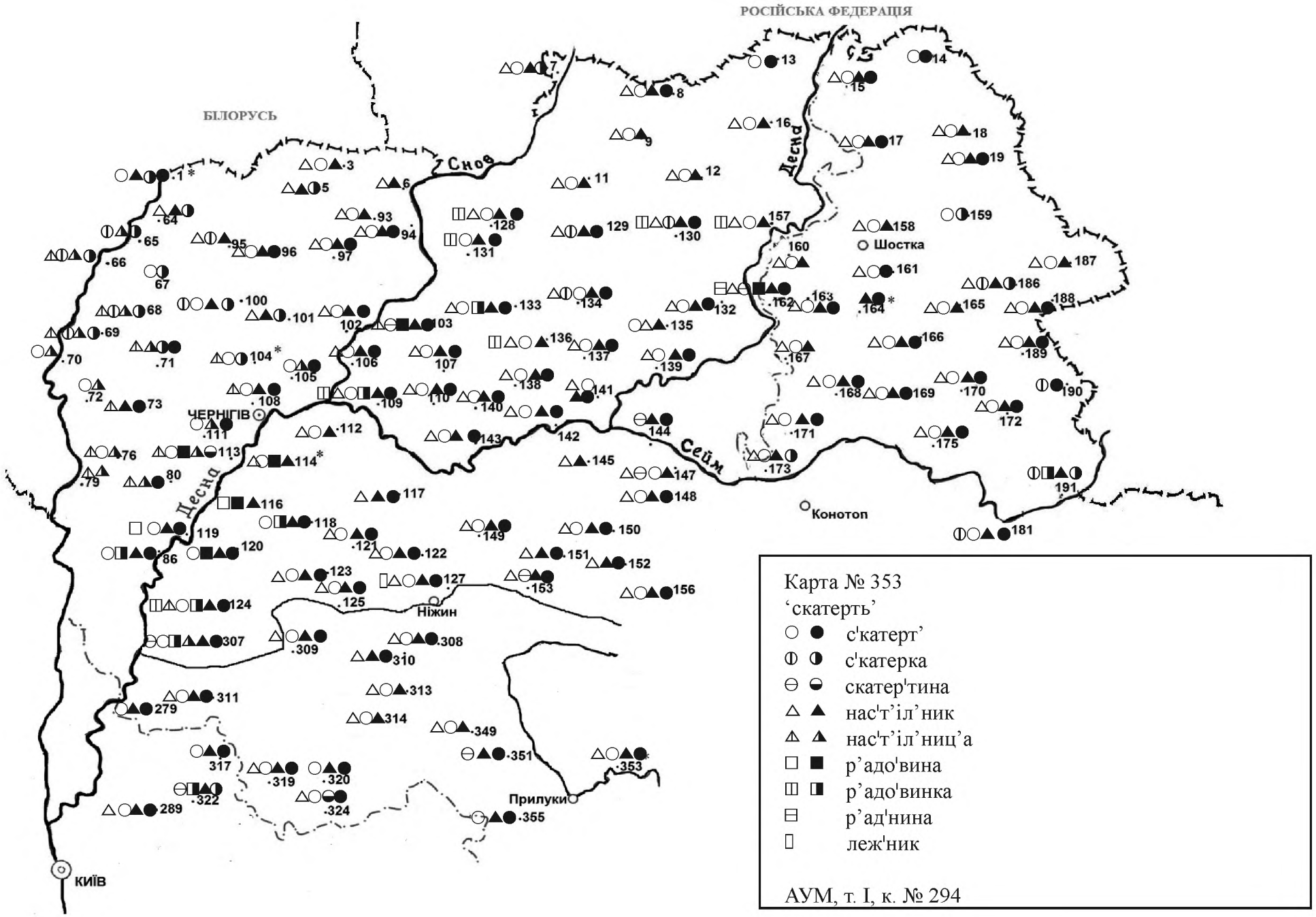

Карта № 353

‘скатерть’

- ○ ● с'катерт’
- ◐ ◑ с'катерка
- ⊖ ◒ скатер'тина
- △ ▲ нас'т’іл’ник
- ⛬ ▲ нас'т’іл’ниц’а
- □ ■ р’адо'вина
- ◫ ◨ р’адо'винка
- ⊟ р’ад'нина
- ▯ леж'ник

АУМ, т. І, к. № 294

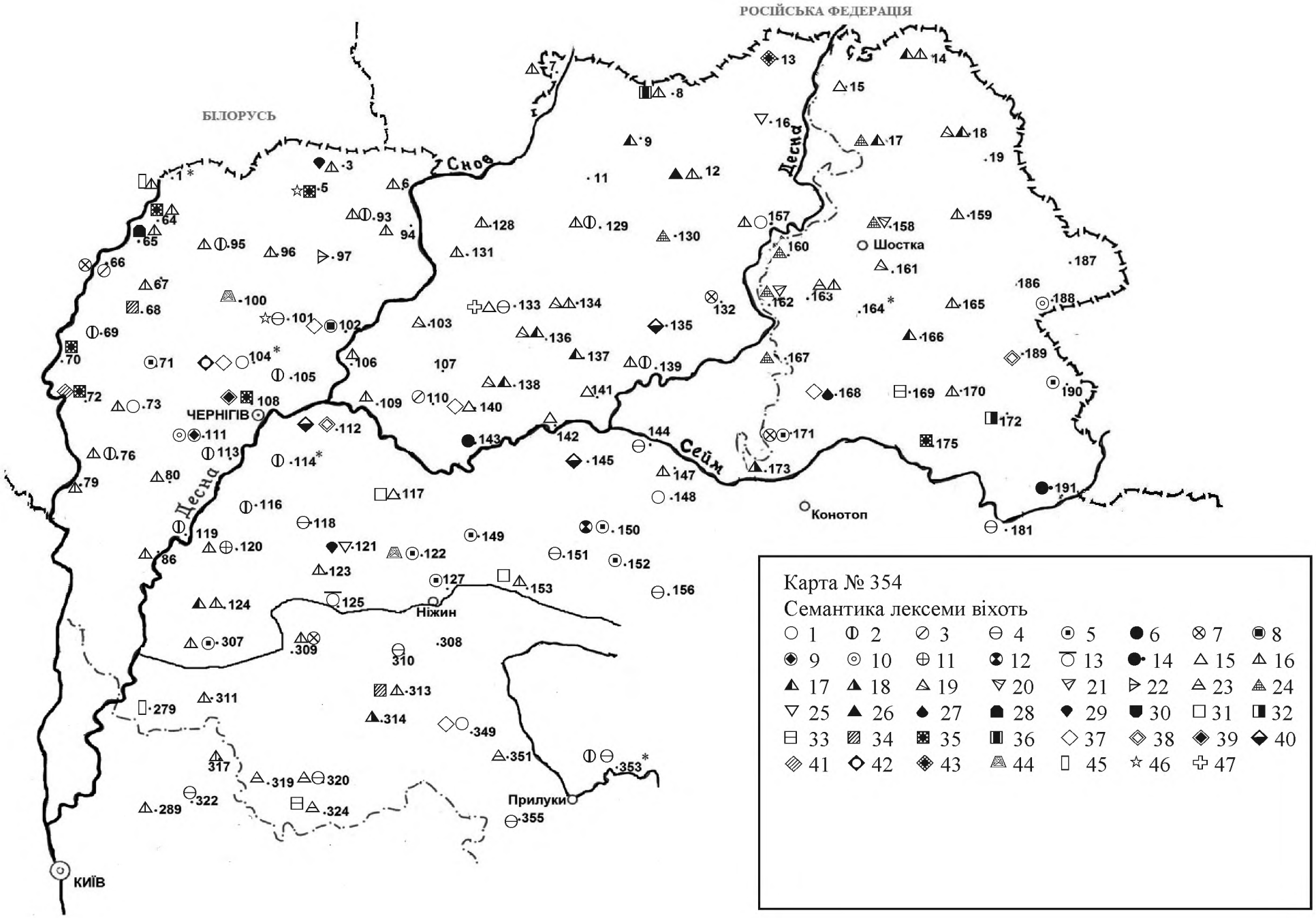

Карта № 354

Семантика лексеми віхоть

○ 1	Φ 2	⊘ 3	⊖ 4	⊙ 5	● 6	⊗ 7	◙ 8
◈ 9	⊙ 10	⊕ 11	◪ 12	○ 13	●· 14	△ 15	▲ 16
▲ 17	▲ 18	△ 19	▽ 20	▽ 21	▷ 22	△ 23	▲ 24
▽ 25	▲ 26	◆ 27	◙ 28	◆ 29	■ 30	□ 31	◨ 32
⊟ 33	▨ 34	▩ 35	◧ 36	◇ 37	◈ 38	◈ 39	◆ 40
▨ 41	◇ 42	◈ 43	◬ 44	▯ 45	☆ 46	✚ 47	

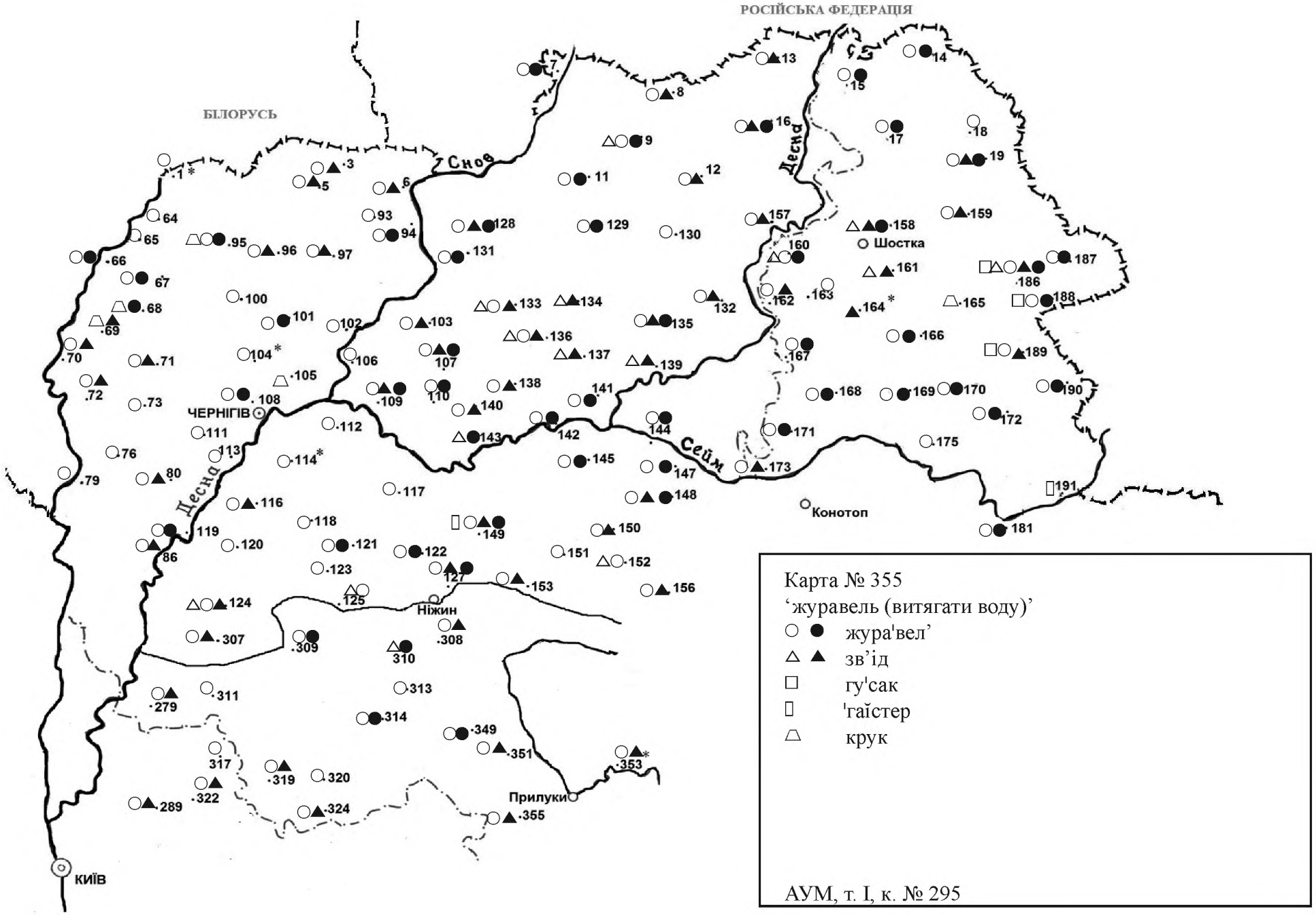

Карта № 355

‘журавель (витягати воду)’

○ ● жура'вел’

△ ▲ зв’ід

□ гу'сак

▯ 'гайстер

△ крук

АУМ, т. І, к. № 295

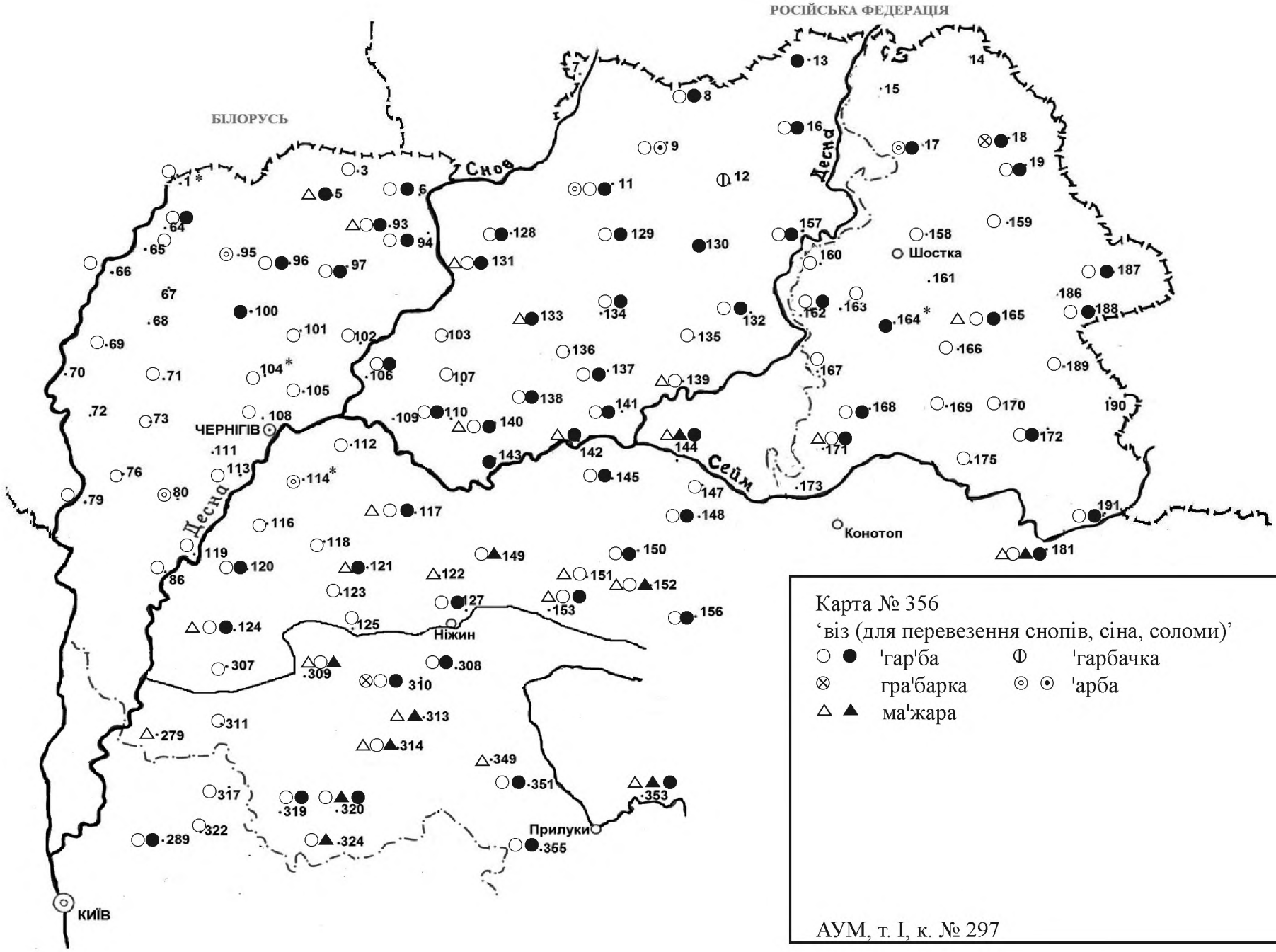

Карта № 356

‘віз (для перевезення снопів, сіна, соломи)’

○ ● 'гар'ба Ф 'гарбачка

⊗ гра'барка ⊙ ⊙ 'арба

△ ▲ ма'жара

АУМ, т. І, к. № 297

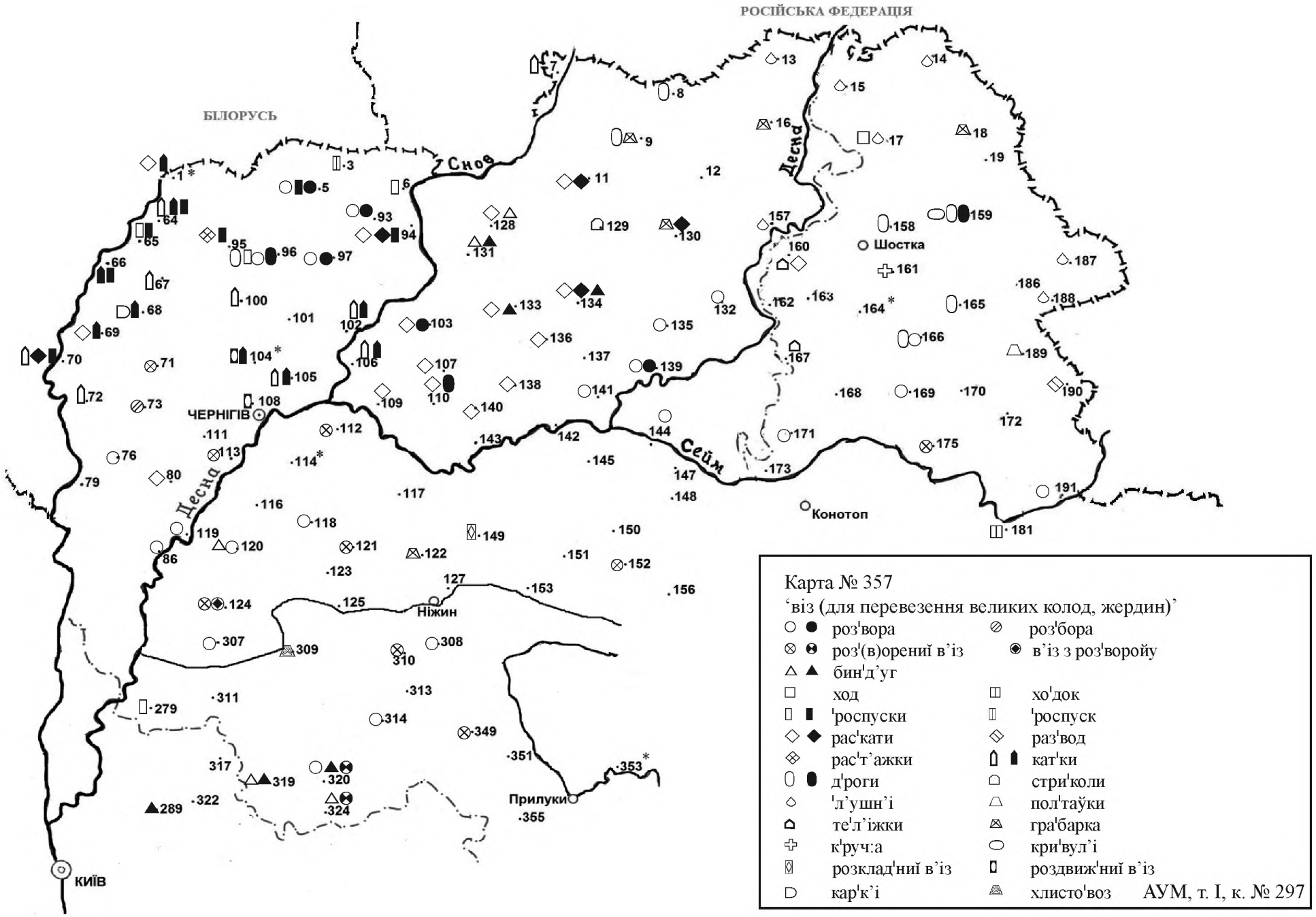

Карта № 357

‘віз (для перевезення великих колод, жердин)’

○ ●	роз'вора	⊘	роз'бора
⊗ ⊛	роз'(в)орений в’із	◉	в’із з роз'воройу
△ ▲	бин'д’уг		
□	ход	◫	хо'док
▯ ▮	'роспуски	▯	'роспуск
◇ ◆	рас'кати	◈	раз'вод
⊗	рас'т’ажки	▯ ▮	кат'ки
○ ●	д'роги	⌂	стри'коли
◇	'л’ушн’і	△	пол'таўки
⌂	те'л’іжки	⛰	гра'барка
✚	к'руч:а	⬭	кри'вул’і
⊠	розклад'ний в’із	▯	роздвиж'ний в’із
⊃	кар'к’і	⛰	хлисто'воз

АУМ, т. І, к. № 297

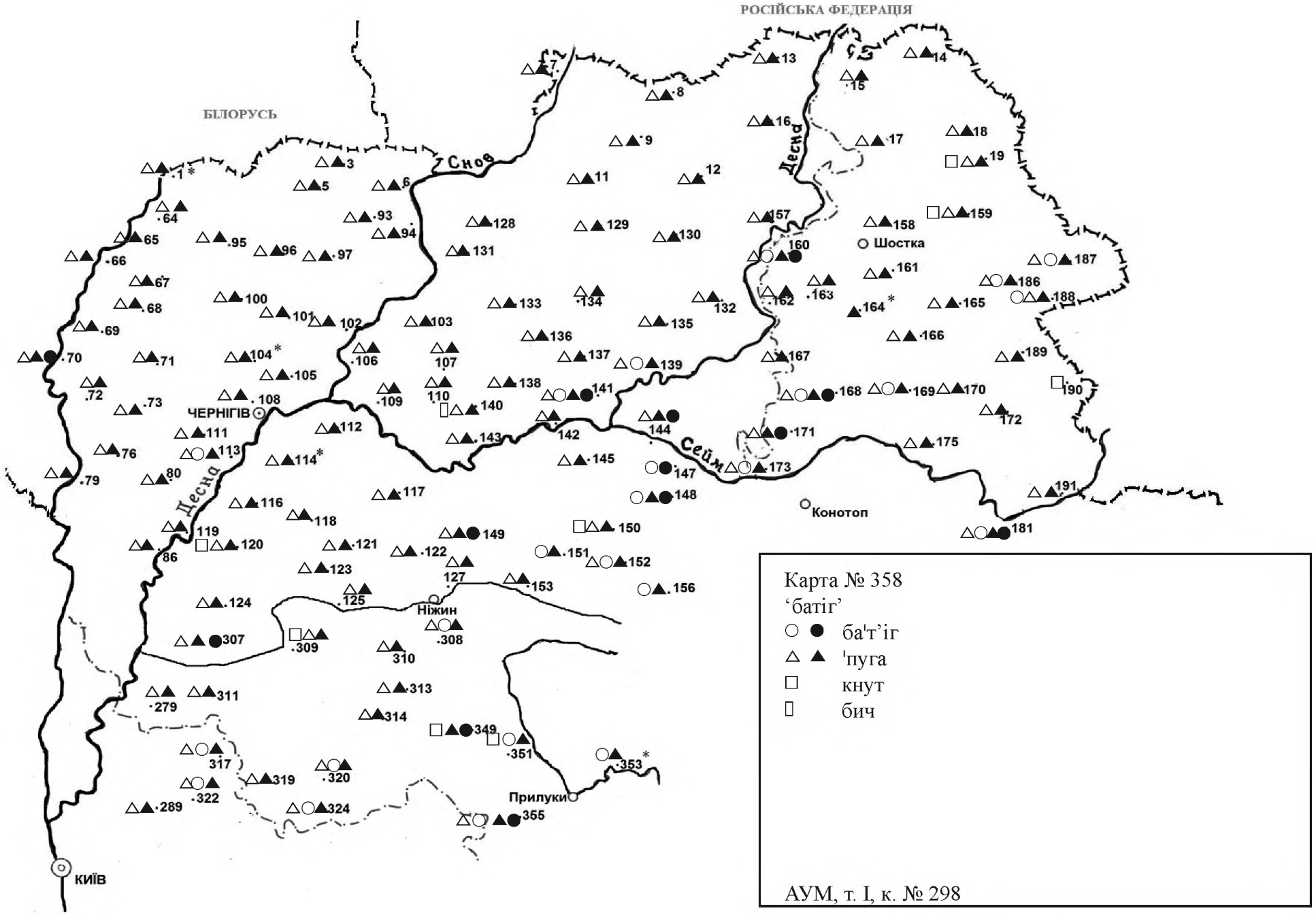

Карта № 358
‘батіг’
○ ● ба'т’іг
△ ▲ 'пуга
□ кнут
▯ бич

АУМ, т. І, к. № 298

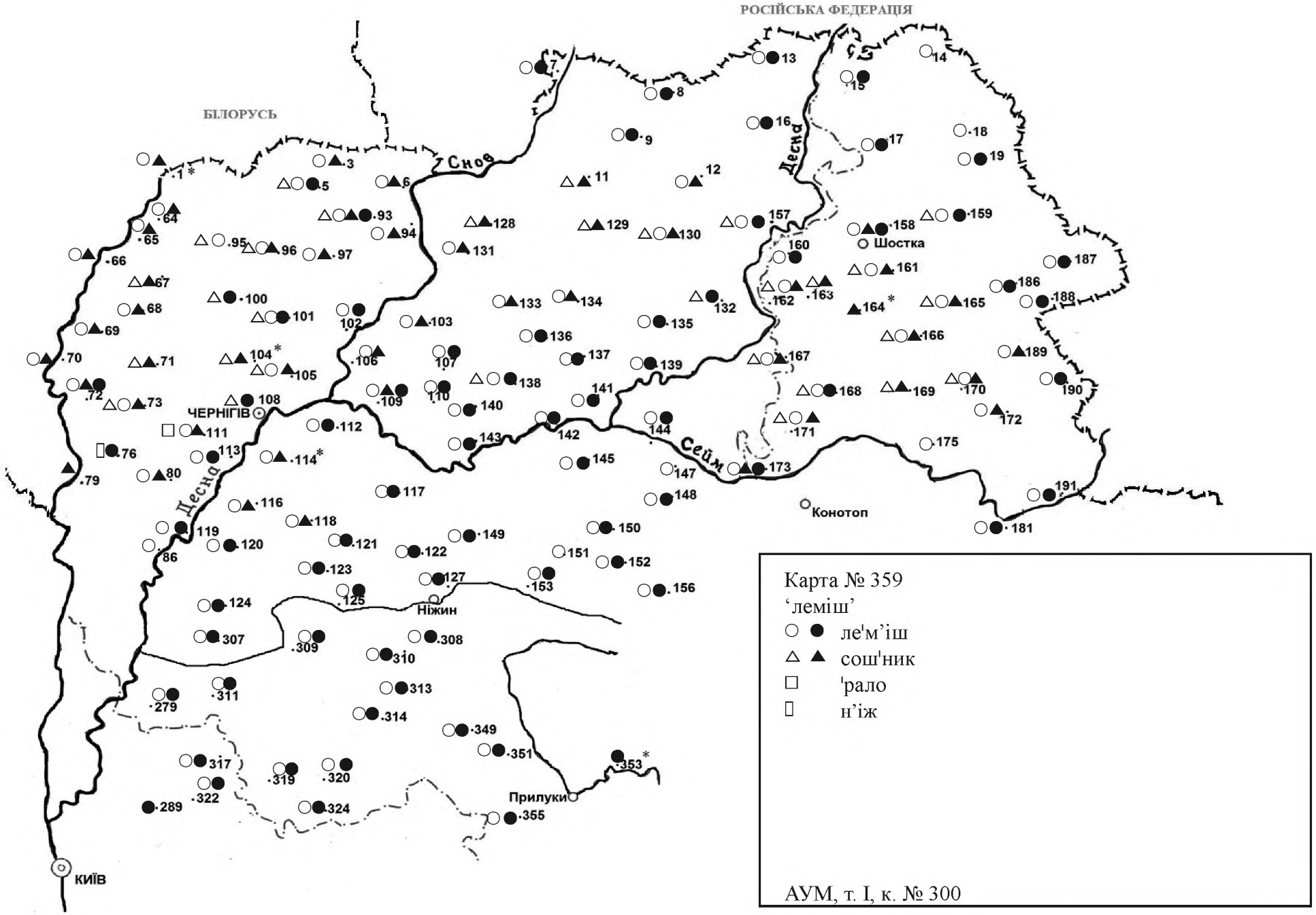
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Снов
Десна
Сейм
Шостка
Конотоп
Ніжин
Прилуки
ЧЕРНІГІВ
КИЇВ
Карта № 359
‘леміш’
○ ● ле'м’іш
△ ▲ сош'ник
□ 'рало
▯ н’іж
АУМ, т. І, к. № 300

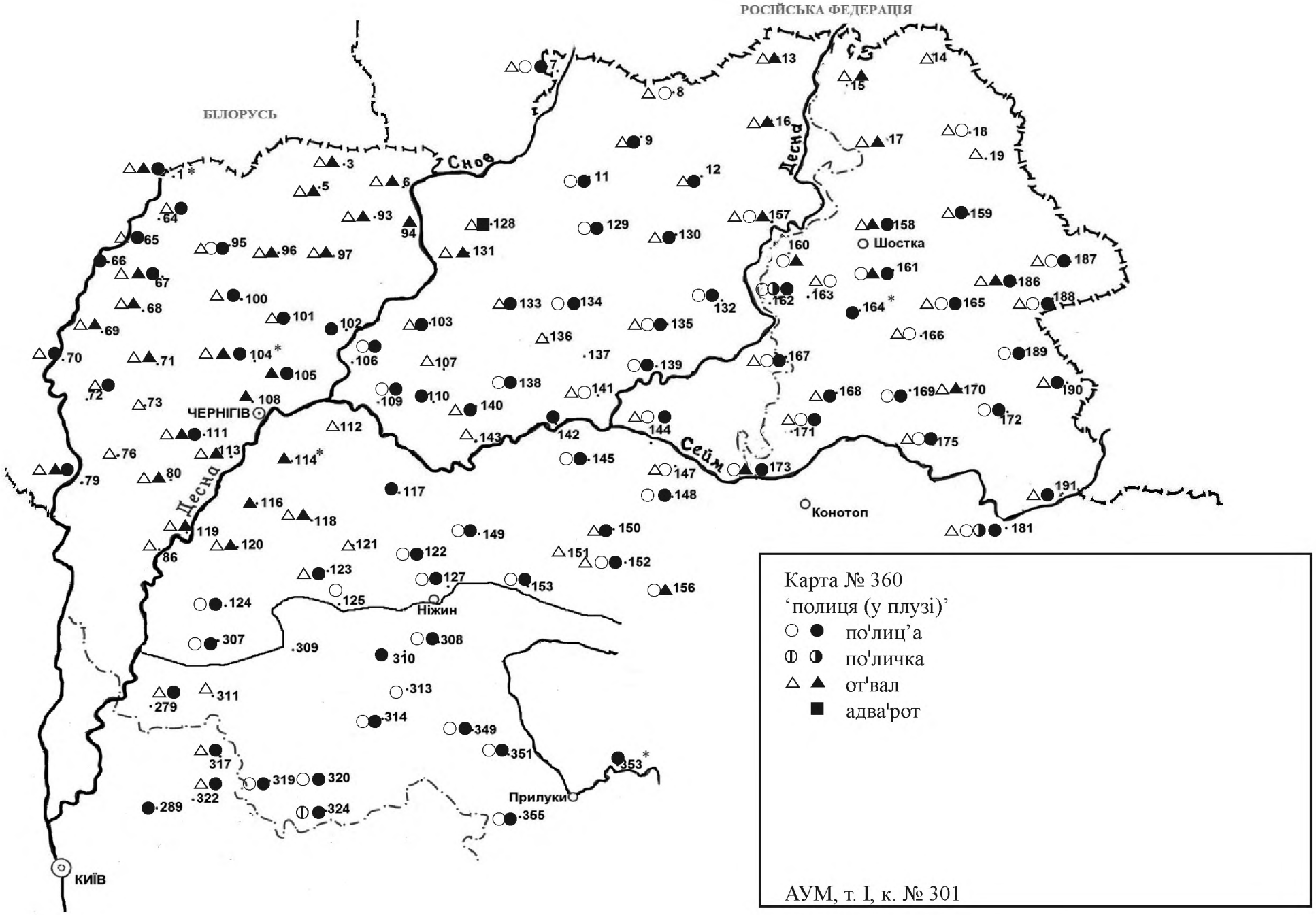
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Снов
Десна
Сейм
Шостка
ЧЕРНІГІВ
Конотоп
Ніжин
Прилуки
КИЇВ
Карта № 360
‘полиця (у плузі)’
по'лиц’а
по'личка
от'вал
адва'рот
АУМ, т. І, к. № 301

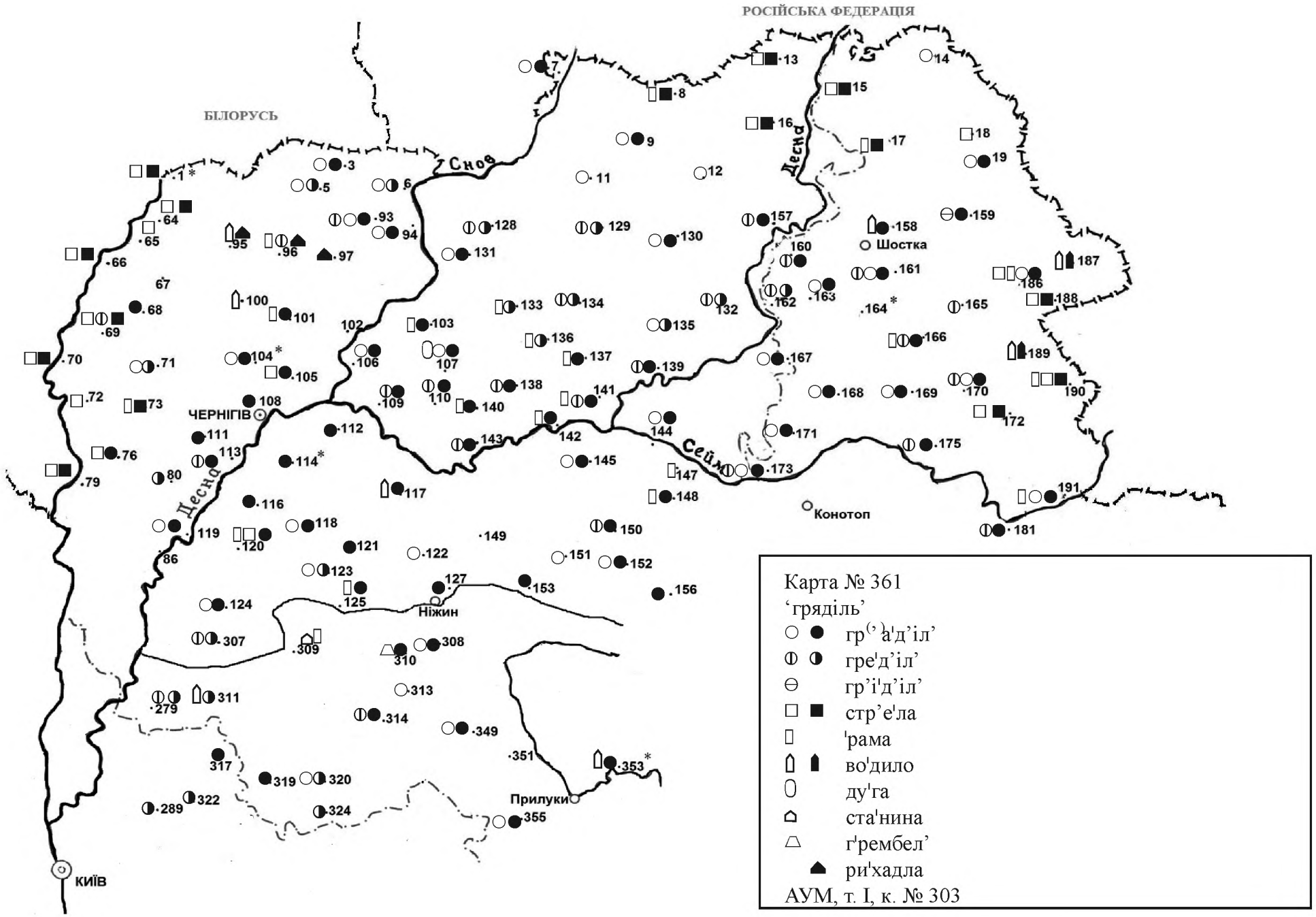

Карта № 361

‘гряділь’

○ ● гр(’а)д’іл’

◐ ◑ гре'д’іл’

⊖ гр’і'д’іл’

□ ■ стр’е'ла

▯ 'рама

▯ ▮ во'дило

○ ду'га

⌂ ста'нина

△ г'рембел’

▲ ри'хадла

АУМ, т. І, к. № 303

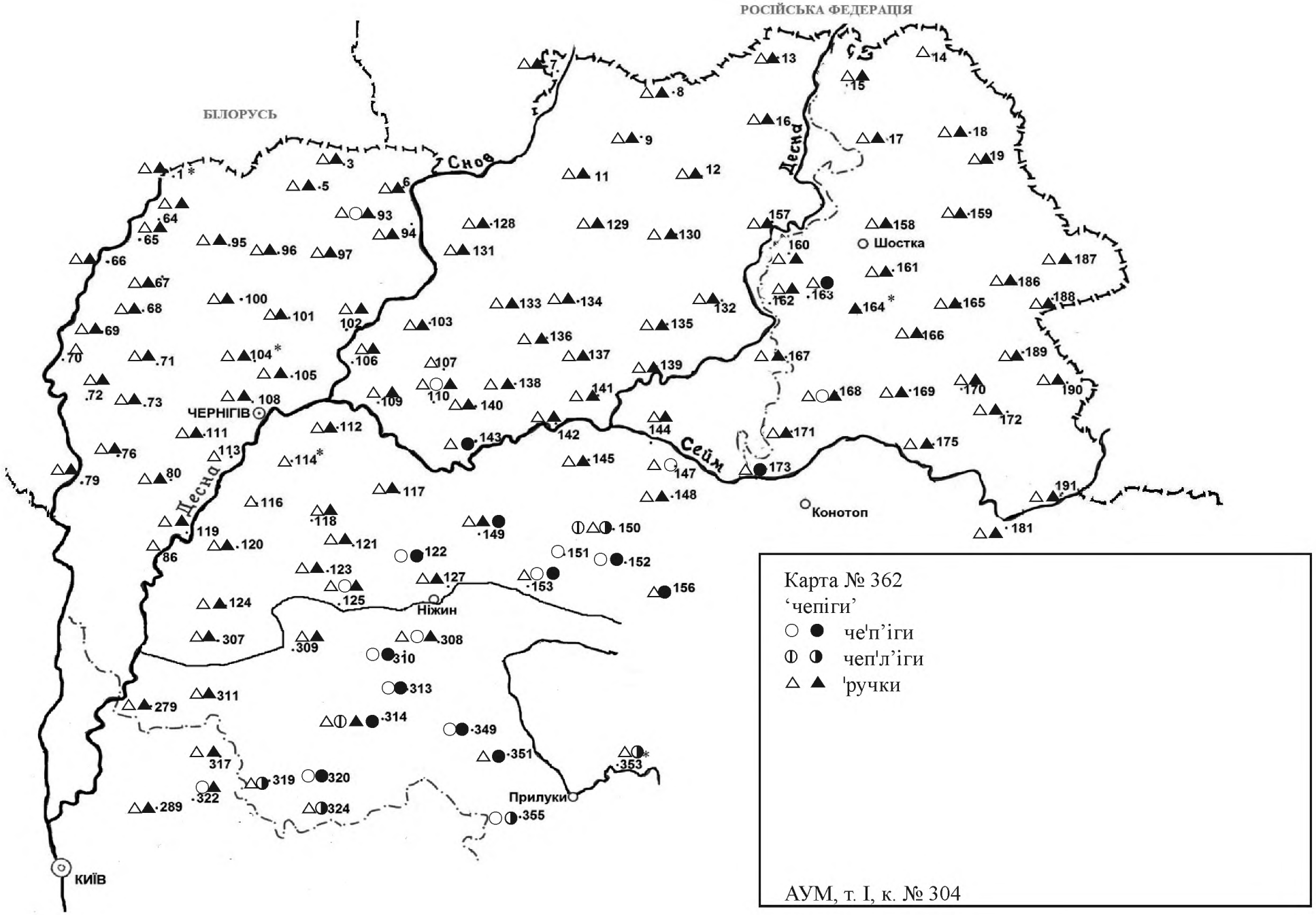

Карта № 362
‘чепіги’
○ ● че'п’іги
Φ ◑ чеп'л’іги
△ ▲ 'ручки

АУМ, т. І, к. № 304

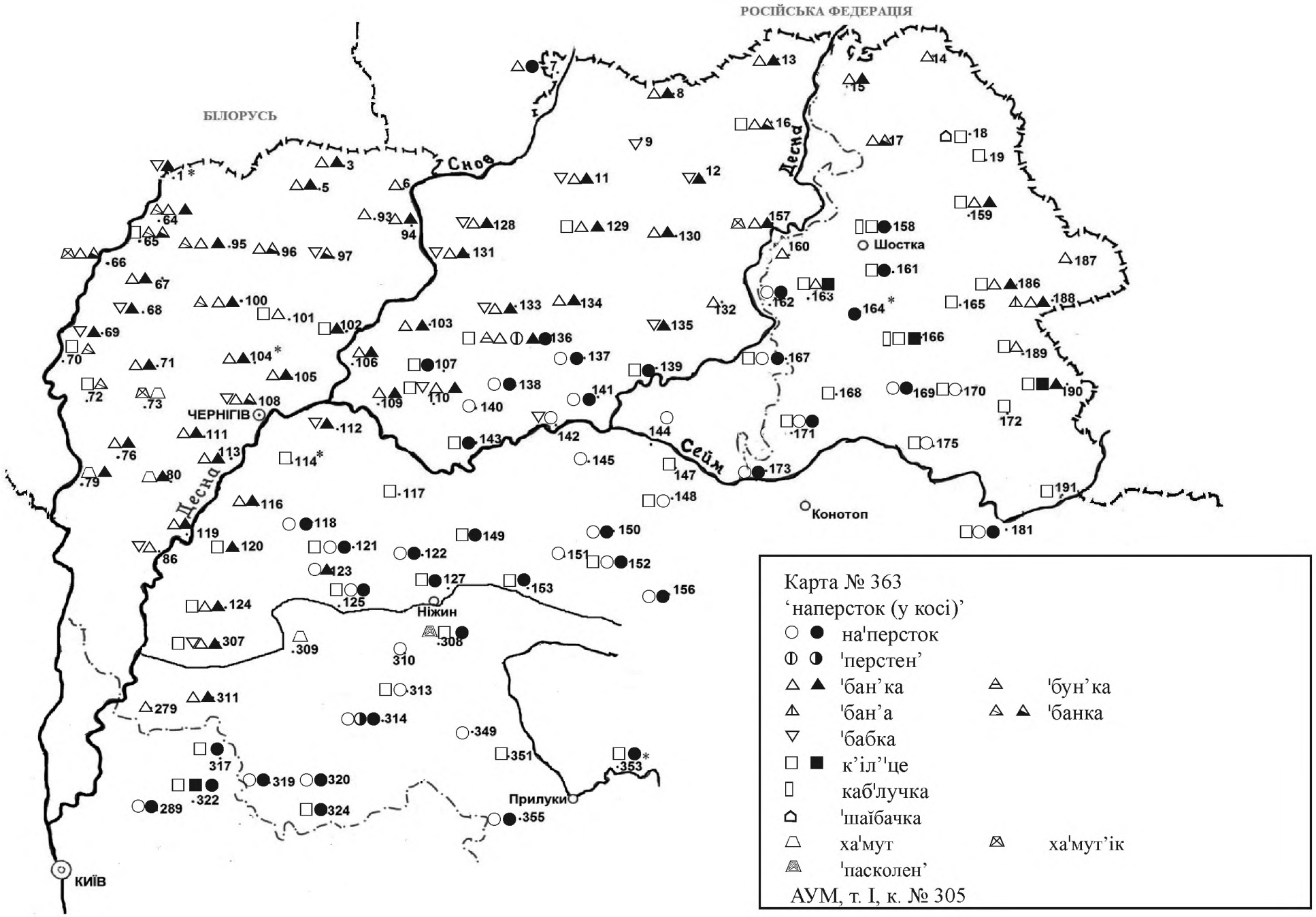

Карта № 363
‘наперсток (у косі)’

○ ●	на'перстоk		
◐ ◑	'перстен’		
△ ▲	'бан’ка	△	'бун’ка
⧋	'бан’а	△ ▲	'банка
▽	'бабка		
□ ■	к’іл’'це		
▯	каб'лучка		
⌂	'шаїбачка		
△	ха'мут	⧊	ха'мут’ік
⧊	'пасколен’		

АУМ, т. І, к. № 305

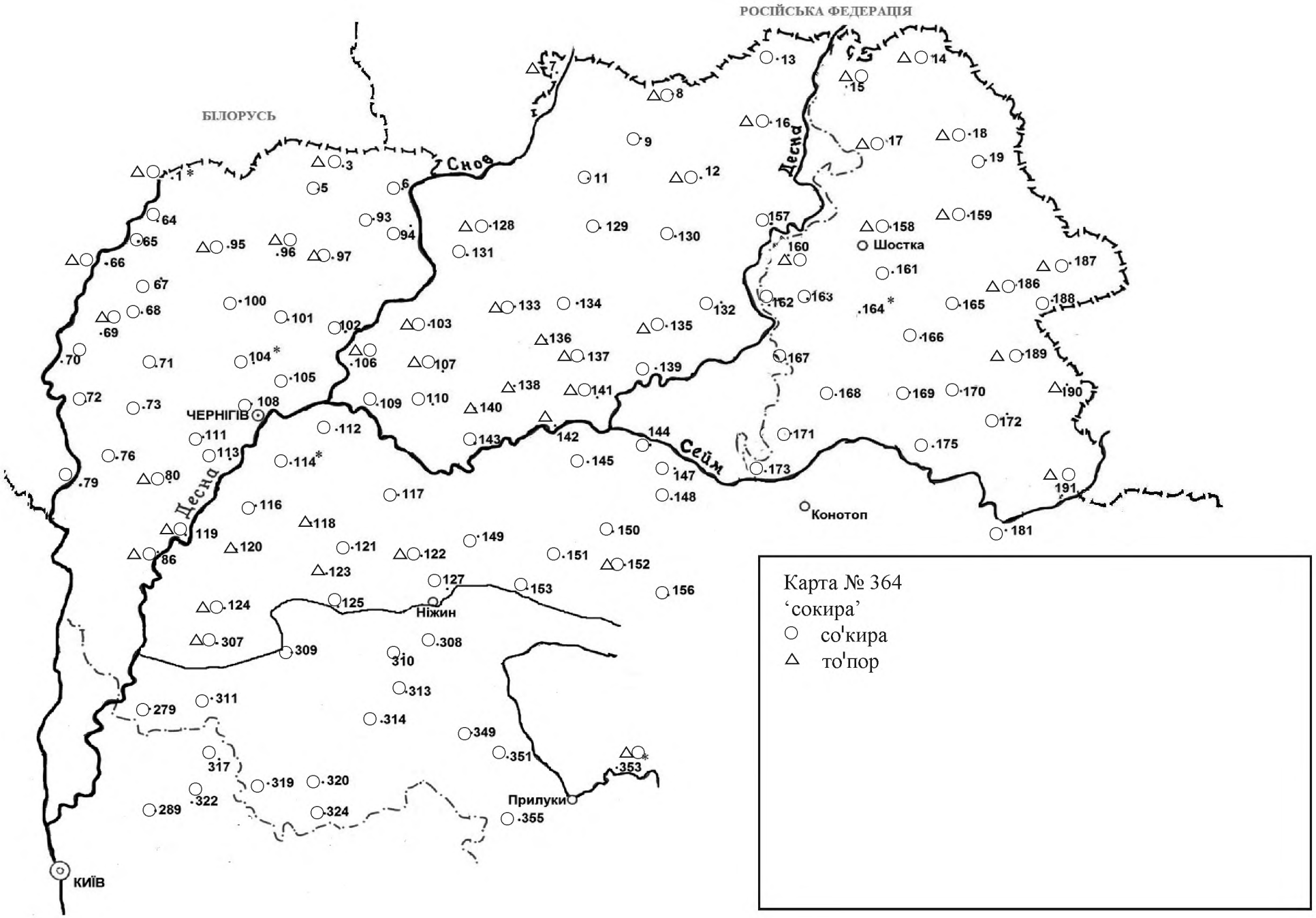

Карта № 364
‘сокира’
○ со'кира
△ то'пор

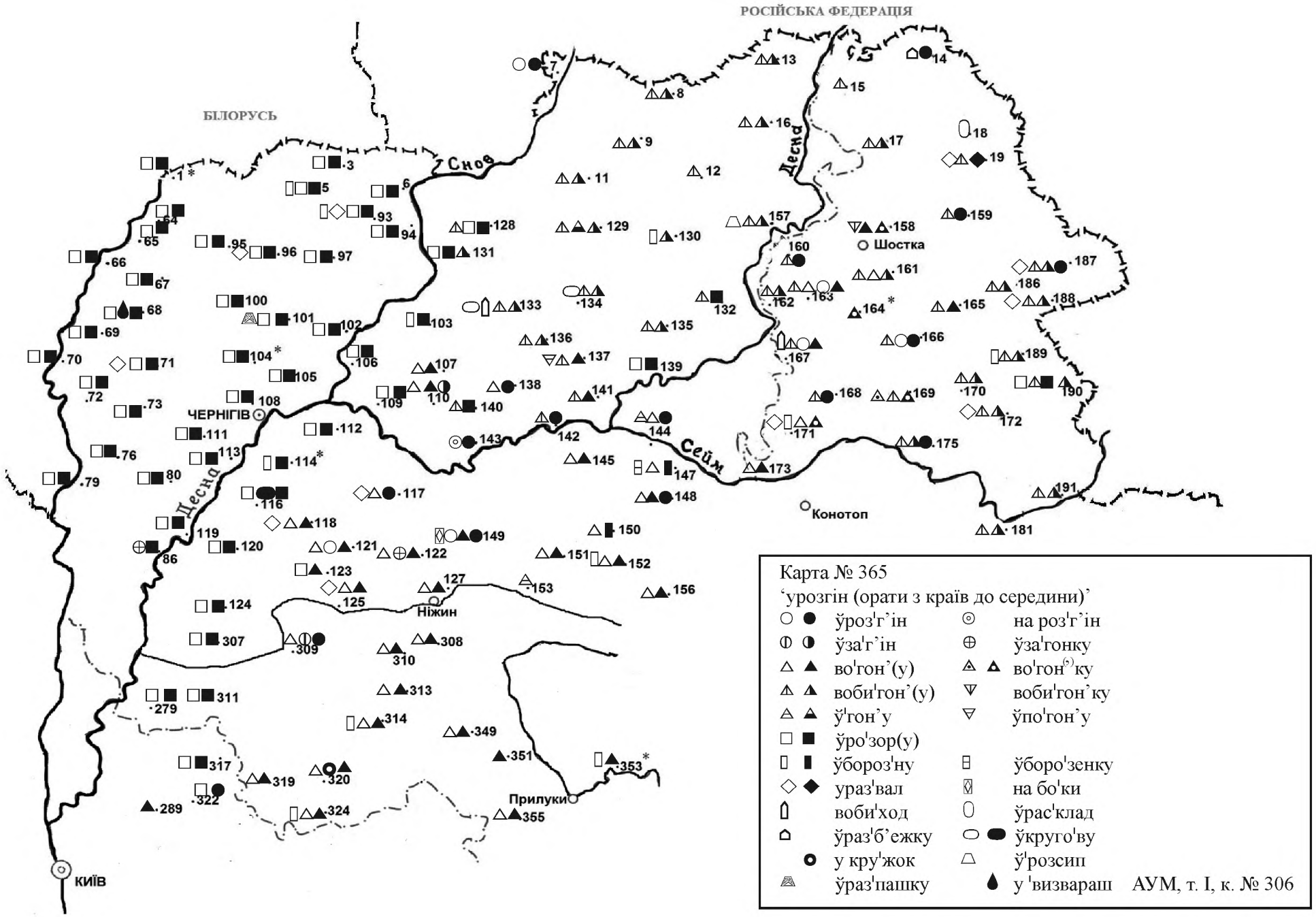

Карта № 365

‘урозгін (орати з країв до середини)’

○ ●	ўроз'г’ін	◎	на роз'г’ін
◐ ◑	ўза'г’ін	⊕	ўза'гонку
△ ▲	во'гон’(у)	◬ ▲	во'гон(ʼ)ку
◭ ◮	воби'гон’(у)	▽	воби'гон’ку
△ ▲	ў'гон’у	▽	ўпо'гон’у
□ ■	ўро'зор(у)		
▯ ▮	ўбороз'ну	▤	ўборо'зенку
◇ ◆	ураз'вал	▨	на бо'ки
▯	воби'ход	⬯	ўрас'клад
⌂	ўраз'б’ежку	⬭ ⬬	ўкруго'ву
○	у кру'жок	△	ў'розсип
▨	ўраз'пашку	●	у 'визвараш

АУМ, т. І, к. № 306

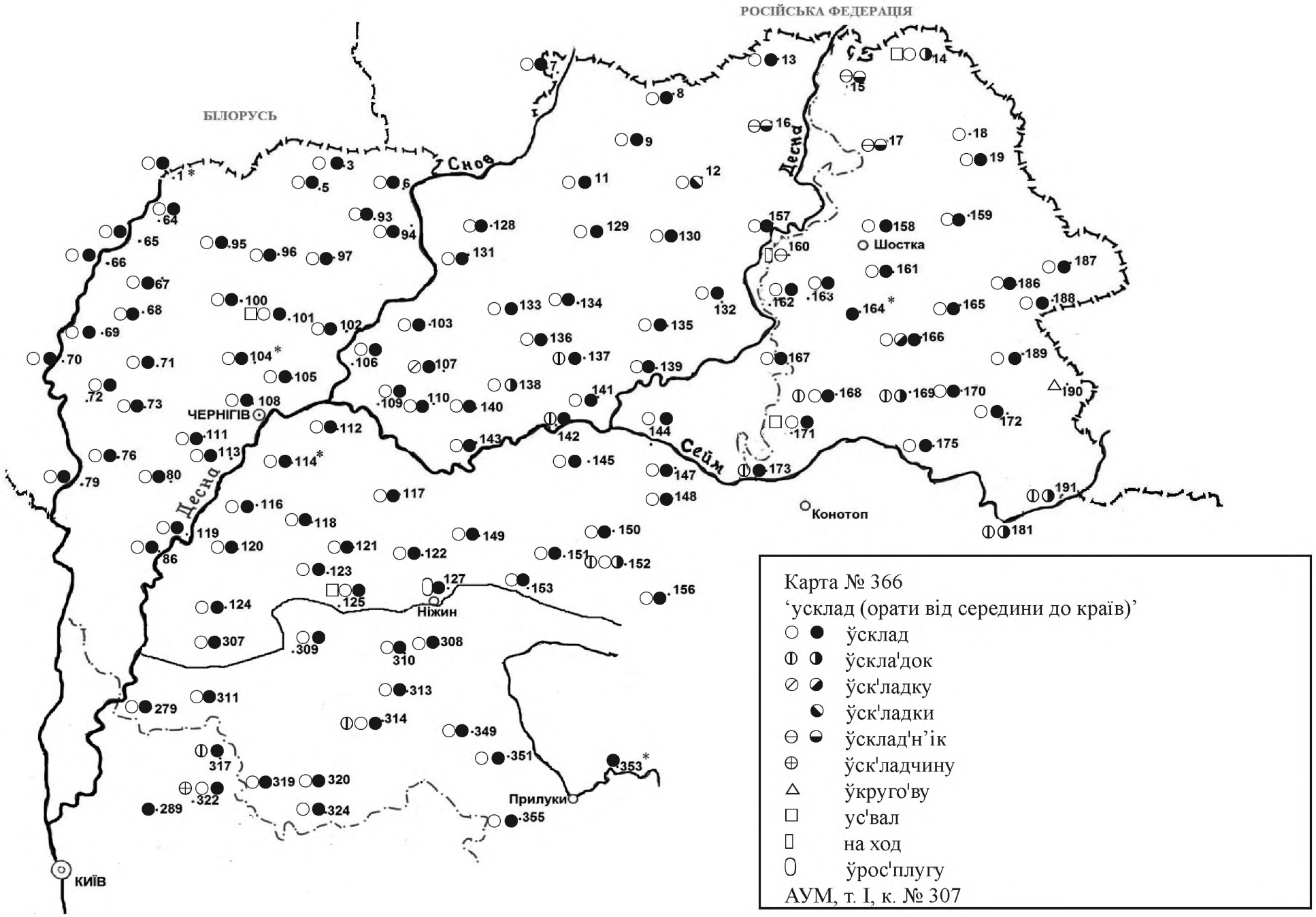

Карта № 366

‘усклад (орати від середини до країв)’

- ○ ● ўсклад
- ◑ ўскла'док
- ⊘ ◪ ўск'ладку
- ◔ ўск'ладки
- ⊖ ◒ ўсклад'н’ік
- ⊕ ўск'ладчину
- △ ўкруго'ву
- □ ус'вал
- ▯ на ход
- 0 ўрос'плугу

АУМ, т. І, к. № 307

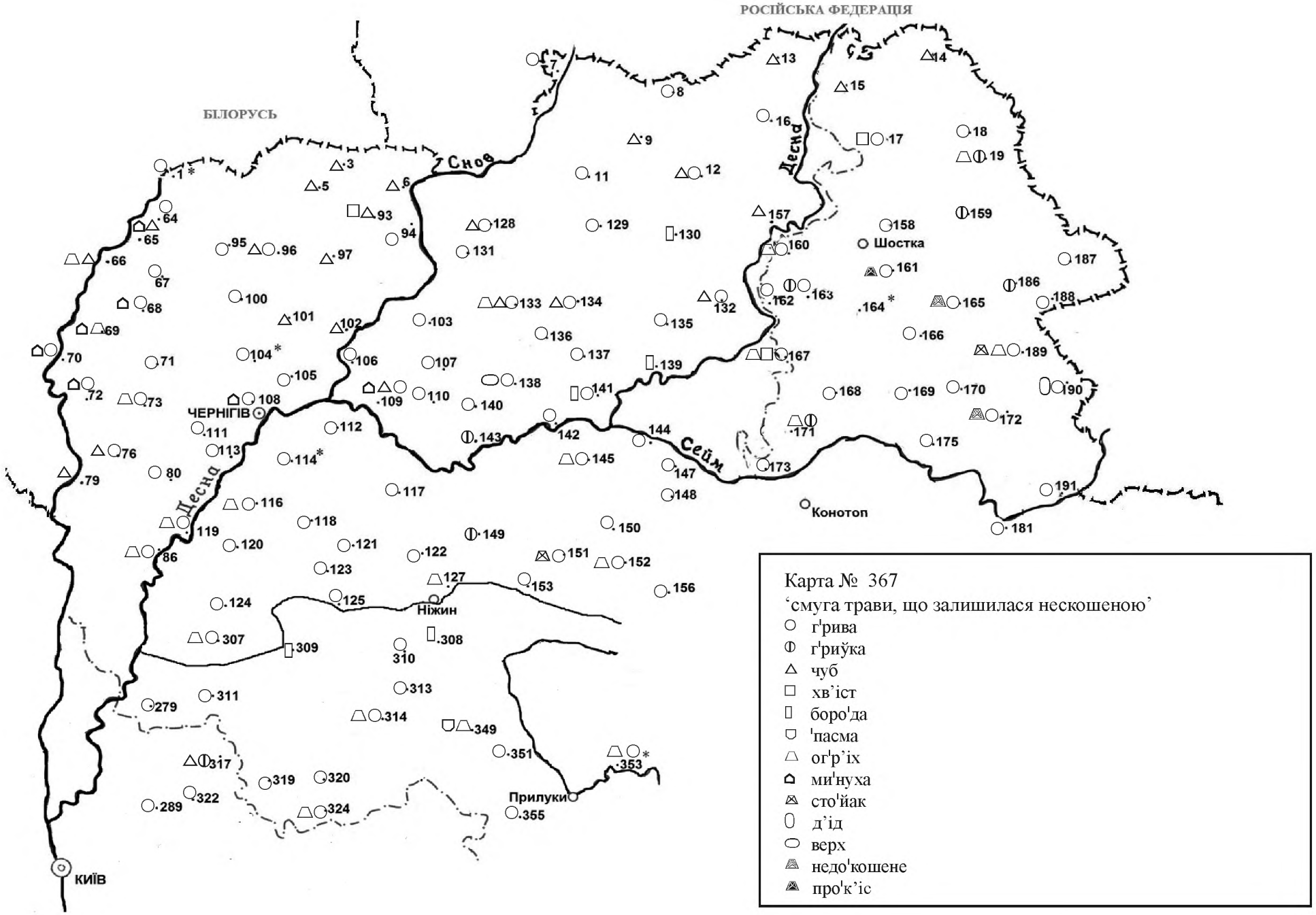

Карта № 367

‘смуга трави, що залишилася нескошеною’

- г'рива
- г'риўка
- чуб
- хв’іст
- боро'да
- 'пасма
- ог'р’іх
- ми'нуха
- сто'йак
- д’ід
- верх
- недо'кошене
- про'к’іс

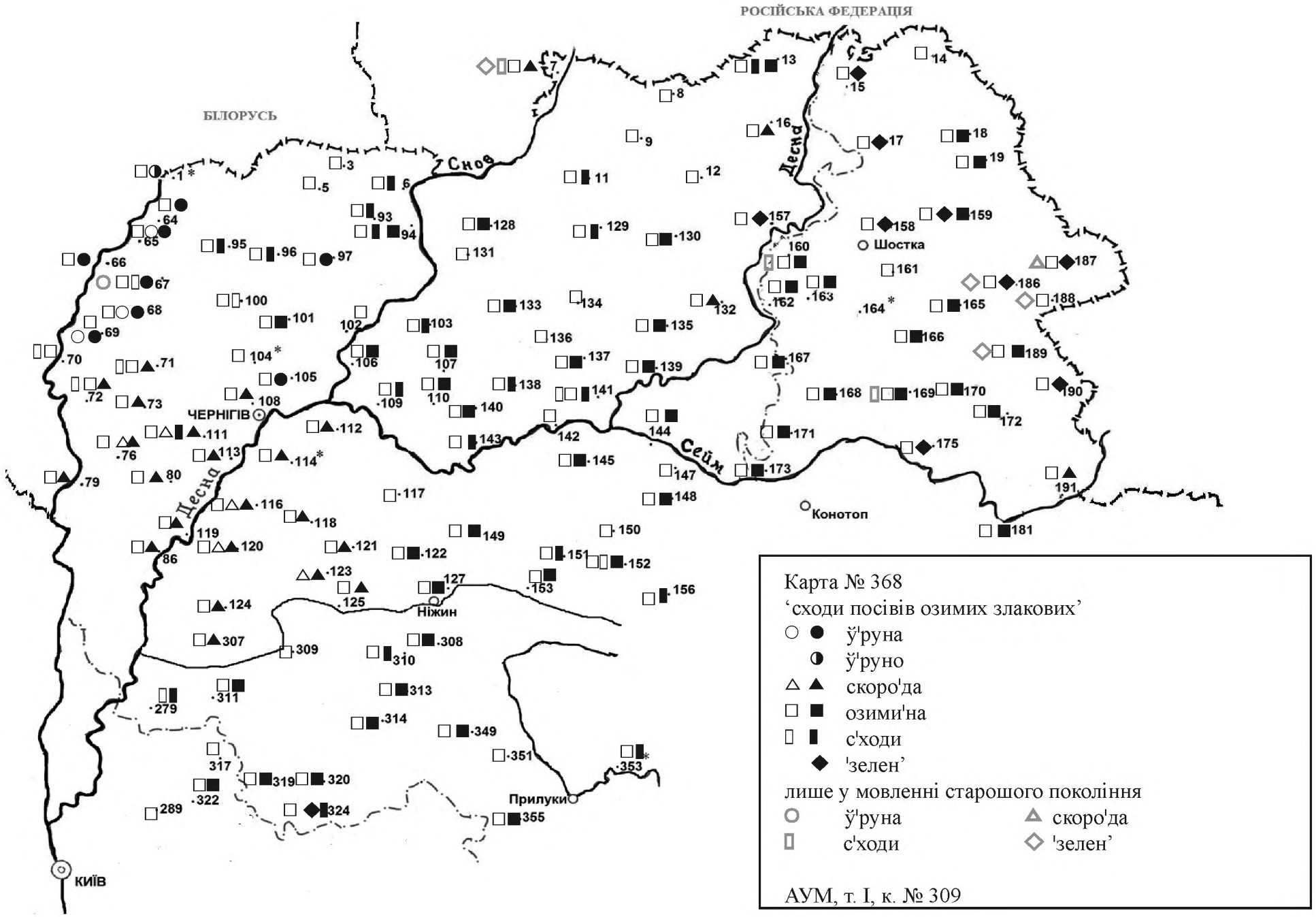

Карта № 368

‘сходи посівів озимих злакових’

ў'руна

ў'руно

скоро'да

озими'на

с'ходи

'зелен’

лише у мовленні старошого покоління

ў'руна — скоро'да

с'ходи — 'зелен’

АУМ, т. І, к. № 309

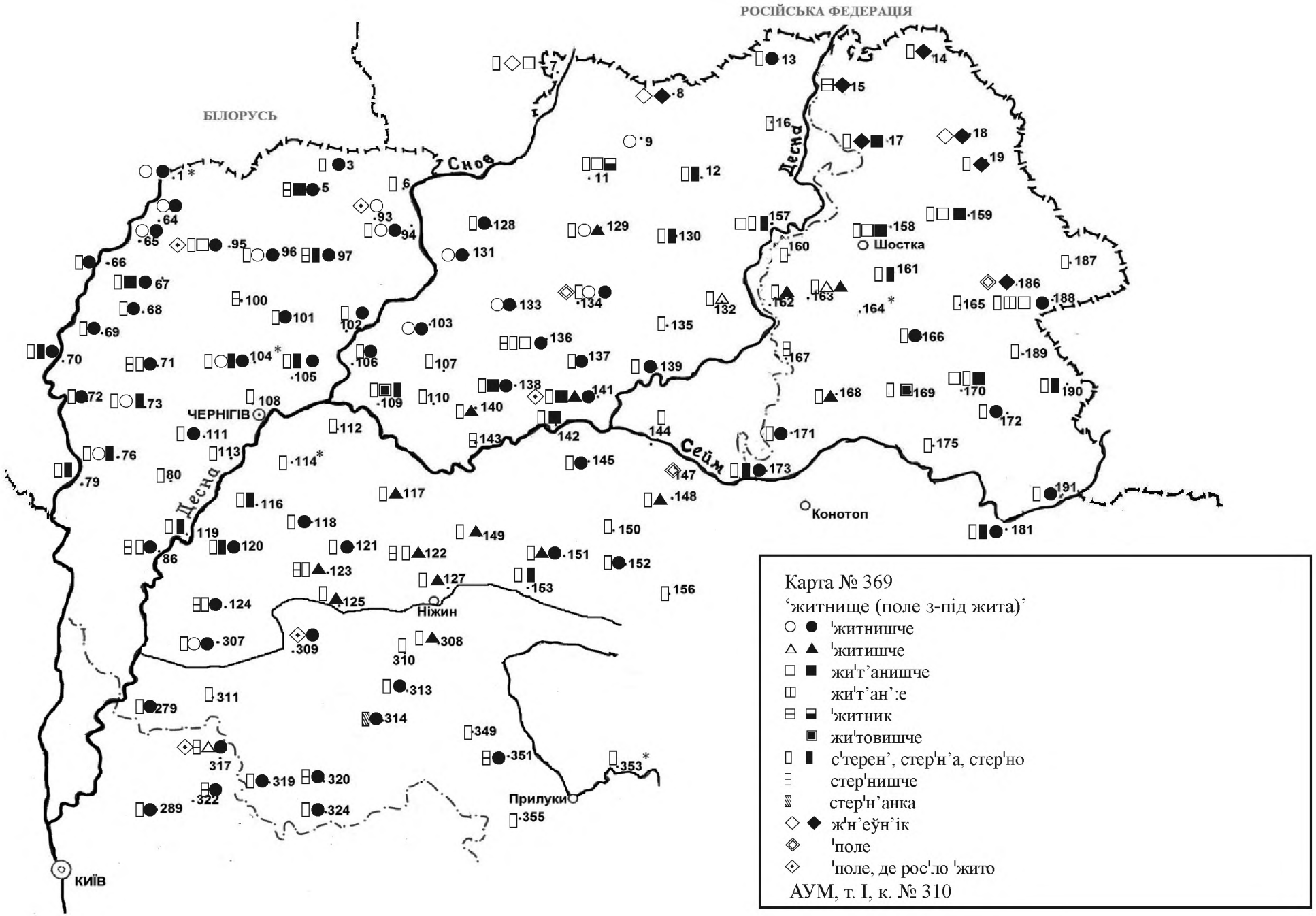
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Сож
Десна
Шостка
ЧЕРНІГІВ
Сейм
Конотоп
Ніжин
Прилуки
КИЇВ
Карта № 369
‘житнище (поле з-під жита)’
○ ● 'житнишче
△ ▲ 'житишче
□ ■ жи't’анишче
◫ жи't’ан’:е
⊟ ⬓ 'житник
▣ жи'товишче
▯ ▮ с'терен’, стер'н’а, стер'но
▯ стер'нишче
▧ стер'н’анка
◇ ◆ ж'н’еўн’ік
◈ 'поле
◈ 'поле, де рос'ло 'жито
АУМ, т. І, к. № 310

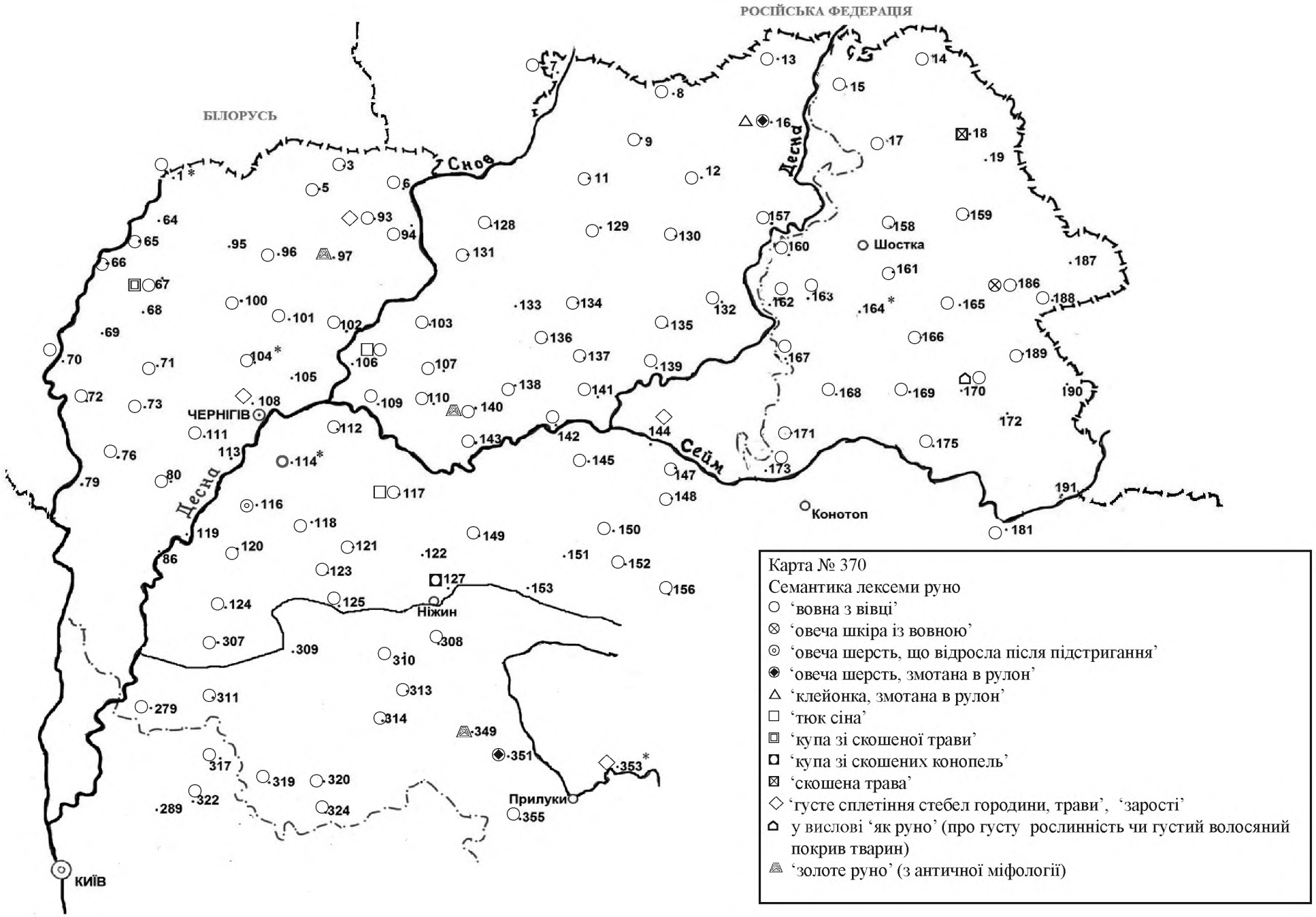

Карта № 370
Семантика лексеми руно
○ ‘вовна з вівці’
⊗ ‘овеча шкіра із вовною’
◎ ‘овеча шерсть, що відросла після підстригання’
◉ ‘овеча шерсть, змотана в рулон’
△ ‘клейонка, змотана в рулон’
□ ‘тюк сіна’
▣ ‘купа зі скошеної трави’
◘ ‘купа зі скошених конопель’
⊠ ‘скошена трава’
◇ ‘густе сплетіння стебел городини, трави’, ‘зарості’
⌂ у вислові ‘як руно’ (про густу рослинність чи густий волосяний покрив тварин)
⛰ ‘золоте руно’ (з античної міфології)

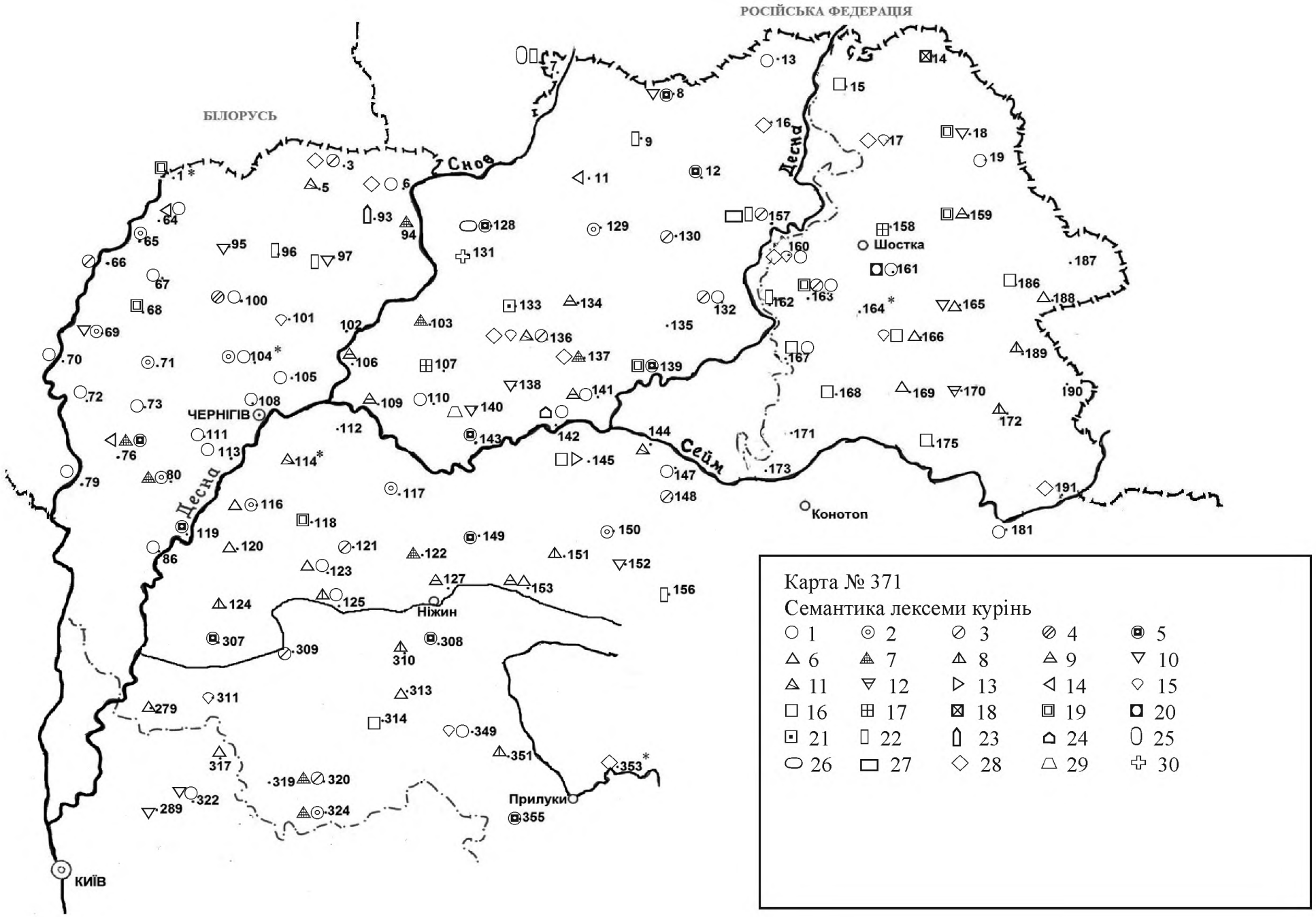

Карта № 371

Семантика лексеми курінь

○ 1	⊙ 2	⊘ 3	⊘ 4	◙ 5
△ 6	▲ 7	▲ 8	▲ 9	▽ 10
◬ 11	▼ 12	▷ 13	◁ 14	◇ 15
□ 16	⊞ 17	⊠ 18	▣ 19	◘ 20
▣ 21	▯ 22	▮ 23	⌂ 24	⬯ 25
⬭ 26	▭ 27	◇ 28	△ 29	✚ 30

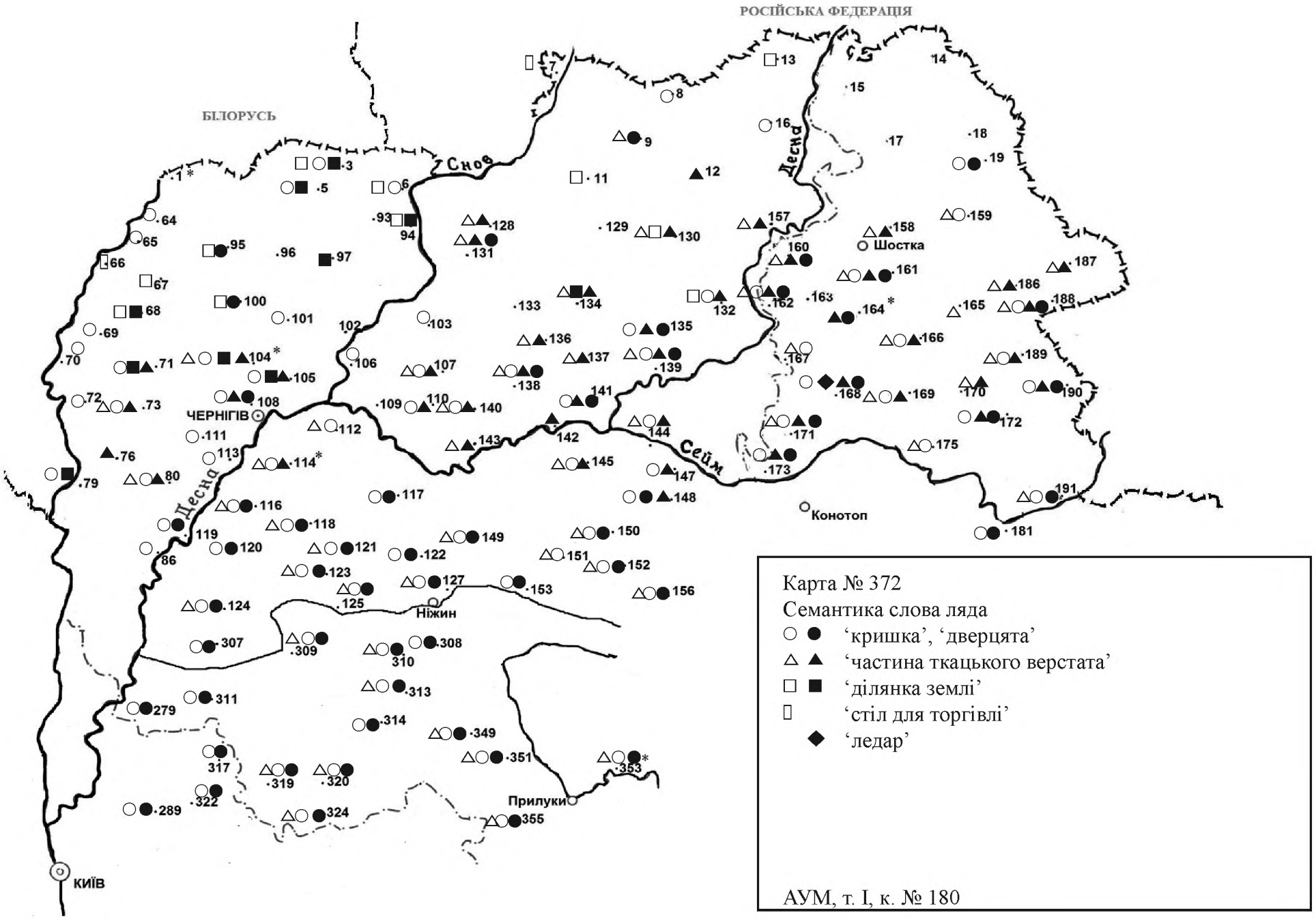

Карта № 372
Семантика слова ляда
○ ● ‘кришка’, ‘дверцята’
△ ▲ ‘частина ткацького верстата’
□ ■ ‘ділянка землі’
▯ ‘стіл для торгівлі’
◆ ‘ледар’

АУМ, т. І, к. № 180

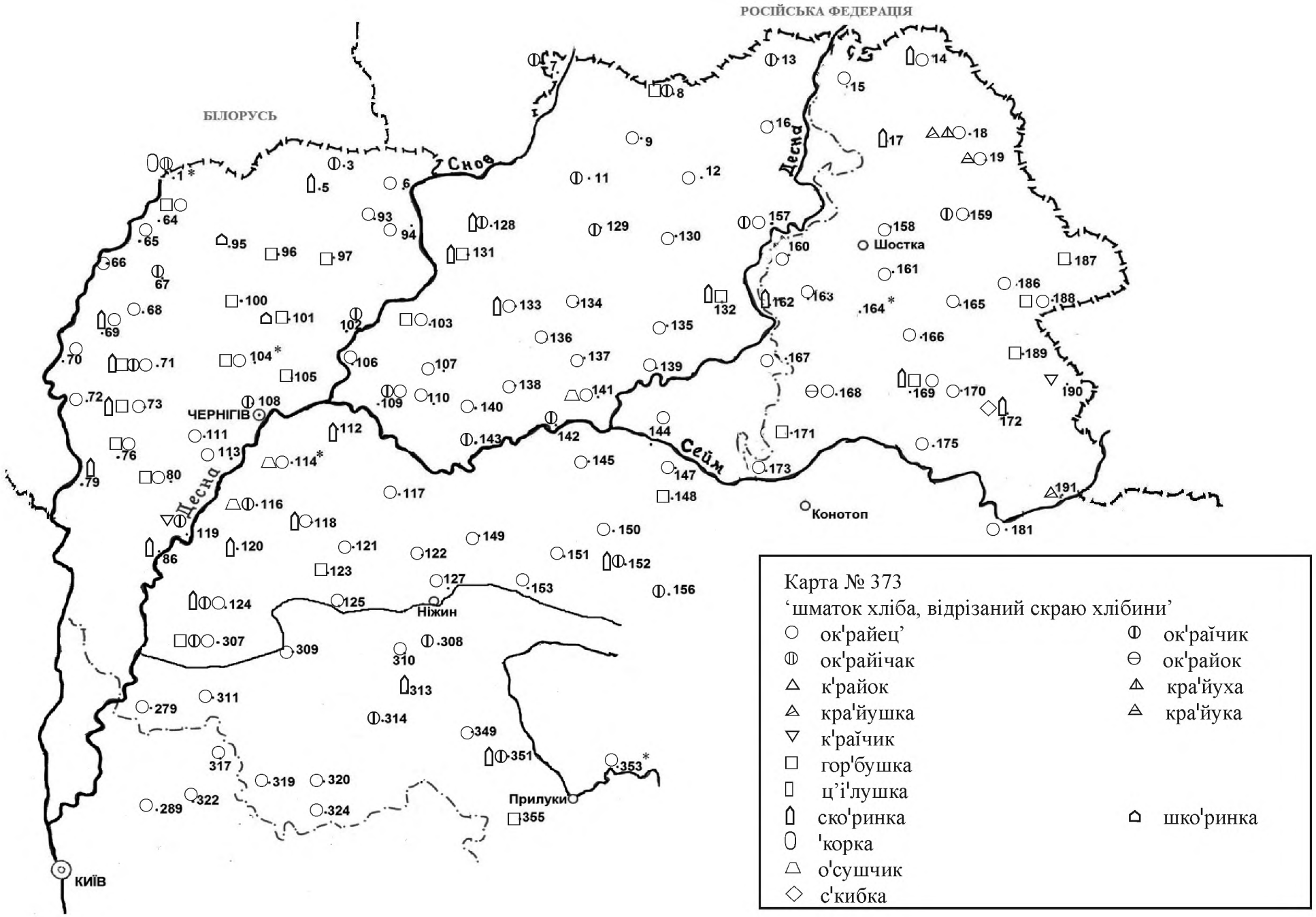

Карта № 373

‘шматок хліба, відрізаний скраю хлібини’

- ок'райец’
- ок'райічак
- к'райок
- кра'йушка
- к'раїчик
- гор'бушка
- ц’і'лушка
- ско'ринка
- 'корка
- о'сушчик
- с'кибка
- ок'раїчик
- ок'райок
- кра'йуха
- кра'йука
- шко'ринка

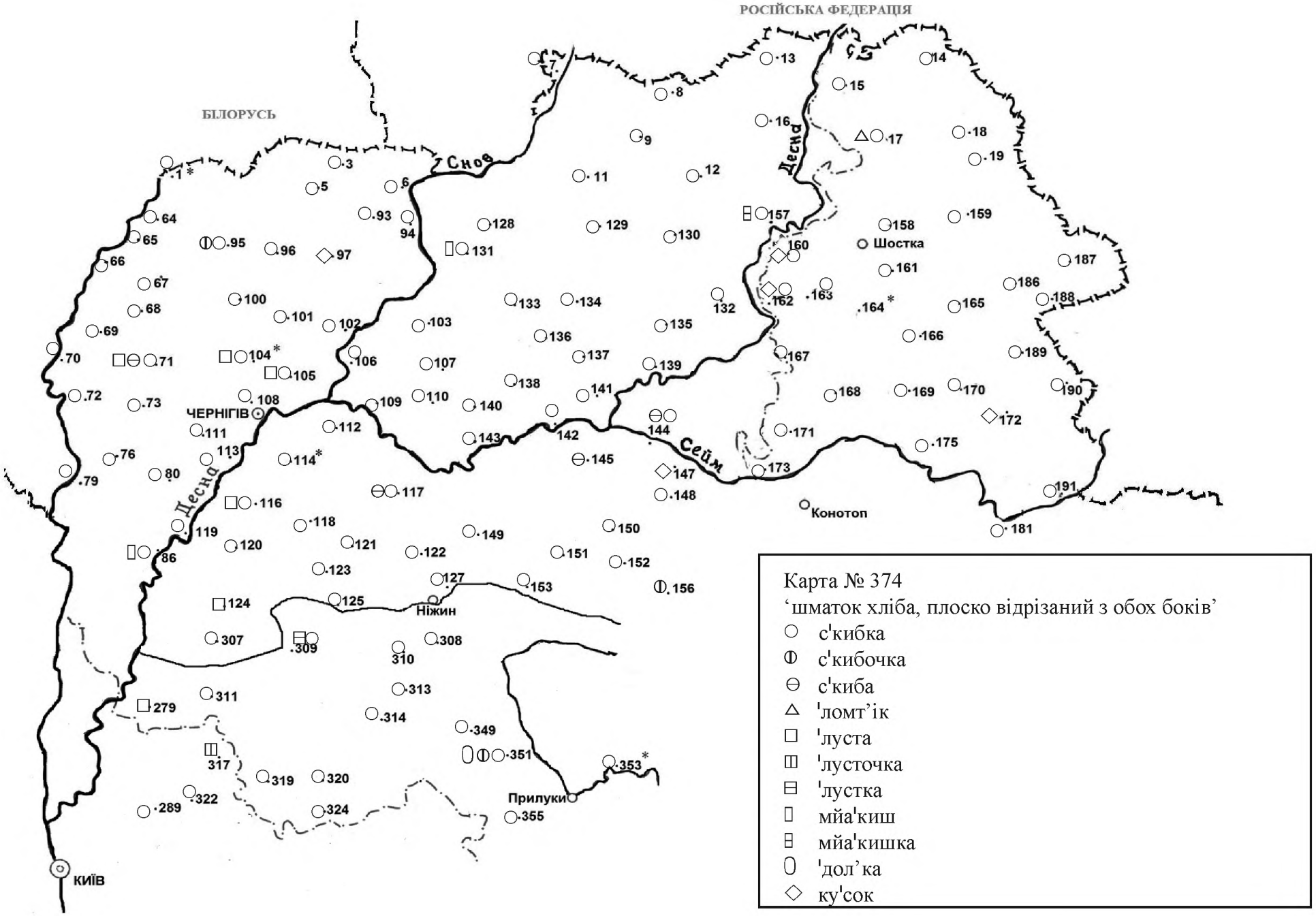

Карта № 374

‘шматок хліба, плоско відрізаний з обох боків’

- ○ с'кибка
- Φ с'кибочка
- ⊖ с'киба
- △ 'ломт’ік
- □ 'луста
- ◫ 'лусточка
- ⊟ 'лустка
- ▯ мйа'киш
- ▮ мйа'кишка
- 0 'дол’ка
- ◇ ку'сок

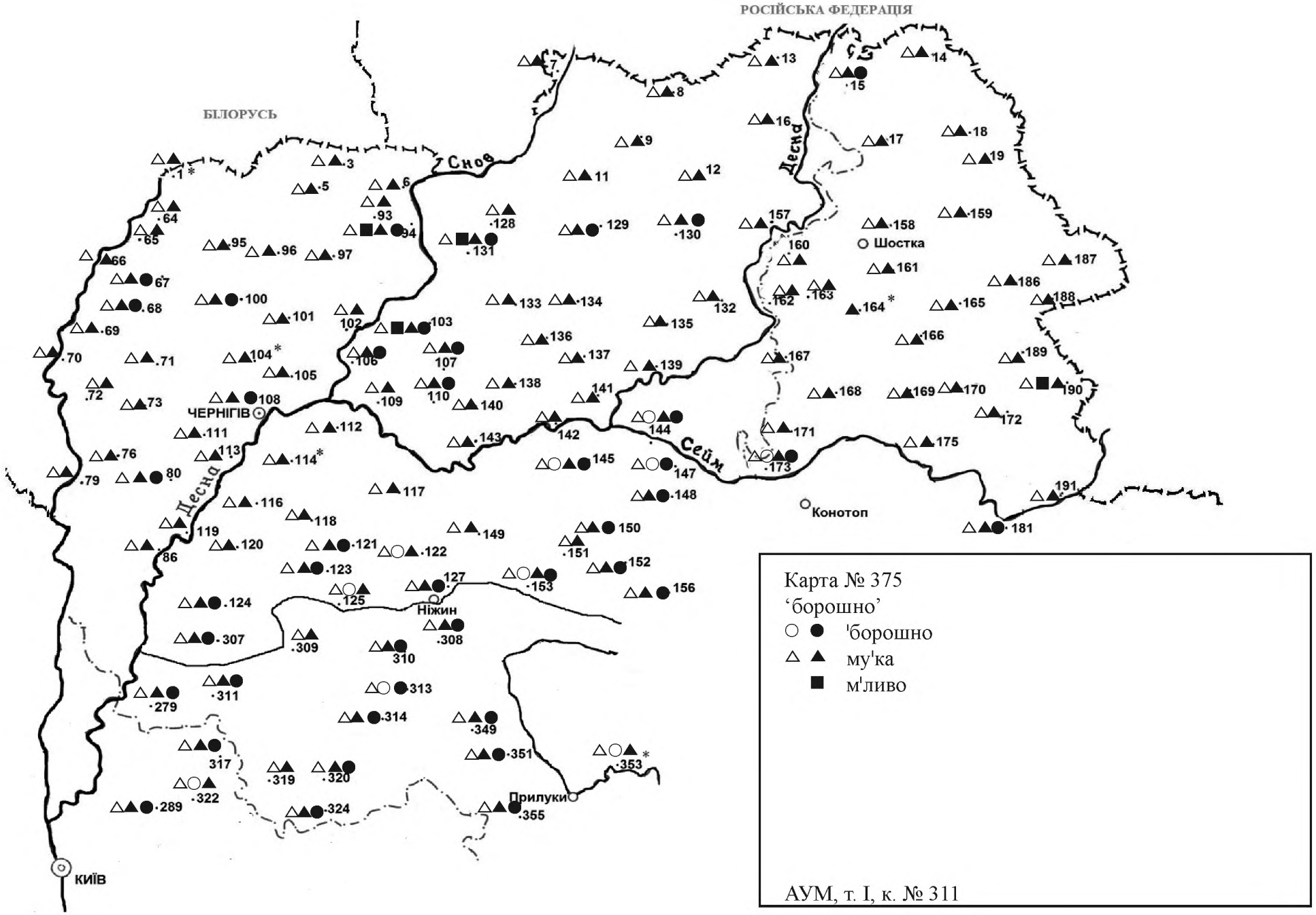

Карта № 375
‘борошно’
○ ● 'борошно
△ ▲ му'ка
■ м'ливо

АУМ, т. І, к. № 311

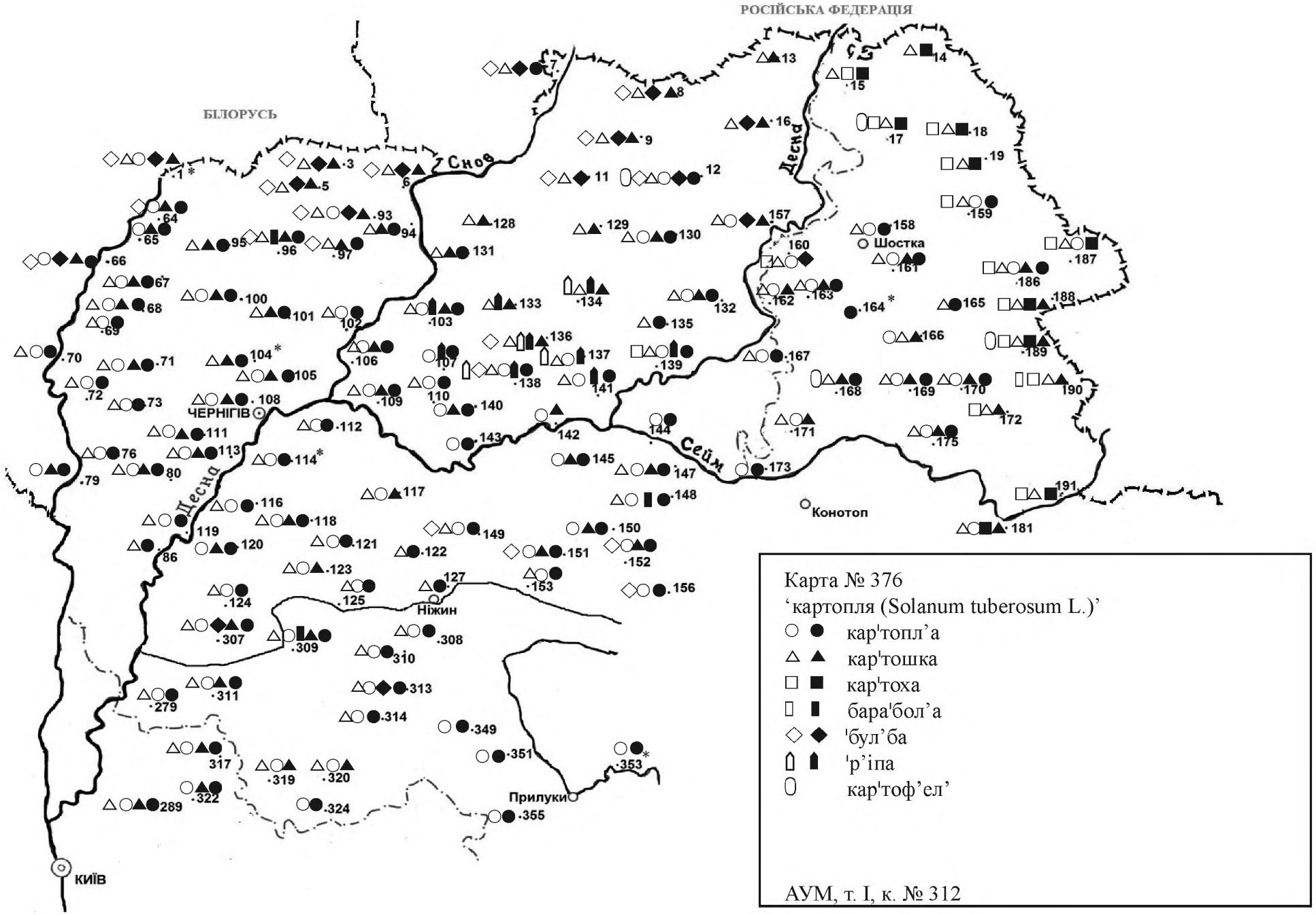

Карта № 376

‘картопля (Solanum tuberosum L.)’

○ ● кар'топл’а

△ ▲ кар'тошка

□ ■ кар'тоха

▯ ▮ бара'бол’а

◇ ◆ 'бул’ба

⬯ ⬮ 'р’іпа

○ кар'тоф’ел’

АУМ, т. І, к. № 312

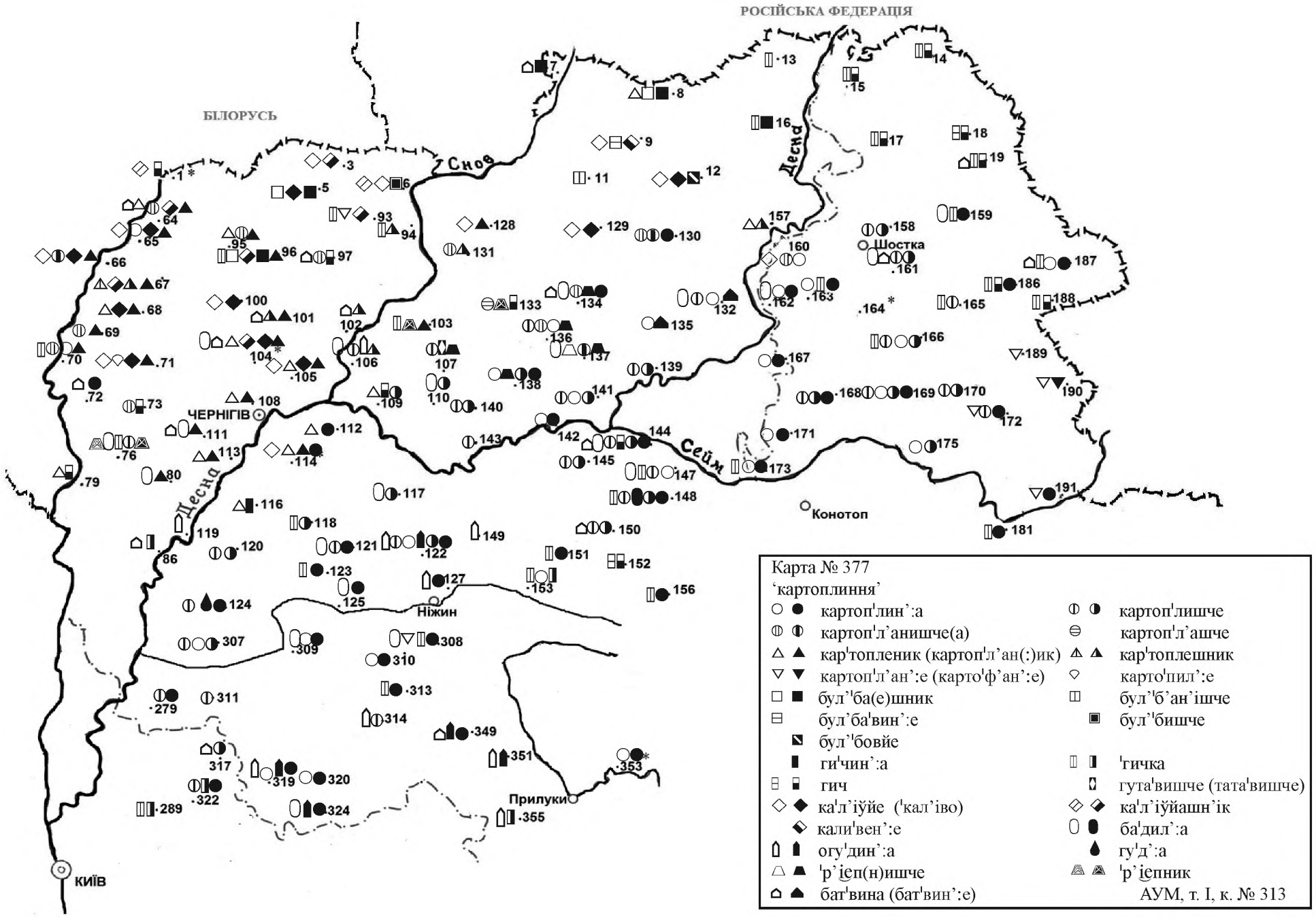

Карта № 377

‘картоплиння’

○ ●	картоп'лин’:а	◑ ◑	картоп'лишче
◍ ◍	картоп'л’анишче(а)	⊖	картоп'л’ашче
△ ▲	кар'топленик (картоп'л’ан(:)ик)	◬ ▲	кар'топлешник
▽ ▼	картоп'л’ан’:е (карто'ф’ан’:е)	◇	карто'пил’:е
□ ■	бул’'ба(е)шник	◫	бул’'б’ан’ішче
⊟	бул’ба'вин’:е	▣	бул’'бишче
◪	бул’'бовйе		
▮	ги'чин’:а	▯ ▮	'гичка
⊟ ▪	гич	◘	гута'вишче (тата'вишче)
◇ ◆	ка'л’іўйе ('кал’іво)	◈ ◆	ка'л’іўйашн’ік
◈	кали'вен’:е	○ ●	ба'дил’:а
▯ ▮	огу'дин’:а	♦	гу'д’:а
△ ▲	'р’іеп(н)ишче	◬ ◬	'р’іепник
⌂ ▲	бат'вина (бат'вин’:е)		

АУМ, т. І, к. № 313

Карта № 378
‘огудиння (огірків)’

- (о)'гудин’:а
- о'гуд
- 'гуда'вин’:а
- 'гуд’:а
- ог’ір'чин’:а
- агу'р’ешн’ік
- гурко'вин’:а
- гур'коўн’ік
- гич
- 'гич’:а
- на'т’іна
- 'коси
- ба'дил’:а
- (о)'гудина
- 'гуда
- 'гудавина
- гу'тин’:е
- (о)гу'рошник
- гурко'вишче
- гу'рочниц’а
- 'гичка
- г’і'чин’:а
- на'тин’:е
- 'в’ет’:е
- бат'ва

АУМ, т. І, к. № 314

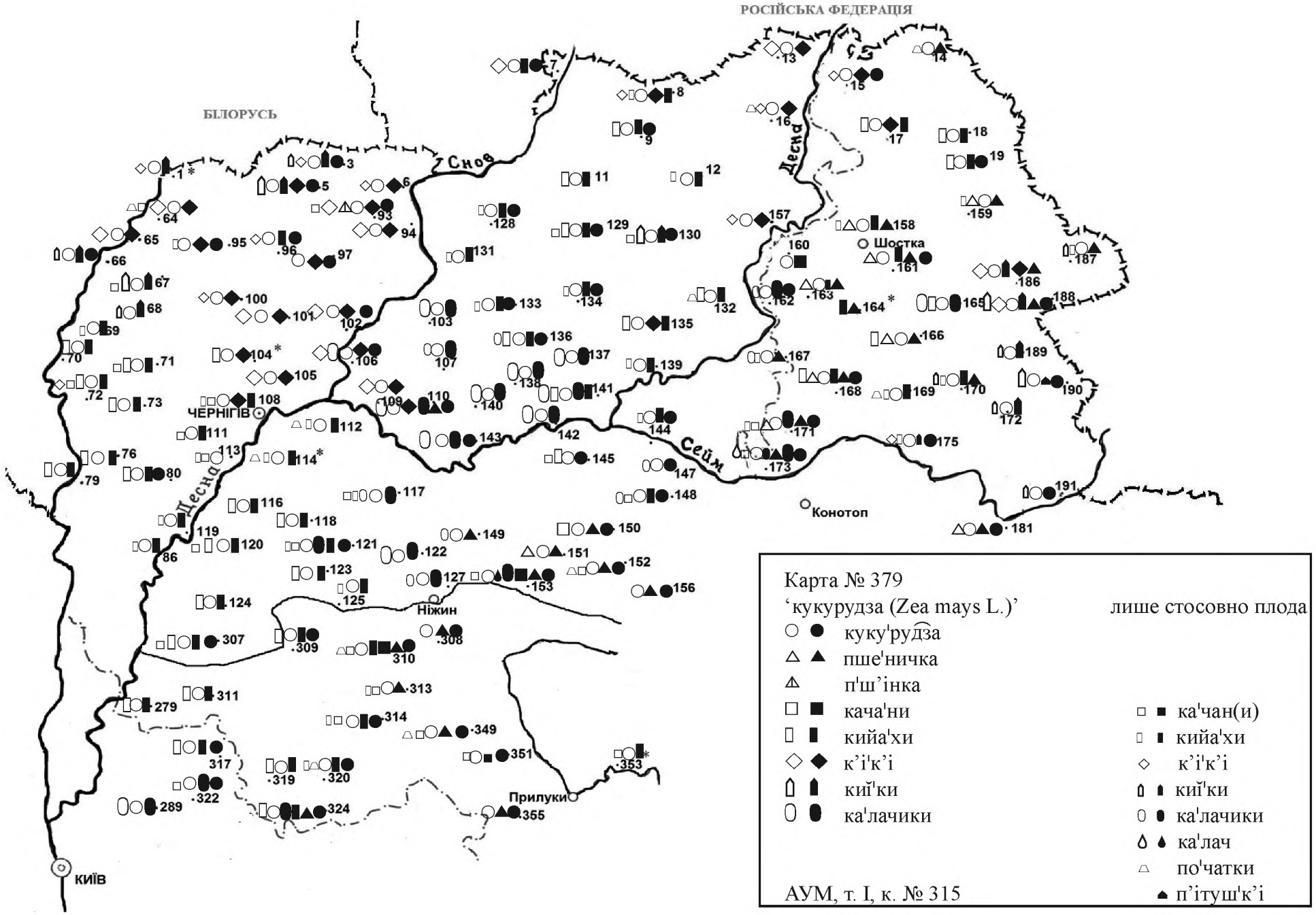

Карта № 379

‘кукурудза (Zea mays L.)’ лише стосовно плода

○ ● куку'рудза	□ ■ ка'чан(и)
△ ▲ пше'ничка	▯ ▮ кийа'хи
⚠ п'ш’інка	◇ к’і'к’і
□ ■ кача'ни	⍓ ⍏ киї'ки
▯ ▮ кийа'хи	○ ● ка'лачики
◇ ◆ к’і'к’і	⍜ ⍟ ка'лач
⍓ ⍏ киї'ки	△ по'чатки
○ ● ка'лачики	▲ п’ітуш'к’і

АУМ, т. І, к. № 315

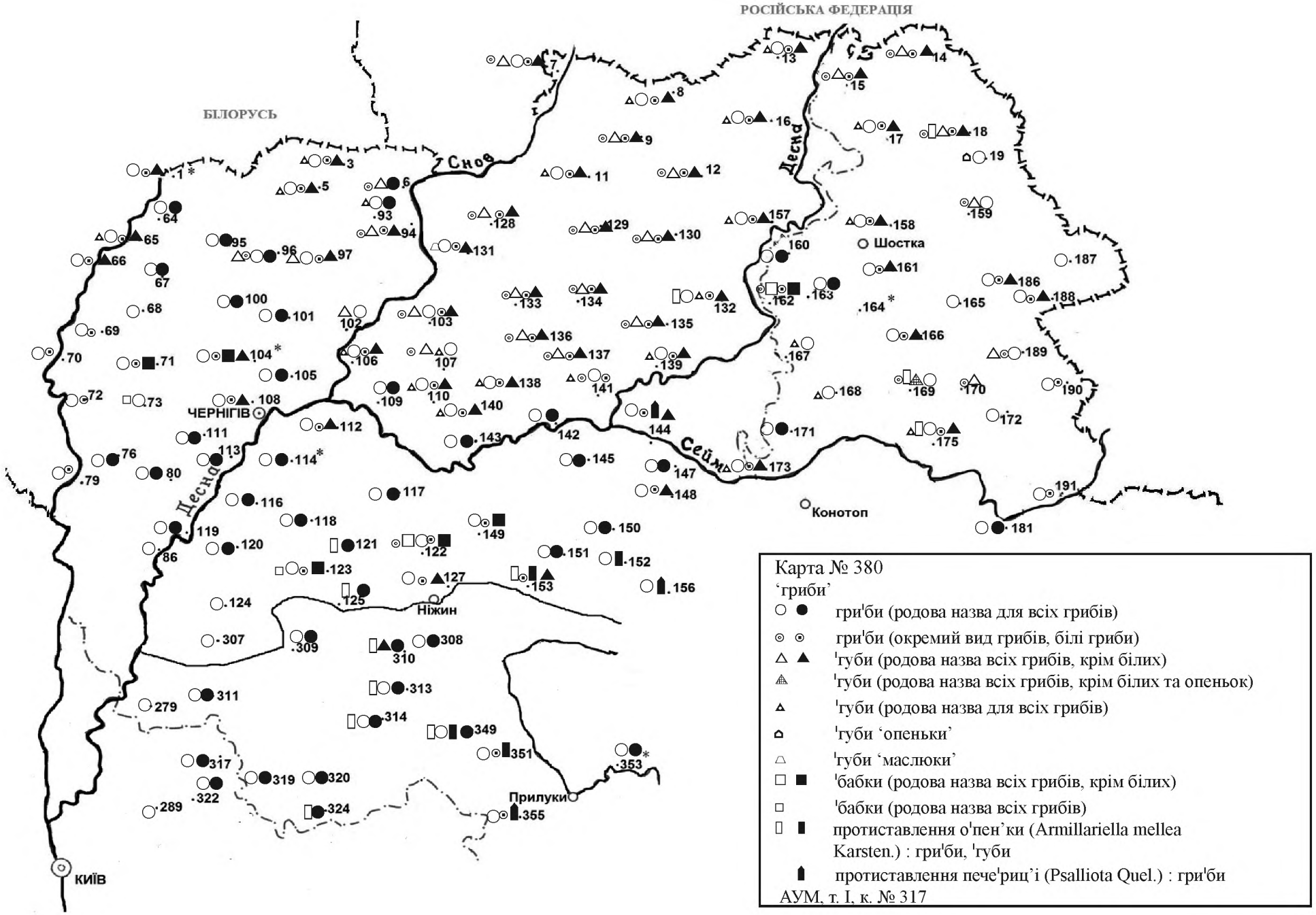

Карта № 380

'гриби'

- ○ ● гри'би (родова назва для всіх грибів)
- ⊙ ⊙ гри'би (окремий вид грибів, білі гриби)
- △ ▲ 'губи (родова назва всіх грибів, крім білих)
- 'губи (родова назва всіх грибів, крім білих та опеньок)
- 'губи (родова назва для всіх грибів)
- 'губи 'опеньки'
- 'губи 'маслюки'
- □ ■ 'бабки (родова назва всіх грибів, крім білих)
- □ 'бабки (родова назва всіх грибів)
- протиставлення о'пен'ки (Armillariella mellea Karsten.) : гри'би, 'губи
- протиставлення пече'риц'і (Psalliota Quel.) : гри'би

АУМ, т. І, к. № 317

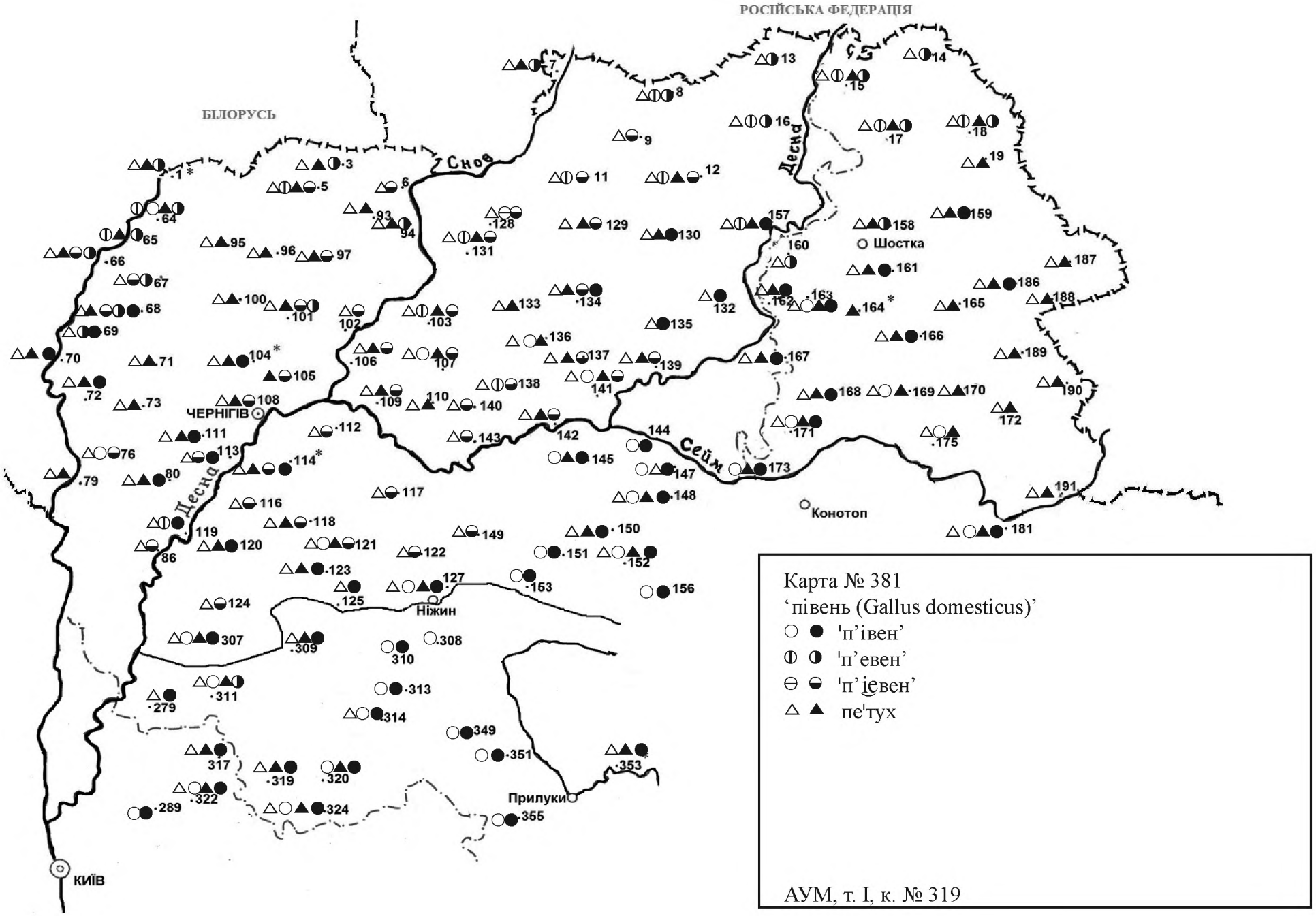

Карта № 381
‘півень (Gallus domesticus)’
○ ● ˈп’івен’
Φ ◑ ˈп’евен’
⊖ ◒ ˈп’i̯евен’
△ ▲ пеˈтух

АУМ, т. I, к. № 319

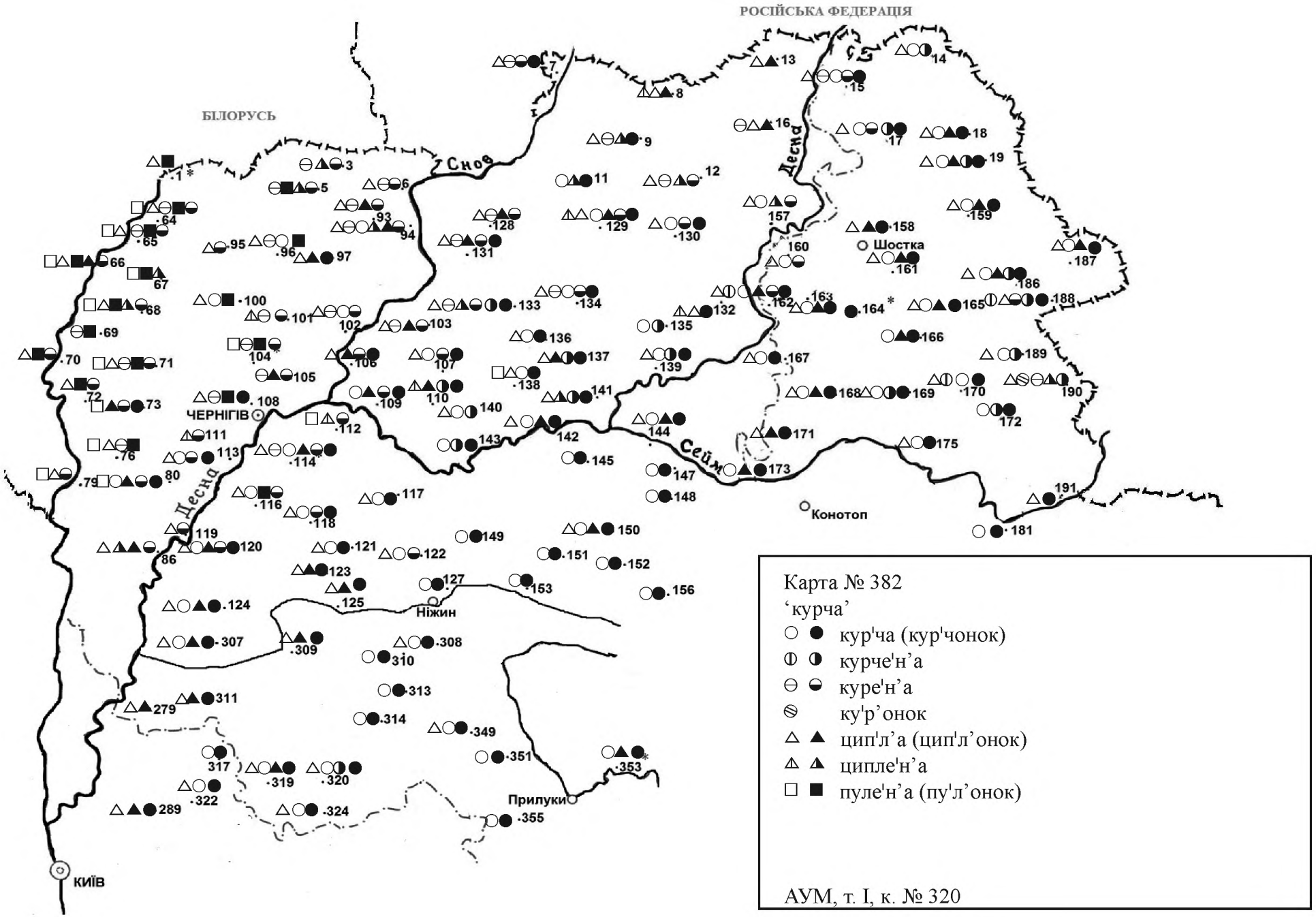

Карта № 382

‘курча’

○ ● кур'ча (кур'чонок)

◑ ◑ курче'н’а

⊖ ◒ куре'н’а

⊘ ку'р’онок

△ ▲ цип'л’а (цип'л’онок)

◬ ▲ ципле'н’а

□ ■ пуле'н’а (пу'л’онок)

АУМ, т. І, к. № 320

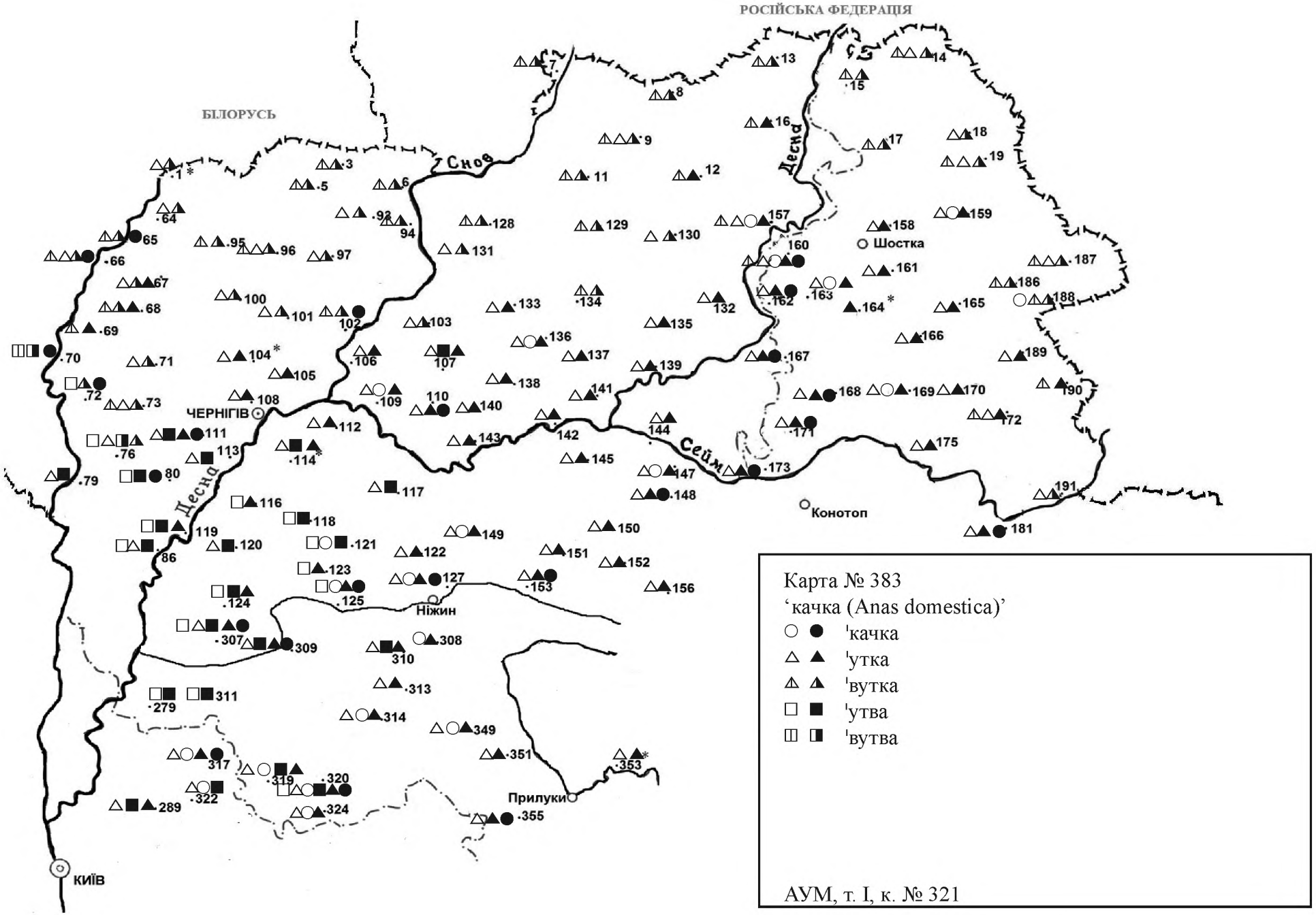

Карта № 383
‘качка (Anas domestica)’
○ ● ˈкачка
△ ▲ ˈутка
⚠ ▲ ˈвутка
□ ■ ˈутва
◫ ◨ ˈвутва

АУМ, т. I, к. № 321

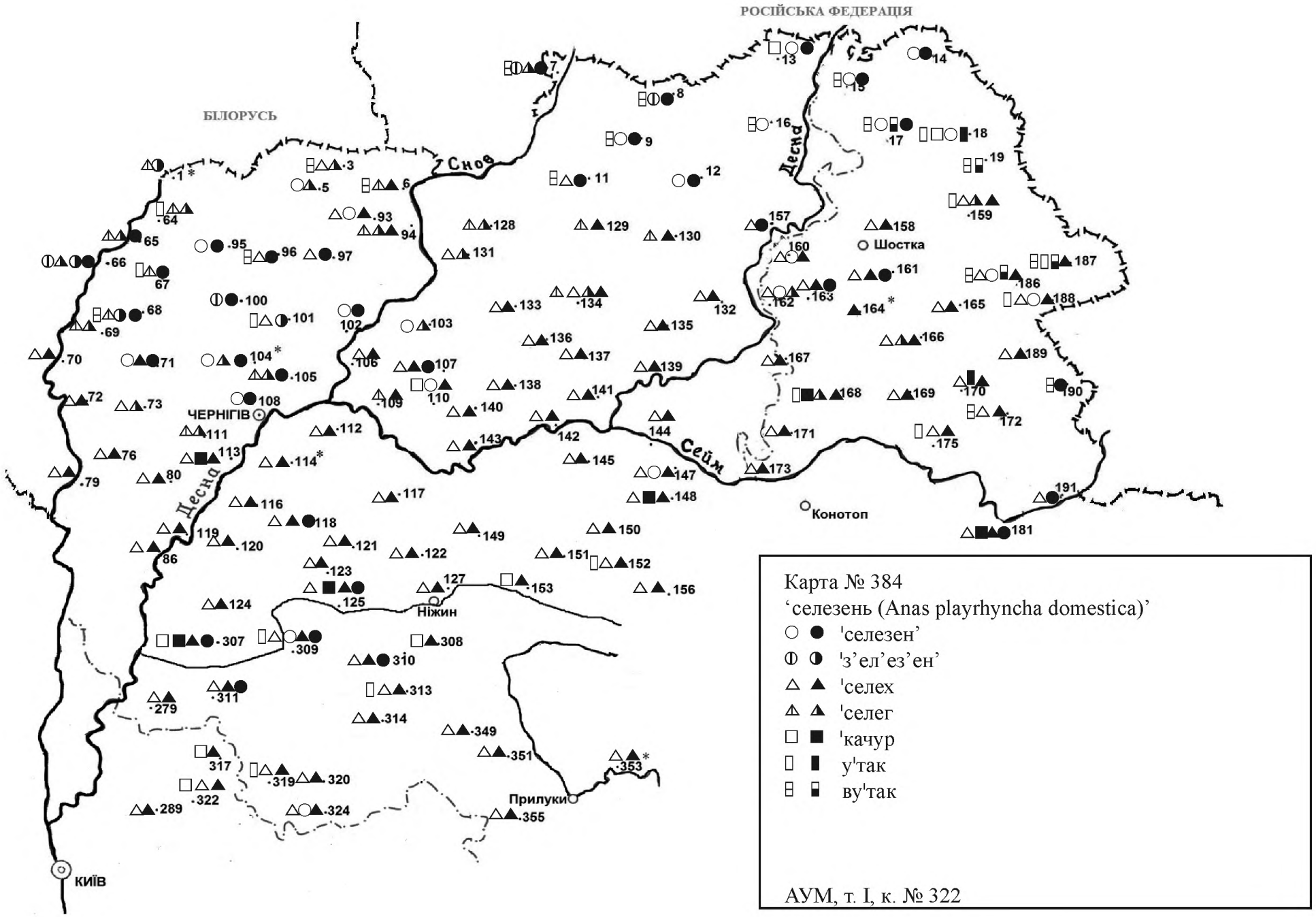

Карта № 384

‘селезень (Anas playrhyncha domestica)’

○ ● ˈселезен’

Φ ◑ ˈз’ел’ез’ен’

△ ▲ ˈселех

⧋ ▲ ˈселег

□ ■ ˈкачур

▯ ▮ у'так

⧈ ▪ ву'так

АУМ, т. І, к. № 322

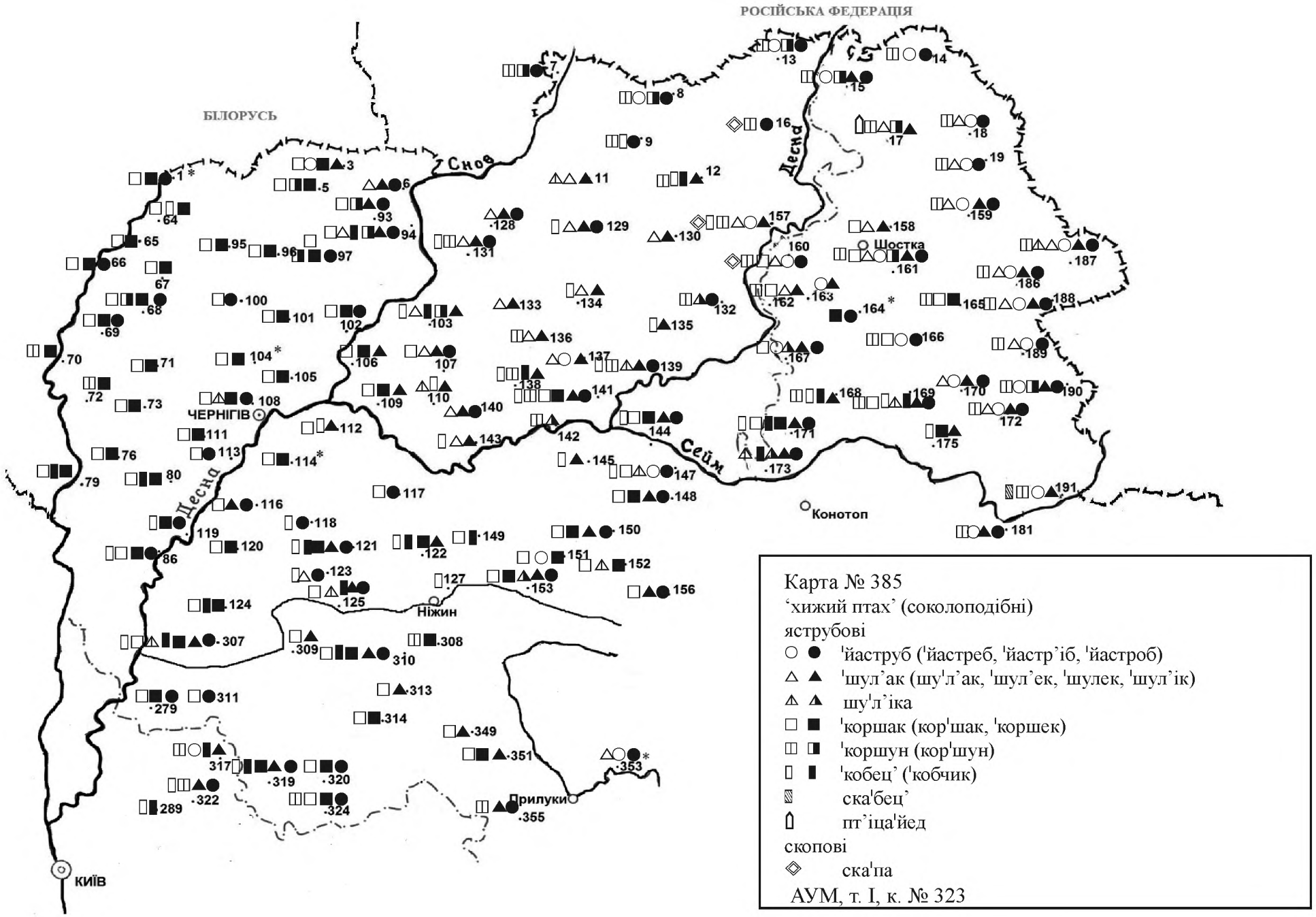

Карта № 385

‘хижий птах’ (соколоподібні)

яструбові

- ○ ● 'йаструб ('йастреб, 'йастр’іб, 'йастроб)
- △ ▲ 'шул’ак (шу'л’ак, 'шул’ек, 'шулек, 'шул’ік)
- ⚠ ▲ шу'л’іка
- □ ■ 'коршак (кор'шак, 'коршек)
- ◫ ◨ 'коршун (кор'шун)
- ▯ ▮ 'кобец’ ('кобчик)
- ▨ ска'бец’
- ⬯ пт’іца'йед

скопові

- ◈ ска'па

АУМ, т. І, к. № 323

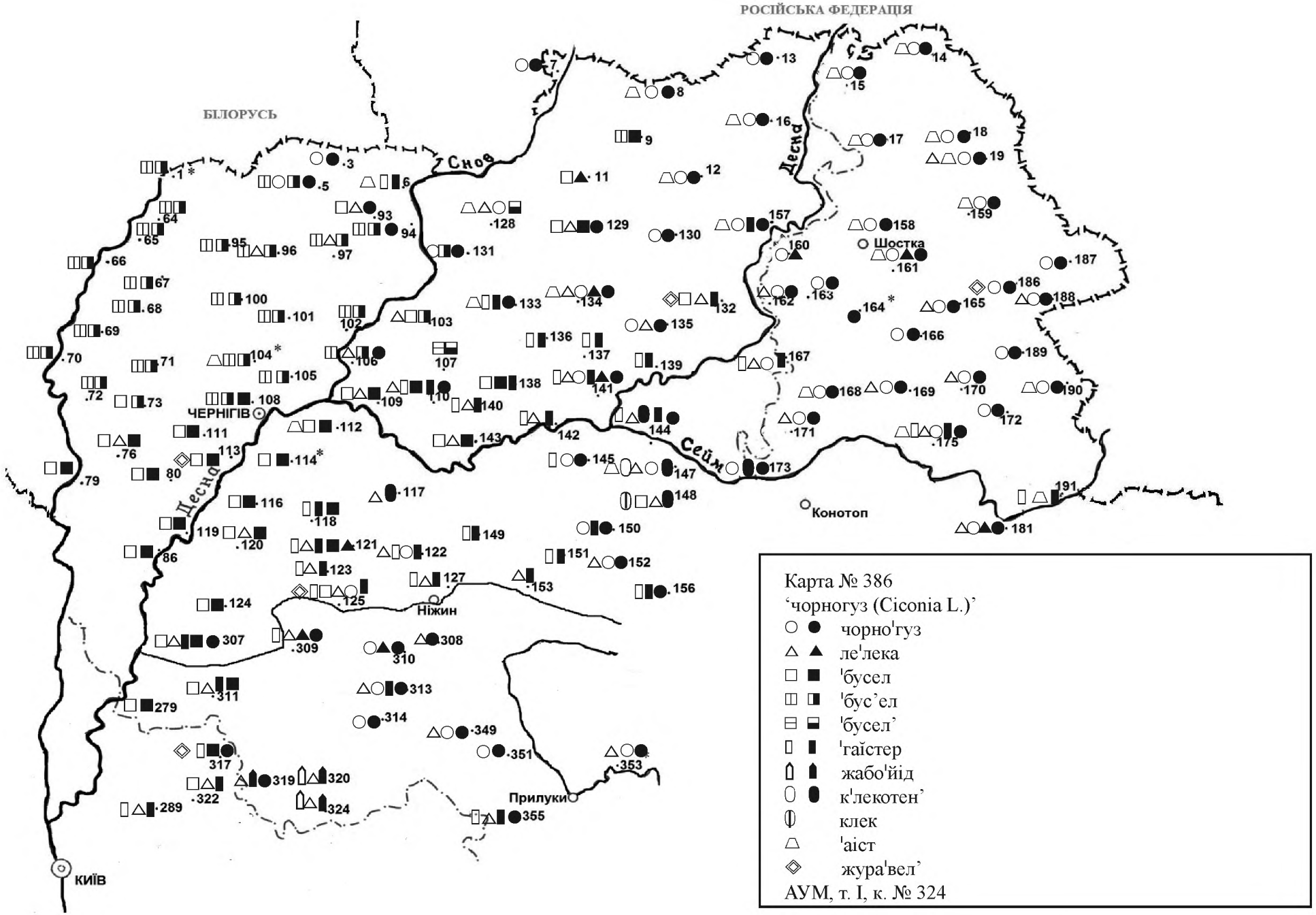

Карта № 386
‘чорногуз (Ciconia L.)’
○ ● чорно'гуз
△ ▲ ле'лека
□ ■ 'бусел
◫ ◨ 'бус’ел
⊟ ⬓ 'бусел’
▯ ▮ 'гаїстер
⬯ ⬮ жабо'йід
○ ⬮ к'лекотен’
⬯ клек
△ 'аіст
◈ жура'вел’
АУМ, т. І, к. № 324

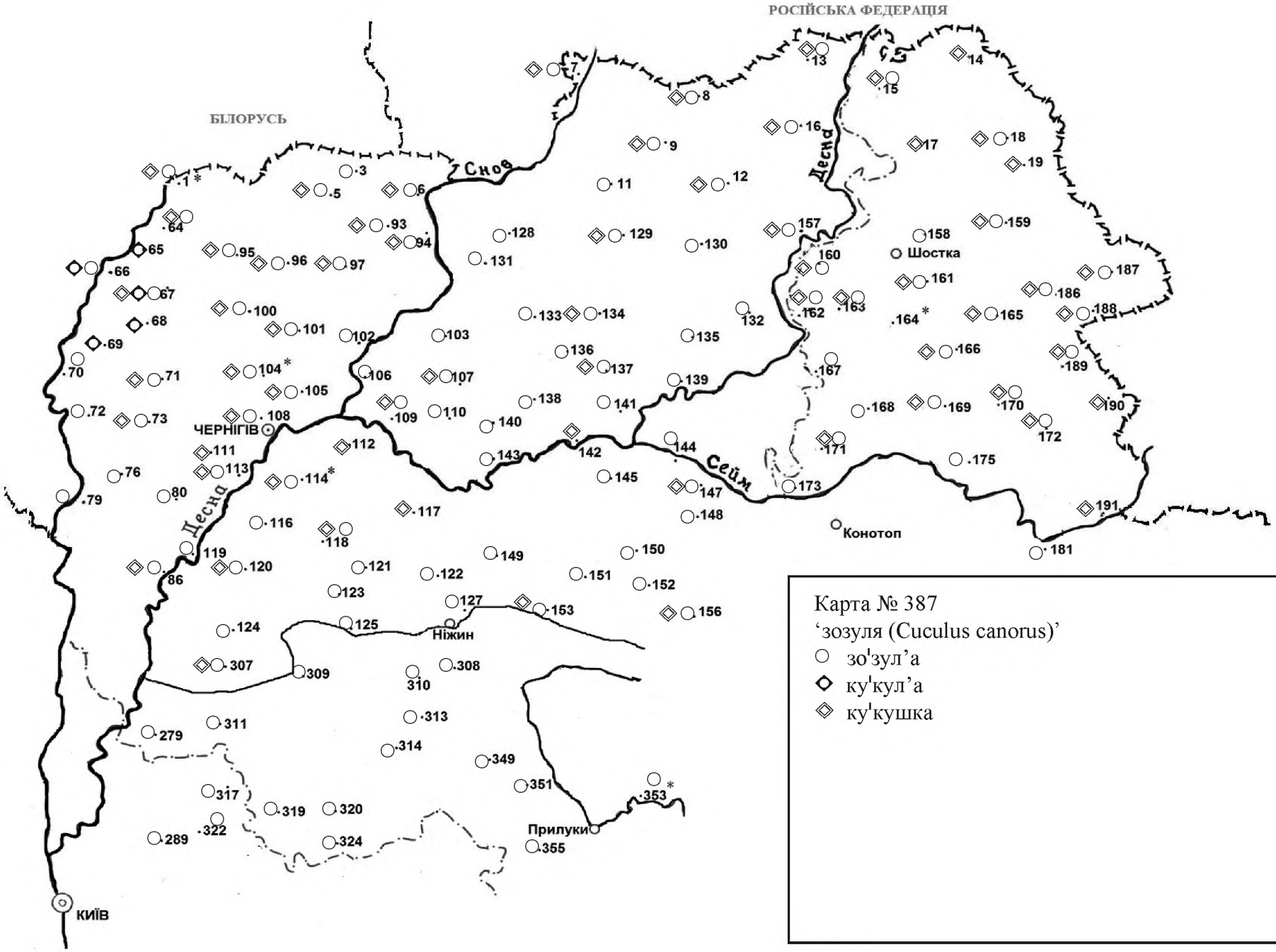

Карта № 387
‘зозуля (Cuculus canorus)’
○ зо'зул’а
◇ ку'кул’а
◈ ку'кушка

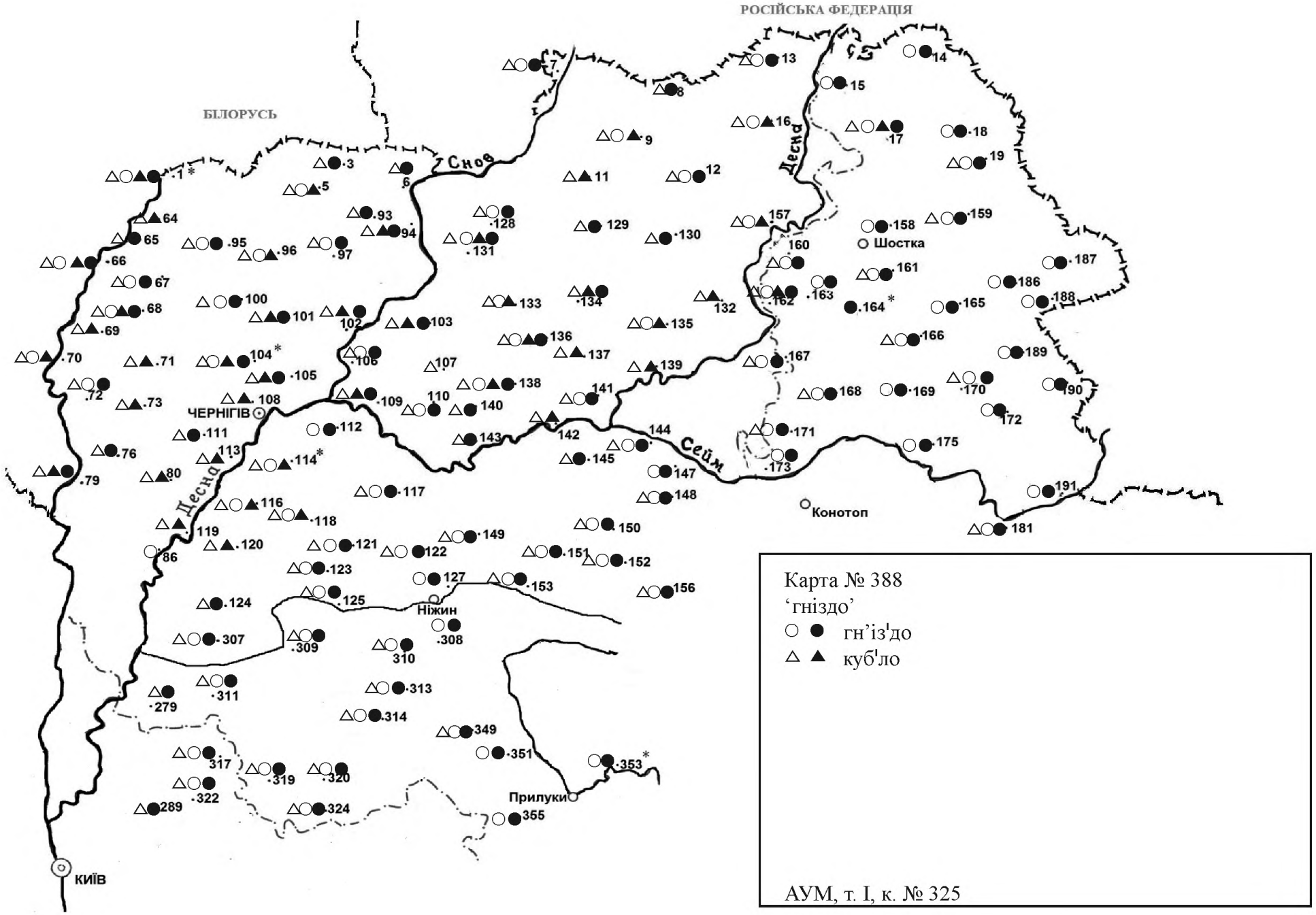

Карта № 388
‘гніздо’
○ ● гн’із'до
△ ▲ куб'ло

АУМ, т. І, к. № 325

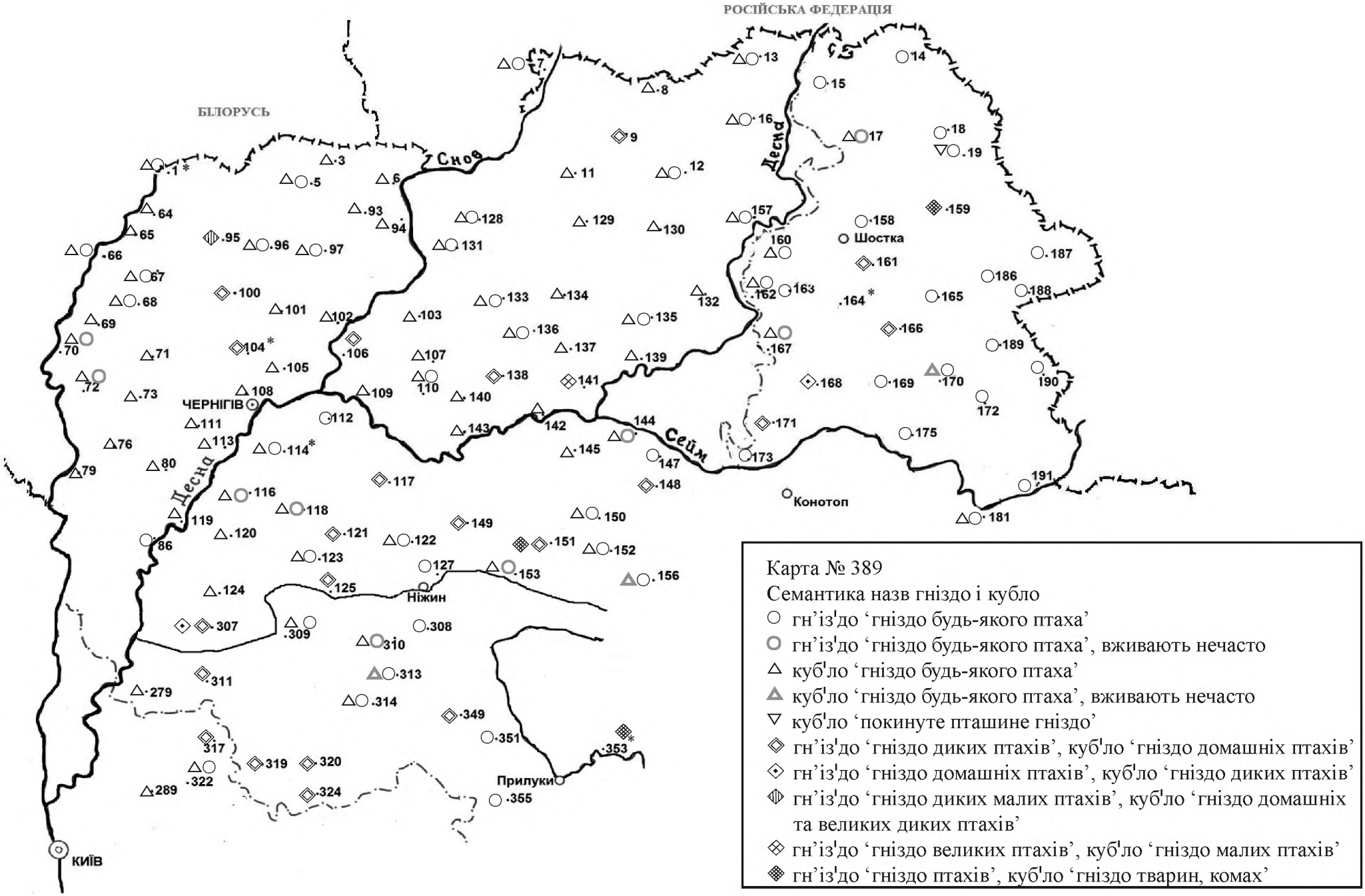

Карта № 389

Семантика назв гніздо і кубло

- ○ гн’із'до ‘гніздо будь-якого птаха’
- ○ гн’із'до ‘гніздо будь-якого птаха’, вживають нечасто
- △ куб'ло ‘гніздо будь-якого птаха’
- ▲ куб'ло ‘гніздо будь-якого птаха’, вживають нечасто
- ▽ куб'ло ‘покинуте пташине гніздо’
- ◇ гн’із'до ‘гніздо диких птахів’, куб'ло ‘гніздо домашніх птахів’
- ◈ гн’із'до ‘гніздо домашніх птахів’, куб'ло ‘гніздо диких птахів’
- ◈ гн’із'до ‘гніздо диких малих птахів’, куб'ло ‘гніздо домашніх та великих диких птахів’
- ⊗ гн’із'до ‘гніздо великих птахів’, куб'ло ‘гніздо малих птахів’
- ◆ гн’із'до ‘гніздо птахів’, куб'ло ‘гніздо тварин, комах’

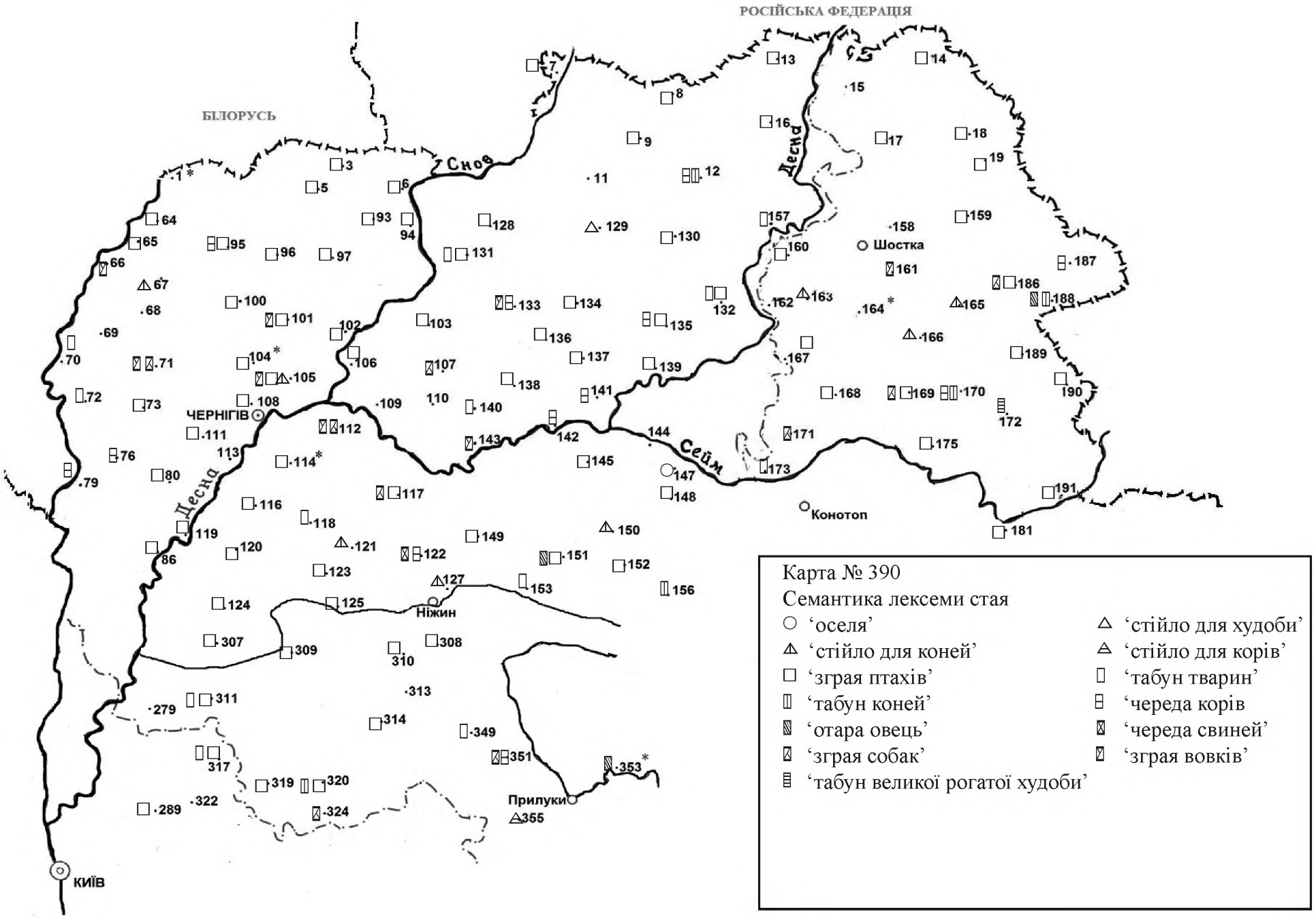

Карта № 390

Семантика лексеми стая

- ○ ‘оселя’
- △ ‘стійло для худоби’
- ⚠ ‘стійло для коней’
- △ ‘стійло для корів’
- □ ‘зграя птахів’
- ▯ ‘табун тварин’
- ▯▯ ‘табун коней’
- ▯▯ ‘череда корів
- ▨ ‘отара овець’
- ▨ ‘череда свиней’
- ▨ ‘зграя собак’
- ▨ ‘зграя вовків’
- ▤ ‘табун великої рогатої худоби’

Карта № 391
‘мурашки (Formicidae)’
○ ● му'рашки
⊙ мураш'н’а
◐ ◑ му'рахи
⊖ ◒ мураў'йі (мураў'л’і)
◈ мураш'к’а
◙ мура'ши
△ ▲ ко'машки
⚠ ко'махи
△ комашни'ки
□ ■ комаш'н’а
▯ ▮ кома'р’і
АУМ, т. І, к. № 326

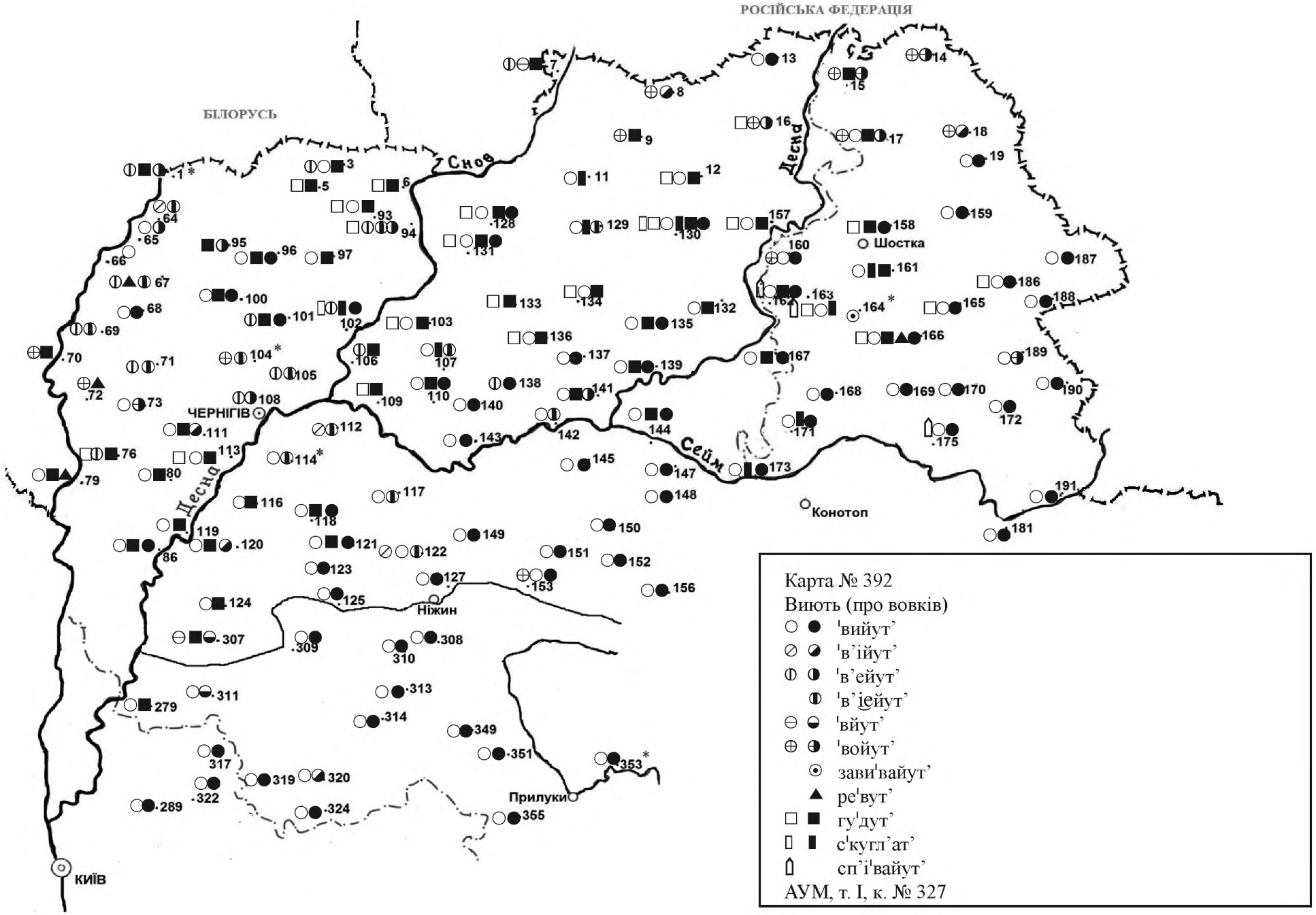

Карта № 392
Виють (про вовків)
○ ● ˈвийутʼ
⊘ ◪ ˈвʼійутʼ
◐ ◑ ˈвʼейутʼ
◑ ˈвʼієйутʼ
⊖ ◒ ˈвйутʼ
⊕ ◑ ˈвойутʼ
⊙ завиˈвайутʼ
▲ реˈвутʼ
□ ■ гуˈдутʼ
▯ ▮ сˈкуглʼатʼ
⇧ спʼіˈвайутʼ
АУМ, т. І, к. № 327

Карта № 393

М’явкають (про котів)

○ ● 'н’аўкайут’

⊕ 'наўкайут’

△ ▲ 'м’аўкайут’

⧋ ▲ м'н’аўкайут’

△ ▲ м'йаўкайут’

▽ ▼ 'маўкайут’

□ ■ 'каўкайут’

▯ 'л’аўкайут’

⌂ кри'чат’

▲ кур'н’аўкайут’

АУМ, т. І, к. № 328

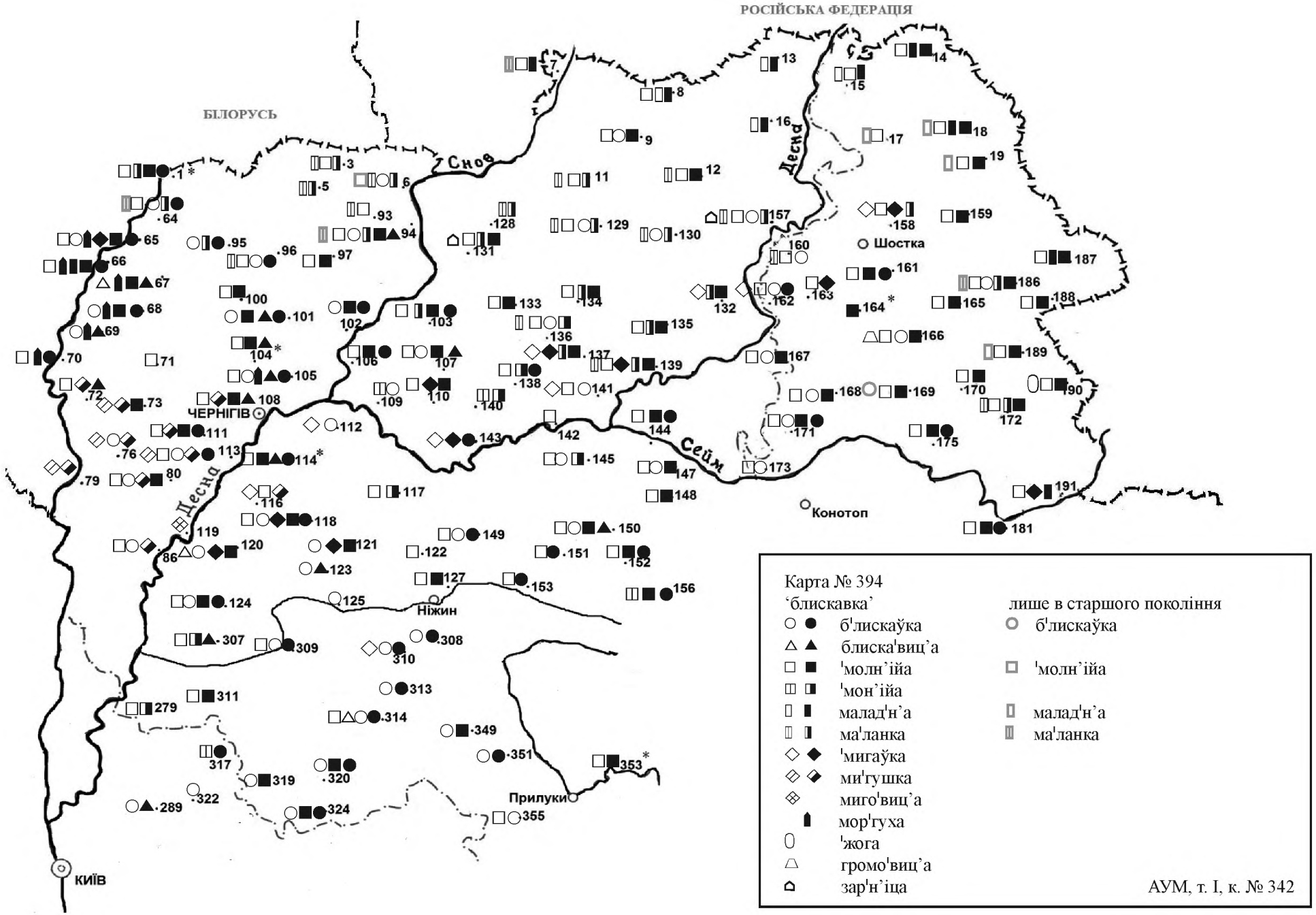
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ
БІЛОРУСЬ
Снов
Десна
Сейм
Шостка
Конотоп
Ніжин
Прилуки
ЧЕРНІГІВ
КИЇВ
Карта № 394
‘блискавка’
б'лискаўка
блиска'виц’а
'молн’ійа
'мон’ійа
малад'н’а
ма'ланка
'мигаўка
ми'гушка
миго'виц’а
мор'гуха
'жога
громо'виц’а
зар'н’іца
лише в старшого покоління
б'лискаўка
'молн’ійа
малад'н’а
ма'ланка
АУМ, т. І, к. № 342

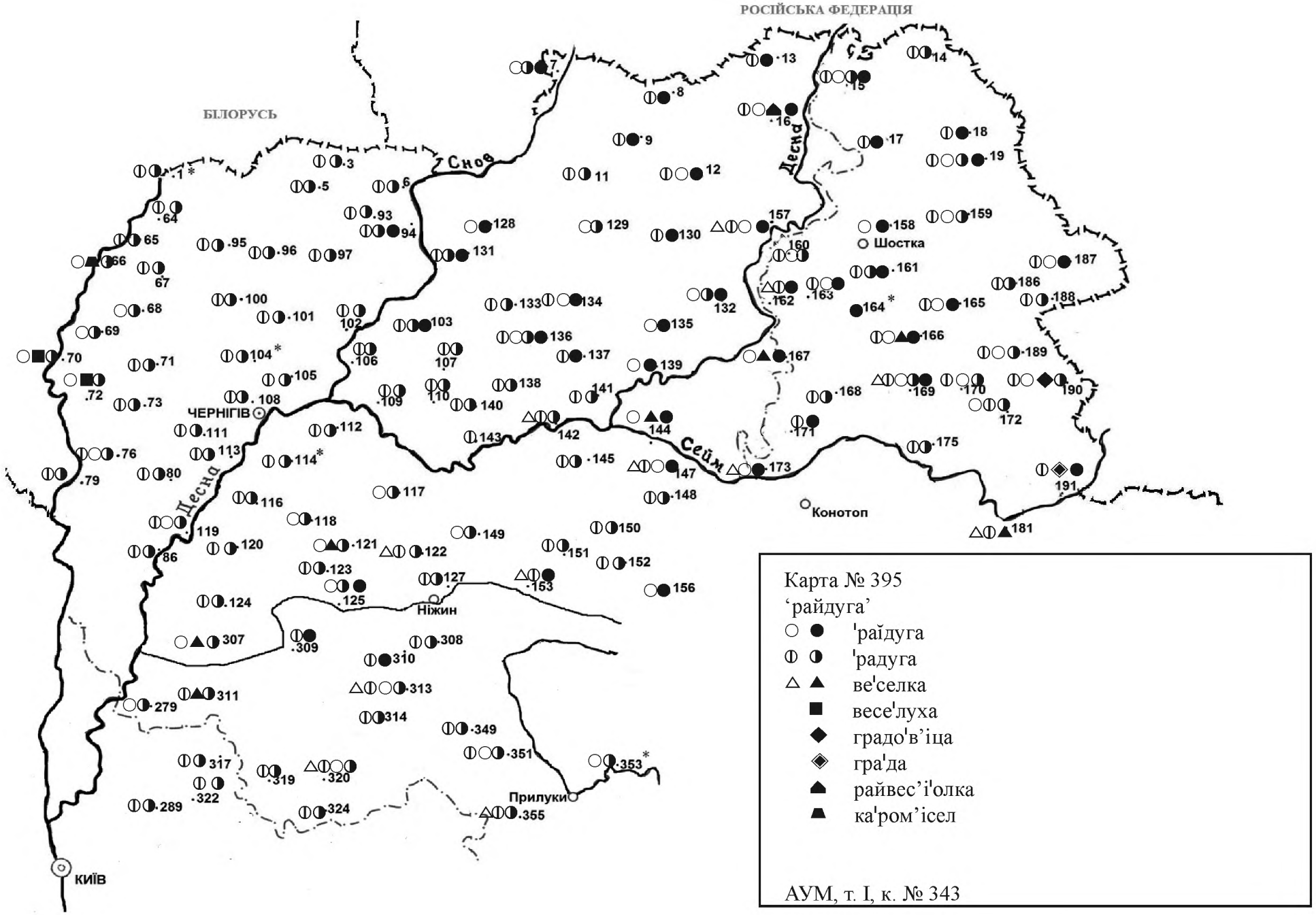

Карта № 395
‘райдуга’

- ○ ● 'раїдуга
- ◑ 'радуга
- △ ▲ ве'селка
- ■ весе'луха
- ◆ градо'в’іца
- ◈ гра'да
- ▲ райвес’і'олка
- ▲ ка'ром’ісел

АУМ, т. І, к. № 343

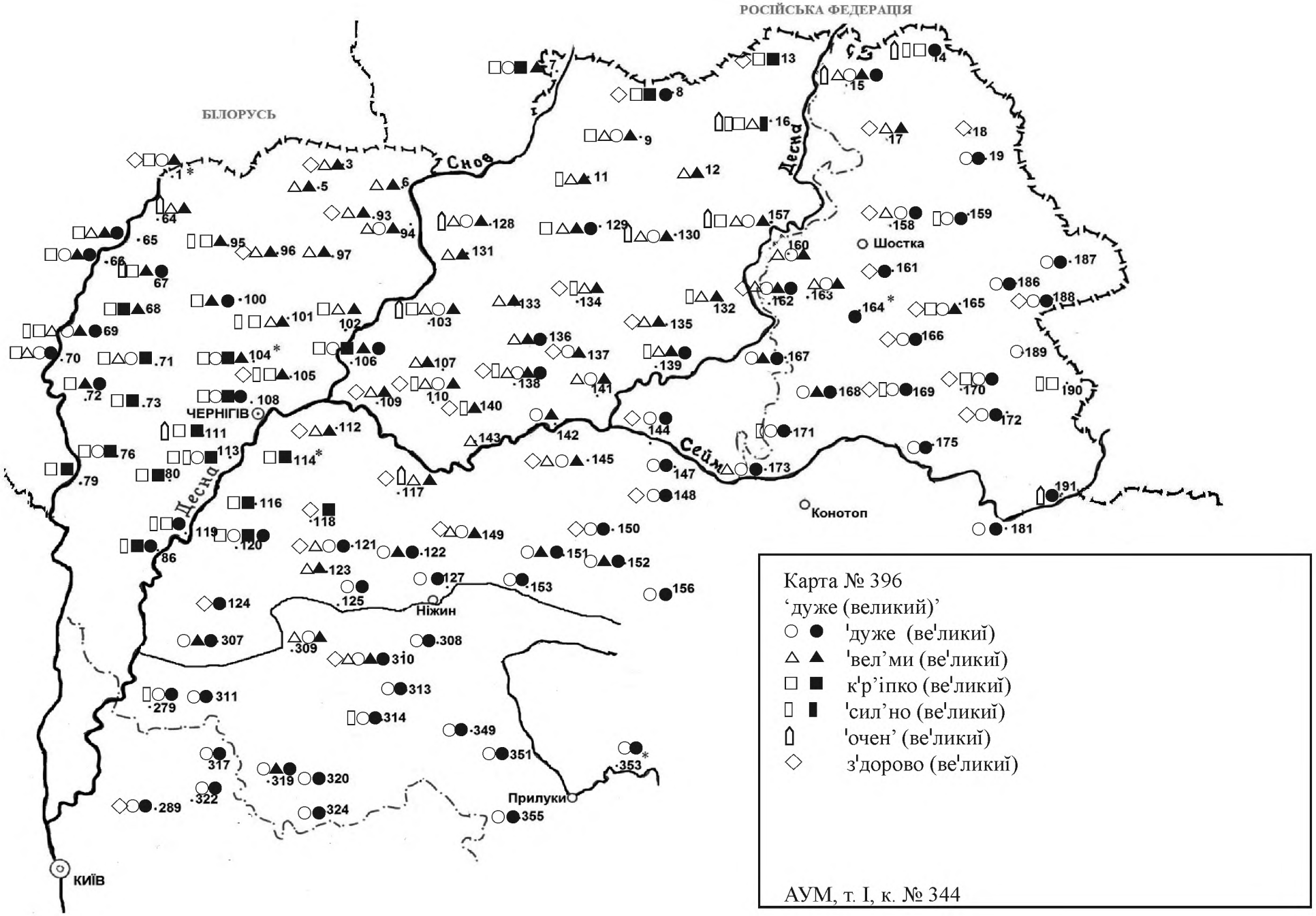

Карта № 396

‘дуже (великий)’

○ ● 'дуже (ве'ликий)

△ ▲ 'вел’ми (ве'ликий)

□ ■ к'р’іпко (ве'ликий)

▯ ▮ 'сил’но (ве'ликий)

⌂ 'очен’ (ве'ликий)

◇ з'дорово (ве'ликий)

АУМ, т. І, к. № 344

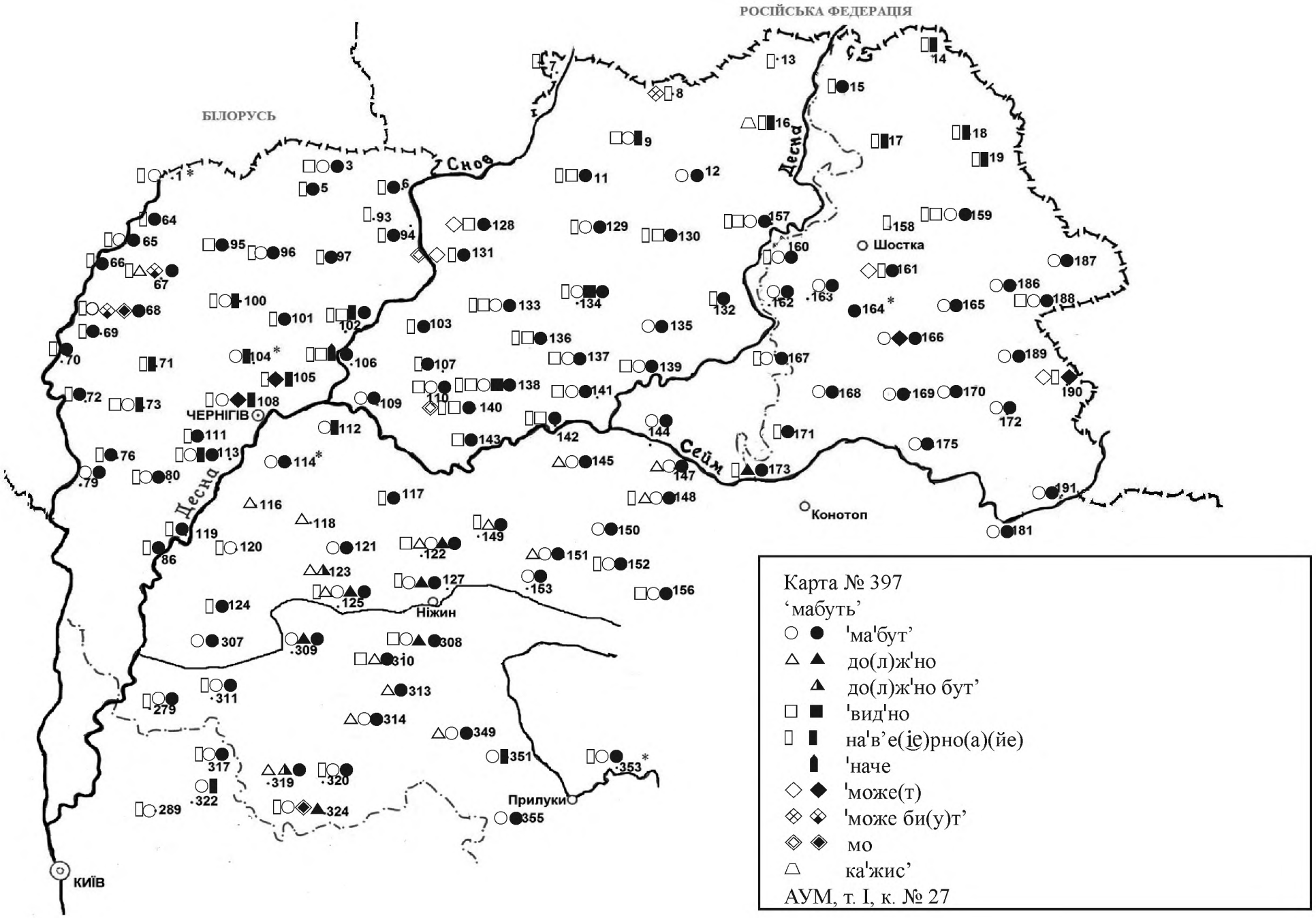

Карта № 397
‘мабуть’
○ ● 'ма'бут’
△ ▲ до(л)ж'но
▲ до(л)ж'но бут’
□ ■ 'вид'но
▯ ▮ на'в’е(ie)рно(а)(йе)
▮ 'наче
◇ ◆ 'може(т)
◈ ◈ 'може би(у)т’
◈ ◈ мо
△ ка'жис’
АУМ, т. І, к. № 27

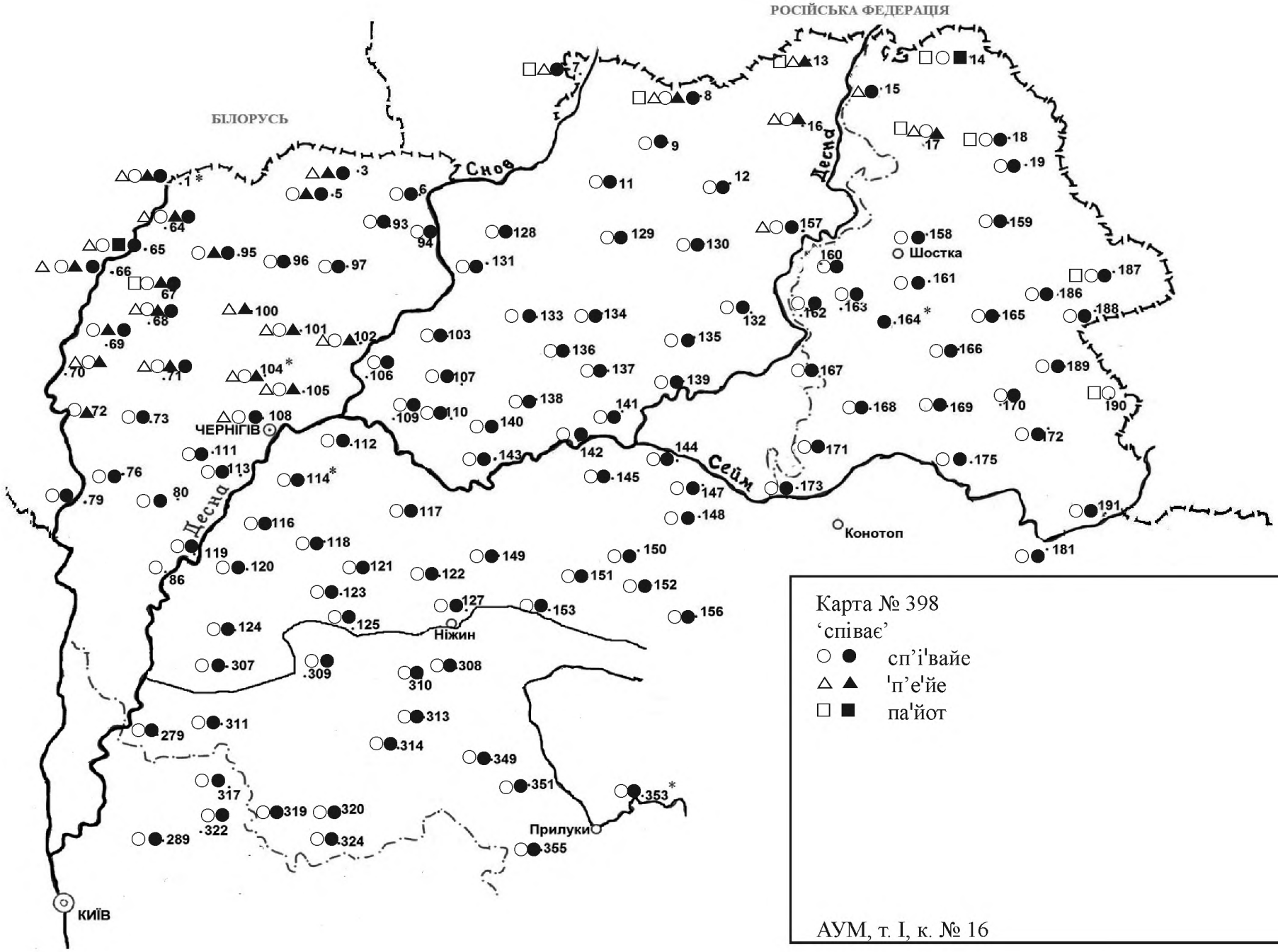

Карта № 398
‘співає’
○ ● сп’і'вайе
△ ▲ 'п’е'йе
□ ■ па'йот

АУМ, т. І, к. № 16

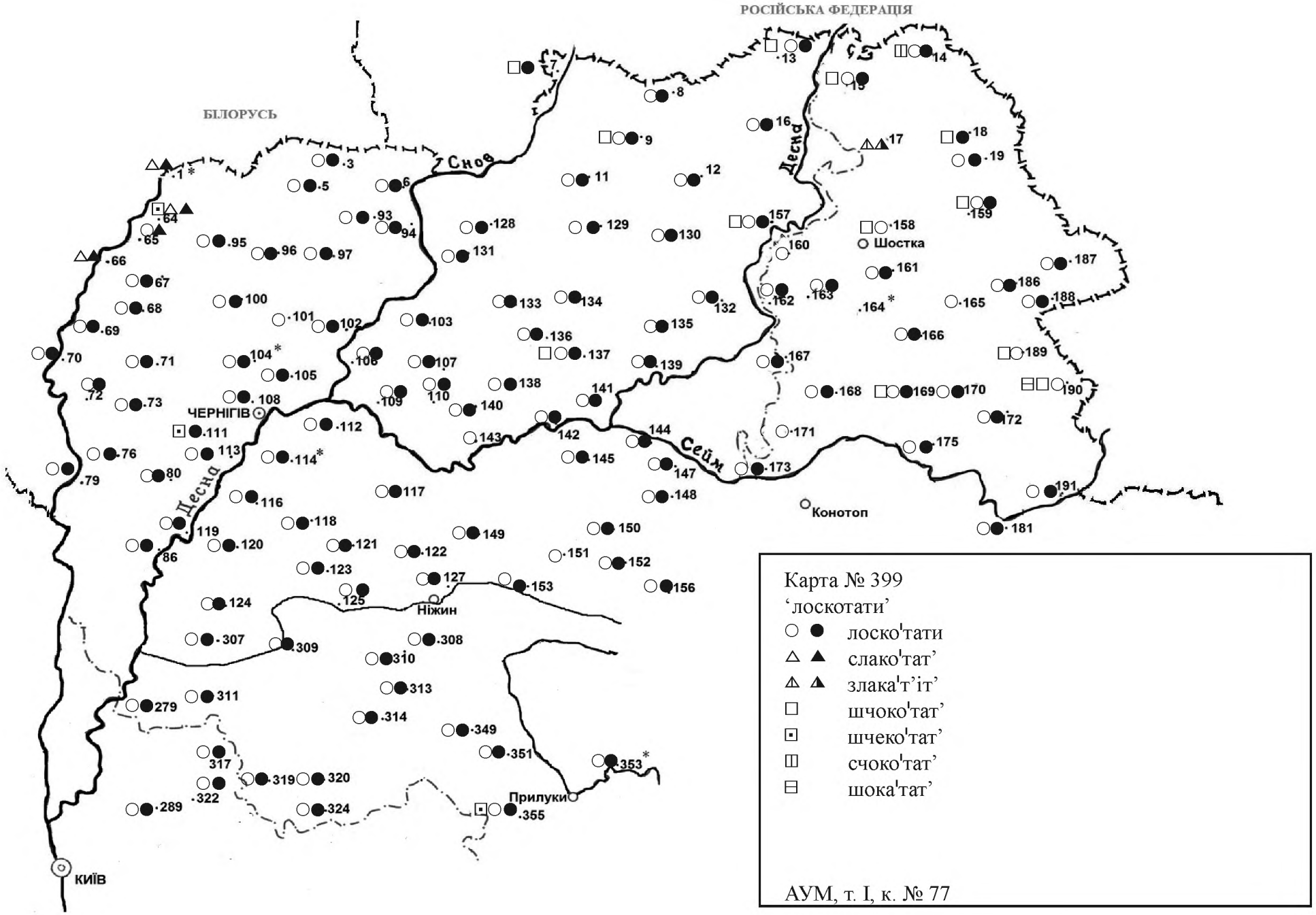

Карта № 399
‘лоскотати’

- ○ ● лоско'тати
- △ ▲ слако'тат’
- ⚠ ▲ злака'т’іт’
- □ шчоко'тат’
- ⊡ шчеко'тат’
- ◫ счоко'тат’
- ⊟ шока'тат’

АУМ, т. І, к. № 77

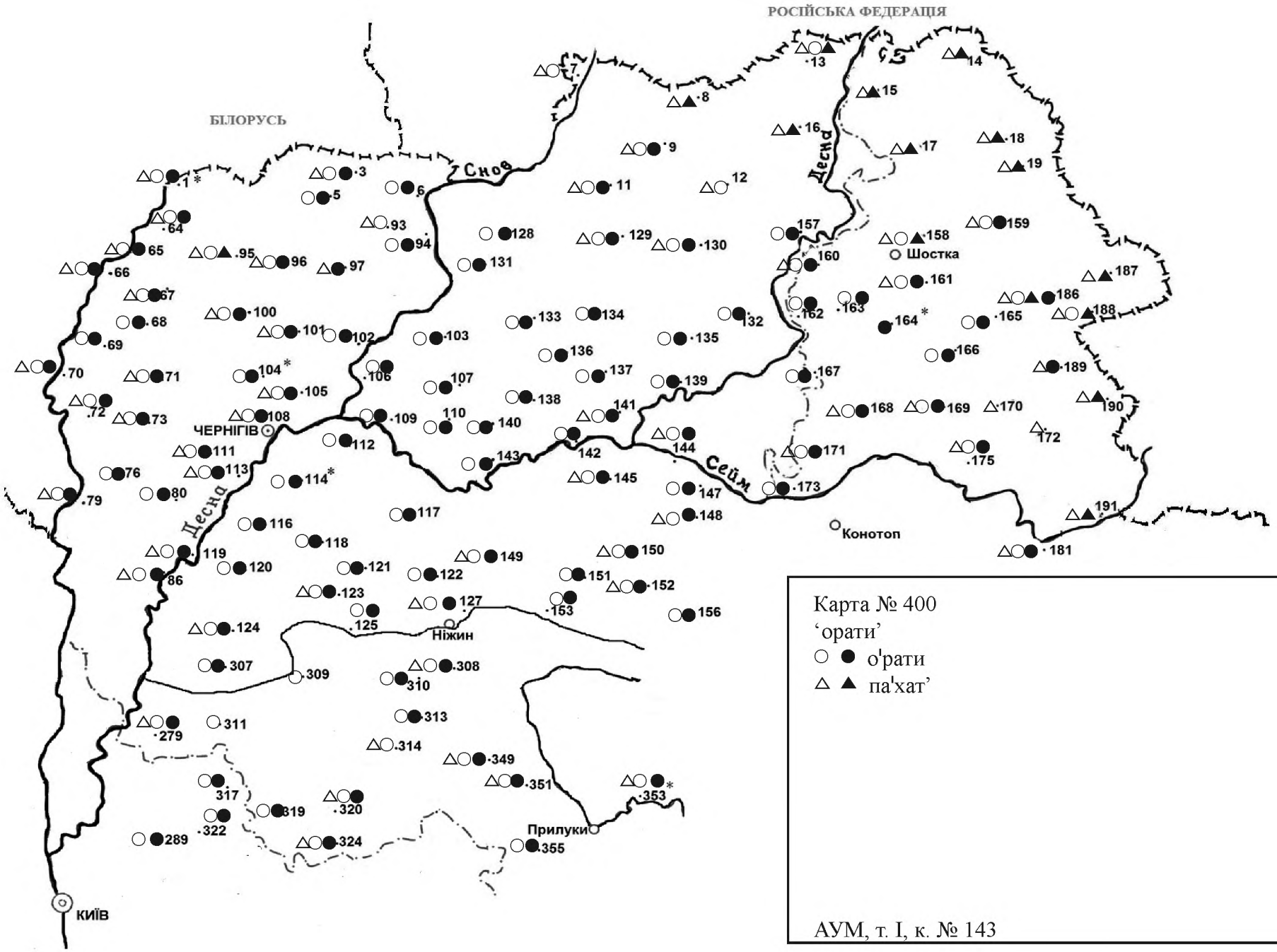

Карта № 400
‘орати’
○ ● о'рати
△ ▲ па'хат’

АУМ, т. І, к. № 143

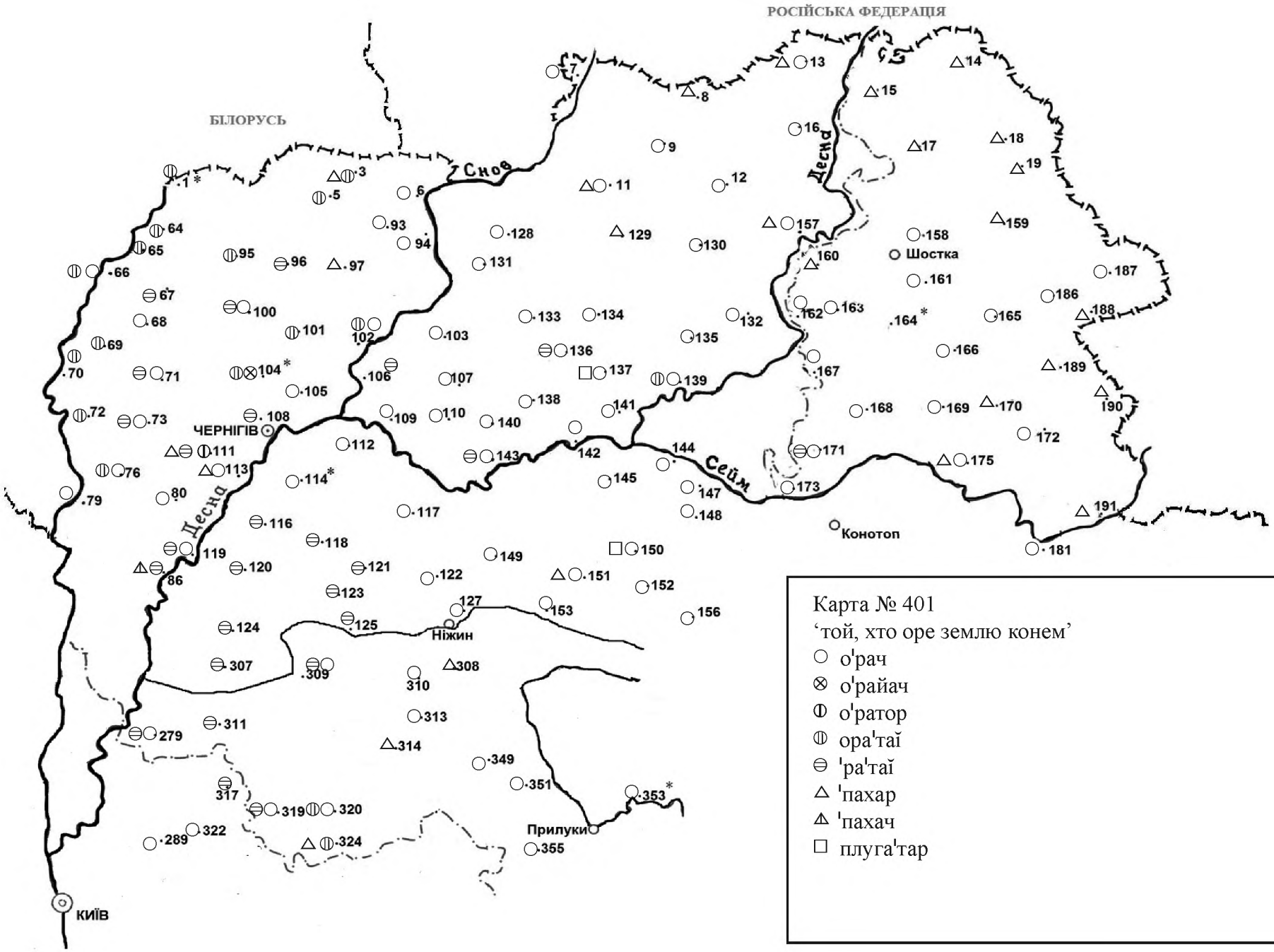

Карта № 401

‘той, хто оре землю конем’

○ о'рач

⊗ о'райач

Ⓘ о'ратор

◍ ора'таї

⊖ 'ра'таї

△ 'пахар

⚠ 'пахач

□ плуга'тар

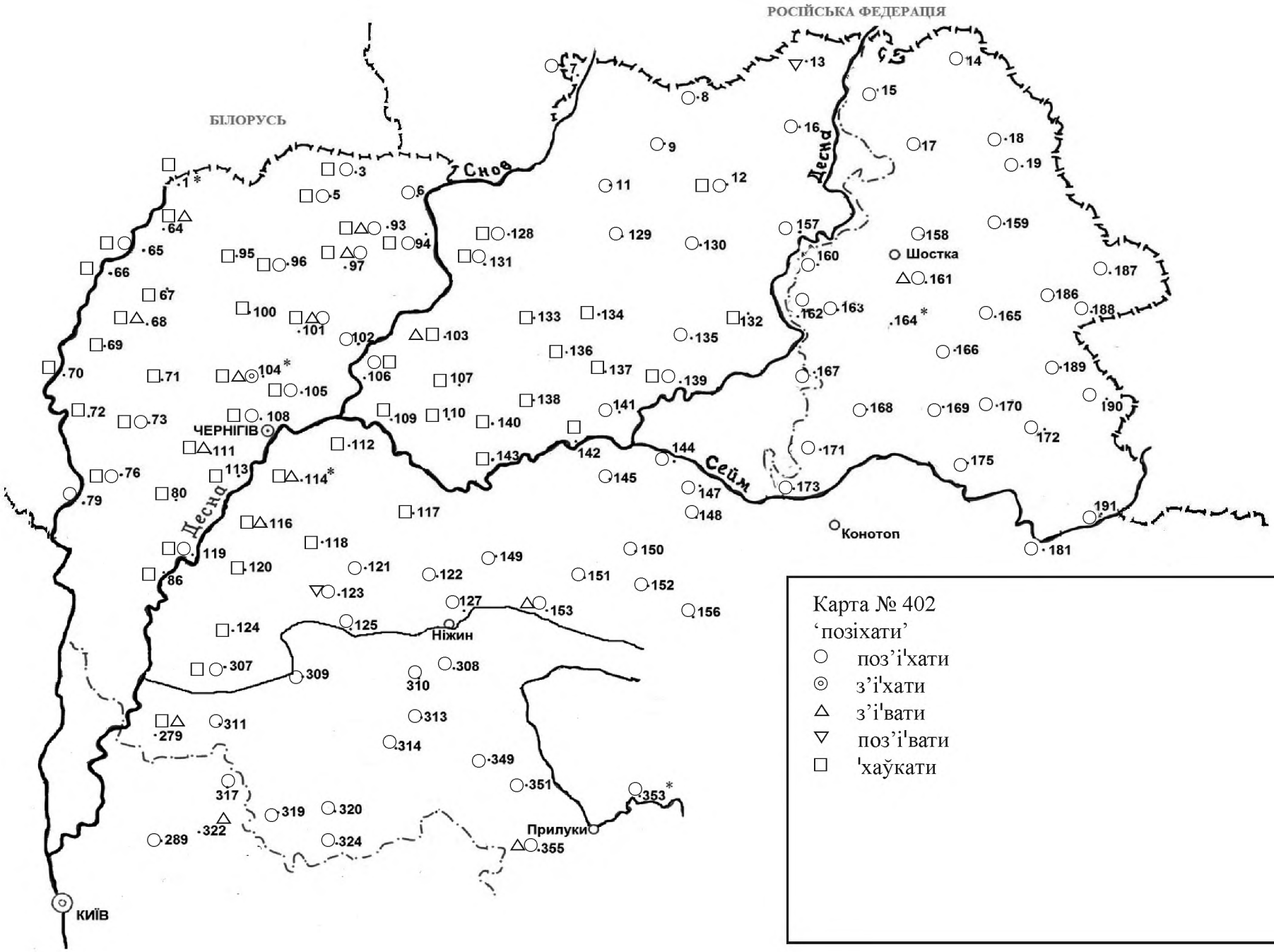

Карта № 402
‘позіхати’

- ○ поз’і'хати
- ◎ з’і'хати
- △ з’і'вати
- ▽ поз’і'вати
- □ 'хаўкати

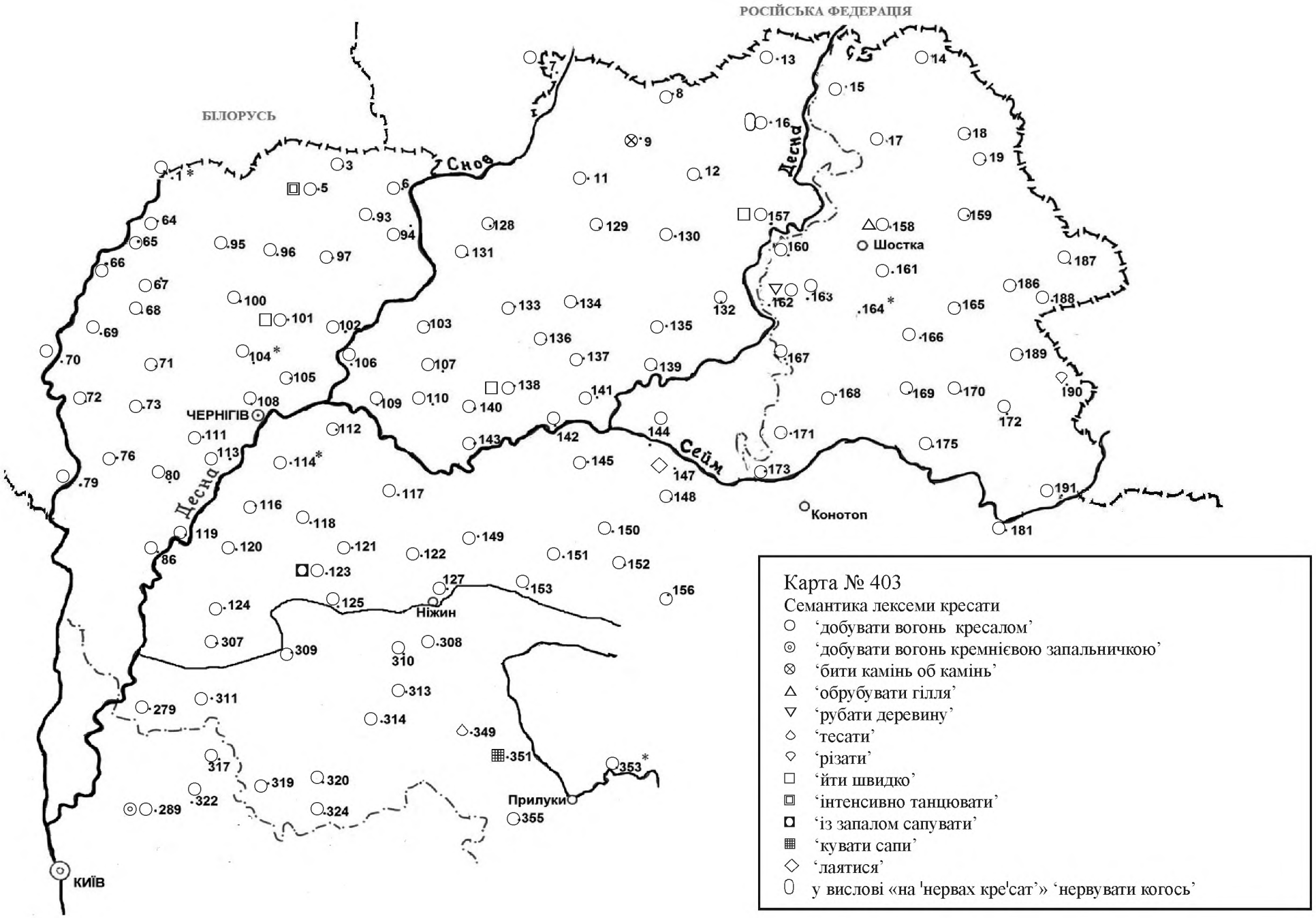

Карта № 403

Семантика лексеми кресати

- ○ ‘добувати вогонь кресалом’
- ◎ ‘добувати вогонь кремнієвою запальничкою’
- ⊗ ‘бити камінь об камінь’
- △ ‘обрубувати гілля’
- ▽ ‘рубати деревину’
- ◇ ‘тесати’
- ◇ ‘різати’
- □ ‘йти швидко’
- ▣ ‘інтенсивно танцювати’
- ◘ ‘із запалом сапувати’
- ▦ ‘кувати сапи’
- ◇ ‘лаятися’
- 0 у вислові «на 'нервах кре'сат’» ‘нервувати когось’

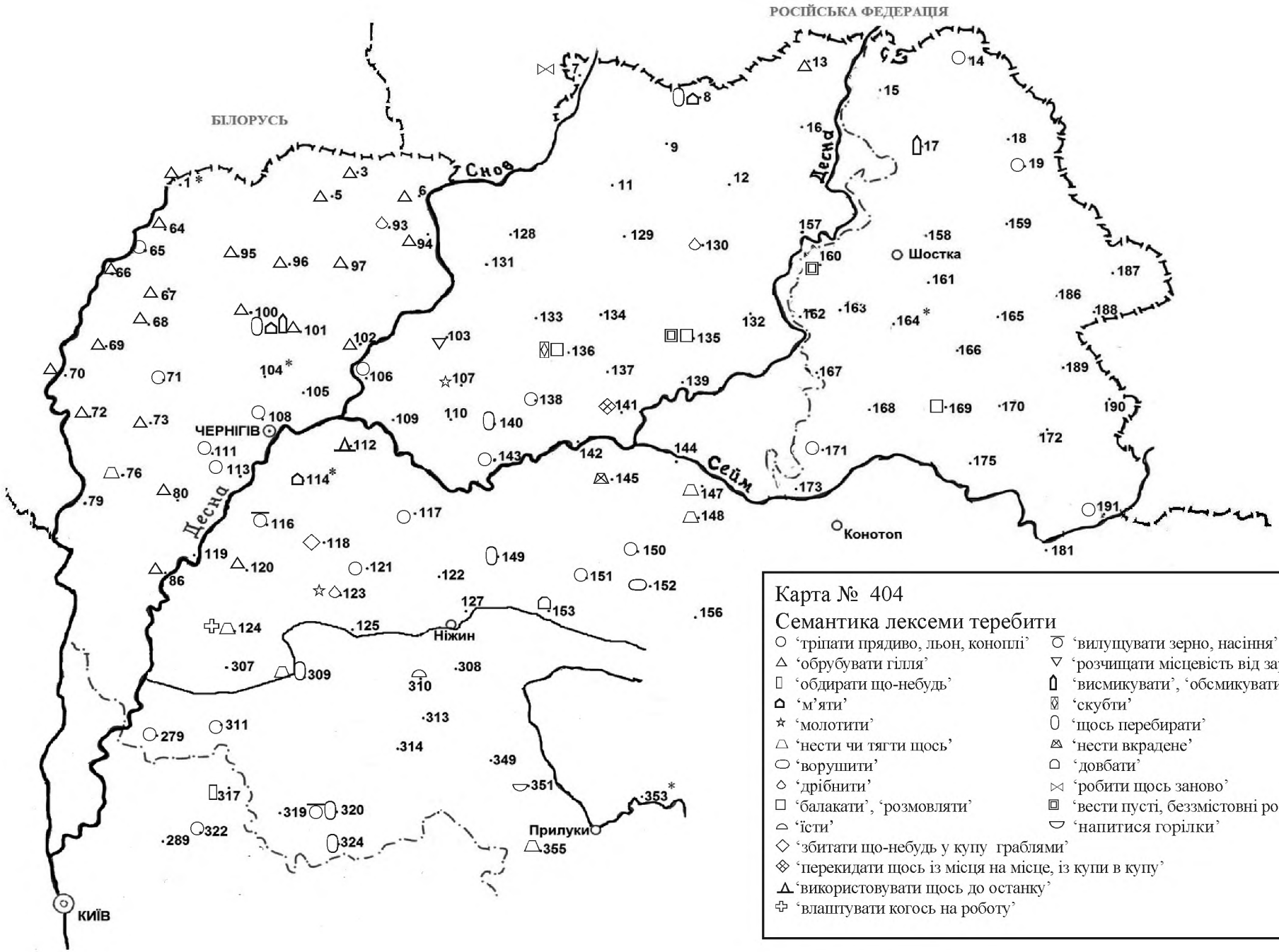

Карта № 404

Семантика лексеми теребити

- ‘тріпати прядиво, льон, коноплі’
- ‘обрубувати гілля’
- ‘обдирати що-небудь’
- ‘м’яти’
- ‘молотити’
- ‘нести чи тягти щось’
- ‘ворушити’
- ‘дрібнити’
- ‘балакати’, ‘розмовляти’
- ‘їсти’
- ‘збитати що-небудь у купу граблями’
- ‘перекидати щось із місця на місце, із купи в купу’
- ‘використовувати щось до останку’
- ‘влаштувати когось на роботу’
- ‘вилущувати зерно, насіння’
- ‘розчищати місцевість від заростів’
- ‘висмикувати’, ‘обсмикувати’
- ‘скубти’
- ‘щось перебирати’
- ‘нести вкрадене’
- ‘довбати’
- ‘робити щось заново’
- ‘вести пусті, беззмістовні розмови’
- ‘напитися горілки’

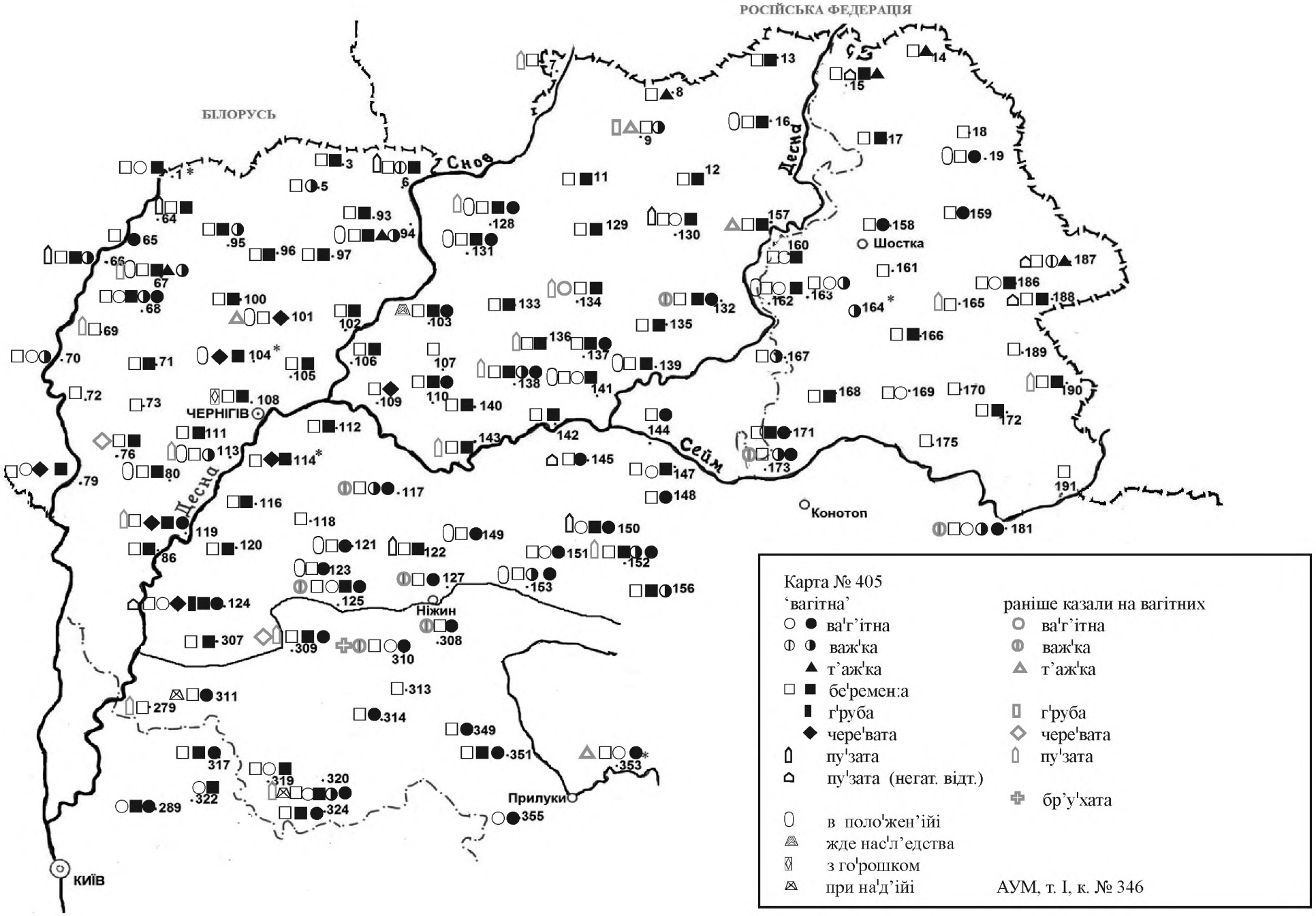

Карта № 405

‘вагітна’	раніше казали на вагітних
○ ● ва'г’ітна	○ ва'г’ітна
Ф ◑ важ'ка	◍ важ'ка
▲ т’аж'ка	△ т’аж'ка
□ ■ бе'ремен:а	
▮ г'руба	▯ г'руба
◆ чере'вата	◇ чере'вата
п у'зата	п у'зата
п у'зата (негат. відт.)	
	✚ бр’у'хата
0 в поло'жен’ійі	
⩓ жде нас'л’едства	
⊠ з го'рошком	
⩓ при на'д’ійі	

АУМ, т. І, к. № 346

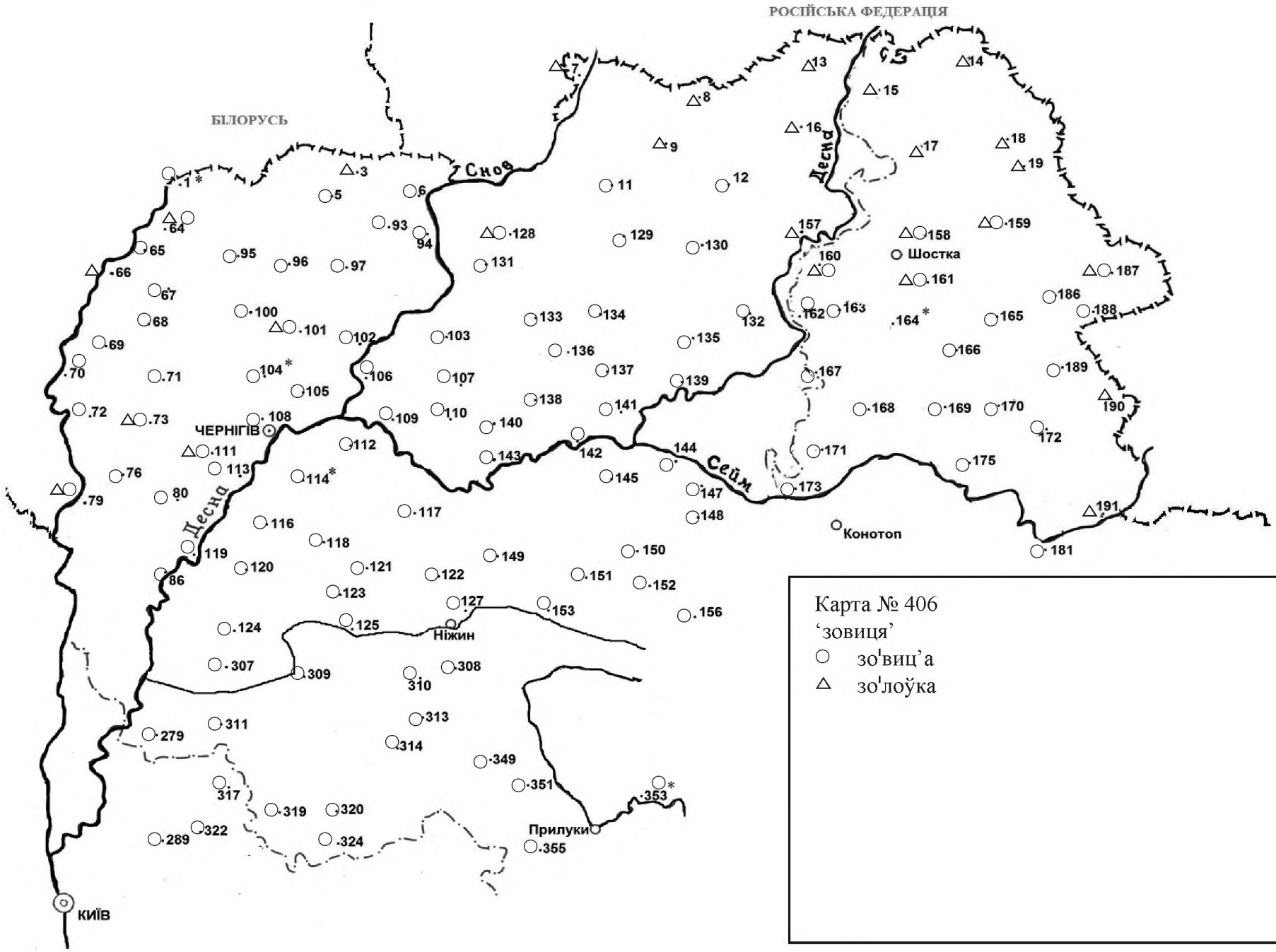

Карта № 406
‘зовиця’
○ зо'виц’а
△ зо'лоўка

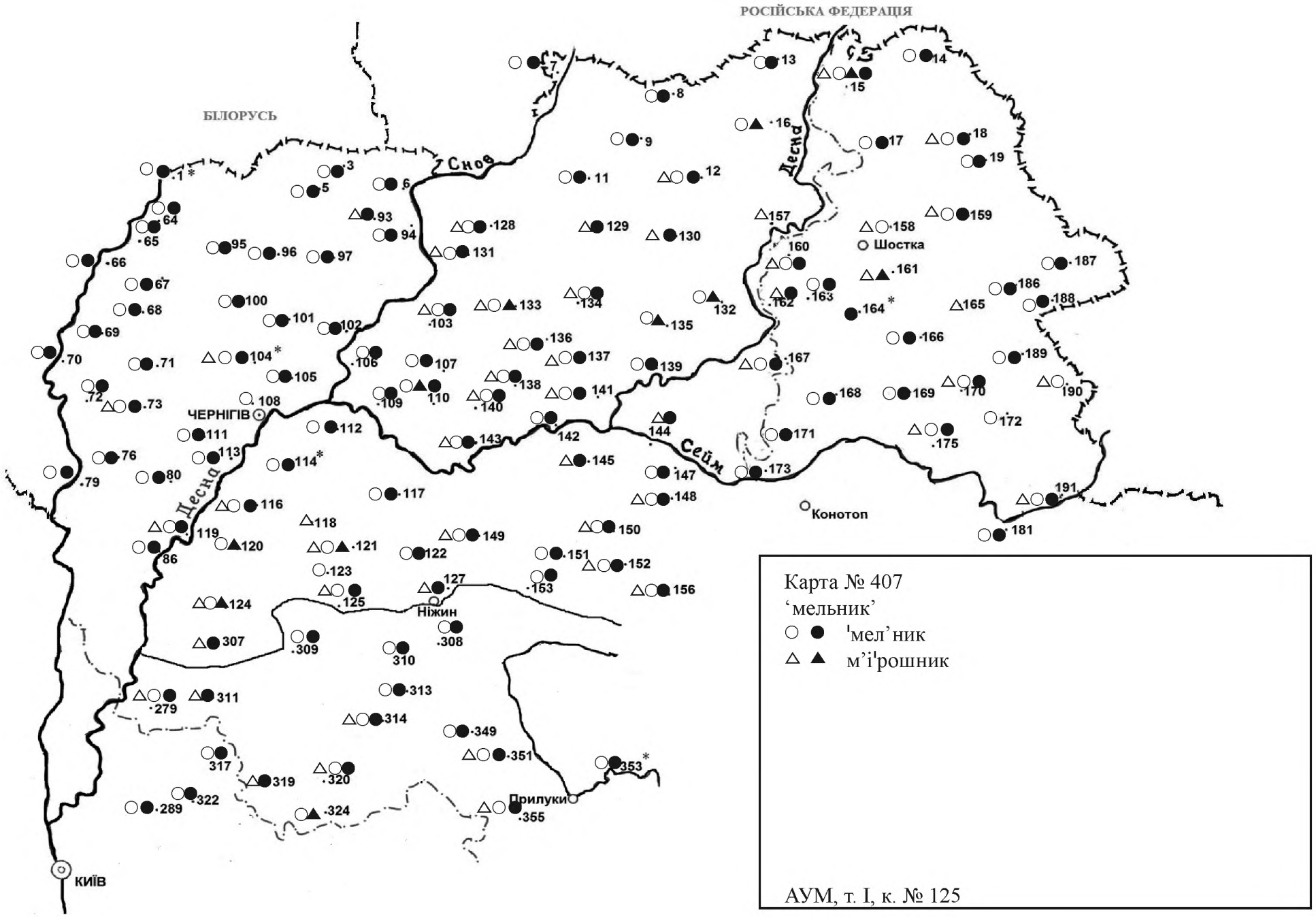

Карта № 407

‘мельник’

○ ● ˈмел’ник

△ ▲ м’іˈрошник

АУМ, т. І, к. № 125

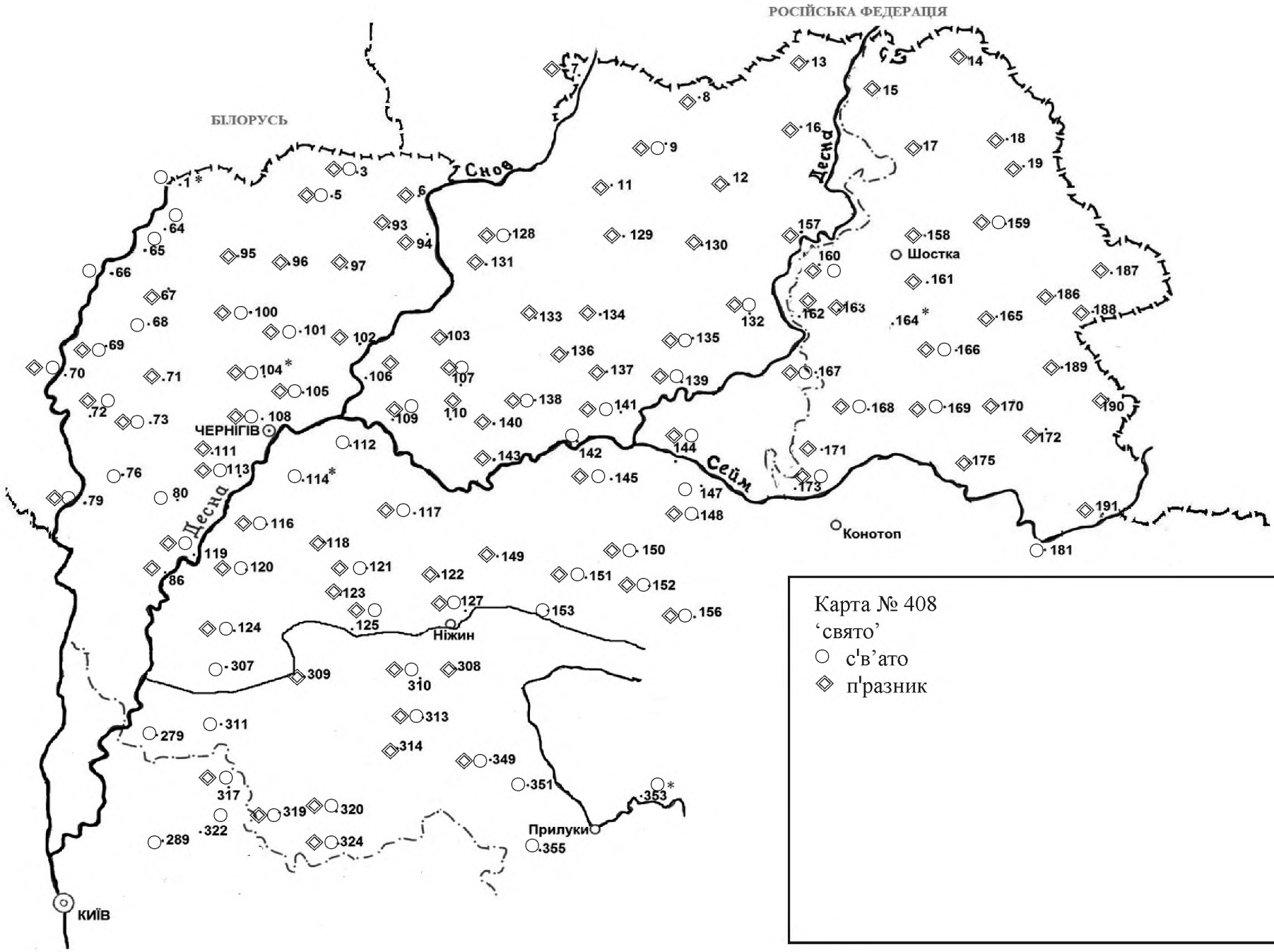

Карта № 408
‘свято’
○ с'в’ато
◇ п'разник

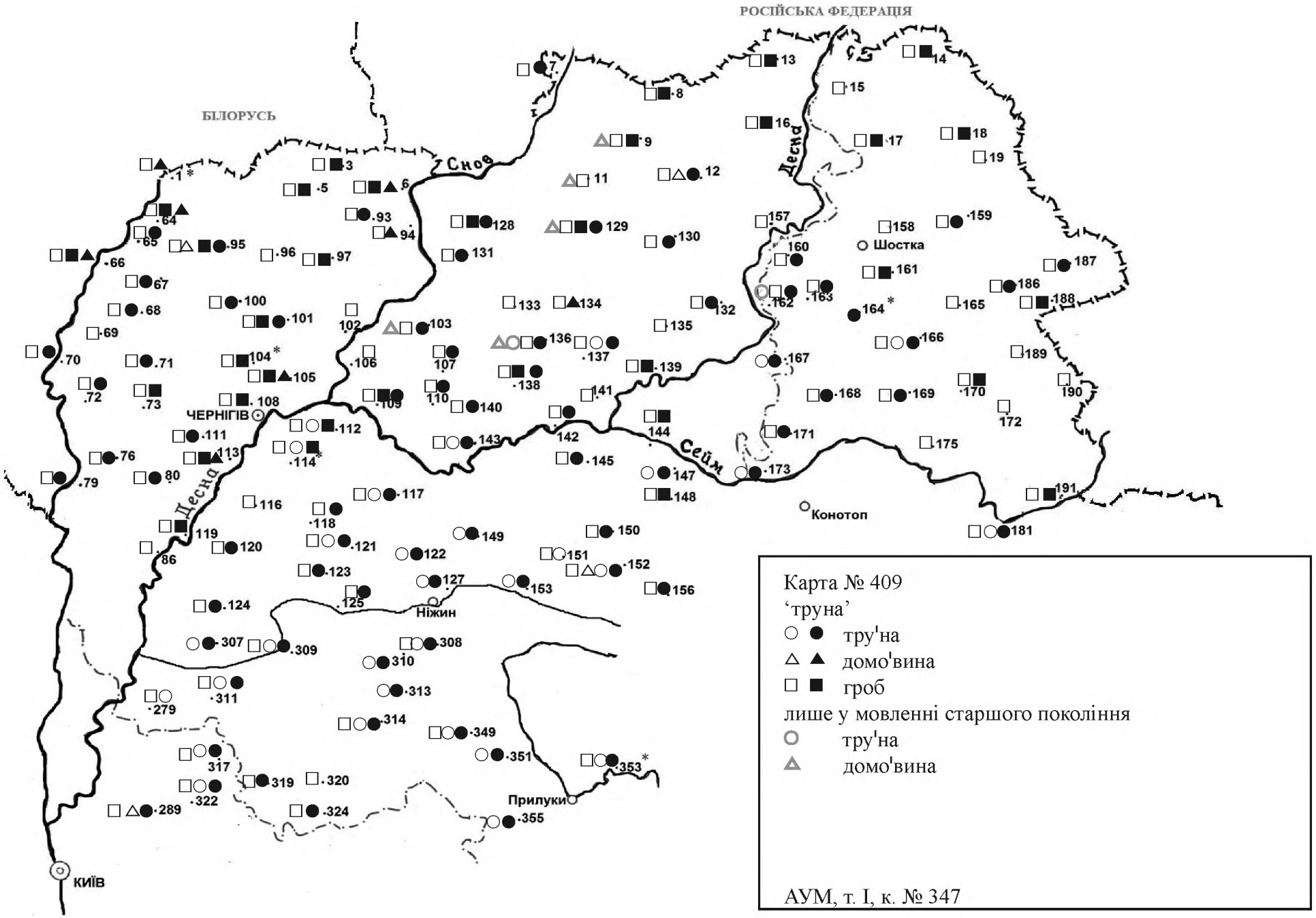

Карта № 409

‘труна’

○ ● тру'на

△ ▲ домо'вина

□ ■ гроб

лише у мовленні старшого покоління

○ тру'на

△ домо'вина

АУМ, т. І, к. № 347

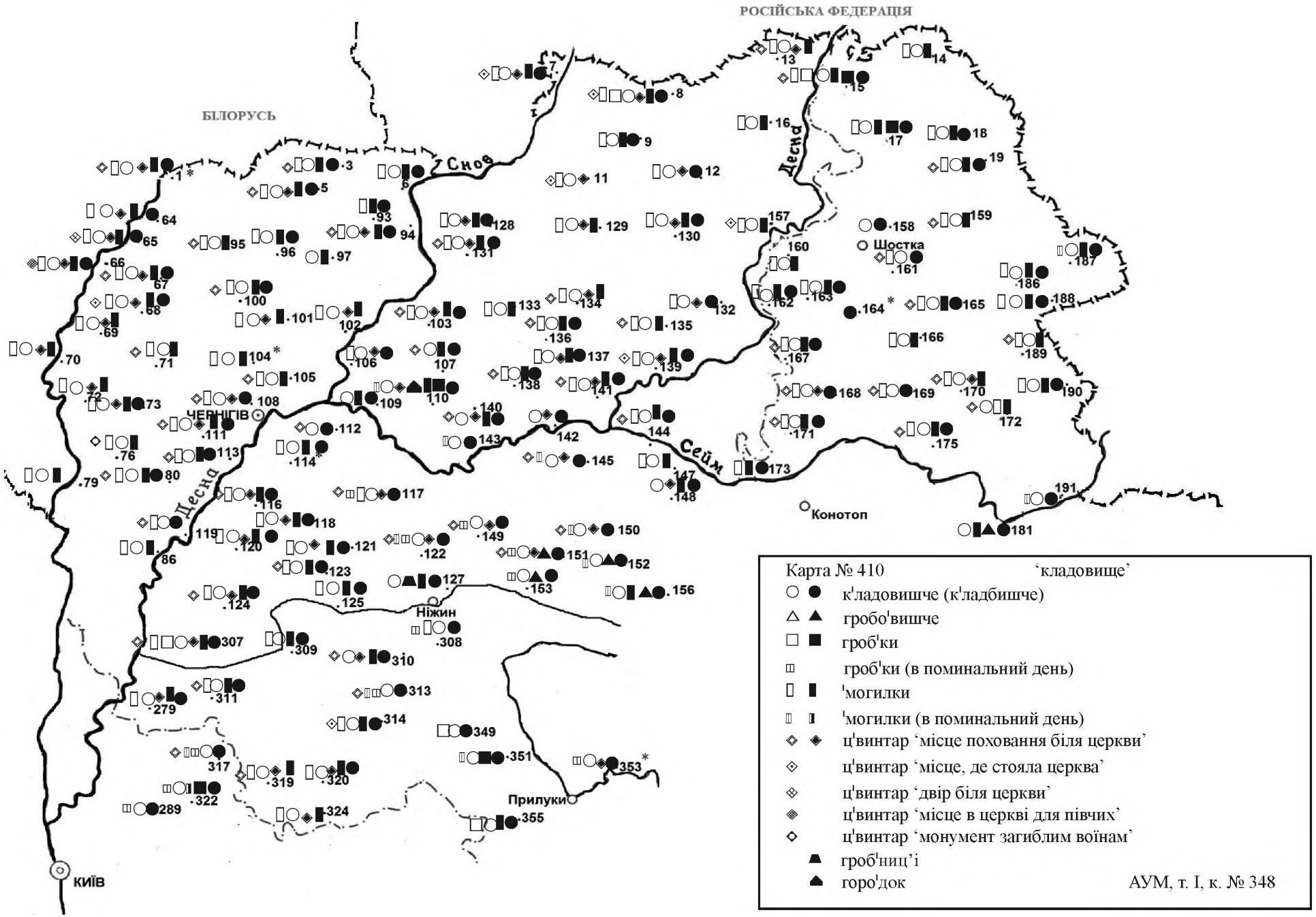

Карта № 410 ‘кладовище’

- ○ ● к'ладовишче (к'ладбишче)
- △ ▲ гробо'вишче
- □ ■ гроб'ки
- ▥ гроб'ки (в поминальний день)
- ▯ ▮ 'могилки
- ▥ ▮ 'могилки (в поминальний день)
- ◇ ◆ ц'винтар ‘місце поховання біля церкви’
- ◇ ц'винтар ‘місце, де стояла церква’
- ◈ ц'винтар ‘двір біля церкви’
- ◈ ц'винтар ‘місце в церкві для півчих’
- ◇ ц'винтар ‘монумент загиблим воїнам’
- ▲ гроб'ниц'і
- ▲ горо'док

АУМ, т. І, к. № 348

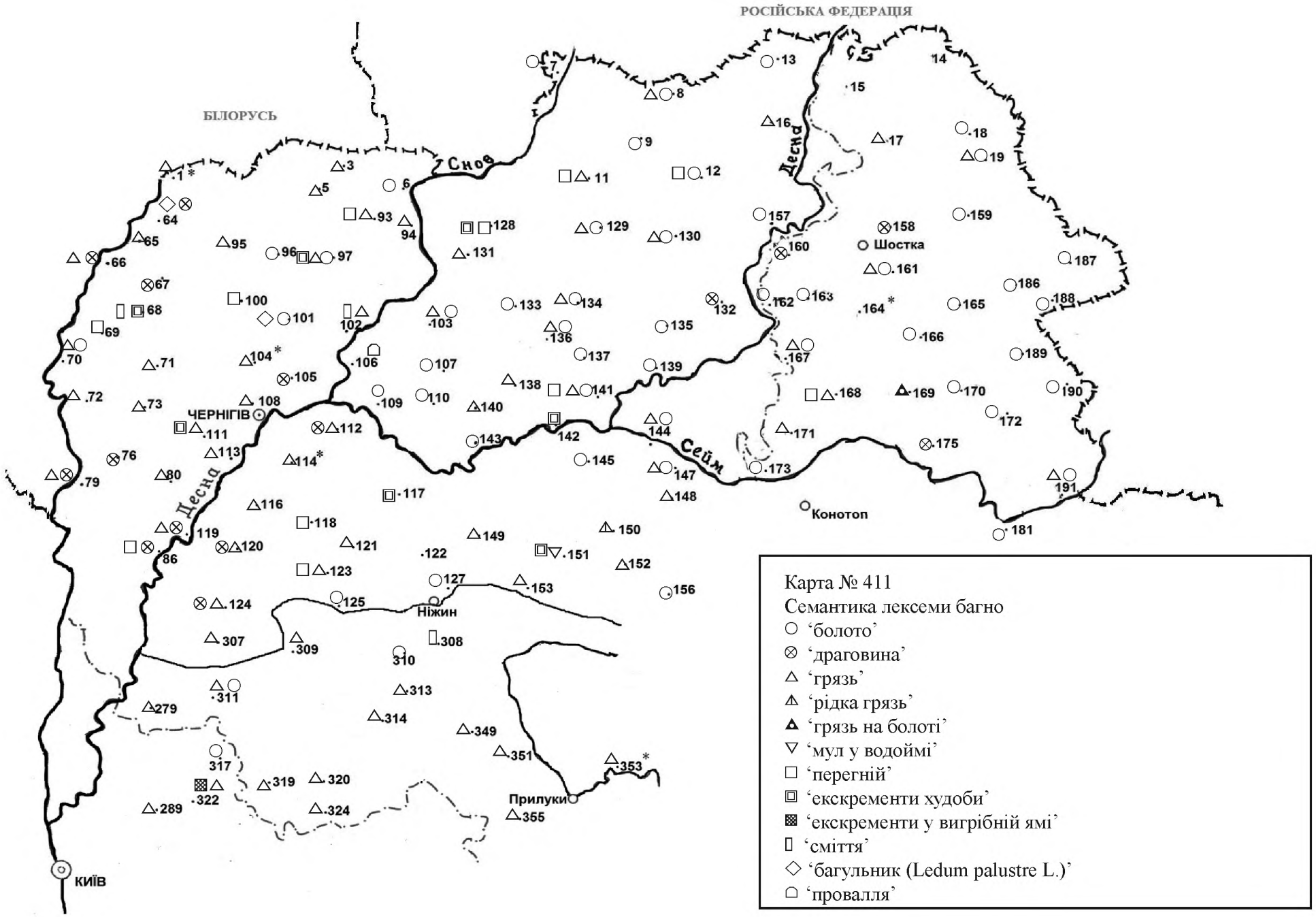

Карта № 411
Семантика лексеми багно
○ ‘болото’
⊗ ‘драговина’
△ ‘грязь’
⩓ ‘рідка грязь’
▲ ‘грязь на болоті’
▽ ‘мул у водоймі’
□ ‘перегній’
▣ ‘екскременти худоби’
▩ ‘екскременти у вигрібній ямі’
▯ ‘сміття’
◇ ‘багульник (Ledum palustre L.)’
∩ ‘провалля’

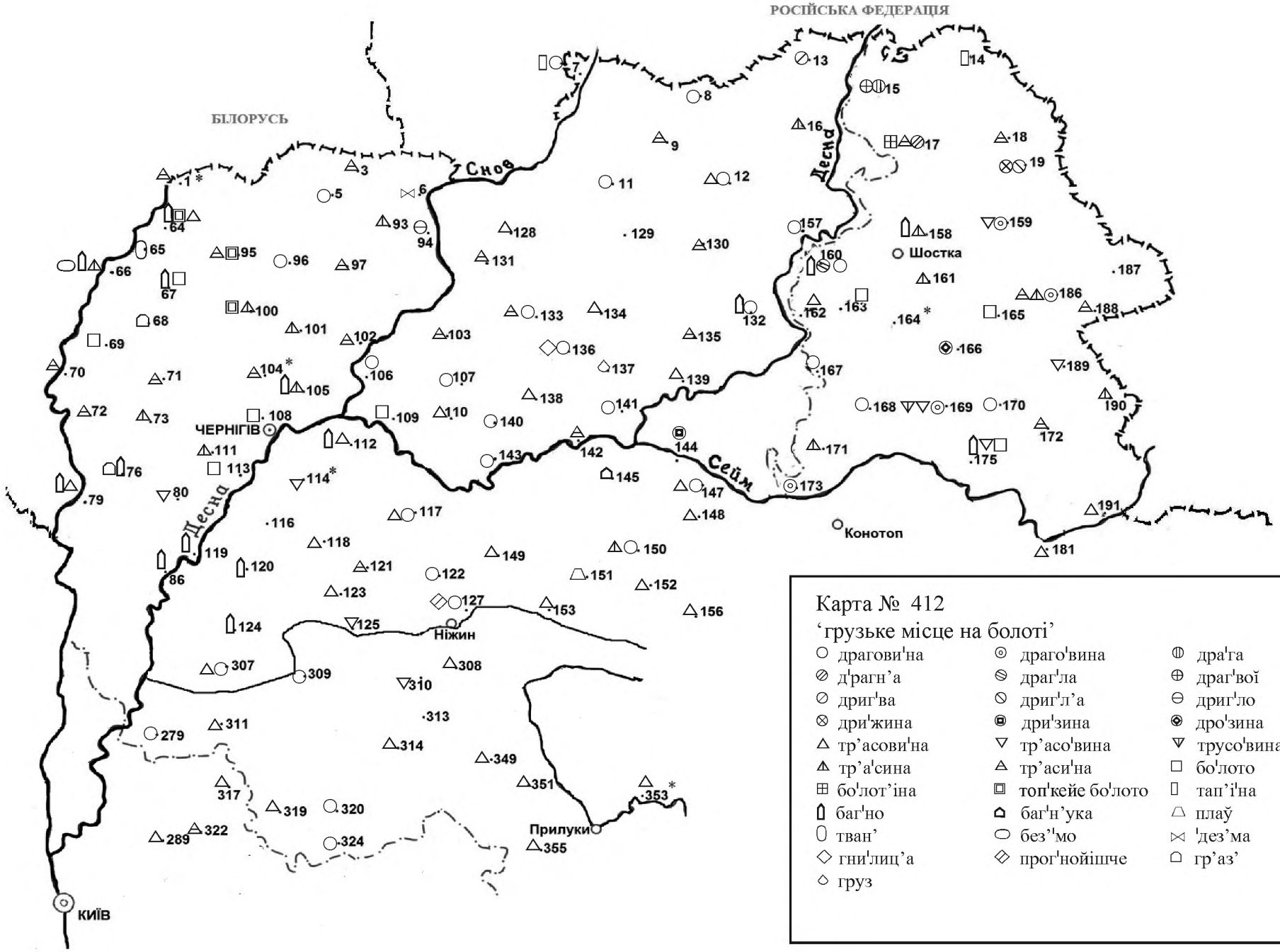

Карта № 412

‘грузьке місце на болоті’

- драгови'на
- д'рагн’а
- дриг'ва
- дри'жина
- тр’асови'на
- тр’а'сина
- бо'лот’іна
- баг'но
- тван’
- гни'лиц’а
- груз
- драго'вина
- драг'ла
- дриг'л’а
- дри'зина
- тр’асо'вина
- тр’аси'на
- топ'кейе бо'лото
- баг'н’ука
- без’'мо
- прог'нойішче
- дра'га
- драг'вої
- дриг'ло
- дро'зина
- трусо'вина
- бо'лото
- тап’і'на
- плаў
- 'дез’ма
- гр’аз’

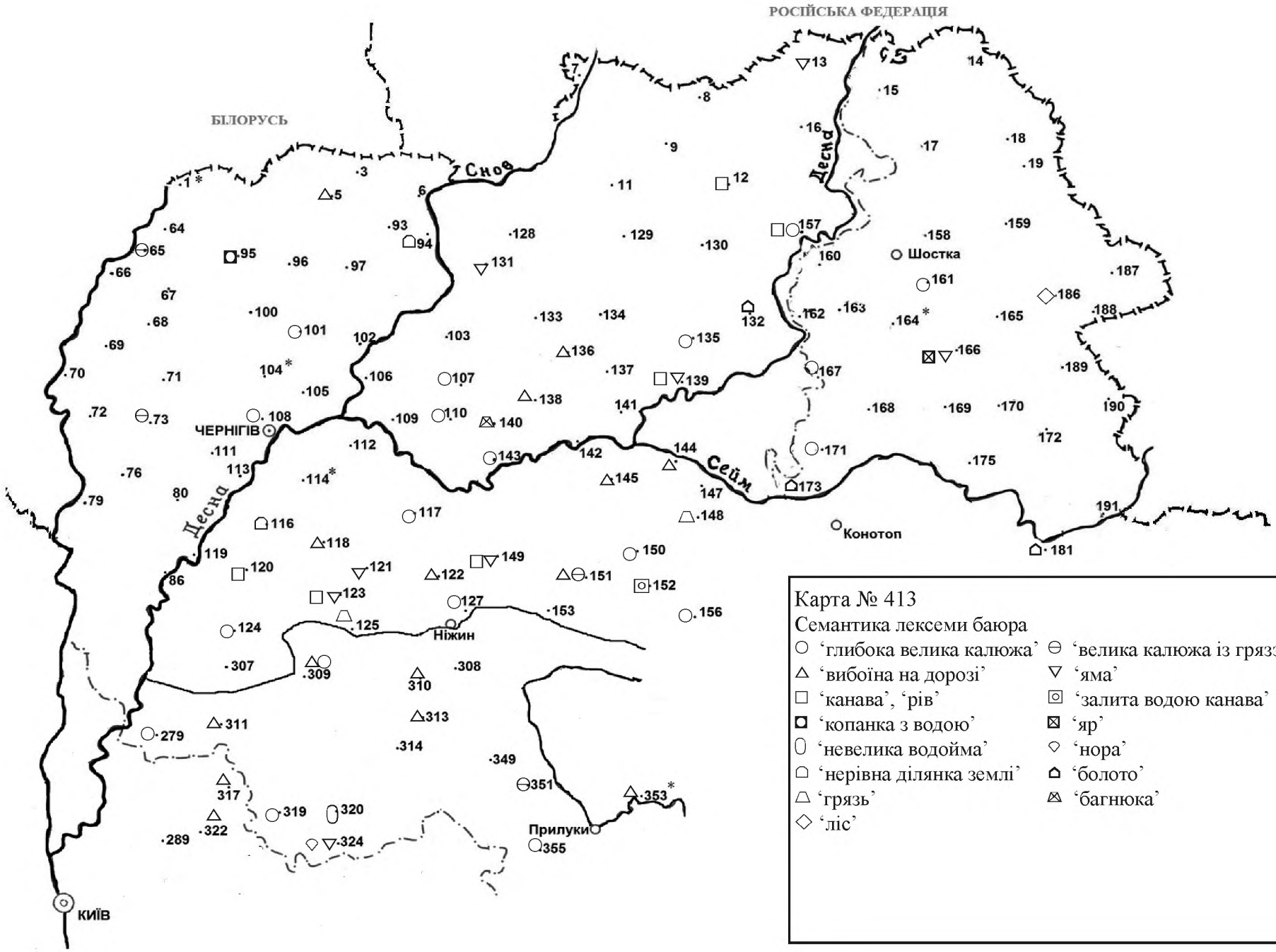

Карта № 413

Семантика лексеми баюра

- ○ ‘глибока велика калюжа’
- ⊖ ‘велика калюжа із гряззю на дні’
- △ ‘вибоїна на дорозі’
- ▽ ‘яма’
- □ ‘канава’, ‘рів’
- ⊡ ‘залита водою канава’
- ◘ ‘копанка з водою’
- ⊠ ‘яр’
- ⬯ ‘невелика водойма’
- ◇ ‘нора’
- ⌂ ‘нерівна ділянка землі’
- ⌂ ‘болото’
- △ ‘грязь’
- ⩙ ‘багнюка’
- ◇ ‘ліс’

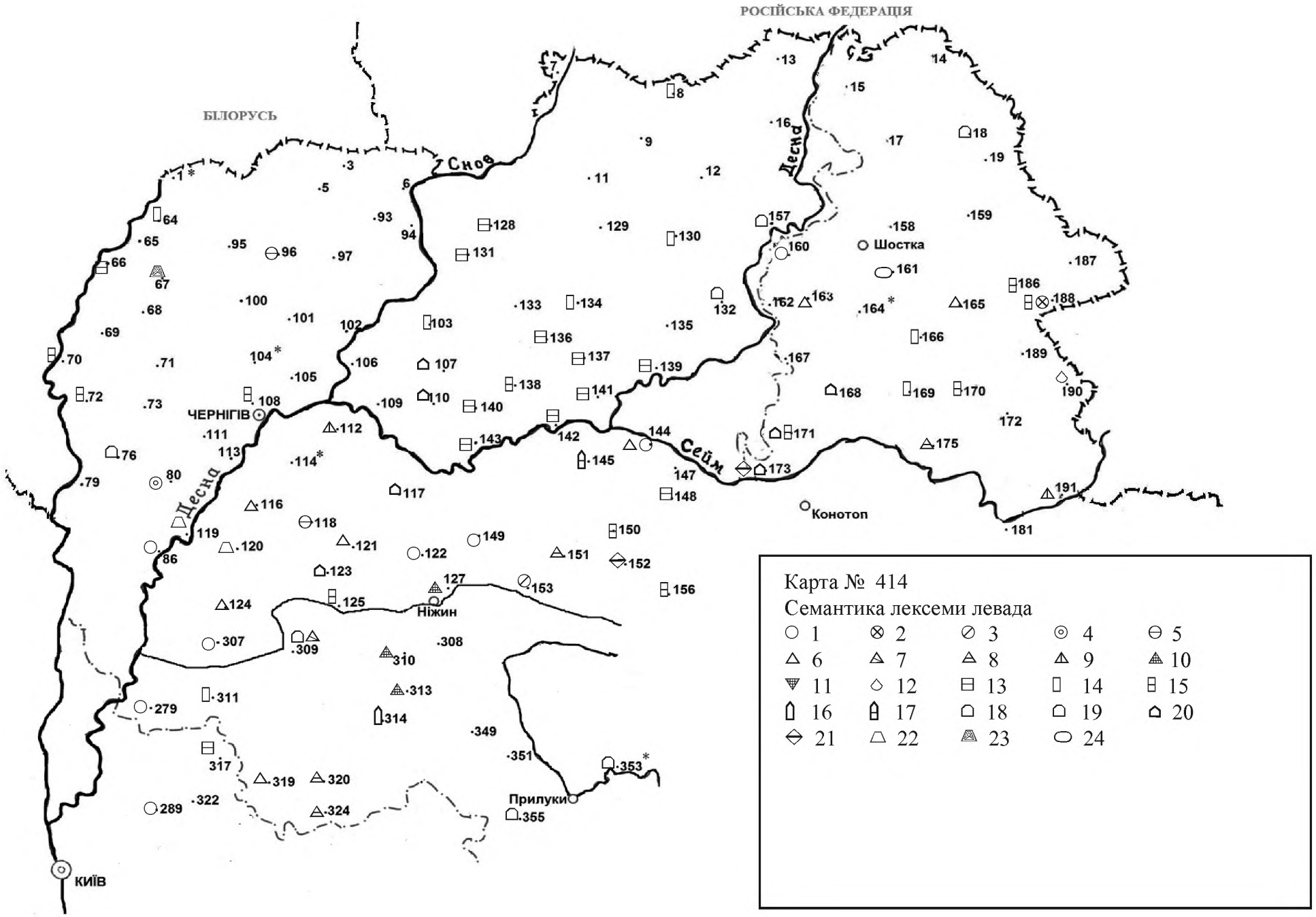

Карта № 414

Семантика лексеми левада

○ 1	⊗ 2	⊘ 3	◎ 4	⊖ 5
△ 6	▲ 7	▲ 8	▲ 9	▲ 10
▼ 11	◇ 12	⊟ 13	▯ 14	▯ 15
▯ 16	▯ 17	⌂ 18	⌂ 19	⌂ 20
◇ 21	△ 22	▲ 23	⬭ 24	

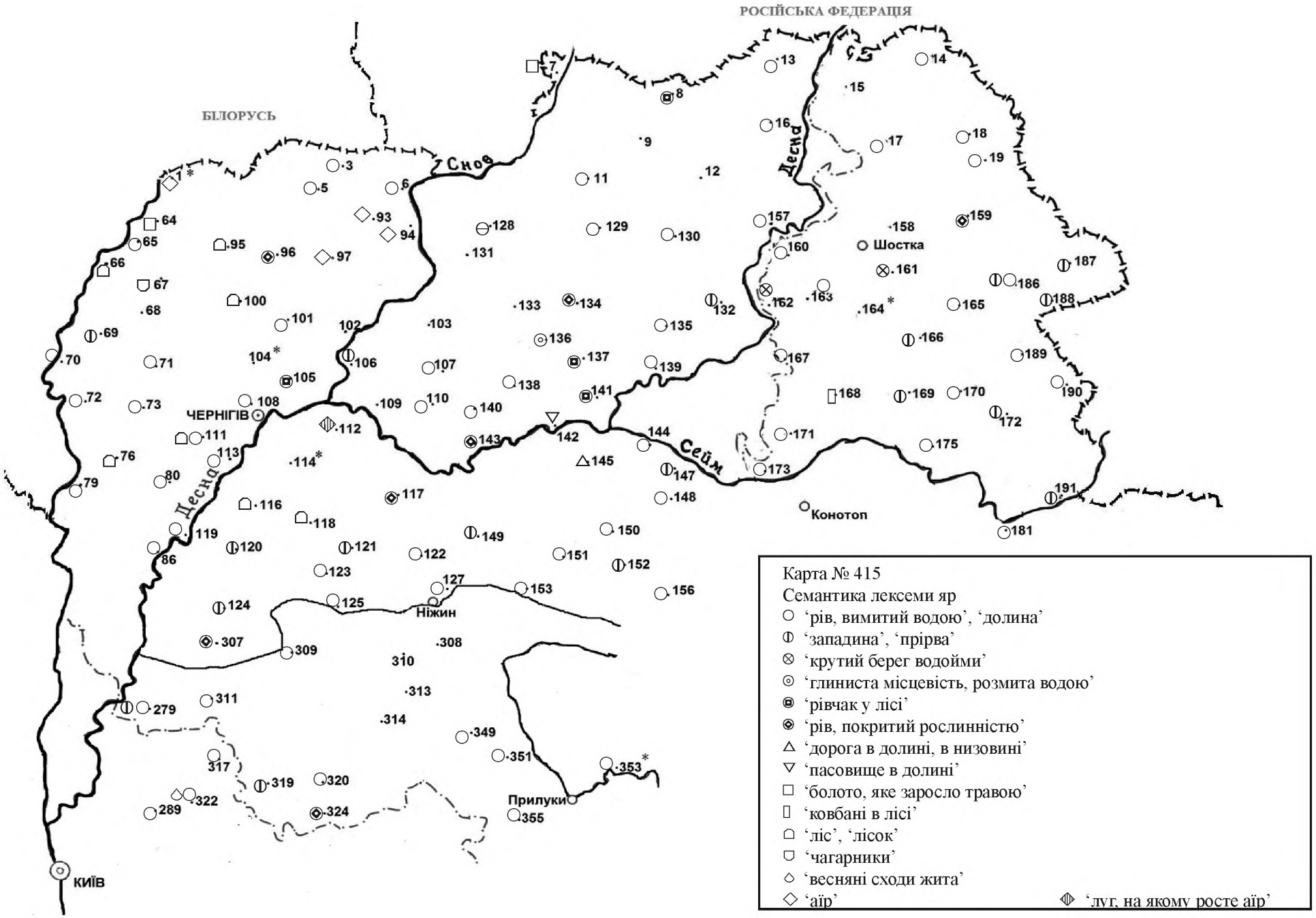

Карта № 415
Семантика лексеми яр
○ ‘рів, вимитий водою’, ‘долина’
◐ ‘западина’, ‘прірва’
⊗ ‘крутий берег водойми’
⊙ ‘глиниста місцевість, розмита водою’
◙ ‘рівчак у лісі’
◈ ‘рів, покритий рослинністю’
△ ‘дорога в долині, в низовині’
▽ ‘пасовище в долині’
□ ‘болото, яке заросло травою’
▯ ‘ковбані в лісі’
⌂ ‘ліс’, ‘лісок’
⛉ ‘чагарники’
◇ ‘весняні сходи жита’
◈ ‘аїр’
◍ ‘луг, на якому росте аїр’

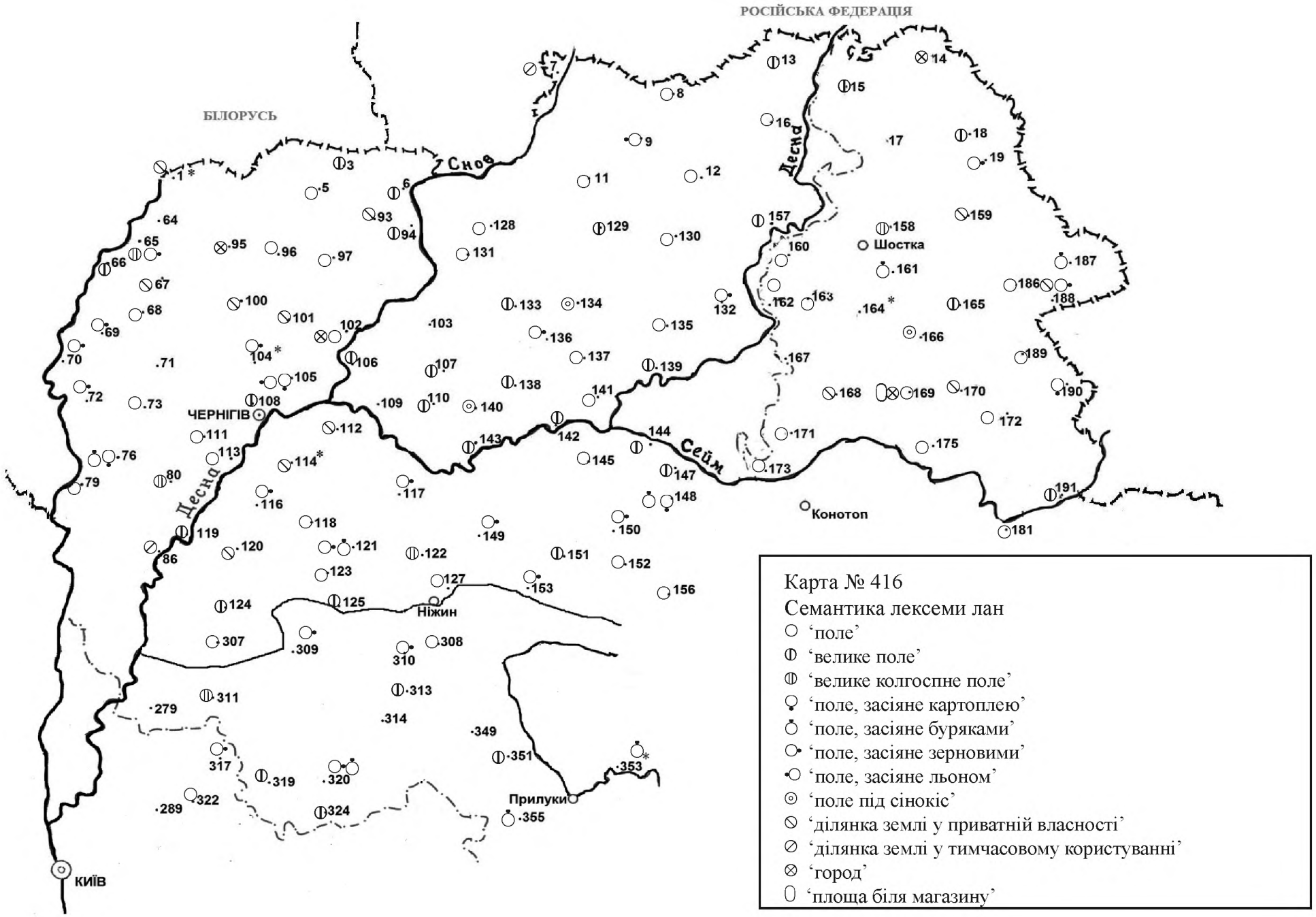

Карта № 416

Семантика лексеми лан

- ○ ‘поле’
- Φ ‘велике поле’
- ◍ ‘велике колгоспне поле’
- ♀ ‘поле, засіяне картоплею’
- ♂ ‘поле, засіяне буряками’
- ○• ‘поле, засіяне зерновими’
- •○ ‘поле, засіяне льоном’
- ⊙ ‘поле під сінокіс’
- ⊘ ‘ділянка землі у приватній власності’
- ⊘ ‘ділянка землі у тимчасовому користуванні’
- ⊗ ‘город’
- ⬯ ‘площа біля магазину’

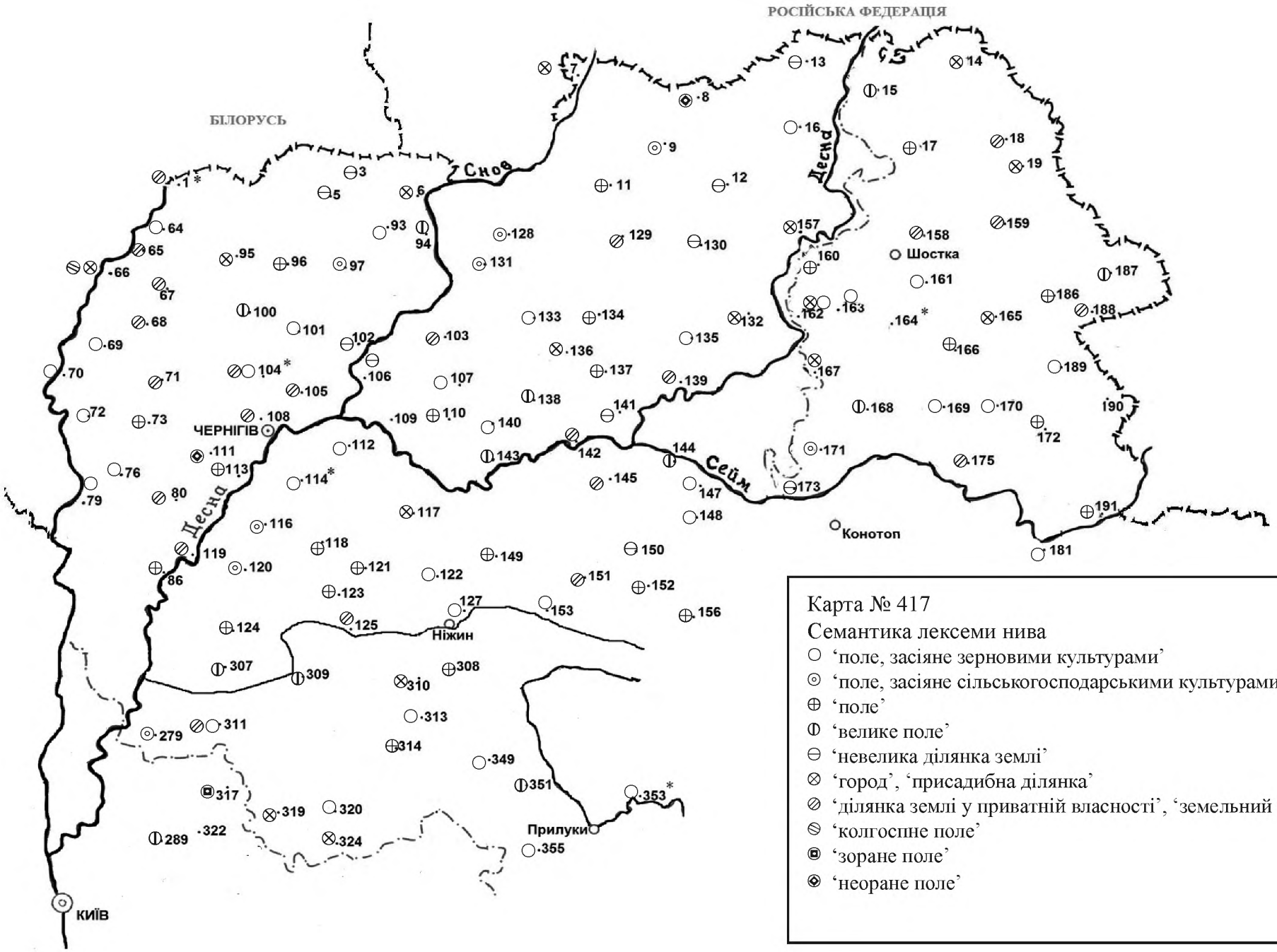

Карта № 417

Семантика лексеми нива

- ○ ‘поле, засіяне зерновими культурами’
- ◎ ‘поле, засіяне сільськогосподарськими культурами’
- ⊕ ‘поле’
- Ⓘ ‘велике поле’
- ⊖ ‘невелика ділянка землі’
- ⊗ ‘город’, ‘присадибна ділянка’
- ⊘ ‘ділянка землі у приватній власності’, ‘земельний наділ’
- ⊜ ‘колгоспне поле’
- ◙ ‘зоране поле’
- ◈ ‘неоране поле’

Marieiev D. A. The Atlas of the Eastern Polissya Dialects. Kyiv, 2019. 488 p.

Elements of phonological, morphological, syntactic and lexical systems of Eastern Polissya dialects have been mapped in this atlas. The bichronous mapping was applied: the materials recorded in the middle of the twentieth century which were presented in the «Atlas of the Ukrainian Language» and the materials recorded by the author during the period of 2010 – 2016 years according to the same program in the same linguistic space are compared.

For linguists, especially dialectologists, historians, lectures, students, teachers and anyone who is interested in dialect speech.

Наукове видання

Марєєв Дмитро Анатолійович

АТЛАС СХІДНОПОЛІСЬКИХ ГОВІРОК

Відповідальний редактор: Гриценко Павло Юхимович

Оригінал-макет, верстка, дизайн обкладинки: Марєєв Дмитро Анатолійович

Підп. до друку

Формат 60х84 $^1/_8$. Гарнітура Times. Обсяг 20,8 ум. друк. арк.